UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Co[n]fessionale domini Antonini archiepiscopi Flore[n]tini

Antoninus <von Florenz>

Hagenaw, 1508

VD16 A 2955

urn:nbn:de:hbz:466:1-30653

Visual Library

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Th. 6008.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cōfeſſionale domi
ni Antonini archi=
epiſcopi Florẽtini

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Incipit ſummula ꝯfeſſiõis vtiliſſima

Incipit ſum-
mula ꝯfeſſiõis vtiliſſima in
q̄ agit̃ quõ ſe habere debeat
ꝯfeſſoꝛ erga penitentē in con
feſſionibꝫ audiēdis. quã edi-
dit Reuerēdiſſim⁹ vir ac in
chꝛ̄o pater dñs frater Anto
ninus archiepꝯ Floꝛētinus
oꝛdinis fratrũ p̄dicatoꝝ.

Defecerunt
ſcrutãtes ſcrutinio
pš. lxiij. Scrutiniũ
q̄dē eſt ꝯfeſſio vel inq̄ſitio. in
q̄ ⁊ penitens ſcrutat̃ ꝯſciam
ſuãꝫ ꝯfeſſoꝛ cũ eo. Scrutãs
ḡ eſt ꝯfeſſoꝛ q̄ in h̄ põt tripli-
citer deficere. Quia vel ꝑ ma
liciã abſoluēdo quē ſcit non
poſſe. vel ꝑ ignoꝛantiã neſciē
do diſcernere inter lepꝛã ⁊ le-
pꝛã. ⁊ quē poſſit vel nõ poſſit
abſoluere. vel ꝑ infirmitateꝫ
ꝯcupiſcētie inde ſumēdo oc-
caſiões maloꝝ ex auditu duꝫ
incaute ſe habet. Vñ Aug.
de pe. di. vj. c. j. Caueat ſpũa-
lis iudex vt ſicē nõ cõmiſit cri
men nequitie. ita non careat
munere ſciētie. Ex q̄bꝫ ꝟbis
īnuit̃ ꝙ ꝯfeſſoꝛ ſiue ſacerdos
dꝫ habere illa tria ex autoꝛi-
tate Aug. p̄allegata. Primo
poteſtatē in foꝛo ꝯſcie. vt ſcꝫ
ſit iudex ſpũalis. Scdõ cõ-
ſuare puritatē vite ſue ne cõ
mittat crimen nequitie. Ter
tio habere ſufficientē ſciētie
claritatem. vt nõ careat mu-
nere ſcientie.

Capl'm pͥmũ de poteſtate
ſeu autoꝛitate confeſſoꝛis ⁊
quis poſſit vel nõ poſſit au-
dire cõfeſſiones.

Notanduꝫ
pͥmo eſt ꝙ nõ ſacer
dos: ⁊ſi poſſit audi
re ꝯfeſſiões in cãu moꝛtꝭ: nõ
tñ abſoluere p̄t. al's ſi abſol-
uit vt ſacerdos ĩdicatiue ſm
q̄ſdam incurrit irregularita-
tē ſicut ſi celebꝛaret. Hoc ta
men eſt dubiũ. qꝛ non eſt in
iure exp̄ſſum ſicut de celebꝛã
te. Vñ nõ videt̃ irregularis.
extra de ſenten. excõi. c. is q̄.
lib. vj. Ibi eñ dꝛ ꝙ nõ incur
rit q̄s irregularitatē ꝓpt̃ ali-
qð delictũ qñ non eſt in iure
exp̄ſſum. Et cõfeſſus tali nõ
ſacerdoti tenet̃ iteꝝ confiteri
ratio eſt. quia ſolis ſacerdoti
bus dictũ eſt. quoꝝ remiſeri
tis pctã ⁊c̄. Joã. xx. Nec ta-
men a q̄libꝫ ſacerdote poteſt
quis abſolui. ſed a ꝓpꝛio aut
altero de licentia ei⁹. Vñ dꝛ
de pe. ⁊ remiſ. in c. oĩs. ꝙ q̄li-
bet ſemel in anno ꝯfiteat̃ oĩa
pctã ſua ꝓpꝛio ſacerdoti. ⁊ de

pe.diſt.vj.c.placuit.Rō eſt.
qꝛ nō pt q̄s ſoluere vel liga-
re eū q̄ ſibi ꝯfitet̃ niſi habeat
iuriſdicionē ſup eū. Si autē
ſit ꝓprius p̄latus ꝛ non ſacer
dos: ſic̄ curatus ꝛ ep̄s. nō ſa
cerdos pōt abſoluere ꝑ aliū
cōmittēdo hoc alteri. Sed
nota ꝙ ꝓprius ſacerdos alit̃
intelligit̃ cū dicit̃ ꝙ q̄libꝫ dꝫ
ꝯfiteri ꝓprio ſacerdoti. ꝛ alit̃
cū dicit̃ ꝙ de licētia ꝓprij ſa-
cerdotis poteſt alteri ꝯfiteri.
Nā p̄mo caſu dicit̃ ꝓprius ſa
cerdos q̄cūqꝫ habet poteſta-
tem abſoluendi ordinariā vł
delegatā: ſiue ſit cōmunis: ſi
ue ſit ſingularis. qꝛ actor ſe-
quit̃ forū rei. ſed eſt in electi-
one eius quem forū de mul-
tis ſequat̃: niſi ſit actio rea-
lis in qua ſequit̃ forū rei de q̄
agit̃. Et qꝛ in foro pn̄ie idem
eſt actor ꝛ reus. idē eſt ꝙ idē
ſeip̄m pōt accuſare corā quo-
cūqꝫ ꝯfeſſore de omnibꝫ. qui
illū poſſit abſoluere de crimi
ne vbicūqꝫ cōmiſſo. qꝛ hmōi
abſolutio nō reſpicit territo
riū. ſicut alia rōne rei vel de-
licti. Propter qđ dicit Hoſti
en. ꝙ q̄libet habet tres ſacer
dotes ꝓprios ordinarie. ſ. cu
ratū. de cuius parochia eſt:
ep̄m ſuū ꝛ papā. Sed in ſecū
do caſu ꝓprius ſacerdos. de
cuius licētia p̄t alteri ꝯfiteri
intelligit̃ ſtrictius ille q̄ de iu
re ſuo ordinario hoc habet.
nō ex cōmiſſione. ꝛ ſic intelli-
git̃. c. oīs equiuoce loq̄ de ꝓ-
prio ſacerdote ſm̄ oēs. Nā
ꝯſtat ꝙ ad implendū illud p̄-
ceptū de ꝯfitēdo ſemel in an
no oīa pctā ſua ꝓprio ſacerdo
ti. ita ſufficit ꝯfiteri vicario
curati ſic̄ ip̄imet curato. Et
tn̄ ad ꝯfitendū alteri nō ſuffi
ceret accip̄e licentiā ab eiꝰ vi-
cario ſic̄ ſufficeret ab ip̄omet
curato. Unde reſpectu p̄mi
vicarius eſt ꝓprius ſacerdos
ſed non reſpectu ſecundi. vn̄
ꝛ ſi poſſit quis confiteri vica
rio curati. tamē ip̄e vicarius
nō pōt dare lnīam illi ꝙ alte-
ri ꝯfiteatur. Hec Pe. ď pal.
in. iiij. diſt. xvij.

Capł'm ſcōm ď ordinario
ꝯfeſſore q̄ ad eccłiaſticas ꝑ-
ſonas ꝛ clericos.

ſCiendum eſt ꝙ papa qꝛ non
hꝫ ſup̄iorē a chr̄o.
nec a ꝯcilio q̄cūqꝫ hꝫ ꝓpriū ꝯfeſ
ſorē quē duxerit eligēdū. qui
auc̄te chr̄i p̄t eū abſoluere vł
ligare in foro pn̄iali. nō aūt ī
foro exteriori. qꝛ ip̄e nō p̄t li-
gari vinclo excōicatōis a q̄ ī
digeat abſolui. ꝛ ꝓpt̃ hoc nō

optet a chr̄o ſibi ꝯmitti.qꝛ i͞ñ
pōt ligari vi͞culo pc̄ti :ſicut et
alij:ꝓpterea i͞diget r͞medio:ſi
cut ꝛ alij: qꝛ nec chr̄s dimiſit
eū ſine remedio:iō hoc cōceſ⸗
ſitꝰ ſicut a ꝑncipio q̄libꝫ po
terat quēlibet volentē ſe ſibi
ſubijcere abſoluere:ita ꝛ nūc
q̄ ad illū: q̄ nulli ē ſubiectꝰ ſic̄
papa. Si ꝟo excōicatꝰ eliga
tur in papaꝫ anteq̄ꝫ cōſentiat
ſupiorē hꝫ a q̄ abſolui p̄t:ſꝫ ſi
ꝑus aſſentiat abſolui poſtea
nō p̄t:ſed nec indiget:qꝛ nul⸗
li legi ſubeſt. Unde lex poſiti
ua q̄ arcet excōicatum a cōio
ne fideliū ꝛ ꝑceptione ꝛ colla
tione ſacroꝝ ip̄m nō ligat:ꝓ⸗
pter qđ excōicatio nō impe⸗
dit electū nec electionē ip̄aꝫ.
Qui ꝟo ſūt de familia pape:
hn̄t ſummū penitētiarium ꝓ
priū ſacerdotē cū papa :quia
nulli alij ſubſunt. Secus eſt
aūt de capellanis eiꝰ q̄ ꝑ mū⸗
dū ſunt diſperſi:q̄ ꝓpter h̄ nō
ſunt ab alijs exempti.

De cardinalibus.

d E cardia͞libꝰ aūt q̄ ſūt
epi ipſi nō minꝰ hn̄t q̄ꝫ
alij epi:qꝛ .ſ.libere pn̄t
eligere. Idē ſi ſūt legati:qꝛ ſc̄
p̄lati vel exempti. Si ꝟo ſint
ſimplices cardinales nec epi
nec legati:dicit Hoſti. eos n̄
habere niſi papā ꝛ ſummū pe
nitentiariū : ꝛ q̄ꝫuis i͞mediate
ſunt ſub papa:ꝛ ꝑ ꝯn̄s exem⸗
pti:nō tn̄ pn̄t ſibi eligere cō⸗
feſſorē ſine ipſiꝰ aut ſummi pe
nitētiarij licētia:qꝛ nō ſūt pre
lati:ſꝫ coadiutores p̄lati ꝛ pa
ſtores:licet ſint p̄ſbyteri car⸗
dinalis:ꝛ iō tutiꝰ ē qꝛ habeāt
licētiā a papa. Familia vero
cōmēſalis eoꝝ đ licētia eorū⸗
dē cardinaliū pn̄t ſibi eligere
ꝯfeſſorē:qꝛ de cōſuetudi͞e ſūt
ſubditi eis : ſiue ſacerdotes
ſint ſiue nō. Uel forte ſūmus
penitētiariꝰ qꝛ ē q̄ſi curatꝰ re⸗
ſpectu oi͞ꝫ mā͞ſionarioꝝ curie
pape:q̄ꝛ ip̄e papa ē q̄ſi ep̄us
ꝓpriꝰ. Hec Pe. de pa. in .iiij.

De p̄triarchis et alijs.

p Atriarche:Archiep̄i:
ep̄i hn̄t ꝓprios ſacer⸗
dotes ſuos i͞mediate
ſupiores:vt ep̄s archiep̄m il
le ꝑmatē:ille p̄triarcham. ille
papā:ꝛ h̄ niſi ſint exempti :ni
hilominꝰ oēs iſti pn̄t ſibi eli⸗
gere ꝯfeſſorē.extra đ pe. ꝛ re.
c. ſi. Qui pn̄t eos abſoluere
nō ſolū de occult̄ꝫ :ſed etiā de
mai͞feſt̄ꝫ ꝛ notorijs etiā archi⸗
ep̄o i͞uito:ꝛ etiā a vinculo ex⸗
cōicatiōis maioris ꝛ mi͞oris
ꝛ mutare vota : ꝛ relaxare iu⸗
ramēta:ꝛ oīa alia ꝓpt̄ q̄ nō eſ
ſet ꝯſulēda ſedes ap̄lica:licet
Hoſti. dicat ꝯ̄triū: ꝛ illud ꝯ̄tri.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

um tenet frat̄ bartholomeuſ
in piſanella. Confeſſio .iiij.§.
chri. Nec obſtat q̄ i illo.c.fi.
nō fit mētio niſi ꝺ abſolutiōe
a pctīs:qꝛ cū intētio pape ſit
ipis epis q̄bꝰ eſt graue ſp ad
archiepm recurrere:ꝛ ḡuius
ad papā:ita ꝓuidere eis p cō-
feſſorē ab eis electū:ſicut ꝓui
ſuꝫ ē inferioribꝰ epoꝝ p ipos
epos. Jō de oī pctō ꝛ vinclo
de q̄ pōt eps abſoluere inferi
oreꝫ ꝛ electus ab eo pōt ipm
abſoluere:ꝛ ī oī caſu in q̄ pōt
eps diſpenſare cū inferiori:ꝛ
ille cū epo:qꝛ ibi eadē ratio ꝛ
idē ius. Et ſic bn̄ dic̄ Hoſti.
illud ꝓuilegiū nō ꝑdit ꝑ h̄ q̄
venit romā:qꝛ ibi n̄ diſtingui
tur vbicūq; ſit. Sꝫ ſi deſinit
eē epus:puta qꝛ cedit loco et
dignitati forte ꝑdit ꝓuilegiū
datū epis:qꝛ ipſe nō plus hꝫ
epi dignitatē:ſi ꝟo cedit loco
ꝛ nō dignitati nō ꝑdit. Nō q̄
aliq̄ ꝓbant q̄ ꝯfeſſor ab epo
elect⁹ non pōt eū abſoluere a
vinclo excōicatōis.ē:qꝛ n̄ hꝫ
ptātē niſi ex electōe epi. Sed
ad h̄ rn̄det̄ q̄ nō ab epo eligē
te:ſꝫ a iure cōmittēte hꝫ ptātē
ille,ſicut q̄ eligunt̄ ab illis: q̄
p litteras penitētiarioꝝ hn̄t
q̄ poſſint ſibi eligere cōfeſſo
rē ab ipis pniarijs n̄ ab eligē
tibꝰ hꝫ auctatē. Sic cū epus

ꝯmittit fr̄ibꝰ q̄ſ ꝓor eligit ipi
ſūt cōmiſſarij ꝑlatoꝝ n̄ eligē-
tiū. Et etiā dicūt q̄ ſi ille ele-
ctus ab epo oī ꝯfeſſorē eēt ex-
cōicatus miori:n̄q; cū elige
ret̄ ad h̄ poſſit abſoluere:qꝛ
ligat⁹ miori licꝫ poſſit ꝯferre
ſacramēta:nō tn̄ eligi pt. Rn̄.
q̄ nō valet illud:qꝛ intelligit̄
de electiōe ad dignitatē:imo
ꝛ ſi qn̄ ab epo eligat̄ ꝯfeſſor:
eēnt tūc ambo ipe ꝛ electus li
gati maiori:adhuc nō īpedi-
ret factū dūmō elect⁹ ille qui
abſoluit nō ſit ligat⁹ maiori:
nec ſuſpēſus. hec Pe. de pal.
in.iiij.diſ.xvij.q.iij. Prela-
ti exēpti hn̄t ſil'e ꝓuilegiū cuꝫ
epis in eligēdo libere ꝯfeſſo-
rē:nā ex q̄ ſūt exēpti ꝛ ꝑlati ſi-
cut mlti ſunt abbates:ex hoc
ipo hn̄t illō ꝓuilegiuꝫ:qꝛ ḡue
eēt eis ſp adire papā nouū p
licētia ꝯſeq̄di. Si āt ſic ſit ex-
empti.q̄ nō ꝑlati n̄ hn̄t illud
ꝓuilegiuꝫ.ꝟbi gr̄a. Oēs ſub-
diti collegij exēpti ſeculares
vel regulares:qō ē exemptū i
capite ꝛ mēbris:hi eni īmedi
ate ſuis ꝑlatis ꝯfiteri pn̄t nō
alijs niſi de licētia ipoꝝ. Si
aūt ſic ſunt exēpti:q̄ citra pa
pā nec decanū nec ꝓpoſitū ha
bēt q̄ hēat curā ipoꝝ ꝛ adhuc
n̄ pn̄t ſibi eligere:ſꝫ petūt hoc
ipm a papa vl' ei⁹ pniario cuꝫ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

al̓s nl̓lꝰ poſſit eos abſoluere
Abbatiſſa quid poſſit in
ſpiritualibus.

s Imilit̃ nulla abbatiſ-
ſa ꝗ̄uis iura ep̄alia ex
erceat ponēdo officia
les:niſi in hoc habeat ſpecia-
le priuilegiū:ꝗ̄tūcunq̄ꝫ exem
pta nō pōt h̓ hr̄e: q꞉ nō ē p̄la-
ta cum nō habeat claues iu-
riſdicionis:et ꝙ eiꝰ officialis
excōicat qđ ꝑ ſe ip̄a nō pōt:ñ
ē autoritas ip̄iꝰ:ſꝫ pape. Si-
milit̃ q̇cūq̄ꝫ p̄eſt q̇buſcūq̄ꝫ ex
cōmiſſiōe alteriꝰ:⁊ ē delegatꝰ
nō pōt dici p̄latꝰ:vñ ꝗ̄tūcūq̄ꝫ
exēptꝰ q꞉ tñ nō ē p̄latꝰ ñ hꝫ h̓
ꝓuilegiū:puta ſub ꝓori i religi
one vl̓ ꝓor ñ ꝯuētual̓ aut ꝯuē
tualis ſub abbate:nō ꝑ electi
onē:ſꝫ ab ip̄o abbate ex conſi
lio ſenioꝝ poſitꝰ vel inſtitutꝰ.
niſi forte qñ mortuo abbate
vl̓ ꝓore ip̄i fuerint q̄ſi ordia-
rij.q꞉ tūc actio ſubrogata hꝫ
ꝓuilegiū eiꝰ loco cuiꝰ ſubro-
gat̃.ſꝫ ꝓor q̇ ꝑ electiōꝫ canoni
cā inſtituit̃ p̄latꝰ eſt:⁊ ideo ſi
ē exemptꝰ hꝫ idē ꝓuilegiū ꝓpt
qđ nō optet ꝙ ꝯfirmās det ſi
bi ptātē eligēdi ꝯfeſſorē ſicut
nec ꝯfirmās vl̓ ꝯſecrās ep̄m
Nec obſtat decretal̓.ne ꝑ di-
latiōe.extra de pe.et remiſſi.
Iſtđ ei ꝓuilegiū đ eligēdo cō
feſſorē eq̄lit̃ ꝯcedit̃ epis ⁊ mi

noribꝫ p̄latꝫ exēptis. Vñ cuꝫ
ep̄i lꝫ imediate ſubſint archiꝰ
ep̄is:nihilominꝰ ſine eoꝝ licē
tia:h̓ pñt etiā q̇ ſūt nō exēpti:
ꝗ̄ ⁊ ꝓores h̓ pñt.lꝫ ſb̓ſint abba
tibꝫ vel maioribꝫ ſine licentia
eoꝝ cū ſint ordinarij. Si aūt
ſūt in dignitate ꝯſtituti:nō tñ
p̄lati.ſicut cātor : theſaurariꝰ
ſacriſta ⁊ hmōi ꝑſone.nō hñt
ꝓuilegiū ꝗ̄uis ſint exempti.
Si vo eēnt p̄lati: ſꝫ ñ eēnt ꝓ-
lati in foro penitētiali:ſic ſūt
archidiaconi de pari cōcur-
rētes cum ep̄is in foro cauſa-
rū ad huc non puto eos habe
re h̓ ꝓuilegiū:ſꝫ ſolos p̄latos
h̓ dico q̇ hñt curā aīarū. Sic
aūt dixi de ep̄is ꝙ ꝗ̄diu ſunt
ep̄i q̇ ad dignitatē ꝑtinēt h̓ ꝓ-
uilegiū:ita ⁊ đ iſtis ꝗ̄diu ſūt
in p̄latiōe:⁊ ſil̓r electꝰ ab eis
pōt agere cū eis abſoluēdo ⁊
diſpēſādo q̇cq̇d pōt ep̄s ſi ei
ſubeſſēt. Sic electꝰ ab ep̄o ñ
p̄t tm̄ ꝗ̄tū archiep̄s : excepto
i ſnīa lata a ſuꝑiori ꝯ eos: pu
ta ab archiep̄o ꝯ ſuffragane-
um ſuū:ab abbate ꝯ ꝓorē cō-
uētualē ſibi ſb̓ditū : ab hmōi
eñi nō p̄t abſoluere electꝰ ta-
lis cōfeſſor. Quicūq̄ꝫ enim p̄t
eligere vno electo ſiue mor-
tuo ſiue ñ mortuo p̄t aliū mu
tare ad placitū: ⁊ eo ip̄o ꝙ tal̓
q̇ p̄t eligere ꝯfitet̃ alicui :vide

tur ipm eligere: q2 pl⁹ ē factꝫ
ꝛ mētꝫ intētiōe eligere q̄ꝫ ver
bis.iij.q.vj.c.j.ꝛ de maio .et
obe.c.legebaṫ.hec Pe.ō pa.
vbi ſ.Inferiores p̄lati nō ex
empti ſi ſubſūt imediate ep̄o:
ip̄m ſolū hn̄t cū ſupiorib⁹ p̄
prio ſacerdote:ſicut abbates
decani:p̄poſiti ꝛ archiep̄i ru
rales:curati vo decanos ru
rales ꝛ ep̄m qn̄ ille decanat⁹
ē annex⁹ cure. Silr̄ p̄ores q̄
ſunt ſub abbatib⁹ ill' ſubſunt
ꝛ ep̄is:n̄ p̄lati vo ſubſūt ime
diate ſuis curatꝫ:ſiue abbati
bus ſiue p̄orib⁹ ſiue decanis
qn̄ ſūt de collegio vl' ſimplici
bus curatꝫ:qn̄ i parochijs ſu
is cōmoraṫ.Clerici vo chora
les ſubſūt ei q̄ p̄eſt choro ſi
ue ſit cātor ſiue ſuccētor i ex
terioribus.Sꝫ q̄ꝫtū ad foꝝ cō
ſcie ſol⁹ ōcan⁹ videṫ curat⁹ eo
rū.hec pe.ō pa.vbi.ſ.di.xvij

Capitulū tertiū cui debeāt
laici ordinarie confiteri.

IMperator i ſm̄ Hoſti.de antiq̄ſſi
ma cōſuetudine ꝯfiteṫ
capellanis ſuis:ſꝫ ſic̄ dr̄ extra
de.pe.ꝛ re.c.ij.lib.vj.Nulla
ꝯſuetudine introduci pōt:vt
p̄ter ꝓprij ſacerdotꝫ licētiā ali
q̄s poſſit ſibi eligere cōfeſſo

rē:niſi de licētia pape. Rex
hꝫ ep̄m ſiue archiep̄m:in cui⁹
ciuitate ē ſedes regni: dr̄ aūt
ſedes vel metropol' regni nō
in q̄ pl⁹ moraṫ:ſꝫ in q̄ inungiṫ
et coronaṫ. Principes maio
res ſi hn̄t ſub ſe ciuitates plu
res:ſilr̄ a ſede p̄ncipali duca
tus vl' comitat⁹ domiciliū ſor
tiūtur.Sꝫ ſi hn̄t vnā ciuita
tē alia p̄ncipaliorē ab vtroqꝫ
ep̄o vl' metropolitano licētiā
ꝯfitēdi capiāt ſm̄ Hoſt.Sꝫ
h̄ nō ē veꝝ q̄ꝫtū ad metropo
litanū:q2 null⁹ ſubdit⁹ ſuffra
ganeoꝝ ē ei ſubdit⁹ imediate
niſi qn̄ viſitat:ſꝫ ſolū ipſi ſuf
fraganei.Vn̄ cū dn̄s illaꝝ ci
uitatū i tp̄alib⁹ ita ſubſit ep̄is
in ſpūalib⁹ ac ſi eēt ſeru⁹ ſicut
dn̄s caſtri ſubeſt i ſpūalib⁹ cu
rato.Iō ſic metropolitanus
nō poſſꝫ dare licētiā ꝯfitendi
homi hn̄ti domos in dyoceſi
ſuffraganeoꝝ:ita nec p̄ncipi.
De illo vo principe q̄ habet
dn̄ium in diuerſis dyoceſib⁹:
ſꝫ nō ſup ciuitates videtur ꝙ
ipſe mlr̄o magꝫ ab ipis ep̄is
petere debeat h̄.ſ.in cui⁹ dy
oceſi hꝫ p̄ncipal'r dn̄iū:vl' ab
vtroqꝫ ſi eq̄liter in duab⁹:nāꝫ
abſurdū eēt ꝙ a tot curatꝫ ha
beret petere q̄t in ſuo dn̄io in
cludunṫ.Dn̄i vo q̄ in eadem
dyoceſi in diuerſis villis hn̄t

dominiū: ſi in vna hn̄t p̄ncipale dn̄iū i q̄ n̄ ſit niſi vna parochia tm̄: ſiue vn⁹ curatus tm̄ illi videt̄ ſubeſſe. Sʒ qn̄ nullū hʒ dn̄ium in illa villa q̄ ſubſ͠e nō ↄtiet pl'es parochias: maxie ſi vna n̄ ē p̄ncipali oꝛ alt'a: tūc nl'li curato ſubeſt: ſʒ īmediate epo. Si vo i vna villa ſit p̄ncipale dn̄iuʒ: in q̄ nō ē niſi vna parochia tm̄: vl' ſunt ml'te ⁊ vna p̄ncipalis curat⁹ illi⁹ ē ſibi ꝓꝓri⁹ ſacerdos citra epm. Baliui ſi nullibi haberēt manſionē: niſi ſm q aſſiſtere req̄runt: mō huc: mō illuc diſcurrūt: vbiqʒ cōfiteri pn̄t: vel epis ciuitatū. vel curatis illi q̄ꝝ parochijs hoſpitiū eligūt. Si vo p̄ncipaliter alicubi degūt ibi curatū hn̄t illū i cui⁹ parochia hoſpitiuʒ ſuū ſitū ē: ⁊ ſic de p̄poſitꝭ: licʒ habeant domos pentū extra baliuiā ⁊ ſeneſchaldiā vl' p̄poſiturā: qꝛ p h̄ officiū q̄ſi ↄhēdo ſortiūt̄ foꝝ. Ceteri vo burgēſes ⁊ alij laici nō i ptāte cōſtituti. illis curatꝭ ſubſunt in q̄ꝝ parochijs degūt p̄ncipaliter Ul' ſi i duabꝫ eq̄lit': i q̄ tūc manēt qn̄ ↄfiteri volūt illius parochie ſūt. hec Pe. de pal'. Regularit' ḡ cōfeſſio fiēda eſt ꝓꝓrio ſacerdoti. Un̄ dic̄ Inno. in c. oīs. extra de pe. et re. Si q̄s alieno ſacerdoti iuſta de cā ↄfiteri pctā ſua voluerit licētiā p̄us poſtulet ⁊ obtineat a ꝓꝓrio ſacerdote: cū aliter ip̄e nō poſſit ſoluere vl' ligare. Hec ibi. Capitulū q̄rtū in q̄ notant̄ octo caſus i quibus q̄s pōt alteri ↄfiteri q̄ꝫ ꝓprio ſacerdoti ſine ei⁹ licētia.

¶ Nota ſʒm

Pe. de palude Caſus octo in q̄bꝫ q̄s pōt alteri confiteri q̄ꝫ ꝓꝓrio ſacerdoti ſine ei⁹ licētia: quos ponit Hoſti. in ſūma. Prim⁹ ppt indiſcretiōeʒ ſacerdotꝭ ꝓꝓrij. ⁊ ſub h̄ caſu cōp̄hēdit̄ qn̄ ip̄e ſacerdos ꝓꝓrius eſt ſollicitatoꝛ ad malū: vel reuelatoꝛ cōfeſſionis: vel eſt talis q ex cōfeſſiōe imminet piculū ↄfitēti vel confeſſoꝛi. In h̄ igit̄ caſu dicit Hoſti. q eoip̄o habʒ licētiā a iure aliū adeundi. de pe. di. vj. c. placuit. Sʒ alij dicūt q tūc dʒ petere licētiā ab eo vl' a ſup̄ioꝛi: qꝛ ca. oīs dic̄ q q̄ ex iuſta cā voluerit alteri ↄfiteri petat licētiā a ꝓꝓrio ſacerdote. Et q̄uis q̄dam hoc ītelligāt: niſi ex culpa ſua h̄ pcedat: videt̄ tn̄ melius q etiā ſi h̄ ſit ex culpa ſua: qꝛ culpa ſua nō debʒ alteri nocere: pu

De vẽditõe ad t̃minũ. f.xlvj
De cambijs Ibidẽ
De mutuãtib⁹ ſb ſpe. fo. xlvij
De accipiẽtib⁹ ad vſurã. ibid
De faciẽtib⁹ ſtatuta in fauo=
rẽ vſurariorꝝ. Ibidẽ.
De emptõe impſtitorꝝ locorꝝ
ꝛ mõtiũ. ca. ij. Ibidez.
De fraudulẽtia q̃ multꝭ mo=
dis cõmittit̃. ca. iij. Ibidẽ
De falſificatõe. ca. iiij. ibidẽ
De iniuſticia q̃ fit ĩ iudicio.
cap̃. v. fol̃. xlviij.
De furto. ca. vj. Ibidẽ
De ſacrilegio qd̃ ꝯmittit̃ cir
ca res ſacras. ca. vij. ibidẽ
De rapina violẽta. Ca. viij.
folio. xlix.
Decimũ p̃ceptum habet ca=
pitulũ vnũ.
De ꝯſiderio habẽdi res alie
nas. ca. j. fol̃. l.
Octauũ p̃ceptũ habet capi=
tula duo.
De mendacio. ca. j. ibidẽ
De detractõe. ca. ij. ibidẽ.
Finit tabula ſup p̃ma pte
interrogatorij.

Incipit tabu

la ſcd̃e ptꝭ iterrogatorij q̃ ẽ
de ſeptẽ vicijs capitalib⁹. ꝛ
diſtinguit̃ in octo titulos.

De auaricia titulus p̃mus.
ꝛ habet capl̃a. ix. fol̃. lj
De ſimonia. ca. j. Ibidẽ.
De pditõe. ca. ij. fol̃. lij.
De acceptione perſonarum.
cap̃. iij. Ibidẽ
De turpi lucro. ca. iiij. ibidẽ
De ludo multiplici. Cap̃. v.
folio. liij.
De inq̃etudine. ca. vj. Ibidẽ
De inhũanitate retinẽdi te=
naciter. ca. vij. Ibidẽ.
De auaricia amandi res ioꝛ=
dinat⁹. ca. viij. fol̃. liiij.
De pdigalitate ꝯ̃ria auaricie
cap̃. ix. Ibidem.
De inuidia titulus ſcd̃us. ꝛ
hꝫ cap̃. iiij. Ca. j. Ibidẽ.
De odio ꝛ filiab⁹ iuidie. Ca=
pitulũ. ij. Ibidẽ.
De ſuſurratõe. ca. iij. ibidẽ.
De exultatõe in aduerſis. ca
pitulũ. iiij. fol̃. lv
De triſticia in pſperis. ibidẽ
De ira titulus. iij. ꝛ habet ca
pitula duo. Ibidẽ
De ira ipa. capl̃m. j. ibidẽ
De filiab⁹ ire. ſcꝫ indignatõe
Cap̃. ij. Ibidẽ
De tumore mentis. Ibidẽ
De clamore Ibidẽ
De ꝯtumelia Ibidẽ.
De blaſphemia ꝛ maledicti
one creaturarꝝ. Ibidẽ.
De rixa. Ibidẽ.
De ſeditione Ibidẽ.
De bello. fol̃. lvj.

De acidia titul⁹ q̄rt⁹. ꝛ hꝫ capitula q̄nqꝫ. fol. lvj.
De acidia ip̄a. ca. j. Ibidē
De filiab⁹ acidie. ca. ij. ibidē
De deſperatōe. Ibidē
De malicia. Ibidē
De puſillanimitate. Ibidē
De rancore. Ibidē.
De ocioſitate que ꝓcedit ex tedio. fol. lx.
De torpore ſeu pigricia bene opandi. Ibidē.
De euagatiōe mēt̄. fo. lvij
De negligētia ſeu tepiditate. fol. lvij.
De negligētia ꝯfeſſiōis. capitulū. iiij. Ibidē
De negligentia circa cōiōnē Cap̄. v. Ibidem.
De inani gl'ia titulus q̄ntus ꝛ hꝫ tria capitula. fo. lviij
De iani gl'ia ip̄a. ca. j. Ibidē
De imodeſtia ornatus. ca. ij Ibidem.
De filiab⁹ ianis gl'ie. ꝛ p̄mo d̄ hypocriſi. Ca. iij. ibidē.
De iactantia fo. lix.
De ironia. Ibidē.
De ꝯtentione. Ibidē
De diſcordia. Ibidē.
De ꝑtinacia. ibidē.
De ſingularitate nouitatuꝫ Ibidem.
De inobedientia. Ibidē.
De gula titulus ſextus. ꝛ hꝫ capitula tria. Ibidē.
De gula ip̄a. ca. j Ibidē
De ebrietate. ca. ij. Ibidē
De inſenſibilitate. fo. lx
De filiab⁹ gule. ꝛ p̄mo de hebetudine. ca. iij. Ibidē.
De loquacitate. Ibidē
De ſcurrilitate. Ibidē
De inepta leticia Ibidē
De choreis. Ibidem
De immūdicia ſeu pollutōe ꝓcurata. Ibidē
De luxuria titulus ſeptim⁹. ꝛ hꝫ capl'a duo. Ibidē
De luxuria et ꝑtinentib⁹ ad ip̄am. ca. j. Ibidē.
De delectatōe moroſa. ibid̄.
De filiab⁹ luxurie. c. ij. fo. lxj
De cecitate mētis Ibidē
De ꝑcipitatōe. Ibidē.
De incōſideratiōe. Ibidē
De incōſtantia. ibidē.
De amore ſui. Ibidē
De odio dei. Ibidē.
De amore vite p̄ntis. ibidē.
De horrore futi ſecl'i. ibidē
De ſupbia titul⁹ octau⁹. ꝛ hꝫ duo capitula. Ibidē.
De ſupbia ip̄a. ca. j. Ibidē.
De filiab⁹ ſupbie. ꝛ p̄mo de deriſione. ca. ij. Ibidē
De ambitōe Ibidē
De p̄ſumptōe Ibidē
De temeraria iudicatōe. fol. lxij.
De curioſitate. ibid̄.

De ingratitudine Ibidē
De ſcandalo. Ibidē
De adulatione Ibidē.
De blaſphemia in ſpiritūſan
ctū. Ibidē
De ſciſmate. fol.lxij.
De infidelitate paganorū et
hereticoꝝ. Ibidē
Finit tabula ſcḋe ptis in-
terrogatorij.

Incipit tabu-
la tertie ptis īterrogatorij q̄ eſt de ſtatibꝯ q̄ ꝯtinet capitula.xvij fol.lxiiij

Ad ꝯiugatos.ca.j.⁊ habet
§.xxiij. Ibidē.
De actu mr̄imonij.et pctīs
cōmiſſis ī eo. fol.lxv.
Interrogatiōes fiende circa
ꝯiugatos. fol.lxvj.
De pncipibꝯ rectoribꝯ ⁊ ba-
ronibꝯ.Cap.ij.⁊ habꝫ.§.lv.
Ibidem.
De iudicibꝯ ſeu q̄buſcūq; ha
bentibꝯ autoritatē.ca.iij.et
hꝫ.§.xix. fol.lxix.
De aduocatis pcuratoribꝯ ⁊
notarijs.Capl'm.iiij.⁊ ha-
bet.§.xxij. fol.lxx
De doctoribꝯ ⁊ ſcholaribus
ca.v.⁊ hꝫ.§.xv. fo.lxxj
De medicꝭ ⁊ aromatarijs.c.
vj.⁊ hꝫ.§.x. fol.lxxij.
De emulatiōe ꝓo ⁊ detractio
ne quā faciūt medici interro
gādū ē put habes. Ibidē
De mercatoribꝯ cāpſoribꝯ ⁊
ꝓſenetis.Cap.vij.⁊ habet
§.xviij. Ibidē.
De artificibꝯ ⁊ mechanicis.
ca.viij.⁊ hꝫ.§.xvj. fo.lxxiij
De lanificibꝯ. fol.lxxiiij.
De ſetariolo. Ibidē
De tabnario ⁊ hoſpite.ibiḋ
De macellario Ibidē.
De piſtore Ibidē
De ſutore pannoꝝ ibidē.
De aurificibꝯ Ibidem
De cerdonibꝯ Ibidē.
De fabris Ibidē
De locatoribꝯ eq̄ꝝ ibidē
De hiſtrionibꝯ Ibidē
De citharizantibꝯ Ibidē
De ſuitoribꝯ ⁊ laboratoribꝯ
Ibidem.
De ruſticis ⁊ agricolis.Ca.
xj.⁊ hꝫ.§.xj. Ibidem
De puerꝭ ⁊ puell'.c.x.fo.lxxv
De clericꝭ in cōi.ca.xj.⁊ hꝫ
§.xxvj. Ibidē
De bñficiatꝭ ⁊ canonicꝭ.ca.
x.⁊ hꝫ.§.xlij. fol.lxxvij.
De religioſis maſcul' ⁊ femi
nis Cap.xiij.⁊ habꝫ.§.xxxv
Folio.lxxx.
De voto pauptatis Ibidē
De voto caſtitatꝭ. fo.lxxxj.
De voto obediētie Ibidē
De pfficio diuino Ibidē.

De exercitio. fol. lxxxij.
De orõe ꝛ ꝯfeſſiõe. Ibidẽ
De amore ꝑentũ fo. lxxxiij
De ꝑlatis ĩ cõi. ca. xiiij. ꝛ hꝫ
§. xv. fol. lxxxiiij.
De ep̃is ꝛ prelatis ſuꝑioribꝫ
Ca. xv. ꝛ hꝫ. §. xxij. fo. lxxxv
De iudicando in foro cõten
tioſo. fol. lxxxviij
De abſolutione ꝛ pñie iniũ-
ctione. ca. xvj. fo. lxxxix
De pnĩa iniũgẽda peñitenti
Folio. xc.
De infirmis ꝛ q̃d agendũ ſit
erga eos. ca. xvij. fo. xcj.
Forma abſolutionis in ar-
ticulo mortis. fo. xcij.
Forma abſolutõis ab excõi
catiõe maiori. Ibidẽ.
Forma abſolutiõis a pctis
mĩoꝝ excõicatõis. Ibidẽ
Forma ſacramẽti baptiſma
tis. fol. xciij.
Forma confirmationis ſeu
chriſmatis. Ibidẽ.
Forma abſoluendi a pecca-
tis. Ibidẽ
Forma extreme vnctionis.
Ibidem.
Forma ꝯſecrationis corpo-
ris chriſti. Ibidẽ
Forma cõſecrationis ſangui
nis chriſti. Ibidẽ
Forma ordinũ minoꝝ. ſ. for
ma oſtiarij. Ibidẽ
Forma lectoratus. Ibidẽ.
Formo exorciſtat⁹. Ibidez.
Forma accholytat⁹. ibidẽ.
Forma ſbdiacõat⁹. fo. xciiij.
Forma diaconat⁹. ibidẽ
Forma p̃ſbyteratus. Ibidẽ
Forma ſacramẽti matrimo-
nij. Ibidem.
Finit tabula ſuꝑ tertia ꝑ-
te interrogatorij.

Incipit tabu-
la ſuꝑ tractatu de reſtituti-
onibꝫ q̃ ĩ h̃ libro ſeu oꝑe ter
tio loco ponit̃. de q̃ ptꝫ ĩ ſe-
cũda p̃te ſũme de vicijs ca-
pitalibꝫ eiuſdẽ fratris An-
tonini. ti. ij. ꝑ totũ

Capl'm p̃mũ de reſtitutiõibꝫ
in genere. in quo ponunt̃ vi
ginti manus rapientiũ. qua
rum q̃libet habet q̃nq; digi
tos ſeu modos. ꝛ ſic ſũt cen
tũ modi in quibꝫ fit reſtitu-
tio vel erogatio fo. xciiij
Prima manus feneratoria.
Ibidem.
Scd̃a man⁹ raptoria. fo. xcv
Tertia man⁹ furatoria. ibid̃
Quarta mã⁹ bellatoria. ibid̃
Quinta manus damnifica-
toria. fol. xcvj.
Sexta manus ꝑticipatoria
Ibidem.
Sextia mã⁹ ſacrilega. xcvij.

dominiū: ſi in vna hn̄t p̄ncipale dn̄iū ī q̄ n̄ ſit niſi vna parochia tm̄: ſiue vn⁹ curatus tm̄ illi videt̄ ſubeſſe. Sꝫ qn̄ nullū hꝫ dn̄ium in illa villa q̄ ſub ſe nō ꝯtiet pl'es parochias: maxie ſi vna n̄ ē pn̄cipali or alt'a: tūc nl'li curato ſubeſt: ſꝫ īmediate epo. Si v̄o i vna villa ſit pn̄cipale dn̄iuꝫ: in q̄ nō ē niſi vna parochia tm̄: vl' ſunt ml'te ⁊ vna pn̄cipalis curat⁹ illi⁹ ē ſibi ꝓpri⁹ ſacerdos citra epm. Baliui ſi nullibi haberēt manſionē: niſi ſm q̄ aſſiſtere req̄runt: mō huc: mō illuc diſcurrūt: vbiqꝫ cōfiteri pn̄t: vel epis ciuitatū. vel curatis illi q̄ꝝ parochijs hoſpitiū eligūt. Si v̄o pn̄cipaliter alicubi degūt ibi curatū hn̄t illū i cui⁹ parochia hoſpitiuꝫ ſuū ſitū ē: ⁊ ſic de ꝑpoſitꝫ: licꝫ habeant domos pentū extra baliuiā ⁊ ſeneſchaldiā vl' ꝑpoſiturā: qꝛ p h̄ officiū q̄ſi ꝯhēdo ſortiūt̄ foꝝ. Ceteri v̄o burgēſes ⁊ alij laici nō i ptāte cōſtituti. illis curatꝫ ſubſunt in q̄ꝝ parochijs degūt pn̄cipaliter Ul' ſi i duab⁹ eq̄lit': i q̄ tūc manēt qn̄ ꝯfiteri volūt illius parochie ſūt. hec Pe. de pal'. Regularit' ḡ cōfeſſio fiēda eſt ꝓprio ſacerdoti. Un̄ dic̄ Jnno. in c. oīs. extra de pe. et re. Si q̄s alieno ſacerdoti iuſta de cā ꝯfiteri pctā ſua voluerit licētiā pus poſtulet ⁊ obtineat a ꝓprio ſacerdote: cū aliter ipe nō poſſit ſoluere vl' ligare. Hec ibi. Capitulū q̄rtū in q̄ notant̄ octo caſus ī quibus q̄s pōt alteri ꝯfiteri q̄ꝫ ꝓprio ſacerdoti ſine ei⁹ licētia.

Et nota ſꝫm Pe. de palude Caſus octo in q̄b⁹ q̄s pōt alteri confiteri q̄ꝫ ꝓprio ſacerdoti ſine ei⁹ licētia: quos ponit Hoſti. in ſūma. Prim⁹ ppt indiſcretiōeꝫ ſacerdotꝫ ꝓprij. ⁊ ſub h̄ caſu cōphēdit̄ qn̄ ipe ſacerdos ꝓprius eſt ſollicitator ad malū: vel reuelator cōfeſſionis: vel eſt talis q̄ ex cōfeſſiōe imminet piculū ꝯfitēti vel confeſſori. Jn h̄ igit̄ caſu dicit Hoſti. q̄ eo ipo habꝫ licētiā a iure aliū adeundi. de pe. di. vj. c. placuit. Sꝫ alij dicūt q̄ tūc dꝫ petere licētiā ab eo vl' a ſupiori: qꝛ ca. oīs dic̄ q̄ q̄ ex iuſta cā voluerit alteri ꝯfiteri petat licētiā a ꝓprio ſacerdote. Et q̄uis q̄dam hoc ītelligāt: niſi ex culpa ſua h̄ pcedat: videt̄ tn̄ melius q̄ etiā ſi h̄ ſit ex culpa ſua: qꝛ culpa ſua nō debꝫ alteri nocere: pu

ta ſupiori. Sic ꝓprio ſacerdo
te mortuo vel excõicato: ñ eo
ĩpo licȝ ire ad aliũ. ſȝ optet re-
currere ad epm: ſi ſupior adi
ri nõ põt: vel etiã ſi ẽ eq̃ defe
ctuoſus. tñ qꝛ ad papã ñ ẽfa
cil' recurſ⁹: eoĩpo ad aliũ ire
p̃t. Qñ g̃ ꝓpri⁹ ſacerdos oĩno
indiſcret⁹ ꝛ inept⁹ ẽ. ꝛ q̃ tũc ñ
p̃t adiri ſine lnĩa petita vl' ſal
tẽ cuȝ lnĩa petita ꝛ ñ obtẽta:
p̃t ire ad aliũ: dico aũt petita:
qꝛ ꝛ ſi ſit ĩdign⁹ audire: ñ ẽ tñ
ĩpotẽs cõmittere. Et ĩ h̃. ſ. ꝙ
dȝ petere licẽtiã ab ĩpo. vl' ire
ad ſupiorẽ concordat Tho.
Pe. Alb. Inno. et Uul. ꝙ ſi
negat̃ ab eis licẽtia. tũc dicũt
p̃dicti: ꝙ idẽ iudiciũ eſt de eo
qd̃ ꝛ de illo: q̃ nõ hȝ copiã cõ-
feſſoris. Uñ magꝭ dȝ eligere
laico ꝯfiteri. nec in h̃ trãſgre
dit̃ p̃cepta eccleſie. qꝛ p̃cepta
iuris nõ ſe extendũt vltra cha
ritatẽ: nec etiã fit iniuria ſacer
doti: qꝛ priuilegium meret̃ a-
mittere q̃ conceſſa ſibi abuti
tur ptãte. Sȝ Pe. de pa. di.
ꝙ tũc põt libere ire ad aliuȝ.
vt pȝ. s̃. Et ſi nõ poſſet alium
h̄re. ꝛ neceſſitas ĩmineat: di-
cũt predicti doctores ꝙ confi
teat̃ pctã ſua in genere ſine eo
dẽ quo poſſet malũ ꝓuenire.

Secundus caſus.

Scd̃s caſus eſt qñ paro-
chian⁹ trãſtulit domiciliũ ſu
um: qꝛ tũc deſinit eẽ parochi-
an⁹ p̃mi ſacerdotꝭ: ꝛ fit paro-
chian⁹ illi⁹ ad cui⁹ parochiaȝ
ſe trãſtulit. Sȝ ſi in duabꝫ pa
rochijſ h̄ret domũ ꝛ ĩ vna ma
neret tp̃e eſtiuali. in alia vero
tẽp̃e hyemali vtrobiqȝ ſortit̃
foꝝ. nõ ſimul: ſȝ ſuceſſiue ſm
ꝙ habitat. mõ hic mõ illic. et
hic tunc recipiat ſacramenta
vbi tũc habitat al's alibi.

Tertius caſus

Tertius caſus ẽ cũ ẽ vaga-
bũdus. nec h̄ñs nec petẽs do
miciliũ tũc iſte põt ꝯfiteri cui
libet curato vel ep̃o in cuius
parochia ẽ. imo etiã nõ cura-
to vt videt̃. qꝛ nulli ſubdit⁹.
ſȝ ſubdit ſe cui vult. Naȝ oĩs
ſacerdos ptãteȝ hȝ ordinis et
iuriſdicioĩs ex ſua ordĩatiõe.
Sed ſubditos hȝ ſolum eos
q̃ ſe ei ſubmittunt. niſi ꝙ ſm
iura q̃ ſe ſemel alicui ſubmi-
ſit fctũs ẽ ei⁹ parochian⁹ nec
põt ſe alijs ſubmittere q̃uſqȝ
d̃ prio ſe ſubtrahat ſimplicit̃.
niſi de volũtate illius. vñ d̄r
extra d̃ pe. ꝛ re. c. ſi. ꝑmittim⁹
eligere. q. d. iure diuino lice-
bat eis eligere. ſȝ electione eis
ſubtracta ꝑmittim⁹ relaxãtes
retentionẽ ꝙ poſſint eligere.
Uñ in dicto. c. placuit. d̃ pe.
diſ. vj. d̄r. Sine cõſenſu eiuſ

cui p̄rio ſe cōmiſit, et poſtea cui penitꝰ cōfeſſus eſt.

Quartus caſus.

Quartus caſus eſt, ſi q̄rit domiciliū quo ſe ꝯferat q̄mi nus ſe alibi habeat. Et de pe‑grinis q̄dez dicēdū eſt, ꝙ ſi ſi ne licētia curatorum ⁊ epoꝝ ꝓfecti ſunt, nil priuilegij h̄nt in h̄. Si aūt de licētia epoꝝ et curatoꝝ ꝓfecti ſunt, eo ip̄o h̄nt licētiā interp̄tatiuā ꝯfitē di: cū ſine confeſſione digne pegrinari negant. Si etiā ſu pueniat paſca cōicare p̄nt ꝓpt eādē licētiā implicitā: ⁊ de ca ſu epiſcopali abſolui: q2 ep̄us nō retinēdo ſibi q̄ctez licēti‑andi pegrinos: ex hoc ip̄o vi‑det̄ eis dare licētiā ꝯfitēdi de caſib9 ep̄alibus, ſicut curatuſ ð parochialib9. De mercato‑rib9 aūt ſi nuſq̄ꝫ h̄rent domi‑ciliū: niſi ſemp ſeq̄ndo nundi nas idez iudiciū eſt qð de va‑gabundis: ⁊ idē ſi in loco ſuo tenēt hoſpitiū: ſed nō declināt illuc in paſca cōmunit. Non. em̄ tūc vident̄ ſibi habere do micilium quo ad ſacramēta. Et idem de familia principis vel baliui q̄ nuſq̄ꝫ in eodē ſta‑tu ꝑmanēt: ex q̄ licet ip̄i tene‑ant hoſpitiū alibi: nec tn̄ illuc declinant niſi ad horā: iſti va gabundi cenſent̄. Idē de fa‑milia ep̄i laica, q2 nō ſic habet ius in ea ſicut cardīales. Sz ſi eſſent de dyoceſi ipſa de eiꝰ licētia confiteant̄. Si aūt de alia ex q̄ eiꝰ hoſpitiū dimiſe‑rūt: q2 p dyoceſim vagant̄ re‑ſpectu illius dyoceſis vaga‑bundi reputant̄: vt de licētia ep̄i illiꝰ vel cuiuſlibet curati. ad cuiꝰ parochiā veniūt cōfi‑teri p̄nt. Concordat in h̄. ſ. ꝙ pegrini: negociatores et alij viatores: ſi nō h̄nt licētiā a ſu is curatis vel ep̄is: vel ſine li‑cētia eorum iter arripiūt non poſſunt abſolui ab alijs Jn‑nocen. Hoſti. ⁊ Vul.

Quintus caſus.

Quintꝰ caſus ē rōne delicti vj. q. iij. c. placuit. qð q̄dā di‑cūt eſſe verū tūc ſolū qn̄ ꝓpter h̄ ē excōicatꝰ: q2 ſi eēt excōica tus a ꝓlato loci illiꝰ ꝓpt̄ illud pctm̄. ſicut ꝯſueuit fieri i furtis ⁊ hm̄oi q̄rū igrāt̄ autores mittēdꝰ ē tal' ad excōicatorez abſoluendus ab eo: ſed ſi pec catū ē occultū: ⁊ ꝓpter h̄ n̄ ſit excōicatꝰ p̄ōt de h̄ ꝯfiteri ꝓ‑p̄rio ſacerdoti. vt dī in ſūma piſana. Frā. zaba. refert Lan dul. tenere ꝙ curati ⁊ etiā fra tres admiſſi ad audiēdū con‑feſſiones ſ̄m formā clemētīe dudū: p̄nt audire ⁊ abſoluere pctā cōmiſſa: nō ſolū in dyo‑

ceſi:ſed etiã extra territoriuꝫ
dyoceſ : dũ tñ ꝯfitentes pñt
illis ꝯfiteri.i.ꝙ ſint illiꝰ dyo-
ceſ vł parochie q̃ ad curatos

Sextus caſus.

Sextꝰ rõe ſtudij: vt ſchola
res etiã ſi ñ ſũt moraturi niſi
ꝑ ãnũ in ſtudio : vł qꝛ nõ hñt
plꝰ ꝺ ſpacio vł ab epo vł ca-
pitł'o ꝺ cuiꝰ licẽtia ibi ſũt: vel
qꝛ ſic diſponũt : vel de paro-
chia ĩ parochiã mutant. De
ilł' ꝓo ſcholaribꝫ q̃ veniũt de
oĩ ꝑte regni ad ꝑlamẽtũ ꝑiſiꝰ:
cũ rex reputꝫ ſe fiſcũ nõ recog
ſcẽs ſuꝑiorẽ in toto orbe: vi-
deꝛ ꝙ ibi poſſint cõfiteri epo
ꝛ curato ĩ q̃rũ parochijs do-
mos ꝯducũt: ſic̃ oli ĩ tꝑe ĩpa-
toꝝ Rome erat ibi cõis pr̃ia
ꝛ q̃cũqꝫ illuc veniebat hẽbat
iudicẽ ſuũ.ſ.p̃torẽ ꝑegrinũ.
Sꝫ ꝯ̃riũ ẽ verũ.ſ.ꝙ ñ pñt ab-
ſolui rõe ꝑlamẽti: ſi ñ hñt licẽ
tiã a ſuis p̃latꝭ: qꝛ rex ꝑiſiꝰ nõ
hꝫ ptãtẽ in ſpũalibꝫ: nec in ce-
terꝭ ꝑtibꝫ regni. Eps aũt põt
in ſpũalibꝫ ſoli ſue dyoceſi :ſo
lũ em̃ roma vbi ẽ ſedes pape
in ſpũalibꝫ oĩbꝫ ẽ pr̃ia cõis :ſi
cut eccł'ia cathedralis oĩbꝫ de
dyoceſi: vñ ĩ curia romana ſi-
cut curato ſuo ſummo pñia-
rio: ꝺ oĩ loco mõi põt ꝯfiteri
et penitẽtiarijs ſimplicibꝫ ſi-
cut vicarijs ſui curati.

Septimus caſus.

Septimꝰ caſus ẽ rõne ne
ceſſitatꝭ: qñ eẽt in mortꝭ arti-
culo: tũc oĩs ſacerdos ab ec-
cł'ia ñ p̃ciſus auctoritate iurꝭ
fit ꝓpriꝰ ſacerdos. extra ꝺ off.
or.c.paſtorał. ex h̃ qꝺ hr̃ ꝺ cõ
ſe.di.iiij.c.ſctm̃. videꝛ ꝙ etiã
laicꝰ in hmõi neceſſitate poſ
ſit etiã excõicatuꝫ recõciliare
eccł'ie: ſi nõ ẽ ip̃e p̃ciſuſ : nõ tñ
põt abſoluere a pctĩs audien
do confeſſiones. Octauus
caſus queꝫ ponit Hoſtiẽ.eſt
ſi ſacerdos non ꝓprius ponat
ſpẽ in ratihabitiõe ꝓprij ſacer
dotis. Sꝫ vt ꝺꝛ in ſũma piſa
na ꝛ bñ. Iſte caſus cõiter nõ
teneꝛ: cuiꝰ rõnẽ aſſignat Pe.
de pał. Alł'a em̃ ratihabitio
ꝯfirmat ſacr̃m qꝺ nullũ fuit:
qꝛ etſi nõ in ſacramẽtis rati-
habitio ſaltẽ pape valere p̃t:
qꝛ ille ſolẽnitatẽ mutare põt:
ſicut eccł'ia ꝑ nõ epm̃ dedica-
ta ſola ratihabitiõe pape de-
dicata vł recõciliata reputaꝛ.
extra ꝺ cõ.ec.c.aq̃.tñ ĩ ſacr̃is
valere ñ põt: qꝛ illa papa mu-
tare ñ põt: qꝛ regł'a iuris ẽ: ꝙ
ratihabitio retro trahiꝛ ꝛ mã
dato cõpaꝛ: qñ ſolo mandato
ꝛ a p̃ncipio res agi põt: in ta-
libꝫ autẽ locum nõ habet: qñ
ſcꝫ eſſentia ſacr̃i ꝺficit : qꝛ tũc
totũ iterãdũ eſt. De eſſentia

aūt abſolutōis eſt ptās iuriſ-
dicionis. quā ptātem ergo ta
lem nō habet ex hoc ꝙ ponit
ſpem in ratihabitione.

Quis poſſit cōmittere et
q̄s nō audientiā ꝯfeſſionū.

Capitulū. V.

n Ota ſcdm
Pe. de pal. i. iiij. diſ.
xvij. ꝙ oīs ſacerdos
ꝓprius q̄ iure ordinario pōt
audire ꝯfeſſionē: p̄t hoc ipm
alteri ꝯmittere. qꝛ habꝫ cām
meri impij. ⁊ qꝛ q̄cūqꝫ ꝑ electi
onē habet curā aīaꝝ eſt ordi-
narius. iō oīs tal' p̄t licentia
re quēlibet ſubditū cure ſue
alteri ꝯfiteri. Itē ordinariꝰ
eſt q̄cūqꝫ ex officio ſibi anne
xo hoc habet: licet nō ſit ꝑ ele
ctionē. Item gerens vicē
curati ꝑ legē vel ꝯſuetudinē
ſic̄ factus p̄or ꝑ abbatē q̄ vi-
uēte abbate erat delegatꝰ nō
potens ſubdelegare eo mor-
tuo vel amoto eius vices in
oīb⁹ obtinēs eſt q̄ſi ordīariꝰ
delegatus q̄ſtū ad h̄. vn̄ lnīa
re p̄t ſibi ſubditos ꝺ ꝯfeſſiōe

De archip̄ſbytero.

Archip̄ſbyter ciuitatis ꝺ
q̄ iura loquūt̄ videt̄ ꝙ ſit or-
dīariꝰ ſic̄ ſi eēt p̄bēda ſacerdo
tal' cui ex officio eēt annexuꝫ
officiū audiēdi ꝯfeſſiōes il-
loꝝ ꝺ dioceſi extra ciuitatē ⁊
ml'to magꝭ ſi de ciuitate. Sꝫ
ſi penitētiarius nō hꝫ h̄ offi-
ciū ex ſua p̄benda. ſꝫ ex cōmiſ
ſione viue vocis epi. q̄ reuo-
cat qn̄ vult. qꝛ iudiciū ſoluit̄
vetāte eo q̄ iudicare iuſſit. ta
lis eſt delegatꝰ ⁊ nō ordīariꝰ.

De archidiacono.

Archidiaconꝰ licet ſit iu-
dex ordīariꝰ de ꝯſuetudīe nō
tn̄ in foro ꝯſcīe: niſi ſit ſacer-
dos. ⁊ tūc audit ex cōmiſſiōe
vn̄ nō p̄t ſubdelegare.

De legato

Legatꝰ eſt ordīariꝰ i vtroqꝫ
foro. vn̄ ſic̄ in exteriorib⁹ dat
iudices delegatos ita ⁊ hꝫ ſu-
os penitentiarios.

Sūmus penitētiarius.

Sūmꝰ penitētiariꝰ ē ordi-
nariꝰ in ſpūalib⁹ tm̄. vn̄ hꝫ pe
nitētiarios ſuos. ⁊ ꝯcedit eti
am lnīam eligēdi ꝯfeſſorem.
Sꝫ ſimplices penitētiarij pa
pe q̄uis ſint delegati pape q̄
ſolus eos ponit n̄ ſūmꝰ peni
tentiariꝰ. p̄nt q̄dē oēs audire
de toto mūdo. ſꝫ n̄ p̄nt ſumere
adiutoreſ. nec etiā dare lnīaꝫ
eligendi ꝯfeſſorem.

Decanus

Decanꝰ rural' q̄ etiā archi-
p̄bꝛ vocat̄. ſi iſte decanatꝰ eſt
ānexꝰ alicui cure ſpēali repu-
tat̄ ordīariꝰ in parochijs ſui

decanat⁹ p⁹ epm. Sup̄cura-
tus videt̄ ēt ordīari⁹ curatoꝝ
⁊ ſic curati de lnīa ei⁹ (ñ ſolū
epi) pñt ꝯfiteri. Si āt epſ ſeu
archidiacon⁹ ꝯfert illū deca-
natū mō huic mō illi curato
videt̄ delegatio. ⁊ h̄ reſpectu
cōiuʒ caſuū. Nā reſpectu ca
ſuū epaliū tā de curato q̄ȝ de
decano q̄bꝫ de ſpēali grā cō-
mittit abſoluere. de ill' videt̄
diſtiguēdū an ſint reſ̄ti ꝺ iu
re vl' ꝯſuetudīe. ⁊ tūc ī ill' nul
lū ius hʒ ꝺ ſe īferior epo Vñ
cuicūqȝ illos cōmittit auc̄te
delegata illos abſoluit. Itē
nota ꝙ qñ ptās iuriſdiciōis
ē vna apō p̄les ⁊ ñ apō quēli
bet īſolidū. tūc ñ p̄t q̄libʒ ꝑ ſe
eā ꝯmittere ſine ꝯſenſu alioꝝ
ſʒ qō oēs tāgit ab oībꝫ dʒ ap
probari Vñ ſi capl'm ſede va
cāte gerat vices epi ī ſpalibꝫ
null⁹ ꝺ capl'o ēt decan⁹ p̄t po-
nere officialē ſine ꝯſenſu alio
rū. ſʒ capl'm ꝺ ꝯſenſu maiorʒ
ptʒ. Ptās āt abſoluēdi a pc̄is
vna ⁊ eadē p̄t eē apō p̄les et
ñ penes vnū. ſic̄ penes capl'ʒ
ſede vacāte qñ hʒ ptātē ei⁹ in
ſpūalibꝫ. dico q̄ȝtū ad cōmiſſi
onē ñ q̄ȝtū ad executōem. qꝛ
ꝯfeſſio ſoli ē fiēda. Vñ totū
capl'm nō vn⁹ canonic⁹ ponet
pniariū. Sʒ qñ iuriſdicio ꝑ-
fecte ⁊ inſolidū remanet apō

quēlibet eoꝝ. ita ꝙ vn⁹ ſine
alio p̄t ꝑ ſeipm de cā cog̃ſce-
re. tūc q̄libʒ eoꝝ cui vult pōt
ꝯmittere. ⁊ mīoꝛ ſine maiore
ml'to magꝭ ecōuerſo Et qꝛ
ptās abſoluēdi q̄ eſt apō cu-
ratū papā ⁊ epm ñ ē vna. ſʒ q̄
libet pōt audire ſine ꝯſenſu
alteri⁹. ita etiā q̄libet eoꝝ ſi-
ne ꝯſenſu alteri⁹ p̄t ꝯmittere
alteri. Vñ vicari⁹ curati ſine
lnīa epi p̄t audire ꝯfeſſionez
illoꝝ. ſ. q̄ ſt̄ ſubditi curatoꝝ ⁊
ñ alioꝝ. ⁊ ml'to magꝭ ecōuer
ſo. ſ. ꝺ lnīa epi audire eoꝝ cō
feſſiōes q̄ ſt̄ ſubditi curatoꝝ
ſine lnīa vl' ꝯſenſu eoꝝ. De h̄
extat bullata declaratio cle-
mētis ⁊ alexādri. p⁹ cui⁹ bul-
lationē null⁹ ꝑiſi⁹ dixit ꝯriū.
Qui āt ex ꝯmiſſiōe ſolū au-
dit ꝯfeſſiōes nō p̄t alteri cō-
mittere audiētiā ꝯfeſſionū.

Quōr qñ curat⁹ vl' pb̄r pa
rochial' poſſit dare vl' ꝺnega
re lnīam alteri ꝯfitēdi ſb̄dito
ſi petat illā. Capl'm. VI.

Nota ſcd̄m

n Pe. de pal. in. iiij. diſ.
xvij. ꝙ ſi parochian⁹
petat lnīam alt̄i ꝯfitēdi idet̄-
mīate ñ det curat⁹. niſi ſit ꝑi-
ſil'e ꝙ penitēs nō eligeret niſi
eq̄ bonū vl' meliorē. Si ꝑo
noīat ſibi aliū de q̄ ꝑiſil'e ē ꝙ

ſit eq̄ bonꝰ vł melioꝛ ad ꝯfeſ-
ſionē audiēdā n̄ neget, qꝛ foꝛ
te hȝ pctm̄ qđ erubeſcit ꝯfite
ri ſibi, ꝛ pꝰ moꝛereť ſine ꝯfeſ-
ſiōe q̄ȝ ſibi ꝯfitereť. Si ꝟo ap
pareat ꝙ nō eſt eq̄ bonꝰ, aut ꝑ
famā: aut ꝑ viſū ſue ꝑſone. vł
ꝑ ꝯuerſationē ꝑſonaꝝ ſibi cō
fitētiū q̄ minꝰ religioſe ꝯuer-
ſanť, ꝛ tūc ſimpl'r dȝ negare.
īnoteſcēdo ꝙ ille n̄ pt eū ab-
ſoluere, qđ tn̄ intellige cū ille
ad quē vult accedere ꝑrochi
anꝰ n̄ hȝ auctē niſi ex ꝯmiſſi-
one ipiꝰ curati declarādo etiā
ꝙ ipe ē patꝰ eū audire, ſi tn̄ ē
tal' ꝙ ad h̄ ſit ſufficiēs, ł etiā
ꝙ ē patꝰ ſibi dare vnū aliuȝ
loco ſui, ī q̄ caſu bn̄ videat vt
det ſibi ad h̄ ſufficiētē. Nā ſi
īſufficiētē darȝ ſibi īputareť
detrimētū qđ inde ſeq̄reť oui
ſue; qꝛ ſcđm iura, q̄ paꝝ diligē-
ti ſocio ſuā rē cuſtodiēdā cō-
miſit, facilitati ſue īputari dȝ
ſi ꝑꝑt. Si āt ille petitꝰ a ꝑo-
chiano ł diffamatꝰ hȝ ptātē
ſupioꝝ: puta qꝛ ē vicariꝰ epi.
vel ꝯfeſſoꝛ deputatꝰ ī oꝛdine
mīoꝝ vł ꝑdicatoꝝ ꝛ hmōi, n̄
ꝓpť h̄ ꝓhibendꝰ eſt ſimpl'r, qꝛ
iudex malꝰ oꝛdinariꝰ vł dele
gatꝰ nō ꝑdit iuriſdicionē ſuā
ſed dȝ dicere petenti nō expe
dit tibi vt tu vadas ad illū vł
ad aliū, nec ibis de volūtate
mea, nec aſſenſu nec lnīa. Sȝ
ipe hȝ ptātem ab alio maioꝛe
vn̄ nō poſſum tibi ꝓhibere, ſȝ
patꝰ ſū te audire, vł ꝑvicariū
vel extraneū idoneū, ꝛ ſcđm h̄
ſoluiť inſtātia illiꝰ regule. ſ. ꝙ
nō pōt eē paſtoꝛis excuſatio
ſi lupꝰ oues comedit ꝛ paſtoꝛ
neſcit, qꝛ h̄ veꝝ eſt qn̄ paſtoꝛ
ſcire dȝ ꝛ pt. Et lȝ aliq̄s ſꝑ de
beat reputare aliū melioꝛem
ſe ſimpl'r, n̄ tn̄ q̄ȝtū ad oīa: pu
ta q̄ȝtū ad officiū h̄ vel illud.
Itē ſuſpitiōes hr̄e poſſumꝰ
nō ad iudicandū ꝑrimū, ſed
ad cauendū nobis. Nā ſi vi-
deo pauperē nō iudicabo fu
rem tn̄ ne foꝛte ſit fur cuſtodi
am rem meā ab eo. ꝛ ſic in ꝓ-
poſito, tn̄ ſi ꝯtrariū nō appa
reat. plus debet homo ꝑſu-
mere de his q̄s papa vł eps
ꝑ totā dioceſim ꝑfecit q̄ȝ ď ſe
q̄ deputať ad vnā paruā pa-
rochiam.

De religioſis q̄ n̄ poſſunt audire ꝯfeſſiones ſine licen-
tia ꝑlati ſui.

Capitulū ſeptimū.

n Ota qꝰ re
ligioſus nō dȝ audi-
re ꝯfeſſiōes etiā illo-
rum q̄ hn̄t lnīam ſibi eligēdi
ꝯfeſſoꝛem quēcūq; etiā ſi ha-
berēt a papa ſine lnīa ꝛ auto

ritate ſui ſuꝑioris.q: ſine ſuo
ſuꝑiori vellez nolle nõ hz.pz
hoc ꝑ ſimile. extra de elec. c.
ſi religioſus.lib.vj.ad hmõi
officiũ.vbi dr ꝙ electõi de ſe
facte nõ debet nec põt aſſen-
tire ſine licẽtia ſuꝑioris ſui.
Sz vbi papa nominatim eli
git religioſum ad aliqđ offici
um p̃ſumit noſcere pſone in-
duſtriã.vñ nõ reqrit alterius
licẽtia: ſiue ꝑ inqſitiõne ſiue
ꝑ p̃dicatõe: ſiue ꝑ audientia
ꝯfeſſionũ: ſiue ꝑ p̃latõe: ſiue
alio qcũqꝫ officio. Sz ex h
ꝙ papa daret alicui licentiaz
ꝙ poſſz ſibi eligere quecũqꝫ
etiã religioſũ ꝑ audiẽdo ꝯfeſ
ſiões vl' p̃dicatõe. ex iſta tali
lnĩa nõ dz religioſus audire
ꝯfeſſiões vel p̃dicare ſine li-
cẽtia ſui ſuꝑioris vel p̃lati vl'
abbatꝫ.ar.ad h extra de iude.
c.qđqꝫ ſit laudabile. Si tñ ĩ
dicto caſu audirz religioſus
ſine lnĩa ſui ſuꝑioris vl' p̃lati
teneret abſolutio; ita ꝙ ñ eẽt
reiterãda talis confeſſio.qꝫ-
uis malefaceret tal' ſic audiẽ
do. Pe.de palud. vbi ſupra.
qõne.iiij.

De ptãte audiẽdi ꝯfeſſiões
attributa frib' p̃dicatoꝝ. et
mĩoꝛib' a iure ꝑ textũ clemẽ
tine.dudũ.§.ij.de ſepul. quõ
fieri poſſit.ꝛ quõ exponit.

Caplm.viij.

Ota textũ

n clementine dudũ.§.
ij.de ſepul.vbi dicit.
Statuim' ꝛ oꝛdinam' vt in
ſingulis ciuitatib' ꝛ dioceſi-
bus ĩ qb' loca fratꝝ oꝛdis p̃
dicatoꝝ ꝛ minoꝝ ꝯſiſtere di-
noſcunt.ꝛ in ciuitatib': dioce
ſib' ꝛ locis ipis vicinis.in q
bus loca hmõi nõ habentur
mgr̃i pores ꝓuiciales oꝛdĩs
p̃dicatoꝝ: aut eoꝝ vicarij et
generales ꝓuinciales: miſtri
ꝛ cuſtodes mĩoꝝ ad pñtiã p̃
latoꝝ eoꝛũdẽ locoꝝ ſe ꝯferãt
ꝑ ſe vl' ꝑ frẽs qs ad h idone-
os foꝛe putauerint hũil'r peti
turi. Ut frẽs q ad h electi fu
erint in eoꝝ ciuitatib' ꝛ dio-
ceſib' ꝯfeſſiões ſuoꝝ ſubdi-
toꝝ ꝯfiteri ſibi volẽtiũ audire
libe valeãt. ꝛ hmõi ꝯfitẽtib'
ꝓut ſcz deũ expedire coguerit
pnĩas ĩponere ſalutares. atꝫ
eiſdẽ abſolutiõis bñficiũ ĩpẽ
dere de lnĩa ꝛ grãz bñplacito
eoꝝ. Deinde p̃fati mgr̃i ꝓui-
ciales ꝛ miſtri oꝛdinũ p̃dica
toꝝ eligere ſtudeant pſonas
idoneas ꝛ ſufficiẽtes vita ꝓ
batas: diſcretas: honeſtas at
qꝫ ꝑitas ad tã ſalubꝛe miſteri
um exequẽdũ.qs ſic ab ĩ pis
electas repñtent vel faciẽt re

p̄ntari p̄latis: vt ꝺ ip̄oꝝ lnīa
gr̄a ⁊ bn̄placito ī eoꝝ ciuitati
bus et dioceſibꝫ hmōi pſone
ſic electe ꝯfeſſiones audiāt ſi-
bi ꝯfiteri volētiū: et imponāt
pnīas ſalutares ⁊ bn̄ficiū ab
ſolutiōis impēdāt: put ſupiꝰ
ē exp̄ſſum ⁊c. extra ciuitates
⁊ dioceſes in q̇bꝫ fuerīt depu
tate: p q̄s eas et nō puincias
volumꝰ ꝺputari ꝯfeſſiōeſ nul
latenꝰ auditure. Nūerꝰ āt pſo
naꝝ aſſumēdaꝝ ad hmōi offi
ciū exercēdū eē dꝫ: put vniuer
ſitas cleri ac ppl'i mltitudo vl'
paucitas exigit eoꝝūdē. Et ſi
idē p̄lati petitā lnīaꝫ cōfeſſio
nū audiēdaꝝ ꝯceſſerint illā p̄
fatā recipiāt cū gr̄arūactiōe:
q̄ ſi forte dicti p̄lati quēcūqꝫ
ex hmōi fr̄ibꝫ p̄ntatꝫ eiſdē: ad
hmōi officiū nollent hr̄e vel
nō ducerēt admittēdū eſſe: q̇
amoto vel ſb̄tracto loco ipſiꝰ
ſil'r eiſdē p̄ntandꝰ poſſit alius
ſbrogari. Si ꝟo idēꝫ p̄lati p̄-
fatꝫ fr̄ibꝫ ad ꝯfeſſiōes vt pre-
mittit̄ audiēdas electꝫ hmōi
exhibere licētiā recuſauerint:
nos extūc ip̄is vt ꝯfeſſiōes ſi
bi ꝯfiteri libere volētiū: lici-
teqꝫ audire valeāt: ⁊ bn̄ficiuꝫ
abſolutiōis impendere gr̄oſe
ꝯcedimꝰ ꝺ ap̄lice plenitudīe
ptātꝫ. Per hmōi aūt ꝯceſſio-
nē neq̄qꝫ intēdimꝰ pſonis ſeu
fr̄ibꝫ ip̄is ad id tl'r deputatis
ptātē ī h̄ īpēdere āplioꝛē q̄ꝫ in
eo curatꝫ ſeu parochialibꝫ ſa-
cerdotibꝫ ē a iure cōceſſa: niſi
forſan eis eccl'iaꝝ p̄lati vberi
oꝛē ī hac pte gr̄aꝫ ſpēalē duce
rēt faciēdā. Petituri. Pau. pt
peti hec lnīa a p̄latꝫ extra ſuū
territoꝛiū: qꝛ ē volūtarie iuriſ
diciōis. Cuſtodes. gl. p̄oꝛes
ḡ ꝯuētuales q̇ ad p̄dicatoꝛes
⁊ guardiani q̇ ad mīoꝛes h̄ n̄
p̄nt. Simil'r. Pau. ſi petat̄ iſta
lnīa aſpe nō videt̄ ſatiſfactū
ꝯſtitutioni: ⁊ iō iteꝝ eēt repe-
tēda ꝓpt̄ omiſſionem foꝛme.
Miniſtri. gl. Nota q̄ ꝺ vica
rij̄s p̄oꝛū puīcialiū ⁊ ꝺ cuſto
dibꝫ n̄ repetit de q̇bꝫ p̄miſit: lꝫ
ḡ illi petitiōeꝫ poſſint facere
de q̄ p̄miſit: n̄ tn̄ electiōeꝫ ꝺ q̄
h̄ loqt̄. P̄ntari. gl. ḡ pſonalis
p̄ntatio fieri dꝫ: naꝫ dr̄ pn̄s q̇
p̄bet̄ ſenſibꝫ coꝛpis. Facit de
pe. diſ. j. ī p̄ncipio. Idē dicit
Pau. ſup ꝟ. repn̄tēt. Exigit.
gl. Si ꝟo ep̄s ꝯtēdat cū fr̄ibꝫ
dicēs mīnoꝛē nūeꝝ ſufficere:
recipiat ep̄s nūeꝝ q̇ ſibi vide
tur: ꝺ reliq̄s recurrat̄ ad arbi
triū boni viri. i. iudicꝫ. ff. ꝺ ꝟ.
obli. l. ꝯtinuus. Cōceſſerūt.
glo. quā licētiā ſine cā reuoca
re n̄ p̄nt. c. decet. ꝺ re. iu. li. vj.
Subrogari. gl. Si n̄ recipit̄
iuſta de cā: qꝛ ſcꝫ n̄ eſt talis q̄ꝛ

lis ſup̄ deſcribit̃: ſibi īputent q̄ malū elegert̃: ⁊ ſic poſſʒ oēſ recuſare cū nō ſūt apti: ſʒ ſi ſi-ne cā facit: h̄ ſuccedit licētia pape. Recuſauerūt .gl. Si n̄ recuſat expreſſe: ſed non dat nec negat: videt̃ ꝙ locū habe-ret hoc ꝑuilegiū p⁹ trinā mo-nitionem vel req̄ſitionē .p.c. j. extra de ſup. ne. p̄. Volen-tiū .glo. Forte nō intellexit ꝺ religioſis q̄ ſꝫm ſtatuta ſuorū ordinū ꝑlatꝫ ſuis ꝯfiteri dn̄t. Libere .glo. denotat ꝙ n̄ ē ne-ceſſe hr̄e licētiā ſacerdotꝫ pa-rochial': cui⁹ ꝯtriū di. Jo. mo. ſʒ ei nō ſtat̃. Impetiri .gl. Ab-ſoluti ꝗ n̄ hn̄t neceſſe vlteri⁹ ꝯfiteri ꝓprio ſacerdoti. Nec obſtat .c. oīs .in ꝑncipio .de pe. ⁊ re. q² illud intelligit̃ ꝺ eo q̄ alteri nō ē ꝯfeſſus legitīe. Jo. mo. dicebat ꝯtriū: ſʒ ma-le dixit. Idē pau. ſ. ꝙ abſqꝫ li-cētia parochialis ſacerdotis p̄t q̄s alt̃i ꝯfiteri: nec tn̄ ex h̄ ſeq̄t̃ ꝙ ſint curati iſti: rō ē ſꝫm glo. q² nec ip̄i frēs ſūt aſtricti ad executionē vel exercitium iſtoꝝ actuū: nec fideles ſūt a-ſtricti vt in his ad eos recur-rāt. Itē nota vt dı̄ in ſūma pi-ſana ⁊ bn̄: ꝙ p̄t ep̄s acceptare frēs ad audiētiā ꝯfeſſionū: ⁊ h̄ ſine ſolēnitate ꝑdicta pn̄ta-tiōis ſi vult: cōmittēdo eis iu-riſdicionē ſuā: q² etiā ſine iſto ꝑuilegio poſſʒ eis dare licē-tiam audiendi.

De effectib⁹ q̄ ſequunt̃ ex cōmiſſiōe audiētie ꝯfeſſiōis alteri facte. Ca. XX.

Ex cōmiſſiōe autē alteri facta de au-dientia ꝯfeſſionū ſiue ꝑdicto mō ſiue ꝑ aliū modū ſe-quūt̃ iſti effect⁹: vt dic̄ pe. de pa. in .iiij. di. xvij. Prim⁹ q̄dē q² tal' cōmiſſari⁹ p̄t audire et abſoluere alteri⁹ lnīa mīme req̄ſita: nec ille q̄ vult ꝯfiteri tenet̃ petere lnīaʒ a ꝓp̄o ſacer-dote .ar. efficax. extra de ꝑcu. ca. is q̄ .li. vj. Nec obſtat ꝙ curat⁹ dꝫ cog̃ſcere vultū peco-ris ſui: nā vultū exteriorē po-terit cog̃ſcere ſic̄ ⁊ ꝑus: ⁊ etiā ītueri ⁊ corrigere fr̄na corre-ctiōe ⁊ pr̄na admonitione ſic̄ ꝑus: ⁊ q̄ꝫtū ad exteriorē vultū attinet n̄ min⁹ honeſte viuūt q̄ ꝯfitent̃ frib⁹ q̄ꝫ q̄ ꝯfitent̃ ſe-c'larib⁹ curatꝫ. Quātū ꝟo ad īteriorē vultū meli⁹ poterunt reddere roēʒ ꝺ ꝯfeſſis frib⁹ et hmōi: q̄ꝫ ꝺ ꝯfeſſis ſibi vl' ſuo vicario: q² ꝺ īteriori vultu pa-rochianoꝝ q̄ ſe reſpuert̃ ⁊ ſine lnīa ſui vicariū pape vl' ep̄i ele-gert̃ n̄ hn̄t redꝺe rōeʒ: q² ꝑ eū n̄ ſtetit q̄ min⁹ eos audiret ⁊ i-

ſtrueret: ſꝫ ꝑ ſuꝑiorē q̄ eis co-
adiutores ꝯdit: ⁊ ꝑ parochia
lē q̄ eū elegit. h^c pe. ꝯ pa. Dic̄
tñ tho. i. iiij. diſ. xvij. q. iij. ar.
iij. q. vj. ꝙ ſi alicui ꝯcedat̄ ptāſ
a ſuꝑiori iudice ꝯfeſſiões au
diēdi parochiāoꝝ. alic⁹ cura
ti: ex h̄ nō fit illi p̄iudiciuꝫ: qꝛ
ptās iuriſdiciōis ñ ē cōmiſſa
alicui ī fauorē ſui: ſꝫ ad vtili-
tatē ꝓximi ⁊ ꝑlˀoꝝ ⁊ ꝺi hono
rē. Idē etiā tenꝫ Jo. an. i. c. ſi
ep̄s. ꝺ pe. ⁊ re. li. vj. ī pria glo.
Idē etiā tꝫ Jo. an. ī cle. dudū
de ſepul. vt. s̄. patuit. ſ. ꝙ non
teneat̄ petere lnīaꝫ a ſuo cura
to q̄ vult ip̄is frībꝫ confiteri.
Idē tenꝫ exp̄ſſe Pau. vñ gl.
Berñ. q̄ h̄ dicebat dānata fu
it tāq̃ falſa ꝑ clemētē. iiij. in q̄
dā p̄uilegio: qꝺ incipit. q̄daꝫ
temere. Scꝺs effect⁹ h⁹ cō-
miſſiōis ſm dictū Pe. ē ꝙ cō
miſſari⁹ p̄t audire ꝯ ꝓhibitio
nes alteri⁹ p̄lati: in q̄ ē dr̄ntia
īter ſuꝑiorē ⁊ inferiorē: nā īfe
rior ꝯ inhibitiōeꝫ ſuꝑioris ñ
p̄t alicui cōmittere: ſic̄ nec ꝑ
ſeip̄ꝫ audire eū: ita ꝙ poſſit eū
ſuſpēdere ab audiētia ꝯfeſſio
nū ꝑ aliū: ſic̄ p̄t ꝑ ſemetip̄m: e
cōuerſo āt ꝯ ībibitiōeꝫ inferi-
oris ſuꝑior p̄t ita ꝯmittere ſi
cut p̄t audire eo īuito. Silr̄ ſi
eſſēt duo curati ꝺ pari: ⁊ vtq̃
īnſolidū vn⁹ ꝯ inhibitiōeꝫ al

teri⁹ pōt audire ⁊ cōmittere:
qꝛ par ī parē ñ hꝫ impiū. Qñ
g̃ inferior ꝓhibet ne ſubdit⁹
ꝯfiteat̄ cuicūq̃ ſine ſui lnīa:
dꝫ excipe niſi ſuꝑiori vl̄ ei⁹ vi
cario. al̄s temere agit: niſi lo
q̃ret̄ talibꝫ q̄ bñ ſciūt ꝙ nō in-
tēdit: vl̄ nō p̄t ꝓhibere q̄n ꝯfi
teant̄ tales ſuꝑiori ſuo: ſic̄ in
religionibꝫ: cū p̄or ꝓhibet ne
q̄s ꝯfiteat̄ de tali pctō ſine li-
cētia ſui. Certū ē oībꝫ ꝙ ñ in-
tēdit q̄n poſſit cōfiteri mgr̄o
ordinis vel ꝓuinciali vl̄ eorū
vicarijs: qꝛ ſi ꝓhiberꝫ ſpuere
mus ei ī faciē: ⁊ ml̄tomagis
ſubp̄or q̄ nō p̄t dare lnīam al
teri ꝯfitēdi cū ſit vicari⁹ hoīs
q̃diu prior viuit: ſi inhiberet
ne q̄s ſine ſui lnīa ꝯfiteret̄ ⁊c.
derideret̄. Sꝫ mortuo vel a-
moto p̄ore vices ei⁹ gerit per
ꝯſtitutiōes: vñ reputat̄ ordia
ri⁹. Curat⁹ g̃ ꝓhibēs ſubdito
ſuo ne alij cōfiteat̄ dꝫ excipe
ep̄m papā legatū ſummū pe-
nitētiariū et archiep̄m dū vi-
ſitat: ⁊ hn̄tes ab eis poteſtatē
Ep̄s ꝟo non dꝫ excipe oēs p̄
dictos. niſi ſeip̄m: ⁊ ſic q̄libet
excipiat ſuos ſuꝑiores a tali
ꝓhibitiōe. Tertius effect⁹
h⁹ cōmiſſiōis ē: ꝙ tenet̄ cura
tus ei eucharistiā mīſtrare et
etiā alia ſacra: ex q̄ dic̄ ſe ꝯfeſ
ſuꝫ illi q̄ potuit eū abſoluere:

nec ē abſurdū ꝙ det euchari⸗
ſtiā illi cuiꝰ tñ ɔſciāȝ ignorat:
ſȝ cū eq̄ bōa ⁊ tuta ɔſcia imo
tutiori p̄t eū cōicare q̄ ɔfeſſꝰ
ē ſine ſui lnīa hn̄ti ptātē: ſic̄ il
lū q̄ ɔfeſſus ē de lnīa ſua vel
ſibi: qꝛ nec etiā vicariꝰ curati
reuelat ſibi ɔfeſſionē: cū ideȝ
curatꝰ dat illi cōionē: vn̄ eq̄li
ter ſcire dȝ ɔſciētiā ɔfeſſi vica
rio ſupioris: ſic̄ ſcit ɔſciāȝ tal'
ɔfeſſi vicario ſuo. Et dȝ cura
tus p̄ſumere ꝙ meliꝰ ɔfeſſus
ē q̄ ɔfeſſus ē ei quē papa vel
ep̄s eligit in ɔfeſſorē ꝑ totum
mōm vl' dioceſim ſuā: q̄ȝ q̄ cō
feſſus ē illi quē elegit ip̄e ꝓui
dēdo de ip̄o ſuis ſubditis: cū
ep̄s n̄ debeat h̄ cōmittere: ni
ſi viris potētibꝫ ope ⁊ ꝟmone
vt de off. or. c. int̄ cetera. vel
etiā q̄ȝ ei q̄ ɔfeſſus ē illi quem
elegit ip̄e ꝓprio arbitrio de li⸗
cētia curati general': et h̄ niſi
cū eēt excōicatus vl' notoriuſ
pctōr: nā tc̄ an̄q̄ȝ det euchari⸗
ſtiā dȝ ei clare ɔſtare de abſo⸗
lutōe ab hmōi. Quartꝰ effe
ctꝰ ē: ꝙ pctā cōfeſſa hn̄ti talē
cōmiſſiōeȝ: n̄ tenet̄ iteꝝ ɔfite⸗
ri ꝓp̄o ſacerdoti vt declarat
Joānes. xxij. ī extrauagāti q̄
īcipit. Uas electiōis. Qui
tus effectꝰ ē ꝙ ꝑ hāc cōmiſſi⸗
onē fit iudex q̄ p̄us non erat.
Cū em̄ ad abſoluendū req̄rat̄
ptās ordīs ⁊ iuriſdicōis: licȝ
ab hn̄te ordinē ⁊ iuriſdiciōeȝ
vl' iuriſdiciōeȝ tm̄: poſſit hec
audiētia cōmitti hn̄ti ordinē
lȝ n̄ hēat iuriſdiciōȝ: puta ſim
plici ſacerdoti: ita nō curato
ſic̄ curato: n̄ tn̄ ecōuerſo. Sa
cerdos nō curatꝰ pōt h̄ cōmit
tere vl' curato vel ſacerdoti: ⁊
rō diuerſitatꝫ ē: qꝛ nō eq̄lit̄ he
due ptātes trāſfundūt̄. Hn̄s
em̄ ordinē ex ſola ɔmiſſiōe: n̄
trāſfert ordinē: ſed ſolū ordi⸗
natio ſacramētalis tranſfert:
ſiue ſit iudex ſiue nō: ſȝ iuriſ⸗
dicio ab hn̄te eā ordīarie ſola
cōmiſſiōe trāſfert̄ indifferen
ter p̄uato q̄ nullā habebat: et
ei q̄ habebat aliquā: ſȝ nō iſtā
reſpectu iſtiꝰ. Sextꝰ effectꝰ
ē ꝙ q̄ audit ɔfeſſionē nō iure
ſuo ꝑdit ptātē ſuā: delegante
mortuo vel amoto. ⁊ idē for⸗
te ē ip̄o excōicato vel ſuſpēſo
niſi in ɔfeſſione iā inchoata:
quā audiuit extūc q̄ſi ex iure
ſuo: ſicut etiā ꝑdit ptāteȝ illo
reuocāte: quia ſoluit̄ iudiciuȝ
ꝓhibente illo q̄ iudicare iuſ⸗
ſit. Un̄ ſicut ep̄o mortuo vel
tranſlato officialis ceſſat in
cauſis: ſic debet ceſſare peni⸗
tētiarius in ɔfeſſionibꝫ audi
endis: niſi ꝙ abſoluere dȝ de
pctīs iā auditis. glo. in. c. gra
tū ⁊ relatū. de off. ⁊ ptā. iudi.

dele.qꝛ mādatū expirat ꝑ mor
tē mādatoꝛiſ.Siľr ſi ꝯdit ꝯfeſ
ſorē mōialibꝫ expirat ptās.niſi
eſſz rectoꝛ eaꝝ cui ex offō q̄ꝗ ꝓ
oꝛatꝰ ľ rectoꝛie eēt audiētia an
nexa.ꝫ tc̄ eēt q̄i oꝛdinariꝰ.Ui
derēť tñ ꝙ nō ſiľr ita expiraret
ptāſ ꝯlegati ꝯlegāte excōicato
vľ ſuſpēſo ſiċ moꝛtuo ľ amoto.
qꝛ ī ꝓmo cāu retiet delegās iu
riſdicióz:lꝫ ñ vſū.ī ſcđo āt neu
trū retiet.Ad ħ āt ꝙ delegatꝰ
vtať iuriſdiciōe reꝗriť ꝙ dele-
gatꝰ ī ꝯlegādo q̄dē hēat iuriſ-
diciōez ⁊ vſū eiꝰ.qꝛ delegare ē
vſꝰ iuriſdiciōis.ſꝫ poſtq̄ꝫ ꝯlega
uit ñ reꝗriť ꝙ hēat vſū.qꝛ vſꝰ
eiꝰ nihil fac̄.g ⁊ c̄.Poſſꝫ tñ dici
ꝓbabiľr ꝙ ſi eps̄ ñ exn̄s excōi
catꝰ vľ ſuſpēſꝰ īſtituit officialē
vľ pñiariū ⁊ poſtea excōiceť:ni
bilominꝰ vtꝗꝫ pt̄ ꝓcedere ī offi
cio ſuo.qꝛ vtiť vice eiꝰ q̄ iuriſdi
ciōez hꝫ lꝫ nō vſū ꝑ ſe.Si āt
iā erat excōicatꝰ officiaľ nil a-
git.qꝛ īſtitutio vľ ꝯmiſſio ñ te
nuit.De pñiario ꝟo videť ſecꝰ
qꝛ ēt ñ ſacerdoſ vľ nō ꝯſecratꝰ
q̄ minꝰ hꝫ q̄ꝫ excōicatꝰ cōmitte
pt.qꝛ ñ minꝰ ē ꝯmiſſio q̄ꝫ ꝑmiſ
ſio.qꝛ iure ſuo ſacerdos audit
ꝯfeſſiōz.⁊ ꝯmitteſ tm̄ ē cā ſine
q̄ nō:ꝓpť parochiaꝝ diuiſiōez
⁊ eccľie ꝓhibitiōez.qñ āt ꝯmit
tēs moriť ľ amoueť ñ ē drn̄tia
inť ꝯmiſſariū ī foro pñiali aut
iudiciali.qꝛ vtuſꝗꝫ ptās expi-
rat q̄ꝫtū ad negocia ñ incepta.

Capꝫm.X.de drn̄tia inter
frēs pn̄tatos ſꝫ formā cle.du-
dū.⁊ differencia inter ſacerdo
tes curatos.

f Rēs predi-
catoꝛes hn̄t ꝓuilegiū ꝙ
epis moꝛtuis q̄ ipis ſuā
dederſt auctē vľ cōmiſerūt pn̄t
vti ea auctē q̄uſꝗꝫ fuerit ꝓuiſū
eccľie ꝯ paſtoꝛe.Itē nota ꝙ ꝑ
iſtos effectꝰ ñ hꝫ ꝯmiſſio effe-
ctū ī ꝑſonis oꝛdinū repꝛobato
rū.de q̄bꝰ ꝯ i.c.j.ꝯ reli.do.li.
vi.Hec pe.ꝯ pa.Nota vltiꝰ
drn̄tiā inť ꝑdc̄os frēs ſic pn̄ta
tos ⁊ curatoſ.nā ꝑdicti frēs ex
tali pn̄tatōe ⁊ ꝯmiſſiōe pn̄t au
dire parochiāos oīm curatoꝝ
illiꝰ diocesꝭ vbi ſūt pn̄tati.ſꝫ nō
aliaꝝ diocesū.⁊ ñ pn̄t ħ ꝯmitte
alicui.Sꝫ curati ñ pn̄t audire
inq̄ꝫtū curati niſi parochiāos
ſuos tm̄:alios ñ niſi cū licētia
epi ľ curatoꝝ eoꝝ ⁊ pn̄t ħ ꝯmit
te alti.ⱡ audire ſuoſ parochia
nos.No.ēt aliā drn̄az ſꝫ Lan.
⁊.Frā.zaba.in cle.dudū.Nā
curati pn̄t audire ꝯfeſſiōes et
eoꝝ vicarij ſibi ſb̄ditoꝝ ī dioce
ſi ſui epi:⁊ ēt extra diocesīz.ſꝫ
frēs electi ⁊ pn̄tati ſm̄ formaz
clemētie dudū.ꝯ ſepul.ꝯ q̄ ſ.
ñ pn̄t audire ſeu abſoluere ex

tra dioceſim vbi ſũt pñtati.⁊ ſi
ſec⁹ fierȝ q̃uis ꝯfeſſi poſſẽt ex
ĩgrãtia excuſari: tñ q̄ ad eccliã
ñ cẽnt abſoluti. ſȝ ſi ꝯſtarȝ eis
ꝺberẽt iterū ꝯfiteri eis: ⁊ ĩtra di
oceſim abſolui a p̄dictꝭ: Sȝ ſi
ſine p̄dicta ſolẽnitate cõmitte
ret̃ fr̃ib⁹ ab epo vl' a curatꝭ au
toritas audiẽdi ꝯfeſſiões ſim
pacit̃: tũc poſſẽt ẽt extra dioce
ſim audire ſic alij vicarij eorũ
dẽ. De caſib⁹ epis reſ̃uatꝭ nᶜ
curati nᶜ dicti frẽs pñtati pñt
abſoluere niſi ĩnq̃ñtũ fuerit a
dioceſanis cõceſſum

De caſib⁹ mltiplicib⁹ epo
reſ̃uatꝭ: ꝺ q̄b⁹ agit̃ in fine cle.
dudũ. de ſepul. Cap. XI.

Sciendũ q̃
varie ſũt opiniões do
ctoꝝ ĩ dictꝭ caſib⁹. Ali
q̄ enĩ ponũt pl'es: aliq̄ paucio
res. Vñ matia ĩpoꝝ caſuũ nõ
eſt bñ clara. Et ĩ ſũma piſana
ꝺr q̄ bñdict⁹ papa ſcõs ĩ extra
uagãti int̃ cũctaſ. ꝺclarauit q̃t
tuor eẽ caſus epales de iure.
Prim⁹. ſ. pctm̃ clerici p̱ qꝺ in
curriſſet irreglaritatẽ. Scõs
ꝺ incẽdiarijs. Terti⁹ ꝺ pctõ p̱
qꝺ indũcẽda ẽ ſolẽnis pñia.
Quart⁹ ꝺ excõicatꝭ maiori ex
cõicatõe. Itẽ declarauit q̄nq̃
eẽ caſus epis reſ̃uatos de ap
probata ꝯſuetudĩe. Prim⁹ eſt
pctm̃ hõicidij volũtarij. Se
cũd⁹ ẽ pctm̃ falſarioꝝ. Terti⁹ ẽ
pctm̃ violãtiũ eccl'iaſticã lib
tatẽ. Quart⁹ ẽ pctm̃ violãtiũ
eccl'iaſticã imunitatẽ. Quĩt⁹ ẽ
pctm̃ ſortilegioꝝ: diuinatoꝝ et
ĩcãtatoꝝ. Q̃uis ãt dcã extraua
gãs fuerit r̃uocata p̱ cle. dudũ
extra ꝺ ſepl'. tñ q̃tũ ad dictos
caſuſ nil ĩnouatũ fuit. ⁊ ſi alia
ibi ꝯtẽta ſint. ⁊ ſic videt̃ q̄ ad
huc illi r̃maneãt. ⁊ addit̃ ĩ piſa
nella q̄ pñt nihilomin⁹ epi ĩ ſu
is epatib⁹ caſ⁹ eis reſ̃uare put
videt̃ eis expedire: ſic pñt ꝯſti
tutões facer̃: ⁊ mltomagꝭ ꝯſi
liũ ſinodale vl' ꝓuĩciale: a q̄rũ
ſñijs religioſi ñ valẽt abſolue
re. Io. an. ĩ. c. ſi epꝯ. ꝺ pe. ⁊ re. ĩ
glo. iij. li. vj. p̄dictꝭ caſib⁹ addit
p⁹ crimẽ enorme ⁊ publicũ hõi
cidiũ ⁊ ſortilegiũ, oppſſiões pu
eroꝝ etiã ex caſu: ĩceſtũ: corru
ptiõez mõialiũ: coitũ cũ brutꝭ
mr̃imõiũ clãdeſtine ꝯctũ vl' ꝯ
ĩterdictũ eccl'ie, ꝑiuriũ. falſũ te
ſtiõniũ: blaſphemiã ꝺi ⁊ ſctõꝝ.
Hoſti. ꝓo ĩ ſũma põit oẽs p̄di
ctos caſ⁹: ⁊ addit pctm̃ ꝯ natu
rã ⁊ pctm̃ qꝺlibȝ enorme. qꝺ p̱
ticl'arꝭ l' gñal' ꝯſuetudo r̃ſ̃uat
ĩpis epis: ĩ q̄b⁹ aliq̄ñ epi r̃mit
tũt pctõres ad ſedẽ apl'icã ꝓpt
enoritatẽ criminũ: ⁊ ad t̃rorẽ a
lioꝝ: hᶜ hoſti. Ego tñ ñ legi ad
huc eẽ aliquod pctm̃ p̄ciſe ita

ēnorme a q̄ ñ poſſit abſoluere
ep̄s ſubditū: dū tñ ñ hēat ali-
quā ſñiam excōicatiōis ānexā
q̄uis āt poſſit abſoluere: ſi ali
qñ ad curiā mittāt bñ faciūt.
Guil'. durā. ꝛ ſpeclator i repto
rio ſuo vltra p̄dictos caſ⁹: ad-
dit alios. ſ. d̄floꝛātes v̄gīes vi
opp̄ſſas l'ſeductas: ꝯhētes p⁹
votū caſtitatꝫ emiſſū: foꝛnica-
tiōez cū iudea l'ſaracēa. Cōci-
piētē plē p̱ adulteriū: quā vir
credit ſuā. Procurātē aboꝛſū l'
ſterilitatē i ſe vl'i alio. ꝯhētes
mr̄imōiū p⁹ſpōſalia iuramēto
firmata. Cog̊ſcētē carnal'r ba
ptizatā ab eo: l'c⁹ ꝯfeſſiōez au
diuit. Tenētē ad baptiſmū vl'
ꝯfirmatōꝫ filios l'filias extra
neceſſitatē. Baptizātē ꝓprios
filioſ extra neceſſitatē. Verbe
rātē p̄rēz l'mr̄ez: ꝛ vſurarios. ꝛ
tādē ſic ꝯcludit. Tot caſ⁹ po-
nerē nihil aliō ē q̄ȝ ſacerdotum
ptātē reſtringere q̄ eis plena-
rie data ē a chr̄o. Vñ breuiter
dico ſacerdotes oīa poſſe q̄ ad
foꝝ ſpirituale q̄ ñ ſūt ſpēalit' i
iure epiſ reſ̄uata. ꝛ q̄ ñ ſūt ip̄ſ
ſacerdotib⁹ directe vl' p̱ aliquā
ꝯſeq̄ntiā intdicta. Ar. c. at ſi.
extra de re iudi. et c. nup̱. d̄ ſē.
excō. Hoc tñ fateoꝛ q̄ vbicun
q̄ȝ fuerit aliq̄d g̃ue delictū vel
enoꝛme ſupioꝛis ē iudiciū re-
q̄rēdū. ꝛ idē dico i oīb⁹ caſib⁹

in q̄bus ē general' cōſuetudo
eccl'ie q̄ ſint ip̄is reſ̄uati. Cō
cluſio. Jo. de lignano in decla
ratione quā facit ſup̱ ca. oīs. d̄
pe. et re. ꝓbat ꝛ cōcludit ex di-
ctis īmediate p̱ Guil. ꝛ Spe.
ꝛ ex cle. dudū. frēs p̄dicatoꝛes
ꝛ mīoꝛes p̄ñtatos ꝓ audiētia
ꝯfeſſionuꝫ poſſe abſoluere ab
oīb⁹ caſib⁹ pctōꝝ: exceptis p̄-
ciſe illis q̄ i iure reſeruāt' epis
Sꝫ a caſib⁹ q̄s ſibi reſeruāt l'
de ꝯſuetudine ſue dioceſis: vl'
ex ſuo beneplacito. vel p̱ cōſti-
tutiones ſuas ſynodales vel
ꝓuinciales poſſe abſoluere: ēt
ſi ep̄i dictos caſus nō ꝯcedāt.
ꝛ ꝓbat ſic. cle. dudū. d̄ ſepl'. ſta
tuit q̄ dicti fratres nō poſſint
abſoluere niſi a caſib⁹ a quib⁹
p̄ñt curati abſoluere q̄ eis per
mittūt' a iure. niſi ip̄i ep̄i vellēt
aliquid plus ꝯferre eis. Sꝫ r
Guil'. d̄t q̄ nō obſtat q̄ docto
res ponāt m'ltos caſ⁹ ep̄is reſ̄-
uatos. curati enī p̄ñt abſolue-
re ab oīb⁹ occl'tꝫ q̄ nō ſ'r i iure
ep̄is reſ̄uata. ꝛ ñ ſ'r ip̄is ſacer-
dotib⁹ directe vl' p̱ aliquā cōſe
q̄ntiā intdicta. lꝫ g̊ ep̄i poſſint
reſ̄uare certos caſus q̄ de iu-
re ꝯpetūt īferioꝛib⁹. nō tñ hoc
p̄ñt ſimpl'r niſi in duob⁹ caſib⁹
ſm Guil'. dupliciter. ſ. directe.
ſcꝫ cū aliq̄ fuerint legitie i cri-
mine dep̄benſi q̄ merito fue-

rint tlı̄ ptāte ꝓuādi. Scđo idi-
recte.ſ.ꝑ aliquā ꝯſeq̄ntiā vt cū
aliq̄s caſ⁹ euenerit ī q̄ ad vtili
tatē cōēꝫ expediat ꝙ talē caſū
r̄tineat: ⁊ n̄ alit̄.xxv.q.ij.c.ꝺ ec
clı̄aſticꝭ Nō āt expedit vtilitati
cōi r̄ſuare tot caſ⁹: ſꝫ h̄ ē pone-
re laq̄os ī via ſalutꝭ. Sꝫ ſi ali-
q̄s pure velit defēdere plı̄es ca
ſus poſſe epōs rōnabilr̄ r̄ſua
re q̄ ad ſacerdoteſ parochialeſ
ſint ꝺ foro epoꝝ ⁊ eoꝝ ꝯſtōib⁹
ſbiecti: tn̄ h̄ n̄ pn̄t facere epi er
ga p̄dictos frēs q̄ exēpti ſt̄: nͨ
eoꝝ ordinatiōib⁹ ſbiecti: vt ex
tra ꝺ exceſ.p̄la.c.nimis ꝑua.cū
ḡ n̄ poſſit dci frēs abſoluere a
caſib⁹ r̄ſuatꝭ ī iure epis: vt dī
ī dicta cle.dudū.ḡ pn̄t ab oīb⁹
aliīs abſoluere: vicꝫ ꝺ ꝯſuetu
die reſuatꝭ ꝑticulari loci vl̄ ſi-
nodali ꝯſtitutōe vnū negādo.
aliꝺ tacēdo ꝯſētit.diſ.xxv.c.q̄
lis.nͨ pn̄t p̄lati dictā ꝯceſſiōēꝫ
r̄uocare l̄ ꝺfalcare: nͨ directe
negādo lnīaꝫ audiēdi: quia ni
hilomi⁹ hn̄t eā ꝑ cle.dudū.nͨ
īdirecte ꝓhibēdo parochiāos
ne ꝯfiteāt̄ eis.extra ꝺ ꝑui.c.q̄
to.nͨ ꝑ r̄tētōꝫ mltoꝝ caſuū qꝛ
fierꝫ ī fraudē legꝭ qꝺ fieri n̄ dꝫ
vt ī c.ꝯſtitut⁹ ꝺ ꝯceſ.p̄.Sileat
ḡ io.mo.h̄ q̄ dīt ꝙ ſi eps p̄t ar-
tare ptātē ordinariā curatoꝝ
p̄t mltomagꝭ artare ptātē exoꝛ
diariā ipoꝝ fratꝝ.qꝛ qꝺ ꝑ ſupi

orē ꝯcedit̄ ꝑ īferiorē artari l̄ re
uocari n̄ p̄t.vt di.xxj.c.īferioꝛ
Ad ꝯſtōꝫ āt cle.ꝺ ꝑuil.rel.vbi
dꝛ ꝙ a caſib⁹ ordīariīs r̄ſuatꝭ
q̄nq̄ꝫ abſolue n̄ p̄ſumāt Rn̄dē
dū ē ꝙ h̄ ītelligēdū ē ꝺ caſib⁹ ī
iure r̄ſuatꝭ ſic ītēdit cle.dudū
n̄ āt ꝑ ꝯſuetudinē l̄ ſtatuta ali
oꝝ p̄latoꝝ: qꝛ illa r̄mouꝫ papa
ī dcā cle.dudū.a q̄b⁹ pn̄t dicti
frēs abſoluere.⁊ ꝑ ꝯn̄s vīdꝛ q̄c
q̄d dicat̄ ꝑ modernos vl̄ āti q̄s
ꝺ tlı̄b⁹ caſib⁹ ꝑ epōs r̄ſuatꝭ to
tū r̄uocat̄ ꝑ cle.dudū.ſpālr̄ q̄n
tū ad dictos frēs. Si ei ꝯſtō
poſterioꝛ lꝫ n̄ faciat mētōēꝫ ꝺ
ꝑori ipaꝫ r̄uocare noſcat̄.c.lꝫ
ꝺ ꝯſti.li.vj.mlto magꝭ r̄uoca
re dn̄t dicta doctoꝝ ſi ī ꝯriū ꝓ
mulgēt̄.hͨ Jo.ꝺ lig. Sꝫ Frā.
zaba.p⁹ Lādul.dīt ꝙ ꝺ caſib⁹
ep̄alib⁹ n̄ p̄t dari doctn̄a cū de
pēdeat ex ꝯſtōib⁹ ipoꝝ epoꝝ ⁊
doctria Et q̄uis Lādul.dicat
ꝙ hn̄s irreglaritatē quā ſol⁹
papa tollere p̄t: n̄ p̄t abſolui a
pctō an̄ diſpēſatiōꝫ. Frā.zaba
dīt ꝯriū.ſ.ꝙ p̄t abſolui a pctō
r̄manēte macla irregularitatꝭ
Qꝛ ḡ n̄ ē claꝝ q̄ ſīt caſ⁹ epis re
ſuati ī iure cōi.iō tutioꝛ ē via
in hmōi ꝙ frēs ſi pn̄t ſciāt ab
epō q̄s caſ⁹ vlt ſibi reſuare et
ꝺ ill̄ n̄ ſe īpedire.oēs ꝓ alios
caſ⁹ ſibi faciāt ꝯcedere. Certū
eſt āt ſꝫ oēs ꝙ abſolutio ab ex

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cõicatõe maiori reſuat̃ epis. Itẽ diſpẽſatio ꝉ ꝯmutatio votoꝝ. Itẽ relaxatio q̃rũdã iuramẽtoꝝ. Diſpẽſatõ ꝓ icertoꝝ an ptieat ad epm ꝉ ad aliũ hẽs ſ. i. ꝯpte ſũ. ti. ꝺ reſt. c. iiij. ⁊ ibi diffuſe Frã. zaba. i cle. dudũ. i gl. ſup ꝟ. ꝯceſſa. ꝺt glo. Joã. an. Lan. Pau. Steph. ⁊ zen. tenere ꝙ eps poſſit r̃ſuare caſus ꝺ q̇bꝫ poterãt añ hãc ꝯſtitutõẽ dudũ abſoluere. ita ꝙ reſuatio p̃iudicꝫ frĩbꝫ. i. ꝙ ẽt nõ poterit tũc ab ipis reſuat̃ caſi bꝰ abſoluere: qꝺ ẽ ꝯ h̄ qꝺ h̄ ꝺt Jo. ꝺ lig. Et itelligit̃ iſta r̃ſuatio caſuũ ep̃aliũ ꝺ actibꝫ extiori bꝫ cũ effcũ ⁊ ñ ꝺ itiorib; vicꝫ ſi q̇ſ ꝯſiderauit ꝉ ẽt q̃ſiuit aliũ occidere: iſtꝺ hõicidiũ cordis nõ ẽ ꝺ caſibꝫ r̃ſuat̃ epis. Dic ẽt Pe. ꝺ pal. ꝙ iceſtꝰ q̇ cõmitt̃ a puerꝫ q̇ nõ hñt vſũ rõis ñ ẽ ꝺ reſuatꝫ epis: q̃ nec p h̄ tollit̃ ꝟgĩtas nec cauſat̃ affinitas

Ca. XII. de ſacerdote q̇ abſoluit aliquẽ a caſu a q̇ nõ põt abſoluere.

E nota ꝙ ſi cõfeſſor q̇cũqꝫ aliquẽ abſoluerit ꝺ aliq̇ pcõ a q̇ ñ pt: ſiue q̃ ẽ reſuatꝰ epo. ſiue q̃ nullã hꝫ auctẽ: m̃nis ꝯuit peccꝫ: p̃cipue qñ abſoluit ſciẽt vꝉ ex ig̃rãtia iurꝫ craſſa tñ ex h̄ nõ icurrit aliquã cẽſurã vꝉ excõicatõẽꝫ ſiue ſit clericꝰ ſeclaris ſiue religioſꝰ talꝭ abſoluẽs ẽꝫ Frã. zaba. ⁊ Zẽ. Sꝫ tenet̃ illũ quẽ ſic abſoluit auiſare ꝺ errore ſuo ſi cog̃ſcit ꝉ pt iuẽire: ille tñ q̇ ad deũ excuſat̃ dũ h̄ ig̃rat Et ꝙ dictũ ẽ ꝙ ꝯfeſſor dꝫ illũ auiſare quẽ abſoluit cũ ñ poſſet itelligit̃ qñ fieri ñ pt ſñ ſcãdalo notabili. Vñ i ꝯci. Baſilieñ. q̇dã mꝉtũ periti hĩta ſr̃ h̄ collatõe dixerũt ꝙ talꝭ ꝯfeſſor petat auctẽ a ſupiori ſup h̄ caſu a q̇ ñ potuit abſoluere ⁊ tñ abſoluit. q̇ habita vocet illũ quẽ abſoluerat cũ ñ poſſꝫ. ⁊ p aliquẽ modũ cooptũ itrogꝫ ꝺ aliq̇bꝫ q̇ ſibi ẽ ꝯfeſſꝰ q̃ſi volẽs ſe meliꝰ iformari: acſi plene ñ itellexiſſꝫ: ⁊ ſic q̇ alia criminalia poſtea cõmiſerit. ⁊ ſic ab oĩbꝫ iteꝝ abſoluat ꝺ tũc alꝭs auditꝫ ⁊ pꝰ. Vꝉ ſi magnũ ſcãdalũ ex h̄ timeret̃: ſic ꝙ p̃dictꝰ modus ſuari ñ poſſꝫ abſoluat abſẽtẽ. ſi ab vltia ꝯfeſſiõe credit̃ pſeueraſſe talẽ i gr̃a. Aut vt aliis placuit cũ ex h̄ tieret̃ notabile ſcãdalũ eueiri: ꝯmittat̃ xpo ſũmo ſacerdoti: p̃ſertĩ qñ mꝉtitudo ẽ ſic neglecta vꝉ mꝉtũ diſtat a loco vbi ẽ cõfeſſor. Sꝫ ſi religioſus abſoluerꝫ aliquẽ ab aliq̇ ſnĩa excõicatõis: ſuſpẽſionis vꝉ itꝺdicti i iure poſita in

ciderect ĩ excõicatõz a q̃ nõ poſ
ſet abſolui circa ſedẽ aplicam.
cle.ꝺ reli.ꝓui. ſec⁹ ſi abſoluerꝫ
a ſnia hoĩs.qꝛ tñ ñ ĩcurrerꝫ ꝭm
Pau.ꝗuis ꝗuit peccarꝫ.ſꝫ cle
rici ſeclares abſoluẽdo a ſnĩjſ
iurꝫ ꝗuis ꝛ ipi male faciãt: ñ
tñ aliquã ĩcurrũt cẽſurã.

La.XIII. an in generali con
feſſione cõtineat ſpecialis

n Ota ẽt ꝙ vt ꝺt Jo.an.
ſr c.tua nob.i gl.extra
ꝺ offi.vic.Si eps de
dit vicariũ generalẽ:ꝛ ĩ mãda
to aliq̃d exp̃ſſit ꝺ his q̃ req̃rũt
ſpãle mãdatũ :ſecuta generali
clauſula.ꝛ oĩa alia q̃ ꝑ noſ poſ
ſũ⁹:etiãſi mãdatũ exigãt ſpãle:
ꝭꝫ Hoſt.ſatꝫ viꝺꝛ ꝙ talr ẽt poſ
ſit ſpẽalia ĩſtar ꝓcuratorꝫ.ſec⁹
ſi aliq̃d ꝺſpẽalibꝫ ñ fuiſſꝫ ibi ex
p̃ſſũ.hec Jo.an. Qꝺ videt in
telligẽdũ ꝗtũ ẽ ꝺ ꝟtute ꝟboꝝ
ꝛ i foro ꝯtẽtioſo.nã ſi ĩ foro cõ
ſciẽ alit ꝯſtarꝫ ꝺ ĩtẽtõe ꝯferẽtꝫ
auctẽ:ꝙ ille ĩtẽderit ħ etiã ſi ñ
exp̃ſſiſſꝫ aliq̃d ĩ gñali ꝯceſſiõe
ĩtelligeret ſpẽalia .xxij.q.v.c.
hũane Et ħ idẽ dici pt ꝺ auto
ritate data ab epo ꝯfeſſoribꝫ.
qꝛ.ſ.dicẽdo:dovo ꝟ auctẽ me
am ĩ ꝯfeſſiõe nõ ĩtelligit ꝓpt ħ
ꝯceſſiſſe caſ⁹ ſuoſ.niſi alicui cõ
ſtaret ꝙ ꝑ hec ꝟba gñalia intẽ
dit caſus ſuos ꝯcedere:ſꝫ dicẽ
do iſtũ ꝛ illũ ꝛ oẽs alios meoſ
caſ⁹.tũc intelligit totũ dediſſe

Cap.XIIII. Quid poſſint
penitẽtiarij curie rhomane

e T no.ꝙ pñiarij mĩores
ĩ curia pñt abſolueꝛ vñ-
cũq; veniẽtes ab oĩb⁹ ca
ſibꝫ pctõꝝ ꝛ ſnĩjs epis ꝛſuatꝫ.
hñt ei auctẽ q̃i epalẽ ĩ foro pe
nitẽtie ꝛ maiorẽ q̃ ad q̃ſdã ca-
ſus excõicatõis ꝛ diſpẽſatõis
Sũm⁹ ꝓo pñiari⁹ adhuc hꝫ
maiorẽ ĩ plibꝫ alijs caſibꝫ ex-
cõicatiõis ꝛ diſpenſatiõis

La.XV. q̃d fiẽdũ qñ ꝯfeſſor
nõ intelligit penitẽtẽ

n Ota ꝓo ꝙ cũ ꝯfeſſor ñ ĩ
telligit pẽitẽtẽ aut ex ĩpi
tia ligue:aut ex dormtiõe:aut
ex diſtractõe mẽtꝫ ad alia ap-
plicate:l ex alia cã ꝭꝫ Jo.nea.
ĩ q̃libꝫ ꝙ cũ ſacrãl abſolutio ꝑ
exigat ꝯfeſſiõꝫ.ꝯfeſſio ꝓo iꝑtat
ꝛuelatõꝫ q̃ ñ pt eẽ niſi relatiõe
vni⁹.ſ.ꝯfitẽtꝫ ꝛ ꝑceptõe alti⁹.ſ.
ꝯfeſſorꝫ.qꝛ ſi alteꝝ iſtoꝝ ꝺfici ĩ
p̃fato cãu credo ꝺ illo pcõ ñ eẽ
fcãꝫ ꝯfeſſiõꝫ ꝛ ꝑ ꝯñſ ĩpẽdi abſo
lutõꝫ.ħ ille.Si tñ ñ ħ fact cõ
feſſ⁹ q̃dẽ ꝺ ħ ñ ꝑpẽdit abſolut⁹
ẽ corã ꝺo.nˢ tenet ĩtare q̃uſq;
ſciat illũ nõ ꝑcepiſſe ſeu ĩtelle-
xiſſe pctã ſua.ꝛ hec ꝟa ſunt de
pctis gñibꝫ.i.mortalibꝫ q̃ ſt ꝺ
ncitate ꝯfitẽda.ñ ãt ꝺ vẽialibꝫ
ad q̃ q̃s ñ tenet ꝺ ncitate.ꝛ v-
bi talia modica raro obaudiũ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tur ab eo q̇ al's cog̃ſcit pſonā.
Finit pͥma ps q̄ fuit de ptā
te ſeu autoritate ꝯfeſſoris.

Incipit ſcd̄a

ps l̄ibri pͥmi. q̄ erit ꝺ ſcīa ꝯfeſ
ſoꝝ. q̄ erit duplex Primꝰ. §. ſ.
ꝙ duplex ē clauis ordinis. ſcꝫ
ſcīe ꝛ potentie.

Icto de po

D testate ꝯfeſſoꝝ. nūc vidē
dū ē ꝺ ipoꝝ ſcīa. Eſt em̄
duplex clauis ordīs. ſcꝫ clauiſ
ſcīe. ꝛ clauis potētie. Vñ xps
petro dixit. Tibi dabo claueſ
regni celoꝝ. Mat. xvj. Nota
tñ ꝙ iſta ſcīa ñ ꝺꝛ clauis ſꝫ ꝑpa
ptās diſcernēdi atqꝫ examinā
di. ſiue ꝯgnoſcēdi ī foro ꝯſcīe.
ꝛ ptās deꝰminādi ſeu diffiniē
di cāꝫ: id eſt ligādi ꝛ ſoluēdi ꝺꝛ
clauis potētie. Iſta vero du
plex ptās ē vna in eēntia ſꝫ du
plex ī effectu. Scīa āt acq̇ſita
ñ ē clauis ſꝫ bñ iuuat vti claui
ꝛ ꝺ hiſ clauibꝰ hēſ. di. xx. ꝑ totū
Quāta ſcīa req̇rat̄ in cōfeſ
ſore. §. ij.

D E q̄ntitate ſcīe ꝯfeſſoꝝ.
q̄ntā. ſ. opteat eū hr̄e ꝑi
tiā. dic̄ Aug. ꝺ pe. di. vj
c. j. optꝫ vt ſpūalis iudex ſciat
cognoſcere q̇cq̇d dꝫ iudicare.
Dic̄ Tho. ī. iiij. di. xvij. ī expo
ſitiōe lr̄e. Hec ſcīa ꝛ ſi ñ ſit ma
ioꝛ. tñ dꝫ eē tāta vt ſciat diſcer
nere int̄ pctm̄ ꝛ ñ pctm̄. ꝛ pctm̄
mortale ꝛ vēiale. ꝛ ſi ī aliq̇ eēt
dubitatō ſciat dubitare vt poſ
ſit ad ꝑitiores recurrere. Alb.
aūt in. iiij. dic̄ ꝙ nō tenet̄ ſacer
dos ſcire diſcernere niſi in cōi
q̄ ſint capitalia. et q̄ mortalia
cōia. ꝛ q̄ venialia ex gn̄e. Sed
hec neſciēs dic̄ idē. puto ꝙ pec
cat mortal'r tal' audiēdo. ꝛ eū ī
ſtituēs plꝰ peccat q̄ꝫ ipē ꝛ eū ꝑ
mittēs īſtitutū miſtrare ſi ſua
ītereſt talē ꝓhibere. Dic̄ etiā ꝙ
in ꝑplexis caſibꝰ ſacerdos ec
cleſie parochial' dꝫ eē ita diſcre
tꝰ vt tr̄ia difficilia eē ſciat. nͨ eē
ꝓcedēdū in eis ſine ſuꝑioꝝ ꝯſi
lio vl' autoritate. Hec Alb. in
iiij. Guil. durañ. in ſūma ſua
dic̄ ꝙ q̇tiēs ꝯfeſſor ſe ingerit
ad ꝯfeſſiōes audiēdas. totiēs
ſe offert ad rñdēdū ꝺ q̇libꝫ ꝛ ī
terdū ꝺ caſibꝰ īopīatꝫ ꝛ al's in
auditꝫ. ꝛ q̄ōnibꝰ ſeu caſibꝰ val
de ꝑplexis. Dꝫ ḡ ꝯfeſſor ſcire
diſcernet̄ int̄ pctā ꝛ ꝺ̄ r̄nas pec
catoꝝ. Vñ ſcire dꝫ ꝯfeſſor ſi ea
q̄ exꝓmit ſibi pēitēs ſint pctā
vl' nō. puta an bella ꝓncipū ꝛ
ipoꝝ exactōeſ ſint licita vl' ñ. ꝛ
vtꝝ ꝯctꝰ q̇ fiūt ſint liciti vl' illi
citi ꝛ q̄ñ ad reſtitutōꝫ teneat̄ ꝛ
q̄ñ ñ. ꝛ an ei ꝺbeat ꝓhibere cōi
onē. vl' ꝯcedere. qꝛ ſi ꝯfeſſor iu
dicat licitū qꝺ ē illicitū. tā ꝯfeſ
ſoꝛ q̄ꝫ pēitēs ī foueā cadūt. niſi
forte ꝓbabil' igr̄ātia eū excuſet.

puta ſi hȝ aliquē doctorē autē
ticū ⁊ famoſū cͧ opiniōi initit.
Vñ ſi ꝯfeſſoꝛ ñē expt⁹ ī caſibꝫ
itaq̄ nͨ nouit dubitare nͨ ꝑ ſe
iudicar̄ cū ꝑiclo aīe ſue audit
ꝯfeſſiōes. h Guil. Pe. ō pal. i
iiij. di. xix. oñdit maiorē ſciaȝ
reqri in eo q̄ ſe ingerit q̄ȝ in eo
quiponit̄ ad hoc a ſuperiori
b⁹ ſuis ex obedie iniūctōe. ⁊ ō
ꝑmo pt ītelligi dc̄m rigoroſū
Guil. durā. ō ſcdo dc̄m Tho.
⁊ Alb. Dic̄ eī ipe Pe. Ois ſa-
cerdos hȝ clauē ſcie ⁊ potētie
.i. auctē diſcernēdi ⁊ potētiā li
gādi ⁊ ſoluēdi. lȝ mlti ñ hēant
ſciaȝ ōbitā ⁊ ecōuerſo. Mlti
eī ſacdotes hñt ſciaȝ q̄ ñ hñt
auctē diſcernēdi. ſcōi q̄dē ſine
p ctō. ſȝ ꝑmi cū pctō ſuo ſi h ꝓ
curarēt. al's ſi īuiti ponerēt̄ ex
cuſati ſt̄ ſi ꝓpoſuert̄ īpedimētū
nec ſt̄ auditi. Mun⁹. i. offm̄ iu
dicādi neceſſariū ē. ⁊ pt ad h cō
pelli. ſ. ad offm̄ iudicādi ⁊ ad ꝑ
latōȝ carēs ſcia. ⁊ tūc ñ peccat
ſicͧ ī rligiōibꝫ ꝯſuetū ē fieri. Et
qd̄ dt̄ Gre. ꝙ ſi īdign⁹ ē nō dȝ
obedire. ⁊ ſi dign⁹ dȝ obedire. ī
telligēdū ē ō illo q̄ hȝ defect⁹ q̄
ſt̄ iurꝭ. vicȝ irregularitatꝭ. ⁊ tc̄
nō dȝ obedire niſi ab eo ꝑ diſ-
pēſatōȝ moueat̄. al's tenet̄ rli
gioſ⁹ obedire. alioq̄n q̄libȝ reli
gioſ⁹ bon⁹ q̄ rputarȝ ſe īdignū
refugerȝ. ⁊ ſic ſoli īdigni ꝓmo-
uerēt̄ ⁊ ponerēt̄. Qui ꝟo ñ coa

ct⁹ ſȝ ſpōte accipit ptātē ſiue ꝑ
latōis. ſiue audiēdi ꝯfeſſiōes
nō hñs ſufficiētē ſciaȝ peccat
Sȝ q̄ īuit⁹ ⁊ coact⁹ ñ accipit ſȝ
ſuſcipit ñ peccat. Vñ ſn̄ pctō
ab īſcio hri ⁊ ſuſcipi pt. ſȝ acci
pi ñ pt ptās iudicādi ſine pctō
Hec pe. Si tñ ī eo eſſȝ tāta igñ
rātia ꝙ oīno īept⁹ eēt: q2 nec ēt
ſcit q̄ Tho. ⁊ Alb. dicūt ſ. cre
do ꝙ ñ excuſaret̄ a pctō. ēt ſi ex
obīa īiūcta poneret ſe ad id ad
qd̄ oīno inept⁹ ē cū ꝑiclo aīa ꝝ

An cōfeſſoꝛ teneat̄ ſcire an
pctā in confeſſiōe audita ſint
moꝛtalia vel venialia. §. iij.

Tꝝ aūt ꝯfeſſoꝛ teneat̄ ſci
v re ō oībꝫ q̄ ſibi dicūt̄ ī cō
feſſiōe an ſint moꝛtalia vl̄
vēialia. Hēri. i q̄li. ſic rñden
do diſtiguit. Pctā ſt̄ ī duplici
gñe. Quedā ſt̄ pctā q2 ꝓhibita
q2 ſi ñ eēnt ꝓhibita ñ eēnt pctā
vt ſt̄ oīa q̄ ſt̄ ō iur̄ poſitiuo. vt
audire miſſā die dñico. ſel' in
āno ꝯfiteri ⁊ cōicare ⁊ hmōi. ⁊
tl'ia tenet̄ q̄libȝ ꝯfeſſoꝛ ſcire. ni
ſi hēat cāȝ rōnabilē q̄ eū excu-
ſet vt ſi forte tpe ꝓhibitōis erat
ī t'ra lōgīq̄ vl' ī carcere. Alia ſt̄
pctā ñ q2 ab hoīe ꝓhibita. ſȝ ō
na'ra ſui mala ſt̄ ēt ſi ñ ꝓhibeat̄
⁊ hoꝝ q̄dā ſt̄ capitl'ia vt ſupbia
luxuria ⁊c̄. Hͨ eī ſt̄ q̄ſi elemta
⁊ ꝑncipia q̄ ō nc̄itate quelibȝ
ꝯfeſſorē ſcire optȝ. Quedā ꝟo
ſt̄ pctā q̄ ſūt ſpēs pctōꝝ capita

liū:vt illa q̄ recipiūt hoꝝ p̄dicatiōez:vt fornicatio ⁊ ebrietas ⁊ hmōi. Fornicatio ꝓo luxuria q̄dā ē:⁊ ebrietas q̄dam gula. Et hoꝝ pctōꝝ spēs q̄dā ſt q̄ ꝑortāt malum ꝺ ſubaſui act⁹: eo ꝙ ſtatī noiata hēant ānexū malū:vt fornicatio : et ꝺe talib⁹ etiā cōfeſſor ſcire tenet vtꝝ ſint mortalia vel nō: vl' veialia. Quedā ꝓo ꝺ ſuba ſui act⁹ nō hn̄t deformitatē: ſʒ ex libidie faciēte:ſic cognoſcere vxorē ꝓpriā nō ē pctm̄ de ſe:tn̄ poſſet q̄s vxorez cū tāta libidine cogſcere:ꝙ eēt pctm̄ mortale:vt ſi eaz cognoſceret ſi etiā nō eēt vxor ei⁹: ⁊ de talib⁹ non optet ꝙ ꝯfeſſor ſciat vtꝝ ſint mortalia vel veialia: q: nec ꝯfitētē freq̄nt ſcire optet. Alia ſt pctā q̄ ſt filie pctōrū capitaliū:vt illa pctā q̄ꝝ fines t'mianꝭ ⁊ ordianꝭ ad fines capitaliū:ſicut dolus ⁊ acq̄ſitio rei iniuſte:⁊ ꝺ talib⁹ pctīs freq̄nt opiniōes ſunt ꝯrie inter doctores:⁊ ꝺ talib⁹ nō tenet ſimplex curat⁹ nō ordinarius ſcire vtꝝ ſint mortalia vl' nō. Curat⁹ āt ordīari⁹ vt eṗs ⁊ archieṗs ⁊ ceteri alij ſupiores p̄lati tenenꝭ ſcire : q: ipſi ſūt purgatores :⁊ tenēꝭ alios purgari facere ⁊ illuiare :⁊ iō tenēꝭ ſcire nouū et vet⁹ teſtamētū:hec ille. Caueat aūt cōfeſſor ne ſit p̄ceps ad dādam ſnīam ꝺ mortali qn̄ nō ē cert⁹ ⁊ clar⁹:⁊ vbi in aliq̄ matia varie opiōes ſūt ꝙpluriū ⁊ ſolēniū doctoꝝ:vtꝝ ſit licitū vl' illicitū ſic de n̄ ſoluēdo decias vbi nō ē ꝯſuetudo:pati tn̄ ſūt ad dādū ſi eccl'ia peteret:ꝙ q̄dā dicūt eos eē i ſtatu dānationis. vt Inno. Alij ꝓo dicūt ꝙ n̄: vt Tho. Jo. an. ⁊ archi. ⁊ ꝺ emptiōe iuriū mōtiſ Florētie. vl' impſtitiſ venetoꝝ qꝺ q̄dā dicūt eē vſurā. alij licituʒ dicūt:⁊ ml'ta hmōi. Conſulat tn̄ ſꝫ ꝙ tuti⁹ ē a talib⁹ abſtinere:extra de ſpō. c. Juuenis. n̄ tn̄ ꝯdēnet ꝯriū facientes: ſeu ꝯriā opinionē tenētes :nec ꝓpter h̄ deneget abſolutionez. Sʒ vt di. Guil'. dicat ꝯfeſſor ꝙ illꝺ faciēdo nō ē tutū ſʒ dubiū:⁊ iō bn̄ ſibi ꝓuideat. Si āt oīno ꝯſcia ꝯfeſſoris dictaret illꝺ eē mortale: ⁊ nō poſſet ꝯſciam deponere:qꝺ tn̄ debʒ ad ꝯſiliū ſapientū recurrat:et nll'o mꝺ dʒ facere ꝯ ꝯſciaʒ:q: peccaret mortl'r. xxviij. q. j. c. deinceps. §. ex his iūcta. glo. Sʒ cū illud tale eſſet ꝯ cōem opinionē doctoꝝ:⁊ cōiter ſic ꝓuaꝭ a ſapiētiorib⁹:ꝙuis aliquē doctorez audiret ꝯrium tenere nō debet illi de leui ad

herere. Quō ꝟo q̄s debeat d̄ponere ī h̄ cōſciaʒ erroneā vł ſcrupuloſā: hēs. s̄. .i. j. .ꝑ. ti. ij. ca. de cōſcientia.

Q. iterāda eſt confeſſio in ſex caſibus. §. iiij.

S Cire etiā tenet̄ ꝯfeſſoꝛ q̄ ſunt illi caſus in q̄bꝫ tenet̄ q̄s iterare ꝯfeſſionē: ⁊ ſunt q̄ttuoꝛ ſm̄ Pe. de pal. duo ꝟo ſunt ex ꝑte cōfitētis. Primꝰ ſm̄ Pet. Tho. Ray. ⁊ Hoſti. ⁊ oēs alios. ſ. qñ aduertent̄ tacet aliq̄d q̄d ē moꝛtale vł credit: vł ꝓbabilit̄ dubitat eē moꝛtale ex verecūdia vł alia cā iniuſta: tūc etiā moꝛtl'r peccat cōmittēdo fictionē in ſacro ⁊ notabilē irreuerentiā: ⁊ iterare tenet̄ talē confeſſionē. Si tñ talis cōfiteret̄ eidem cui ⁊ ꝑus ⁊ ille hʒ in memoꝛia pctā eiꝰ: ſufficit dicere illud occultatū ⁊ illam fictionem ſm̄ Guill. durañ. imo etiaʒ ſi ñ hr̄et in meōria: vt ptʒ in fine. iiij. caſus. Sed ſi dimitteret ex aliq̄ iuſta cā: puta qꝛ ꝓbabilit̄ dubitat euʒ ſolicitātē ad malū de q̄ ꝯfitet̄ vel reuelatoꝛē ꝯfeſſionis vel dicēdo id cū ſit ꝯfeſſoꝛ manifeſtaret pctm̄ q̄d audiuit: puta ſi iniuſte abſoluit cum non debeat: ⁊ in his caſibꝫ nō hñdo copiā: niſi talis ꝯfeſſoꝛis cui ꝯfitēdo aliq̄d ꝑdictoꝝ ſeq̄ret̄: tūc ſatis videt̄ ꝙ ſit excuſatꝰ. Dic̄ etiā ꝑdictꝰ Duran. ꝙ ſi ex igꝛātia craſſa ⁊ ſupina aliq̄d retinuit moꝛtale: qꝛ noluit cogitare de ſuis pctīs. tenet̄ totū iterare. Secus ſi ex ignoꝛātia ꝓbabili: qꝛ tūc ſolū illud q̄d dimiſit. Scd̄us eſt ſm̄ Tho. ⁊ Pe. qñ nō impleuit pniam ſeu ſatiſfactionē iniunctā ꝑ moꝛtalibꝫ ex cōtemptu vel ex negligētia: ⁊ eſt oblitus eiꝰ: ſi em̄ eiꝰ recoꝛdaret̄: adhuc poſſet ꝑficere: ⁊ tūc ꝑficiēdo iterare nō tenet̄: ⁊ ꝑcipue qñ nō eſt ſibi ꝑfixus terminus quē nō poſſit trāſgredi: q̄uis ſit ſibi declaratuʒ in q̄ ipam debeat facere: vel in alio tpe ipam ſupplere: eoipo aūt ꝙ facit ſibi ꝓpoſitū nō implēdi pniam ſibi iniunctam ꝑ moꝛtalibꝫ ex negligētia vł cōtemptu peccat moꝛtl'r: qꝛ tenet̄ ad illā ſub ꝑcepto. Secꝰ ꝟo eſt de pnia iniūcta ꝑ venialibꝫ ad quā nō tenet̄ de neceſſitate ſm̄ Tho. Idē ſi pniam iniunctā ꝑ moꝛtalibꝫ dimitteret ex impoſſibilitate: puta ex infirmitate et hmōi. Poſſet tñ pnia iniuncta ab vno cōfeſſoꝛe mutari ab alio cui cōfiteret̄: etiā ſine audiētia peccatoruʒ illoꝝ ꝑ q̄bꝫ erat impoſita

ƙm Pe. de pal. de h infra vi-
de. Terti⁹ caſ⁹ ƙm Pe. Tho.
Ray. ꝛ Hoſti. eſt ex pte ꝯfeſ-
ſoris: qñ vicȝ notabilit̃ ẽ igꝫ-
rãs ſacerdos: ita ꝙ neſcit diſ
cernere int̃ mortale ꝛ veiale
de cõib⁹ pctis: ꝛ p̃cipue cũ pe
nitẽs habȝ caſus intricatos ꝛ
difficiles. Cõcordat Durañ.
ꝛ addit: ꝛ hoc niſi penitẽs ſit
perit⁹: ꝛ inſtruat confeſſorez
Cũ aũt vadit ad eũ quem ſcit
idiotã ꝛ ignorãtẽ tenet̃ itera-
re: hec Durañ. Qd̃ videt̃ in-
telligendũ qñ põt hr̃e aliũ ſuf
ficiẽtẽ: nã ſi aliũ hr̃e nõ põt: ꝛ
multomagis qñ eſt in piculo
mortis: põt ꝛ debȝ ꝯfiteri ei
quem habȝ. Vñ Aug⁹. dicit
de pe. diſt. vj. Qui vult confi
teri vt inueniat grãz: ſacerdo
tem q̃rat ſcientem ſoluere ꝛ li
gare. Quart⁹ caſus eſt ex p-
te ꝯfeſſoris: eſt aũt impoten-
tia abſoluendi ƙm Pe. Tho.
Ray. ꝛ Hoſti. qd̃ põt eſſe du
plicit̃ ƙm Pe. de pal. ꝛ Durã:
vł qꝛ hȝ ptãtẽ artatã abſoluẽ-
di: qꝛ ſcȝ ab aliq̃b⁹ pctis non
põt abſoluere ſupior reſuãte
ſibi illos: ꝛ tñ ab illis d̃ facto
abſoluit. Et ꝯfeſſus illi cũ ei
ꝯſtat tenet̃ iterũ cõfiteri: nõ q̃-
dẽ oĩa ƙm Pe. d̃ pa. ſȝ illa tm̃
de q̃b⁹ nõ potuit abſoluere:
aut h eſt qꝛ nullã habuit ptã-
tez: ꝛ hoc qꝛ nõ erat ſacerdos
q̃uis reputaret̃. vł qꝛ nõ ſub
ditus: vł quia intruſus. aut
qꝛ excõicatus vel ſuſpẽſus ab
officio hmõi. et abſolutus a
tali cũ illi hoc ꝯſtat. tenet̃ ite-
rũ cõfiteri. qꝛ realiter non eſt
abſolutus. q̃uis ignorantia
facti excuſet eum in cõſpectu
dei. ac ſi eſſet abſolut⁹: dũ ne
ſcit. ƙm Tho. ĩ q̃libe. Sȝ pe.
de pal. in. iiij. di. xvij. q. vj. ſic
diſtinguit. ꝛ notabilit̃. qꝛ aut
impedimentũ qd̃ hȝ abſoluẽſ
eſt iuris diuini vł hũani. Si
iuris diuini. vicȝ qꝛ ñ fuit ba-
ptiſatus talis. vł nõ ordiat⁹
ꝛ in hoc caſu abſolutus a tali
tenet̃ iterũ cõfiteri hoc ſcito:
nec papa poſſet d̃ ꝯrio diſpẽ
ſare. Si ṽo impedimẽtũ ẽ iu
ris hũani. puta qꝛ ſuſpenſus
eſt vel excõicat⁹ ꝛ hmõi. tunc
ĩpedimẽtũ aut ẽ notoriũ aut
occultũ. Si notoriũ: puta qꝛ
manifeſte vel publice ṽbera-
uit clericũ. ppt̃ qd̃ eſt excõica
tus notorie. aut manifeſte in
truſus. ſcȝ ꝑt̃ cõceſſionem ſe-
culariũ poſitus in eccł'ia cu-
rata. ꝛ nõ ꝑ canõicã ꝯceſſiõez
ꝑt̃ qd̃ titulũ nõ hȝ. nec pote
ſtatem ſup parochianos illi⁹
eccł'ie. ꝛ tal' ꝯfeſſus iſti tenet̃
iterũ cõfiteri hoc ſcito Si ṽo
impedimentũ eſt occultũ. tũc

aut ꝯfitẽs ſcit illꝺ impedimẽ
tũ: aut neſcit. Si ſcit ꝯfitẽdo
illi tenet̃ iterũ ꝯfiteri ⁊ peccat
mortal'r cõicãdo illi ĩ diuiniſ
Sʒ ſi neſcit impedimẽtũ qꝺ
etiã alijs occultũ ẽ: ⁊ h̃ ignorã
tia fcti: puta q2 ꝑcuſſerat cle
ricũ nullo vidẽte: tũc ñ tenet̃
iterare. Argumẽtũ ad h̃ ꝺ ſcia
ſerui q̃ liber putabat̃ publice
q̃ rata eſt. Sʒ ſi hoc neſciret
ignorãtia iuris: puta q2 ſcit il
lũ ꝑcuſſiſſe clericũ: ſed credit
nihilominꝰ ip̃m poſſe audire
ꝯfeſſiones: nõ excuſat̃ ꝓpt̃ h̃:
q̃n teneat̃ iterare confeſſionẽ
ſc̃m Pe. de pa. Quĩtꝰ caſus ĩ
q̃ q̇s tenet̃ iterare ꝯfeſſionẽ
ſc̃m Pe. ꝺ pal. vbi. s̃. eſt impe
dimẽtũ ex ꝑte ꝯfitentis ſcitũ
vl' oblitũ vl' ignoratũ ꝓbabili
ter: puta quia erat excõicatꝰ
maiori vl' mĩori excõicatiõe: lʒ
neſciret: ⁊ cũ poſtea ſciuit te-
net̃ iterũ ꝯfiteri abſolutꝰ: q2 li
gatꝰ excõicatiõe abſolui ñ po-
tuit a pctĩs: et ꝓbabil' ig̃rãtia
p̃ſeruat a culpa ⁊ a pena irre-
gularitatꝭ: lʒ nõ facit eũ nõ eẽ
excõicatũ: ꝓpt̃ qꝺ ſi tũc elige-
ret̃: vel ſibi bñficiũ ꝯferretur:
ignorãtia ñ faceret ꝙ ſibi ali-
q̃d ius acq̃reret̃. c. ap̃lice. ex-
tra ꝺ cleri. excõ. miniſ. Eſt ãt
minꝰ capax ſacramẽtorũ a q̃rũ
ꝑticipatiõe directe excludit̃:

q̃ʒ q̃rũcũqʒ aliorũ: et iꝺo abſo-
lutio nulla. Et dicit idẽ Pe.
ꝙ in h̃ caſu ⁊ ĩ alijs in q̇bꝰ q̇s
tenet̃ iterare ꝯfeſſionẽ ſi ꝯfite
ret̃ eidẽ ñ opteret iterare pctã
explicite: ſʒ ſolũ implicite di-
cẽdo. Peccaui in ill' q̃ al's vo
bis dixi: ſic̃ ſi nulla fuiſſet ab
ſolutio de facto. Dilata eñ
abſolutio ꝑ mltos dies fieri
põt: etiam ſi ip̃e oblitꝰ fuerit:
dũ tñ pñia ei p̃us innotuerit:
q2 ſi nõ taxaſſet pñiam: tunc
opteret ad meõriaʒ reducere:
vt moderaret̃ iuſte: ꝓpt̃ qꝺ re
mittẽs ad ep̃m ſi nõ abſoluat
debʒ pñiaʒ innoteſcere. quẽ
poſt reditũ abſoluẽs iniungit
dicens: facias qꝺ tibi dixi: q2
ligare ñ debuit anq̃ʒ abſolue-
ret: ita ⁊ in ꝓpoſito. Hec Pe.
Guil. etiã dicit: ꝙ pñia nõ re
q̇rit tãtã ꝯtinuitatẽ agẽdorũ
⁊ dicẽdorũ ſic̃ alia ſacr̃a. Sʒ ĩ
vna die põt fieri ꝑs ꝯfeſſio-
nis: ⁊ in alia die altera: vel in
vna die ꝯfeſſio audiri: ⁊ ĩ alia
impendi abſolutio: ⁊ iniungi
pñia pctõrũ. Sextus caſus
ẽ qñ q̇s facit ꝯfeſſionẽ ĩ mor-
tali ſine ꝓpoſito abſtinẽdi: ſʒ
q2 iſte caſus hʒ varias opini-
ones et ſatis difficiles: ideo
declarabit̃ in ſequenti. §.

An valeat cõfeſſio ab incõ
trito facta: vt eam iterare nõ

opoꝛteat. §. v.

Na ex cō v ditiōibꝰ ꝯfeſſiōis eſt ꝙ ſit lachrymabil'.i. cū dolore ſeu diſplicētia ꝺ pec catꝫ ſaltē ſm rōnez. Vñ que runt doctores. Utꝝ ꝯfeſſio facta a nō ꝯtrito. q2.ſ.nō do let ſufficiēter. vł nō ꝓponit ſe abſtiere a pctis valeat: ita ꝙ nō teneaꝛ eā iterare. ꝛ reſpon det Pe. de pal'.in.iiij.di.xvij. ꝙ ad arg. h̄ ē triplex mod⁹ di cēdi. Prim⁹ eſt ꝙ nō valet ad remiſſionē culpe nec pene nec tūc nec recedēte fictione. vñ ꝛ tūc teneꝛ iterare. ꝛ hec ē opinio Hoff. ī q̄libet. Ray. ꝛ Hoſti. in ſūma. Bonauētu. in iiij. Durañ. Rob. holkot Ui cen. in ſpeculo hyſtoꝛia. Se cund⁹ mod⁹ dicēdi ē ꝙ talis ꝯfeſſio valeat ad remiſſionē culpe. qñ impenitēs ꝯfiteꝛ ꝛ abſoluitur. lʒ tūc nō recipiat fructū ꝯfeſſionis tñ recedēte fictiōe recipiet. ſicut diciꝛ de baptiſmo. ꝛ rō h⁹ foꝛte eſt. q2 ſicut in baptiſmo īprimiꝛ cha racter ad quē recedēte fictiōe ſequiꝛ gr̄a. ita in pnīa īprimiꝛ q̄dā oꝛnat⁹ ad quē recedente fictiōe ſeq̄ꝛ gr̄a. Et hec ē opi nio Pe. Tho. Richar. in. iiij. Jo. ꝛ Berñ. in glo. videꝛ etiā eſſe de pe. di. j. c. mēſurā. §. ſe quēti. Dicit em̄ ꝙ ñ ē neceſſe ꝙ pctā q̄ ſemel ſacerdoti con feſſi ſum⁹ eadē denuo ꝯfitea mur. Eſt ꝛ terti⁹ mod⁹ dicen di ꝯcoꝛdās ambos. Aut em̄ talis nō hʒ intentionē cōfiten di ſacramētaliter ꝛ abſoluen di. ſed deridendi. aut hʒ inten tionē ꝯfitendi. Jn pꝛimo cāu nō liberaꝛ a preceptodiuo de ꝯfeſſiōe. q2 ſine intētiōe ñ pōt ſuſcipi eſſentia ſacramēti qꝺ̄ conſiſtit in vſu. vñ teneꝛ iterū ꝯfiteri. Si aūt intēdit tūc di ſtinguēdū eſt. q2 intēdēs īple re p̄ceptū ꝛ ſuſcipe verū ſacra mētū qꝺ eccl'ia ꝯfert. aut nul lā hʒ pnīam de ſuo pctō: aut aliq̄ꝫ. ſi nullam tūc pnīe ſacra mentū nō ſuſcipit. quia ptās hmōi ſacramēti eſſētial' q̄ cō ſiſtit in actu ſuſcipiētis: ē act⁹ interioꝛ. vñ ſine eo nō ē ſic̄ nō eēt m̄rimoniū ſi q̄s intēderet veꝝ ſacramētū ſuſcipe nō tñ ꝯſentire: niſi in carnalē copu lā ꝛ ad tp̄s. Sed ſi aliquā hʒ pnīam de pctis ſuis. tūc iteꝝ diſtinguēdū eſt. q2 aut talem hʒ pnīam ꝙ ſufficit cū ſacra mēto. puta cōtrit⁹ accedit ad confeſſiōez ex q̄ fit ibi cōtrit⁹ vi clauiū vnde fugaꝛ fictio. ꝛ ſic nō hʒ dubiū. q2 ꝛ ſacramē tū ſuſcepit ꝛ effectum eius. ſ.

remiſſionē pctōꝝ.vñ nō tene
tur iterare.ꝛ ſilr imo fortiꝰ ſi
accedit ꝯtritꝰ:Si ꝟo habꝫ ta
lē pniam ꝙ nō ſufficiat cū ſa
cramēto ad grām.qꝛ nec etiā
attritꝰ accedit.tūc ē vera opi-
nio Tho.ſ.ꝙ recedēte fictiōe
tūc incipit valere ꝯfeſſio .ꝛ ñ
tenet ꝯfiteri niſi fictionē ſuā.
puta ſi habuit quēdā dolorē
imꝑfectū.ſꝫ nō ſufficiēter diſ-
cuſſiſſet cōſcientiā ſuā.puta-
bat autē diſcuſſiſſe q̄tū ſuffi-
ciebat.vel ſi dolebat ꝺ pctō ꝑ
terito nō ꝓponēs cauere ī fu
turo.aut ecōuerſo.vel dolor
nō erat maximꝰ ſicut debebat
ipſe tñ ſm cōſciaꝫ ſuā nō erat
fictus.lꝫ ſm veritatē eēt.ꝛ ſic
nihil celauit qꝺ crederet mor
tale.ꝛ ꝑ ꝯñs ſm ſuū iudiciuꝫ
ꝯcurrebāt oīa q̄ erāt neceſſa-
ria.poſtea aūt certificatꝰ ꝺ er
rore ſue cōſcie penitet de illo
defectu.Poteſt igitur opinio
Tho.multis modis ſaluari.
Uno mō loq̄ndo ꝺ eo q̄ fictꝰ
eſt ꝓuatiue nō poſitiue.qꝛ.ſ.
hēt dolorē.ſꝫ ita imꝑfectū ꝙ
nec cū ſacramēto actu ſuſce-
pto ſufficit ad ꝯtritiōꝫ.nihi-
lominꝰ tñ hāc imꝑfectiōꝫ q̄ ē
fictio nō ꝯfitet.quia credit eē
ſufficienter diſpoſitus.ꝛ ſic ñ
ſcienter celat pctm̄ qꝺ fuit in
hoc.qꝛ ſcꝫ nō examinauit cō-
ſciam ſuam ſicut debuit.ꝛ ſic
qꝺ erat error iuris diuini nō
tollit fictiōeꝫ reſpectu vltimi
effectꝰ ſacramenti.qꝛ īproba
bilis.vñ nō excuſat.ſed tñ eo
īpo q̄ error tollit fictōeꝫ q̄ ex
cludit eſſētiā ſacramēti vñ ve
rū ſacrꝫ fuit.tali ḡ q̄ verū ſacrꝫ
ſuſcipit ornatꝰ īꝑmit.ſꝫ grā ñ
dat.ſꝫ poſtea qñ redit ad cor
ꝛ recolit ſe non bñ feciſſe de-
bitū ſuū ex negligētia ſua ob
litū.tūc incipit valere ꝯfeſſio
ꝛ non tenet confiteri illa que
prius cōfeſſus fuit ſicut fictꝰ
quia non fuit dimidiata ex in
tentione.ſed ſolū illā fictiōeꝫ
tenet iterū ꝯfiteri Si aūt fuiſ
ſet fictio poſitiue.qꝛ ſcꝫ ñ do
let.ꝛ ſciēt celat.fuiſſꝫ ꝯfeſſio
nulla.vel ſi cōfeſſus fuiſſꝫ nō
debuiſſet ſibi dari abſolutio
ſed ſi data ei fuit dubium eſt.
vtrum ornatus ſit impreſſus.
quo cāu Tho.non pōt intel-
ligi.Scdo mō pt itelligi o-
pi.Tho.qñ ē poſitiua fictio:
q̄tū ad h̄ ꝙ non dolet nec ꝓ-
ponit abſtinere.tūc iſta fictio
nō occurrit ſibi vt ꝯfitenda.
nec actu cogitauit ꝙ teneat
eam confiteri.tunc eniꝫ ſicut
de peccato qꝺ occurrit q̄deꝫ.
ſed non credit ꝙ ſit peccatuꝫ:
aut ꝙ ſit mortale ꝛ de neceſſi
tate ꝯfitēdū.ꝑinde eſt ac ſi fu

iſſet oblitꝰ ꝑ negligẽtiã: nͨ fe-
ciſſet debitũ ſuũ de ſcrutãdo
ↄſciaꝫ ſuã. in q̃ cãu ſolũ illꝺ cõ
fitẽdũ ẽ. ⁊ ẽ verꝝ ſacramẽtũ lꝫ
ſit hic ignorãtia iuris diuini.
⁊ h̃ nõ p̃t ſuſtieri dictũ Tho.
xxiij. di. ar. j. in ſolutõe vltimi
arg. vbi dic̃ ꝙ ig̃rantia iuris
diuini nõ excuſat a fictiõe. et
ſic talẽ vocat fictũ. Tertio
mõ p̃t ſuſtineri opinio Tho.
loq̃ndo ꝺ illo q̃ ↄfitet̃ eidem
cui ꝑus. ⁊ tũc ñ optet iterare
ↄfeſſiõꝫ primã factã ei. lꝫ fictã
etiã ſi ipſe ſacerdos nõ reco-
leret pctã prius ſibi dicta. qꝛ
nec qñ ↄfeſſio integra ẽ optꝫ
ꝙ recolat actu a ꝑncipio vſqꝫ
ad finẽ. ⁊ maxime qꝛ hoc ſuf-
ficit. ſ. abſoluere ab oĩbꝫ. ⁊ in
ung ere pniam ꝑ fictione. ⁊ ꝑ
alijs ꝙ tũc faciat pniam ſibi
iniunctaꝫ. Jtẽ paulopoſt ꝺt
idẽ ipe Pe. ꝺ pal. ꝙ cũ ↄfitẽſ
exꝑmit fictiõeꝫ ſuã. puta dic̃
ſe nõ poſſe vel non velle ꝓpo-
nere abſtinere in futurũ quẽ
abſoluit ſacerdos. q̃uis nul-
lo mõ debeat abſoluere. al̕s
peccaret abutẽs claui. nec va
leret ſibi tũc illa abſolutõ. tñ
ex q̃ intẽdit abſoluere ⁊ ſacr̃ꝫ
verꝝ ↄferre. videt̃ ꝙ cõferat. ⁊
ſi tunc non hꝫ effectũ ꝓpter il-
lius indiſpoſitiõem. hẽbit tñ
poſtea qñ cõteret̃ vel ex expe-
ctatõe vel diſpoſitiõe ornatu
manente. Et ſi dicat̃ ꝙ q̃uis
ſit ibi forma: nõ tñ materia. g̃
ñ ẽ ſacr̃m. mat̃ia em̃ ẽ pctõꝛ
ↄtritꝰ. Dõm ꝙ qñ ſibi ſua fi-
ctio nõ occurrit vt cõfitẽda.
tũc ñ eſt ↄfeſſio dimidiata. et
qñ ſuã dic̃ fictõeꝫ cũ alijs pec
catis ẽ ↄfeſſio integra: Et ſic
materia ꝑfecta. cui mat̃ie p̃t i
ꝑmi forma ꝙ ſi fiat verꝝ ſacr̃ꝫ
erit. q̃uis fieri ñ ꝺbeat. Sic̃
ſacerdos hñs hoſtiã ſup altа
re pollutũ nõ deberet q̃dẽ ce
lebrare. ſi tñ celebrando ṽba
ꝓferret eucharistia vera eẽt.
pctõꝛ em̃ eſt materia ſed imũ-
da. niſi ſaltẽ ſit attritus. vl̕ cõ
feſſio ſine attritiõe ẽ materia
imunda. Hec Pe. de pal.

De attritiõe ⁊ cõtritiõe.

E T qꝛ dictũ eſt de ↄtri
tiõe ⁊ attritõe quõ pe
nitẽs ſup ipis debeat
iſtrui a ↄfeſſore. Jõ ꝺ ea cla-
riꝰ dõm ẽ. Nota g̃ ſm Tho.
in. iiij. diſ. xvij. ꝙ differẽtia ẽ
inter attritiõeꝫ et ↄtritiõem.
Nã attritio iportat q̃ndã diſ
plicẽtiã ꝺ pctis ſꝫ imꝑfectam
Vñ attritũ. i. aliq̃ mõ tritꝫ.
ſꝫ ↄtritio iꝑtat ꝑfectã diſpli-
centiã ꝺ pctis. vñ ↄtritũ. id ẽ
ſimul totũ tritũ ⁊ in puluereꝫ
redactum. Eſt autem contri-

tio ſm Pe.in.iiij.diſ.xvij.do
loꝛ volũtarie aſſumptꝰ ꝓ pec=
catis cum ꝓpoſito ꝯfitendi ⁊
ſatiſfaciẽdi voluntarie Et ſm
eũdẽ ea.diſt. oportet ꝙ cõtri
tio habeat̃ de oĩ pctõ moꝛtali
et rõ eſt.qꝛ in oĩ pctõ moꝛtali
eſt actualis auerſio voluntatꝭ
a deo. Et qꝛ ꝯtraria cõtrarijſ
curant̃.iõ opoꝛtet ꝙ in oĩ re=
miſſiõe pctõꝝ ſit actualis cõ
uerſio ad deũ ⁊ auerſio a pec=
cato.⁊ hoc dꝛ cõtritio. De
pctĩs aũt oblitis ſufficit con
tritio generaliſ cũ conatu ad
recoꝛdandũ ⁊ dolendũ.dole=
re etiã debet d̃ obliuiõe pecca
toꝝ q̃ cõtingit ex negligentia
Si aũt q̃rat̃.ſi ſpecialis ꝯtri
tio de q̃libet pctõ req̃rat̃.vel
ſufficiat vna general' ꝓ oĩbꝫ.
ſic rñdet Tho.in.iiij.di.xvij.
ꝙ q̃ntũ ad principiũ cõtritio
nis.ſ.cum q̃s d̃ pctĩs ſuis co
gitãs dolet.⁊ ſi nõ doloꝛe cõ
tritiõis ſaltẽ doloꝛe attritõis
opoꝛtet ꝙ ſit ſpecial' doloꝛ d̃
pctĩs q̃ q̃s hꝫ in memoꝛia.ſꝫ
q̃ntũ ad terminũ q̃ eſt doloꝛ
iam grã infoꝛmatꝰ:ſufficit ꝙ
ſit vna ꝯmunis ꝯtritio d̃ om
nibꝫ.tũc eñ motꝰ ille agit vir
tute diſpoſitionũ p̃cedẽtiũ.et
qꝛ nemo ſcit vtꝝ habeat grãz
q̃ req̃rit̃ ad ꝯtritiõez.ideo ne
mo pt̃ ẽẽ certꝰ de ſua ꝯtritõe
nec per ꝯñs de remiſſiõe. Et
dicit Ricar.in.iiij.di.xvij.ꝙ
ſi ꝯfitens in pctõ moꝛtali ẽ at
tritꝰ de ſuo pctõ vt ꝓbabilit̃
poſſit p̃ſumere ſe eſſe diſpoſi
tũ nõ peccat abſolutiõez reci=
piẽdo imo freq̃nter ꝟtute cla
uiũ ꝑ ſuſceptiõez abſolutiõis
foꝛmat̃ ſua attritio ⁊ fit cõtri
tio. Itẽ nota ꝙ duplex eſt
cõtritionis doloꝛ ſm Tho.⁊
Pe.ĩ.iiij.di.xvij.ſ.itellectual'
q̃ ẽ q̃dã ꝑfecta deteſtatio pctĩ
ſm rõnez.⁊ doloꝛ ſenſibilis q̃
eſt doloꝛ excitatꝰ in ꝑte ſenſi=
tiua cũ alteratiõe ⁊ afflictiõe
coꝛꝑis. Primꝰ doloꝛ req̃rit̃
de neceſſitate ad remiſſionez
pctĩ.⁊ ille etiã ſolꝰ ẽ ſufficiẽs.
qꝛ ſic pctm̃ moꝛtale ſufficien=
ter ꝯmittit̃ ꝑ ſolũ actũ volũta
tis.⁊ ꝑ ꝯplacentiã deliberatã
ratõis.ita ſufficienter deſtrui
põt ꝑ deteſtatõez volũtatis ⁊
diſplicentiã rõnis.⁊ h̃ eſt etiã
in ptãte nr̃a p̃ſuppoſita grã.
Secundꝰ doloꝛ.id eſt.ſen
ſibilis etiã valet ad remiſſio=
nem peccati.ſꝫ nõ eſt neceſſa=
rius.ſꝫ de ꝑfectiõe cõtritiõis
nec eſt in ptãte noſtra etiaz p̃=
ſuppoſita gratia. Item do=
loꝛ intellectualis non poteſt
eſſe nimius.ſicut nec chari=
tas a qua procedit poteſt eſ=
ſe nimia.ſed ſenſibilis poteſt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſſe nimis. Et iõ optet ꝙ ſu-
matꝰ ꝑ menſura debita ad cõ-
ſeruatõem ſubiecti. ſic ex ieiu
nijs ⁊ alijs corpis afflictiõib᷑
Itẽ nota ſm Tho. in. iiij. di.
xvij. ꝙ vera ꝯtritio ſẽp dꝫ re-
manere in habitu. id eſt ꝙ ſp
debet hr̃e iſtã diſpoſitiõez ꝙ
qñ recordatꝰ ꝺ pctis ꝯmiſſis
habeat diſplicẽtiã. ſaltem ſm
rõnez. Itẽ ſm Pe. in. iiij. di.
xvij. dolor maior intellectual'
dꝫ eẽ ꝺ maiori pctõ habituali
ter ñ actualiť. ſi ꝯſiderentꝰ pctã
in cõi inq̃tũ ſũt offenſa dei.
ſed etiã in ſpeciali dolor de-
bet eẽ maior de maiori pctõ.
qꝛ maiorẽ rõnẽ doloris habꝫ
maiꝰ pctm̃. Dolor ṽo ſenſibil'
ꝯueniẽs etiã ẽ vt ſit maior de
maiori. q̃uis nõ ſit ꝺ neceſſi
tate. Itẽ ſm Tho. in q̃libet ⁊
Inno. Contritꝰ dꝫ magis di-
ligere deũ q̃ȝ ſeipm. culpa aũt
eſt cõtra deum. pena ṽo ẽ ꝯ ſe
ipm. Iõ dꝫ ꝯtritꝰ eligere po-
tius oẽm penã ſuſtinere q̃ȝ de
um offẽdere. Deſcẽdere autẽ
ad hãc penam vel ad aliam ñ
tenetꝰ. imo faceret fatue deſcẽ
dẽdo ad iſta particularia vel
alium ſuper hoc ſollicitando

Sedecim cõditiones q̃ re
q̃runtꝰ in oi bona ꝯfeſſione.

Dnit aũt Tho. in iiij.
p dis. xvij. ꝙ ꝯfeſſio bo-
na debet hr̃e ſedecim cõditio
nes q̃ in his ꝯtinentꝰ verſib᷑.
Sit ſimplex hũil' ꝯfeſſio pu-
ra fidel'. Atqȝ frequens nuda
diſcreta libẽs verecũda. In-
tegra ſecreta lachrymabil' ac-
celerata. Fortis et accuſans.
⁊ ſit parere parata. Sit ſim-
plex. i. nõ recitet in cõfeſſiõe
niſi id qđ ꝑtinet ad declarati
onẽ ſui pcti. ⁊ etiã q̃ntitatem.
⁊ nõ alie hiſtorie miſceãtur.
Sit hũil'. vt ſe miſeꝝ ac pctõ-
rẽ cognoſcat ſine fictiõe. Pu
ra. i. recta intentiõe id ẽ vt nõ
reputetꝰ bonꝰ vl' laudetꝰ ab ho
minib᷑. Fidelis. i. vera ⁊ ſi-
ne vlla falſitate. vt nõ dicat q̃
nõ fecit. vl' etiã habeat fidẽ de
remiſſiõe pctõꝝ ſuoꝝ ſi vere
ipm penitet. Atqȝ freq̃ns. i. ſe
pe cõfiteatꝰ. iſtud tñ eſt de bñ
eẽ ꝯfeſſiõis. ⁊ nõ de neceſſita
te. Nuda. vt ſcꝫ nõ ĩuoluat
obſcuritatẽ ṽborũ. ſed dicat
verba vt intelligatꝰ pctm̃ ſuũ
cũ circũſtantijs ſaltẽ neceſſa
rijs. Diſcreta vt maiora cuꝫ
maiori põdere dicat. vel non
plura ſimul. ſꝫ diſtĩcte loquẽ
do et dicẽdo numeꝝ ſi fieri vl'
ſcire poteſt. Vl' etiã vt diſcre
to ⁊ ſufficiẽti ac perito ꝯfeſſo
ri confiteatꝰ pctã ſua. Libens
voluntaria non coacta timo-
re verboꝝ. vt pueri vel timo-

re penaꝝ tpaliū vł' infernaliū pͥncipaliter. Verecūda vt erubeſcat ꝛ nō ſe iactet vł' mē te glorieꝛ ꝓpt' ſeculi vanitatez aliquā, ꝛ pͥcipue ibi ꝯfundaꝛ rōe reſpectu diuine maieſta- tis offēſe. Integra. vt nihil retineat de his q̄ ꝯmiſit. pͥci- pue de mortalib9. Secreta vt nō publice ſ3 occulte ſacer doti dicat pctā ſua q̄ eu3 poſ ſit abſoluere. Lachrymabił' vt doleat ď pctis ꝯmiſſis. ꝛ ď teſteꝛ ea ſaltē intellectu rōis.

Accelerata. vt q̄ꝫ citi9 pͥt cō miſſo pctō cōfiteaꝛ. hoc tamē eſt de bene eſſe. Fortis. vt nihil dimittat pre verecundia

Et accuſans ſe ꝛ nō alios. nec in confeſſione ſe excuſet ꝛ alios inculpet. Et ſit parere parata. i. adimplere penitētiā ſibi iniunctam, et facere ea q̄ hēt neceſſario facere. vt aliēa reſtituere ſi habet ꝛ hmōi.

Finit pars ſcd̄a libri pͥmi que eſt de ſcientia que requi- riꝛ in confeſſore.

Incipit pars

tertia pͥmi libri ď bonitate cō feſſoris. ꝛ h3 decē. §. Et prio q̄lr confeſſor duo d3 hr̄e. ſ. ti morē dei. et zelū aīarū. §. j.

De bonitate

confeſſoris īſe ꝛ in ex ercitio talis officij dic Aug. de pe. di. vj. c. Qui vult cōfiteri. Sacerdos anteq̄ꝫ ſtatuiꝛ oīs languor in nullo il lorū ſit iudicand9 q̄ in alio iu dicare ē prompt9. Iudicans em̄ aliū q̄ eſt iudicandus cō- demnat ſeipm̄. cognoſcat igi tur ſe ꝛ purget in ſe qď videt alios ſibi offerre. Curet vt a ſe proijciat q̄cquid in alio dam noſum repit. animaduertat q̄dē qď diciꝛ. Qui ſine pctō ē veſtrū ꝛc. iō em̄ liberauit pec catricē. quia nō erat qui ꝓij- ceret lapidem. quō lapidaret qui ſe lapidandū ꝯgnoſcer3. Nullus em̄ erat ſine pctō. in quo intelligiꝛ oēs fuiſſe reoſ nā venialia peccata ſēp remit tebanꝛ p cerimonias. Si qď ġ pctm̄ in eis erat crimīale e- rat. Detiores ġ i. h̄ ſunt ſacer- dotes ſe prius nō edificātes illis q̄ dn̄3 obſuabāt inſidijs ſm̄ em̄ Aug. Tho. ꝛ Alber. audiēs ꝯfeſſiō3 cū ꝯſcīa mor talis pctī mortaliꝛ peccat. tn̄ effectū ſacramēti cōfert cum ſacr̄o. ſi non eſt preciſus vel ſuſpenſus q̄ꝫtūcūq3 alias ma- lus. Vn̄ Aug. j. q. j. c. dictu3 ē a dn̄o Numeri ad Aaron

Uos ponite nomē meū ſup filijs iſrl̓. ⁊ ego dn̄s bn̄dicā eos vt grāz traditā p miniſte riū ordinati trāſfūdāt hoīb9. Nec volūtas ſacerdotis pdeſſe vl̓ obeſſe pt. ſz meritū bn̄di ctiōez poſcētis. Qd āt dr eadē q. Remiſſiōez pctōꝝ nō dant auari ⁊ ſilia. ītelligit̉ ſm glo. vel ſimpl̓r de pciſis. vl̓ ſi ītelli gat̉ d toleratis. tales nō dāt ex merito vite. i. n̄ ſc̄ digni dare

Duo q̄ debet hr̄e cōfeſſor.

Debet aūt ↄfeſſor pci pue hr̄e duo. ſ. timo rē vn̄ fiat circūſpect9 ⁊ zelū aīaꝝ vn̄ ſit ſollicit9 cir ca ea q̄ neceſſaria ſūt. Quātū ad pmū ↄſiderare dz ꝙ ipſe ē mare eneū ī tēplo dn̄i vbi la uabāt ſacerdotes ⁊ leuite aīa lia offerēda in ſacrificiū. vnd ex immundicijs a qb9 illa ab luebant̉ efficiebant̉ immūdi Unde Gre. in paſtorali dicit ꝙ fit plerūqꝫ vt anim9 paſto ris audita tentatione ouis et ipſe tenet̉. et ideo cū timore et tremore debet poni. ⁊ non ſe īgerere. ⁊ cū leuitate ⁊ cū riſi bus inſtare. Unde in figura moyſi vt dr Exo. xxxviij. fec labiū eneū de ſpeculis mulie ruz in q̄ lauarent̉ ſacerdotes ſācta ſanctorū ingreſſuri. ⁊ ſi gnificat ſcripturā. vbi ſūt exē pla ſanctaꝝ animaꝝ. ad quāz debet ſepe inſpicere ad viden dum maculas ſuas ad intel ligendū inſidias diaboli. Un̄ ſubdit Greg. vbi ſupra. Hec nequaqꝫ ſunt timenda paſtori qr deo penſante cuncta ſubti liter. tanto faciliuſ liberat̉ qs a ſua q̄nto miſericordi9 tenta tione fatigat̉. Quantū ꝑo ad zelū dic̄ Gre. ꝙ nullū ſacrifi ciū ita deo acceptū ē vt zelus aīaꝝ. Et fructū hmōi oſtēdit Jac. v. c. vbi poſt pmulgati ones ↄfeſſiōis dicit. Qui cō uerti fecerit pctōrem ab erro re vie ſue. ſaluabit animam eius a morte. et charitas ope rit multitudinē pctōꝝ. Non aūt min9 trahunt̉ ad deū per confeſſionē anime quādo di ligenter fit qꝫ per p̄dicatores moderno tēpore. vt experien tia docet. debet ergo nō tar dare q̄ vocatur ad hmōi.

Quō ſe hr̄e debeat ↄfeſſor erga penitētē. ⁊ de qb9 īterro gādū eſt in ↄfeſſiōe. et ibi ver ſus decē p̄ceptoꝝ dcalogi. et ꝟſus ſeptē pctōꝝ mortaliū. ⁊ ꝙ in ↄfeſſiōe tria dēt obſ̉ua re interrogādo ↄfeſſor. S. ij.

Dicit Au guſti. d pe. di. vj. c. j. poſt mediū dicēs

Diligẽs inq̇ſitoꝛ ſubtilis in-
ueſtigatoꝛ ſapiẽter ⁊ q̄ſi aſtu-
te interroget a pctōꝛe: q̇ foꝛſi
tan ignoꝛat vel p̄ verecundia
vellet occultare. ꝯgnito aūt
crimine varietates eiꝰ nō in
ueſtigare dubitet ⁊ locū ⁊ tpſ
⁊c̄. q̇bus cognitis adſit beni
uolꝰ paratꝰ coꝛrigere. ⁊ ſecū
onꝰ poꝛtare. hēat dulcedinē
in afflictiōe. pietatē in alteriꝰ
crimīe. diſcretiōꝫ ī varietate:
adiuuet ꝯfitētē orādo ⁊ alia ꝓ
eo bona faciēdo. ſꝑ iuuet le-
niēdo. ꝯſolādo. ſpeꝫ ꝓmitten
do. ⁊ cū opꝰ fuerit etiā incre-
pādo: doleat loquēdo. inſtru
at opando. ſit ꝑticeps laboꝝ
ſi vult eſſe particeps gaudij.
doceat ꝑſeuerātiā. Hec Au-
gu. Ex his verbis Augu.
patꝫ ꝙ nō ſufficit audire ꝯfeſ
ſiōeꝫ eoꝝ q̄ ſibi dicunt̃ a pec-
catoꝛe ⁊ ipm n̄ īterrogare. ni-
ſi eēt ꝑſona ī his bn̄ ꝑita ⁊ ſci
entificata q̄ ſufficiēt̃ ſcit dice
re q̄ optet. Sꝫ cū ꝑſone cōit
ſint groſſe ī iſtis. etiaꝫ ille q̄ ſt̃
ī alijs negocijs mūdi vł ſcien
tijs acuti: Jō ꝓmittendū ē di
cere vnicuiqꝫ id qḋ vult. ⁊ eo
oꝛdine q̇ vult. ⁊ de pctis q̄ ꝑ
ſe ſufficient̃ dic̄ nō ē iteꝝ iter
rogādꝰ. ne moleſtes eū in q̇ n̄
optet. Sed ſi aliqḋ nō bn̄ in
tellexiſſꝫ. ꝓcipue de moꝛtali-
bus faciat ſibi iteꝝ declarare
vt meliꝰ ītelligat. De his ṽo
q̄ n̄ plene dixit. puta qꝛ nō di
xit circūſtātias neceſſarias vł
numeꝝ introga eū de his vt
plene dicat q̄ntū eſt neceſſari
um. De illis ṽo peccatis q̄ n̄
dixit. nec ſcit ꝑ ſe dicere inter-
roga eum.

Quo oꝛdine fieri debeant interrogatiōes. ⁊ de q̇bꝫ.

Ed Ray. ⁊ Hoſt. ī ſū-
ſ ma dicūt ꝙ īterrogati
ones fieri dn̄t de ſeptē
vicijs capitalibꝫ ⁊ eoꝝ ſpēbꝫ
⁊ filiabꝫ. ḋ q̇bꝫ hēs. s. diffu-
ſe. i. ij. ꝑte. ꝑ totū. nō tn̄ ē īter
rogandū ḋ oībꝫ. ſꝫ plꝰ ⁊ minꝰ
ſc̄m ꝯditiōꝫ ꝑſonaꝝ. Sic aūt
q̇ ꝯfitet̃ nō habet neceſſe tene
re magis vnū oꝛdinē q̄ꝫ aliuꝫ
dicēdo pctā ſua. ita nec cōfeſ-
ſoꝛ īterrogādo. tn̄ ad melius
memoꝛie ꝯmēdādū de q̇bꝫ dꝫ
interrogare. ⁊ de q̇bꝫ iā inter-
rogauit ne ampliꝰ habeat tri
plicare ꝯgruum ē tenere ali-
quē oꝛdinē. ⁊ ſi placet interro
gare de decē p̄ceptis. q̄ ꝯtinē
tur ī iſtis ṽſibꝫ. Unū cole de
um. nec iures vane ꝑ ipſum.
Sabbata ſctifices. habeas ī
honoꝛe parētes. Nō occiſoꝛ
erꝭ. fur. mechus. teſtis iniquꝰ
Nō vlli nuptā. nec rē cupias
alienā. Declaratōeꝫ hoꝝ ver

ſuũ habes infra. Poſt ꝟo in-
terrogatõez ſup decẽ ꝑceptis
ꝯueniẽs erit interrogare ſup
ſeptẽ viciis capitalib⁊. q̃ in h̃
ꝟſu cõtinent. Ut tibi ſit vita
ſp ſaligia vita. In iſta dictiõe
ſaligia ſũt ſeptẽ lr̃e. a q̃b⁊ incl
piũt noĩa ſeptẽ capitaliũ vici
orũ. Per S ꝟo ĩtelligit̃ ſup-
bia ſb q̃ ꝯphendit̃ vana glĩa.
Per A auaricia. Per L feti-
da luxuria. Per I inuidia. p G
gula. Per I ira. Per A acci-
dia. Sed anteq̃ȝ ĩterroget de
pctĩs pri⁹ q̃rat de excõicatiõe
maiori. ⁊ ſi ĩuenit eũ aliq̃ ſnĩa
irretitũ. ſi habet autoritatem
ſup h̃ abſoluat pri⁹. Si ꝟo ñ
habet autoritatẽ remittat ad
eũ qui poteſt eũ abſoluere.

In interrogatõib⁊ fiendis
tria debent obſeruari.

Ho. in. iiij. dic̃ ꝙ ꝯfeſ-
t ſor tria debet obſerua
re in itrogatõib⁊ fien
dis. Primũ eſt ꝙ nõ intro-
get oẽs de oĩb⁊. ſed interrogẽ
tur pſone de pctĩs q̃ cõſueue-
rũt repiri in hominib⁊ illius
cõditionis ⁊ ſtatuſ. vt ſtipen-
diarij de rapinis ⁊ incendijs
Clerici de ſymõia ⁊ horis o-
miſſis. Adoleſcẽtes de luxu-
rijs ⁊ hmõi. Unđ a ꝑncipio
ꝯfeſſionis decens eſt interro
gare confitẽtẽ de cõditõe ſua
de exercitio et ſtatu an cleric⁹
an laic⁹. an ſolut⁹ vl' cõiugat⁹
⁊ hmõi. vt prudẽti⁹ inde poſ-
ſit formare ĩterrogatiões. Et
q̃ꝫtũ eſt tp̃is ꝙ fecerit vltimã
ꝯfeſſionẽ. ⁊ ſi fecerit peniten-
tiã ſibi iniunctã. Et vtꝝ in ſta
tu gratie vel pctĩ mortalis.

Secũdũ quod debet obſer
uare confeſſor eſt vt interro-
gent̃ ipſi a remotis de pec-
catis: ⁊ in genere. non in vlti
ma ſpecie et modo peccati. ſu
bito. Ut ſi neſciebat tale
peccatũ ꝯmittere illud addi-
ſcat. et ſic ducat̃ in tẽtationeȝ
Uerbi gr̃a. Si fatet̃ ſe ꝯmi-
ſiſſe viciũ luxurie. nõ ſtatim i
terroget ꝯfeſſor ſi ſeipm̃ ſuis
manib⁊ polluit. ⁊ hmõi. ſȝ ita
paulatim interroget de mõ ⁊
circũſtantijs talis pctĩ ꝯmiſ-
ſi ⁊ hmõi. Tertiuȝ eſt ꝙ in
pctĩs carnalibus non deſcen
dat̃ nimis ad pticulares cir-
cũſtãtias non neceſſarias. qꝛ
hoc eſt ſeipm̃ in tentatõȝ ĩdu-
cere. ⁊ adinuentionem pctõ-
rũ docere eos q̃ ignorãt. ⁊ ali
qñ poſtea talia referunt̃ ĩ pla-
teis in deriſum ⁊ ſcãdaluȝ ſa-
cerdotũ. verbi gr̃a. Si vir fa
tet̃ polluiſſe mlierẽ extra vas
debitũ. nõ vlteri⁹ q̃rãt ꝯfeſſo
res ĩ q̃ pte corpis ⁊ quõ. qꝛ iã

hȝ vltimã ſpẽm pcti. Al's vero turpitudies q̃s miſeri homines inueniũt ipimet ſi volunt exprimant.

De circũſtãtijs pctõꝝ. ⁊ ibi ꝓſus cap. et ꝙ circũſtãtie ſũt in q̃ntuplici ſpecie. §. iij.

Ed nota ſ ꝙ ꝯfeſſor nõ ſolũ dȝ iterrogare de mortalibꝫ. ſȝ etiã de circũſtantijs q̃ aggrauãt vl' alleuiant. Vñ Jnno. i. c. oĩs. ð pe. ⁊ re. dic. Sit diſcret⁹ ſacerdos et caut⁹ vt more piti medici ſuꝑinfundat vinũ et oleũ vulneribꝫ ſauciati. diligent' inq̃rẽs pctã ⁊ eoꝝ circũſtãtias q̃bus diligent' ⁊ prudẽter inq̃ſitis itelligat q̃le ei debeat prebere ꝯſiliũ. ⁊ cuiuſmodi remediuȝ ðbeat adhibere diuerſis vtẽdo expimẽtis ad ſanãdũ egrotũ. hec ibi. Ad illð facit qð dicit Aug. ð circũſtãtijs pctõꝝ de pe. di. v. c. ꝯſideret q̃litatẽ crimĩs i loco. in tpe. in pſeuerantia. in pſone varietate. q̃li h fecerit intẽtiõe. ⁊ de ipſi⁹ vicij mltiplici executione. Oĩs iſta varietas ꝯfitẽda ẽ ⁊ deflẽda. Dolẽdũ ẽ ñ ſolũ qꝛ peccauit. ſȝ qꝛ ſe ꝟtute ⁊ gr̃a priuauit. doleat alioruȝ vitã in ſua fuiſſe corruptã. ſ. ſuo exẽplo. ⁊ ꝯmodũ qð dediſſet primo ſuo exẽplo bono. doleat ð triſticia quã itulit bonis peccãdo ⁊ de leticia quã eis nõ adhibuit. hᶜ Aug. Que oĩa itellige ſm ꝙ declarat' hic Jllas aũt circũſtãtias q̃ trahũt peccatũ in alterã ſpeciẽ optet neceſſario confiteri ſcðm Tho. Alb. ⁊ alios doctores. Aliaſ eñ circũſtantias ꝯfiteri. cum ſint pctã venialia pfectioꝛ ẽ ꝟtutiſ. nõ tñ ẽ neceſſariũ. Pe. ð pal. i. iiij. di. xvj. dicit. ꝙ numer⁹ circũſtãtiaꝝ ꝯphẽdit' h ꝟſu. Quis q̃d vbi ꝑ q̃s q̃bus auxilijſ. cur q̃mõ q̃n. Ray. vero addit octauã. ſ. q̃tiẽs. ⁊ vbi i ꝟſu ðꝛ q̃bꝫ auxilijs. ipſe dic ꝑ q̃s. Dicit' g̃ q̃s ꝓ varietate pſonaꝝ ⁊ ſtat⁹ etatis ſapiẽ et ordinis. ⁊ ſic fuit grauiſſimũ pctm̃ ade. qꝛ q̃nto g̃d⁹ altioꝛ tãto caſ⁹ g̃uioꝛ ⁊ ingratitudo maioꝛ. Quid. vtꝝ malũ qꝛ ꝓhibitũ. vl' ex genere ſuo. vtrũ mortale vl' vẽiale. an occultũ vl' manifeſtũ. ⁊ q̃tũ ad hãc cõditõeȝ g̃uius fuit pctm̃ Cain q̃ȝ ade. q̃ntitas eñ generiſ homicidij g̃uioꝛ eſt pctõ gule vl' ſupbie. Vbi. qꝛ in loco ſacro graui⁹ peccat'. Per q̃s. qꝛ traxit alios ad peccãdũ. qð ẽ. ꝓpriũ diaboli. vl' q̃s poſuit mediatores ad malũ ꝑpetrãdũ.

q2 pctōꝝ illoꝝ eſt pticeps. vel cū q̄bꝫ p q̄bꝫ. ⁊ ꝯ q̄s. Quotieſ nō ſolū q̄ntū ad ꝯſuetudinez ſꝫ etiā q̄ntū ad nūeꝝ. q̄ numerꝰ referṫ ad actionē. nō ad obiectū actōis. vbi grā. Si hō ī iniuſta ꝯtrectatiōe accipiat ſaccū plenū mille florenis. eſt tm̄ vnū furtum. Si aūt tres florenos accipiat diuerſ acti bus ſucceſſiue erūt tria furta q2 ī ipō actu ē pctm̄ ſp ēentia liṫ. ⁊ iō nō pt vnū eē ī pluribꝫ actibꝫ. Cur. An ex īfirmitate vel ignorātia vl' elatōe. vl' q̄li intentiōe fecerit. q2 mortalia pctā trahūt ſpēm a fine iō ꝫ dſligēt ē explicādū. Qui em̄ furaṫ vt mecheṫ magꝭ dicēdꝰ ē mechꝰ q̄ꝫ fur. ⁊ tn̄ vnū pctm̄ ē ī vno actu. ſꝫ hn̄s plures deformitates. Quo mō. naturali vl' īnaturali. q2 ſp ē grauꝰ in eodē gn̄e. ſ. agēdo q̄ꝫ patiēdo Qn̄. ſi ī ſacro tpe. puta diebꝫ feſtiuis vel alio tpe ⁊ de perſeuerantia in pctō.

Circūſtātie pctōꝝ ꝯfitēde ſunt iu multiplici genere.

D Declaratiōez huiuſmōi ſcꝫ. qn̄ circūſtātie pctōꝝ ſṫ cōfitēde. ſic diċ Pe. de pal'. Circūſtātie ſūt ī quintuplici gn̄e Prime ſunt que nō alleuiant nec aggrauant. ſiċ ille q̄ nullā importat ꝯueniētiā vl' diſcōuenientiā ad rōnem. nec ex ſe nec ex ſuſpitōe. vt furari cum manu dextra vel ſiniſtra. et iſtas ꝯfiteri ē ſupfluū. Secūde ſūt que alleuiāt. ſcꝫ que importāt ꝯueniētiā vt facere malū ex bona intentiōe vl' ignorantia. ⁊ iſtas ꝯfiteri ē impfectū. niſi timeret ſcādalū cōfeſſoꝝ. Tertie ſūt q̄ ipoꝛtāt diſcōuenientiā ex ſuſpitiōe. vt furari multū. ⁊ iſtas ꝯfiteri ē pfectum. q2 aggrauāt pctm̄. niſi īmineret piculū ſui vl' ꝯfeſſoris vel alterꝰ tertij. Sed q2 n̄ mutāt ſpeciē nec aggrauāt in infinitū nō eſt neceſſariū eas ꝯfiteri ſm̄ Tho. Sꝫ Pe. diċ q̄ꝫuis iſta ſit cōis opinio. tutior tn̄ eſt alia. ſ. vt ꝯfiteanṫ eas. ſ. cū notabiliṫ aggrauāt vt furari centū multo grauꝰ eſt q̄ꝫ furari vnā. Quarte ſūt q̄ aggrauāt et mutāt ſpeciem nō tn̄ in infinitū grauant vt qn̄ vtrūq̄ꝫ eſt veniale. vel qn̄ primū eſt mortale. ſcōm veniale vt in ſpeciebꝫ gule. q̄rum vna aduenit alteri. ⁊ ſunt qn̄q̄ꝫ veniales ⁊ quandoq̄ꝫ mortales. ⁊ iſtas cōfiteri nō ē neceſſarium. nec illud eſt ꝯ hoc qđ diċ Tho. et cōmuniter alij. ſ. q̄ q̄ mutāt ſpeciē neceſſario ſunt

ↄfitēde. q; loq̄r de illis q̄ sūt mortalia. Nō aūt q̄re nō ē necessariu; eas cōfiteri ē ista. q; circūstantia ē ↄfitēda necessario. nō q; mutat speciē. vt pt; in veniali. sed q; mutat in infinitū. vt patet i mortali. S; circūstantia nō mutās in infinitū nūq; aggrauat i infinitū q; intendit penas et nō extendit. Extēsio em̄ ē infinita nec pōt crescere. s; intēsio est finita. et semp pōt crescere. Nulla ḡ talis q̄ nō mutat seu aggrauat in infinitū est necessario ↄfitenda. Quinte mutāt ⁊ nūq; aggrauāt in infinitū. vt quādo veniali actui puta ad gulam studiose p̄paratā; additur ebrietas vel notabilis anticipatio hore in ieiunio sine causa. Sed vtrū in religioso sit mortale qđ alteri est veniale. dicendū q̄ nō. puta dicēdo verbū ociosum ⁊ hmōi. nisi spēm mutaret. q; nubere vl' velle nubere qđ secularibꝫ nō est pctm̄ si h̄ fiat causa prolis generande. vel veniale. p̄pter voluntatem est mortale religioso pfesso. clerico vl' ordinato. quia sacrilegiū est. nō autem primi motus luxurie. furti vel inuidie. quia nullus vouet se non habiturum primos motus qui non sunt in nostra potestate. Hec Pe. đ pal'.

Circūstātie q̄ trahūt pctm̄ ad aliud gen⁹ sunt ↄfitende.

c ⁊ nota ſm Tho. in q̄dā epl'a q; ille circūstātie dicūr trahere pctm̄ ad aliud gen⁹. ⁊ lō de necessitate ↄfitende q̄ hūt spēalē repugnantiā ad aliqđ p̄ceptoꝝ dīne legis. Sic furtū simpl'r repugnat huic p̄cepto nō furtū facies. Si vero fiat furtū in loco sacro circūstātia loci illa repugnantiā h; ad aliqđ p̄ceptorū qđ est đ veneratiōe sacramētoꝝ ⁊ addit̄ noua species peccati ⁊ sic de aliis.

Peccatū ↄmissu; die festo trahit̄ ad circūstantiā aliam.

d Dicit Nico. đ lyra sup Exo. q̄ pctm̄ mortale ↄmissum die festo habet specialē repugnantia; ad p̄ceptū de sctificatiōe festorū ⁊ sabbati. q; magis ē op⁹ seruile op⁹ pcti q̄; op⁹ manuale Opus aūt s̄uile ibi phibet̄ ⁊ sic ē mortale vltra ꝓpriā đ formitatē sue materie Et h̄ q̄ ↄmittit̄ i die festo h; aliq; đformitatē quā oportet confiteri et in fine dicit idem Tho. qđ illud qđ đr. circūstātias non trahentes pctm̄ ad aliud genus siue speciē n̄ eē đ necita

te ꝯfitendas, nõ eē referendū
ad nūerū pctōꝝ ⁊ eiuſdez ſpe-
ciei, qꝛ numeruꝫ teneť cõfiteri
ſi põt, qꝛ non eſt vnū ſed mul
ta, ⁊ hoc nota diligenter.

n Ota tertio ꝙ cū cogita
tio cū deliberatiõe rõ-
nis in actū pctī mortal',
ſ. deliberādi illū actū agere ēt
abſqꝫ ope ſit pctm̄ mortale, iõ
ad ſingulas pctõrū ſpēs poſt
pctā opis iterroga etiā ꝺ pec-
catꝭ cogitationū illiꝰ pctī tm̄.
⁊ ꝺ pctis orꝭ. ⁊ cū opus alicꝰ
pctī ⁊ deliberatio mētis ad il
lud agendū abſqꝫ ope ſit eiuſ
dē ſpeciei ſpecialiſſime, ſꝫ dif
fert ſm magis ⁊ minꝰ, vl' per
fectū et imꝑfectū, qꝛ. ſ. maius
pctm̄ eſt in ope q̄ꝫ ĩ ſola cogi-
tatiõe, iõ etiā de circumſtātijs
hmõi cogitationū interrogā-
dū eſt, puta ſi dicit penitēs ſe
ꝯſenſiſſe cogitatiõibꝰ luxurio
ſis, qꝛ h̄ põt eē multipl'r et in
diuerſis ſpeciebꝰ, iõ iterroge
tur ꝺ q̄litate ipaꝝ cogitatio-
nū, vt ſi deliberauit tale pec-
catū ꝯmittere cū ſoluta. quia
tūc fornicatio eſt ſi ipe ſolutꝰ
eſt, aut cum cõiugata, qꝛ tūc
adulteriū eſt, aut cū ꝯſangui
nea, qꝛ tūc inceſtus eſt. ⁊ ſic ꝺ
alijs luxurie ſpeciebus, ⁊ alio
rum viciorum.

Peccatuꝫ diuiditur in tria

p Ro aliq̄li declaratõe p̄
dictoruꝫ nota qꝺ dicit
Tho. j. ij. q. xij. ꝙ pctm̄
diuiditur ꝑ hec tria. ſcꝫ pctm̄
cordis orꝭ ⁊ opis, nõ ſic̄ ꝑ di-
uerſas ſpēs cõpletas ſic̄ dif-
ferūt ſpecie bos ⁊ leo ⁊ capra
ſed ſic̄ ꝑ diuerſos gradꝰ pctī.
ſicut domꝰ in fundamentū di
uidiť in parietē ⁊ tectum ſicut
in ſpēꝝ incõpletas. Cõſūma-
tio igiť pctī eſt in opere. vnde
pctm̄ opis hꝫ ſpeciē cõpletā.
Sed p̄ma inchoatio eiꝰ eſt
q̄ſi fundatio in corde. Secū
dus gradꝰ eiꝰ eſt ĩ ore. ſm em̄
ꝙ hꝫ in mente ꝓrumpit facile
ad manifeſtandum ꝯceptum
cordis. Tertiꝰ gradꝰ eſt in cõ
ſūmatiõe opis. Patꝫ ḡ ꝙ hec
tria ꝑtinēt ad vnā ꝑfectā ſpe-
ciē: cū ab eodē motiuo proce
dāt. Iracundꝰ em̄ ex eo ꝙ ap
petit vindictā p̄us turbať in
corde. ſcđo in v̄ba ꝯtumelio-
ſa prorūpit. tertio ꝓcedit ad
facta iniurioſa. vt ꝑcuſſiõem
⁊ hmõi. ⁊c. ſic ꝺ alijs q̇buſlibꝫ
vt de luxuria. Hec tñ ſic itel
ligendū ē pctā cordis eē ſpēs
incõpletas. q̄ſi nõ ſint morta
lia imo qñ ĩ eis ē ꝯſenſus de
liberatiuꝰ ad actꝰ q̇ de ſe ſunt
pctā mortalia. tales cogitati-
ones ſunt pctā mortalia. et ſi
non ita ḡuia ſicut pctā opis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vt dictum eſt Et qñ ſimul ſũt
cogitatio cũ locutiõe ꝛ opere
vnũ eſt pctm̃. vt pꝫ de luxu-
ria ꝛ aliis pctis. Qñ ꝟo q̇dã
tp̃e deliberat fornicari. ꝛ alio
tp̃e diuerſo ꝛ diſtanti fornica
tur ſunt duo peccata morta-
lia. De declaratiõe ꝟo mo
roſa aliq̇d dicetur ſuo loco.

Regule q̇nqꝫ cognoſcendi
pctm̃ mortale a veniali.

D cognoſcẽdũ ꝟo qñ
a pctm̃ ẽ mortale vl' vẽi-
ale nota q̇nqꝫ regulas
Prima eſt. qñ amor vl' affe-
ctio ad aliq̄ꝫ creaturã. ſ. ſe vel
aliã tm̃ creſcit vel ẽ tã magn⁹
ꝙ in eo ꝯſtituit̃ vltim⁹ finis.
id eſt ꝙ nec actu: nec habitu
ordinat illã creaturã: aut eius
dilectiõeꝫ aut etiã ſeipm̃ ſm̃
deũ. et vellet cũ tali creatura
cõtentari. ꝛ nõ curaret deum
offendere aut ei⁹ p̃cepta trãſ-
gredi ꝓpt' illã creaturã. ita ꝙ
ibi ẽ aliq̄l' ꝯtẽpt⁹ dei. ſi nõ eſt
formal'. tñ interpretatiu⁹. et ẽ
fruitio creature. q̄ꝛ p̄ponitur
creatura deo. vnde cuꝫ aliq̇s
vellet hic cum creatura ſemp̱
manere. nõ curãdo ꝺ eterna
beatitudĩe. licet nõ ſint ſemp̱
rudes de hoc interrogãdi vel
tentandi. tamẽ tal' amor crea
ture ſp̱ eſt pctm̃ mortale Qñ

aũt aliq̇s diligit aliquã crea-
turã plus q̄ꝫ deũ. ſꝫ ꝓpt' h̄ nol-
let deũ offendere aut eo care-
re. nec ei⁹ amiciciã p̱dere. tal'
amor creature non eſt pctm̃
mortale. Secũda regula ſa
tis ꝯcordat cũ p̄cedenti. ſ. cũ
notabilit' ꝯtra dilectiõeꝫ pri-
mi aliq̇d ꝯmittit̃. tũc eſt mor-
tale pctm̃. qñ ꝟo nõ. tũc ẽ ve-
niale. qñ ꝟo aliq̇d fit ꝯ dile-
ctiõeꝫ dei põt attẽdi penes h̄
qȯ repugnat charitati vl' ami
cicie quã debem⁹ ad deũ hr̃e
ſup̱ oĩa. qñ ãt aliq̇d fit ꝯ dile-
ctionẽ primi p̄t attẽdi penes
iſta p̄cepta legis nature. ſ. qȯ
tibi nõ vis fieri: alteri ne faci-
as: ꝛ qȯ tibi rõnabil'r ꝛ ex de-
bito vis fieri: alteri facias. et
põt etiam attendi penes ſcan
dalum actiuũ qȯ ego infero
primo meo p̱ mala exempla
ſed inq̄ntũ importat aliquid
ꝯ dilectionẽ. vel quantũ ſit il
lud ſcãdalũ ad hoc ꝙ ſit mor
tale non preciſe determinatũ
eſt: q̄ꝛ in modico facere ꝯ pri-
mũ non ẽ mortale. aut ĩ p̱uo
ſcandalizare. vnde q̇libet at-
tẽdat ſeipm̃: qȯ ſibi velleꝫ fie
ri. ꝛ qȯ ſibi nolleꝫ fieri: et p̱ qȯ
factũ ꝛ non factũ ſolueret int'
ſe et primũ ſuũ amiciciã quã
ſil' hñt. Tertia regula quan
do omittuntur ꝯ p̄ceptuꝫ dei

⁊ eccleſie. vel legis nature. vł ſupioris q̄ p̄cepta ſūt ꝺ necitate ſalutꝫ. vł ꝯ votū publicū vł p̄uatū. vł ꝯ iuramētū licitū. ⁊ tūc ē mortale pctm̄. qn̄ ꝟo citiꝰ tūc n̄ ē mortale. Quarta regła cū aliq̄d fit ł ꝯmittit̃ vł omittit̃ ꝯ ꝯſciam vere vel falſe dictātē aliqđ pctm̄ mortale: vel ꝯ ꝯſciaꝫ formidantē pbabiliter vel dubitatiue an aliqđ pctm̄ ſit mortale: tunc ſemꝑ ē mortale. ſi ꝯſcia nō ſit ſufficiēter īſtructa. Quinta regula de actibꝰ intus manētibꝰ qn̄ q̄dē ſolam habꝫ cogitationē de aliquo q̄ntūcunqꝫ turpeꝫ vel malā abſqꝫ ꝯplacētia ſeu delectatiōe vel ꝯſenſu tūc nunq̄ꝫ eſt peccatuꝫ mortale: vel nullū. vel veniale. Qn̄ ꝟo eſt ꝯſenſus in actum q̄ eēt pctm̄ mortale. tūc ſp eſt peccatum mortale. quia deꝰ voluntatē p facto acceptat. qn̄ autē cum cogitatione aut cōplacētia eſt delectatio moroſa ī aliq̄ turpi ſpecialiter in libidinoſis. tūc eſt mortale ſ̄m dictum Auguſtini eſto q̄ nō ſit ꝯſenſus in actū. ſ̄m h̄ dictuꝫ Auguſti. iudiciū ē ꝺ pctīs interioribꝰ. Ad qđ etiā facit diſtinctio ſup̄ poſita de ſenſualitate ⁊ rōne. ⁊ de pctīs preuenientibꝰ ⁊ ſeq̄ntibꝰ deliberatione. Applicādo igit̃ ſeptē vicia capitalia q̄ nō ſp ſūt mortalia. ſed ſūt male radices in homīe. ex quibꝰ oriunt̃ ſeptē venialia.

Que debeat ſeruare ⁊ ſcire confeſſor vtilia ⁊ neceſſaria ī ipſo exercitio confeſſionis. §. iiij.

Vltra excōicationē iurꝫ cōmunis ſciat cōfeſſor ſi penitēs incidiſſet ī ſentētiā ꝯſtitutionis ſynodalis iō debet inueſtigare ꝺ ꝯſtitutionibꝰ illiꝰ dioceſis. ſi q̄s haberet. vł etiā p̄uincie vel legationis. Vt meliꝰ poſſit penitētibus p̄uidere diligēter q̄rat ꝺ numero pcti. q̄tiēs incidit in id vł illud. q2 hoīes ſepe trāſeunt illud leuiter. ⁊ de circumſtantijs non neceſſarijs. ⁊ de pctō qđ alteri iā rite ꝯfeſſus eſt nō queras. cū non teneat̃ niſi ī caſuin q̄ tenet̃ quis cōfeſſionē iterare. de q̄ plene ſupra in titulo p̄cedenti. Et nō ſolum de peccatis opere perpetratis. ſꝫ etiā peccatis cordis. ⁊ de numero eorū que pſone puipendunt interrogandum eſt. Et q2 ſ̄m Tho. q. ij. peccatū cogitatōis ⁊ operis in eadē materia ſunt vnius ⁊

eiuſdē ſpeciei, ſed differūt ſm magꝫ et minꝰ, qꝛ, ſ, pctm̄ opis eſt grauiꝰ pctō cordis, iō etiā interrogādū eſt ꝺ pctō ſpecie et circūſtātijs neceſſarijs peccatoꝝ cordis, verbi grā, Si dicit ſe in mente ſolū deliberaſſe mulierē cognoſcere, interrogādū eſt vtrū ſolutā vel nuptā, virginē vel aliā, et qua die, et h̄ qꝛ ipē faciūt illud peccatū eſſe diuerſe ſpeciei. Et ſi mulier eſt: facias eam ex trāſuerſo ſtare nec faciē eiꝰ aſpicias, quia facies eaꝝ ventus eſt vrens, vt ait propheta. Sed nec virū decet frequēter aſpicere in facie, ne eū erubeſcere facias vltra ꝙꝫ oportet, viroſ qꝫ etiā graues et ſapiētes dulcius et vrbaniꝰ oportet reprehēdere, Ruſticos groſſos ac idiotas duriꝰ, ne peccata ſua paruipendant ex lenitate ſermonis, Stimulatos vero ex dolore et deſperatiōe, ꝙꝫtūcū qꝫ pctā cōmiſſa ſint grauia cōfortare et aīare expedit inducēdo exēpla Dauid, Magdalene, Pauli, Petri, latronis, Et hmōi induratos et ſe excuſantes aggrauare peccata eorum oñdendo eorū picula, exemplo Ade, Saul, Jude et hmōi q̄ ſeipſos deſperarunt. Nota ſm M, Vbe, li, ꝺ off, ordi, ꝙ illoꝝ ꝯfeſſiones ꝓus ſūt audiēde et libētiꝰ q̄ magis indigere putant, vl' quia raro venire ſolent, vel qꝛ ſūt extranei, vl' quia ſunt in maiori ſtatu, vel ꝺ quoꝝ confeſſiōe ſperatur vtilitas futura.

Quō ſe hr̄e debeat ꝯfeſſor audiendo mulieres.

Idem dicit de audientibꝫ mulieres, caueant ne niſi ī publico audiant, et niſi ab aliq̄ videantur, nec ml'tū īmorent niſi ꝙꝫtum neceſſitas ꝯfeſſiōis req̄rit, et eis q̄ nimis freq̄nter cōfiteri volūt aſſignēt certū tps extra qꝺ ipſas nō audiāt, nec alijs colloquijs ſe eis exponant, et ſēp duris ꝟbis et rigidis vtāt circa illas potiꝰ ꝙꝫ mollibus Hec ille. Et h̄ ē ꝯ illos q̄ q̄ttidie audiūt mulierculas, et faciūt eis lōgas ꝑdicatiōes, vn̄ amittūt multū tpis et ſcandalū ſeq̄t cōit' ipſis et in ppl'is.

Qual'et q̄nta debeat īiūgi ſatiſfactio ſeu pnīa a ꝯfeſſore penitētibꝫ, et q̄lit' ſe hr̄e debeat pnīas iniungendo. §. v.

Nota qꝰ pro q̄libet pctō mortali eſſꝫ regl'arit' ſeptēnis pnīa iniungenda ſeu imponenda, vt habetur, xxij, q, j, ca, ꝑdicā

dum ĩ glo.ꝛ:xxxiij.q.ij.c.hoc
ipm̃ꝛ.§.ſequẽti. quod ſerua-
bãt antiquit⁹.ꝛ iſta ſeptenniſ
pnĩa magis vel min⁹ aſpera
ſm̃ varietatẽ criminũ maioꝝ
vel minoꝝ ꝛ circũſtãtiaꝝ ꝛ cõ
pũctõis erat q̃ꝛ vt dic̃ Hiero.
Apud deũ nõ tm̃ valet tp̃is
mẽſura q̃ȝ doloꝛ̃. nec tm̃ ab-
ſtinẽtia ciboꝝ q̃ȝ mortificatõ
criminũ.ꝺ pe.di.j.c.mẽſura.
Sȝ hodie pnĩe oẽs ſũt arbi-
trio ꝯfeſſoris taxãde ꝯſidera
tis circũſtantijs criminũ ꝛ ꝑ
ſonarũ ꝛ hmõi. extra de pe.et
re.c.de⁹ q̃. Dic̃ em̃ Leo papa
xxvj.q.vij.c.Tp̃a penitudis
tue moderatiõis arbitrio ſũt
ꝯſtituenda. ꝓut diuerſorum
aĩoſ pſpexerĩ ceẽ ꝺuotoſ Ray.
Guil.ꝛ Spe.ĩ ſuo rep̃torio.
hoc tenent.ꝛ general̃ ꝯſuetu-
do ſic ſe hȝ.nec eſt ꝯ id qõ dic̃
Greg.de pe.di.v.c. falſas pe
nitẽtias dicim⁹ q̃ nõ ſm̃ au-
toritatẽ ſcrõꝝ patrũ ꝓ q̃litate
criminũ ponunt̃. Hoc em̃ in
tellige ſm̃ Ray.cũ ſine neceſ-
ſitate rõnabili dimitterent̃ pe
nitẽtie antiq̃t⁹ taxate. Nã vl
tra illã cõem pnĩam ſeptennẽ
ꝓ q̃libet pctõ mortali in gene
re ponũt̃ alie pnĩe maiores vl̃
minores ꝓ certis pctĩs ꝓut
habet̃ in diuerſis capitul̃ de-
cretaliũ ꝛ decretoꝝ. q̃ qꝛ cõit̃
non dant̃ hic non pono que
pleni⁹ habent̃ ĩ ſũma ꝯfeſſoꝝ
li.iij.ti. xxxiij.q. cxxv.tit. de
pe.ꝛ re.vbi ponunt̃ caſ⁹.xlvj.
de hmõi. Eſt aũt ſatis rõna
bilis cã nõ dãdi hmõi pnĩas
indiſpoſitio penitẽtium ꝛ etiã
aliq̃ñ non ſufficeret tp̃s vite.
Nã et Ray. ꝛ Hoſtiẽ .dicũt.
dȝ ꝯfeſſoꝛ talem dare pnĩam
quã xeriſil̃r credat illũ imple
re.ne ip̃aȝ violãdo deteri⁹ ſi-
bi cõtingat. ꝙ ſi magna pctã
ꝯmiſit.ꝛ dic̃ ſe penitere. ſȝ nõ
poſſe aliquã durã pnĩaȝ face-
re.animet eũ ad h̃ cõfeſſoꝛ ei
oñdendo g̃uitatẽ pctõrũ. ꝛ ꝑ
ꝯñs pnĩaȝ penaꝝ ſibi ꝓpt̃ hoc
debitaꝝ.ꝛ ſic tandẽ iniungat
ei pnĩam quã libent̃ ſuſcipiat
Et ſi ſacerdos nõ põt gaude-
re ꝺ oĩmoda purgatõe eius.
ſaltẽ gaudeat ꝙ liberatũ a ge
henna trãſmittit ad purgato
riũ. Itaqȝ vt dicit Hoſt.ꝯfeſ
ſoꝛ nullo mõ dȝ ꝑmittere pec
catorẽ deſperatũ a ſe recedere
ar.xxvj.q.vj.p̃ſbyt̃.ſȝ potius
ĩponat ei vnũ p̃r nr̃.vel aliud
leue.ꝛ alia bona q̃ fecerit.vel
mala q̃ tolerauerit ſint ei ĩ pe-
nitẽtiã. Cõcoꝛ. Tho.ĩ hoc tm̃
Hoc tm̃ ſane intellige .vicȝ ſi
ip̃m al̃s penitȝ ꝛ dic̃ ſe paratũ
facere qõ dȝ ſed h̃ onus pnĩe
ſufferre nõ poſſe.tũc ꝓpter h̃

q̄ntūcūq3 deliq̄rit ñ d3 dimit
ti ſine abſolutiōe ne deſperet
S3 ſi dic̄ ſe nō poſſe dimitte
re odiū vl' caſte viuere. vl' alie
nū nō velle reſtituere. vl' artē
dimittere quam ſine mortali
pctō exercere nō pōt. vl' aliud
hmōi cū poſſit. nullo mō d3
abſolui ſm Tho. Pe. d pal. ⁊
Alber. q2 vt dic̄ Greg. xj. q. iij
c. Tūc vera ē abſolutio ſacer
dotis cū iterim ſeq̄r arbitriū
iudicis. i. dei q̄ nūq3 abſoluit
ipenitentē. de pe. di. j. c. nemi
nem. Sacerdos aūt nullā d3
ꝯmittere falſitatē in ſacramē
tis veritatis. vñ ⁊ de pe. di. v.
c. frēs nr̄os āmonemꝰ vt fal-
ſis penitētijs aīas laicoꝝ de-
cipi nō patiant. falſas pnīas
dic̄ cū ſic agit' d vno vt nō re-
cedat ab altero. Veꝝ ſi talis
pctm̄ pure vult ꝯfiteri. d3 au
diri eiꝰ ꝯfeſſio. vt d2 extra de
pe. ⁊ re. c. ꝙ q̄da3. ⁊ ſibi aliq̄d
deb3 iniūgi. nō tñ abſoluēdo
eū. ſed ei declarando ꝙ ꝓpter
hoc nō eſt abſolutus. ſ3 tamē
ſatiſfaciat p̄cepto eccl'ſie an-
nual' ꝯfeſſiōis fiende. ⁊ horte
tur eū ꝙ faciat oē bonū quod
p̄t. vt deꝰ cor eius illuſtret ad
pnīam. vt d2 de pe. di. v. c. fal
ſas. ⁊ ſic ñ ē dimittēdus ſine
ꝯfeſſione ne deſperet. ꝙ ſi in-
ſtet p abſolutiōe oñdēdo ſcā-
dalū ⁊ deſperationē ſi nō ab-
ſoluat nullo mō deb3 ei aſſen
tire. l3 tñ ei d clarare ꝙ fieri ñ
pōt nec iuuaret eū. Et ſi pma
net in ſcādalo nō eſt curādū.
quia eſt ſcandalū phariſeoꝝ
xj. q. iij. ca. inter verba.

Qualiter ſe habere debeat
confeſſor penitētias iniūgen-
do penitentibus.

i A imponendo pnīas
ne vileſcat autoritas
eccl'ie arbitretur cōfeſ
ſor. ⁊ ne ptās clauiū cōtēnat.
de pe. di. j. c. ſūt q̄ arbitrant. l.
di. c. abſit. ⁊. c. ſiq̄s p̄poſtera.
minus malum eſt ſi qñq3 cō-
tingat errare ꝙ erret dando
nimis paruam q̄3 nimis ma-
gnam. vt dic̄ Chryſ. xxvj. q.
viij. c. alligāt. q2 vt ibi d2. me
lius eſt reddere rōne3 deo de
nimia miſcdia q̄3 de nimia ſe-
ueritate. Si em̄ benignꝰ eſt
deꝰ. vt q̄d ſacerdos vult eſſe
auſterꝰ. exēplum habemus a
xp̄o. vt dicit Ray. Qui nulli
vnq̄3 grauē impoſuit pnīam
ſed dixit. Vade ⁊ ampliꝰ noli
peccare. ⁊ ad hoc maxime d3
attendere confeſſor excidere
ab eo cauſas ⁊ occaſiōes pec
catorū. puta ſi cōuerſatio eiꝰ
cum aliquo vel aliqua eſt oc-
caſio ei alicꝰ ruine. debet im-
ponere ſibi ꝙ dimittat ſi pōt

ꝛ hmõi de pe.di.iij.c.ſatiſfa-
ctio.aliqñ imponere p̄t ei lo-
ci mutatiõez q̄ ei ē ad ſcanda
lū ſi fieri p̄t.diſ.lxxxj.c.valet.
Aliquãdo tñ res ſic ſe hñt ꝙ
fieri non poteſt.

Cõtraria pnīa debet impo
ni delicto.

Tē imponēda ē peni-
i tētia ꝯria ad malū qđ
cõmiſit ſm Ray.vide
licet.Supbo opa hūilia.Gu
loſo ieiuniū.Auaro elemoſy
ne ꝛ hmõi.qꝛ ꝯria cõtrarijs
curant.đ pe.di.ij.c.ij.Qđ in
tellige ſi creditur illuz velle ꝛ
poſſe pficere.Hoc em̄ eſt ad
bene eē imponere magꝭ iſtaz
ꝗ͂ illã.Itē ſi eſt negligens ad
ad audiendū vbū dei ſibi p̄t
iniūgere ſm Joh.ꝙ audiat
certum numerū p̄dicationū.
Debz tñ cauere ꝯfeſſoꝛ ne det
talē pnīaz p quã fiat alteri p̄-
iudiciū.puta ſi ſeruo iniūgat
lõga pegrinatio .vel ieiuniuz
plixū.ita ꝙ eꝰ dñs recipet de
trimētū đ ſeruitio ſuo.ſi etiã
ipõeret vxoꝛi vt daret mlťas
elemoſynas dabit đ bonis vi
ri ſi parafernalia nõ habet.

Pro peccato occulto non
dz dari manifeſta pnīa.

Tem p pctõ occulto
i nõ ē manifeſta pnīa i-
iūgēda.ſ.taľ vt poſſit
inde oꝛiri aliq̄ ſuſpitio pecca-
ti cõmiſſi.

Ꝛ nota ſm Jo.an.ſu
e per cle.dudū.đ ſepul.
ſup vbo audire ꝙ p̄uſ
dz ſacerdos iponere pnīaz ꝗ͂
facere abſolutiõz a peccatis
qđ pbat ex ipſo textu cle.q̄ pꝰ
loquiť đ pnīa iniūgēda.poſt
ea đ abſolutõe.tū ēt ex rõe.qꝛ
cū abſolutio ſit ꝯplementū ꝛ
foꝛma in pnīa p̄us dz eē ſatiſ-
factio q̄ eſt ps materiaľ pnīe.
ſaltē in actuali ꝓpoſito.vt ex
pꝛeſſa ſatiſfactiõe q̄ dz iponi
p ſacerdotē acceptet eã peni-
tens ſic ꝯfeſſus ē ꝛ doluit.et
inde ſeq̄ť abſolutio.Sed cõ
trariū dꝛ eē đ cenſ.c.fi.vbi dꝛ
ꝙ archiepi pñt i viſitatõe ab-
ſoluere ꝛ pnīas iponere.& h̄
de neceſſitate nõ p̄cedit.qꝛ tñ
cõiter fit ꝯriū.vt ſcz p̄us ab-
ſoluať ꝛ poſtea iniungať pnīa
quõcunꝗ͂ fiat.vľ ante vľ poſt
ſufficit.Preſupponit em̄ ꝯfeſ
ſoꝛ illū hr̄e ꝓpoſitū eam faci-
endi ꝙ ſibi iniūget cū ipm pe
niteat.Scđz Jo.ſi penitētē
abſoluis cuiꝰ generalē ꝯfeſſi
onē audiuiſti.abſoluas eū et
a penitētijs oblitis iniunctiſ
ab alijs ſacerdotibus.ꝛ ſi ali-
q̄rū pnīarum iniunctarū me
moꝛ ſit ꝙ nõ impleuerit eas.
ſi iudicaueris expediens cõ-

mutes eas, niſi eēt in caſu a
q̄ non poſſes abſoluere.

De permutatione peniten
tie habes ſupra titulo prece
denti. ca. finali. vbi etiā mul
ta de ſatiſfactione.

Memoriale dn̄m penitēti
circa penitentiā faciendam.

Autū ē etiā ſibi decla
c rare ⁊ p̄mittere q̄ ſi ali
qua die ex obliuiōe vl'
ex negligētia dimitteret pniāz
īpoſitā. puta ieiuniū vel orō
nes. ⁊ hm̄oi q̄ poſſit alia die
cōmutare. Et ſm̄ Pe. de pal.
ꝯſulēdū ē diuitibꝫ ⁊ nobilibꝫ
q̄ q̄rāt p̄ticipatiōez bonoꝝ q̄
fiūt in religiōibꝫ. in q̄bꝫ ſūt et
plures penalitates q̄ʒ alibi. ⁊
magꝭ dō accepte. et q̄ ī pniāz
īponaṫ eis q̄ nō ſolū q̄ faciēt
p̄ ſeipſos. ſʒ etiā q̄ p̄curabūt
ab alijs. ⁊ oīa q̄rū ſpecialiṫ ſīt
participes. Dicit etiā Pe. de
pal. in. iiij. q̄ debet ꝯfeſſor cū
minorē penitentiā debito im
ponit innoteſcere ei q̄ illa pe
nitentia ſibi impoſita nō ē di
gna. ne decipiaṫ putās ſuffi
cere. ſʒ q̄ deberet p̄ q̄libʒ mor
tali ſeptennē agere penitētiā.
quā ſi hic nō p̄ficiet in purga
torio luet. Si tamen per illā
declarationem crederet eum
incidere in deſperatiōem nō
debet ſibi hoc dicere.

Quid fiendū qn̄ penitens
nō ꝯfiteṫ pctm̄ aliquod mor
tale qd̄ ꝯfeſſor ſcit eſſe in eo.

Confitēte aūt q̄ nō cō
d fiteṫ aliqd̄ mortale qd̄
nouit de eo cōfeſſor ex
eo q̄ non reputet illud pctm̄.
Dic̄ Hoff. in q̄libet. ix. q̄ ſi ē
certū illud eē mortale tūc q̄
cūq̄ʒ ꝯfeſſor dʒ ei facere ꝯſciē
tiā d̄ eo. cum ꝯfeſſor ordineṫ
ad vtilitatē eiꝰ. Sʒ vtilitas
eiꝰ ē q̄ ſciat ſtatū ſuū. nec dʒ
eū abſoluere ſʒ reputare eū in
dignū ⁊ īdiſpoſitū ad recipiē
dū abſolutiōʒ dū manet ī tali
ſtatu. Sʒ ſi dubiū eſt vtrū ſit
mortale. ⁊ opiniōes ſunt do
ctorū diuerſe. vicʒ vtrū ſit lici
tū emere redditꝰ ad vitā. tunc
aut ꝯfeſſor eſt ordinariꝰ eiꝰ.
ita q̄ teneṫ cōfeſſionem eius
audire. ⁊ tūc ſi ſit opiniōis il
liꝰ q̄ illō nō ſit pctm̄ dʒ eū ab
ſoluere ſimpl'r. Si aūt credit
q̄ ſit pctm̄ debet ei facere cō
ſciam q̄ confitens ſe diligen
ter informet de illo facto vtꝝ
ſit pctm̄. ſed dato q̄ ille n̄ vel
let recognoſcere illud eē pec
catū. nihilominꝰ ex q̄ eſt ordi
nariꝰ teneṫ euʒ abſoluere nec
dʒ tn̄ reputare inhabilem ad
abſolutionem. q̄r h̄ ex errore
⁊ nō p̄terua opinione p̄cedit.
Ordinariꝰ aūt abſoluēdo de

bet ſeq̄ cõe iudiciū eccl'ie. nõ ſuū Si aūt ſit ꝯfeſſoꝛ delegat⁹ q̄ in nullo tenet̃ cõfitēti niſi velit. ſi credit illō eē moꝛtale nõ dꝫ eū abſoluere. qꝛ ex mera volūtate depēdet vt abſoluat vel dimittat. dꝫ eñ ſequi ꝓpriū iudiciū in abſoluēdo. ⁊ peccaret ſi abſolueret. Hec Hoff.

Sacerdos dr̄ ſoluere vl'ligare tripl'r. ⁊ de mõ et foꝛma abſoluendi. §. vj.

Nota tan

n dē ſcḿ Ray. ꝙ ſacerdos dicitur ſoluere vl'ligare tripl'r. Uno mõ per oſtenſiõꝫ .i. oñdendo ſolutuꝫ vel ligatū. ligatū dico cū ñ abſoluit̃. lꝫ eñ ſit pctõꝛ ꝑ contritionē a deo abſolut⁹. tñ in facie eccl'e adhuc manet ligat⁹ ⁊ ſic intelligit̃ c. q̄ntūlibet. de pe. diſ. j. Alio mõ ligat ſacerdos dando pniaꝫ ad quā obligat pctõꝛē. ⁊ ſoluit cū penā ſibi debitā dimittit. vl'ad ſacra admittit. de pe. diſ. j. c. multiplex. Tertio mõ ꝑ excõicatõꝫ ⁊ abſolutõꝫ ab ea. xj. q. iij. ca. nemo fit. tñ fit ſcḿ Pe. abſolutio a pctis realit̃ ꝑ miniſteriū ſacerdotꝫ. ñ q̄dē ꝑncipalit̃ ⁊ autoꝛitatiue. qꝛ h̄ eſt ꝓpriū di. ō pe. di. j. c. vbū. Nec ſolū oſtēſiue. qꝛ ⁊ h̄ faciebāt ſacra veteris legis ſiue teſtamēti. nec ſolū depcatiue. qꝛ ſic magis abſolueret bon⁹ laicus q̄ꝫ mal⁹ cleric⁹. nec ſolū ꝑ ꝯtritionē ꝯfitētis. qꝛ tūc nūq̄ꝫ q̄s efficeret̃ ibi ō attrito ꝯtrit⁹ Sꝫ opat̃ inſtrumētalit̃ abſolutio ad remiſſiõꝫ diſponendo ad grāꝫ. ⁊ niſi opponat̃ obſtaculū fit de attrito cõtrit⁹. ⁊ iam cõtritio adauget grām. Hec Pe. de pal'. Cui cõcoꝛ. Tho. ⁊ fit h̄ vtute clauiū q̄ dicunt̃ plures ī effectu. qꝛ vna ē poteſtas diſcernēdi. alia diffiniendi. Una tñ ē eſſential'r. ſcꝫ ptās iudicandi in foꝛo aīe collata a deo. ⁊ in anima īpreſſa indelebilit̃ ꝑ ſuſceptiõꝫ ſacerdotij. Hec Pet. Scḋm vero Ray. nota ꝙ triplex ē iudiciū. ſcꝫ di. petri ⁊ celi. In primo abſoluit̃ pctõꝛ ꝑ ꝯtritiõꝫ. In ſcḋo. ſ. iudicio Petri. id ē ꝯfeſſiõis ꝑ abſolutiõem. ſi tñ ꝑus ſit abſolut⁹ a dō ſaltē oꝛdine. alioq̄n ñ. vñ dr̄. xxiij. q. j. ca. manet petri ꝑuilegiū q̄n ex equitate fertur iudicium. In tertio. ſ. iudicio celi. i. curie celeſtis abſoluit̃ ꝑ approbatiõꝫ. de pe. di. j. nūq̄d cain Alio mõ ⁊ alijs vbis dr̄ triplex iudiciū. Primū di. ſecunduꝫ petri in eccl'ia militanti.

tertiũ ſurſũ in eccl'ia triũphãti. Primũ ē q̄ mundat aīaȝ in ꝯtritiōe. ꝛ hoc p̄cedit reliq̄ duo. ſ. dignitate ꝛ effectu. eſt eñ ille q̄ claudit ꝛ nemo apit. apit ꝛ nemo claudit. Scd̄ȝ qđ ſeq̄r poſt illud ē iudiciũ ſacerdotis q̄ autoritate clauiũ ligat vel ſoluit eo mō q̄ pauloante dictũ ē. Tertiũ qđ ſequit̄ ē iudiciũ approbatiōis ſcȝ. celeſtis curie ꝛ angelorũ.

Forma verborũ abſoluendi penitentem.

Dicit Pe. de pal'. ꝙ hō qꝛ ignorat vtruȝ vnꝗ̃ fecerit vnã pfectaȝ cōfeſſionē. expedit ꝙ in oī ꝯfeſſiōe ſacramētali poſt oīa ſua pctã ſpēalit̄ enumerata ſeq̄t gñal' clauſula. ſ. De oīb' alijs mortalib' ꝛ venialib' ꝯfeſſis ꝛ non ꝯfeſſis ac oblitis dico meã culpam. ꝛ ſic ſeq̄r abſolutio. ꝛ hoc valebit ad remiſſionē culpe ꝛ pene etiam mortalis. ꝛ ſcite ac etiã oblite. ad quam tñ nō tenebat̄ alias in ſpeciali ꝯfiteri iterũ. qꝛ. ſ. ſufficienter confeſſus eſt.

De forma v̄boꝝ q̄ requirũtur in abſolutione.

Forma aũt abſolutōis ſm Tho. ī tractatu đ forma abſolutiōis eſt hec q̄ntũ ad ſubſtantiã. Abſoluo te. ꝛ ꝯſueuit addi ego. ꝛ a pctīs tuis. et ſi non diceret̄ ſubintelligeret̄. qꝛ eñ ī ſacris v̄ba hñt efficaciaȝ ex inſtōne dīna. tenēda ſũt determinata v̄ba ꝯſonantia inſtitutiōi dīuine dicenti. Quecũq; ſolueritis. ꝛ iſta v̄ba ꝯueniũt. ego te abſoluo. Idem Innocē. ꝛ Hoſti. Et meliuſ additur ſm Pe. de pal'. ab oīb' pctīs tuiſ q̄ȝ dicere a pctīs tuis ꝯfeſſis ꝛ oblitis. ꝛ meli⁹ đꝛ ab oībus pctīs q̄ ꝯfeſſus es in gñali vl' ſpeciali đ q̄b' intendis. De iſta ꝛ alijs formis diuerſ abſolutionis ab excōicatione et pctīs dicet̄ infra ī fine īterogatorij. Solet autē papa aliq̄ñ tãtaȝ facere grãm q̄buſdã vt ab oīb' cēſurʒ ꝛ penis ſimpl'r iuris ꝛ ab homīe latis poſſit abſolui ī foro ſaltē ꝯſcīe. et tē ꝯfeſſor p̄t iſta forma vti quã a curia romana habui ꝛ vſus ſum.

Forma abſolutiōis ab oībus cēſuris et penis tã a iure q̄ȝ ab homine latis.

Ex plenitudīe poteſtatʒ aplice cui⁹ autoritatē p p̄nti gero Abſoluo te ab oīb' cēſurʒ eccl'iaſticis ſñijs ꝛ vincul' excōicationuȝ. ſuſpenſionũ ꝛ interdicti. tã ab hoīe q̄ȝ a iure latʒ. necnon ab

oīb⁹ negligētijs ꝛ defectibus
ꝯmiſſis in ſacroꝝ adminiſtra
tōe. officijs. actib⁹ tuis vl' no
mine tuo factꝫ ſupplēdo d̄ ſo
lita aplice ſedis clemētia oēſ
d̄fect⁹ eorūdē. Aboleo ꝛ oēꝫ
maculā infamie ꝛ ībabilitatꝫ
vndecūqꝫ ꝯctis. diſpēſoqꝫ te
cū ſup oī irregularitate ſimo
nia ī ordie ꝛ bñficio actiue l'
paſſiue q̄cūqꝫ occaſiōe vl' cā
etiā circa te ī collatōe ordinū
ꝛ alioꝝ ſacroꝝ ꝯctis ſeu ꝯmiſ
ſis. Reſtituo ꝛ habilito te ad
ſtatū famā honorē ꝛ executio
nē officioꝝ eccl'iaſticoꝝ q̄rū-
cūqꝫ ac ad oēs gd⁹ dignitatū
ꝛ honoꝝ. ad bñficia eccl'iaſti
ca habita ꝛ habenda. ꝛ tibi et
his q̄ habes d̄ nouo ꝓuideo
relaxādo tibi fruct⁹ q̄s male
ꝑcepiſti. ſeu leſa ꝯſcia ex eiſdē
ac alia q̄ ī ludo ex ſucceſſiōe
ac al's ad te ꝑuenerūt q̄ ſubia
cēt reſtōni vage in forma ple
niſſima. In nomine pa. ꝛ fi. ꝛ
ſpūſſā. amē. Si aūt aliq̄s du
bitat an ꝑ iſtꝫ ſpēal' exigat for
ma abſoluēdi neceſſaria q̄ a
ſede aplica hñt ꝓuilegiū ꝙ ī
articl'o mortꝫ dūtaxat ſel' poſ
ſint abſolui ꝛ hr̄e plenā remiſ
ſiōꝫ oīm ſuoꝝ peccaminū. i. a
culpa ꝛ a pena vt alij exꝓmūt
Rñdet̄ ſm ꝙ a mgr̄is tā ī cō
cilio ꝯſtantienſi q̄ꝫ baſiliēſi di
ctū fuit ꝙ non ſꝫ ſufficit ꝙ ea
oīa ꝛ ſingl'a faciat ꝑ q̄b⁹ ꝑfata
īdulgētia dat̄. put ī bullis vl'
ꝓuilegijs taliū exꝓmit̄. Nec
putꝫ aliq̄ſ ꝙ qñ ī articl'o mor
tis fuit ſemel abſolutus ple-
narie. ꝛ vſus ē ſemel illo ꝓui-
legio ꝙ poſtea ī alio articulo
mortis vti illo iterū valeat.
niſi papa latiorē auctoritatē
daret q̄ꝫ dat qñ ponit ꝙ ī ar-
ticulo mortꝫ dūtaxat ſemel. et
ita rñſum ē in ꝯcilio ꝯſtantiē
ſi alio a clariſſimis virꝫ plib⁹
de h̄ reqſitꝫ. Nec mirū. qꝛ ꝓ-
uilegiū d̄ īdulgētijs tātū valꝫ
vel dat q̄ntū ſonat. nō aūt ex-
tendi debet vltra.

Quid fiendum qñ ꝯfeſſor abſoluit penitentem de quo non debuit.

ſ Ed q̄d d̄ ꝯfeſſore q̄ ab
ſoluit ꝯfitentē de q̄ nō
debuit aut ex ignorā
tia vl' vecūdia vel feſtinatiōe
vel hmōi. ꝛ ꝯfeſſor poſtea ex-
perit̄ ſe erraſſe. nūq̄d tenet̄ cō
fitenti h̄ dicere. Rñdetur ſm
oēs ꝙ ꝯfeſſus excuſatus ē et
corā deo abſolutus interi ꝙ
neſcit. lꝫ ꝯfeſſor ñ dicat. q̄d g̃
faciet. Collatio facta fuit d̄ h̄
cum multis notabilibus do
ctorib⁹ theologie ī ꝯcilio ba-
ſilienſi. Nā q̄dā dixerūt ꝙ cō
feſſor dꝫ autoritatē a ſupiore

impetrare abſoluendi eũ. ⁊ ſi ſine magno ſcandalo fieri põt vocare ñ abſolutũ ⁊ ſibi dicere ac eũ abſoluere poſt auditã ↄfeſſiõȝ. vl' ſi magnũ ſcãdalũ timeret abſoluat eũ abſentẽ. ſi ab vltĩa ↄfeſſiõe adhuc ſperat eẽ in gr̃a. Aut ⁊ alijs placuit ſi notabile ſcãdaluȝ timeret. ſũmo ſacerdoti deo ↄmittat. ⁊ ſolã ↄdignã pniaȝ ꝑ ei⁹ negligẽtia pagat ↄfeſſor. ꝑſertim qñ ml'titudo ſic eſt neglecta. vel multi eorũ diſtãt a loco vbi eſt confeſſor.

Quid de ↄfeſſore q̃ nõ itelligit penitentem.

Vid etiã ſentiẽdũ ẽ ꝺ
q
eo q̃ ↄfitet. ⁊ ↄfeſſor ñ intelligit eũ aut ex dormitiõe. aut ex iperitia vel diſtractiõe nimia. vl' ſili cauſa. R̃ndet Joh. ꝺ bar. theolog⁹ antiqu⁹ doctor in q̃libȝ ſuis. Sacramẽtalis abſolutõ ꝑexigit ↄfeſſiõȝ. Dis ꝟo ↄfeſſio iportat reuelatiõȝ q̃ ñ põt eẽ ſine relatiõe vni⁹ ⁊ ꝑceptiõe alteri⁹. cuȝ g̃ alterũ iſtoꝝ deficiat. ſ. ꝑceptio ſacerdotꝭ i pfato caſu de illo pctõ nõ credo eẽ ↄfeſſiõȝ. ⁊ ꝑ ↄñs nec impẽdi abſolutõȝ. Hec ille. Sȝ iſtõ videt debere intelligi vbi obaudita ſunt pctã g̃uia q̃ ſunt de neceſſitate ſalutis ↄfitẽda nõ ꝺ alijs que cadũt ſub ↄſilio. ⁊ vbi talia modica obaudiunt raro ab eo q̃ alias noſcit ꝑſonam dȝ ↄfeſſor facere iterare ea q̃ ex ſono ñ itellexit.

An penitẽs teneat iterare pniam ei iniunctã i pctõ mortali factã i toto vl' in pte. ⁊ an dicta pnia tal'r facta ei valeat in foro militãtꝭ eccl'ie. §. vj.

Trum vero
v
pniam ſeu ſatiſfactionẽ impoſitam per abſolutionem debitam in peccato mortali factã. vl' in pte teneat hõ iterare. Sup hoc ſunt varie opiniões. In h̃ tñ omnes ↄcordãt. ꝙ ſatiſfactio facta i mortali ita ñ valet. ſicut nec alia opa facta i mortali valẽt in foro dei ad tollendũ vl' minuendũ debitũ pene ꝑ pctis. ad qꝺ ordinat ois ſatiſfactio. qr cũ ñ ſit ibi amicicia cũ ꝺo nõ põt eẽ acceptũ tale opus ꝺo ſic factũ. Sȝ vtrũ valeat i foro eccl'ie militantꝭ ita ꝙ nõ teneat eã iterare. in h̃ ẽ varietas opinionũ. ⁊ aliq̃ dicũt ꝙ tenet iterare. qr cũ ñ potuerit ſatiſfacere ꝺo nec etiã potuit ſatiſfacere ſacerdoti. q̃ in ꝑſona dei ſibi illud iniunxit. Sȝ Pe. de tarã. et Joã. pariſien. videt ſimplicit' dicere ſine di

ſtinctiõe q̄ talis nõ tenet ite-
rare tales ſatiſfactiões.q2 ſa-
tiſfecit in foro eccl'ie militãtꝫ
in q̄ date ſũt.⁊ vbi nõ iudicat
de diſpoſitiõe interiori. Idē
videnť ſentire Vinc. ĩ ſpecl'o
hiſto. li. ix. ⁊. d. Annibal.in
iiij.Et ꝑ iſta opinione videt
ſatiſfacere ĩpoſitio ſeptennis
pnīe q̄ regulariť fiebat ꝑ q̄li-
bet mortali antiquit⁹ vt.xxij.
q.j.c.ꝑdicandũ. Et viſil'e eſt
q̄ ĩ tanto ĩteruallo aliqđ mor-
tale ꝯmittebãt. vñ ſi optuiſſꝫ
iterare fuiſſet laqueũ ĩpone-
re aĩabꝫ. Tho. vero cũ Alb.
in.iiij.diſtinguũt de ſatiſfacti
one.dicit em̄ q̄ q̄dam ſunt ſa
tiſfactões in q̄bꝫ remanet ali
quis effect⁹ in ſatiſfaciẽtibꝫ
etiã poſtq̄ actus ſatiſfactio-
nis tranſit.vt ĩ ieiunio rema-
net corpis maceratio vel de-
bilitatio.⁊ex elemoſyna ſubē
diminutio.⁊ tales ſatiſfactio
nes ĩ pctõ ñ optꝫ itare.q2 q̄n-
tũ ad illud qđ ex eis remanet
ꝑ pnĩam ſeq̄ntē accepte ſunt
Alie vo ſatiſfactiões ſũt q̄ ñ
relinquũt effectũ in ſatiſfacti
one:poſtq̄ tranſit actus ſic in
orõne ⁊ hmõi. Actus em̄ inte
rior q̄ total'r tranſit nullo mõ
viuificat. vñ optet q̄ tales ſa
tiſfactões iterent.Eandē opi
nionē tꝫ Pe.de pal'.magr de-
claráš.dic̄ em̄ q̄ ĩ ſatiſfactiõi
bus hñtibꝫ effectũ derelictuꝫ
poſt op⁹:vt elemoſyna ꝑuati
onē eris.ieiuniũ corpis debi
litatõꝫ.⁊ hmõi. ſi poſtea peni
teat ⁊ pſeueret.ſic baptiſmal'
character hꝫ effectũ recedēte
fictiõe.ſic ⁊ iſtud derelictũ ex
ſacro qđ opať ex ope opato ĩ
cipit valere ex ſeq̄nti eius ap
probatiõe ⁊ ſacerdotꝫ ratiha-
bitiõe.cũ illũ ꝓe penitet.⁊ nõ
ex ſimplici viuificatõe.q2 op⁹
opans mortuũ nũq̄ viuificat
⁊ ſic illa pnĩa ſatiſfacit:ñ ſolũ
in foro eccl'ie ſꝫ etiã in foro dĩ
q̄ntũ ad illud derelictũ.vt nõ
oporteat iterare ſic ieiunium
el'yna ⁊ hmõi. Sed ſi non hꝫ
effectũ derelictũ vt oratio.ta-
lis pnĩa facta in mortali nul-
lo mõ ſatiſfacit.q̄n hic vl' ali-
bi oporteat ſatiſfacere.qđ vi
detur intelligẽdũ in foro dei.
q2 nec rõe ipſius opis cũ fac̄.
nec rõne derelicti cuꝫ poſtea
penitet eũ cũ non habeat effe
ctũ derelictũ. ſed ĩ foro eccl'ie
ſatiſfacit.q2 ñ ē neceſſe eã ite
rare ſi vult eē in ſtatu ſalutis
poſtea penitẽdo. ſic necc̄e ha
bebat ĩpam implere cũ fuit ſi
bi ĩpoſita. Vñ idē Pe. dicit
paulo ſupi⁹.q̄ q̄ñ hõ ē de oĩ-
bus ꝯtritus ⁊ ꝯfeſſus. ⁊ acci
pit pnĩam cũ abſolutiõe.ſi re-

cidiuans ꝑagat eaȝ ĩ mortali
ip̃e q̇dẽ ſe liberat ab iniũctõe
ſacerdotis. nec ĩcurrit pctm̃
inobediẽtie qđ incurreret ſi
eã nõ ꝑfeciſſet. q2 nõ ẽ fortiuſ
vinculũ ꝯfeſſiõis q̃ꝫ dei vl'ec⸗
cleſie. Sꝫ in mortali exiſtẽs
ĩplendo p̃ceptũ đi .ſ. de hono
re ꝑentũ. vel p̃ceptũ eccl'ie. vt
de ieiunio ꝛ elemoſyna. ab il
lo abſolute ſe liberat. ergo ꝛc̃
Hec Pe. Cũ g̃ pnĩa iniũncta
ordinet̃ ad tollendũ vel dimi
nuendũ debitũ pene tꝑalis q̇
pnĩam ſibi ĩpoſitã nõ habẽtẽ
effectũ derelictũ vt oratiões
ꝑfecit ĩ mortali. ſi reuertitur
ad pnĩam. ꝛ tandẽ morit̃ in ſta
tu gr̃e. ex q̇ illã nõ iterauit. cũ
ꝑ ipam nil ſit ſolutũ đ debito
pene tꝑalis ſoluet eam ĩ pur⸗
gatorio. niſi ꝑ alia bona ħ ſa
tiſfaciat. ꝙ ſi non reuertat̃ ad
pnĩam. qui pnĩam perfecit in
mortali quãcũqꝫ. ſiue haben
tem effectũ ſiue nõ habenteȝ
derelictum ſoluet illud debi
tum in inferno ſẽꝑ. ſicut ille q̇
morit̃ cũ mortalibꝫ ẽt venia⸗
libus. de vtriſqꝫ ſoluet penaȝ
eternam in inferno. Quãuis
em̃ ꝑ veniali debeatur pena
tꝑalis q̃ finẽ hꝫ. tñ ꝑ accidẽs
eſt ꝙ veniale puniatur in ĩfer
no pena eterna .ſ. rõne ſtatus
q2 in inferno nulla eſt redem⸗
ptio. Nõ em̃ ẽ ille ſtat⁹ expiã
di culpã ad quã ſequit̃ pena.
ꝛ iõ ſꝑ remanẽte culpa venia
li durat ꝛ pena. Ita tenet tho
mas ĩ. iiij. di. xxij. Sꝫ đ pena
tꝑali debita pro mortali poſt
ꝯtritionẽ Pe. đ pal'. ſic decla
rat ĩ q̃rto. Peccator poſtq̃ꝫ ẽ
deo recõciliat⁹ ẽ debitor pe⸗
ne finite nõ q̃litercũqꝫ ſoluen
de. ſꝫ in ſtatu gratie in q̇ ſolũ
eſt deo accepta. Alioq̃n ẽ de
bitor pene tante q̃ntã meret̃
culpa. et illa ẽ infinita. Unde
pctõri ꝑ ſe debebat̃ q̇dẽ pena
infinita ſi erat in mortali. ſꝫ
mutata fuit in tꝑalẽ. ſuppoſi⸗
to ꝙ perſeueraret in amicicia
Acceptauit em̃ de⁹ abſoluti⸗
onẽ a pena etña. ꝛ ĩpoſitionẽ
pene finite ſub ꝯditione ſi in
gr̃a fieret. Et ſi q̃rat̃ q̃re deuſ
mag⁹ acceptauit abſolutõȝ a
culpa ſine ꝯditione q̃ꝫ abſolu
tionẽ a pena. dõm ẽ ꝙ culpa
trãſit ꝛ macula trãſit. ꝛ gr̃a in
momẽto aduẽit. ſꝫ ſatiſfactio
futura ẽ. Futuris aũt ſolet cõ
ditio apponi. nõ aũt pñtibus
nec p̃teritis. l'ſi apponat̃ cer
ta ẽ. q2 ſi eſt in gr̃a ꝑtũc nõ pt
eẽ ſine gr̃a Iõ remiſſio culpe
fit ſine ꝯdictiõe. vl' fit ſimpl'r
q2 ꝯditio exiſtit. Uñ ſic ꝑ ſa
cramentũ ñ remitteret̃ culpa
niſi adeſſꝫ gr̃a. ſic nec poſtea ꝑ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſatiſfactiōꝫ remittit̃ pena niſi
adſit gratia. Talis ģ dimiſſa
culpa puniet̃ in inferno pena
īfinita. nō ꝓpt̃ cōmutatōꝫ fini
te ī infinitū. ſꝫ qꝛ debitoꝛ ē pe
ne īfinite. exq̄ n̄ ſoluit penā fi-
nitā ſub ꝯditiōe q̄ debuit. ſic̄
ꝑdēs ꝓuilegiū cleri incidit d̄
foꝛo meriti ad foꝛuꝫ ſanguis.
ſic q̄ declinat foꝛū eccl'ie inci-
dēs ī moꝛtale ad foꝛū iuſticie
exterminātis inuenit penam
et̃nā. Hoc qđ dic̄ Pe. videt̃
intelligēdū de eo q̄ pniam in
iunctā non hn̄tem effectū de
relictū factaꝫ in moꝛtali ſcito
ab eo. vel de q̄ dubitabat ꝯtē
nit iterare. vl' etiā cū credit vl'
dubitat ſe debere itare ex ne
gligētia dimittit. ⁊ ex labore
recuſans hic ⁊ in purgatoꝛio
facere emēdā deo. Sꝫ ſi q̄s di
mittit iteratiōꝫ tal' pnīe ex im
poſſibilitate. qꝛ ei deficit tp̄s
vl' credit ſe eā feciſſe in ſtatu
gr̄e. vl' ſi fuerit ī moꝛtali cog-
nito ab eo. vel etiā ſi ſcit ſe eā
feciſſe ī mortali iterare facit ꝑ
aliū quē credit bonū. vl' etiā ſi
nec ꝑ ſe nc ꝑ aliū iterat credit
ſibi ſufficere ad ſalutē ꝙ īple
uit ſibi iniūctā. intendēs ꝙ h̄
min⁹ fecit ſatiſfacere ī purga-
toꝛio. ⁊ ſic deo facere emēdā ꝑ
hmōi omiſſiōꝫ talis nō dam
natur. Unde ⁊ ipſe Pe. dicit
diſt. xlv. q. ij. ꝙ q̄ facit pniam
iniunctā ī moꝛtali ꝑ ſe ꝑ tāto
nō tenet̃ iterare. qꝛ p̄t in pur-
gatoꝛio ſatiſfacere. Et ſi dicit̃
ꝙ videt̃ īcōueniēs ꝙ tātū q̄s
puniat̃ ꝑ pctō dimiſſo. ſic ꝑ
n̄ dimiſſo. qꝛ pena et̃na. et ſic
n̄ vidꝛ ī aliq̄ ꝓfuiſſe ꝯtritio et
ꝯfeſſio. Rn̄det Pe. ꝙ licꝫ tā-
tū puniat̃ extēſiue nō tn̄ intēſi
ue. ſic̄ ꝓ vno pctō ita diu q̄ꝫ ꝑ
mille. ſed n̄ tā acerbe. Si etiā
ꝑtē pnīe fecit. ſ. in ſtatu gr̄e. et
vn⁹ dies remāſit ꝑ illa die. et̃
nā luet penā ſi non penitet. ta
men nō tā acerbe ac ſi nunq̄ꝫ
ꝯtrit⁹ nec ꝯfeſſus eſſet. nec in
aliq̄ ſatiſfeciſſet. al's peccatū
rediret. Hec Pe.

Remediū tuti⁹ ſiue ꝯſiliuꝫ
dandū penitenti qualiter ꝑfi
cere debeat penitentiam ſibi
iniunctam. ⁊ q̄ pnīa debeat ſi
bi dari ſecurioꝛ.

n
Ota tn̄ ꝙ duꝫ q̄s facit
pnīam ſibi iniūctam ſi
labat̃ ī moꝛtale. q̄ꝫuis
bonū ſit q̄ꝫ citi⁹ cōfiteri. tn̄ cū
ꝑ ſolā ꝯtritiōꝫ pctm̄ dimittat̃
⁊ gr̄a reſtituat̃ q̄ꝫcito ip̄e cōte
rit̃. etiā anteq̄ꝫ confiteat̃ ꝓſe-
quēdo dictam pnīam. etiam
ſi ſit talis pnīa q̄ nō reliquat
effectū poſt ſe in foꝛo dei rea-
liter ſatiſfacit. qꝛ in ſtatu gr̄e
eſt vn̄ in nullo tenet̃ iterare.

Ad tollendū aūt oīe dubiū
tutiꝰ videt̄ ꝙ ↄfeſſoꝛ et ſi dat
pn̄ias diutinas det pn̄ias vt
ieiunioꝛū. elemoſynarū. pere
grinationū. ⁊ hmōi. put req̄
rūt pctā. nō tn̄ iniungat diuti
nas pn̄ias oꝛationū. ⁊ p̄cipue
his de q̄bꝫ poteſt dubitari ꝺ
recidiuo:

De celatiōe cōfeſſiōis. ⁊ ꝺ
pn̄ia ſacerdotis cōfeſſionem
reuelantis. §. viij.

Otat tho-
n mas in. iiij. diſ. xxj. ꝙ
audiēs ↄfeſſiōꝫ tenet̄
celare audita in ipa. qꝛ in ſa-
cramētis id qđ gerit exteriuſ
eſt ſignū eiꝰ qđ gerit interiꝰ.
vn̄ ſicut deꝰ hoī ↄfitenti tegit
pctm̄ iteriꝰ. ita ⁊ ſacerdos dꝫ
celare exteriꝰ. vn̄ tanq̄ꝫ viola-
toꝛ eſt ſacramēti reuelatoꝛ cō-
feſſiōis. Eſt ⁊ alia rō. qꝛ ſcꝫ ꝑ
h̄ hoīes magis trahūt ad cō
feſſiōꝫ ⁊ ſimpliciꝰ ↄfitent̄. vn̄
⁊ ſi ex h̄ aliqđ ꝑiculū futurū
īmineret. ⁊ h̄ ſolū ſciret ꝑ cō-
feſſiōꝫ. vt ꝺ heretico q̄ coꝛrū-
pit fideles vel de mr̄imonio
illicito. qđ aliq̄ volūt ↄhere.
vel ꝺ ꝓditiōe ciuitatꝭ fiēda. n̄
ꝓpt̄ h̄ dꝫ reuelari cōfeſſio ad
īpediendū malū. vt q̄dā dixe
rūt. ſꝫ falſuꝫ ē. Debet aūt mo-
nere eos q̄ ↄfitēt̄ vt obuiēt l'
deſiſtāt. ⁊ p̄lato dicere ꝙ vigi
let ſuꝑ gregē ſuū ⁊ hmōi. ſine
vlla reuelatōe. hec Tho. Q̄d
ſi iudex īq̄reret ab aliq̄ an ſci-
at aliq̄d de illa materia ꝑ ↄfeſ
ſionem. vel per alium mōduꝫ
Dicit Guil. ꝙ ſi non pōt alio
mō declinare iniquū iudiceꝫ
p̄t rn̄dere. nihil inde ſcio. qđ
ſubintelligit̄ vt hō. vel etiam
nihil ſcio ꝑ ↄfeſſionē. qꝛ ſubī
telligit̄ tibi reuelanduꝫ. Sic
exponit̄ illud Mat. xxiiij. c.
De die illo ⁊ hoꝛa nemo ſcit.
nec filiꝰ hoīs. ⁊ ſubintelligit̄
reuelandū vobis. Pōt ⁊ hoc
variare hō. cū nō adducit̄ in
teſtimoniuꝫ niſi vt hō. Et iō
abſq̄ꝫ leſiōe ↄſcīe p̄t iurare ſe
neſcire id qđ ſcit tm̄ vt deus.
Sed neq̄ꝫ etiā ſcđm Pe. ꝺ pal.
in. iiij. diſt. xxj. ꝑ lniam vel p̄-
ceptū cuiuſcūq̄ꝫ ſuꝑioꝛis fa-
ctū etiā pape ſub pena excōi-
catiōis n̄ licet reuelare cōfeſ-
ſionē. quia ſigillū ↄfeſſiōis ē
de iure diuino. ⁊ de neceſſita
te ſacramenti. Papa aūt licet
aliqn̄ diſpenſet in p̄ceptis di
uinis vt ī votꝭ. q̄ꝝ redditio ē
de iure diuino. nō tn̄ p̄t diſpē
ſare in ſacr̄is. ſ. vt quis nō ba
ptizet̄ vel ↄfirmet̄ vel n̄ ↄfite-
atur. Et ꝙ dictū ē celatiōꝫ cō
feſſiōis eē ꝺ neceſſitate ſacra
menti non ſic intelligit̄ q̄n ſit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

verũ ſacramentũ.etiaȝ ſi ipſa
ꝯfeſſio ñ celaret̃. qꝛ vtiqꜫ eſſȝ
ſacramẽtũ etiã ſi ſacerdos re
uelaret.qꝛ nec ſic eſt ð neceſſi
tate ꝙ de⁹ tegat.ꝙ ſi nõ ſatiſ-
faciat de⁹ nõ tegit ſed reuelat
ad penam.aut ſi accedat fict⁹
de⁹ nõ tegit et nihilomin⁹ ſa-
cerdos tenet̃ celare. ſed ðꝛ ce
latio ꝯfeſſionis de neceſſitate
ſacramẽti. qꝛ natura ſacr̃i ne
ceſſitat eũ ad celandũ.natura
dico ⁊ q̃tũ ad id qð ẽ ſacr̃ȝ.ꝙ
ſit in occulto ſolus cum ſolo.
⁊ q̃tũ ad id qð ẽ ſacr̃ȝ ⁊ res.ſ.
pñia iterioꝛ que etiã eſt occul
ta.⁊ q̃tũ ad rem tm̃ q̄ ẽ remiſ
ſio pctõꝝ.ꝑ q̄ tecta ſunt pctã.
Nota ſm̃ Pe.ð pal. quia
quod dic̃ Tho.ꝙ occultatio
ꝯfeſſiõis eſt de eſſentia ſacra-
mẽti. nõ ſic ẽ itelligendũ ꝙ ſit
ei⁹ materia vel forma el⁹.ſed
ꝙ ẽ de natura eius obligatio
ad occultatiõem.ſic̃ ſi dicere-
mus.ð eſſẽtia leui ẽ ferre ſur-
ſum vel de eſſentia matrimo-
nij eſt reddere debitũ.id ẽ ob
ligatio ad ipſum. Eſt aũt pec
catum mortale reuelare con-
feſſionem. quia eſt cõtra ius
diuinum et poſitiuum.vnde
⁊ grauiter punit̃ ab eccl̃ia.

Penitentia confeſſoris cõ
feſſionem reuelantis.

ſ
Acerdos reuelans cõ
feſſionem de iure anti
quo debet deponi.et
toto tp̃e vite ſue ignominio-
ſus peregrĩari.de pe.di.vj.c.
ſacerdos. Sed ſm̃.c.oĩs.de
pe.⁊ re.dȝ deponi.⁊ ad agen-
dã ꝑpetuã pñiam in monaſte
rio arto ĩtrudi. ſȝ ſm̃ Hoſti.
faciet pñiam certo tp̃e.⁊ exin-
de aliã. Sȝ hec pñia imponẽ
da eſt qñ q̇s ĩ iudicõ ꝯuincit̃
de hoc vel fatet̃ de iure. Nã
al's in foro peniẽtie videt̃ eſſe
arbitraria. ſicut pro alijs pec
catis.Quãuis aũt poſſit cõ-
feſſoꝛ de lĩia penitentis ma-
nifeſtare eius peccatum alte-
ri ſm̃ Tho.⁊ Pe. non tamen
dȝ vti licentia tali.niſi ad eui
tandum aliqð malũ. tenet̃ tñ
illi cui aliq̇d reuelat̃ de licen-
tia penitentis illud celare.ni-
ſi forte pctõꝛ velit ꝙ ille abſo
lute ⁊ libere ſciat. Lĩia tamẽ
quam dat penitens confeſſo-
ri de reuelatione peccati quã
tũcũqꜫ generalis non intelli-
gitur niſi ad bonum confiten
tis.ſm̃ Pe.ð pal. Sed no
ta ſm̃ eundẽ ꝙ ſi iudex dice-
ret alicui capto ꝓ maleficio.
da licentiam confeſſori ꝙ di-
cat ſi tu es ꝯfeſſus de hoc vel
de illo.non tenet̃ dare. nec ex
h̃ ꝯ eũ debet haberi ſuſpitio

de delicto. qꝛ forte h̄ fac̄ ꝓpt
vitandū ſcandalū. ſed ⁊ ſi da-
ret lnīaȝ. ſic licentiatꝰ non dꝫ
dicere pctm̄ illud ſi eſſet com
miſſuȝ. Itē ſi p̄cipet p̄latꝰ
alicui ꝯfeſſori ꝙ diceret ſibi
pctm̄ alicuius qđ eſt omnīo
occultū. etiā ſi ꝯfeſſus dediſ-
ſet lnīam illi ꝙ diceret non te
netur dicere neqꝫ obedire vt
reuelet illud. quia p̄latus n̄ ē
iudex occultoꝝ. imo etiam ſi
confeſſus eſſet diffamatus đ
illo peccato. ⁊ ꝑ infamiā ꝑue
niret illud ad cognitōnem iu
dicis ꝗuis ipſe ꝯfeſſus inter
rogatus a iudice ſiue p̄lato te
neť ſe manifeſtare. tn̄ ꝯfeſſoꝛ
eius etiam habita lnīa ab eo
dicendi. nō teneť dicere iudi-
ci ſibi p̄cipienti vt dicat eti
am ſi ſcit. nec dꝫ qꝛ fori nō ſūt
ꝯmiſcēdi. ſcꝫ pnīalis ⁊ cōten-
tioſus. Sed ſi confeſſoꝛ ſcit
pctm̄ alicuius non ſolū ꝑ cō-
feſſionē ſed etiā ꝑ aliū moduȝ
puta quia vidit vel audiuit ꝑ
talem ⁊ talem modum poteſt
dicere ꝙ illud vidit vel audi-
uit. dūmodo non dicat ſe ſci-
re illud per confeſſionem. nec
refert vtrū ꝑ̇us ꝑ confeſſiōeȝ
audiuerit. ⁊ poſtea ꝑ aliū mo
dū ſciuerit. ⁊ ecōuerſo. In ꝗ
caſu. ſcilicꝫ ſi prius ſciuit pec
catū ante cōfeſſionē nō opoꝛ
tet ꝙ ꝓteſteť ſe nō recipe illđ
in ꝯfeſſiōe. qꝛ ſine ꝓteſtatiōe
pōt dicere ꝗtū ſcit extra ꝯfeſ
ſionē. nec tn̄ dꝫ hoc dicere ſi-
ne magna cā ⁊ rōnabili. Iteȝ
ſm eundē Pe. cū ꝯfeſſio non
auferat cōfeſſori ius ſuū. nec
ꝯferat ei ius nouū ī alio foro
ꝗcquid videť ꝯfeſſori facien-
dū vel omittēdū ꝓ bono ipiꝰ
ꝯfitentis. vel ꝓ bono cōi pōt
facere vel omittere. dūmodo
ꝓpť hoc nō reueleť ꝯfeſſio ad
qđ ſolū obligať. licet alˀs illđ
nō eſſet facturus. Vn̄ ſi ꝑ con
feſſionē ꝑ̇oris vel alteriꝰ ſcit
abbas ꝙ non expedit ꝑ̇ori te
nere monaſteriuȝ. et ſi talis ꝗ
alias ad libituȝ pōt amoueri
expectet ꝗuſqꝫ ſine nota reue
latōis poſſit eum amouere. ⁊
tūc ſtatim amoueat. cū enim
ex audientia ꝯfeſſionis n̄ ob
ligeť ad aliꝗd niſi ad celandū
et ſi obligareť ad aliꝗd h̄ eēt
ad medendū aīe penitentis ſi
cut medicꝰ. abſqꝫ tn̄ reuelati-
one ꝯfeſſiōis. exꝗ aliquē ī cu
ra ſuſcipit teneť ſibi dare r̄me
diū ꝯ recidiuū. ⁊ ſic in ꝓpoſi-
to ꝗꝫ cito pt amouere amoue
ueat quē etiā ſine h̄ amouere
poterat. Si aūt talˀ erat ꝗ nō
ſine iuſta cauſa amoueri pote
rat cum audientia confeſſio-
nis nullum ius ſibi p̄beat in

alio foro in quo nõ ꝯſtet ſibi
vt iudici amoueri nõ p̃t. Idẽ
Tho. Item qꝛ ṗlat⁹ lıĩaȝ in
trandi ciuitatẽ ſiue villaȝ ſub-
dito dare põt ad libitũ vel ne
gare. lȝ alias ñ eſſet negatur⁹
ꝓpt̃ periculũ quod ex ſola cõ-
feſſiõe nouit negare põt. dum
tñ ex hoc ſuſpitio nõ oriatur.
In occulto tamen ſemꝑ mo-
nere põt illum qui confeſſus
eſt. quia hoc non eſt reuelare
confeſſionem. Simil'r cura-
tus ꝓpt̃ cõfeſſiõȝ põt negare
cõionem quando eam dare
al's tenetur vt in paſcate ali-
as ſic dicens. Tibi non tene
or nunc dare. non obijciens
de crimine. confeſſor nõ ꝓpt̃
hoc dicitur reuelare confeſſi
onem. Sed ſi alicui cõquerẽ
ti cõtra ſuũ parochialẽ ſacer-
dotẽ. quia non vult ſibi dare
eucharıſtiã. ipe ſacerdoſ corã
alijs dicere ꝙ hoc facit: quia
habet peccatum a quo nõ p̃t
abſoluere. ⁊ ipſe non vult ire
ad ep̃um. hoc eẽt reuelare cõ
feſſionem. ꝗuis ipſe non in-
tenderet hoc. quia grauitatẽ
peccati expreſſit. Hec Petr⁹
Et idẽ ẽ cuȝ dicit ſe audiuiſſe
q̃ndaȝ noĩando eũ. ⁊ nõ abſol
uiſſe. Sil'r de ep̃o q̃ ꝑ ꝯfeſſio
nẽ nouit corruptiõeȝ monial'
que petit benedictionem. qꝛ
aut eſt caſus in q̃ tenet̃. et tũc
negare nõ debet. qꝛ ſi ꝑ ꝯfeſſi
onẽ eiuſdẽ ſibi ꝯſtat. non tñ ſi
bi cõſtat vt iudici in illo foro
in q̃ ſicut ab ordinario mona
ſterij petit monialib⁹ bñdicti
onẽ. ⁊ q̃libet ꝑ ſeipa. Si aũt
h̃ ſcit ꝑ ꝯfeſſionẽ ei⁹ q̃ vidit.
vel q̃ eã corrupit. nõ ſufficiet̃
ꝯſtat etiã ſi extra ꝯfeſſionẽ di
cat. vñ negare nõ dȝ. Si autẽ
aliter ſcit nõ tenet̃ bñdictiõeȝ
ĩpertiri. ⁊ p̃t ſine reuelatõe cõ
feſſionis negare. ita confiten-
ti ſicut non confitenti. Et qđ
dictum ẽ de benedictiõe mo-
nialiũ. ſ. virginũ idem ẽ đ bñ-
dictione abbatiſſarũ. vbi vir
gines cõiter bñdicunt̃ ſm q̃ſ-
dam q̃ dicunt ꝙ licet aliq̃ poſ
ſit eſſe abbatiſſa vidua. ſicut
Paula mater euſtochij. tamẽ
abſurdum eis videtur ꝙ mo
nialibus bñdictis poſſit ab-
batiſſa p̃eſſe carẽs illa bene-
dictione. ſicut etiam ſm iura
ꝓfeſſis nõ debet nouitia p̃fer
ri in abbatiſſam. imo nec pro
feſſam tacite nec expreſſe. de
elec. c. indẽnitatib⁹. ĩ ꝑncipio
li. vj. quia tñ qđ nõ ẽ ꝓhibitũ
cõceſſum ẽ. iõ videt̃ ꝙ bñdi-
ctio abbatiſſaruȝ quarũcũq;
non requirat virginitatẽ ma-
gis q̃ȝ abbatum. cũ non ſit iu
re cautũ. ſicut de benedictõe

virginū. Pe. de pal. Silr qꝛ
hō hꝫ liberā electōꝫ ꝑ ſolā cō
feſſiōꝫ lꝫ ꝑ ſolā ꝯfeſſiōꝫ ſciat
aliquē īdignū ad ꝑlatiōꝫ ad
quā eligitꝰ quē alias putabat
dignū n̄ dꝫ eligere ex ꝯſcia ſi
bi ſic dictante. qꝛ eligēdo ſciē
ter dignū vel indignū negoci
um gerit inter ipum ꝛ deum.
Vn̄ pōt etiaꝫ ex his q̄ ſcit vt
deꝰ iudicare. ita ꝛ in ꝓpoſito.
Sꝫ bn̄ putaret ꝙ pateretꝰ pe-
nas iuris. puta ꝙ eſſet ꝓuatꝰ
iure eligēdi. ꝛ a fructibꝫ ꝑ tri-
enniū ſuſpenſus q̄ eligeret il-
lū quem ſcit vt deus indignū
ſꝫ neſcit vt homo. quia de hiſ
que ſcit hō vt deus. ſolū deū
habet vltorem. nō hominem
ꝛ hmōi. Pe. Quāuis aūt di-
midiādo cōfeſſionem non ſit
ibi ſacramentū. tenetur tamē
ſacerdos celare. quia pars ē
ſacramenti. Pe.

Qui teneantur ad ſigilluꝫ
confeſſionis. §. ix.

Dicit Pe-
trus ꝺ pal. vbi. ſ.
ꝙ ad celādū ꝯfeſſi
onē tenetꝰ is q̄ ꝯfitetꝰ licite vl'
illicite. mediate vl' īmediate.
Vn̄ ꝛ nō ſacerdos q̄ ī cāu ne
ceſſitatis audit de mortalibꝫ
ꝛ venialibꝫ. Itē iterpres quē
ꝑ ſe penitens adhibet. Item
qui caſum audit. Itē cui de
lnīa ꝯfitentis reuelatꝰ. Itē q̄
ſe ꝯfeſſorē fingit. Itē q̄ laten
ter abſconditꝰ cōfeſſiōes au-
dit. qꝺ eſt ſacrilegiū. ꝛ iniuriā
facit ſacrō. Itē cōfeſſor lꝫ n̄ꝗꝫ
abſoluat. ꝛ etiā qn̄ n̄ abſoluit
tenetꝰ celare. Itē nota ꝙ cum
q̄s recipit aliq̄d ſb ſigillo cō-
feſſiōis. quis ei nō fuerit cō-
feſſus dicēs illud. tn̄ dꝫ ita ſe
cretū tenere ac ſi haberet ī cō
feſſiōe. nō q̄dē rōne ſacramē-
ti qꝺ ibi nō eſt. ſꝫ rōne ꝓmiſſi
ſi ꝓmiſit illud ſic celare. Hec
ſm Tho. ꝛ Pe. ꝺ pal. Dicūt
tn̄ Tho. ꝛ Pe. ꝙ homo nō dꝫ
aliquid de facili recipe in con
feſſione. Addit qꝫ Pe. ꝺ pal.
ꝙ q̄ tradidit vel accepit ī cō-
feſſione aliquid quod non eſt
confeſſio. videtꝰ facere irreue-
rentiā ſacramento cum nil ſit
eque celandum eo ꝙ ſcitur
in confeſſione. Similiter cuꝫ
q̄s accepit ab aliq̄ ꝯſiliū recō
mendās vt illud teneat ſecre-
tum tenetꝰ ad celandū. ꝛ fran-
gens quodlibet iſtoꝝ ſigillo-
rū ſiue ſecreti ſiue cōfeſſionis
peccat mortaliter. Et tamen
que quis recipit ſb ſigillo cō
feſſionis. ꝛ nō in confeſſione
non plus obligat q̄ꝫ ſi quis
iurat tenere ſecretum aliquid
Unde cum aliquis qn̄ iurat

celare aliqđ malū qđ manife-
ſtando cū alijs poſſit impedi
ri, ⁊ illud malū auferꝛ. vt ꝓdi
tio aliq̄ ⁊ hmōi. teneꝛ manife
ſtare non obſtante iuramēto
xxij. q. iiij. c. Int cetera. Ita
⁊ qđ accepit ſub ſigillo cōfeſ
ſionis ⁊ non cōfeſſione.

Ad que ſe extendat ſigillū
confeſſionis. §. ſi.

d Icit tho-
mas i. iiij. ꝙ directe
nō niſi ad illa que ca
dunt ſub ſacramētali ꝯfeſſiōe
Indirecte aūt nō ſolū ſe extē-
dit ad ea que audiuit ſub cō-
feſſiōe vt pctā. ſ3 oīa alia ꝑ q̄
poſſit pctōꝛ vl' pctm̄ ꝺꝑhēdi
vt ſi dicer3 ꝙ nō abſoluit eu3
vel talem cuius impedimen-
tū cognouit per cōfeſſionem
ſolū. nō eſt talis vxoꝛ. nihilo
minus alia etiā q̄ in cōfeſſiōe
dicunꝛ nō ꝑtinentia ad ꝯfeſſi
onē ſūmoꝑe ſūt celāda. tū ꝓ-
pter ſcandalū. tū ꝓpt ꝓnitatē
q̄ ex ꝯſuetudine ſequiꝛ ad di
cēdū audita i ꝯfeſſiōe. Tho.
Pe. de pal. melius ꝓſeq̄ꝛ iſtā
materiā dicēs ꝙ directe ⁊ ꝑn
cipal'r pctā cōfeſſa ⁊ circūſtā-
tie inq̄ntū hmōi. ⁊ ꝑſona ter-
tia cū qua quis cōfiteꝛ ſe pec
caſſe cadūt ſub ſigillo ꝯfeſſio
nis. licet q̇dam h̄ negent ꝺ ꝑ
ſona cū q̄ q̇s ꝯfiteꝛ ſe peccaſ-
ſe. qđ tn̄ ipe reprobat. ⁊ qn̄ ꝑ
locutiō3 ꝺ pctis ꝯfeſſis p̄t de
uenire ꝑ ſe vel ꝑ accidēs dire-
cte vel īdirecte vl' ꝑ quēcūq3
aliū modū ī aliquā cognitio-
nē vel dubitationē vel opina
tionē vel ſuſpitionē de cōfeſſi
one. vel inq̄ntū pōt ei euenire
detrimētū in aīa ſiue in coꝛpe
ſiue in fama poſſeſſiōibus vl'
amicis. vl' p̄t ꝓpt h̄ ſcandalū
in pplo generari. vel cōfeſſio
magis odioſa vel nimis dila
ta. vl' mag' oneroſa vel min9
p̄cioſa reputari d3 cōfeſſoꝛ ab
hmōi locutiōibꝫ abſtinere. et
quia raro vel nunq3 pōt con-
tingere quī ex reuelatiōe pctō
rū in confeſſione ſcitoꝛum. ⁊
non ꝑ aliam viā poſſit ſequi
aliqđ de p̄dictis incōueniēti-
bus. q3uis forte nullu3 ꝯtin-
gat. deb3 multū cauere ꝙ nō
dicat peccata audita in ꝯfeſ-
ſione q̄ntūcunq3 generaliter
loquatur. vel quō dicat Hec
Pe. Et magiſter humbertus
dic ꝙ cauēdū ē ne vnq3 dicat
q̇s in ſermōe vl' in alia locuti
one Ego audiui hūc caſū i cō
feſſione. nec vnq3 etiam deb3
dicere ꝙ in illa abbatia vel ca
ſtro vel villa vel ciuitate in q̄
bus audiui cōfeſſiōes fiunt
multa peccata. et hmōi. quia

ꝓpter hoc credũt ſimplices ꝙ
hoc ſit reuelare ꝯfeſſiõꝫ ꝗuiſ
nõ reueleť ꝑ tl'ia verba. Niſi
ex hmõi locutõe poſſet pctm̃
alicui⁹ dep̄hẽdi. dicẽdo aũt.
Jſte ẽ mihi cõfeſſus ſua pctã
nõ eſt reuelare qꝛ nil ponit in
palã. qꝛ ſi dixerim⁹. qꝛ pctm̃
nõ habem⁹ ꝛc̃. Sꝫ dicẽdo ſi-
bi fuiſſe ꝯfeſſum ꝺ magnis ꝛ
multis pctis h̄ ẽ reuelare cõ
feſſionẽ ſm Pe. Bona aũt
alicui⁹ opa q̃ ꝗs ſcit ex ꝯfeſſi
one. puta qꝛ ẽ virgo. vel quia
nunꝗ̃ peccauit moꝛtaliter. et
hmõi lꝫ dicere. niſi qꝛ ex h̄ ꝙ
vn⁹ laudať ꝺ hmõi q̃ſi alteri⁹
pctm̃ reueleť cũ nõ laudať de
eodẽ. qꝛ qꝺ de vno ꝺꝛ de alio
negať di. xxv. c. q̃lis. Vñ ſi ꝺ
duobꝫ ꝯfitentibꝫ dic̃ cõfeſſoꝛ
ꝙ ẽ ꝟgo eſſet ſtatim ſuſpitio
cõtra alium ſi idem nõ dice-
ret. Vñ Pe. de pal'. iſta ꝺt. et
mgr̃ humbert⁹ ꝺt ſimpl'r ab-
ſtinendũ ab hmõi locutiõibꝫ
addẽs etiã ꝙ ꝯfeſſoꝛ dꝫ caue
re ne vnꝗ̃ ꝑ aliqꝺ genus pctĩ
oñdat ꝯfitẽti minoꝛẽ familia
ritatẽ vl' ſignũ mīoꝛis dilecti-
onis. Alia q̃ dicũť in ꝯfeſſio
ne nec pctã. nec valẽtia duce
re in manifeſtatiõꝫ ꝯfitẽtꝭ. pu
ta ꝙ in tali terra ſũt bona vi-
na ñ cadũt ſb̄ ſigillo ꝯfeſſiõiſ
Quid fiendũ qñ ꝯfeſſoꝛ in
diget ꝯſilio ſuꝑ vno caſu.

Ota etiã ꝙ qñ ꝯfeſſoꝛ
n indiget ꝯſilio alterius
niſi habeat lnĩam a cõ
fitẽte de ꝑſona manifeſtanda
dꝫ loqui ita obſcure ꝛ caute ꝛ
a remotis vt nullo mõ ꝯſuleſ
vnꝗ̃ poſſit imaginari de ꝑſo
na. Vñ dꝫ ꝯſiderare ꝑſonã et
tpꝰ idoneũ. nã ſi ꝗs audierit
vnũ clericũ aduenientẽ. ſi cõ-
feſſoꝛ vadat ſubito ad ĩterro-
gãdũ ꝺ aliq̃ ſimonia ꝛ hmõi.
nõne ſatis ꝓbabiliť ꝛ q̃ſi vio-
lenter habebit ille ſuſpicari ꝺ
illo clerico. ꝛ ideo ĩ hmõi ma
gna cautela eſt adhibẽda ꝙ ſi
ꝯfeſſoꝛ neſciret vl' ñ poſſet ca
ſũ exp̄mere ſuꝑ q̃ indiget ꝯſi-
lio ꝗn ille ꝯſultoꝛ intelligeret
ꝑſonaꝫ ꝛ illa non vult ſciri dꝫ
ire ad aliũ ꝓ cõſilio. ꝙ ſi aliuꝫ
ſufficientem habere nõ poteſt
nõ ſe ĩtromittat. Vñ petr⁹ ꝺ
pal'. dicit. Si nõ poſſet ꝯfite
ri pctm̃ ꝓpꝛiũ niſi dicendo ali
qꝺ pctm̃ ꝑ qꝺ manifeſtať cõ-
feſſio alterius. nõ dꝫ illud cõ
fiteri. etiaꝫ ſi eſſet moꝛtale. qꝛ
ſufficit tunc cõtritio cũ ꝓpoſi
to ꝯfitẽdi qñ ip̄e habebit co-
piam talis ſacerdotis. cui il-
lud pctm̃ ſuũ ꝯfitẽdo nõ ma-
nifeſteť alteri⁹ ꝯfeſſio Rõ eſt.
qꝛ foꝛtioꝛ eſt obligatio ad ce-
landũ ꝗ̃ ad ꝯfitendũ. Si ꝗs

aūt reuelat in ꝯfeſſione debi-
ta ſua ⁊ credita ſua. et hmōi.
Et qn̄. et an ſacerdos poſſit
al's reuelare. vide de hac ma
teria plene in tertia ꝑte ſūme

Explicit tractatus
de confeſſore.

Incipiunt tri-
ginta ſex excōicatōes reſerua
te ſedi aplice tā a iure qꝫ ꝑ ꝓ-
ceſſum. ſiue ꝑ extrauagātes ⁊
breuit̄ recollecte. Deinde ſe-
quūt̄ excōicatōes reſuate epiſ
vniuſcuiuſqꝫ dioceſis.

E iniciēti
d bus man⁹ violētas
vl' temerarias i cle
ricū vel religioſū vl' monialē.
vel alterā religioſam ꝑſonam
papalis eſt abſolutio ſi iniu-
ria eſt enormis. Huiuſmodi
tamen declaratiōem vide in
iiij. ꝑte. in titu. de excōmuni-
cationibus. et. xvij. q. iiij. ca.
Si quis ſuadente diabolo.
in decretis. De incendiarijs
eccl'iarum vel aliorum locoꝝ
ſacrorum vl' religioſorum vl'
cemiteriorū eſt papalis excō
municatio poſtqꝫ ſunt denū-
ciati. ſed per epm̄ poſſunt ab-
ſolui ante denūciationem. d
hac vide in ca. conqueſti. ⁊ in
c. tua nos. extra de ſen. ex cō.
De effractoribꝫ ꝑdictoꝝ lo
corū ſacrorū qui etiaꝫ poſtqꝫ
fuerint denunciati ē abſolutō
papalis. ſꝫ ante denūciationē
eſt epalis abſolutio. extra de
ſen. excō. c. conqueſti. De in
cendiarijs alioꝝ locoꝝ nō ſa-
crorū. de cōſulentibꝫ aut fau-
toribus tales nō ſūt excōmu-
nicati a iure cōmuni. ſed ſunt
excōmunicādi. Si tn̄ fuerit
excōicati aliquo iure ꝑticula
ri. puta excōicatiōe ſynodali
vel ab hoīe. ⁊ fuerint denun-
ciati eſt papal' abſolutio. Vi
de de hoc in. c. Tua. de ſentē.
excō. De falſantibꝫ lr̄as pa-
pales vel falſis ſcient̄ vtenti-
bus. extra de crimine falſi. ca.
dura. De apponentibꝫ ma-
num ad corrigendū etiā mi-
nimā lr̄am. vel punctū mini-
muꝫ in his lr̄is. exceptis his
quibus eſt cōmiſſum. eſt pa-
palis abſolutio ſm̄ Hoſti. ꝑ
ſniam curie latam. De fin-
gentibus nouā hereſim vl' iā
dānatā ſeq̄ntibꝫ. xxiij. q. j. c. j.
⁊. ij. extra de here. c. ad abolē
dam. ⁊ nunc eſt caſus papalis
ꝑ extrauagantē Martini qn
ti. vt patet in ꝓceſſu ipius an
nuali. De ſciſmaticis et ꝑci-
pue de ſeq̄ntibꝫ ſciſma petri
de luna. ⁊ ſucceſſorū ei⁹ ⁊ fau

toꝝ ipiꝰ ſciſmatis. ē papalis abſolutio ꝑ proceſſum curie. De credentibꝫ receptoribꝫ defenſoribꝫ ⁊ fautoribꝫ hereticorum. papalis abſolutio. ⁊ quō intelligāt iſta noīa. vide in ſūma. ti. ꝺ excōicatiōibꝫ. in iiij. ꝑte ſūme. De cōmittentibꝫ ſimoniā ſiue ꝑ ordībꝫ ſiue ꝑ bñficijs vl' officijs vl' ꝑlaturis eccl'iaſticis. vel ꝑ ingreſſu in religionē. vl' ꝑ alijs ſpūalibꝫ ē abſolutio papal' ꝑ extrauagantē Martini q̄nti vide de hac ī. ij. ꝑte ſūme. tit. de ſimonia. De faciētibꝫ pactum vel ꝓmiſſionem vel recipientibus ex pacto vel promiſſiōe occulta vel manifeſta aliq̄d etiā paruū ꝑ aliq̄ iuſticia vel gratia ꝑ alio vel ꝑ ſe ī cauſis iudicialibuſ ſeu ꝑ lr̄is obtinendis ab ap̄lica ſede: eſt papalis abſolutio ꝑ extrauagantē Bonifacij octaui. De ſcienter vtentibus talibꝫ gratijs vel lr̄is ſic obtētis: eſt abſolutio papalis per extrauagantem Bonifacij. De pyratis ⁊ quibuſcunqꝫ alios in mari depredātibus eſt papalis abſolutio ꝑ proceſſum curie. De īpediētibꝫ depdantibus vel inuadentibꝫ adducētes victualia ſeu alia ad vſuꝫ rhomane curie neceſſaria. vl' ne talia deferant aut adducāt ad curiā. ⁊ de defendentibꝫ talia faciētes: ē abſolutio papalis ꝑ ꝓceſſū curie. De capiētibꝫ detinētibꝫ depdantibꝫ romipetas ⁊ ꝑegrinos ad vrbē romā accedentes. tā cauſa deuotionis q̄ꝫ ꝑegrinatiōis. ⁊ ſimiliter in ea morātes ⁊ recedentes ab ipa. ē abſolutio papalis ꝑ ꝓceſſū annualē q̄ fit ī curia. Et ſil'r de dantibꝫ conſiliū et fauorē ad talia ſupradicta faciendū eſt papalis abſolutio per proceſſum. De portantibus arma. equos. ⁊ alia neceſſaria ad impugnandum xp̄ianos vel tranſmittentibꝫ. ſeu galeas ⁊ naues vendentibus. vl' in pyraticis ſaracenorum gubernationem exercentibus. vel dantibus auxiliuꝫ conſilium ⁊ fauorem in diſpēdium terre ſancte. extra de iudeis ca. ad liberandam. et eſt caſus papalis ꝑ extrauagantem clementis. et ꝑ ꝓceſſum curie. De portantibus etiā victualia ⁊ alia q̄cunqꝫ mercimonia in Alexādriā. vel in alia loca ſaracenoꝝ terre egypti. vel mittentibꝫ ipſa vel de ſuis portubꝫ vt eis deferāt extrahentibus vl' extrahi ꝑmittentibus. aut dantibus auxilium ⁊ fauorem. ⁊ eſt papalis

ꝑ ꝓceſſum curie. De portã-tibus ꝑdicta vel aliquo mõ ꝑdictorũ. ⁊ ad hoc operãtibꝰ ad omẽs terras ſoldano ſub iectas. eſt papalis abſolutio. ꝑ extrauagãtẽ clemẽtis. De euntibꝰ ad terrã ſanctã etiam cauſa deuotõis. ſeu voti ſine lnĩa ſedis aplĩce ⁊ eſt abſolu tio papalis ꝓut reperit̃ i libro ſũmi pniarij q̃ ⁊ ipe hoc põt.

De inſecutoribꝰ cardinaliũ hoſtiliter. ⁊ ẽ excõicatio papa lis. ꝑ. c. felicis de penis li. vj.

De banniẽtibꝰ epõs vl' ca-pientibꝰ ⁊ inſecutoribꝰ vel h̃ fieri mandãtibꝰ. aut facta ab aliis rata habentibꝰ. vel i his dantibus cõſiliũ ⁊ fauorẽ. vl' ſcienter tales defendẽtibꝰ eſt papalis abſolutio. ꝑ. c. ſi q̃s. de penis. in cle. De exente-rantibus vel fruſta ꝯcidenti-bus ſeu decoq̃re vel incidere aut oſſa ã carnibus euellere ꝑſumentibus cuiuſcunq; de-fũcti vt eiꝰ oſſa ad ptes alias deferantur eſt papalis abſo-lutio ꝑ extrauagantẽ Bonifa cij. De occupantibꝰ vel deti nentibus vl' hoſtiliter diſcur rentibus ꝑ ſe vel ꝑ aliũ. dire-cte vel indirecte ſub quocũq; titulo vl' colore ciuitates ter ras loca vl' iura ad rhomanã eccl'iam ꝑtinentia. ⁊ adheren tibꝰ fautoribꝰ ac defenſoribuſ coꝝ eſt abſolutio papalis ꝑ ꝓ ceſſum curie. De his q̃ oc-caſione ſententie excõicatõis ſuſpenſionis vel interdicti la te dant lnĩam eos grauandi qui eam tulerũt. vl' ſuos in ꝑ-ſonis rebꝰ vl' bonis illoꝝ q̃rũ occaſione late ſunt. vel q̃ eos obſeruant. vel qui taliter ex-cõicatis ꝯmunicare volunt. niſi lnĩam ipam integre reuo cent. Similiter q̃ dicta licen tia vſi fuerint. vel etiaʒ ſine li-centia hoc fecerint ſuo motu excõmunicatiõem incurrunt in qua ſi ꝑmanſerint ꝑ duos menſes eſt papalis abſolutõ vide de hoc in. c. de dominis in. ij. ꝑte. De his qui cogũt aliquẽ celebrare in loco it̃er-dicto. vl' ad audiendum ꝯuo-cãt excõicatos vel int̃dictos vl' ꝓhibẽt eis ne moniti exe-ant ⁊ de his q̃ moniti ñ exeũt cle. g̃uis de ſentẽ. excõ. De his qui imponũt in terris ſu is noua ꝑedagia. vel augent antiqua. et eſt excõmunicatõ papalis per proceſſum curie.

De laicis recipientibus in rhomana curia lr̃as dñi pa-pe de manu alicuius. niſi de manu domini pape vel bulla toꝝ. vel nuncij recipientis de manu predictorum.

De excõmunicatione.

Excõmunicationes papa-
les concernentes religioſos
religioſaſq́ꝫ.

De clericis ⁊ religioſis
inducentibꝰ ad vouen
dum iurandũ vł pmit-
tendũ de eligẽdo apud eos ſe
pulturã vel vt eã vlteriꝰ ñ mu
tent iã electã excõicatio ẽ pa-
palis. p cle. cupiẽtes. d penis
De religioſ q̇ abſq́ꝫ ſpeciali
lnĩa ꝓpꝛij ſacerdotis ſolẽniza
rẽt mrĩmonia aut miniſtrarẽt
ſacramentũ euchariſtie vł ex-
treme vnctiõis. cle. j. d puile.
reli. ẽ excõicatio papał. De
religioſ q̇ excõicatos a cano
ne abſoluũt a caſibus nõ ꝯceſ
ſis aut q̇ abſoluũt a ſentẽtijs
per ſtatuta ſynodalia vel pꝛo
uincialia pꝛomulgata. aut ab
ſoluũt a pena ⁊ a culpa eſt ex
cõicatio papalis. p cle. j. de p
uił. reł. De inq̇ſitoꝛibꝰ here-
ticoꝝ q̇ odio grã vel lucro et
amoꝛe contra iuſticiam ⁊ con
ſciam omiſerint cõtra quẽpiã
ꝓcedere. vel ipſam hereſim a-
lienis imponerent. aũt ipone-
rent q̄ impedirent officium
ſuũ eſt excõicatio papalis p
cle. multoꝛum. de here. De
mendicantibꝰ ꝓfeſſis q̇ tran
ſeũt ad aliquã religionẽꝫ mo-
nachaleꝫ excepto oꝛdine car-
thuſiẽſiũ. ⁊ recipientibꝰ tales
ſcienter eſt excõicatio papał.
p ꝯſtitutõeꝫ Martini factaꝫ
ꝯſtãtie. De clericis ſcienter
⁊ ſponte cõicantibꝰ excõicatꝫ
a papa in diuinis eſt excõica
tio papalis ſm Hoſtiẽ. Iſta
excõicatio tñ habet dubiũ ex
tra de ſen. excõ. c. ſignificaſti.
De participantibꝰ in crimĩe
ꝓpt qd aliquis eſt excõicatus
aliq̃ pꝛedictarũ excõicationũ
eſt excommunicatio papalis
per. c. ſi cõcubine. extra d ſe-
ten. excom. De his qui ab-
ſoluuntur ab aliqua pꝛedicta
rum excõmunicationum ci-
tra ſedem apoſtolicam pꝛeter
q́ꝫ in articulo mortis. qui ta-
liter abſoluti ſi non ſe repſen
tent q́ꝫcitius poſſũt ei a q̇ poſ
ſunt abſolui. vel mittant pꝛo
abſolutione reincidunt in eã
dem ſcilicet papalem excom-
municatiõem. p. c. eos. d ſen.
excom. li. vj.

Excõmunicatiões epiſco-
pis ex iure reſeruate.

De verberantibus cleri
cos religioſos vł mo-
niales. ſeu talibus ma
nus violentas inijcientibus
ſeu temerarias ẽ epiſcopalis
excommunicatio ſi fiat leuiſ
iniuria talibus. per capitulũ
peruenit. extra d ſentẽ. excõ.

De his q̄ innitunt̄ ordinati
onibꝫ ſeu alienationibꝫ a ſciſ-
maticis factis ē ep̄al̄.ꝑ.c.j.ex
tra ꝺ̄ ſciſma. De his q̄ vſur
pant de nouo vacantiū eccle-
ſiarū monaſterioꝝ vel aliorū
pioꝝ locoꝝ cuſtodiā.ſeu guar
diam titulū aduocatiōis ſeu
defēſiōis.q̄ ꝓprie ſūt noīa pa-
tronat⁹.vel ip̄oꝝ locoꝝ vacā
tiū bona occupāt vl̄ regalia
id ē collectā q̄ fit rōne regis
vel imꝑatoris.ſeu tributū re-
gi debitū.vt.c.gn̄ali. de elec.
li.vj. De clericis vel mona-
chis ip̄oꝝ locoꝝ vacātiū q̄ h̄
fieri ꝓcurāt.⁊ hec excōicatio
cū priori habet̄ ⁊ excōicatio ē
ep̄alis.ꝑ.c.generali.ꝺ̄ elec.in
vj. De his q̄ ab eccleſijs vl̄
ꝑſonis eccl̄iaſticis ꝑ ſe vl̄ per
aliū ſuo noīe vl̄ alieno ꝓ per-
ſonis vel rebus quas nō cau
ſa negociatōis ꝯ̄ferūt vl̄ ꝯ̄fer
ri faciūt ſeu trāſmittūt exigūt
aliqꝺ̄ pedagiū vel guidagiū
eſt excōicatio ep̄al̄.ꝑ.ca.q̄ꝫq̄ꝫ
de cenſi.li.vj. De his q̄ fece-
rint ſtatuta contra libertatē
eccleſie.⁊ qui ſcripſerint ea.q̄
ſunt poteſtates conſules re-
ctores ⁊ cōſiliarij locorū vbi
dicta ſtatuta ſeu etiam cōſue-
tudines edite ſunt l̄ ſeruate.⁊
qui ſeruare ea fecerint et ꝺ̄m
ea iudicauerint.vel q̄ in pu-
blicam formā redegerint iudi
cata.eſt excōmunicatio ep̄al̄.
ꝑ.c.nouerit.de ſen.ex. De re
ctoribus ciuitatū facientibꝫ
exactiōes indebitas clericis
religioſis vl̄ eccleſijs eorū. ſi
poſtq̄ꝫ fuerīt moniti nō deſi-
ſtant.eſt ep̄alis excōicatio.ꝑ
c.non minus.extra de īmuni.
eccle.⁊.c. aduerſus conſules
De his qui abſolutionē ab
aliquā excōicatione vel reuo
catione ei⁹ ſuſpenſionis vel
interdicti extorquēt ꝑ vim vl̄
ꝑ metū. neq̄ꝫ valet abſolutio
ſꝫ incurrūt nouā excōmunica
tionē. eſt ep̄alis excōicatio.ꝑ
c.j.de his que vi metus ve cā
fiunt.lib.vj. De his qui per
aſſaſſinos.id eſt quoſdā infi-
deles qui ex falſis ſuis opini-
onibꝫ de facili mittebātur ad
ad occidēdū chriſtianos et q̄
interfici fecerint vel manda-
uerint aliquem chriſtianum
etiam ſi mors non fuerit ſub
ſecuta ⁊ de receptoribus ⁊ ꝺ̄
fenſoribus ⁊ occultatoribus
eoꝝ eſt excommunicatio epi
ſcopalis. ꝑ.ca. pro humani.
de homicıꝺ̄. libro ſexto.

De poteſtatibꝫ capitaneis
rectoribꝫ ꝯſulibꝫ iudicibꝫ cō-
ſiliaribꝫ ⁊ alijs officialibꝫ qui
ſtatuta faciūt ſcribunt vel di-
ctant.ꝑ que q̄s ꝯpellat̄ ſolue

re vſuras vel ſolutas nõ repe
tere ē ep̄aliſ excõicatio.cle.ex
graui.ꝺ vſuris. De his ꝗ oc
caſiõe ſententie excõicatiõis
vl' interdicti late dant ſnīam
grauãdi illos ꝗ tulerīt eas vel
ſuos in ꝑſonis vel rebꝫ hic tñ
caſus eſt ep̄alis vſqꝫ ad duos
menſes ab incurſiõe ſnīe. ab
inde ꝟo eſt papalis excõicatõ
ꝑ.c.ꝗcunqꝫ.de ſenten.excõ.li.
vj. De his ꝗ iudicãt ſtatu-
ta edita in fauorē vſurarioꝝ.
⁊ ꝗ habēt ſuꝑ hoc poteſtatē.
niſi ſtatuta ipa ꝺleuerint. aut
ſi ea ꝑmiſerint obſeruari. Vñ
illi ꝗ faciũt capitula cũ iude-
is vt dñi et cõitates ꝯtinētia
ꝙ poſſint fenerari.⁊ ꝙ ñ poſ-
ſint repeti in iudicio vſure ex
torte ab eiſ. ⁊ hmõi videnť in
cidere in hãc excõicationem.
⁊ dñi qui ea faciunt. et ciues
qui conſulunt.cle. ex ḡui.de
vſuris. De his qui cõcedũt
repſſalias cõtra perſonas ec
cleſiaſticaſ ſpẽalr aut genera
liter eſt epiſcopalis excõica-
tio.ꝑ.c. ſi pignorationes. de
iniur.⁊ dã.da.li.vj. De re-
ctoribꝫ ſecularibꝫ vl' ꝗbuſcũ-
qꝫ officialibꝫ eoꝝ ꝗ cognoſce
rent de crimine hereſ aut ca-
ptos liberarent. vel dioceſa-
norũ vel inꝗſitoꝝ officiũ ipe-
dirent eſt ep̄alis.ꝑ.c.vt inꝗſi-

tionis.de here.li.vj. De hiſ
ꝗ ſcienter cõtrahũt matrimo
nia in caſibꝫ nõ ꝯceſſis ⁊ ꝓhi-
bitis cõſanguinitatis ⁊ affini
tatis.⁊ de ꝯhentibus cũ mo-
nialibꝫ eſt epiſcopalis. ut cle.
eos.ꝺ cõſã. ⁊ affi. De dñis
tꝑalibꝫ ꝗ ſubditis ĩterdicũt.
ne p̄latis vl' ꝑſonis eccl'iaſticꝭ
quicqꝫ vendãt vl' emãt ab eis
bladũ molãt panem coquãt ⁊
hmõi obſequia exhibere p̄ſu
mãt.ē ep̄alis excõicatio.ꝑ.c.
eos. de ĩmu.eccl'ia.li.vj. De
his ꝗ ĩpediunt ꝗn corã iudi-
cibꝫ eccl'iaſticis vel legatis vl'
ordinarijs in caſibꝫ ꝗ ad eos
ꝑtinēt illi ꝗ cõq̄runt iuſticiã
poſſint obtinere excõicatio ē
ep̄alis.ꝑ.c.qm̄.de ĩmu.eccle.
li.vj. De his ꝗ ꝯpellũt ipe-
ratores lr̄arũ ap̄licarum. vel
alios recurrentes ad forũ ec-
cleſiaſticum in cauſis que de
iure vel antiqua conſuetudi-
ne ad ipſum pertinent. vel ad
deſiſtendum vel litigandum
de eis ĩ foro ſuo ſeculari. gra
uando iudices eccleſiaſticos
vel impetrantes ſeu litigan-
tes.ſeu volentes coram eis li
tigare.vel grauando propin-
quos eorum. vel capientes
res vel eccleſias taliũ.vl' ꝗcũ
qꝫ alio mõ.dicto.c.qm̄ ē ep̄a-
lis.⁊ ſilr̄ de dantibus cõſiliũ

ꝛ fauorē ꝛ auxiliū ad oīa p̄di-
cta in duob⁹.§. p̄cedentibus
De his q̄ prelatos capitula
ſeu alias pſonas eccl'iaſticas
cōpellūt ad ſubmittendū lai-
cis vel alienandū bona imo-
bilia ſeu iura eccl'iarum.ꝛ ſilr
laici qui vſurpant ſibi illicite
hmōi.ꝛ ſi nō deſtiterit poſtq̃
fuerint admoniti ē ep̄alis ex-
cōicatio.p.c.h ꝯſultiſſimo.d
re.ecle.nō alienan. libro. vj.
De his q̄ fingunt fraudu-
lenter aliquē caſum. p quem
aliquis iudex mittat ad aliq̃
mulierē p teſtionio ē excōica
tio ep̄alis.p.c.mulieres d re.
iu.li.vj. De his qui vocant
ad dirigēdas moniales ī ele-
ctōib⁹.niſi abſtineant ab his
p que poſſet diſcordia nutri-
ri eſt excōicatio ep̄alis.p.c.i-
dēnitatib⁹. de elec. libro. vj.
De his qui grauant cleri-
cos vl' alias perſonas eccl'ia-
ſticas ad q̄s ſpectat aliq̄ ele-
ctio p eo q͏ rogati ſeu alias ī
ducti eū p quo rogabant ſeu
inducebant noluerunt elige-
re.vl' ꝯſanguineos eoꝝ aut
ipſas eccl'ias ſeu loca bn̄ficij
ſeu alijs bonis ſpoliādo. ſeu
al's iniuſte pſeq̄ndo.c. ſciant
cuncti.de elec. ꝛ eſt ep̄alis ex
cōicatio. De his qui loquū
tur ſecrete.vel mittūt ſcriptu-
ras vl' nunciū alicui cardina
li.qn̄ ſunt recluſi occaſiōe ele
ctiōis pape: ē ep̄alis excōica
tio.p.c. vbi piculū.de elec.li.
vj.ꝛ d dn̄is ꝛ rectorib⁹ ꝛ offi
cialib⁹ q̄ īminente dicta electi
one nō ſeruāt ipaꝫ ꝯſtitutōꝫ
p.c.vbi piculū. De his q̄ p-
curant q͏ ꝯſeruatores dati ſe
intromittāt de his q̄ nō licent
id eſt de alijs q̃ de manifeſtiſ
iniurijs ꝛ violētijs. eſt excōi-
catio ep̄alis.pc.ſtatuimus d
offi.dele.li.vj. De dn̄is re-
ctoribus ad regimen vrbis
Rhome. ꝛ electis ꝛ fautorib⁹
qui fecerint cōtra ꝯſtitutiōꝫ
ſup hoc factam.eſt epiſcopa-
lis excōmunicatio.p.ca.fūda
menta.de elec.li.vj. De ele
ctis magiſtris doctorib⁹ vel
ſcholarib⁹ tractantib⁹ cū ali-
quo ciue Bononienſi de con-
ducendo hoſpitium irrequiſi
tis inq̄linis.niſi tp̄s ꝯductio
nis fuerit elapſum eſt epiſco
palis excōmunicatio.p.c.Ex
reſcripto. extra de locato.
De doctoribus ſeu magi-
ſtris qui ſcienter illos religio
ſos qui dimiſerunt habitum
docēt lr̄as.ſ. legē vel phiſicā
eſt excōicatio ep̄alis.p.ca.vt
piculoſa.ne clerici vel mo. li.
vj. De dominis vel rectori
bus tp̄alibus q̄ non fecerint

obſuari ea que ſtatuunt̃ ꝯ in ſecutores cardinaliũ. ſeu aliꝰ cuius de familia eoꝝ vl' pape eſt excõicatio epalis. p.c.feliꝰ cis.ꝺ penis.li.vj. De his q̃ impediũt viſitatores monaꝰ liũ vl' canonicaꝝ. ſi moniti ñ deſiſtant eſt epalis excõicatõ p cle.attendẽtes.ꝺ ſtatu moꝰ nach. De impugnãtibꝫ lr̃as pape ante coronationem eiꝰ. ⁊ ẽ benedicti pape.xj. De q̃ buſdã mĺieribus que beghiꝰ ne dicunt̃.⁊ ꝺ religioſis fauẽ tibus eis in illo ſtatu. et erãt iſte certum habitum aſſumẽ tes:nulli obedientiam pmitꝰ tentes.nec renunciantes proprijs.nec regulam habẽtes licet quibuſdam religioſis ſpecialiter inhereant. de here.c. ad noſtram. Nec intelligunt̃ ſub hoc nomine ille que etiã beghine vel veſtite dicuntur de penitentia beati Dominiꝰ ci.vt patet in declaratiõe Johan.xxij.⁊ idẽ ꝺꝛ ꝺ tertio orꝰ dine beati Franciſci. imo ex illa cle. videntur dict̃ beghiꝰ ne ille excõmunicate que haꝰ bent illos errores ibi poſitos qui cum ſapiant hereſim eſt hodie forte caſus papalis.et ẽ ꝯtra tales beghinas. De his qui abſoluti ab excõmuꝰ nicatione in articulo mortis vel ꝓpter aliud impedimentũ nõ repreſentãt ſe q̃ꝫ citius cõꝰ mode poſſũt ei a q̃ debebãt abſolui.qꝛ reincidunt in eandem.de ſenten.excõ.c.eos.li. vj. De participantibꝫ cũ exꝰ cõmunicato in crimine ꝓpter quod eſt excõmunicatꝰ danꝰ do ei ꝯſiliũ ⁊ fauorẽ.c. ſi cõcubine.ꝺ ſentẽ.excom. De his q̃ abſoluunt̃ a ſede apoſtoliꝰ ca.vel legatis. ⁊ iniungit̃ eis qꝫ ſe repſentent ordinarijs vl' alijs ſuſcepturi penitentiam ⁊ paſſis iniuriã ſeu alias obꝰ ligati eis quibus ſcient̃ ſatiſꝰ faciant ſi hoc non faciunt cũ pmũ ꝯmode poterĩt. qꝛ reinꝰ cidũt in eãdẽ ſñiam. d.c.eos

De illis q̃ ꝯtumacit̃ aſſerũt rhomanã eccl'iaꝫ nõ eẽ caput oĩm eccl'iarũ. nec ei tanquaꝫ capiti eſſe obediendũ. di.xix. c.nulli fas. De his q̃ ſepeliꝰ unt corpora in cemiterijs tpe interdicti in caſibꝫ nõ ꝯceſſis a iure.cle.eos.ꝺ ſepultu. De his qui cõicatos publice aut nominatim interdictos vel vſurarios manifeſtos ſcient̃ ſepeliunt in cemiterijs. dicta cle.eos. De clericis qui maꝰ nifeſtis vſurarijs ad exercenꝰ dum fenus domos locãt vel alio titulo cõcedunt.eſt excõicatio epalis.p.c.vſurarum.ꝺ

vſu.li.vj. De eo ꝗ̃ nō eſt ele-
ctus a duabꝰ ꝑtibꝰ cardinali-
um.ꝛ ſe gerit ꝓ papa. c.licꝫ. d̃
elec. De monachis ꝛ cano-
nicis regularibꝰ archidiacōiſ
decanis ꝑ̃poſitꝯ plebanis can
toribꝰ ꝛ alijs clericis ꝑſonatū
habentibꝰ. aut etiā ꝗ̃buſcūꝗ̃
ꝑ̃ſbyteris ꝗ̃ audiūt leges vel
phyſicam. ē ep̃alis excōicatō
ꝑ.c.nō magnope. ne cleri.vel
mo. De religioſis ꝗ̃ temera
rie vbicūꝗ̃ habitū ſue religio
nis dimittūt excōicatio ē ep̃a
lis ꝑ.c.vt ꝑiculoſa. ne cle. vel
mo.li.vj. De religioſis ꝗ̃ ac
cedūt ad ſtudia.niſi a ſuo p̄la
to cū ꝯſilio maioꝝ ꝑtis ꝯuen
tus lnia ſibi ſit conceſſa. di-
cto.c.ꝑiculoſa.li.vj. De reli
gioſis qui decimas debitas
eccleſijs ſibi appropriant vel
vſurpant.ſiue ꝗ̃ non permit-
tunt ſolui eccleſijs decimaſ d̃
animalibus familiaruꝫ ꝛ pa-
ſtoꝝ ſuoꝝ.vel alioꝝ īmiſcen-
tiū ip̃a animalia gregibꝰ eoꝝ
tales ſi non habent admini-
ſtrationes ꝛ beneficia ſunt ex
cōicati.ſi hn̄t ſunt ſuſpēſi. ni-
ſi requiſiti deſtiterīt īfra mē-
ſem. cle.religioſi.d̃ deci.Et ē
ep̃alis excōmunicatio. De
monachis ꝛ canonicis regu-
laribꝰ nō habentibus aliquā
adminiſtrationem qui ſe cō-
ferūt ad curias principū ſine
licentia ſuoꝝ prelatoꝝ. vt dā
nū aliquod inferant ſuis pre
latis aut monaſterijs.et ꝗ̃ ſi-
ne lnia arma tenēt infra ſepta
monaſterij.eſt ep̃alis excōica
tio.ꝑ cle.ne ī agro. d̃ ſta.mo.
De religioſis vel monialibꝰ
profeſſis et clericis in ſacris
ordinibꝰ cōſtitutis qui cōtra
hunt matrimoniū de facto ē
excōicatio epiſcopal'.cle.eos
de conſang.ꝛ affini. De in-
quiſitoribꝰ hereticorum. qui
pretextu officij inquiſitionis
quibuſuis modis illicite pe-
cuniam extorꝗ̃nt.vel ſcienter
bona eccl'iarū ob d̃licta cleri-
coꝝ fiſco eccl'ie applicāt. nec
pn̄t abſolui.niſi ꝗ̃bus extorſe
rint plene ſatiſfecerint de pe-
cunia.eſt ep̃al' excōicatio.cle.
nolentes.de here. De religi
oſis qui non ſeruant interdi-
ctum qd̃ ſeruat ſancta mater
eccl'ia rhomana. vt cle.ex fre-
quentibus.de ſen.excō. De
religioſis ꝗ̃ ꝯfitentibus ſibi
nō faciūt ꝯſciaꝫ ſcienter d̃ de-
cimis ſoluendis.tales ab of-
ficio p̄dicatiōis ſunt ſuſpenſi
donec cōmode poſſint faciāt
eis ꝯſciam. et ſi interim p̄di-
dicāt ſ't excōicati ep̃ali excōi-
catiōe.ꝛ ſil'r d̃ religioſis ꝗ̃ di
cūt aliꝗ̃ ṽba vt retrahāt audi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

entes a ſolutõe declaꝛ ẽ epa-
lis excõicatio. ꝑ cle. cupiẽtes
de pe. De religioſis mendi
cantib⁹ q̃ domos ad habitan
dũ vel loca de nouo reciperẽt
aut de nouo recepta mutarẽt
vel alienarẽt. c. j. d̃ exceſ. p̃la.
in cle. De fr̃ibus minoꝛib⁹ q̃
tꝑe ĩterdicti recipiũt ad diui-
na ffes vl' ſoꝛoꝛes d̃ tertio oꝛ-
dine ſancti Franciſci eſt epal'
excõicatõ. c. cũ ex eo. d̃ ſentẽ.
ex. in clemen. Ingredientes
monaſteria monialium oꝛdi-
nis pꝛedicatoꝛuꝫ extra caſus
neceſſarios qui declarant in
conſtitutionib⁹ ſuis. puta ad
dandum ſacramẽta infirmis
ad medendũ eis. ad reparan-
dũ edificia ⁊ hmõi. non habi
ta lnĩa a papa vl' a mgr̃o oꝛdi
nis. ſũt excõmunicati. nec pñt
abſolui. niſi a papa vel a ma-
giſtro oꝛdinis. vel ab alio cui
fuerit conceſſa talis abſolu-
tio. vt patꝫ in bulla ipſius oꝛ
dinis. cuius bulle tranſſum-
ptum vidi ego. Ingredien-
tes monaſteria monialiuꝫ oꝛ
dinis minoꝛum extra caſus
neceſſarios conceſſos in con
ſtitutionibus ſuis ſine licen-
tia pape vel miniſtri oꝛdinis.
excõicationeꝫ dioceſanis re-
ſeruatam incurrũt. put audi-
ui a quibuſdam fidedignis.

Nota q̃ ab excõicatiõĩb⁹
que fiunt ab hoĩe. ſiue a iudi
dice regulariter nõ põt q̃s ab
ſolui. niſi a ſuo excõicatoꝛe. vl'
ab habẽte plenariã iuriſdici-
onẽ ſuꝑ eũ. vl' a ſuꝑioꝛi ſꝫ oni
ſi in articulo moꝛtis. Item
nota q̃ fratres p̃dicatoꝛes et
volentes ingredi corũ religio
nem poſſunt abſolui a p̃latis
ipſius oꝛdinis a ſentẽtijs ex-
cõmunicatiõis. ſuſpenſiõis ⁊
ĩterdicti latis ab hoĩe vl' a iu
re. ſaltẽ ab illis quoꝝ abſolu-
tio reſeruat epo. De matia
oĩꝫ ſuꝑ̃dictarũ excõicationũ
tam pontifici ſummo. q̃ꝫ epi-
ſcopis vniuſcuiuſqꝫ dioceſ.
tã a iure q̃ꝫ ꝑ extrauagantes ⁊
ꝓceſſus curie. vide plenius ⁊
clari⁹ ac diffuſi⁹ ſi vis videre
in titulo de cẽſuris eccl'iaſti-
cis in tertia ꝑte ſũme compi-
late ꝑ me fratrẽ Antoninum
archiepm Floꝛentinũ.

Et ſic eſt finis omniũ caſu
um tam ſummo pontifici q̃ꝫ
epis reſeruatoꝛum.

p Rimo notandũ eſt q̃
ſunt due ſpecies excõi
cationis. ſ. maioꝛis et
minoꝛis. Excõicatio maioꝛ
ſemꝑ eſt pctm̃ moꝛtale. ⁊ taliſ
eſt pꝛimo ſeparat⁹ a deo. ⁊ nõ
põt cõicare ꝑ aliqua vtilitate
aĩe ſue. Secũdo eſt ſeꝑatus

a ſancta eccl'ia.i.a cõiõe ⁊ par
ticipatõe fideliũ. except; his
caſibus qui ſupra ſpecificati
ſunt. Et ſũt quinq; i quib; ipſe
excõicatus nõ põt pticipare.
qui ↄtinent in his verſibus.
Si p dlictis anathẽa q̇s effi
ciat. Os orare vale ↄmunio
menſa negat. Qui ſic intelli-
gunt. Os.id ẽ locutio. Ora-
re.i.oratio cu; alijs in eccl'ia.
Cõmunio.id eſt ↄmunicatio
ſacramentoꝝ. Uale.i.ſaluta
tio. Menſa.i.cib; ⁊ pot⁹. Ex
cõicatio ꝓo minor aliqñ eſt
mortale pctm̃. aliqñ veniale.
ſed anteq̃; dicat qñ ſit morta
le vel veniale. Nota ꝑus ꝙ
nouẽ modis hõ põt ĩcurrere
excõicatõ; minorẽ. Primo
qñ q̇s participat cũ excõicato
excõicatõe maiori aliq̇ illorũ
modorũ ſupius dictoꝝ. Se-
cũdo qñ q̇s ↄmittit ſacrilegi-
um.ſicut q̇ furat in eccl'ia vel
in ea illicitũ q̇d facit. Tertio
qñ q̇s eſt publicus ↄcubina
rius vel fornicator. Quarto
qñ q̇s acceptat aliquã eccleſi
am a laico.⁊ illa; ſic tenet.vt
xxvj.q.ij.c.ſi q̇s: Quito qñ
q̇s eſt ſimoniacus q̇ eſt etia;
excõmunicatus excõicatione
maiori. Sexto ſm q̇ſdam
qñ in bello iniuſto cõtra xpīa
nos exercet q̇s artem baliſta

rũ aut ſagittaꝝ. Septimo
oppreſſores inopũ ⁊ paupeꝝ
publici p̄dões. publici vſura
rij.meretrices. qui oẽs largo
modo loquẽdo pñt dici excõ
municati pro quãto taliũ ob-
latiões nõ debẽt admitti ad
altare ſanctũ dñi. Octauo il
loꝝ q̇b; denegat eccl'iaſtica ſe
pultura.ſicut ſunt illi q̇ mori
unt in torneamentis. q̇ dato
ꝙ penitẽtes moriant non po
nunt ĩ cemiterio.ſil'r etiã d; d
illis q̇ nõ cõicant ſemel in an
no ſine neceſſitate ⁊ cauſa. vt
c.oĩs.de pe.⁊ re. Nono om-
nes publici pctõres. Omnes
aute; caſus ſup̄dictos ponit
Innocen. Ray.et Hoſtien.⁊
in q̇libet p̄dictoꝝ caſuu; põt
abſoluere ſimplex ſacerdos ⁊
eps.pterq̃; forte in ſimonia ⁊
excõicatione maiori. In pri-
mo ergo caſu.ſ.in participati
one cum excõicatis maiori ex-
cõicatiõe põt hõ peccare mor
taliter ⁊ venialiter. Mortali
ter tripliciṫ. Primo qñ parti
cipat eodem crimine propter
qđ ipſe eſt excõicatus dando
ↄſilium.auxilium.⁊ fauore;.
rõne cuius pctm̃ cõmittitur.
Scđo qñ pticipat cũ excõi-
cato in aliq̇ alio crimine mor
tali ab illo ꝓpt qđ ipſe eſt ex
cõicatus. Sed in p̄mo caſu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nota ꝙ participās cū excōi-
cato ī eodē crimine vt dictuꝫ
eſt incurrit excōicatiōꝫ maio
rē. ſed in ſcđo mō cadit tm̄ in
minorē excōicatiōeꝫ etiam ſi
mortaľr peccat. Tertio qui
cōicaret cū excōicato maiori
excōicatiōe in ſacrīs. puta ac
cipe corpus xp̄i cū eo. vel ſa-
cros ordines. īcurrit excōica
tionē minorē peccat tn̄ mor-
taliter. In aliȷ̄s aūt caſib9 ſu-
pradictis nō peccat q̄s parti
cipando cū excōicatis. niſi ꝑ
q̄nto aliq̄s in cōtēptū p̄cepti
ꝛ ꝓhibitionis facte audacter
cū excōicato ꝛ ad libitū ꝯuer
ſaret. aut ī ſalutādo aut in lo
quendo ſine neceſſitate aut ī
morando vľ cōicando. Sed
nota ꝙ ſacerdos recipiēs ali
quē excōicatum maiori excōi
catiōe ad officiuꝫ eccľie. aut
ad ſacramēta. aut ad eccľiaſti
cā ſepulturā nō ſolū mortaliť
peccat. ſed ſubito eſt ſuſpen-
ſus ab adminiſtratione. et ſi-
bi eſt interdictus introit9 ec-
cleſie q̄uſq; ſit abſolutus. ꝛ ef
ficiť q̄ſi irregularis. ꝛ ſi taliť ī
terdict9 moriať nō dꝫ poni in
cemiterio. nec dꝫ ꝓpter timo-
rem ſacerdos deſiſtere q̄n ta-
lem excōicatū expellat de ec-
cleſia. q2 n̄ excuſať rōne timo-
ris. niſi taľ eſſet timor q̄ poſ-
ſet cadere ī ꝯſtātē viꝝ. tūc em̄
ſm̄ q̄ſdā excuſať ab īnťdicto
Hoſti. aūt diċ ꝙ btūs erit taľ
ſacerdoſ ſi ſe p̄pararet ad marty
riū. Nota igiť quōd habuiſti
ꝙ in nouē caſib9 hō cadit in
excōicationē minorē. rōne cu
ius ſepat9 eſt ab effectu ſacra
mētorū. ꝛ q̄ſtum ad deū. Nā
pctm̄ mortale aīaꝫ ſepat a đo
ꝛ excōicatus quōcunq; eſt in
pctō mortali. p̄terq̄ꝫ ꝑticipan
do cū excōicato maiori excōi-
catiōe in loq̄ndo. ſalutando.
orando. cōmunicando ꝛ co-
medēdo. ī q̄b9 caſib9 ſm̄ Tho.
hō n̄ peccat mortaliť. niſi ꝓpť
cōtemptū. dato ꝙ excōmuni-
catiōeꝫ incurrat. ꝛ ideo q̄ ē in
pctō mortali quōcūq; aliter
eſt excōicat9. etiā quātū ad ec
cleſiaꝫ eſt ſeparat9 ab effectu.
id eſt a gratia ꝛ ſacramētis. q2
nullus qui eſt in pctō mortali
cū ſit indiſpoſitus pōt conſe-
qui grām ſpūſſancti. pt tn̄ in
trare in eccleſiā. ꝛ ſtare in offi
cio diuino. et etiā poteſt cum
aliȷ̄s in aliȷ̄s participare. ſꝫ nō
pōt pacē in eccľia recipe. cum
pax ipſa ſit loco cōmuniōis.
Sed hec omnia plenius ha-
bentur in decretis ꝛ decreta-
libus. ꝛ in ſummis. ideo cum
expedit videre quere diligen
tius in ipſis.

Incipit interrogatoriũ, qđ eſt liber ſcđus huiꝰ opis, ⁊ hꝫ tres ptes pͥncipales.

p Oſtquam ille qui vult ↄ̃fiteri dixit ex ſe ea q̃ voluit đ peccatis ſuis, ſi nõ dixit ſufficienter, qđ quaſi ſemꝑ accidit, interrogandus eſt plene de his q̃ non dixit ꝓut videbitur fore expediens. Si vero modicum vel minus dixit potes interrogare ſecũdũ ordinem infra poſitum, vicꝫ pͥmo đ decẽ p̃cept̃, poſtea de vicijs capitalibꝫ, ñ aũt oẽs đ oibꝫ, ſed de illis q̃ ſolẽt in talibus reꝑiri, ⁊ non ſolũ de iſtis pctĩs interrogandi ſunt, ſed de oibꝫ circũſtantijs pctõrũ, ꝓut ſupra ſatis oſtenſum eſt. Nõ tñ ẽ neceſſe đ q̃libet peccato mortali oẽs circumſtantias p̃dictas ↄfiteri, ſed ſoluꝫ illas q̃ trahunt peccatum in aliam ſpeciẽ, q̃. ſ. hñt ſpẽalem deformitatẽ oppoſitaꝫ alicui p̃ceptoꝝ. Sed ⁊ de numero pctõꝝ mortaliũ, ſ. q̃ties mortale pctm̃ ↄmiſſũ eſt in q̃libet pctõrum ſpecie diligenter interrogandum eſt.

Incipit prima ps libri ſcđi de mõ interrogãdi penitẽtes a ↄfeſſore ẜm decem p̃cepta legis, ⁊ habet capitula. xxiiij.

Primũ p̃ceptum continet tria capitula. Primũ.

v Num cole deuꝫ. Circa hoc primũ p̃ceptũ ſic potes interrogare, ⁊ primo đ votꝫ.

De votis.

n Ota ẜm mgr̃m ſniaꝝ in. iiij. diſt. xviij. q̧ votum ẽ teſtificatio quedam promiſſionis ſpontanee q̃ fit deo de his q̃ dei ſũt ⁊ fieri dñt. Vel breuiꝰ ẜm Tho. Votũ ẽ ꝓmiſſio deo facta đ aliq̃ qđ ſit deo acceptum. Ad qđ requirunt̃ tria. ſ. deliberatio voluntatis, ꝓpoſitũ ⁊ promiſſio, vltimũ orit̃ ex ſecũdo ſcđm ex primo. Si tranſgreſſus eſt ſeu omiſit ĩplere aliqđ votũ licitũ, ⁊ ſi aduertent̃ cuꝫ poſſit ẽ mortale. Et totiẽs q̃tiẽs frãgit. Secꝰ ſi ex obliuione, vl' q2 ñ potat vt ĩfirmꝰ ieiunare, et hmõi. Si vouit ſe aliq̃d mali facturũ, vt vidictam vl' maioris boni ĩpeditiuũ, vt nõ ingredi religionẽ

hoc eſt mortale. ꝛ ſine aliq̄ diſ penſatiõe dꝫ illud infringere Si nimis tardauit implere ꝓpt̄ qꝺ a memoria excidit oi⸗ no. vł venit ad ſtatū nō valē⸗ di ĩplere cū pri⁹ potuiſſꝫ mor tale videt̄. Idē qñ dimiſit ꝓ⸗ poſitū ĩplendi cū tñ poſſꝫ. alˀs mora implēdi votū qñ ſibi ñ ꝑfixit tp̄s non videt̄ mortale. niſi mora eſſet valde nimia. ꝛ niſi ex h̄ ei ĩmineret pic̄lū nō valendi ĩplere. vt de voto in grediendi religionē. cū tñ nō haberet cām legitimā cogen tē dilatiōis. tunc etiā eſt mor tale. Si fecit votū ꝛ de re li⸗ cita vt de elemoſyna. ieiunio ꝛ huiuſmōi. ſꝫ ob malū finē. puta vt poſſit facere vindictā adultiū ꝛ hmōi. mortale pec catū ē. nec tenet̄ illud ĩplere.

Si fecit votū abſtinētie ꝛ hmōi. ꝛ dubitat vtrū poſſit ĩ plere vel non. ꝛ ſine diſpenſa tione vł ꝯmutatiõe ſupioris cuꝫ poſſit facil'r recurrere ad eum. vel ad ꝯfeſſorē ſuū ꝓ cō⸗ ſilio frangit mortale videtur.

Nota tñ φ viri pñt irrita⸗ re vota vxorum. ſ. abſtinentie pegrinationis. elemoſyne. et acceſſuſ ad talē locū. ꝛ maxīe votū elemoſynarꝭ ſi non hñt niſi dotē abſqꝫ alia ſupiorꝫ diſpenſatiõe. et ſi fiat talis ir⸗ ritatio etiā ſine cā rõnabili a viro. ām̄o nō tenet̄ vxor ĩple⸗ re talia vota. Dubiū eſt ꝺ vo to hieroſolymitano. qꝛ hoc in fauorē fidei emittit̄. De irri tatiõe votoꝝ ĩpuberꝝ ꝛ filioꝝ familias ꝛ religioſoꝝ. vide in ſcōa pte ſūme. tit. vi. Si ha bēs votū caſtitatis vł religio nē intrandi ꝛ mr̄imoniū ꝯxit. mortale eſt. ꝛ nō p̄t ꝯſūmare illꝺ abſqꝫ mortali pctō. qꝛ ad huc p̄t illud ĩplere ꝛ dꝫ añ ꝯſū matõꝫ mr̄imonꝭ. poſt ꝯſūma matiõꝫ ꝟo reddere tenet̄ debi tū etiaꝫ interp̄tatiue petenti. Sꝫ exigendo ſēp peccat mor taliter. vñ ꝯſulēdū eſſet ei pe⸗ tere ſup h̄ diſpēſatiõꝫ a papa ſm̄ Guil'. Poſſet etiā ep̄s diſ penſare. niſi eſſet talis conti⸗ nens et obſeruans ip̄m. Si fecit votū ſtultū et irrõnabile vt ieiunare dñica die vel non pectinare caput. vel lauare in ſabbato. ꝛ hmōi mortale non eſt. ſed prohibendum eſt illud implere.

De voti tranſgreſſione.

Tnota φ a tranſgreſ⸗ ſione votorū p̄t de iu⸗ re cōi ꝛ cõſuetudīe cõ⸗ feſſor abſoluere. qꝛ nō ē ꝺ ca ſibꝫ reſeruatis. ſꝫ de diſpenſa tiõe ꝛ ꝯmutatiõe votoꝝ ñ p̄t ſe ĩtromittere ſine ſpeciali cō

miſſiõe dioceſanoꝝ vl' alteri⁹ q̃ poſſit illã dare. Epi aũt i oĩbꝫ pñt ꝯmutare vel diſpẽſa re. niſi in voto caſtitatis vel religiõis ꝛ tribꝫ votis ꝑegri natꝛonis. ſ. hieroſolymitani ad ſanctũ Jacobũ. ꝛ ad limi na aplo͛ꝝ .i. rhomã. in q̃bꝫ vo tis papa vel ſũm⁹ penitentia ri⁹ ſoli diſpẽſant vl' ꝯmutãt.

De votis habes in ſecun da parte ſumme.

De ſuꝑſtitiõibꝫ. Ca. II.

Si fecit ipſe vel fieri fe cit aliq̃d maleficiũ ſeu iuxta vulgare malias in q̃bꝫ ſemꝑ fiũt incãtatiões occulte vl' manifeſte dmonũ inuocatiões. qd ſemꝑ ẽ mor tale. ꝛ dignũ morte corporali.

De incantationibꝫ.

Si fecit vl' fieri fecit vl' ꝓcurauit aliquã incan tationẽ cũ ſacramẽta libꝫ eccl'e. vt aq̃ baptiſmali vl' oleo ſancto. ꝛ hmõi ob ſanita tem vel aliam cauſam ẽ mor tale ꝛ grauiſſimum.

De adoratiõe creaturarũ.

Si adorauit aliquã cre aturã faciendo orõnẽ ad eã. vt ad lunã ſolẽ ꝛ ſtellas cũ ꝓmo apparẽt ꝛ hu iuſmodi eſt mortale pctm̃.

De diuinatiõibꝫ.

Si fecit vel fieri fecit a liquã diuinatiõꝫ ad in ueniendũ furta vel ad ſciẽdũ occulta vl' futuꝝ qd ſi bi ꝯtingere põt eſt mortale.

De arte notoria.

Si didicit artẽ notoriã vl' vſus ẽ ea ad ſciẽdũ aliq̃. vel ſi vſus ẽ arte nigromãtica. mortale. eſt ꝛ ſi hꝫ librũ iducẽd⁹ ẽ vt eũ cõbu rat. al's nõ eſt abſoluend⁹. ſic eſt liber Almadel Sexipho ras. ꝛ alij libri cõburendi ſũt quia mortale eſt vti eis.

De ꝯſtellatiõibus.

Si ex ꝯſtellatiõibꝫ vel planetꝭ ſub q̃bꝫ natus ẽ aliq̃d iudicauit dter minate d cõuerſatione eius. Idẽꝫ ſi ex phiſonomia. Cre dere em̃ hoĩeꝫ ex fato vl' ꝯſtel latiõe vl' ꝯplexiõe cogi ad bo nũ vl' ad malũ eſt hereticum.

De ſortibus

Si vſus eſt ſortibꝫ diui natorijs. quod eſt mor tale. ex leuitate autem veniale Si dedit aliquod turpe vxor viro ad comeden dum. vel alteri vt amaret eaꝫ vel fecit vel dixit aliq̃d turpe ad hmõi. ẽ mortale. iterrogã dum eſt q̃d fuit illud

De incãtatõibꝫ

f

J fecit vl' fieri fecit ali-
ſ quã incantatiōꝫ ob sa-
nitatē ꝯseq̄ndã ꝛ qñ h'
fit ſciendo eē ꝓhibitũ eſt moꝛ-
tale cōiter. qñ ṽo ex ſimplici-
tate fieret putãdo eſſe bonas
oꝛōnes videꝛ veniale. Sed ſi
nollet in futurũ abſtinere ne-
ganda eſt ei abſolutio, qꝛ ex
obſtinatōe ꝛ malicia videꝛ eē
moꝛtale, ꝛ interrogãdũ eſt de
verbis q̄bꝫ vtunꝛ, ꝛ de obſer-
uantijs quas addunt.

De bꝛeuibus.

J fecit vel fieri fecit vl'
ſ vſus eſt bꝛeuibus, que
communiter ſunt ſup-
ſtitioſa ex verbis vl' charta in
quã fiunt, vel modo imponē-
di vel poꝛtãdi, vel tēpoꝛe ſcri-
bendi, et inuenta ſuperſtitiōe
earum imponendum eſt ꝙ cō-
burant, ꝛ ſi nollent non ſunt
abſoluendi quia eſt moꝛtale.
Si vero putabant talia eſſe
licita tanquam oꝛationes, ve-
niale videtur.

De obſeruatiōibꝫ tēpoꝝ.

J obſeruauit vnã diē
ſ magis q̃ȝ aliã. in nō in-
cipiendo aliq̄d tanq̃ȝ
malũ, vt dies egyptiacos, vl'
diē in q̄ ocurrit decapitatio
ſancti Johis baptiſte, vl' diē
aſcenſionis in colligēdis her-
bis, ꝛ hmōi, veniale videꝛ qñ
ex ſimplicitate h' fit, ſiue ſcri-
bendo aliq̄, vl' poꝛtãdo ad ſuſ-
pēdēdũ in aliq̄ loco, ſi ſimpl'r
credit veniale eſt. Si ṽo hec
crederet anīo obſtinato, tunc
moꝛtale eſſet talia obſuare.

De ſomnijs.

J obſuauit ſomnia fa-
ſ ciēs aliq̄s oꝛōes ꝛ ob-
ſeruatiōes, ꝛ poſtea ex
his que ſomniat volendo de
futuris ꝛ occultis iudicare ꝛ
ꝓnũciare moꝛtale eſt, al's aũt
ſine obſuatiōe adiũcta adhi-
bere fidē nimijs ſomnijs pec-
catũ ē, ꝛ ſi ex ſe nō ſit moꝛtale
ꝑiculoſũ ē, qꝛ ſic diabolꝰ mul-
tos decipit. Si ex effuſiōe
olei de lucerna vel cracatiōe
aliquarum auium, vel vlula-
tu canum, vel magnitudine ꝛ
ꝯtinuitate vētoꝝ ꝛ hmōi eſti-
mauit aliq̄d mali euenturum
qđ fatuum eſt. Si exiſtima-
uit mulieres conuerti in cat-
tas vel alia animalia, ꝛ ire de
nocte ꝛ ſugere ſanguinē pue-
roꝛum ꝛ hmōi, qđ eſt impoſſi-
bile niſi deo, et ideo fatuum ē
credere. De hac materia diui-
nationũ incantationũ et oīm
ſupſtitionũ, vide clarꝰ in de-
cretis. xxvj. cauſa ꝑ totũ.

De blaſphemia multiplici
dei ꝛ ſanctoꝛum.

Capitulũ tertium.

SI blaſphemauit deū. vicz dicēdo eū nō eſſe iuſtū ⁊ oīa iniuſte diſponere. ⁊ eē acceptorē pſonarū. vel nō videre que fiūt. vel nō curare de actib⁹ hoīm. vel pditorē. vel ſine merito punire ⁊ flagellare eū. vl' nō poſſe iſtud vel illud facere. ⁊ hmōi. qd libet hoꝝ ē mortale. cū aduertit quod dicit ⁊ intelligit. Si blaſphemauit deū vel aliquem ſanctum. q̄ ꝓprie dr maledictio. vt maledictus ſit ⁊c̄. vt fit ex ira ſep̄ eſt mortale ſi aduertit ipa verba.

Secūdum pceptum de iuramentis ⁊ periurijs. ⁊ habet capitula duo.

Primum.

NEc iures vane p ipm. Prio d piurio. Si iurauit in aliq curia corā iudice mēdaciose mortale ē q̄ntūcunqꝫ alias haberet iuſtam cauſam ⁊ qui inducit ad hoc aduertēter vt iudex aduocatuſ ꝓcurator ⁊ hmōi mortaliter peccat. Si iurauit etiā extra iudicium in ↄmuni ſermone q̄cunqꝫ ex cauſa vel leuitate vl' vtilitate vel iocoſitate. vel q̄licunqꝫ modo nō ſolū ad ſancta dei euangelia ⁊ per corp⁹ chri ⁊ ſctōꝝ. ſed etiā p fidē p deū. ſi deus me adiuuet. p v̄ginē mariā. p crucē. p aīam ſuā ⁊ hmōi. h' ſp ē mortale qn̄ aduertit ſe iurare ⁊ falſum dicere. ⁊ totiēs q̄tiens ſic iurando aduertit. Si iurauit aliq̄d p certo de q̄ dubitat vtrū ſic ſit mortale eſt. et precipue iurando in iudicio. Si iurauit perpetrare aliq̄d quod eſt mortale. vt facere vīdictā non dimittere concubinam. ſeruare iniuſta ſtatuta. tenere ſecretaꝫ iniquaꝫ ↄiurationes mortalit' peccauit. nec dꝫ illud ſeruare. Si iurauit tenere ſecretū aliqd qd eſt tractatum in ↄſilio. vl' aliud qd nulli eſt nociuum. ſi aduertēt manifeſtat peccat mortaliter ipe ⁊ qui ſtimulat euꝫ ad manifeſtandum. ſciens illud eſſe ſecretum. Si iurauit ſeruare ſtatuta alicuius ciuitatis vel vniuerſitatis aliquod ſcienter ex illis tranſgrediendo ſtatutis peccat mortaliter.

Si tamen aliquod ſtatutum eſt abrogatum per ↄriā conſuetudinē. quia quotidie per omnes fit contrarium et diu. non videtur piurus ſi nō ſeruat illud. eo ꝙ non hꝫ vim ſtatuti. diſt. iiij. §. leges. Si

iurauit ꝑ aliquē modū oppro
brioſū ꝑ dei mēbra vł ſancto
rum, vt faciūt ribaldi morta-
liter peccauit, qꝛ blaſphemia
reputatur, xxij, q, j, c, ſi q̄s per
capillū, Si ꝓmiſit ſe aliq̄d fa
cturū licitū in honorē dei vel
aliorum ſctōꝝ, ſi n̄ intēdebat
obſuare mortaliter peccauit,
Si aūt intēdebat obſuare,
ſed veniente termino q̄ debet
implere nō ſeruat ꝓmiſſum,
cū tn̄ poſſet, licet cū incōmo-
ditate ſua peccauit mortalit̄,
niſi ille cui ꝓmiſit an̄ terminū
relaxet iuramentū qđ facere
pōt, ſi ꝓmiſſum in illiꝰ vtilita
tē tm̄ cedat, nam ſi i vtilitatē
alioꝝ vel in honorē dei ꝛ ſan-
ctoꝝ nō p̄t ille relaxare, ſꝫ ad
ep̄m vel papā ꝑtinet relaxatō
vel ꝯmutatio, ſi aūt nō p̄t im
plere excuſat̄ a pctō ꝑ tūc cū
nō pōt, Si q̄s etiā ꝓmittat
cū iuramēto ſe aliq̄d facturū,
qđ nō ē alicuiꝰ importatōis
boni vel mali, vt mr̄ đ ꝟberā
do filiū, vel de bibēdo vł nō
ꝛ hmōi videt̄ veniale iuratio
ꝛ periuratio, Si iurauit ſine
cā rōnabili ꝓ quibuſcūqꝫ mi-
nimis, dicendo etiā veritatē
veniale eſt, niſi faceret in con
temptū, ꝛ inducendus eſt vt
abſtineat ꝓpter ꝑiculum ꝑiu-
rij, Si induxit aliquē ad iu
randum, quē oīno credebat
falſum iuraturū mortalit̄ pec
cauit, niſi eſſet iudex hoc faci
ens ex officio ſuo ſm̄ iurꝫ or-
dinem,

De adiuratiōe. Ca, ij,

De adiuratiōe que ē in
ducere aliquem ad ali
q̄d faciēdū ob inuoca
tionē alicuiꝰ rei ſacre, ꝛ ſi ē ꝑ
modū coactiōis intendēs eū
obligare ꝑ modū iuramēti ad
aliq̄d faciendū vt ad ſuꝑiores
ꝛ alios in q̄bꝫ nō hꝫ poteſtatē
eſt mortale, ſic̄ adiuratio cai
phe cōtra dn̄m, Ad ſibi ſub-
ditos ꝟo eſt licita eo caſu q̄
liceret eis p̄cipe, al's nō, et tūc
adiuratꝰ tenet̄ illud facere vł
dicere, al's eſſet mortale ſicut
trāſgreſſio p̄cepti, Si adiu
rauit p̄latos vel ſocios vel in
feriores ꝑ modū dep̄catiōis
intēdēs reducere ad iuramē-
tū ad aliq̄d boni faciendū, nō
eſt malū vel veniale, Si le-
uiter ꝛ ſine cauſa eſt adiuratꝰ
nō faciēs illđ n̄ peccat, Tho,
Si adiurauit demōes ꝑ mo
dū p̄cis vel ad fiendū aliquid
ab eis, vel aliq̄d obtinenduꝫ
auxilij eſt mortale, niſi q̄s fa-
ceret ex familiari conſilio ſpi-
rituſſancti, vel niſi ex quadā
ſimplicitate q̄rēs ab obſeſſis
a diabolo, ſed per moduꝫ co-

actionis licȝ eos adiurare ne nobis noceant.

Si adiurauit creaturas irrationales ne diabolꝰ eis vtatᷣ in noſtrū nocumētū.licȝ. Si aūt vt demō operē in eis mortale eſt.vt incātatores ſerpentū. Si in cantilenis ⁊ turpibus fabulis miſcuit deum ⁊ ſanctos. et in narrationibus turpibus ⁊ amatorijs ē mortale.alias veniale.niſi faceret in ꝯtemptum dei.

Tertiū pceptū de obſeruatione feſtoꝝ ꝯtinet duo capi. Primum.

Sabbata ſanctifices. Quia quātū ad determinatiōem dierū iſtud pceptū ē de iure poſitiuo.ideo hꝰ annectere potes de ieiunijs eccl'ie ⁊ de auditiōe miſſe. Primo ꝗ̄ ſi fecit aliqͦd manuale opus diebus dn̄icis et feſtiuis vel al's pceptꝭ ab eccl'ia extra neceſſitatē.qꝛ mortaliter peccauit ſi p notabile ſpaciū.ſecus ſi fuerint aliq̄ puncta Si ꝓo ex neceſſitate.videlicet qꝛ hoſtes expectantᷣ vel veniūt inundatiōes aq̄ruȝ ⁊ hmōi.tūc liceret remouere blada ⁊ ſuppellectilia et huiuſmodi.⁊ debent obſeruari de veſpera in veſperā.id eſt de ſero ad ſero de cōſe.di.iij.c.pnunciādū.⁊ hic requiritᷣ magna prudētia in cōſulendo. Si vendidit vel emit dieb feſtiuis nō comeſtibilia de die in diem.vt panem.vinū.caſeum.carnes.⁊ hmōi. mortaliter peccauit. Si p modū negociatiōis nō in caſu magne neceſſitatꝭ. In nundinis tn̄ exquo prelati eccleſiarū tolerant ſi nō dimittunt audire miſſam ſcḋm Pe. de pal'. videntur excuſari qui mercantur in diebuſ feſtiuis ſcȝ a peccato mortali. Si fieri fecit aliquod p̄dictorum a ſuis filijs. diſcipulis. ſeruis laboratoribus ſine neceſſitate peccat mortaliter mandās ⁊ exequens. Si tamen mandans ſeu mgr̄ vel patronus non habet neceſſitatem. ſȝ diſcipulus eius vel ſeruus vel ruſticus habet neceſſitatem. ita ꝙ aliter non poſſet viuere vel qꝛ diſcipulus non obedit aliqn̄ magiſtro in his diebus vendēdo vel faciēdo aliquod exercitium eius artis pro aliquo tempe Et nec iſte nec alius ꝺ illa arte vult conducere eum ſecum.et aliud exercitiū neſcit facere videtur ipſe excuſari. Nam ſi in obſequiū eccleſiarum paupcularum ali

quando licet aliq̄d laborare
diebus feſtiuis ſm doctores
q̄nto magis licet ꝑ ſuſtentati
one vite eius in necitate. tuti
us tn̄ eēt eligere aliā artem ſi
poſſet. Simil'r de ſcriptori-
bus pro precio ⁊ conficienti-
bus inſtrumēta ⁊ iudicantibꝫ
⁊ facientibꝫ lōgas dietas non
cā cupiditatis. ſed neceſſita-
tis. q2 non hn̄ aliter pōt fieri
De barbitonſoribꝫ ⁊ hmōi
Medicinalia aūt ſp lz facere
et medicari. et talia vendere.
Si ꝑ totū diē feſtiuū vaca
uit ludiſ. venatōibꝫ. aucupijs
choreis et alijs vanitatibus
mūdi. Freq̄nter enī in his oc
currunt mortalia pctā. ⁊ ſi de
ſe iſta non ſint mortalia. Q,
etiā mortale pctm̄ diebꝫ feſti
uis ꝯmiſſum ſit grauiꝰ patet.
⁊ ideo de hmōi ꝯfitendū eſt.
De auditōe miſſe diebꝫ do-
minicis ⁊ feſtiuis.
I nō audiuit totā miſ
ſ ſam diebus illis. ſed
omiſit. vl' ex ꝯtēptu vl'
ex cupiditate lucrandi. vel cā
eundi ad ſolaciū. vel ad ꝯui-
uia. ſeu ex negligētia vl' igno
rantia craſſa mortaliter pec-
cauit. ⁊ totiēs q̄tiens dimiſit
Idē ſi audiuit ſꝫ nō totā. di-
mittendo notabilē ꝑtē. de cō-
ſe. di. j. c. miſſas. Secꝰ ſo eſt
ſi modicā ꝑtem miſſe dimiſit
Q, aūt q̄s audiat in paro-
chia ſua vel alibi miſſā ꝓpriaꝫ
ō die. vl' aliā audiēdo vl' nō in
telligēdo ſba. vl' nō audiēdo
q2 ſubmiſſe ōr. vel audiat ali
bi ſeu a ꝯcubinario ſeu ſimo-
niaco. ⁊ hmōi vl' nō ſimonia-
co ⁊ ꝯcubinario. ex q̄ p̄lati nō
ꝓuident ſuꝑ hmōi nō videnť
ſimplices ſollicitādi. ſꝫ dimit
tendū ꝯſcientijs coꝝ vbi talia
abūdāt. ſm Pe. ō pa. ⁊ Guil.
duran. Dimittēs ſo auditi
onē miſſe ex infirmitate vl' ex
tali occupatiōe quā non pōt
dimittere. vt ſeruire infirmo
vel alia iuſta cā. puta q2 ma-
net in caſtris excuſať. Excu-
ſanť etiā puelle que dimittūť
a parentibꝫ domi. nō tn̄ eun-
tes ad choreas. vidue etiaꝫ q̄
manēt in domo clauſe ꝑ men
ſes nō excuſanť. ſecus ſi ꝑ di-
es. xv. vel per menſem.
De obſeruatiōe ieiuniorū
Caplm̄ ſcōm.
I quis di
ſ mittit ieiunia eccl'ie. l'
q̄dragesime. quattu-
or tpm. ⁊ vigilias feſtoꝝ chri
ac apl'oꝝ ⁊ ſcrōꝝ poſt viginti
unū annos peccat mortaliter
niſi habeat cām legitime cum
excuſātē vl' ſaltē exiſtiet ſe hrē

puta cũ ē ſatꝫ debil' vel videť ſibi eē ꝓpť qđ credit nõ poſſe ieiunare ſine notabili corpis detrimēto.ꝫ ſm veritatē poſ ſit.talis nõ videť de facili cõdemnandꝰ đ mortali.exq̄ paratus erat obedire p̄cepto ſi credidiſſet ſe poſſe.aliť ē mortale.ꝛ totiēs q̄tiēs dimiſit aliquē diem ieiunij.q̄libꝫ em̄ dies eſt ſub p̄cepto.ſed añ.xxj. annũ inducēdi ſũt iuuenes ad ieiunandũ.ſed etiã interrogãdũ eſt de numero dieꝝ quos dimiſit.ꝛ q̄ de cauſa. Si ꝓ notabiliť anticipauit horam comedēdi.puta circa horam tertiã ſine cã legitima non eſt ieiuniũ vñ ꝛ mortale.hora ãt ꝯgrua eſt circa nonã.tardare aũt poſt nonã non ē viciũ.niſi fiat ex ſupſtitione. Si cuꝫ ieiunauit ex ſtatuto eccľie vel ex voto vel ex iniunctione cõfeſſoris comedit đ ſero fruſtũ panis.vel de pluribus fructibus aut confectionibus. vel de vno genere tm̄.ſꝫ ĩ magna q̄ntitate ieiunium fregit.Si ꝓ aliquid confectionum ſumit in parua quantitate non ſoluit ieiunium.niſi fieret in fraudem ad nutriendum.ſed ſumēdo aliq̄d fructuũ ꝑ modũ medicine.ne.ſ.vinum lauet ſtomachũ ñ videť eſſe malũ. Poteſt aũt q̄s in die plures bibere ſumpto prandio ꝛ nõ frãgit ieiuniũ.niſi fiat in fraudem.vt dictum eſt. Debiles ꝛ multũ laborantes.itinerantes ꝛ ꝑegrinãtes.p̄gnãtes ac nutrientes.paupes et hmõi.quõ et qñ a ieiunio excuſenť.vide pleniꝰ in ſumma

Quartũ p̄ceptũ đ honore parentum.et hꝫ duo capitula Primum.

Habeas in honore parētes.q̄re primo.Si dixit ꝟba contumelioſa vel opprobrioſa parētibꝫ mortaliť peccauit.ꝛ multo magis ſi verberauit etiam leuiter. Idē ſi parentes irriſit. Si blaſphemauit vel maledixit ipſis defunctis ꝛ viuis. Si non obediuit eis in licitis ex cõtemptu peccauit mortaliter etiam in paruis rebus.ſecus ſi ex negligētia in rebus non multum põderis.Si nõ prouidit neceſſitatibus eorũ cũ poſſet mortale eſt. Si non impleuit legata facta ab eis ad pias cãs ſed multũ diſtulit ꝓpter incõmoditatē.cũ tñ poſſet peccauit mortaliter. Si non reuerenter ſe habuit:ſed ꝯtem-

pſit vel dure locutus ē. vel ꝓ-
uocauit ad irā. vl' nō ſuppor-
tauit eos. vel diligent' nō ꝓui
dit. veniale eſt.

De gubernatiōe familie.
Capl'm ſcōm.

ſ I non pro-
uidit magnis neceſſi-
tatibꝰ victꝰ ⁊ veſtitus
filioꝝ. vxoris. ſeruoꝝ. cū poſ-
ſet ex auaricia vel crudelitate
mortale ē. Itē ſi ꝓpter h̄ ille
gitimos filios miſit ad hoſpi
tale. vl' ſeruoſ q̄ ſibi bn̄ ſerui-
erūt. Si non adhibuit dili-
gētiā ad hoc vt boni eſſent ⁊
mandata dei ⁊ eccl'ie obſerua
rent. vt de ꝯfeſſiōe. cōmunio
ne: auditiōe miſſe: ꝺ honeſta-
te ⁊ hmōi. ⁊ ſi notabilem in h̄
ꝯmiſit negligētiā: nō curādo
vel nō corrigēdo mortale eſt
vel veniale graue. Si dixit
vxori ꝟba cōtumelioſa vocā
do ſcortū ⁊ hmōi. vel verbe-
rauit aſpere ſine cauſa rōna-
bili. ſꝫ ex iniuria mortale ē. ſe-
cus ſi alias ei dura et aſpera
loquit'. Si vxor cōtendit cuꝫ
viro in licitis rebꝫ nolēs obe-
dire ex h̄ ꝓuocans eū ad blaſ-
phemādū deū vel ſanctos vl'
ad aliud grande incōueniēs
mortale eſt, ſi eſt occaſio data
ad hoc. Si vir ꝑmittit vxo
rem facere vanitates aut or-
natꝰ vel tripudiatꝰ ⁊ hmōi et
alia ml'tū ꝓuocātia ad laſciui
am mortale videt'. ſi ꝟo nō vi
det' multus exceſſus veniale.

Mater q̄ mittit filiā ad
choreas ad alias mūdi vani-
tates. ⁊ non ducit ad miſſam
ꝯfeſſionē. ꝯmunionē. peccat
mortal'r. ⁊ n̄ videt' poſſe excu
ſari a mortali. Si dn̄s vl' do
mina nō ꝓuidit neceſſitatibꝫ
corpalibꝫ ſeruorū ⁊ ancillarū
⁊ infirmos mittit ad hoſpita
le. ⁊ nō curat ꝺ neceſſitate eo
rū. vl' n̄ dat eis habilitatē ad
ꝯfitendū cōicandū. audiēdū
miſſā cū poſſit. vl' facit ī feſtiſ
laborare. mortale eſt in q̄libꝫ
horum. Si nimis dure vel
nimis remiſſe alias ſe habu-
it in gubernatione familie in
quo omnes delinquūt etiam
ꝑfecti cōmuniter veniale eſt.
diſt. xxv. c. q̄lis.

Quintum p̄ceptum de ho
micidio. c. vnum.

n Non occi-
ſor eris. ⁊ ꝑmo q̄-
re. Si occidit ex
tra ordinē iuris aliquem vo-
luntarie. vel preter intentiōeꝫ
a caſu dando operam rei illi-
cite. vt in ludo noxio. vt ad ſa
xa. vel etiā rei licite. ſed nō ad

hibendo debitã diligentiã vt pꝛiciẽdo tegulas d̃ tecto moꝛtale eſt. ⁊ caſus epis reſeruat? Itẽ ſi ex neceſſitate euitabili ⁊ etiã ineuitabili, ad quã puenit ex culpa, puta qꝛ adulter eſt inuentus a viro mulieris adultere q̃ vt moꝛtẽ euaderet eum occidit. interrogãdũ eſt de cã homicidij. Si iudex occidit aliquẽ innocentẽ ſm iura. vel aliquẽ nocẽtẽ. ſed ꝑter oꝛdinem iuris. vel ſm ꝓceſſum oꝛdinariũ. ſed nõ habens legitimũ dominiũ. vel habens ptãtem ſed non ex iuſticia ſed ex vindicta vel auaricia vel crudelitate. et eſt caſus epiſcopalis. niſi in vltio puncto. Si mulier grauida queſiuit aboꝛſum ꝑ medicinas. vl' laboꝛes. vel ꝑ aliuꝫ modũ. etiam ſi non ſequat' effectus ẽ moꝛtale in ea. ⁊ i q̃libet ꝯſulente ⁊ coopante ad h̃ non tamen eſt caſus epiſcopalis. Si vero ſequitur effectus ⁊ puerperium erat foꝛmatũ i vtero. homicidiũ ẽ in ea ⁊ in coopante et cõſulente vnde caſus epiſcopalis ẽ. In aliq̃b' etiã locis ſi non ſequit' effectus ꝑ ſynodales ꝯſtituti ones eſt epiſcopalis. ⁊ alicubi eſt excommunicatio. Si occidit mater filium vel filiam ſponte ad occultandũ crimen ſuũ grauiſſimũ eſt ⁊ multo plus ſi nõ baptiſatũ. Si pater filiam. vel frater ſoroꝛẽ foꝛnicantem. ſi vir vxoꝛem. ſi vxoꝛ virum ꝓpter odiũ vel amoꝛem ad aliquẽ alium. ſi filius patrem vel matrẽ ex ira vel auaricia. vel fratrẽ frater g̃uiſſima ſũt ⁊ digna magna penitentia. et epiſcopo reſeruata. Et nota ꝙ epiſcopi ſolent communiter eos mittere qui ire poſſũt pꝛo caſu homicidij ad penitentiarios curie ad terroꝛem incutiendum Si tamen nolunt: poſſunt abſoluere tales per ſe vel per alios. Ideo pape non reſeruatur.

Si mater vel nutrix ſuffocat filium vel filiam quem tenet iuxta ſe inaduertenter opprimens eum moꝛtale eſt ꝓpter negligẽtiam. et eſt epiſcopalis.

Si mulier grauida ꝑter intentiõꝫ aboꝛtit. ſi commiſiſſet ibi notabilẽ negligentiã puta qꝛ nimis ſaltauit. vl' quia nimis ĩoꝛdinate laboꝛauit. vl' ꝓpter inoꝛdinatas laſciuias non eſſet abſq; moꝛtali pctõ.

Idem in viro vel alio pcutiente eam vnde hoc ſequit'. Secus vero ſi nõ eſſet in cã.

Si quis etiā non occidit.tñ
mutilat aliqđ membrum vel
reddit inutile. aliter extra or
dinē iuris.vł vulnerat vł alś
ꝑcutit aliquē ex iniuria pec‑
cat mortaliter. Itē ſi iniuſte
incarcerat.vel tenet ꝑ violen
tiam ne liber poſſit abire. niſi
faceret ꝑ pūctū tēporis ad im
pediendū malū ei⁹. Si cle‑
ricū hñtē tm̄ ꝓmam tonſurā
eſt excōicatus. Si qs ꝟbo
vel mandato ſcz mandando.
ꝑſuadendo.ꝯſulēdo.ratificā‑
do vel incitādo coopat̄ aliqđ
ꝑdictorū vel mortem vł cor‑
poralē leſionē peccat mortali
ter.etiā ſi nō ſequatur effect⁹
Sed ſi ſequitur effectus gra
uius eſt.⁊ ſi ꝑcuſſit vel hmōi
incarceratus eſſet clericuſ vł
religioſus in q̄libet ꝑdictorū
caſuū ꝑcutiens vel includēs
eſt excōicatus.niſi eſſet ꝑlat⁹
eius q̄ hec faceret cā correcti
onis. Et vbi in ꝑdictis.ſcz
mandato ꝯſilio coopatiōe vł
facto ſi eſſet enormis iniuria
facta clerico vł religioſo non
pōt abſolui citra ſedem aplī‑
cam vel legatum vel ſummū
penitentiariu3. Secus ꝟo ſi
ñ eēt enormis iniuria. De hu
iuſmodi materia habes diffu
ſe in.iiij.ꝑte ſūme. Enormis
iniuria dicit̄ qñ ad mutilatio
nem membri ſeu effuſionem
ſanguinis magnā.ſ.ꝑ vulnus
illatū ꝓceſſū fuerit. Aut ſi in
epm̄ vel in abbatē ꝓpriū ma‑
nus violēta iniecta ſit.vt ca.
cum illoꝝ.de ſen.excom. Aut
em̄ đr enormis arbitrio boni
viri ex circūſtantijs locoꝝ tē‑
porū.ꝑſonaꝝ. vt inſtit.đ iure
naturali. §.atrox. Uel ſi eſt
facta religioſo.q₂ nō abſoluit̄
talis citra ſedem apoſtolica3
vel legatū ei⁹.vł eius ſummū
penitētiariū. Secus ꝟo eſt ſi
nō eſſet enormis. Si qs in
terfecerit vel mandauerit vel
fecerit interfici aliquem chri‑
ſtianum per aſſaſſinos. etia3
ſi nō ſequatur effectus eſt ex‑
cōmunicatus et depoſitus oī
gradu ordine et dignitate ſe‑
culari vł eccleſiaſtica.ſimilit̄
receptor et defenſor hmōi aſ‑
ſaſſinoꝝ.c.ꝓ humani. de ho‑
mici.li.vj. Dicūt̄ aſſaſſini q̄‑
dam heretici.vide đ hꝭ in.iiij.
ꝑte ſūme.ti.j. Si qs deſide‑
rat mortē alterius deliberata
ratiōe in malū alteri⁹. ſiue ex
odio ſiue inuidia ſiue ex aua‑
ricia.vt habeat eius bona.vł
ex luxuria vt aliam accipiat
vel ex ſupbia vt ī ꝑlatiōe ſuc‑
cedat vł ex acidia ne habeat
cauſam gubernandi eū. vł vt
ſit magis liber et non habeat

corripientē: in q̄libet hoꝝ eſt mortale: ſec⁹ aūt ſi h̄ ꝯſiderat ne ipſemet vł ille deū ampli⁹ offenderet vł ne peior effice-ret: aut ne bonis pſōis vł ec-cłie dei noceat: ſicut tyrāni. Si ꝓo q̄s ex īpatiētia ⁊ ira pcutit ſeipꝫ iniurioſe peccat mortł'r ⁊ ſi cleric⁹ ſit: ē excōicat⁹: ſec⁹ ſi ex zelo deuotiōis ad repri-mēdā carnē vł tētatiōes: nō tn̄ lꝫ abſcindere aliq̄d mēbrū al's peccaret mortal'r ⁊ effice ret irregular: ⁊ ſi eēt laic⁹ eſ-ſet excōicat⁹. Si occidiſſet vł vulneraſſꝫ aliquē ī loco ſa-cro eēt ſacrilegiū ⁊ eccłia vio lata. Si p violentiā etiā ſi ſit official' eduxerit malefactorē vł debitorē d loco ſacro: vł fe cerit eū capi peccauit mortł'r Si fecit vł fieri fecit tornea mētū: vł aliq̄d ſpectaculū vbi ſit piculū vite mortł'e pctm̄ ē.

Sextū p̄ceptū de luxuria actuali ⁊ ſpeciebꝫ ei⁹. c. vnū.

Non mechaberis. Luxuria actual' q̄ꝯmittit extra mr̄imoniū ſp ē mortale pctm̄ ī oībꝫ ſpēbꝫ ſuis: q̄ oēs h̄ ponūt: q꜀ diſticte opor tet eas ꝯfiteri vł interrogare ꝯfitētes ſi a ſeipis nō dicunt: nullo mō tn̄ neceſſe eſt īterro gare de his oībꝫ: niſi nc̄cītas cogat: ne q̄s addiſcat q̄d ne-ſcit: ſꝫ put ꝯuenit pſōis q̄ ꝯfi tent: ⁊ cū h꜀ vltima ſpēs nō ē vltra deſcēdēdū ad alias pti-culares circūſtantias nō ne-ceſſarias. ⁊ cauto ac honeſto mō īterrogādū ē. Si ꝯgno uit ſolutus ſolutā. que d꜀ for-nicatio. ⁊ ſi eſt meretrix vł ſer ua ſua vel alterius. vł vidua. ⁊ etiā ſi tales īduxit ad pctm̄. Si tenuit ꝯcubinā. ⁊ q̄nto tpe. q꜀ vltra fornicationē eſt ibi ſcādalū p̄ximoꝝ. q꜀ publi cum licet ſit fornicatio. Si virginē deflorauit extra ma-trimoniū. quod dicit̄ ſtuprū. ⁊ ſi duxerit eā pmittēdo duce re in vxoeē cogēd⁹ ē ī foro cō ſcīe. vel ducere eā in vxorē ſi bi. vel eā dotare ſi pōt ⁊ iūri-at⁹ ē pentibꝫ eiuſdē ſi hoc ne-ſcierūt. Si ipſe ſolutus cog nouit vxorē alteri⁹. vel ipſe vxorat⁹ cognouit ſolutā. q̄d d꜀ adulteriū. et eſt duplex q̄n vterq꜀ eſt coniugatus. Si intulit violentiā alicui. q̄d d꜀ raptus. ⁊ ſi contra voluntatē parentū grauī⁹ eſt. Si nu-pte vel virgini vł moniali gra uiſſimum eſt. Si cognouit conſanguineam ſuam. vel cō ſanguineā vxoris ſue vſq꜀ ad quartū gradum cōſanguini-

tatis vl'affinitatis. ꝛ dicit̃ inceſtus. Idē ꝺ muliere q̄ ꝑmittit ſe cognoſci a cōſanguineo viri ſui. Si cū moniali ſcelus eſt opatus vel cū habēte ꝓfeſſionē caſtitatꝫ dicit̃ ſacrilegiū Idē ſi mulier cū clerico religioſo p̄lato oꝛdīario ꝛ huiuſmodi. Si cognouit ꝯmatrē vel quā tenuit ad baptiſmū filiā ſpūalē vel criſma. vel quā audiuit in ꝯfeſſiōe. et ꝺꝛ inceſtus vl' ſacrilegiū. Idem ꝺ muliere q̄ cū cōp̄re ſe miſcuit voluntarie. Si ꝑ ſemetip̄m vigilās et voluntariꝰ ſe polluit. ꝛ dicit̃ mollicieſ ſiue manibꝫ ꝓꝓꝛijs vel alijs modis. ꝺ mō nō eſt interrogandū. Si cū maſculis opatus eſt turpitudinē. vl' femina cū femina. vl' vir cū muliere extra vaſ debitū. et ꝺꝛ viciū ſodomiticū. Si cū bꝛutis opatꝰ ē nephaſ ꝛ cū q̄bꝫ. ꝛ dicit̃ vitiū beſtialitatis. Si diebꝫ feſtiuis aliquod hoꝝ opatus eſt. qꝛ grauius ē. ſm aliq̄s ꝓ̄o neceſſe ē cōfiteri hmōi circūſtātiā. qꝛ mutat ſpeciē peccati. Si in eccl'ia vel in loco ſacro aliqꝺ p̄dictoꝝ ꝯmiſit. qꝛ ꝺꝛ ſacrilegiū. ꝛ ꝑ hoc violat̃ eccl'ia. ꝛ ſi iſtud eēt manifeſtū eēt recōciliāda eccl'ia. De pctis ꝓ̄o q̄ ꝯmittūt̃ in ꝯlugio. ſ. tactibꝫ ꝛ actibꝫ inhoneſtis ꝛ oſculiſ ac ꝟbis ꝛ hmōi dicet̃ in capitulo de luxuria. Nota tñ qꝫ de iure cōi pctā luxurie ñ ſūt reſeruata epīs. nec ꝓ aliq̄ illorū eſt lata ſentētia excōicationis a iure. Sed cōmuniter ꝑ ſynodales cōſtitutiōes epoꝝ aliquos ex dictis caſibꝫ ſibi magis reſeruāt. vt inceſtum. ſacrilegiū. ſcilicet cum monialibus. Aliqui vero epiſcopi vicium beſtialitatis. alij etiā vicium ſodomiticū. et quedā alia in q̄bꝫ eſt lata ſnīa excommunicationis per ſynodales conſtitutiones. Et ideo quere in dioceſibuſ in quibus audis confeſſiones.

Nonū p̄ceptuꝫ de luxuria mentali. ꝛ eiꝰ ſpēbꝫ. ca. vnū.

E nota qꝫ cogitatōes ꝯmittēdi aliqꝺ pctm̄ luxurie q̄ ſūt cū cōſenſu rōis ſemꝑ ſunt peccata moꝛtalia. et ꝯtra hoc p̄ceptum. Non deſiderabis vxoꝛem ꝓximi tui. Et ſunt diuerſarum ſpecierum ſicut ſūt opa carnalia. licꝫ non ita grauia moꝛtalia ſicut opus exterius cōmiſſum. Et cum dic̃ penitens ſe habuiſſe cogitationes q̄bus ex ratione cōſenſit, interroget confeſſoꝛ erga

q̄s pſonas.ꝛ cū q̄bꝫ habuerit q꜠ ſi erga cōiugatā eſt adulteriū. Si ad ſolutā ꝛ ipe ſit ſolutus ē fornicatio. Si cū cōſanguinea eſt iceſtꝰ. Si cum maſculo eſt ſodomiticū. Si cū virgine extra mrimonſū ē ſtuprū. Si cū religioſa eſt ſacrilegiū. Si per violentiā eſt raptꝰ. Interrogandū etiā eſt q̄tiens habuit hm̄ōi cogitationes ad aliquā.q꜠ totiēs peccauit mortaliter. Si p interualla tp̄m hm̄ōi fecit.videlicꝫ ex rōne deſiderat fornicari cū aliq̄. poſtea ꝓ ſe occupat in aliq̄ negocio.vel cogitat ꝺ gubernatione domꝰ ꝛ hm̄ōi.et exinde iteꝝ deliberat fornicari.peccat denuo mortaliter.ꝛ ſic ꝺinceps. Sꝫ ſi ꝯtinue verſaꝛ̄ in tali cogitatiōe ꝑ horas vnū tm̄ peccatū eſt.ſed tanto grauiꝰ q̄nto diutius pſeuerat cogitando. Itē ſi mutat cogitatiōes de vna pſona ad aliā vł ad diuerſam ſpeciē cū eadē pſona deliberās ꝑ ſe de q̄libꝫ ſemꝑ de nouo peccat mortaliter. Unde ſi centū mulieres videret vnam poſt aliaꝫ. ꝛ ad quālibet ſpecialiter animum determinat centum mortalia ꝯmittit. Secus ſi vna cogitatione hoc appetit.quia vnuꝫ eſt habens deformitatem tot pctōꝝ. Interrogandū eſt ſi diebꝫ feſtiuis diſcurrit ꝑ eccleſias ꝓuocando mulieres ꝛ ſi phylocaptꝰ ex aliq̄ ſecutꝰ ē eam.ꝛ q̄nto tp̄e. Quod dicit̄ de viro idē dicendū eſt ꝺ muliere erga virum.

De delectatōe moroſa ī cogitatiōe ſupra dictum eſt ī capitulo de luxuria.

Si mulier tentaꝛ̄ habere amatores ꝛ cū ꝑpēdit aliquē vel aliq̄s procari vel eā amari carnalr̄ pōit ſe ad feneſtrā. vel vadit ꝑ aliquem locū vt videaꝛ̄ ab eo.vel ponit ſe ī eccleſia vel alio loco publico vbi diſcurrūt iuuenes ad pc̄ā dū.mortale ē. etiā ſi nō appetat peccare cū talibꝫ q꜠ occaſionem ruine p̄ſtat. extra de iniur.ꝛ dam.da.c.fi.

Septimū p̄ceptū ꝺ furto nō faciēdo.ꝛ ꝺ vſura.q̄ diuerſis modis fit.ꝛ hꝫ.viij.cap.

Furtum nō facies.

De vſurpatiōe rei aliene q̄ in hoc precepto ꝓhibeꝛ̄. Nota ꝙ in oībus infra ſcriptꝭ ſpēbꝫ ē mortale pctm̄.ꝛ teneꝛ̄ ad reſtitutōnē ei a q̄ res capta ē. Q,ſi ille ignoraꝛ̄ vł nō īueniꝛ̄ paupibus erogāda ē.et nō ſolū qui accipit. ſꝫ etiā heres eiꝰ. ſi tm̄

de bonis ei⁹ ad eũ ꝑuenit.c. michael.extra de vſuris.

Circa vſuram q̃re ꝑmo.

Si mutuauit pecuniaȝ numeratã.vl' aliq̃d eorũ q̃ vſu cõſumunť. vt frumẽtũ vinũ oleũ.⁊ hmõi itẽtiõe aliq̃d recipiẽdi vltra ſuũ capitale.⁊ illud plus qđ accepit teneť reſtituere. Si mutuauit ſuꝑ pign⁹ rei mobilis puta veſtis equi et hmõi. vel immobilis.vt domus agri ⁊ hmõi.⁊ interim accipit vſufructũ pignoꝝ dũ ali⁹ tenuit pecuniã ſuã vſura eſt. Excipitur tñ caſus qñ gener accipit poſſeſſioȝ in pignus a ſocero ſuo q̃uſqꝫ dat ſibi dotẽ.⁊ ſuſtinet onera matrimonij nutriẽdo vxorẽ ſuã.extra de vſuris ca.ſalubꝛiter. Si poſuit pecuniã penes mercatorẽ vel artificem cũ intentiõe aliq̃d ꝑcipiendi vtilitatiſ. licet non fiat pactũ de h.ſed ponit ĩ diſcretiõe ei⁹ volens in oĩ caſu capitale ſuũ ſaluũ vſura eſt. ſed ſi vult ita ꝑticipare de damno ſicut de lucro. tũc lȝ etiã cum pacto.⁊ in hoc ſolent etiã offendere mulieres de dotibus ſuis.⁊ dicunť vulgariter depoſita.ſȝ eſt vſura. c. pleriqꝫ. xiiij.q.iij.in textu ⁊ glo.

De ſoccedis aĩalium.

Si ſoccedis aĩaliũ pecorũ boum ⁊ hmõi ita paciſciť vt capitale ſit ſaluũ eſt vſura.ſȝ ſi ñ ẽ ſaluũ. ſed nimis grauať vna ꝑs nõ eſt vſura ſȝ iniuſticia. Si in emptõe fructuũ terre vl' aliarũ rerũ ex eo ante ꝑ aliq̃s mẽſes q̃ꝫ reciperet fruct⁹.vl' alias res ſoluit ꝑciũ.⁊ ꝓpter h emit minus iuſto ꝑcio. vel ſi valebat decẽ emit ꝑ nouẽ.vſura ẽ Secus ſi faceret h qꝛ ꝓ͛iſimiliter põt etiã minus valere q̃ꝫ illud qđ ſoluit.vicȝ octo.

De venditiõe ad terminũ.

Si vẽdidit ad credẽtiã ſeu terminũ pannos laneos.lineos.de ſerico vel alia q̃cũqꝫ maioꝛi ꝑcio q̃ꝫ ad cõtantoſ.qꝛ ſi vendidit ſic plus iuſto ꝑcio rõne dilatiõiſ vſura eſt. Si ꝟo nõ vendidit plus iuſto ꝑcio.ſȝ nõ vult facere ita bonũ foꝝ ei ſicut illi q̃ dat pecuniã numeratã ſibi.ñ eſt vſura.Tho.⁊ extra de vſuris ca.nauiganti.⁊ ca.in ciuitate tua.

De cambijs.

Si fecit cãbia minuta. puta đ vno floꝛeno aureo ad monetã vl' ecõuerſo accipiendo aliquid ꝺm cõem curſum nõ eſt illicitum.

Si fecit cambia realia ꝑ

lrās de loco ad locū. ⁊ ñ ficta
eſt, licitū moderatū lucrum.
Si fecit cābia q̇ vulgariter
dicunt̄ ſicca. vt ꝑ venetos a li
bꝛe de groſſi. vſura ē. qꝛ reali
ter ē ibi mutuū. ſed ſub ſpe lu
cri. hec freq̄ntant̄ Florentie.
Si tutoꝛ vl̕ curatoꝛ pupil-
lorū vel ꝓcurator ⁊ factoꝛ cu
iuſcūq₃ pecuniā pupilloꝝ vel
patronoꝝ dedit ad vſurā ī vti
litatē illoꝝ. vltra pctm̄ moꝛta
le ꝯmiſſuȝ ī caſu q̇ illi nolint
vl̕ neq̄āt reſtituere. qꝛ illi q̇ha
buerūt vtilitatē ꝑ̄ncipalit̄ te-
nent̄. ſȝ nō reſtituētibꝫ illis te
net̄ ꝓcuratoꝛ tutoꝛ ⁊ curatoꝛ
⁊ hmōi. Si q̇s emit agrum
vl̕ domū multo maioꝛi ꝑ̄cio
q̄₃ valeat. intendēs ꝙ vēditoꝛ
reemat ab eo deducēs h̄ ī pa
ctū. ⁊ ip̄e interim fructus reci
piat. vſura palliata eſt.

De mutuantibꝫ ſub ſpe.

I q̇s ꝓpter pecuniam
ſ mutuatā aliq̄ñ petit vl̕
ſperat ꝑ̄ncipaliter ha-
bere ab eo aliq̇d obſequiū vl̕
vtilitatē q̄ ꝑ̄cio poſſit eſtima
ri. vt oꝑa laboꝛatoꝝ vel bouȝ
ad colendū terras vel mutua
tionē iumentoꝛum. vel aliq̇d
donum. vel vt ꝓcuret ei offi-
ciū vel beneficiū eccleſiaſticū
vel ſeculare. Vel ꝙ det ſibi ꝑ
pter hoc plus de fructibꝰ ter-
re eius q̄₃ colit. vſura eſt. Et
quando ꝓpter hoc non ab eo
cui mutuauit. ſed ab alio vt a
dño vel a cōītate recipit vtili
tatem exinde dȝ illud paupe-
ribus erogare.

De accipientibꝫ ad vſuraȝ

I quiſ accepit mutuo
ſ ad vſurā ñ ad ꝓuidēdū
ſue neceſſitati. ſed vt
det ip̄o ad vſurā. vel ludat. vt
alias male vtat̄ peccat moꝛta
lit̄. Idē ſi eū inducit q̇ al̕s nō
erat feneraturꝰ. Pe. de pal̕.

De facientibꝫ ſtatuta in fa-
uoꝛem vſurarioꝛum.

I fieret ſtatutuȝ ī aliq̄
ſ ciuitate vl̕ caſtro vl̕ lo
co ꝙ vſure ſoluant̄. vl̕
ꝙ ſolute ñ poſſint repeti. aut
repetite nō debeāt reſtitui. ex
cōīcati ſunt qui faciunt hmōi
ſtatuta. ⁊ qui iudicāt ẜm ipſa
Vñ illi q̇ faciunt capitula cū
iudeiſ. vt dñi ⁊ cōītateſ ꝯtinē
tia ꝙ poſſint fenerari. vl̕ ꝙ ñ
poſſint repeti in iudicio vſu
re extoꝛte ab eis ⁊ hmōi vidē
tur icidere in hāc excōīcatiōȝ
Dñi ꝟo q̇ h̄ faciunt ⁊ ciues q̇
h̄ ꝯſulūt. extra de vſuris. cle.
ex graui.

Caplm̄. ij.

E emptiōe ꝟo denari
d oꝛū mōtꝭ vt Florētie.
vel impſtitoꝝ vt vene-

tijs.vel locorū vt Janue.qꝛ
aliq̄ ponūt cōtractū eſſe vſu-
rariū.alij ꝟo nō.ſ.ↄtrium tenē
tes. Ideo nemini cōſulas vt
faciat ↄtractū. factū ꝟo ſi po
tes inducere vt poſt mortem
ipius vel vni⁹ alterius finiat
vel ſatiffaciat cōitati. vel det
paupibꝫ.bonū erit. Si ꝟo n̄
vult adherēs opinioni ↄrie.
nō facile ↄdēnes. qꝛ in hmōi
ſm doctores nō eſt ꝑcipitan
da ſnīa.d̄ his ⁊ alijs ſupradi
ctis habes in ſecunda pte ſū-
me.titu.ij.de vſuris.

De fraudulentia q̄ multis
modis ↄmittit. Caplm. iij.

d
E fraudulētia q̄ fit vl'
in rei ſuba. vendendo
vnā rem ꝑ alia vt vinū
lymphatum ꝑ puro. carnes
pecudinas pro caſtratis. ce-
ram ⁊ aromata cum alijs mi-
xturis.vel in quantitate dan-
do menſuras et pondera di-
minuta.puta vncias nouem
ꝑ libra.vel in qualitate vt rē
prauam ꝑ bona.vt pānū fer-
rū.corū. aromata animalia
defectuoſa : fruct⁹ ⁊ hmōi .et
in his ſi notabiliter damnifi
cauit primū peccauit morta-
lit.⁊ tenet ad reſtitutiōꝫ. Si
parū vel plus ītēdēs venialit
⁊ paupibꝫ eroget. Si ven-
didit rem aliquā mlto maio-
ri precio q̄ꝫ valebat ſm cōem
eſtimatiōeꝫ illius tpis aduer
tent peccauit mortalr ⁊ tenet
ad reſtitutiōeꝫ. ſi prim⁹ nota
biliter ledit . ſecus ſi parum.
Idē ſi emit minori ƿcio q̄ꝫ
valeat ex ignorantia vēditoꝛ
Si fraudauit iuſtas ga-
bellas ⁊ pedagia tenet cōita-
ti reſtituere.ſi mltū vl' ēt paꝝ
ſꝫ tn̄ intēdēs mltū mortale ē.

De falſificatiōe. Ca.iiij.

ſ
I q̄ſ falſificauit aliqd
inſtrumentū. vel falſo
ſciēter vtit vltra mor-
tale tenet ad oīe damnū qd
inde ſequit. Si q̄s falſifica
uit litteras papales vl' falſifi-
catis ſcienter vtit eſt excōica
tus.cui⁹ abſolutio pape reſer
uat. Si quis ex falſa cauſa
ſuggeſta q̄ expreſſa n̄ obtinu-
iſſet bn̄ficiū qd recepit . lꝫ nō
ſit excōicatus tn̄ tenet ad reſti
tutionem eius quod ſic reci-
pit ſeu ad renunciatiōem bn̄
ficij vel reaſſignatiōꝫ ⁊ hmōi
Si q̄s falſificauit monetas
vltra peccatū tenetur ad reſti
tutiōem. Idē ſi falſis ſciēter
vtitur. ⁊ etiā ipſe qui in hmōi
fuit deceptus. Si quis fal
ſat menſuras vel pondera ci-
uitatis vel cōitatis vel falſis
ſcienter vtitur.vltra mortale
tenet ad reſtitutōeꝫ ⁊ omniū

damnoꝝ inde ſequentiū. Si
quis falſat lr̄as p̄latoꝝ vl' ſi-
gilla vel alioꝝ vltra mortale
tenet̄ ad ſatiſfactōꝫ oīm dam
noꝝ inde ſeq̄ntiū. Idē ḋ falſi
ficāte libros vl' alias ſcriptu
ras in damnū alioꝝ. Et no-
ta ꝙ ꝯtra falſificantes inſtru
mēta vl' ꝯſtitutiōes ꝑ ſynoda
les lr̄as vl' alia in aliq̄bꝫ locis
lata ē ſententia excōicatiōis.

Excōicatio papalis.

Si q̄s ī bullis papalibꝫ
apponit vel remouet
vnā lr̄aꝫ vl' punctū ſm
Hoſt. ē excōicatꝰ excōicatiōe
papali q̄ fit ī curia. nā in iure
cōi nō habet̄. ⁊ h̄ ſi bulle hn̄t
vigorē. nā ſi expiraſſet eaꝝ va
lor. puta q2 erat gr̄a ad tēpus
⁊ expiraſſet ſi totū raderet̄ nō
īcurreret q̄s excōicatiōꝫ nͨ in
aliquā penam. Richardus.

Capl'm q̄ntū de iniuſticia.
q̄ fit in iudicio.

De iniuſticia ꝓo q̄ fit a
iudicibꝫ aſſeſſoribꝫ ad
uocatꝭ ꝓcuratoribꝰ et
notarijs. ⁊ de q̄bꝫ debēt inter
rogari dicet̄ īfra. Si officia
lis q̄cūqꝫ dat iniuſtā ſn̄iaꝫ ſci
enter vl' ex ignorātia craſſa ⁊
ſupina: tenet̄ parti leſe ad ſa-
tiſfactiōꝫ oīs damni. niſi ſa-
tiſfaciat ille ꝑ q̄ lata ē ſn̄ia. ⁊
ſil'r aſſeſſor vl' aliꝰ q̄ ad h̄ co-
opatur. ⁊ peccāt oēs mortl'r.
Aduocatꝰ ⁊ ꝓcurator q̄ ſcien
ter defendit iniuſtā cām. Si
obtineant ſil'r tenent̄ ꝑti leſe
ad ſatiſfactionē ī ſolidū. Si
nō ſatiſfaciat cliētulus. Idē
ſi ꝑdidit iuſtā cauſam ex igno
rantia craſſa vel negligētia.

Accuſator ⁊ teſtis ſcienter
ꝓcedentes ꝯtra aliquē falſo te
nentur de oī dāno ipi accuſa
to. ⁊ peccāt mortaliter. Dn̄i
q̄ grauāt ſubditos ī collectis
iniuſtis. tenent̄ ad reſtitutiōꝫ
⁊ ḋ vicijs eoꝝ de q̄bꝫ ſūt īter
rogādi hēs in tertia ꝑte. c. ij.

De furto. Capl'm. vj.

Si q̄s rē aliquā occul-
te īnuito dn̄o nō ſoluꝫ
abſtulit ab extraneo. ſꝫ
etiaꝫ filiꝰ ꝑentibꝰ. vxor viro.
ſuꝰ dn̄o. diſcipulus mgr̄o. ſo
ciꝰ ſocio. ꝯſanguineꝰ ꝯſangui
neo. furtū eſt. Si ē q̄d nota
bile damnum vn̄ ⁊ mortale. ⁊
tenet̄ ad reſtitutiōꝫ. Secus
ſi q̄d minimū. vt aliq̄s fructꝰ
⁊ quatrīnū ⁊ hmōi. Si rē ſi
bi mutuatā retinuit. vl' etiam
rē alterīꝰ venientē ad manus
eius non reſtituit. furtū fecit.
niſi ille tantundē haberet de
ſuo certitudinaliter quod nō
vult reſtituere. Si inuenta
que nō habent̄ ꝓ derelicto n̄
reſtituit ſed ſibi retinuit Et ſi

poſt inquiſitionē non reperit̃
cuius ſūt inuenta. debet pau
perib⁹ erogare. al's eſſet moꝛ
tale. niſi ipi vt indigēti darēt̃
De theſauris inuentiſ mul⸗
tū ſtat̃ ꝯſuetudini. Si vſus ē
pignoꝛe ad ſui vtilitatē cōtra
dn̄i rei voluntatē. Si vſus ē
re ꝯmodata ad aliū vſum ꝙ̃
fuerat ꝯmodata vel re depoſi
ta ſine licētia deponēt̃is niſi
ꝑ̄ſumat dn̄m rei eē contentū.
tenet̃ hmōi de illa vtilitate.

Si religioſus dedit de bo⸗
nis monaſterij ſine licētia ſu
pioꝝ habita vel ꝑ̄ſūpta. Idē
ſi aliq̄d occulte recipit vel re
tinet. qd̄ ē moꝛtale ⁊ ꝓprieta⸗
rius. Si ꝑ̄latus expēdit bo
na eccl'ie ĩ turpes vſus depu
tata repatiōi eccl'ie vl' paupi⸗
bus vl' bona monaſterioruꝫ
peccat moꝛtal'r. Si aliq̄s re
cipit a religioſis aliq̄d ſine cā
rōnabili. vl' ꝑ turpitudīe vel
lucri acq̄ſitiōe. vl' cā amicitie
⁊ parētele ſine aliq̄ indigētia

De ſacrilegio qd̄ cōmittit̃
circa res ſacras. Ca. vij.

D E ſacrilegio quod eſt
circa res ſacras.

Si impoſuit vel de⸗
dit ſuꝑ hoc conſilium vt im⸗
ponerēt̃ collecte clericis ſine
eccl'iaſticis ꝑſonis non habi
ta lnīa a rhomano pōtifice. et
ſi ſecutus ē effect⁹ vltra moꝛ⸗
tale tenet̃ ad reſtōꝫ. ⁊ niſi poſt
admonitiōꝫ deſiſtat ē excōica
tus. Si fecit vl' fieri fecit ſta
tuta ꝯtra libertatē eccl'iaſticā
vel ꝯſuluit fieri. vltra m̄oꝛta
le tenet̃ de dānis factis. eſtq̃
excōicat⁹ ipē. necnō ſcꝑ̄toꝛes
⁊ iudicātes ſ̄m ea. Si vſur⸗
pauit patronatū de nouo ali
cui⁹ eccl'ie vacātis vel mona
ſterij. vl' locoꝝ pioꝝ. vl' bona
ipoꝝ locoꝝ vacantiuꝫ eſt ex⸗
cōicatus Si abſtulit res ſa
cras vt calices et paramenta
de loco ſacro. aut rem ſacram
d̄ loco nō ſacro. ⁊ furās in ec
cleſia res n̄ ſacras. Si effre
git locū ſacrū. vt poꝛtas eccle
ſie vel locū religioſuꝫ. vl' poꝛ
tas conuentus. vltra pctm̄ ⁊
obligatiōeꝫ ad reſtōꝫ tenet̃ d̄
iniuria ⁊ de dāno. ⁊ ē excōica
tus. ⁊ ante denūciatōem pōt
abſolui a dioceſano Poſt de
nunciatiōem ꝓo ſolū a papa
vl' penitētiario. c. ꝯq̄ſti. extra
de ſen. excō. Si fecit incen⸗
diū ſtudioſe in loco ſacro vel
religioſo. idem iudiciū eſt ſi⸗
cut de effractoꝛe. vt dicto. ca.
ꝑuenit. Incēdiarij aūt alioꝝ
locoꝝ de iure cōi nō ſūt excōi
cati. In aliq̄b⁹ aūt locis ſic ꝑ
ſynodales conſtitutiones.

Si legata facta eccl'ijs vel

alijs pijs locis aut pauꝑibus
nō ſoluit itegre, ⁊ ſi nimis dif
fert peccat mortal'r, niſi ipoſ-
ſibilitas eū excuſet, ⁊ alicubi
ē excōicatō ſynodal' Si cle
ricꝰ recipit bn̄ficiū ſimonia-
ce, vltra viciū ſimonie om̄es
fructus illiꝰ bn̄ficij furtiue ac
cipit ⁊ tenet ad reſtōnez, Si
p̄latꝰ ecc'ie ex dolo vl' lata cul
pa amittit bona ecc'ie tenet
ad reſtitutōem. Si nō dedit
laicꝰ decimas vbi ↄſuetū eſt
dare tenetur ad reſtōem.

De rapīa violēta. Ca. viij.

r Apina eſt qn̄ res iniu
ſte auferᷓ ꝑ violentiā.
Si rem alteriꝰ rapuit
vltra mortale et reſtōnem ad
quā tenet dz etiā petere veni-
am ſi ↄmode p̄t de iniuria vi
olent illata. Si q̇s ē pirata
p̄dans in mari q̇ſcūq; indif-
ferēt vltra mortl'e ⁊ reſtitutōz
ad quā tenet ē excōicatus pa
pali excōicatiōe, vt patet ꝑ p-
ceſſum qui fit annuatim ī cu-
ria ꝯ hmōi, ſecus ꝓ ē de illiſ
q̇ faciūt hoc p̄ciſe ꝯ illos cū
q̇b hn̄t bellū. Si q̇s ē depre
datus romipetas vel euntes
vel redeūtes ab vrbe rhoma,
vel depredatus eſt portantes
neceſſaria ad vſū curie ē excōi
catus a papa. Si in bello
iniuſto dep̄datꝰ ē etiā inimi-
cos, vltra mortl'e ⁊ reſtitutōez
n̄ dz abſolui, niſi diſponat in
illo ⁊ in oī alio iniuſto nunq̄
ſe repire. Si in bello iuſto
abſtulit ab amicꝭ, ſic faciūt ſti
pendiarij vl' ab eccl'ijs inimi-
corū, tenet reſtituere. Si in
uaſit hoſtilit vel diſcurrit per
terras eccl'ie vltra pctm̄ et re-
ſtitutōz ē excōicatꝰ excōicati
one papali ꝑ p̄ceſſū curie an-
nualē Nota ꝙ oēs dātes cō
ſiliū ad aggrediēdū ſiue ſumē
dū aliq̄d bellū iniuſtū, ſine q̄-
rū ↄſilio nō fuiſſet factū, vel
fieri nō poterat, tenent inſoli
dū de oīb dānis inde ſecutꝭ.
Hec Ray. ⁊ alij. Si ꝑticipa
uit in crimine rapine vel furti
vel alteriꝰ iniuſte dānificatio
nis in aliq̄ īfra ſcriptoꝝ mo-
dorū q̇ ↄtinent in his ꝟſib.
Juſſio ↄſiliū ↄſenſus palpo
recurſus. Participās mutuſ
nō obſtans nō manifeſtās, te
net inſolidū, i. in totū d̄ oī dā-
no ſecuto q̄uſq; iſti q̇ paſſus
ē ſatiſfactū ſit. Intellige tn̄
h̄ cū diſtinctiōe, vic; ad p̄mū
ꝟſum de tali iuſſiōe vl' ↄſilio
vel cōſenſu cooꝑationis vel
palpo, i. adulatiōe, vel recur-
ſu, i. receptiōe latronū vl' reꝝ
ablataꝝ, tali dico adulatōe ⁊
recurſu ꝙ ſine hmōi n̄ fuiſſet
facta rapina vel damnū, al's

ñ tenereť. niſi iq̄ntũ ꝑueniſſ3
ad eũ de re rapta. vel de q̄nto
dãno feciſſet cũ ſuis vľ q̄ntũ
plꝰ fuiſſet factũ ꝓpť aliqđ pre
dictoꝝ ab eo factoꝝ. Quan
tũ ad ſcđm verſum nota ꝙ ñ
obſtans nõ manifeſtãs. ꝛ etiã
mutꝰ teneñť qñ ſũt officialeſ
ꝛ pñt ĩpedire dãnũ ꝛ nõ faciũt
alʼs nõ teneñť ad reſtitutiõ3.
l3 peccẽt ſi pñt ĩpedire damnũ
ꝛ ñ faciũt. Tho. ĩ. iiij. đi. xxij.
Pe. ꝛ Alb. Itẽ etiã plʼa dić
vel plura de his referunť ſuꝑ
ca. ſicut dignũ. đ homi. Quã
tũ ad ꝑticipatiõ3 iſtud fieri pt
mľtiplʼr. Uno mõ cooꝑando
cũ aliꝭs ad rapiẽdum. ꝛ tũc ad
iſtud teneť qđ recepit. vel dã
nificat ſi ñ fuit in cãu ꝑncipa
li vľ q̄ſi Scđo mõ recipiẽdo
ꝑ viã doni đ rapina. ꝛ ad illđ
teneť qđ recipit. Tertio mõ
ꝑ ꝯſũmatiõ3 rapine. vt victꝰ
ꝛ veſtitꝰ. ꝛ hmõi ſicut famuli
raptoꝝ ꝛ famuli vſurariorũ.
vel ipoꝝ vſurarioꝝ q̄ hñt oĩa
de rapina vel vſura. ꝛ teneñť
ad illđ qđ cõſumũt. Quarto
mõ ꝑ dotationẽ. vt maritꝰ q̄
ſciebat ſoceꝝ nõ hr̄e niſi bo-
na rapta ꝛ vſuraria. nõ pt re-
cipe dotẽ. ꝛ ſi recipit teneť re
ſtituere. Si aũt filia remanet
vidua teneť reſtituere dotem
qꝛ đ alieno ẽ. ſ3 ſi neſciebat eẽ

tũc diuerſa eſt opinio ĩter do
ctoreſ vtꝝ teneať maritus eiꝰ
vľ filia. ſ3 filia videtur teneri.
Quĩto ꝑ emptionẽ rei rapte
vel furtiue. ꝛ ſi ſcienť fecit ob
ſui vtilitatẽ. vltra mortale te-
neť ad reſtõem ſi ĩuenit dñm
rei. ſi ṽo nõ repit pauꝑibꝫ ero
gare teneť vľ ꝑciũ eiꝰ etiam ſi
iam ꝯſumpſiſſet. ſi ṽo ignorã
ter. ſiue ig̃rantia iuris ſiue fa
cti a pctõ põt excuſari. ſed qñ
ſcit teneť ad reſtõ3 ſi nondu3
diſtraxit. etiã ſine ꝑcio petito
a dño rei. ſ3 repetat a vẽdito
re ſi pt. Idẽ de oĩbꝫ q̄ ſucceſſi
ue emerẽt rẽ hãc. niſi ꝑus diſ
traxerint illã rẽ. qꝛ bona fide
diſtraxerũt vẽdẽdo. nõ teneť
ipi ſed emens eã. De hac ma
teria vide ĩ. ij. ꝑte ſũme. Qui
ĩpedit aliũ iniuſte a ꝯſecutõe
alicuiꝰ officij vel bñficij. vel
officij ecclʼiaſtici vľ ſecularis
vbi ſibi erat iã ius acq̄ſitum.
teneť ad ſatiſfactiõ3 talis dã-
ni. Si aũt nõdũ erat ſibi ius
acq̄ſitũ. ſ3 erat in via acq̄ren-
di teneť ad arbitriũ boni viri
q̄tũ põt illud damnũ in ipſo
dubio eſtimari. Silʼr ꝛ q̄ deij
cit ĩiuſte aliquẽ ab obtẽto iu
ſte vel aliť ꝑcurat eijci. ſecꝰ cũ
iuſte ꝑcedit. Tho. ĩ. iiij. di. xv
Qui infert damnum qđ ĩ ſpe
cie reſtitui nõ põt. vt mutila-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tio mẽbri cũ q̄ ille lucrabaẗ,
vicʒ manũ in ſcribẽdo. ꝟgini
tatẽ alteri auferẽdo p̄cipue p
violẽtiã ꝛ ſeductõʒ. mortẽ īfe
rẽdo alicui q̄ ſolo labore nu-
triebat familiã. q̄ ſciẽt dãdo
ad vecturã vl' vendẽdo equũ
claudicãtẽ vl' al'r nociuũ et ñ
illi īdicãdo. vñ ẽptori vl' ꝯdu
ctori ſeq̄ẗ nocumẽtũ: teneẗ ſa-
tiſfacere d̄ hmõi ad arbitriuʒ
boni viri. Si mulier ſuppõit
ſibi alienũ ptum. vl' ꝯcepit de
adulterio neſciẽte viro. teneẗ
viro d̄ oibꝫ expẽſis factꝭ filio
putatiuo ꝛ cõſanguineis ꝛ fi-
lijs vl' alijs heredibꝫ d̄ his q̄
puenerũt ad eã bonis. Nõ tñ
teneẗ mulier illa manifeſtare
factũ cũ piculo vite ſue Ray.
ſʒ quõ agẽdũ ſit vide in ſcd̄a
pte ſũme. ti. d̄ reſtitu. Si ex
iſtẽs camerariꝰ ſiue theſaura
riꝰ comitatꝰ. q̄ vulgariẗ d̄r ca
merlingus ſeu notarius. ſeu
aliq̄d hñs officiũ p q̄ eſt ſuffi
ciẽter ſalariatꝰ. ꝛ nihilominꝰ
ab his pſonis cũ q̄bꝫ exequiẗ
officiũ ſuũ. puta faciendo ce-
dulas ꝛ hmõi aliquid exigit
vſurpatio eſt. nec puto q̄ ex-
cuſet eũ ꝯſuetudo ſic̄ nec a ra
pina. ꝓpter h̄ eñ ſtatuũẗ ſala
ria ne petat ab illis. vñ ꝛ pec-
cat. ꝛ dʒ paupibꝫ erogari. hoc
dico. q꞉ difficile eẽt dare tale
q̄d ꝓpꝛijs pſonis cũ q̄d modi
cũ ſit. xiiij. q. v. c. nõ ſane. Si
cũ pecunijs cõitatꝭ q̄s hʒ ĩ de-
poſito negociaẗ. ꝛ ſi q̄d cũ eis
lucraẗ p ꝯctus vſurarios te-
neẗ reſtitueꝛ vſuraſ ei a q̄ acce
pit. Si ꝟo p ꝯctũ licitũ videẗ
teneri cõitati ſaltẽ p pte. vel
ptẽ paupibꝫ erogare tenetur.
Si q̄s ingreſſum in religi-
onẽ educit. vel p violẽtiã vel
p ſuaſiões. vltra pctm̄ morta
le ꝯmiſſum ẽ excõicatus cuʒ
violẽtiã infert pſone. ꝛ teneẗ
illũ vel aliũ inducere ad reli-
gionẽ in ſatiſfactiõʒ. Uel te
neẗ ipe ingredi ſi nõ hʒ ĩpedi-
mentũ. ſm Pe. ꝛ Joh. De eo
ꝟo q̄ oĩno intẽdit ingredi re-
ligionẽ. ſʒ nondũ ingreſſus re
uocaẗ p aliquẽ ab illo ꝓpoſito
idẽ dicũt q̄dã. q̄ñ. ſ. non ex cã
iuſta. puta q꞉ in illa religione
male viuiẗ. ſʒ ex cã rõnabili.

Decimũ p̄ceptũ de deſide
rio hñdi res alienas. c. vnũ.

Ltra prece-
v ptum opis iniuſte vſur
pationis diuerſarũ ſpe
cieꝝ d̄ q̄bꝫ dictũ eſt: etiã inẗ
rogandũ ẽ de deſiderio habi
to circa res alieãſ hñdas ſeu
acq̄rendas iniuſto mõ. q̄d d̄
ſideriũ ſiue cogitatio ſi eſt cũ
ꝯſenſu rõnis. ꝛ alicuiꝰ rei no-

tabilis ſemp̄ ē pctm̄ mortale
eiuſdez ſpeciei cui⁹ ē op⁹ illi⁹
iniuſte acq̄ſitōis. Sic ꝟbi grā
dſiderās hr̄e p̄ vſuras. ē ſpēs
vſure. Si p̄ rapinas ē rapia.
Si p̄ viā occultā eſt furtum
Si rē ſacrā ē ſacrilegiū. ⁊ ſic
d alijs. iō int̄rogādū ē quō d-
ſiderauit rē alienā vt habeat
ſpēs pctī q̄ ē neceſſaria ꝯfite-
ri. In his tn̄ pctis cordis nō
tenet̄ ad reſtitutōz. Nota eti-
am cum q̄s aliquē dānificat
primū in minimo ſi hꝫ ꝓpoſi-
tū dānificādi in mlt̄o ſi poſſet
peccat mortalit̄. Vn̄ emētes
⁊ vēdētes q̄ncūq̄ꝫ pati ſt̄ dci-
pe primū in mlt̄o ſi pn̄t ꝯmo
de mortal'r peccāt. lꝫ actu in
modico decipiant.

Octauum p̄ceptū.
Non eris teſtis iniquus.
De mēdacio. Ca. pmū.

E menda
d cio. Si dixit mēda
ciū pnicioſuz. i. qd
ſit ꝯ honorē di. vt in his q̄ ſūt
fidei vel dānū notabile primi
ſpūale vl' tpale. mortale ē ſm
Tho. ij. ij. ꝟbi grā. Si dixit
fornicatiōz vl' vſurā n̄ eē pec
catū mortl'e. Si negat ꝙ ipe
vl' ali⁹ dz dare ꝓ p̄tio ſuo qd ipe
vouit. ⁊ hmōi. Si dixit men
daciū i iudicio int̄rogat⁹ a iu-
dice. piurus ē ⁊ mortalit̄ pec-
cauit. ſm beatū Tho. Si di-
xit mendaciū in ꝯfeſſiōe d ne
ceſſario ꝯfitēdis. mortale eſt
Idē ſi in p̄dicatiōe ſtudioſe.
mortale ē. niſi ex ſubreptōe vl'
ſubita locutōe imp̄meditate.
Si pſona q̄ dic̄ mēdaciū etiā
officioſū ē pſona auctoritatiſ
⁊ magne reputatiōis ſeu pfe-
ctiōis poſſꝫ p̄ accidēs tl'e mē
daciū eē mortl'e. ſi inde ſeq̄ret̄
g̃ue ſcādalū in mētib⁹ hoim.
Si dixit mendaciū iocoſū. i.
cā ſolacij vel officioſuz. id eſt
ad vtilitatē aliquā ꝯſequēdā
ſpūalez vel tpalem ſine nocu-
mēto alteri⁹ ſp ē vēiale pctm̄
Tho. ij. ij. q. iij. Si dixit fal-
ſum teſtimoniū ꝯ aliquē i iu-
dicio. vl' accuſauit iniuſte. vl-
tra mortale peccatū tenet̄ de
omi dāno leſo. ⁊ etiam ad re-
ſtitutōz fame vt. ſ. dicat ſe fal
ſum dixiſſe. ſed poſtq̄ꝫ ille eſt
punitus nō tenet̄ ꝓpter picu-
lū qd ei immineret.

De detractiōe. Ca. II.

d Etractio ē p̄ quaz au-
fert̄ fama alteri⁹ ⁊ ml'
tipliciter. Si quis
imponit alteri aliquid falſuz
qd ſit notabile. mortale eſt. ⁊
tenet̄ ad reſtitutiōez fame. niſi
ex hoc imineret ei magnum
piculum. Tho. ij. ij. Si ad

pctm̄ alteri⁹ quod narrat ad
dit aliqđ notabile vltra pecca
tū teneť ad reſtitutiōꝫ fame.
niſi ex h̄ imineret ei magnuꝫ
piculum. Tho. ij. ij. Si ad
pctm̄ alteri⁹ qđ narrat addi-
dit aliq̄d notabile vltra pec-
catū teneť ad reſtitutōꝫ fame.
ſi illud dictū iportat infamiaꝫ
Si pctm̄ alteri⁹ mortale cuꝫ
eſſꝫ occultū ad diffamādum
manifeſtauit alijs: peccauit
mortaliť. ⁊ teneť ad reſtitutōꝫ
fame inq̄ʒtū pōt. niſi illud cri-
mē poſtea p aliā viā eēt publi
catū. Si pctm̄ alteri⁹ occul
tū manifeſtauit nō intendenſ
diffamare. vľ al's nocere. ſed
ex q̄dā loq̄citate. non videtur
mortale. niſi p accidēs. vicꝫ ſi
ex h̄ ſeq̄reť diffamatio illi⁹ pu
ta qꝛ audiētes publicāt. Si
accuſauit in iudicio vľ denū-
ciauit p̄lato crimē alterius n̄
zelo iuſticie. ſꝫ ex maliuolētia
peccauit mortaliť. ſed ad reſti
tutōeꝫ fame nō teneť ſeruato
ordie iurꝫ. Si feč libellos fa-
moſos. i. cedulas ſiue ſcripta
in detractiōꝫ alterius. ponēs
in loco publico vt legāť. aut
cantiones ⁊ hmōi. mortaliter
peccauit. ⁊ teneť ad reſtitutio
nē fame. Si pctm̄ alteri⁹ eti
am manifeſtū narrat ex odio
⁊ itētiōe nocēdi peccat morta
liter. ſꝫ ad reſtitutōꝫ fame nō
teneť. ſi autē ex loq̄citate nar-
rat peccat venialiť. Si ďfe-
ctus alioꝝ q̄ ſunt pctā venia-
lia cōiter recitauit ex loq̄cita
te vel aliq̄ indignatiōe nō eſt
mortale pctm̄. niſi ex h̄ inten-
deret etiā diffamaŕ. Si ſigni
ficauit pctm̄ alteri⁹ mortale
⁊ occultū p̄lato vľ pentib⁹ cō-
feſſori vľ alijs q̄ ſūt pſone ma
ture. vt poſſit melius puideri
qđ p̄cipue hꝫ locū cū timeť ď
recidiuo. nō ē pctm̄ ſed chari
tas. Nota tñ cū q̄s tenetur
ad reſtitutōꝫ fame. ſi falſū di
xit dꝫ dicere his q̄buſ dixit ſe
falſū dixiſſe. nec excuſať quia
fit ei verecundia magna. Si
aūt dixit verū nō dꝫ dicere illꝭ
ſe falſum dixiſſe. quia eſſꝫ mē
dacium ſed iniuſte ⁊ male di
xiſſe. Si q̄s narrat crimen
alterius put audiuit. dicēns
ſe audiuiſſe ſic ab eo dici licꝫ
occultum ex loquacitate vel
leuitate. n̄ videť mortale. nec
teneť ad reſtitutōꝫ fame. vel ſi
ē dubiū. Si q̄s bona facta
ab alio dixit mala itētiōe eē
facta. videlicet propť hypo-
criſim ⁊ ſupbiam et hmōi. in
tendens euꝫ infamare peccat
mortaliter. Idem ſi negat bo
na facta ab aliq̄. ſi ēt tacꝫ bōa
q̄ ſcit cū eſt neceſſariū ad libe

randū primū. Si audiuit i famatiões ꝛ diffamatões ali orū. Nā ſi h̄ facit q2 delectaṫ d̄ infamia eoꝝ peccat mortl'r Si aūt h̄ faċ q2 delectaṫ d̄ lo q̄citate. ſed diſplicet ei īfama tio alioꝝ. n̄ videṫ mortale. In p̄latis aūt q̄ p̄nt hmōi ꝓhibe re ꝛ nō faciūt: mortale videṫ. diſ. xxv. §. al's ea demū. i glo.

Incipit ſecunda ps in q̄ tractaṫ d̄ mō interrogādi penitētes a cōfeſſore d̄ ſeptē viciīs capitalib9. ꝛ eorū ſpecieb9. ꝛ p̄mo d̄ auaricia ꝛ h3 capitula. ix.

De auaricia que eſt primū viciū capitale.

Titulus primus.

Auaricia triplr' ꝑpetraṫ. ſc3 ī iuſte acq̄rēdo. tenaciṫ retinēdo. et inordinate amādo. habetq3 mltas ſpēs. Primus modus ſc3 iniuſte acq̄rendi de quo ſupra dictū eſt in ca. Nō furtū facies. reſtant tn̄ aliq̄ d̄ q̄b9 diceṫ. Secund9 mod9 retinendi tenaciter. ꝛ tertius ſc3 amandi inordinate. poſtea inferius poneṫ

De ſimonia.

Capitulū p̄mū.

Simonia q̄ ē circa ſpiritualia. ꝛ eſt ſēp pctm̄ mortale in omni caſu Nota ꝙ pecunia q̄ recipiṫ ſimoniace nō d3 reſtitui ei q̄ dedit. ſ3 de neceſſitate d3 paꝑpibus erogari. vel illi ecclie in cuius iniuriā data eſt. Si dedit pecuniā vl' aliq̄d aliud qd̄ p̄cio poſſit eſtimari ꝑ habēdo aliq̄ ſacramēto vl' baptiſmo. eucbariſtia. bn̄dictiōe nuptiarū. pn̄ia. ordīatōe chriſmate extrema vnctōe q̄ſi p̄ciū hu9 ſacramēti. cuius ſignū eſt qn̄ datur vt precium. ꝛ fit pactō cum dante. Idem p̄ſumiṫ qn̄ negatur ſacramentū. ſi nō datur pecunia. ſimonia ē. nc excuſat conſuetudo. ſecus ꝟo eſt ſi dat vt elemoſynā. ꝛ gratis non coactus ſed ſponte. ꝛ ad ſeruandum conſuetudinē non coactus. Si clericus exiſtens accepit aliquid tpa le ꝑ aliq̄ ſacramento dato vl' dando vt preciū ei9. vel quia aliter nō dediſſ3. ſimonia eſt Si dedit aliq̄d quod precio poſſit exiſtiari ꝑ aliq̄ bn̄ficio eccl'iaſtico. ſimplici vel curato obtinendo. ſimonia3 ꝯmiſit. ſ3 ſoluēdo taxa3 curie ꝛ bullas nō reputaṫ ſimonia Jō ſi ꝑ aliq̄ bn̄ficio eccl'iaſtico vel dignitate bn̄da aliqd̄

tpale dedit. ſimoniā ꝯmiſit ⁊ idē de ꝯferentibꝫ bñficia ⁊ officia hmōi ꝑ tpalibꝫ. Si emit vl' vēdidit aliquā capellā eccl'ie. ſimonia eſt. Si emit vel vendidit ſepulturā eccl'iaſticā ſiue ſepulcruꝫ vbi ponit᷑ cadauer. ſiue officiū eccl'iaſticū. ſimoniā ꝯmiſit. Si patronꝰ exiſtēs ꝑ pecunia elegit vel pſentauit inſtituēdum. ſimoniā ꝯmiſit. Si emit vel vēdidit aliqđ iuſpatronatꝰ alicuiꝰ capelle. vl' eccl'ie. ſimōia eſt. Si porrexit pces cardinales ꝑ aliq̄ indigno ordinādo vl' beneficiādo. ſimonia ē ſi intēdit vt platꝰ rōne pcum pncipaliter aſſentire. Si fuit mediator ad ꝑcurandū alti aliqđ ſpūale. vt bñficiū. ordinē ⁊ hmōi. ꝑ aliq̄ tpali. Si ꝯduxit aliquē ad pdicanduꝫ pactione pecunie ⁊ hmōi. ſimoniā ꝯmiſit. ⁊ ſimil'r pdicator q̄ h mō acceptauit. ſimoniā ꝯmiſit. Si filiā vel conſanguineā vel ſeruaꝫ miſit ad mōaſteriū pactōe facta đ certa q̄ntitate ꝑ ingreſſu monaſterij. ſimoniam ꝯmiſit. nec nō moniales. niſi forte monaſteriū eſſet adeo tenue ꝙ ñ ſufficeret illi ꝓuidere. De ſimonijs clericoꝝ vide in tertia parte. c. de clericis. De hac vero materia ſimonie habes plenius in. ij. parte. ti. j. đ ſimonia per totum.

De ꝓditiōe. Capl'm. II.

Proditio frequēter ex auaricia fit. Si ꝓdidit ciuitatē: vel caſtrū vl' pſonā inimicꝭ. vltra mortale tenet᷑ đ oī damno inde ſecuto. Si ꝓdidit res alteriꝰ iniuſte ꝯferētibꝫ idē. Si ꝓdidit ſecreta alteriꝰ iniuſte. vltra mortale tenet᷑ đ dānis inde ſecutis. Secus ſi ſecreta inique vt ꝯiuratiōes ⁊ tractatus ꝯ ciuitatē vl' nocumenta pſonarū manifeſtat. q2 tūc bñ facit ⁊ facere tenet᷑. Si recepit aliq̄d ſub ſigillo ꝯfeſſiōis ſed nō in ꝯfeſſione. ſi reuelat peccat mortalit᷑. niſi illud eēt q̄d iniquū. cui poſſit obuiare manifeſtādo. ⁊ ſi đ h ꝑpendit quādo ꝓmiſit. peccauit mortaliter. ſed nec debꝫ tenere ſecretū. quia etiā tūc peccaret. Si legit l'ras alterius clauſas viddraw mortale. niſi poneret ſpem in ratihabitiōe mittentis. vel eius cui mittit᷑.

De acceptōe pſōaꝝ. Ca. iij.

Si accipit pſonā in iudicio. vicꝫ q2 magꝭ audit vnā pſonā q̄ȝ aliaꝫ vel credit vni magis q̄ȝ alteri nō ſeruato ordine iurꝭ. vl' ma

gis declinat ad vnā ptē q̄ȝ ad
alterā rōne amicicie ⁊ hmōi.
poſſȝ eē moꝛtale. Si in di-
ſtribuēdis bn̄ficijs l' officijs
eccl'iaſticis vel ſecularibuſ ad
mittit indignos. peccat moꝛ-
taliter. ⁊ tenet̃ ō dānis īde ſe-
cutis pſonis. Si in faciēdis
cedulis q̄ vulgarit̃ dicūt̃ ſcru
tinia ſcient̃ admittit īdignū.
vel q̄ ꝓhiberet admitti vel ex
cludi dignū peccat moꝛtalit̃.
Si in diſtribuēdis oneribꝫ
vel īponēdis collectis ciuita
tis ſcienter ḡuat aliquē ꝯ vel
vltra debitū vel alleuiat pec-
cat moꝛtal'r. ⁊ ſi ſolū ex eiꝰ de
terminatōe fieret talis diſtri
butio: tenet̃ dānificatꝫ de dā-
no. ſecꝰ vero ē ſi ponūt̃ cū eo
plures alij. Et ſi cuȝ haberet
diſtribuere elemoſynas alicꝰ
ſocietatꝫ vl' teſtamēti ⁊ hmōi
n̄ fidelit̃ diſtribuit. ⁊ ſi dediſſȝ
nō indigentibꝫ vltra moꝛtale
tenet̃ ad reſtitutionē.

De turpi lucro. Ca. IIII.

ſ

J iudex accepit pecu-
niam vt iudicaret. aut
bn̄ iudicaret. aut n̄ iu-
dicaret. aut iniuſte iudicaret
peccat moꝛtaliter. ⁊ tenetur il
lā reſtituere dāti. niſi dediſſet
vt male iudicaret. qꝛ tūc tene
tur dare paupibus. Idē ō te
ſte ꝑ teſtimonio falſo ferēdo.
qꝛ peccauit moꝛtal'r. et tenet̃
reſtituere. Si fec̄ inſtrumētū
in fraudē vſurarū. vt notariꝰ
peccauit moꝛtal'r. ⁊ mercedē
quā accepit dȝ paupibꝫ ero-
gare. Si ſeruiuit vſurario ī ar
te vſuraria. vt notariꝰ pecca
uit moꝛtal'r. ⁊ ſi bona vſura-
rij eſſent obligata reſtitutiōi.
n̄ poſſet retinere ſalariū. ſȝ dȝ
reſtituere creditoꝛibꝫ vſurarij
al's aūt poſſet. ſȝ illō dare dȝ
paupibꝫ. ō honeſtate tū nō ō
neceſſitate. niſi ipē eēt paup.
Si recepit pecuniā ꝑ turpi
tudine vt meretrix vl' alia ma
la mulier. debet illā paupibꝫ
erogare. non tamē de neceſſi
tate. ſed de conſilio honeſto.
Si quis facit aliquā arteȝ
vel artificiū cuiꝰ vſus vt plu-
rimū ē moꝛtl'e. vt facere taxil
los vl' chartas ⁊ hmōi peccat
moꝛtl'r. nec debȝ abſolui niſi
diſponat illō dimittere. Lu-
crū vō ex h̄ factū debet pau-
pibꝫ dare. ex ꝯſilio nō p̄cepto
Si diebꝫ feſtiuis emit vel
vēdidit negociādo. niſi foꝛte
in nūdinis. vl' fec̄ ꝯtrus al's
n̄ neceſſarios tūc. vel ſcripſit
vel fecit aliq̄d manuale ꝑ lu-
cro. vltra pctm̄ ſm aliq̄s de-
bet illud lucrū paupibꝫ dare.
et h̄ potiꝰ videt̃ de honeſtate
q̄ȝ de neceſſitate. Si tpe meſ-

ſiũm vl' vindemiaꝝ emit bla-
dũ vel vinũ vel fruct⁹ vt alio
tpe vendat cari⁹ nõ exñs tal'
rei negociator, necꝫ ꝑpter ali-
quē honeſtũ finē, ſꝫ ꝑpt' cupi-
ditatē turpe lucrũ ē, ñ tñ tene
tur ĩ aliq̃ Si accepit aliq̃d vt
aliquē eligeret ad dignitatē
aliq̃ꝫ tpalē vl' officiũ ſeculare
vl' vēdidit hmõi officia ſecu-
laria turpe lucrũ ē, ñ tñ teneť
ad reſtitutõꝫ aliquã. Si mer
cator vl' ali⁹ portauit vl' por-
tari fec̃ ferrũ ligna ꝛ quecũqꝫ
mercimõia ad terras ĩfideliũ
nõ hñs lĩiaꝫ aplicã eſt excõi-
cat⁹ excõicatiõe papali, ĩcur
ritqꝫ alias penas. vt habes ĩ
tertia pte, ti, xxv, p totũ. Idez
de dantib⁹ in h̃ auxiliũ ꝛ ꝯſi-
lium. Si negociator exer-
cet negociationes non ad ali
quem finem honeſtum. vide
licet gubernare familiaꝫ, vti-
litatem patrie ꝛ hmõi. ſꝫ ṗnci
paliter ob immenſã cupidita
tē ꝯmittit turpe lucrum. Nõ
tñ teneť ꝺ neceſſitate dare lu-
crũ paupib⁹, ſed vnã ptem de
ꝯſilio ꝛ honeſtate.

De ludo multiplici.

Caplm. V.

Ludus, ſi luſit ad taxil
los vel chartas, vl' ad
aliũ ludũ fortune. Si
vicit p fraudem vel per falſos
taxillos vl' mendacioſe, teneť
illud quod ſic vicit reſtituere
amittēti vltra mortl'e ꝯmiſſuꝫ
niſi ſit q̇d puũ. Si vicit ab
eo q̇ alienare nõ potuit, vt ſer
uo, religioſo, vxore filiofami
lias, ꝛ hmõi, teneť reſtituere
his q̇ hñt curã illoꝝ, ꝛ ē mor-
tale ſi ē q̇d notabile, ꝛ ſi ex cu
piditate acq̇rēdi ludit. Si p
multã importunitateꝫ traxit
aliũ q̇ nõ intendebat ludere,
vl' retinuit volētē recedere, vl
tra mortale tenetur illi ſi eſt
q̇d notabile. Si acquiſiuit
ſeu vicit per ludum hmõi in
locis vbi ꝓhibeť lud⁹ ꝛ man-
dať fieri reſtitutio, ſiue legib⁹
impialib⁹ ſiue municipalib⁹
ꝛ ſuať q̃ntũ ad vtrũqꝫ: debet
tunc fieri reſtitutio illi q̇ ami-
ſit, ſecus ſi leges ille ſunt ab-
rogate p ꝯtrariam cõſuetudi
nē. Si vicit p ludũ in aliĵs
caſib⁹, exceptis p̄dictis nõ te
neť illi reſtituere q̇ amiſit, q̃ꝫ
uis poſſit elemoſynaliť ſi ſit
paup elargiri, ſꝫ debet paupi
bus erogare de honeſtate et
cõſilio, ẜm aliq̃s teneť de ne-
ceſſitate, qȯ tuti⁹ eſt, nõ opor
tet tñ tales ſtrigere ita ad cer
tam reſtitutiõꝫ ſicut in furtiſ
vſura ꝛ hmõi, ẜm vero Ray.
ſunt q̃dam pſone q̇b⁹ indiſti-
cte teneť q̇s reſtituere q̇cq̇d

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ab eis lucrat⁹ fuerit in alee et
taxilloꝝ ludo.vicȝ furioſi.ꝓ-
digi.minores.xxv.annoꝝ.et
maxie pupilli. Itē mēte ca-
pti ſurdi muti ceci.ꝛ qui ꝑpe
tuo morbo laborāt.qꝛ tales
rebus ſuis ſupeſſe.id eſt ꝓui-
dere nō poſſunt.ꝓpꝛ qđ dandi
ſunt eis tutores ꝛ curatores.
Idem videꝛ dicendū de ſ̾uis
monachis ꝛ ceteris clauſtra-
lib⁹ ꝛ filijſfamilias q̄ nō hn̄t
peculiū caſtrenſe vel q̄ſi.ꝛ de
vxore q̄ non hꝫ bona parafer
nalia.ꝛ etiā đ adminiſtratori
bus rerum eccl'iaſticarū q̄ ſūt
paupeꝝ.et đ ſimilib⁹ ꝑſonis.
tn̄ tales pecunie nō ſūt reſti-
tuende eas ꝑdentib⁹.ſꝫ tutori
curatori.pr̄i.monaſterio.dn̄o
marito eccl'ie ꝛ hmōi. De re-
ſtitutōe taliū vide plenius in
ſumma.in.ij.pte đ reſtitutōe
ludi.De alijs vero q̄ ꝯtingūt
in ludis.vt fraudes.blaſphe
mie.amiſſio tēporis.ꝛ hmōi
habes in capitulis alijs.

De inq̄etudine. Ca.VI.

Nq̄etudo circa tpalia
i acquirēda ꝛ cōſeruā-
da. Si habuit im-
mēſam ſolicitudinē circa hu-
iuſmodi.ꝛ ꝓpter hoc dimiſit
aliq̄d neceſſariū ad ſalutē.vt
miſſam et hmōi.eſt mortale.
Si v̾o non dimiſit neceſſa-
ria ſꝫ remiſſor fuit q̄ ad ſpūa-
lia.veniale eſt. Si habuit
nimiam ſollicitudinem circa
hmōi ex parua ꝯfidentia au-
xilij dei in ſe non eſt mortale.
ſed videꝛ veniale.eſt tn̄ ml'tū
impeditiuū deuotiōis et alio
rum bonorū ſpūalium.

De inhumanitate retinen
di tenaciter. Ca.VII

Varicia in retinendo
a tenaciꝛ ſeu ihūanitas
non faciēdi elēoſynaſ
corꝑales indigētib⁹ qn̄ pōt h
v̾ſu ꝯtineꝛ.ſ. Viſito poto ci-
bo redimo tego colligo ꝯdo
Si hn̄s ſupflua q̄ ad naturā
ꝛ q̄ ad decentiā ſtat⁹ ſui ꝑ ſe ꝛ
familia ſua nō ſubuenit neceſ
ſitatib⁹ alioꝝ etiā nō extremiſ
ſꝫ magnis q̄s nouit:mortale
eſt. Si hn̄s de ſupfluo q̄ ad
naturā ꝛ ſi non q̄ ad decentiā
ſtat⁹ ꝑ ſe ꝛ familia ſua:nō ſub
uenit paupib⁹ i extrema neceſ
ſitate q̄s nouit:mortale cōiter
iudicaꝛ.ſꝫ h oportet multa cō
ſiderare ad bene intelligendū
vide de h in ſcđa pte.ti.ꝑmo.
Si nō ſubuenit indigētib⁹ đ
induſtria ꝛ arte ſua cū potuit.
vt medic⁹ medendo ꝛ viſitan
do īfirmos pauperes ſine ſa-
lario.Aduocatus in aduocā
do.ꝓcurator in ꝓcurando.et
hmōi.videtur mortale Si

quis nõ ſubuenit pauperibꝫ
neceſſitates extremas patiẽ-
tibꝫ cũ poſſet. vl' tardauit da
re. ⁊ exaſperauit paupes veni
ale eſt. Si parauit pauperi
bus nimis ſumptuoſa vel ni
mia q̃ſtuantibꝫ ſine cauſa in-
digentibꝫ vl' vtẽtibꝫ male ele
moſynis. pctm̃ eſt poti⁹ q̃ȝ me
ritũ. Si laborantibꝫ ꝑ eo in
quocũqȝ miniſterio nimiſ diſ
tulit eis dare mercedem vl-
tra ꝯuentiões factas. cum tñ
poſſit ſoluere poſſet eſſe mor
tale ſi ĩcurreret graue dãnũ
vel ſcandalũ. idem ſi aliq̃d de
frandauit..

De auaricia amãdi res in
ordinate. Capl'm. viij.

n Ota q̃ ſi q̃s res etiaȝ
iuſte acq̃ſitas ita inor
dinate amat vt inhere
at eis vt fini. cui⁹ ſignũ ẽ qñ
ꝓpt' eas nõ amittẽdas eẽt pa-
rat⁹ facere ꝯtra aliqð p̃cepto
rũ dei peccat mortalit' q᷑ pluſ
diligit creaturã q̃ȝ deũ. Si
aũt nullo mõ vellet facere cõ
tra ſalutẽ ſuã ꝓpt' hmõi tẽpo-
ralia. q̃ȝuis ĩordinate afficiat'
ſeu amet ea veniale eſt.

De pdigalitate ꝯ̃tria aua-
ricie. Capl'm. ix.

ſ I ſupfl'ue expẽdit ſuã
ſubſtãtiam vel in edi-
ficijs ſũptuoſis. vel in
eq̃s. vel in ꝯuiuijs delicioſis
vl' freq̃ntibꝫ. vel paleſtris. vel
ludis vl' ornamẽtis vel turpi
tudinibꝫ. ⁊ p̃cipue mulieꝝ. vel
in exenijs vl' hiſtriõibꝫ ⁊ hmõi
pctm̃ eſt. ⁊ qñ eſt notabilis ex
ceſſus ſed eſt ſine cõſenſu. eſt
veniale. vel nullũ etiã ð re no
tabili ſm ꝓportionẽ ſui ſtatuſ
eſt mortale vl' in modico ẽ ve-
niale. Deſcendere aũt ad ꝑti-
cularia puta determinare qñ
eſt mortale vel veniale nõ de
facili p̃t dari iudiciũ certum
a quo ꝯgnoſcatur.

De inuidia q̃ eſt ſcðm vici
um capitale.

Titulus. ij. de ĩuidia ⁊ ei⁹
ſpeciebꝫ. iiij. ⁊ hꝫ capl'a. iiij.
Capl'm p̃mũ.

i Nuidia eſt
triſticia de alieno bo
no inq̃ntũ deſiderat'
vt diminutiuũ ꝓprie excellẽtie
⁊ ſi ſit ex ꝯſenſu rõnis morta
le eſt. niſi eẽt de aliq̃ re pua. ſi
cut puer q̃ inuidet alteri pue-
ro q̃ habeat plures fructus ⁊
hmõi. ſed ſi ſit ſm motũ ſẽſu
alitatis. ⁊ cũ diſplicentia rõ-
nis ẽ veniale vel nullũ. etiã ð
re notabili. Introgãdũ ẽ ſm
ſtatum de hmõi ĩuidia. ſcȝ ſi
p̃latus alteri p̃lato inuidet ð
maiori p̃latiõe vl' dignitate.

Si ē officialis đ maiori ⁊ di-
gniori officio. Si doctor de
maiori ſcīa ⁊ ꝯcurſu Si ſcho
laris đ acutiori ingenio alte-
riꝰ ſcholaris. Si ciuis đ ma
iori honore ⁊ reputatiōe alte
riꝰ. Si ſpūalis đ maiori fa-
ma alteriꝰ. Si mulier đ alte-
riꝰ marito. filijs. ornamētis.
pulcritudine. ⁊ hmōi. Si ar-
tifex đ artificijs artis ſue ⁊ lu
cro. ⁊ ſic de alijs. Si q̇s cum
dolet đ bono ꝓximi ſui. nō ex
eo ꝙ ille habeat. ſꝫ đ defectu
ſuo. qꝛ ipe illo caret. cōtētus
tñ ꝙ ꝓximꝰ habeat nō ꝑtinet
ad inuidiā. ⁊ ſilr ſi doleat đ bo
no inimici. ex h̄ ſolū qꝛ timꝫ
inde ſibi nocumētū. nō ꝓprie
ꝑtinet ad inuidiam.

De odio ⁊ alijs filiabꝫ inui
die. ⁊ ꝓmo de odio. Ca. ij.

Si habuit odiū ad deū
qꝛ flagellauit eū vł ipe
diuit mala đſideria eiꝰ
vł alia de cā. mortale ē. Si
habuit odiū ad ꝓximū đſide-
rās malū eiꝰ vt malū. et ſi eſt
malū notabile qđ ille appetit
rōne đliberata. mortale ē. ſi-
ue malū ſit in ꝑſona vł fama
vel ſubſtātia vł alio mō. ſecꝰ
aūt ſi nō ꝯſenſit rōne. ł ſit q̇d
nō młtū dānoſū. Si ꝟo deſi
derauit malū alteriꝰ. vicꝫ in-
firmitatē in bonū eiꝰ. vt. ſ. bo
nus efficiať. vł ne peior. vł ne
alijs noceat. nō eſt odiū. In-
terrogandū ⁊ inueſtigandū ē
h̄ caute. nā laici omnē diſpli-
centiā ſolent appellare odiū
q̄ tñ ē niſi mō dicto. Itē ꝙ di-
um ꝯ vnū reputant tm̄ vnum
pctm̄. Sed nota ꝙ ſic ī alijs
ſic ī iſto. q̄tiēs reuocādo iniu-
riā menti de nouo habuit odi
um ad illū cū cōſenſu rōnis.
totiēs peccauit mortaliť. In
terrogādū ē etiā de tpe. ſ. q̄n-
tū ꝑſeuerauit ⁊ quō freq̄nter
odiuit. Itē ꝙ dimittat omne
odiū. ſꝫ nō optet imo ñ debet
ille petere veniā quē odiuit ſi
pctm̄ eſt occultū. niſi publice
cū ꝟbis vł alijs modis offen
diſſet.

De ſuſurratōe q̄
eſt ponere diſſenſiones inter
amicos ꝓpť malā intentionē.
Caplm. iij.

Si q̄ſiuit pōere diſcor
diam inť amicos vel
conſanguineos. dicēſ
malū vni de altero. vel econ-
tra. vel referens ſtudioſe que
pñt cauſare hmōi. qꝛ mortłe
ē. ⁊ nurus erga ſocrū. ⁊ ſocrꝰ
erga nurū ſolent his vacare.
Si dixit aliq̄ ꝟba vñ orta
eſt diſcordia inť amicos vel
ꝯſanguineos. ſed nec hoc in-
tēdēs ſed incaute. de ſe nō eſt
mortale. ſꝫ poſſꝫ eē rōne ſcan

dali. Si q̄s intēdit diſſolue
re malas amicitias. vl' ꝯuer
ſationē alicui⁹ cū alijs ne de
cipiat congruis remedijs nō
eſt malum.

De exultatiōe in aduerſ.

Capl'm. iiij.

ſ Ji vidēs dāna euenire
⁊ malabis q̄b⁹ inuidet
vel odiū h̄z letat̄ d̄libe
rato aīo d̄ malo illi⁹ mortl'e ē
ſec⁹ aūt ſi nō d̄liberato anīo.
Letari aūt d̄ malo inimici. n̄
inquātū malū ei⁹. ſ3 inq̄ntū n̄
poterit nocere. vel al's iniuſte
eū opprimere p̄t eē ſine pctō.

De triſticia in ꝓſpis.

d E triſticia in ꝓſpis q̄
h̄ differt ab inuidia
q2 triſtat̄ d̄ bono ꝓxi-
mi. ⁊ ꝓpt̄ hoc cogitat quō ma
le habeat ⁊ deſiderat. ſ3 ꝯtin-
git ſepe ꝙ non patit̄ ille dāna
que ei appetit. ſ3 magis ꝓſpa
tur ⁊ d̄ h̄ triſtat̄. ⁊ eſt mortale
vbi eſt conſenſus rōnis.

De ira q̄ ē tertiū viciū capi
tale. ti. iij. ⁊ h̄z ca. ij.

i Ra eſt ap
petitus vindicte ⁊ vi
ciū capitale. ⁊ frequē
ter miſcetur cum odio. Si ꝑ
pter aliquem defectum in ſe
vl' in altero cōmiſſum deſide
rauit vindictam ſeu punitōꝫ
quōcūq3 vt p ſe vel a deo vel
ab alio intendēs ſolū ſatiſfa-
cere aīo ſuo irato. ⁊ ē mortale
q̄n ſc3 ſolū intēdit punitiōe3
p̄ter ordinē rōnis. ſi notabile
malū eſt ⁊ cū ꝯſēſu rōnis al's
veniale. vt ira q̄tidiana ī gu-
bernatiōe familie. Si irat⁹
in ſeip̄m ꝓpter aliquē defectū
turbat̄ cōtra ſe veniale eſt cōi
ter. Si iratus ꝯ deum ꝓpt̄
aliq̄d flagellum murmurat ī
corde vel ore impacienter fe-
rēs. ⁊ poteſt eſſe mortale ⁊ ve
niale. ſm modū impatiē.

De indignatione ⁊ alijs fi
liabus ire.

Capl'm ſcōm.

ſ Ji indignat⁹ ꝯ aliquē
nō valēs audire eum
vl' videre. reputās eū
indiguum eo ꝙ ſibi diſplicue
rit cū debuit ſeruire. potius ē
veniale cōiter. ⁊ ſi ꝓpt̄ hoc re-
tinet ſibi loq̄lā. vel aliud ſig-
nū oñdit diſplicentie. q2 aufe-
rēda ſūt ꝓpter ſcandalū ꝓxio
rum ⁊ opinionem odij.

De tumore mentis.

ſ Ji excogitauit diuerſas
vias ⁊ modos ad vin-
dicandū ſe de iniuria
⁊ his iplicauit mērē cogitati
onib⁹ altercatiuis ſm ꝓceſſū
poteſt eſſe mortale ⁊ veniale.

De clamore.

I ex ira clamauit con
ſ tra aliquē inoꝛdinate
ꝛ confuſe ꝛ furioſe lo-
quendo. eſt veniale cōiter.

De ꝯtumelia.

I dixit alti ꝟba cōtu-
ſ melioſa vel iniurioſa
īpoꝛtātia vicia vel op-
pꝛobria aīo iniuriandi nota
biliter. vt vocādo eū ꝓditoꝛē
vel inhoneſtā pſonā. ꝛ dicen
do mala de parentibꝫ ꝛ hmōi
moꝛtale eſt. Si dixit verba
oppꝛobrioſa familie ſue vel
diſcipulis vel ſibi ſubditis cā
correctiōis. ſi mō debito ꝛ ho
neſto ē ſine pctō. vl' cōit' eſt ve
niale. niſi īfamatoꝛia diceret.
ꝛ ſequeret' ſcandalū magnū.

De blaſphemia et maledi-
ctione creaturarum.

I blaſphemauit ani-
ſ mo deliberato aliquē
vt ꝑcuteret' tali maledi
ctiōe in malū eſſet moꝛtale ni
ſi ħ affectaret' in emendatiōꝫ
ei9. Si ꝟo hoc nō deſidera-
uit ſcḋm rōnē. ſed ſcḋm ſubitum
motū ire eius. Cui9 ſignū eſt.
qꝛ ſi hoc ꝯtingeret valde do
leret. ſicut fit a parentibꝫ com
muniter eſt veniale.

Si maledixit creaturas ir-
rōnales. qꝛ ſi fecit in deteſtati
onē creatoꝛis. vl' in dānū dñi
ei9. eſt moꝛtale. al's veniale et
ocioſum. Si blaſphemauit
aīas defunctoꝝ ſuorū parētū
vel alioꝝ hoīꝫ. videt' moꝛtale
qꝛ videt' īcēdere notabile ma
lū. Idē cū ſeipm maledixe-
rit ex īpatiā. Si blaſphema-
uit diabolū malū eſt. qꝛ ocio-
ſū ſaltē. De maledictōne dei ꝛ
ſctōꝝ dictū ē ſup pmo pcepto

De rixa.

E rixa ꝑ quā ex ira ſe-
d inuicē hoīes ꝑcutiūt.
vicꝫ cū fit aīo nocēdi
vel iniuriādi. vt in adultis eſt
moꝛtale. in īcipiente veniale.
Idē in ꝑſequēte aīo vindica-
tiuo. ſec9 ſi aīo ꝯfēdēdi ſe tm
vl' etiā ad exercitiū. vt pueri.

De ſeditione.

E ſeditiōe q̄ ē qñ vna
d ꝑs ciuitatis īſurgit ꝯ
aliā ex ꝑte eius q̄ iniuſte mo
uet eſt moꝛtale cum oībꝫ ſeq-
cibꝫ eius. ꝛ tenet' de oībꝫ dā-
nis inde ſecutis alteri parti.
Ex ꝑte aūt eius q̄ reſiſtit ſedi
tiōi iniuſte mote cōtra ſe vel
bonū ciuitatꝫ. nō ē ſcḋm ſe pec-
catū. niſi miſceant' odia ꝛ vin
dicatōes. ꝑut cōiter accidit.
Qñ ex reſiſtentia alteri ꝑti ſe
querent' multa ꝑicula ꝛ mala
cedendū eēt. al's nō euaderet
multa peccata q̄ ī ꝯflictu ꝑti-
um ſeq̄rent'. Si q̄s etiā ita
partialis ē vt guelphus ꝛ gi-

belinuſ.ſeu aliter ꝑtialr̓ ita ob
ſtinato aīo ꝙ appetit extermi
niū alteri⁹ ꝑtis ſeu exiliū per
phas ⁊ nephas.parat⁹ etiā in
malis ſeq̄ ꝑtem ſuā nō ē ſine
mortali.⁊ ī malo ſtatu ꝑditōiſ

De bello.

ſ J q̄s mouet bellū iniu
ſtuȝ mortalr̓ peccat.et
oīs q̄ dat auxiliū cōſiliū ⁊ fa-
uorē ſilr̓ peccat mortlr̓. De
dānis aūt q̄ ibi fiūt.⁊ de reſti
tutiōibꝫ.⁊ q̄d ſit iuſtū vl̓ iniu-
ſtū bellū.vide ī tertia ꝑte De
homicidio dictū eſt.§.c.v.

De acidia q̄ ē q̄rtū capita
le viciū.ti.iiij.⁊ hȝ ca.v.

Primū caplm̄ de eadem.

a Cidia im-
portat tediū bn̄ opā-
di. Si ita ꝯtriſtat⁹
⁊ tediat⁹ eſt ꝙ habuit ī horro
rē bona dīna.⁊ ī abominatōȝ
ſpūalia ⁊ opa bona ad q̄ tene
tur vt p̄cepta dei ⁊ eccleſie et
hmōi.qn̄ adeſt ꝯſenſus rōniſ
ē mortale.ſed ſi hȝ talē motū
tm̄ ſm ſenſualitateȝ cū diſpli-
centia rōnis.ē veniale. Si
aūt ꝯtriſtat⁹ ē d̉ morte ꝯſan-
guinei vl̓ alio caſu ꝙ penitet
eū bn̄ feciſſe.vl̓ ꝓponit ampli
us nō bn̄ facere.mortale eſt.

Si ita ꝯtriſtat̄ ꝙ vellet nū-
q̄ꝫ fuiſſe creatuſ a deo.ſeu nō
eſſe nat⁹ ī mōo.vl̓ eē ſic̄ bru-
tū aīal.vel mori quōcūqꝫ ſine
bn̄ ſiue male diſpoſit⁹ dū mō
hinc exiret.talis triſticia cuȝ
ꝯſenſu rōnis eſt mortale.

Si etiā ita ꝯtriſtat̄ de aliq̄
caſu aduerſo ꝙ īcurrit ḡndē
infirmitatē ꝓpter nimiā triſti-
ciā ꝑdens ſomnū.dimittēs ci
bū ⁊ hmōi.videt̄ mortale qn̄
pōt ſe iuuare ꝯtra hmōi. Si
ꝯtriſtat̄ ex ꝯſideratiōe bonoꝝ
q̄ hn̄t alij q̄bꝫ ipſe eſt p̄uatus
vilipendēs oīa ſibi data a dō
⁊ inde ſumēs tediū bn̄ opādi.
ſm ꝯſenſum rōnis illa aci-
dia eſt cōiter veniale.⁊ in ꝑſo
nis ſpūalibꝫ repit̄. Si ꝯtri-
ſtat̄ ex hoc ꝙ bona ꝓpoſita q̄
fecit ſepe frāgit.ex h̊ incurrit
tediū bene opandi q̄ſi ſibi vi-
deat̄ nō poſſe ꝑficere acidia ē
in ſpūalibꝫ incipientibus do
ſuire. Si ex frequētia tēta-
tionū attediat̄ in laborando
⁊ reſiſtendo veniale ē.ſi tn̄ re
ſiſtat in incipiētibꝫ ꝯtingit ſe
pe. Si attediat̄ ī bonis opi
bus vl̓ bn̄ opando orādo au
diendo legendo lectiōes vel
p̄dicatiōes.aut dicendo offi-
ciū ⁊ hmōi.nō tn̄ dimittit de
neceſſitate fienda cōiter ē ve-
niale. ⁊ ſatis etiā in ſpūalibꝫ
repit̄. Si triſtat̄ d̉ aliq̄ d̉fectu
mag̃ ex eo ꝙ apparȝ defectus

oſus corā hoīb9 q̄ꝫ coram do acidia ē, ꝛ freq̄nter veniale p̄cedens ex ſupbia.

De filiab9 acidie. Ca. II.

E filiab9 acidie in q̄b9 d difficile eſt cognoſcere quando ibi ſit peccatum mortale, niſi ꝯmiſceꝛ cū aliquo peccato, vt cū omittitur aliquod p̄ceptū. niſi de p̄mat ita mentē q̄ꝫ tollat cha ritatē dei ꝛ p̄rimi.

De deſperatione.

I deſperauit de miſe ſ ricordia dei, exiſtimāſ nō poſſe vel non velle ei pcere etiā reuertēti ad penitentiā, vel nō poſſe abſtinere a pctīs cuꝫ adiutorio dei eſt mortale ſm deliberationē et cōſenſum. ſecus ſi ſm aliquē impulſum tentationis. Si deſpauit ſe ñ poſſe euadere aliquas miſerias mūdi vl̕ picula p̄pter q̄ decreuit ſe occidere ē mortale. Et ſi aliquid ad hoc fecit multo magis.

De malicia.

I ꝯtempſit diuina et ſ ſpūalia bona ex triſticia aggrauante mentē mixta cuꝫ acidia mortale eſt. Si aūt ꝯtēneret ꝛ refugeret ea p̄ q̄ poſſet vitare pctm̄. q2 tūc ptinꝫ ad blaſphemiā ī ſpiritū ſanctū. vt infra diceꝛ.

De puſillanimitate.

I ſubtraxit ſe ab illis ſ bonis ad q̄ erat aptuſ timore ȯficiēdi, vt a ieiunijs, ab īgreſſu religiōiſ a p̄latiōe iniūcta ab officio p̄dicatōis ꝛ audiētia ꝯfeſſiōis iniūcte, ꝛ hmōi, ē cōiꝛ vēiale, niſi eēt p̄ceptū in eo qȯ dimittiꝛ

De rancore.

I habuit diſplicentiā ſ ꝛ tediū in corrigentes eū p̄pter correctionem eſt veniale, niſi illos odiret, ꝛ tunc odium eſt mixtum.

De ocioſitate que procedit ex tedio.

I ſtetit ocioſus nihil ſ boni opans corporale vel ſpirituale, vn̄ amittit tempuſ irrecupabile. videtur veniale. niſi ex ocio addatur aliquod vicium quod frequenter accidit, et quāto tempore ſtetit ocioſus.

De torpore ſeu pigricia bn̄ opandi

I fuit tardus ad bene ſ opandū, licet illȯ fecerit. tardus ad eccleſiā ad orandum, ad el̕ynas dandū, ꝛ hmōi. cōſter eſt veniale niſi ex tarditate omittereꝛ p̄ceptū, vt q2 cito ñ ſubuēit pa tienti extremam neceſſitatem cuꝫ teneꝛ vt infirmo. vn̄ ſeq̄ꝛ

mors ⁊ hmõi. tūc ē mortale.

De euagatõe mentis.

Si habuit distractiões mētis in orõne. et fuit in ea. vl' cū volūtate euagat. vl' audiēdo pdicatiões ⁊ diuina mēte cogitauit vana ⁊ inutilia. ē cõiter veniale. niſi addat aliqđ ſpeciale pctm̄. vel p totū officiū ad qđ obligat ex pcepto. vl' audit noua vel ſi loquit inutilia. vel ex tedio mutat loca hincinde vel diſtrahit ſenſus ⁊ mēbra diuerſimode ē veniale cõiter.

De negligentia ſeu tepiditate. Caplm. III.

Que eſt remiſſio volūtatiſ circa ea q̄ dꝫ facere. In hac q̄tidie oēs offendūt. ſed venialit. niſi omittat aliqđ neceſſariū. Si fuit negligēs circa opa miſericordie ſpūalia. q̄ hoc verſu ptinēt. Cõſule caſtiga dimitte ſolare fer ora. Nota ꝙ ſub cõſule ꝯphendit doctrina. et docere ignorantes pcipue ad ſalutē vtilia. Si fuit negligēs ad addiſcēdū neceſſaria ad ſalutē. vt pcepta di ⁊ eccleſie generali. qꝛ hmõi ignorātia nõ excuſat. vl' ad eundum ad pdicatiõem. ⁊ vtile ē iniungere idiotꝭ vt pdicatões aliqſ audiant. Si fuit negligens ad pcurandū ſibi ſacramēta ⁊ ſue familie. ⁊ ſi ex negligentia ⁊ dilatiõe mortua eſt ples ſine baptiſmo. eſt mortale. Si infirmus mortuus ē ſine ꝯfeſſiõe ⁊ cõione vel extrema vnctiõe. cū ex negligentia craſſa pcedit. videt mortale l' graue veniale ſm ꝙ plus ille indigebat. Si fuit negligēs ad pcurādū ſacramentū ꝯfirmatõis. Si itēꝫ feciſſet dare ſacramēta baptiſmi ꝯfirmationis vel ordinē ſcient ſacrū. eſt mortale. ⁊ ꝯtrahit irregularitas in ſuſcipiēte. Si fuit negligēs ad fraternā correctionē. cuꝫ tenet vicꝫ de pctõ occulto ⁊ mortali. ⁊ inde ſperabat emendatiõꝫ illiuſ. tunc eſſet mortale dimittēdo oīno illā. veniale po retardādo. vel de his q̄ nõ ſūt mortalia. Si nõ ſeruauit ordinē debitū in fraterna correctiõe vel nimiſ aſpere vel tempore vl' loco indebito. peccatum eſt.

De negligētia ꝯfeſſiõis Caplm. IIII.

Si omiſit ad minus ſemel in anno ꝯfiteri. vl' ex negligētia vel ignorantia mortaliter peccauit. Secꝰ ſi ex impotētia. videlicet qꝛ nõ hꝫ copiā cõfeſſoris ſed ſi poſtea cum habet copi-

am ꝯfeſſoris n̄ ſuppleuit de-
fectū, mortale eſt. Si fecit
cōfeſſiōe; fictā ſcient̄ dimittēs
aliqd̄ mortale, vel qd̄ dubita
bat vel credebat eē mortale.
etiā ſi nō eſſet mortale, morta
liter peccat, ⁊ tenet̄ iterare cō-
feſſionē. Si dic̄ ſe eſſe ꝯtri-
tū de oībꝫ pctīs et diſpoſitu;
ad abſtinendū ⁊ ſatiſfaciendū
cū h̄ nō intēderet mortl'r pec-
cauit ⁊ tenet̄ iterare ꝯfeſſiōe;
Si pnīa; ſibi iniunctā pro
mortalibꝫ ex negligētia omi-
ſit facere peccauit mortaliter
⁊ tenet̄ iterare ꝯfeſſiōz, ſi ē illi
us oblitus pnīe. Si ſciēter
ꝯfeſſus ē ei quē ſciuit excōica
tū vel ſuſpēſum, vl' nō hn̄tem
auctoritatē, puta q; ſimonia
ce accepit bn̄ficiū, vl' q; intru
ſus eſt p laicā ptātē;, peccauit
mortal'r, ⁊ tenet̄ iterare cōfeſ-
ſionē. Si cōfeſſus eſt in ex
cōicatiōe maiori exiſtēs, quā
neſciuit ip̄e nec ꝯfeſſor eiꝰ, ab
ſolutꝰ tn̄ fuit a pctīs oportet
iterū ꝯfiteri, q; non fuit capax
abſolutiōis tūc ꝓpt̄ excōica-
tionē. Si ꝯfeſſus ē ei q̄ n̄ h;
ſufficiētē ſciam peccat, ⁊ ſi fu
it a dō igrās ꝙ neſciuit diſcer
nere pctā eiꝰ p̄cipue cōmunia
tenet̄ iterare cōfeſſionem.

De negligētia circa cōmu
nionem. Capl'm. v.

ſ I omiſit cōicare ſemel
ī anno. ſ. in paſca reſur
rectōis poſt annos diſ
cretōis: peccauit mortal'r ni-
ſi fuiſſet legitime īpeditus, vt
q; alteratꝰ ſtomacho vl' ꝑcō
municatꝰ, q̄rēs tn̄ abſolutio-
nē, vel de licētia ꝓprij ꝯfeſſo-
ris p aliq̄t dies differret, et in
hmōi caſibꝫ deb; ſupplere de
fectū qn̄ pt. Si nō cōicauit
ieiunꝰ, ita. ſ. ꝙ poſt mediā no-
ctē aliq̄d ſūpſit p modū cibi
vel porꝰ, peccauit mortl'r, niſi
eſſet grauiter infirmꝰ q; tūc
l;. Si cōionē ſumpſit cū ſta
ret cū ꝓpoſito alicꝰ pctī mor-
talis, vel cū eſſet excōicatꝰ h̄
ſciens vel igrans ignorantia
craſſa peccauit mortal'r. Si
nō ꝯfeſſus d̄ aliq̄ mortali pec
cato ꝯmiſſo aduertēter ex ve
recūdia vl' inaduertent̄ ꝓpt̄ in
diſcuſſionē cōſcie, vel ex igno
rantia craſſa et ſupina ſūpſit
cōionez, peccauit mortaliter

Et nota ꝙ ſi q̄s omittit cō-
feſſionē vel cōionē in tpe ſta-
tuto conari d; ꝯfeſſor, vt īdu
cat eū ad ſupplendū defectū,
niſi ſit oīno nō bn̄ diſpoſitꝰ.
Itē cū repit aliquē deditu;
vicijs turpibꝫ et alijs vſq; ad
finē q̄drageſime cautū videt̄
ne ſubito admittat eū ad cōi
onem, ſ; plonget ſibi tempus

ꝑ aliquas hebdomadas. De
alijs ꝟo defectibꝫ q̇ ↄmittūt
circa cō.onē ꝛ miſſā.vide i.iij.
pte ꝺ cleric꞉. Si exiſtens ex
cōicatus maiori ſciēter ptici
pauit.audiendo diuina in ec
cleſijs.aut ſacramēta pcipien
do.peccauit mortal'r. Si p
ticipauit in crimine cū aliq̇.p
pter qꝺ ille cū q̇ pticipauit e
rat excōicat⁹.vicꝫ qꝛ verbera
uit clericū.vt.c.ſi ↄcubine de
ſentē.excō. Uel ſi aliq̇s cleri
c⁹ ſubijcit ſe alicui laico ver
berādū ad placandū eū de in
iuria ſibi illata.cleric⁹ ille ef
ficit̄ excōicat⁹.ꝛ mortale ē vt
c.cōtingit.de ſen.excō. Si
exñs excōicat⁹ maiori ſciēter
pticipauit cū alijſ fidelibꝫ etiā
extra diuina p̄cipue in his q̄
cōtinent̄ in hoc ꝟſu. Os ora
re vale ↄmunio menſa negat̄
Et ſi fecit ex cōtemptu cōtra
ꝓhibitionē ſupioꝝ.peccauit
mortalit̄.al's venial'r.ꝛ effici
tur excōicat⁹ minori.a q̄ pōt
abſoluere oīs q̇ hꝫ eū audire
in cōfeſſione. Excipiunt̄ tñ
q̇nqꝫ caſus in quibꝫ licet par
ticipare cum excōicatis.q̇ ↄti
nent̄ in h̄ verſu. Utile lex hu
mile res ignorata neceſſe.
Hec anathema quidē faciūt
ne poſſit obeſſe. Quos vide
in quarta pte ſumme.

Quintus titulus de inani
gl'ia.et hꝫ tria capl'a. Primū
capl'm de inani gl'ia.

De inani glo

ria q̄ ē q̇ntū capitale
viciū iportās iordia
tū appetitū laudiſ hūane ſeu
inordinatā ↄplacentiā ei⁹ cui
offert̄.ꝛ cū fit aliqꝺ op⁹ p̄nci
palit̄ ꝓpt laudē ꝓpriā amittit̄
ei⁹ merces ꝛ pctm̄ incurrit̄.ꝛ
interrogādū ē ſm̄ ſtatū hoīꝫ
de diuerſis materijs in q̇buſ
hoīes q̄rūt ſibi laudē. vicꝫ a
doctore ꝺ ſciā ꝛ doctrīa.a ſco
lari ꝺ ingenio ꝛ diſputatōe.a
rectore de regimine.a mulie
ribꝫ ꝺ ornatu ꝛ hmōi. Si q̄ſi
uit laudē ꝛ gloriā de ope pctī
mortalis.mortal'r peccauit.ſi
ſm̄ rōnem deliberatā h̄ egit.
ſec⁹ ſi ſm̄ modū ſenſualitatis
vel etiā ſi ꝺ aliq̇ veniali gl'iat̄.
Si opa ſua ꝺ genere bono
rū vt ieiunia.elemoſyne ꝛ hu
iuſmodi.quaſi oīa ad laudeꝫ
humanā fecit.mortale videt̄
cū ibi ↄſtituit finē. ſec⁹ ſi ali
quid boꝝꝫ aliquādo fec̄ alio
fine. Si ita ordinate acce
pit laudem de aliq̇ ope. q̇ ꝓ
pter eā cōſeq̇ndā pat⁹ erat fa
cere ↄ aliqꝺ p̄ceptoꝝ.pecca
uit mortaliter. In alijs auteꝫ
caſibus videt̄ veniale.

De īmodeſtia ornat⁹.ca.ij.

d
E immodeſtia ornat⁹
q̄ ꝓcedit frequēter ex
inani glīa.lꝫ ēt ex alijs
cauſis poſſit ꝓcedere. et p̄ci
pue mulieres iuuenes ď hoc
interrogāde ſūt.ſ. de ornatu
capilloꝝ.fucoꝝ.gēmaꝝ.veſti
um p̄cioſaꝝ.⁊ foderaturis et
caudis eaꝝ.⁊ planellis nimiſ
altis ⁊ corōis capitꝫ.⁊ hm̄oi
in q̄bꝰ aliq̄n ē mortale.aliq̄n
veniale. Si vſus vł vſa eſt
fucis vł alijs ornamentis ad
oſtentatiōeꝫ ⁊ inanē glīam.ſi
de hm̄oi ſupbiuit vł glīata eſt
mortale ē ſi tātā ďlectatiōem
habuit ad laudē ⁊ glīam illaꝫ
ꝙ nō curauit trāſgredi māda
ta dei ⁊ ecclīe. Si vſus vel
vſa ē fucis ⁊ alijs ornamētis
ad inducēdū hoīes ad ſui cō
cupiaꝫ extra mr̄imoniū.mor
tale eſt indubitatuꝫ. Si ita
inordinate delectatur in hu
iuſmodi.ita ꝙ etiā ſi ſcirꝫ ho
mines ex ſui ornatu ſcandali
zari.id eſt trahi ad ſui ꝯcupi
ſcētiā n̄ curās ď ruinā ꝓximi
mortale eſt. Si ad ꝯplacen
dū viro ſuo.vel ad inuenien
dum virū ſi ē inupta.vel ne ď
ſpiciaṫ ab alijſ.vel ex aliq̄ le
uitate vſa eſt fucis vł alijs or
namentis ſupfluis de ſe non
eſt mortale ſed poti⁹ veniale.
niſi hic ſit notabił exceſſus in
hm̄oi.vt poſſit iudicari ď oc
caſiōe data alioꝝ ruine.⁊ nō
tm̄ accepta: qď eſt difficile iu
dicare. Si habuit nimiā di
ligentiā ⁊ ſtudiū ⁊ tp̄s ad or
nandum ſe.vel fecit exceſſum
in portatura veſtiū vltra ſuū
ſtatum vel conditionem vł n̄
ſm̄ morem patrie. vel veſtibꝰ
nimis delicatis pctm̄ eſt.

Caplm̄ tertiū de filiabꝰ in
anis glīe. Et primo de
hypocriſi.

ſ
I ſimulauit ſāctitatē
hre ꝑ ieiuniū orōnem
⁊ hm̄oi.cū mal⁹ eſſet ſi
ħ egit ad ꝯſequendā laudem
hūanā.ꝯſtituēs ibi finē.mor
tale eſt.al's veniale niſi aliud
viciū adiungaṫ. Si ſimula
uit ſanctitatē ꝑ hypocriſim ī
tendēs aliq̄d ꝙ ſit ꝯ honorē
dei vł vtilitatē ꝓximi.vt ſemi
nare errores.adipiſci indign⁹
ecclīaſticaꝫ dignitatē.decipe
em̄ ꝓximū tp̄aliter vł ſpūalıṫ
mortale eſt. Si ſimulauit
ſāctitatē exiſtēs mal⁹ vt denṫ
ei elemoſyne ſicut ſctō viro ł
ꝓcuratōes ecclīarum vt cere
tan ⁊ ſilīa.mortalıṫ peccauit
Si ſimulauit maiorem ſan
ctitatē q̄ꝫ habuit.vel occulta
uit ſuū defectū ad edificatiōꝫ
ꝓximorum.nō eſt peccatum

vel leue vl' veniale eſt, aut ſi h̄ facit ob aliquã vanitatẽ vl' in anem gl'iam, eſt veniale.

De iactantia.

ſ J laudauit ſeipſ ꝺ ali q̄ ope pctī mortalis, mortal'r peccauit. Si aũt ꝺ ope vẽiali, venialit̄ peccauit q̄ntũ eſt ꝺ ſe. Si laudauit ſe ꝺ aliq̄ ope bono, vicȝ de virtute, ꝺ ſcia, ꝺ induſtria, vel diuitijs vl' potẽtijs, ⁊ huiuſmoi, ex ſupbia ⁊ inani gloria, mortale eſt vl' veniale ſm radicẽ ipſi⁹ ſupbie vel inanis gl'ie vñ pcedit. Si laudauit ſe ꝯtẽnẽdo alios, vt phariſe⁹ publicanum mortale eſt. Si autem ex aliqua leuitate vel vtilitate conſequenda veniale vel nullum eſt.

De ironia.

ſ J vilificauit ſe ꝟbis l' factis pl⁹ q̄ȝ ſentiat in ſeipo ĩ mẽte, dicẽs aliqua mala ꝺ ſe q̄ in ſe ñ cognoſcit veniale eſt. ⁊ ꝺ' ironia.

De contentione.

ſ J q̄s ꝯtendit aduerſ⁹ aliũ ꝯtra ꝟitatẽ ſcient̄ in reb⁹ alicui⁹ importantie mortale eſt, ſecus in rebus puis et inaduertenter.

Si cõtẽdit p veritate, ſȝ nimis inordinate cõiter ẽ veniale, ſȝ poſſȝ ibi eẽ tãta ĩordinatio q̄ rõne ſcandali ſequentis eſſet ibi mortale.

De diſcordia.

ſ J hñs tractare aliqua cũ alijs in cõi nolit cõcordari cũ alijs ꝺ his q̄ ordinant̄ ad honorẽ dei vl' primoꝝ vtilitatẽ et eo q̄ male afficit̄ ad eos vl' vt oſtẽdat ſe plus ſcire q̄ȝ alij mortale eſt ſecus aũt ſi nõ ꝯcordat, vicȝ q̄ ſibi videt̄ eẽ magꝭ ſm deũ et rõnem qꝺ ipſe intendit, qꝛ tũc vel nõ eſt peccatum vl' leue niſi ſit nimis ptinax.

De ptinacia.

ſ J fuit ptinax ĩ ſententijs ſuis diſcrepans a cõmuni ceteroꝝ conſilio vel iudicio, cõmuniter eſt veniale piculoſum ⁊ inductiuum erroris.

De ſingularitate nouitatũ

ſ J fecit ſingularitates l' nouitates ĩ ꝯuerſatõne vite vel veſtibus vl' cerimonijs vel alijs adiuẽtõibus peccatũ eſt, ⁊ ſi adinuenit aliquã malã cõſuetudinẽ oĩa ei imputantur.

De inobedientia.

ſ J nõ obedinit ſupioribꝫ ſuis ſpũalibus vl' tpalibꝫ legibꝫ canõicis vl' ciuilibꝫ rõnabilibꝫ ⁊ ſiq̄dẽ tranſgredit̄ ſupioꝝ ordinatõ

nes hñtes vim ꝑcepti: vt qñ mādaṫ ſuari ꝟbo vl' ſcripto ī ꝟtute ſctē obedientie vel ſub pena excōicatōis vl' carceris vel aliis penis q̄uib9 et hmōi equipollētiis peccauit mortalit. In aliis ꝟo ordīatōib9 ſimpl'r factꝫ trāſgrediēdo ē veniale: niſi fiat ex contēptu: qz tūc ē mortale qñcūqꝫ leuib9.

De gula. vi. ti. ꝛ hꝫ ca. iii.

Primū caplm.

Gula ē ſextū capitale viciū. ꝛ cōmittiṫ ꝑ inordiātū appetitū ſeu delectationē circa cibū ꝛ potū. Nota q̄nqꝫ ſpēs ſeu modos q̄ continenṫ in h̄ ꝟſu. Pre ꝑpere laute nimis ardenter ſtudioſe. Si comedit vel bibit extra horam debitam ſine rōnabili cā ꝛ vrgēte. Si eſt vſus cibis vel potibus lautꝫ nimis ꝛ delicatiſ vltra cōditionē ſui ſtat9. aliter em̄ decꝫ ꝯmedere infirmū q̄ꝫ ſanū. ciuē q̄ꝫ ruſticū. Si comedit vel bibit ī nimia q̄ntitate ſ̄m exigentiā ſue cōplexionis. qđ em̄ vni parū eſt nimiū ē alteri. Et pl9 comedere in die ieiunii q̄ꝫ altera die ñ ē de ſe malū ꝑ vna comeſtiōe Si comedit vel bibit cū nimio ardore gule ſeu cū nimia ꝯplacentia ꝯtēt9 magis ſatiſfacere delectatiōi gule q̄ꝫ neceſſitati ꝓuidere. Si adhibuit vel adhiberi fecit nimiū ſtudiū ꝛ diligentiā circa cibaria delicata ꝑpanda. vt cū variis ſaporib9 ꝛ diuerſ mōis ꝛ huiuſmōi. In his oīb9 ſpēb9 vel mōis gule tūc ē mortl'e qñ delectatio gule q̄riṫ vt finis paratꝰ facere ꝯ̄ ꝑcepta vt ſatiſfaciat delectatiōi gule. vel cū comedit vſqꝫ ad crapulā vel vomitū aduertenṫ. ſicꝫ fit a pleriſqꝫ in carniſpriuio. vel vtiṫ aliq̄ cibo ex quo veriſimiliter credit īcurrere magnā leſiōeꝫ ꝑſone. In aliis ꝟo caſib9 cōmuniter ē veniale. Si comedit carnes in q̄dragesima vl' in aliis ieiuniis eccleſie. vel in ſexta feria. aut in ſabbato ꝑ totū annū niſi vrgēte cā neceſſitatis vel infirmitatꝫ: peccauit mortaliṫ ſi ſit ſine ꝯſilio medici. Si vſus ē lacticiniis tpe q̄dragesime ſine cā infirmitatis. ꝛ ď ꝯſilio medici. peccauit mortaliṫ. In aliis vero ieiuniis eccl'ie ſuari ꝑt mos p̄rie q̄ntū ad vſum lacticiniorū q̄ mos ſi non appareat tutius eſt abſtinere.

De ebrietate.

Si bibit vſqꝫ ad ebrietatē aduertēs ſe nimiſ

bibere. vl' potentiā vini ſuffi cientē ad iebriādū vel ꝺ h du bitās ꝓbabilit: peccauit mor talit. ſec' ſi ignrauit potētiā vi ni. vt noe. Si fuit cā iebria tiōis alteri' aduertent' inducē do ad nimiū potū vl' ponēdo ſal i vino. ⁊ hmōi: mortl'r pec cauit. ſecus ſi fec cā medicine Si induxit aliquē ad frangē dū ieiuniū eccl'ie ſine cā legiti ma ſuis pſuaſiōib: peccauit mortalit'. Si iduxit pueros ⁊ iuuenes ad lambacitates ⁊ tabernas ⁊ hmōi. vt puertat ad turpia. Si freqntauit ta bernā ſine cā rōnabili. vel cō uiuia diſſoluta pctm̄ eſt.

De inſenſibilitate.

S i abſtinuit ſe nimis a cibo ⁊ potu ⁊ alijs ne ceſſarijs vite ꝓpt' qđ i currit infirmitatē cōiter ē ve niale. niſi fiat notabilis exceſ ſus. ⁊ addat' obſtinatio ꝯ ad monitiōes ex hmōi defectu. q: tūc videt' mortale rōne pi culi inde ſequentis.

De filiab' gule. et ꝑmo de hebetudine. Ca. III.

S i ex fumoſitatib' ior diate ꝯmeſtiōis ⁊ pot' incurrit ſcurilitatē ſeu groſſi ciē itellect' ⁊ ex h ieptitudinē itellect' vl' ineptitudinē legē di orādiq; ē veniale cōiter.

De loquacitate.

S i nimis locutuſ ē ſeu dixit vba ocioſa ⁊ ſine neceſſitate ⁊ rōnabili tate cōiter eſt veniale.

De ſcurrilitate.

S i fec act' ſeu geſt' ior diatos. ⁊ ſi ſint ꝓuocā tes ad libidinē extra mr̄imoniū ē mortale. Si vo ad diſſolutiōē vl' leuitatē. vt ventoſitatē ⁊ hmōi: veniale ē.

De inepta leticia.

S i habuit ineptā letici am ⁊ vanā in ludis et iocis. cōiter veniale ē niſi addatur aliqđ vicium.

De choreis.

C horee q fiūt cū inor diata leticia ſūt morta lia qnq; modis. ꝑmo cū fiūt ex libidie. ſcđo cū fiūt in eccle ſijs. q: ſacrilegiū ē. tertio cū fiūt a clericis ⁊ religioſis cū mlierib' rōe ſcādali. qrto cū fiū t ex iani gl'ia vel vana leti cia tā iordiata q ibi ꝯſtituat' finis. qnto cū tles chorizātes nō curāt de ſcādalo ꝓximi eſt mortale. In alijs aūt caſibuſ cōit' eſt veniale. Poſſet tū qn q; eē mortale. nec de facili de hmōi pōt dari iudiciū.

De immundicia.

D E imūdicia q ꝑt itelli gi cū qs imūde ꝯme

dit.ꝛ eēt veniale.ꝑcipue ſi ex
h ꝯturbat alios.vľ qꝛ vomi-
tū fac̄.ꝛſi h fac̄ qꝛ nimiū ꝯme
dit vľ qꝛ auidi⁹ ꝯmedat pctm̄
ē.ſec⁹ ſi cā medicīe.vľ pt ītel-
ligi de īmūdicia pollutiōis q̄
cū accidit in ſōnijs nō īputat̄
ad pctm̄ſꝫ pctm̄ pōt eē ī cā ei⁹
ſcꝫ ſi ꝑceſſit ex crapula vľ tur
pi cogitatōe ꝑcedēti.vľ ex ne
gligētia.ľ etiā poſt vigiliā re-
colēs ꝺ ipā īmūdicia habita ī
ſomnijs turpibꝫ delectat̄.ꝛ ſi
ē ꝯſenſus rōis ꝺ hmōi turpi
ꝺlectatiōe ē mortale vľ venia
le.vel nullū ſi fit ex alleuiatiōe
nature. De immundicia ſeu
pollutiōe ꝓcurata. Nota q̄
ſi q̄s q̄d agit hac intētiōe ꝑn-
cipaľr vt pollutiōeꝫ habeat ſi
ue vigilando ſiue dormiēdo
mortaľr peccat.etiā ſi fac̄ cā
ſanitatꝫ.Si aūt ipā pollutio
ēt ꝯtingat ī vigilia pt̄ volūta
tē ꝛ ſine ꝓcuratōe n̄ ē mortľe.

De luxuria titul⁹.vij.ꝛ hꝫ
capľa duo. Primū.

Luxuria ē
ſeptimū capitale vi
ciū.ſꝫ qꝛ ſup in ꝑce-
ptis dictū eſt ſatis de ſpēbus
ei⁹ in ope.ac etiā in cogitatōe
oī.illis omiſſis videndū ē de
q̄buſdā alijs ꝑtinētib⁹ ad ip-
ſā luxuriā ꝛ delectatiōem mo
roſam.et ꝑmo. Si tetigit ali-
quē vľ aliquā vľ oſculat⁹ ē li
bidinoſe extra ꝯiugiū mortľr
peccauit.etiā ſi n̄ ſeq̄t̄ turpis
act⁹.nam talia exercitia ī ope
ipō ꝓ vno pctō habēt̄ cū ope
iſto.ſꝫ tāto graui⁹ q̄nto ī hu-
iuſmōi ꝯcurrūt plā.ſi aūt fi-
ant diuerſ̄ tꝑibus diuerſa ſūt
pctā Si ſcꝑſit lr̄as ľ portauit
vel miſit vľ recepit cōtinētes
amatoria ꝛ ꝓuocātia ad laſci
uiā aduertent̄ mortaľr pecca
uit. Si fecit cantatioues
vel cantauit vel legit vel au
diuit ꝟba laſciuie.vľ turpia ꝺ
lectabilľr ad ꝓuocādū ſe vľ ali
os ad laſciuiā mortľe ē. Si
aſſociauit aliquē queꝫ ſciuit
ire ad ꝓuocādū.vľ turpit̄ agē
dū.vľ ad faciēdū ſerenatas vľ
matutinatas.peccauit morta
lit̄. Si fuit mediator int̄ ali-
q̄s ad hmōi turpia.vľ poſuit
aliq̄s mediatores int̄ ſe ꝛ īter
alioſ ꝛ hmōi.peccauit mortľr
Itē ſi r̄cepit exeniū vľ donuꝫ
qđcūqꝫ.ľ miſit ex amore libi-
(dīs

De ꝺlectatōe moroſa.

De delectatiōe moroſa
qđ viciū repit̄ in tepi-
dis ꝛ mľtū negligētibꝫ
nā feruidi ſubito cogitatōes
expellūt noxias.ꝛ frigidi de-
ſiderijs operis acquieſcunt.
Si habuit cogitatiōes im-

mūdas ꝛ carnales in q̄bꝫ tra/
hit morā poſtq̄ꝫ rōne ꝑpendit
ꝓpꝫ delectatōꝫ ipam cogitādi
hmōi peccauit mortal'r. Nō
ſolū qñ q̄s cogitatiōibꝫ luxu/
rie ꝯ rōe ꝯſenſit deliberās face/
re malū ſi adeſſet cōmoditas
ſꝫ etiā nolendo opꝰ ꝑpetrare.
ſꝫ ñ curādo ipas cogitatōes
libidinoſas expellere poſtq̄ꝫ
ꝑpendit.ſꝫ ī eis voluntarie ī/
morādo peccauit mortaliter.

De filiabꝫ luxurie. Ca. II.

d E filiabꝫ luxurie de q̄/
bus nō optet mltū in
terrogare: q2 difficile eſt
itelligere niſi cū mixta aliorū
viciorꝫ. ꝛ ꝑma ē cecitas mētiſ

d E cecitate mētꝫ. ſi fuit
ita mēte occupatꝰ cir/
ca mūdana ꝛ carnalia
q̄ neſciuit de deo cogitare. vl'
de rebus ſpūalibꝫ.

De ꝑcipitatiōe.

d E ꝑcipitatiōe. ſi fuit ꝑ
ceps et ſubitꝰ in opi/
bus ſuis ſine cōſilio ꝛ
examīatiōe mētꝫ ōbita agēs.

De incōſideratōe.

d E icōſideratiōe. ſi fuit
īcautꝰ ī factꝫ ſuis. ñ bñ
iudicās circa occurrentia.

De incōſtantia.

E incōſtātia. ſi ī eo q̄
deliberauit bonū age
re fuit icōſtās ꝛ mutabilis ex
paſſiōe.

De amore ſui.

d E amore ſui. ſi nimis
ſeipm̄ dilexit querēdo
corꝑis delectatiōes ꝛ
cōmoditatē ꝛ hmōi.

De odio dei.

d E odio dei. ſi habuit
deū l' legē eiꝰ ī diſplicē
tia, q̄ꝛ ꝓhibꝫ ꝯcupīaꝫ ꝛ hmōi.

De amore vite pñtis.

d E amore vite pñtis ſi
nimiſ amauit vitā iſtā
pñtem ꝓpꝫ voluptates carnis
q̄bꝫ eſt deditꝰ ita amare vitam
pñtē q̄ aliq̄s vellet h̄ ꝑpetua
ri. ſm̄ Pet. eſt mortale.

De horrore futuri ſeculi.

d E horrore futuri ſecu
li. ſi horrorem habuit
ad vitam futurā. De
aliīs ꝓo q̄ ꝑtinēt ad viciū lu/
xurie circa cōiugiū vide īfra
de coniugatis.

De ſupbia titulꝰ. viij. ꝛ hꝫ
capitula duo. Primū.

ſ Uperbia

ſm̄ Grego. ē regina
oīm capitaliū viciorꝫ
Et ē viciū multū ſubtile ꝛ dif
ficile ad cognoſcēdū. ꝛ ꝯſiſtit
in appetitu īordinato ꝓꝑe ex
cellentie ꝛ hꝫ quattuor ſpecieſ
ſiue modos de q̄bus potes ī
terrogare: put videbit' expe/
dire ſi tñ penitens intelligat.

Si bona naturalia ſpũalia vel tpalia q̃ habuit ſibi attribuit. ⁊ a deo nõ recognouit. Si bona ipa a deo recognoſcens meritꝫ ſuis pncipalit̃ ſe accepiſſe eſtimauit. vicꝫ ꝓpter ſua ieiunia. oratiões ⁊ hmõi. Si ea bona q̃ nõ habuit ſibi attribuit. vl' pluſq̃ȝ habuit cũ exiſtimat ſe habere multũ humilitatꝫ charitatꝫ patie ⁊ huiuſmõi cũ nõ hꝫ. Si reputauit ſe meliorẽ eẽ ceteris alioſ ɔtẽnẽs. in q̃libꝫ hoꝝ modorũ pt eẽ mortale vl' vẽiale. ſm ꝙ ratõne ɔſentit̃ vel non.

De filiabꝰ ſupbie. Ca. II. Et pmo de deriſione.

D E deriſione q̃ aliqñ pcedit ex ſupbia. Si irriſit ſacramẽta ⁊ alia diuina vilipendens ea. aut ſãctos viros. aut prelatos. aut deo ſuire volẽtes. vt ſic retrabat eos peccauit mortaliter. Si irriſit intendẽs ex h̃ iniuriã ⁊ vilificatõeꝫ. vel notabilẽ pturbatiõeꝫ eiꝰ mortal'r peccauit. ſꝫ ſi ex leuitate vl' cã ioci ſecus.

De ambitiõe.

D E ambitiõe q̃ pcedit ex ſupbia ⁊ iportat inordinatũ appetitũ honoris. ⁊ multũ repitur in platis et dñis. Si deſiderauit aliquã dignitatẽ vel bñficiuꝫ curatũ rõne deliberata pncipalit̃ ꝓpt̃ honorẽ vl' dignitatẽ vl' vtilitatẽ tpalem peccauit mortal'r. Si deſiderauit dignitatẽ vl' bñficiũ eccl'iaſticũ vl' ſeculare ad qḋ ẽ indignus vl' iepꝰ. vicꝫ qꝛ criminoſus ⁊ hmõi peccauit mortalit̃. Si ꝺſiderauit vl' q̃ſiuit ad hmõi puenire etiã faciẽdo ꝯ pcepta mort'e ẽ. Si q̃ſiuit honorẽ ꝺ q̃cũq̃ȝ re ita inordinate ꝙ ibi ɔſtituat finem mort'e eſt. In alijs ꝟo caſibꝰ videt̃ veniale.

De pſumptiõe.

P Reſumptio q̃ pcedit ex ſupbia ɔſiſtit i h̃ ꝙ hõ põit ſe ad ea q̃ ſt̃ ſupra vires ſuas. vel nõ ptinẽt ad ɔditõeꝫ ſuã. vt ſecularꝫ ad iudicãdũ clericos. vel eos q̃ nõ ſũt ſibi ſubiecti. vel de his ꝺ q̃bꝰ nõ hꝫ ptãtem: peccauit mortal'r. Si poſuit ſe ad faciẽdũ ea exercitia ad q̃ ñ erat aptꝰ. vñ põt ſeq̃ ſpũale vl' tpale dãnũ alteri. vt medicꝰ ignarus medicine. vel aduocatuſ ignarꝰ ad aduocandũ. iudex ad iudicandũ. cõfeſſoꝛ ad audiẽdũ ɔfeſſiões ⁊ hmõi. peccauit mortal'r. ſecus aũt ſi cõpetent̃ in arte illa pitus erat. Si pſumẽs ꝺ ꝟtute ſua exponit ſe piculis pctõꝝ vt vadens ad loca ihoneſta. vl' fre

quētās ꝯuerſatiōꝫ mulierꝝ le-
uiū ꝛ hmōi. vbi de facili pōt
labi ĩ mortali pctō. mortl'e vi
det. Si nimis de ſe p̄ſumēs
nō ꝓuidet neceſſitatibꝫ vl' pi-
culis occurrētibꝫ ſpūalibꝫ vel
tp̄alibꝫ expectans effectū mi
raculoſū a deo. ſ. vt eū ſanet ĩ
firmū ſine medico et medici-
nis. vl' miniſtret ei cibū ſine la
bore ē mortl'e. ꝛ dr̄ tētare deū

De temeraria iudicatōe

ſ I facta alti⁹ q̄ dubia
ſūt q̄ aīo fiant in malā
ptē interp̄tat⁹ ē ſeu iu
dicauit. ꝛ ſine ſignis ſufficien
tibꝫ indicantibus maliciam
alterius deliberate iudicauit
aliquem de pctō mortali mor
taliter peccauit. Si ꝟo iudi-
cauit de veniali venialit' pec-
cauit. Idē ſi iudicauit d̄ mor
tali ſed nō deliberato aīo.

De curioſitate.

ſ I fuit curioſus circa
cognitiōem intellecti-
uā. vt q̄rēdo ſcire q̄ ſ't
ſup̄ capacitatē ſuam. vicꝫ de
trinitate. de p̄deſtinatiōe. vel
q̄rendo ſcire a q̄bus non dꝫ.
vt a demonijs. vl' p ſortes vl'
q̄rēdo ſcire parꝝ vtilia ꝛ dimit
tendo magis neceſſaria. vl' q̄-
rendo ſcire ſolū ad ſciēdum ꝛ
nō ad deū ꝯgnoſcendū vel ad
aliquā vtilitatē pctm̄ ē q̄nq̄
mortale. q̄nq̄ veniale. Si fu
it curioſus circa vſus ſenſuū
ſcꝫ oculis aſpiciēdo. auribus
audiēdo. naribꝫ ad odorādū.
guſtu ad guſtandū. tactu ad
tāgēdū ſine neceſſitate vl' vti
litate ſꝫ ſolū delectatiōe ſenſu
ali. pctm̄ ē cōit' veniale. ꝛ q̄n-
q̄ pt eſſe mortale. Si reppit
ſe in ſpectaculis ad videndū.
vt torneamēta paleſtra. curre
re ad ꝺrauiūꝛ hmōi. nā ſi in h̄
ſit p̄iculū mortis ſpūalis vel
tēpal'. vt qn̄ ſūt ſpectacula re-
p̄ſentatiua turpitudinē. vl' cū
recipet notabilē leſiōꝫ corpis
ē mortale. ꝛ multo magꝫ in ex
ercēte ꝛ p̄bēte occaſiōꝫ ĩ hmōi
ſpectaculis. al's ē veniale. niſi
ꝓpter h̄ aliq̄s ita delectat' q
mens ei⁹ auerteret' a deo. ita
vicꝫ q pat⁹ eēt trāſgredi man
data dei ꝛ eccl'ie vt illa aſpice
ret. vel faceret. Et h̄ idē ĩtelli
go d̄ q̄cūq̄ pctō. qd̄ d̄ ſe eſt ve
niale. qꝛ p hunc modū pōt ef-
fici mortale.

De ingratitudine.

i Ngratitudo repit' in
oī pctō mortali. ſed vt
circūſtātia aggrauās
ip̄m. qꝛ vbi hō dꝫ ſp̄ ſuire d̄o
eū offēdit. Eſt etiā vnū ſpēa-
le pctm̄ ĩq̄ntū. ſ. recipiēs b̄nfi
cia a d̄o vl' ab hoīe ea nō reco
gitat ꝛ regratiat' ꝛ recōpēſat.

vel qd peius eſt vilipendit bē neficia recepta vel murmurat de eis. vel iniuriatur bñfacto ri. cōiter aūt repit̄ mixtū cum aliquo genere pcti qñ morta tale. qñ veniale eſt.

De ſcandalo.

D Eſcādalo qd qñqȝ nō ē pctm̄ ſpēale ſȝ circū ſtātia aggrauās pctm̄ iqntū vicȝ ex dicto vel facto alteri⁹ ñ recto dat̄ alt̄i occaſio ruine ſpūal'. ꝛ h̄ ē ſcādalū. ꝛ ſi h̄ intē dat ē circūſtātia aggrauāſ pec catū. ꝛ mutās ſpēȝ vñ ē neceſ ſaria ꝯfiti qñ ē tale q̄d ꝑſiſt'r trahēs ad ruinā pcti mortal' ꝛ p̄cipue cū h' ꝯ ſeq̄t. Si aūt h̄ in tēdat ꝯ ducere aliquem ex di cto l' facto ſuo ad aliq̄ȝ ruinā ē mortl'e ꝛ ſpēale pctm̄ ſi iten dat iducer̄ ad mortl'e alſ veni.

De adulatione.

A Dulatio q̄ cōit̄ eſt ſcā dalizatiua. ꝛ ꝯſiſtit in h̄ ꝙ q̄s verbis vel fa ctis ſuis inordinate q̄rit pla cere alijs ad beniuolentiā ca ptādā. ꝛ ſi in malo adulat⁹ eſt crimial'r. puta laudās aliquē de vindicta facta vel turpitu dine ꝛ hmōi. ē mortale. Si adulat̄ vel laudat aliqueȝ in tendēs eū decipe notabiliter tpalib⁹ vel ſpūalib⁹ ē mortale ſecus ſi aliq̄d iuſtum intendit ab eo habere vl' q̄d puū recu pe p modū doni vt hiſtriōes Si nimis laudauit aliquē ex q̄ illeſūpſit occaſiōȝ ſupbie vl' inanis gl'ie cōiter ē venia le. ꝛ pōt etiā aliqñ eē mortale Si ꝟo laudauit aliquē ad eū excitandū mag' ad virtutē. vl' ad ꝯfortādū eū in tribulatiōi bus ꝛ tentatiōib⁹. ꝛ obſ̄uatis debitis circūſtātijs eſt ꝟtuo ſum ꝛ meritoriū. al's veniale.

De blaſphemia in ſpiri tumſanctum.

D Eblaſphemia in ſpiri tumſanctū q̄ procedit ex malicia. vicȝ inquā tū q̄s nō cōtemnit vel refugit ea cogitare mēti occurrentia p q̄ poſſȝ retrahi a pctō. et hȝ ſex ſpēs. ſ. Preſumptio. De ſperatio. Inuidētia fraterne gratie. Impugnatio verita tis agnite. Obſtinatio. Im penitētia. De his ꝟo interro gandū eſt put videt̄. et cōiter ñ repit̄ niſi i multū ſceleratis Preſūptio aūt dicit̄ h̄ cuȝ q̄s preſumit d dei miſcdia exiſti mās ꝙ parcat ſibi ad bñpla citū ſuū. vel ꝙ ſaluet eū pſeue rantē in pctō. Deſpatio autē cū credit deū nō poſſe nec vel le ſibi parcere etiam penitēti vel volēti ſaluari. Impugna tio ꝟitatis agnite d̄r cū q̄s cō

tradicit veritati ſibi q̄m nouit Inuidētia fr̄ne gr̄e ē cū dolet ꝗs d̄ gr̄a dī ⁊ gl'ia creſcēte in hoīb₉. Obſtiatio ꝯfirmat voluntatē ſuā in pctīs cōmiſſis Impnia aūt ē cū ꝗs ꝓponit firmit' ſe in futurū n̄ penitere.

De ſciſmate.

D E ſciſmate. h̄ pctm̄ cōmittit' cū ꝗſ recedit ab obediētia rhomane eccl'ie ſumēs ſibi aliđ caput vl' ſequēs aliquē canonice n̄ electū. ⁊ ſp ē mortale ⁊ excōicatio ꝯ taleſ niſi forte cū eſſēt duo ꝗꝝ ꝗlibet haberet' p ſūmo pōtifice a ſuis ſeqcib₉. ⁊ neſcit' clare ꝗs ſit canōice elect⁹. In h̄ em̄ videt' ppl'i excuſari ſi n̄ ſit ptinaces. ſꝫ pati illi adherere quem ſciunt vere eſſe electū canonice. Si initit' ordiatiōib₉ l' alienatiōib₉ factis a ſciſmaticꝭ excōicat⁹ ē. extra de ſciſma. c. j.

De infidelitate paganorum hereticorum. ⁊c̄.

D E infidelitate paganorum hereticorū vel iudeorꝫ ꝗꝝ qđlibet eſt grauiſſimū pctm̄ ducens ad dānatōēꝫ. nō optet h̄ dicere inter hos. Soli enī heretici ſūt excōicati. ſꝫ ⁊ cū aliȷ̄s p̄cipue iudeis n̄ dꝫ hr̄i domeſtica cōuerſatio. ⁊ p̄cipue idiote. Potes circa hmōi īterrogare p. ut tibi videt'. ſ. ſi habuit aliqđ dubiū ī his q̄ ſūt fidei. vicꝫ đ ſacro altarꝭ ⁊ hmōi. ⁊ ſi đ h̄ hꝫ diſplicētiā nō curādū. Si āt volūtarie ⁊ ſpōte dubitat eēt mortl'e. Heretic⁹ ꝗdē ē excōicat⁹ ⁊ nō pōt abſolui circa ſedem apl'icam. vt ptꝫ in pceſſu curie. Itē receptor credēs vl' fautor hereticoꝝ ē excōicat⁹. extra đ here. c. ꝗcūqꝫ. li. vj.

Incipit tertia ⁊ vltima ps ī q̄ tractat' de mō introgādi ſm ſtat⁹ diuerſos pſonaꝝ. ⁊ pmo ad ꝯiugatos. c. j. ⁊ hꝫ. §. xxiij.

H Inc dero formāde ſūt itrogatiōeſ ptinētes n̄ ad oēs ſꝫ ſolū ad ꝗſdā ſtatus hoīm. ⁊ pmo ad ꝯiugatos interrogādi ſūt n̄ oēs. ſꝫ put videt'. Si đ facto ꝯtrxerūt in alt'ꝗ cāu phibito mortale ē. qꝛ ꝯ phibitiōēꝫ. niſi igrantia facti pbabil' eos excuſaret. Sed ſciendū eſt q' ſūt ꝗdā ipedim̄ta q̄ ipediūt mr̄imoniū ꝯhendū et dirimūt iā ꝯctū ꝗa nullū ē. qđ ītelligēdū ē qn̄ dicta īpedimēta ꝑus int' eos inueniūt' ꝗꝫ ſit ꝯctū mr̄imoniū. et ea ꝯtinent' ī iſtis v̄ſib₉. Error

ꝯditio votū cognatio crimē.
Cult⁹ diſparitas vis ordo liga
mē honeſtas. Si ſis affinis
ſi forte coire nequibis. Hec
aſſociāda vetant cōnubia fa-
cta retractāt. Pro hoꝝ aliq-
li breuiſſima ꝺclaratōe. No
ta ꝙ error intelligit᷑ de ꝑſona
nō ꝺ fortuna vl' bonitate cū.ſ.
ꝗs ꝯhit cū berta credēs eſſe
Catarinā. cū q̄.ſ.itēdebat cō
trahere. Cōditio intelligit᷑ ꝺ
ꝯditiōe ſuili.ſ.cū ꝗs ꝯhit cū
ſerua credēs eā eē liberā. Nā
ſi liber ꝯhit ſcient' cū ſerua tꝫ
mr̄imoniū. ⁊ ſil'r ſi ꝯhit ſuus
cū libera credens eſſe ſeruaꝫ
Idē videt᷑ ſi ſeruus cū ſua lꝫ
crederet᷑ eē libera. Votū.ſ.ſo
lēne ꝑ ꝓfeſſionem tacitam vl'
expreſſam alicui religioni ap
probate. tal' etiā eēt excōicat⁹
Cognatio q̄ eſt triplex. ſcꝫ na
tural'. ſpūalis ⁊ legalis. Na-
turalis ꝺr conſanguinitas. ⁊
h' hꝫ tres lineas.ſ. aſcēdētiū.
vt pr̄ ⁊ au⁹ ⁊ hmōi. deſcendē
tiū. vt fili⁹ nepos ⁊ hmōi. col
lateralium. vt fr̄es ſorores et
hmōi. ⁊ hꝫ q̄libꝫ linea q̄ttuor
grad⁹ excluſiue ꝑcipue colla-
terales. nā int' aſcēdētes ⁊ de
ſcēdētes videt᷑ eē ꝑpetua ꝓhi
bitio h̄ ē etiā excōicatō. Cog
natio ſpūalis hꝫ etiā tres g̃-
dus et ꝯhit᷑ in baptiſmo ⁊ cō
firmatiōe. Prim⁹ ē int' tenē-
tē ad baptiſmū vel ꝯfirmatio
nē ⁊ eū q̄ tenet᷑. q̄ ꝺr patn̄itas
vel filiatio. Scōs eſt int' pr̄eꝫ
⁊ mr̄em carnalem ei⁹ qui tene
tur ⁊ eū q̄ tꝫ cū vxore eius. et
ꝺr cōpaternitas. Terti⁹ eſt ī
ter filios nat'ales ei⁹ q̄ tꝫ ⁊ il-
lā q̄ tenet᷑ ⁊ dicit᷑ fraternitas.
Cognatio tertia.ſ. legal' q̄ fit
ꝑ adoptiōem hꝫ tres lineas l'
grad⁹. Prim⁹ ē int' ipꝫ adop-
tātē ⁊ filiā quā adoptauit ac
etiā filiā ipi⁹ adoptati. Secū
dus eſt int' vxorem adoptātiſ
⁊ ipm adoptatū. ac etiā vxo-
rē adoptati ⁊ ipm adoptantē
Terti⁹ eſt int' filios naturaleſ
⁊ legitimos adoptantis ⁊ ip
ſum adoptatū. ⁊ hoc tm̄ cum
ipi filij ſūt in ptāte patr'. Cri-
men iſtud qꝺ hꝫ dirimere ꝯ-
ctū ⁊ īpedire ꝯhēdū intelligi
tur tm̄ de duobꝫ criminibꝫ in
duobꝫ caſibꝫ. Prim⁹ ē ꝙ cū
mulier machiat᷑ cū effectu in
mortē vxoris alteri⁹ vt habe-
at illū in virū. vel ecōtra vir ī
mortē alteri⁹ viri vt habeat il
lam in vxorem ⁊c. Secūdus
cū ꝗs dat fidem alicui ꝯiuga
te ducere eā in vxorē poſt vi-
ri ſui mortē. ⁊ cū iſta ꝓmiſſiōe
ſequitur adulteriū. Cult⁹ diſ
paritas vt ſi fidel' ꝯhat cū iu-
dea vel pagana ꝑmanente in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

infidelitate. ſecꝰ ſi ꝯheret cū
heretica. nā tūc tꝫ. ſed cohabi
tare nō debent ſi eēt ei ꝑiculū
incurrēdi in hereſim, ⁊ pecca
uit mortalit̄ cōtrahēs cū tali
Uis. i. violētia. ſ. abſoluta ī-
pedit ⁊ dirimit. ⁊ ſilr̄ violētia
ꝑ metū q̄ p̄t cadere in cōſtātē
virū. ⁊ ꝯtinet̄ ī hoc ꝟſu. Stu-
pri atq; ſtatꝰ ꝟberꝫ atq; neciſ
niſi poſtea de inuito efficiat̄
voluntariꝰ. Ordo ītelligit̄ de
ordine ſacro. i. ſub diaconatu
⁊ ſup̄. ⁊ talꝭ ꝯhens eēt excōica-
tꝰ. Greci ī ſacrꝫ ꝯti pn̄t ꝯcto. ſꝫ
nō pn̄t ꝯhere Ligamē. i. ſi ſit
alteri ligatus ꝑ ꝯiugiū. etiā ꝑ
ꝟba de pn̄ti nōdū ꝯſūmatū.
nam taliſ nullomō pōt alteri
mr̄imonialr̄ copulari. niſi il-
le cū q̄ ꝯtraxerat ꝓfiteat̄ in ali
quā religionē. Et ſi recederet
vnꝰ ꝯiugū ita ꝙ ꝑ multos an
nos alter nihil audiret de eo
nō liceret alteri cōtrahere. ni
ſi ſciret de morte eiꝰ. Hone
ſtas. i. publice honeſtatꝫ iuſti
cia q̄ orit̄ ex ſpōſalibꝫ ꝯtractꝫ
cū aliq̄ cū q̄ poſtea nō ſeq̄tur
mr̄imoniū ꝓpt̄ mortē vel aliā
cauſam. nā cū nulla ꝯſangui-
nea illiꝰ vſq; ad quartum gra
dū cōtrahere pōt. Affinitas
eſt ꝓximitas q̄ cōtrahit̄ ꝑ eū
q̄ duxit vxorē. ⁊ omēs cōſan-
guineos vxoris vſq; ad quar
tum gradū. ⁊ vxorē ipā ⁊ oēſ
cōſanguineos viri eiꝰ vſq; ad
quartū gradū. nec illa mulier
pōt ꝯtrahere cū aliq̄. Et no
ta ꝙ affinitas ꝯtrahit̄ etiā ꝑ
fornicariū coitū. ita ꝙ ille q̄
fornicat̄ cū aliqua nō pōt cō-
trahere matrimoniū cū con-
ſanguinea aliq̄ eiꝰ vſq; ad q̄r
tū gradū. neq; illa mulier pōt
ꝯtrahere cū aliq̄ ꝯſanguineo
fornicātis cū ipa vſq; ad q̄rtū
gradū ⁊ ſcienter ꝯtrahens in
hmōi gradibꝫ affinitatis eſt
excōicatꝰ. Si forte coire ne-
quibis. Impotētia exercēdi
actū ꝯiugālē que pōt proue-
nire vel ex frigiditate natura
li: vel ex maleficio vł indiſpo-
ſitiōe membri genitalis viri
vel mulieris. De his oībꝫ im
pedimētis habes plene in q̄r
ta parte ſūme titulo. j. Sed
nota ꝙ nō oꝑtet nec expedit
interrogare oēs coniugatos
ſingillatim de his impedimē
tis ſed de illis tm̄ de quibus
poſſit ꝓſumptio haberi, et p̄ſ-
cipue de impedimēto crimi-
nis vel cognationis vel pub
lice honeſtatis. ſed multo ma
gꝭ ꝺ affinitate. Si tm̄ q̄s cog
noſceret conſanguineam eiꝰ
cum qua iam cōtraxit ꝑ ver-
ba ꝺ preſenti. et multo magis
ſi iam cōſūmauit matrimoni

um.matrimoniū q̄dē tale nō
diuidit.ſʒ amittit ius petēdi
debitum.ita ꝙ petere nō pōt
abſqꝫ mortali pctō.tenet tñ
reddere exactus.Idē de mu
liere q̄ ꝑmittit ſe cognoſci a
cōſanguineo viri ſui.Si ꝓ
anteq̄ʒ cōtraxit ꝑ verba de p̄
ſenti cū aliq̄ ꝯgnouit ꝯſangui
neā eiꝰ.ita ꝙ ſemē admiſit in
tra clauſtra pudoris nō p̄t iā
habere illam.et ſi iam cōſum
maſſet cum illa nō tenet ma
trimonium.nec in hoc poteſt
diſpenſari cum illa niſi per pa
pam Unde ante diſpenſatio
nem ſemper peccat mortali
ter exigēs ⁊ reddēs debitum
ſciens dictum impedimentū
Alter vero cōiugum neſciēs
excuſat de peccato ex ignorā
tia facti ꝓbabilis d̄ his ⁊ om
nibus alijs qñ caſus occur
rit vide plenius in ſummis.
Si cōtraxit matrimōiū clan
deſtine q̄ꝛ mortale eſt ꝓpt pro
hibitionē eccleſie.Si habēs
votū ſimplex cōtinentie con
traxitqꝫ mr̄imoniū peccauit
mortaliter.niſi ſit diſpenſatꝰ
a papa prius.⁊ tenet adimple
re votū vſqꝫ ad cōſūmationē
matrimonij.nam ipſo conſū
mato impotens fit ad implē
dum.et exactus omnino te
netur reddere expreſſe vel in
terpretatiue petenti.ſed exige
re nō poteſt ſine diſpēſatione
alias peccat mortaliter.Si
cōtraxit cū aliqua vel mulier
cū aliquo per verba de futu
ro.⁊ poſt matrimoniū cū ali
qua ꝯtraxit vl̄ de futuro vl̄ de
p̄ſenti mortaliter peccauit ꝓ
pter fractam fidem.niſi de cō
muni conſenſu mutuo ſe ab
ſoluerint.quod fieri debet ꝑ
iudiciuʒ eccleſie.Uel niſi ali
quis ſeptem caſuum ſuperue
nerit.quibus ſolui poſſunt
ſponſalia.quod habes ī ſum
mis.Si poſt matrimonium
contractum per verba de pre
ſenti contraxit cum aliq̄ mor
taliter peccauit.nec tenet ma
trimonium etiam ſi eſſet con
ſummatum ⁊ filios genuiſſʒ
ſed oportet redire ad primuʒ.
niſi ille cum quo prius cōtra
ctum eſt ingreſſus eſſet religi
onem ibideʒ profeſſus.vel ni
ſi cum eo papa diſpenſaſſet ī
ſecūdo.in quo tamē ſm̄ theo
logos diſpenſare non poteſt.
ſed quia difficile eſt diſputa
re de poteſtate pape ſi ſine ſb
reptione obtenta eſt forſitan
tranſire poteſt. Si contra
xit matrimonium.vel filios
vel filias iunxit matrimonio
ante etatem legitimam.quia
prohibitum eſt.Etas autem

legitima ſm iura eſt in duode
cimo anno ſi eſt femina. in q̄r
todecimo ſi eſt maſculus. ſci
licet ad cōtrahendū per ꝟba
de pñſenti. ⁊ ad cōſūmādū ma
trimoniū. Si cōſūmauit ma
trimoniū ante benedictionez
nuptiarum eſt mortale. vbi
ſcilicet conſuetum eſt benedi
ci nuptias. quia contra pro-
bibitionem eccleſie.

Et hic aduertendum eſt.
Quamuis ſponſi non con-
ſumment matrimonium cuz
ſponſis ante benedictionem
in multis tamē locis multas
turpitudines et corruptelas
faciunt cū eis. illas viſitando
vñ interrogandū eſt ꝺ his vbi
iſta repiūť. Si celebrauit nu
ptias tpe ꝓhibito ab eccleſia
q: mortale ē. Tpa aūt ꝓhibi-
ta ſunt iſta. ſ. ab aduentu vſq;
ad epiphaniā. et a ſeptuageſi-
ma vſq; ad octauā paſce. ⁊ a
trib⁹ dieb⁹ añ aſcenſiōez vſq;
ad octauam pentecoſtes ex-
cluſiue.

De actu et peccatis cōmiſ
ſis in eodem.

Sciendū ē ꝙ in actu ħ
ꝯiugali aliq̄ fiūt vbi ē
dubiū vtrū ſint mor-
talia an venialia. Aliq̄ vero
ſunt que ſunt manifeſte mor-
talia. Aliq̄ in q̄bus eſt venia
le. Aliq̄ ī q̄bus nullū pctm̄ ē
Primo q̄dē mortale eſt ſi ex
erceať tal' act⁹ extra vas debi
tū. vl' etiā ſi intra vas debitū
tñ nō ſuſcipit ſemē ad euitan-
dū gñationē. Si ex actibus
impudicis extra actū m̄rimo-
nij ſequiť pollutio ī altero ip
ſoꝝ. Si exercēs actū ꝯiuga-
lē hȝ appetitū deliberatū ad
aliā. Si ſe hȝ ad eā ita inor-
dinat⁹ affectu ī actu ꝯiugali
acſi ñ eēt vxor ei⁹ ꝙ etiā op⁹
carnale ageret cū illa vl' alia.
difficile tñ eſt ħ diſcernere et
cognoſcere. Si alter alteri
oīno exigēti denegat ꝺbitū ſi
ne cā legitima. ꝓpť qꝺ exigēs
incurrit incōtinentiā vel gue
ſcādalū. Eſſet aūt cā legitima
ſi notabiľr timeret notabile
nocumentū ꝑſone vel ꝯiugis
vel ꝓlis ī vtero. vl' q: ex adul-
terio ꝯmiſſo ꝑdidit ius peten
di debitū. vel etiā ſi in loco ſa
cro peteret. q: ſic loc⁹ violare
tur. vel etiā in publico. q: cō-
tra debitā honeſtatē. Nō eſt
aūt legitima cā oīno denegā-
di ꝺbitū petenti in die ieiuni
orum vel feſtoꝝ ſolenniuz. vl'
ira quā habēt adinuicem per
paruū tps. Dubium ꝺ mor
tali quando q̄dez ſeruať vas
debitum. ſed modus indebi-
tus. puta ſi lateraliter vl' a ꝑ-

te poſteriori accedat ad vas
debitū.vl' mulier ſupgrediat
vir̄:in q̄b9 modis ꝛ p̄cipue ī
vltimo aliq̄ dicūt eē mortale
Alij ꝟo vt Tho.et Alb.di-
cūt ꝙ non ē mortale de ſe:ſed
pōt eſſe ſignū mortalis cōcu-
piſcētie:nec ꝑ hoc impedit ge
neratio:ꝛ ſi nō ita apte ꝓcre-
entur.Vn̄ in hmōi noli p̄cipi
tare ſentētiā:nec denegare.ſ.
abſolutionem perſeuerāti in
hmōi.Sȝ deteſteris ꝛ ꝓhibe
as q̄ntū potes:qn̄ ꝟo h̄ etiaȝ
fieret p̄mo ꝛ ſecūdo mō ꝓpter
ꝑiculū aborſus:forte tūc eēt
ſine pctō.Dubiū etiā de mor
tali ē tpe mēſtruoꝝ ꝛ p̄cipue ī
exigēte ſciēte talē ꝯfectū:quē
q̄dā ponūt eē mortale.preci-
pue qn̄ nō eſt q̄ſi cōtinuus ſȝ
cōſuetus vt mēſuratim.Alij
dicūt ꝯtriū:vt Pe.de pa.ꝛ hᶜ
opinio ē cōmunior.Vn̄ nec
ꝓpter hoc deneges abſolutio
nē:ſȝ ꝓhibeas q̄tū potes de
exactione exigēti:ꝛ exactū ad
moneas vt nō aſſentiat exi-
genti:niſi ex h̄ timeat ꝑ eius
incōtinētia.Dubiū eſt etiaȝ
ꝯ exigēte debitū a cōiuge per
manente in adulterio ſiue oc
culto ſiue mān̄ifeſto qđ ipe no
uit.Hoc q̄dā dicūt eſſe mor
tale in exigente:qꝛ facit ꝯtra
ꝯſtitutionēȝ eccl'ie:vt notat

xxxij.q.j.ca.ſi q̄s vxorē:ꝛ h̄ fir
mat in ſumma piſana.Sȝ in
ſumma cōfeſſorū ꝛ archidia-
conus ī roſario mitigāt hūc
rigorē excipiētes caſum vt cū
h̄ faceret exigēs ad ꝓuidēdū
incōtinētie ſue.Sed Pe.de
pal'.multomagꝭ mitigat hūc
rigorē vt cū nō ſperat emēda
tio ex hoc ꝑmanētis in adul-
terio ſed poti9 deterioratio n̄
peccat exigēs ſaltē mortalit̄.
Veniale aūt ē cū exigit actuſ
ꝯiugal'.ꝛ ſi debito ſeruato va
ſe ꝛ modo.tn̄ p̄ncipalit̄ inten
tiōe delectatiōis cōſequēde.
ita tn̄ ꝙ ſtet intētio infra limi
tes mr̄imonij.Si exerceat
actus ꝯiugalis ꝓpt̄ ſanitateȝ
corꝑalē:pctm̄ eſt.qꝛ n̄ ad hūc
finē ordinatū ē.veniale tn̄ pu
to eē pctm̄.In ſolēnitatib9 et
ieiunijs exigere debitū in ali-
qua īfirmitate.ſcȝ ꝯcupiē du
ctus ſine cōtēptu tn̄ ſacri tpiſ
vel eccleſiaſtice exhortatiōis
veniale eſt.ſm Tho.ꝛ Ray.ſȝ
reddens nō peccat cū timet ꝯ
incōtinētia vel ſcandalo ꝯiu-
gis:peccaret aūt ſi negaret oī
no.In tpe ꝟo p̄gnatiōis ex
igere veniale eſt.ſi tn̄ nō eſt ꝑi
culū aborſus.reddere ꝟo nul
lū pctm̄ ē.Ante purificatōȝ
poſt partum exigere ſeruatis
alijs circūſtantijs non videt

moꝛtale ſm Guil. Reddere
ꝟo nõ volũtarie: nullũ Exige
re etiã vl' reddere debitũ ante
ingreſſum eccl'ie poſt partũ ꝺ
ſe nõ videt̃ pctm̃. ⁊ poſſũt mu
lieres intrare eccl'iam añ qua
drageſimũ diem abſq; pecca
to in q̃ tñ eſt ſeruãda ꝯſuetu
do pñe. Act⁹ impudici q̃ ibi
exercent̃ nõ ptinẽtes ad opuſ
ſ3 ad exercitiũ delectatiõis vt
tactus ⁊ oſcula ⁊ hmõi inoꝛ-
dinate cõit̃ ſũt venialia. Quiſ
ibi poſſ3 eẽ tãta actuũ inoꝛdi
natio ꝙ poſſet eſſe peccatum
moꝛtale. Sine pctõ aũt exer
cet̃ act⁹ ꝯiugalis cum fit cã p
lis ſuſcipiẽde. vl' etiã cũ fit cã
reddendi debitũ. ſeruatis tñ
aliis debitis circunſtantiis.
Deb3 tñ exactus oĩno redde
re: ⁊ p̃cipue vir vxoꝛi: nõ ſolũ
exp̃ſſe ſed etiã p ſigna petenti
nec vir d3 vxoꝛe3 auertere ne
petat ꝓpter piculum. Fit in
tertio modo ſm aliquos ſine
pctõ. ſ. cũ fit cã vitande foꝛni-
catiõis in ſe vel in ꝯiuge ſua.

Interrogatões fiẽde circa
ſtatum matrimonii.

c Irca p̃dicta ſic pñt fi
eri iterrogatões. ⁊ p̃
mo. Si vſ⁹ ẽ mr̃imo
nio extra vas debitũ. Si ali-
q̃d fecit ad euitãdũ ꝓlem mõ
indebito. l3 in vaſe debito. et
hmõi. Si vtẽdo mr̃imonio
habuit intẽtionẽ ad aliã. Si
tpe menſtruoꝝ exegit vel red-
didit. Si in dieb⁹ feſtoꝝ vl' ie
iunioꝝ. Si tpe p̃gnatiõis. p̃
cipue ꝓpe partũ. vl' añ purifi
catiõe3 poſt partũ. Si exegit
vel reddidit a permanente in
adulterio. Si p̃ncipal'r cã de
lectatõis. aut alia ⁊ q̃ cã ⁊ cir
ca hmõi iudicãdũ eſt ꝺ pctõ
moꝛtl'i vl' veniali iuxta p̃dicta
vt patet ĩ ſũmis. Si oĩno ne-
gauit debitũ petenti. Si ex-
tra actus ꝯiugii per tactus ſe
cuta ẽ pollutio ĩ altero ipoꝝ.
Si excõicat⁹ aliquo vincl'o
ꝯxit matrimonium. ſ. excõmu
nicatõe maioꝛi: peccauit moꝛ
taliter. ⁊ p̃cipue quando ſci
uit. ⁊ hoc qꝛ participauit ĩ di-
uinis. ſ. ſacramẽto mr̃imonii
Idem videtur de minoꝛi ex-
cõicatione ſi eam nouit. qꝛ ſe-
pata ſuſceptiõe ſacroꝝ. ⁊ mr̃i
monium eſt vnũ ex ſacramẽ-
tis eccleſie Si exiſtẽs in pec
cato moꝛtali ꝯtraxit mr̃imo
nium videt̃ moꝛtale. qꝛ ſacra
mẽtũ ſuſcipit in moꝛtali ſcien
ter. p̃cipue ꝟo videt̃ moꝛtale
ꝯhẽdo p ꝟba de pñti. qꝛ ibi ẽ
eſſentia ſacramenti. Si ꝯxit
cũ aliq̃ pſona p ꝟba de pñti
vel de futuro non intendens
habere illũ vel illam in cõiu-

gem ſed tm̄ copulā carnalez
extoꝛq̄re: moꝛtal'r peccauit: ⁊
q̄uis n̄ ſit ibi real'r mr̄imoni
um: cogendꝰ tn̄ eſt in foꝛo cō
ſciētie illā ducere vel aliter il
li ſatiſfacere: maxime ſi eſt ſe-
cuta copula, ī quo tn̄ caſu ec
cleſia iudicaret mr̄imoniū: et
cogeret illū cui obedire tenet̄
Si vir nō ꝓuidit vxoꝛi ⁊ fa-
milie ō necarijs nō tn̄ ſupflu
is. Si nimiſ eā exaſpauit mi
nis vbis vl' factis. Si zeloty
pus: ⁊ ex h̄ nimis ſuſpectuo-
ſus ꝯ eā fuit: vl' nimis remiſ
ſus in cura eiꝰ. Si vxoꝛ ino-
bediēs ⁊ ꝯtētioſa: et ſui ſēſus
fuit erga virū. Si nimis īcul
ta ⁊ negligēs circa gubernati
onē domꝰ. Si irreuerēs ⁊ di
ſcbola ad ſoceros ⁊ cogna-
tos. Si nimis dedit de rebꝫ
viri ꝑentibꝫ ſuis vel paupibꝫ
pluſ q̄ꝫ debuit. Si dedit licē
tiā viro coeūdi cū alijs muli
eribꝫ cū ꝑegrīaret̄ eſt moꝛtale
Si ml'ier nō vult ſeq̄ virum
trāſferētē domiciliū ad qd̄ te
net̄ niſi eā traheret ad pctm̄:
aut dubitaret de moꝛte ſua.
aut eſſz vagabūdꝰ. Si vterq̄ꝫ
filios educauit in tioꝛe dei: et
in obediētia mādatoꝛū eius.

De pꝛincipibꝫ rectoꝛibꝫ et
baronibꝫ

Capl'm. II

Irca pri-

c

cipes: rectoꝛes: et
barones ſeculareſ
ſic pn̄t fieri interrogatōes: p
ut fuerit expediēs ꝑm ꝯditōꝫ
ꝑſonaꝝ. Et p̄mo Si ꝑ vſur-
patōꝫ ⁊ iniuſto titulo obtinu
it dignitatē: regimē vl' domi-
niū ciuitatꝫ vl' caſtri: qꝛ moꝛ
taliter peccauit: ⁊ ſꝑ ī ipo ma
net dū tenet hmōi vſurpatio
nē: niſi poſtmodū titulū ſibi
iuſtificaſſet. nec ibi an̄ iuſtuꝫ
titulū pōt exercere iudicia ſi-
ne moꝛtali. Si ambitioſus
fuit ad dignitates ⁊ regimen
nimis aſpirās. ⁊ ſi intēdit ne-
gligere iuſticiā ad req̄rēdum
amicos vt ſic ī dominio per-
maneat moꝛtalit̄ peccat. Si
p̄latis eccl'iaſticis vl' alijs ſu
pioꝛibꝫ ſuis nō fuit obediens
⁊ admonitōes et coꝛrectōes
ab eis factas nō ſuſtinuit pa
tienter. et ſi cōtempſit moꝛta-
liter peccauit. Si ſnīas ex
cōmunicatiōis vel interdicti
nō curauit. aut ſic ligatus di
uinis ſe ingeſſit: quod ē moꝛ
tale. Si pꝛopt̄ crimen eiꝰ ci
uitas eſt interdicta. quod eſt
ſibi ad maius iudiciū. Si
ꝓpter excōmunicatiōem lataꝫ
in ſe iudices vl' actoꝛes vl' mi
niſtros ḡuauit. qꝛ vltra moꝛ

tale eſt excōicat⁹. Si de factꝭ
aut defectibꝫ eccl'iaſticaꝝ per
ſonaꝝ ad eū ñ ꝑtinētibꝫ ſe in⸗
tromiſit. vl' trahēdo ad ſuū iu
diciū ⁊ hmōi peccauit morta
lit'. Et ſi cepit vl' capefacit vl'
ꝑcutere vel incarcerare cleri⸗
cos vl' religioſos etiā d̄linq̄n
tes eſt excōicat⁹ ſi nō habuit
ꝓus lniaꝫ a ꝑlato ſuo Si ele
ctionē alicui⁹ malicioſe ipedi
uit vl' ꝑ violētiā aliquā itro⸗
miſit. vl' ſi gͣuauit aliqđ mo⸗
naſteriū vl' collegiū. eo ꝙ no⸗
lebat eū eligere ꝓ q̄ rogabat
eſt excōicatus vltra mortale.
Si ꝓhibuit ſubditꝭ ne ven⸗
derent clericis neceſſaria. vel
eis panem coq̄rent. ex q̄ non
habuit ab eis quod voluit.
Si patronatus eccl'iaruꝫ
de nouo ſibi vſurpauit. vl' bo
na vacantium eccl'iarum aut
monaſterioꝝ vltra mortale ē
excōicatus. Si poſuit talli
as vel collectas vel alia gra⸗
uamina clericis vel aliȷs ꝑſo
nis eccleſiaſticis ſine licentia
pape. ſi non deſiſtat poſt am⸗
monitionem eſt excōicatus.
Si fecit ſtatuta vel leges
ꝯtra libertatem eccleſiaſticaꝫ
vel iudicauit ſ̄m ea. vel dedit
ꝯſiliū ad hmōi. vl' non remo
uit ſi potuit vltra mortl'e pec
catum eſt excommunicatus.

Si noua pedagia inſtituit
ñ habēs autoritatē a ꝑncipe
ſuꝑ h̄. vl' antiq̄ ſeu noua peda
gia augmētauit excōicat⁹ eſt
ſecus ſi fec̄ h̄ cū lnia ꝑncipis
⁊ cā rōnabili. ⁊ nō tenuit ſtra
tā publicā ſecuram vt debuit
peccauit mortalit'. ⁊ tenet' ad
reſtitutiōꝫ. Si a clericis ⁊ re
ligioſis teloneuꝫ pedagium
ſeu gabellā accepit ꝓ his q̄ de
ferūt vel deferri faciūt non cā
negociatiōis g̃uiter peccat ⁊
eſt excōicatus. Quāuis aliq̄
vt Jo. cal. hāc nō admittant
qꝛ nō eſt recepta et papa ſcit ⁊
tolerat. imo ipe facit in terris
ſuis. ſed tutius eſt vt obſerue
tur. Si publicos vſurari⸗
os alienigenas et non inde
oriūdos ad fen⁹ exercēdū in
ciuitatibꝫ ſuis admittit. vel
admiſſos inde infra certum
tps nō expellit: eſt excōicat⁹.
Et idē. ſi ciuis exñs dedit ad
h̄ ꝯſiliū vel fauorem. hoc ve⸗
rū eſt ſi talis eſt ꝑſona eccl'ia⸗
ſtica habens dominium. ſcꝫ
tꝑale. nā dñs ſecularis nō eſt
excōicat⁹ ſꝫ eſt excōicand⁹. c.
vſuraꝝ. đ vſu. li. vj. ñ tñ epi et
ſupra incurrunt. ſed aliȷ non
Jteꝫ ſi ciuis exiſtēs dedit ad
hoc ꝯſiliū vl' fauorē. Si na
uigātes indiſtincte depdat⁹ ē
vel depdari fecit. vl' h̄ factuꝫ

noīe ſuo ratū habuit vt pira-
ta excōicat⁹ ē excōicatiōe pa-
pali. Si nauigātes expolia
uit. vel res eoꝝ ad port⁹ ter-
rarū ſuaꝝ a mari ↄ̄latas ſibi
appropꝛiauit. qḋ ē rapina. ⁊ ex
cōicat⁹ ē ſcḋm aliq̄s. Si incē
dia fecit vel fieri fec̄. diruit vl'
fregit eccl'ias vl' loca religio-
ſa eſt excōicat⁹. ⁊ ſi eſſ; denū-
ciat⁹ eſſet caſus papalis. Si
emunitatē eccl'iaꝝ violauit.
videlic; faciēdo capere hoīes
in eis ꝓpt' debita aut malefi-
cia in eccl'ia vl' locis ꝓuilegia
tis ſacrilegiū cōmittit. ⁊ p̄t ex
cōicari. ⁊ eſt moꝛtale. ſec⁹ eſſ;
ſi cōbuſtoꝛes eccl'iaꝝ illuc fu
giētes. vel violatoꝛes eccl'iaꝝ
qꝛ tunc ꝓpt' h̄ nō gaudēt īmu
nitate eccleſiaꝝ. Si eccl'ias
vl' ꝑſonas eccl'iaſticas ſiue ꝓ-
uilegia eaꝝ violauit. vt multi
tyrāni faciūt. Si fecit rep̄ſ-
ſalias vel ꝑmiſit fieri. aut ab
antiq̄ cōſuetas fieri fecit con
tra ꝑſonas eccl'iaſticas eſt ex-
cōicatus. niſi illas reuocaue-
rit infra menſem. c. ⁊'ii pigno
rationes. de iniur̄. ⁊ dam. da.
li. vj Uerū aūt liceat facere re
p̄ſſalias ↄ̄ laicos. vide i. iij. ꝑ
te ſumme. ti. ij. Si ad eccl'iaſ
in q̄bus patron⁹ fuit non po
ſuit idoneos vel rep̄ſentauit.
ſed ineptos ⁊ idiotas vel cō-
cubinarios ⁊ alios malos p̄-
ſentauit. vl' ſubditos ſuos ec
cleſiarū patronos tales elige
re aut ſuos pꝛeſentare ꝑſuaſit
ſic moꝛtaliter peccauit. Si
recepit pecuniā vt aliquē p̄ſē
taret cū eēt patronus vl' ſup-
plicaret̄ pape vl' epo ꝑ bn̄ficio
alicui ↄferendo ſimoniā ↄmi
ſit. vel etiam abſq; pecunia ſi
poꝛrexit p̄ces ꝑ idigno ē moꝛ
tale ⁊ ſimoniac⁹. Si fuit fau
toꝛ vl' defenſoꝛ hereticoꝝ aut
etiam ſciſmaticorū peccauit
moꝛtalit̄. ⁊ eſt excōicat⁹. Si
impediuit volētes recurrere
ad forū eccl'iaſticū ſuper cau
ſas q̄ ad ipm forū ꝑtinent. ne
ſc; corā eccl'iaſtico iudice hu
iuſmōi cauſe agitent̄. vl' ad h̄
dās ↄſiliū auxiliū vel fauoꝛē
ē excōicat⁹ Si bellū aſſūpſit
iniuſte vl' fuit adiutoꝛ iniuſte
bellātiſ. qꝛ oīa mala q̄ inde ſe
quunt̄ ei reputāt̄ ad culpā. et
tenet̄ ad reſtitutio; oīm dāno
rū inde ſeq̄ntiū. ⁊ h̄ niſi ad ad
iuuādū eū teneret̄ ⁊ ſeruiendū
vic; qꝛ miles aut ei⁹ vaſalluſ
talis eī adiuuās cū ē dubium
an bellū ſit iuſtū excuſat̄. xxiij
q. j. c. q̄d culpat̄. nō aūt excu-
ſaret̄ ſi ſciret bellū eſſe iniuſtū
Si ↄſuluit exiſtēs in offi-
cio cōitatis q. ſ. aſſumat̄ iiu-
ſtū bellū tenet̄ ad oīa mala et

dāna, niſi ꝓponeret in cōſilio
matia mō falſo tāq̄ȝ eēt iuſtū,
tūc em̄ igrātes videt̄ excuſari
De matia belli ⁊ qn̄ iuſtū di-
cat̄. vide in ſū. in .iij. pte. ti. ij.
Si indiſcretos ⁊ tyrānos of-
ficiales fec̄ ſeu ꝑpoſuit terris
ſuis tenet̄ de dānis ⁊ mal' eo-
rū. ſi ſciebat eos eē tales ſec⁹
ſi igr̄abat, niſi cū audiſſet nō
remouerit eos ſi potuit. Si
iniuſtas exactiōes ſeu colle-
ctas īpoſuit rapinā ꝯmiſit et
q̄ dicāt̄ iniuſta tallia ſeu col-
lecta, ⁊ quō ſatiſfacere dbeat
vide ī .iij. pte. ti. ij. Si poſuit
iudeos ī officijs publicis qd
ꝓhibet̄. xvij. q. iiij. c. ꝯſtituit.
Si ea q̄ ſūt cōitatꝫ approꝑa-
uit ſibi, vicȝ ſiluas ⁊ cāpos et
hmōi mortalit̄ peccauit et te-
net̄ ad reſtitutiōȝ. Si liberoſ
hoīes in ſeruos ſibi ſubiecit,
chriani em̄ n̄ pn̄t redigi in ſer
uitutē rōe belli. vł etiā capti
n̄ pn̄t licite emi in ſ̄uos, vel
empti vendi ⁊ emi ab alijs nō
pn̄t, ſȝ infideles bn̄ redigunt̄
ī ſ̄uitutē, ⁊ emi ⁊ vēdi pn̄t ca-
pti iniuſto bello, qui ſi poſtea
efficiāt̄ chriani, n̄ tn̄ ex h̄ libe
rant̄ a ſ̄uitute, q̄uis ſit piū h̄
facere. Si a decedētibꝫ ſine
filijs accepit bōa ipoꝝ n̄ ꝑmit
tēs eos teſtari ⁊ legare ad pla
citū niſi tal' ꝑria haberet talē

ſubiectiōeȝ a tpe cui⁹ nō ē me
moria in ꝯriū. Si nimis vin
dicatiu⁹ fuit. Si homicidia
mutilationes incarceratiōes
vulnera, ⁊ hmōi ſeua ſine iu-
ſticia, vel cū iuſticia ſȝ ex odio
⁊ vindicta fec̄ ꝓcurauit vel ꝑ
miſit ⁊ hmōi q̄uia ſūt mortłia
Si torneamēta vł duella fie
ri fec̄ vel ꝑmiſit vel ludos vł
ſpectacula ꝑiculoſa aīe vel
corꝑis, vt ꝓijcere lapides adin
uicē, vł repn̄tatiōes turpitu-
dinū fieri fec̄ vel ꝑmiſit ⁊ non
ꝓhibuit, ſi ſine q̄ui ſcandalo
potuit remouere mortalr̄ pec
cauit. di. lxxxiij. c. error. Si
leges ſtatuit q̄s nō debuit vel
potuit, qꝛ ſcȝ iniq̄s mortalit̄
peccauit. Si nimis dur⁹ fu
it ad diſpenſandū vel ꝓcēduȝ
in q̄bꝫ potuit vł ecōtra nimis
facilis ad parcēdū delinq̄nti
bus in ꝑiudiciū iuſticie ⁊ vti
litatis cōis. Si feuda vaſall'
ſuis abſq̄ȝ iuſticia denegauit. ł
ſ̄uitiū īdebitū ab eis exegit.
aut fidē n̄ ſ̄uauit. Si ipē ex-
iſtēs vaſall⁹ alteri⁹ n̄ fuit fidel'
dn̄o ſuo vt dbuit ſm̄ q̄ ī iura
mēto fidelitatꝫ exꝑmit̄, vł ob
ſeq̄uȝ dbitū n̄ ꝑſtitit, vł aliq̄ȝ
iiuriā fec̄ dn̄o. ſ. alienādo feu-
dū aut diminuēdo, vel aliqd
hmōi mortale ē ⁊ tenet̄ de dā
nis. Si tutelā alicui⁹ ſibi cō-

miſſaȝ nõ fidelr egit. ſȝ bona illiꝰ ꝯſũpſit ⁊ diſſipauit mortale ẽ. ⁊ tenet de dãnis. Si in terra ſue iuriſdiciõis ſuſtinuit iiuſtas mẽſuras aut iiuſta põdera. aut iiuſta ꝑcia reꝝ venaliũ ſcient: mortale eſt: ⁊ teneri vid̃r ſi cõmode pt obuiare. Silr peccat ſi inducit vel ſuſtiet malas ꝯſuetudies aut corruptelas. Si tolerauit aut ſuſtinuit publicos vſurarios ĩde ꝓpt h̄ recipiẽs certã q̃taȝ vl ſũmã annuatim mortale ẽ: ⁊ tenet illd̃ ſic acceptũ reſtituere. ñ vſurario: ſȝ creditoribꝰ eiꝰ a q̃bꝰ vſure ſũt extorte ſc̄m Tho. Si pignꝰ aliqd̃ habuit cuiꝰ fructꝰ nõ cõputauit in ſortẽ vſura ẽ. Et d̃ aliȷs ſpẽbꝰ vſure ſi ĩ aliq̃ offẽdit vl fuit ꝑticeps. d̃ q̃bꝰ. ſ. in. ij. parte. ti. de vſuris. Si penas vl emẽdas ĩ pecuniã ꝓpt cupiditatẽ vl odiũ ñ ꝓpt correctiõȝ delinq̃ntiũ accepit. vel vltra d̃bitũ extorſit. l penas corpales aut mortꝫ ĩ pecuniariã ꝓpt auariciã ꝯ iuſticiã ꝯmutauit mortale ẽ. Si ꝑmiſit ĩ terris ſuis latrões ĩualeſcere. l maliciose eis fauẽs. vel ex auaricia nolẽs expẽdere ad ſecurãdã ꝑriam mortale ẽ. ⁊ tenet d̃ dãnis ⁊ rapinis factꝫ ſi ꝯmode poterat obuiare. Si iuſticiã vẽdidit vel mũera iniq̃ accepit ſcȝ ꝑ admĩſtratiõe iuſticie. vl alias iniuſticiã fec̃ in iudicãdo vl fieri fec̃. mortale eſt. Si fidẽ ꝓmiſſaȝ violauit etiã inimico. niſi ꝑus ille violaſſet mortale ẽ. Si obſides ſuos ñ liberauit. mortale eſt. Si viduos ⁊ pupillos ꝯ oppſſores ñ d̃fẽdit cum potuit. Si treugas ñ ſuauit. Si nimis ſũptuoſꝰ fuit ⁊ curioſꝰ in veſtitu ⁊ appatu eq̃ꝝ ⁊ familie. cũ canibꝰ ⁊ auibꝰ edificiȷs ꝯuiuȷs. nã vt poſſint facere hmõi põpas emungũt ppl̄os vſqȝ ad ſãguinẽ faciẽtes multa iiuſta. Si fec̃ edificari domos ſuas. vl laborare ĩ agrꝫ ſuis vl vineis. vl lig̃ portari ꝑ ruſticos l colonos ⁊ nõ ſoluit eiſ plene d̃ labore ſuo. niſi ad h̄ ex d̃bito teneret̃. l ſi diebus feſtiuis fec̃ ꝑ ſe laborare mortle ẽ. ſic̃ ĩ ꝑmo caſu qd̃ tñ mlti faciũt ⁊ male nec ſbditi dñt obedire. Si nimis ſe occupauit ĩ venationibꝰ ⁊ aucupȷs. vl qd̃ peiꝰ ẽ ſubditos in his g̃uãdo ĩducẽs ad hmõi. ⁊ qd̃ peſſimũ ĩ diebꝰ feſtiuis et auditꝫ diuis vt miſſa. ꝓpt qd̃ dñs peccat mortalit ⁊ oẽs ⁊ ipe reꝰ ẽ oĩm. Si ꝓpt diſcurſus in hmõi d̃ſtruxit ſegetes alioꝝ tenet eiſ d̃ dãno. l ꝑmiſit

accipe vel fec ꝺ blado ⁊ feno alioꝝ a ſuis ꝑt eqs ſuos teneť ꝺ dãno. Idē ⁊ ꝺ alijs fructib. Si hiſtrionib ſupflue ꝺdit. vl' nimis turpia repñtãtes ĩ curia nutriuit. vl' ꝯcubinã vl' ludētes ad aleas ⁊ huiuſmõi. q̃ oĩa ſť dãnabilia Si ꝺ caſtitate familie ſue ñ curauit. ſ; ĩhoneſte ſe hñtes cũ feminis ⁊ maſculis retinuit nͨ correxit eos cũ poſſ; mortal'r peccauit. Si ṽo ſit ꝯiugatuſ introga ꝺ his q̃ habeť in. c. ꝓcedēti. put videbiť fore expe: (diēs.

De. iudicib.

Capl'm. III.

Circa iudices ſeu q̃mcũq; habentē ptãtē ordinariã vl' ꝺlegatã inq̃rēdũ ē ꝓmo Si iuriſdiciõ; aut ptãtē recepit ſimoniace. vt ſi iudex eccleſiaſtic⁹. aut vſurpatiue. q2 vſurpata ptãs non dat autoritatē. vñ iudicando peccaret mortaliť. Si exceſſit fines mãdati ſiue ptãtis ſue peccat mortal'r. ſi ſcienť vl' ex ignorãtia craſſa. Si official' vel iudex alius timore. odio. cupiditate vel amore. vel alia cã iniquam tulit ſnĩam aduertēter: mortale ē. ⁊ teneť ad oē intereſſe pti leſe. ⁊ ſi ille ꝑ q̃ dedit ſnĩam non vult ſatiſfacere vel ñ pt qm̃ ꝑncipaliť ipſe teneť. ꝺt Ray. Si ꝑ ig̃rantiam craſſa; ip̃e tulit iniquã ſnĩam ĩ iudicio aĩe teneť. ⁊ peccat vt ꝑus Ray. q2 debuit ſcire ſe ĩſufficiētē ⁊ ñ iudicare. Si ꝑ negligētiã. q2 ſufficiēs erat ⁊ ſi laboraſſet ad inq̃rēdũ ⁊ legēdũ ṽitatē ĩueniſſ;. ſ; neglexit h̃ agere teneť vt ꝑus Miti⁹ tñ agiť cũ eo q̃ ex ig̃rantia craſſa q̃ cũ eo q̃ ex malicia. et h̃ h; locũ in iudice ordinario nõ ꝺlegato. Si delegat⁹ iudex iudicauit bõa fide. ⁊ ꝺ cõſilio pitoꝝ tulit iniquã ſnĩam ñ vid2 peccare aut teneri ad reſtitutiõ; leſo. tu; q2 neceſſitate obedientie iudicauit. tñ q2 ſepe ex certa ſcĩa delegãt; aſſumiť q̃ ē ignar⁹ iur;. q2 bonus vir. qꝺ ē vex: niſi in q̃rendo ꝯſiliũ fuiſſet negligēs aut culpabil'. tũc em̃ peccat et teneť ad reſtitutiõ;. Guil'. Si aſſeſſor ĩducit iudicē ad ferēdã iniquã ſnĩa;: excuſať q̃de; iudex ſi ſimplex ē ⁊ h; bona; ꝯſcĩa;. credēs ſnĩa; eē iuſtã: ⁊ ſi ñ fuit ĩ culpa eligēdo aſſeſſorē q2 bon⁹ ⁊ ſufficiēs cõiter credebatur. ſ; aſſeſſor peccat mortl'r ⁊ teneť ad ſatiſfactiõ; leſo: ſiue doloſe: ſiue ignorãter inducat iudicem ad iudicandum iniuſte. Ray. Si iudex ignar⁹ iuris ſecũ ducit aſ

ſeſſorē q̄ cõiter ñ reputat̃ ſuf
ficiēs vel iniqu⁹ ſi ꝺ ꝯſilio ei⁹
fert iniquã ſñiaȝ:lȝ credat iu⸗
ſtã:vterqȝ mortalit̃ peccat.et
tenet̃ ad reſtitutõeȝ inſolíduȝ
Si accepit pecuniã ĩ iudicõ
qꝺ p̄t eſſe q̄nqȝ modis:⁊ ſꝑvi
det̃ mortale. Pr̄io ſi accepit
vt male iudicaret ꝯ̄ iuſticiã ⁊
ꝯ̄ ꝯſciaȝ.⁊ tũc illa pecũia ꝺȝ
ꝺari ei ĩ cui⁹ iniuriã ꝺata eſt
j.q.j.c.iubem⁹. Scꝺo ſi ac⸗
cepit vt bñ iudicaret:vl'vt iu
dicaret ⁊ ꝺaret ſñiaȝ.vl'ſi ac⸗
cepit vt nõ iudicaret cũ ꝺebe
ret iudicare.vl'vt ñ male iudi
caret. In his caſibꝫ ꝺȝ r̄ſtitui
ei q̄ ꝺedit. ij.q.iij.c.non licȝ.
Ray.ſȝ ſm Guil.ĩ foro pñie
põt pauꝑibꝫ erogari ſic̄ ⁊ alia
turpia lucra:ꝺe ꝯſilio tñ Si
iudex nullo mõ voluit ferre
ſñiaȝ cũ ꝺeberȝ.et ꝓpt̃ h̄ aliq̄s
amittit ius ſuũ: mortale ē.et
tenet̃ illi r̄ſtituere litꝭ eſtĩatõȝ
Raym̃.xxiij.q.v.c.admĩſtra
tões. Si iudex accepit aliq̄d
a ꝑtibꝫ. Vñ nota q̄ ordĩa⸗
ri⁹ nihil põt accipe etiã expē
ſas niſi moderata exenia ſpõ
te oblata:vt eſculētũ ⁊ potulē
tũ.ꝺi.xviij.c.ꝺe eulogijs. De
legat⁹ p̄t recipe moderatas ex
pēſas:qñ.ſ.ē paup.vl'qñ op⸗
tet eũ exire et eq̄tare ꝓ exami
natõe cauſe vl'ꝑ aſſeſſore ſm
glo. Si aũt papa alicui cãm
ꝺelegauit:ñ videt̃ q̄ aliquid
poſſit petere:nec etiã expēſas
ſi ſua ſibi ſufficiũt: niſi opte⸗
at eũ exire vl'pl⁹ q̄ȝ ꝺomi expē
ꝺere. Ray.et Guil. Si iudex
eccl'iaſtic⁹ ordinari⁹ vel ꝺele
gatus ꝯtra ꝯſciam et ꝯ̄ iuſti⸗
ciã ⁊ in ḡuamē alti⁹ ꝑtis ĩ iu
dicio q̄cq̄ȝ facit ꝑ grãȝ vl' per
pecuniã ĩcurrit ſuſpēſionē ab
executõe officij ꝑ annũ ꝯdē⸗
nãdus ad eſtimationē litꝭ. ꝺ
q̄ vide ĩ tertia ꝑte. Si iudex
eccleſiaſtic⁹ excõicatõnis ſen
tentiã: ſuſpēſiõis vl' interdicti
nimis ꝺe facili fulmĩat:aut ſi
ne p̄miſſa admonitõe vel ſi⸗
ne ſcriptꝭ.vl'al's ꝯ̄ ordinē iu⸗
rꝭ ḡuit̃ peccauit. ꝺ his ĩ.iij.ꝑ
te. Si iudex q̄cuqȝ ꝺilatiões
aliq̄s ꝯ̄ ius fecit.⁊ ſi ordinē iu
diciariũ ñ ſeruauit. Si ꝑtem
alterã ꝯ̄ iuſticiaȝ ḡuauit. Si
ꝓ̄o fecit q̄ſtiões vel poſitões
ſeu inq̄ſitões ad q̄s rñdere ñ
tenebat̃. Si appellatões le
gitimas nõ admiſit. Si ꝺo⸗
loſe locũ appellãdi ꝺdit. Si
poſt appellatõem legitimam
nihilomin⁹ in cauſa ꝓceſſit.
Si in ꝺubijs magnis ꝑitos
nõ ꝯſuluit. Si allegatões fri
uolas admiſit. Si pauꝑibꝫ:
viduis:orphanis ñ ſubuenit
⁊ ĩ aduocatione nõ ꝓuidit.ĩ q̄

libꝫ iſtoꝝ videt̃ eē mortale cū
ſcient̃ delinq̄t. Si iudex illi-
cite relaxauit penā debitā reo
qđ fit triplicit. Uno mō qꝛ n̄
erat ſupm⁹ iudex: ſcꝫ pnceps
nec ei publica ptās ē plēarie
ꝯmiſſa. ſꝫ vt iudicꝫ ẜm leges
ꝛ ſtatuta ciuitatis. Secundo
mō. qꝛ ꝛ ſi hꝫ plenariā ptātez
is tm̄ q̇ paſſus eſt iniuriā non
aſſentit ſibi remitti ſꝫ vult reū
puniri. Tertio mō qn̄ ꝛ ſi hēt
iudex plenariā ptātez. ꝛ leſus
vult remittere tm̄ nō ē cā iuſta
rei publice vtilis ſꝫ nociua. ſ.
p̄bēs īcētiuū đlin q̄ndi. Tho.
in q̄libꝫ. ꝛ peccat mortl'r. No
ta ꝙ q̇ fingit frauduleter cāꝫ
aliquā ꝑ quā iudex aliq̄s va-
dat vel mittat ad aliquā mu-
lierē ꝓ teſtimōio ferēdo ē ex-
cōicatus. c. mulieres. đ iudi.
li. vj. Si debitā penā auxit
vel minuit cū nō poſſit vel de
beret. qn̄ poſſit vl' nō. vide in
iij. ꝑte. ti. iij. Si etiaꝫ mutare
poſſet vide ibi. Si iudicauit
ẜm allegata ꝛ ꝓbata ꝯdēnās
quē nouit īnocētē. q̇ tm̄ vtruꝫ
peccet vl' n̄ vl' excuſet̃ vide in
iij. ꝑte ſū. ti. iij. Si miniſter
iudicꝭ exn̄s execut⁹ ē iniquā
ſnīaꝫ ꝛ īiuſtaꝫ. ſi ꝓ certo ſcit ī-
nocētē n̄ excuſat̃ a pctō Ray.
ſec⁹ ſi dubitat. qꝛ tūc excuſat̃
ꝓpt̃ obediētiā. De ꝑtinētibꝫ

ꝓo ad iudiciū hēs ī. iij. ꝑte. ti.
iij. De aduocatis. ꝓcura-
toribꝫ ꝛ notarijs. ca. liij.

Jrca aduo
c catos: ꝓcuratores ꝛ no
tarios interrogandū ē
p̄mo. Si poſuit ſe ad aduo-
candū cū ꝓhibet̃ in iure ſcient̃
hec faciēs viđr peccare. Pro
hibet̃ aūt īfidel' ꝛ excōicat⁹ ex
cōicatione maiori. nec nō reli
gioſus niſi ꝓ monaſterio. ꝛ đ
mādato ſui p̄lati. ſꝫ et clerici
in ſacrꝭ vel etiā ī minoribꝫ ſꝫ ꝛ
bn̄ficiati ꝓhibēt̃ aduocare in
iudicio ſecl'ari niſi in cā ꝓpria
ꝛ ꝓ eccl'ia ſua. vl' ꝓ ꝯiūctis vl'
miſerabilibꝫ ꝑſonis. Sunt ꝛ
alie ꝑſone ꝓhibite đ q̄bꝫ hī. iij
q. vij. §. tria. Et int̃ alios ꝓhi
bet̃ ſodomita. p̄cipue notori⁹
de iure vl' de facto. Judex vl'
aſſeſſor etiā nō p̄t eē aduoca
tus in cā in q̄ ē iudex. nec cle-
ric⁹ ꝓ extraneis ꝯ eccl'iaꝫ ſuā
Ray. Si aduocat⁹ vl' ꝓcu-
rator ſcient̃ defendit cāꝫ iniu
ſtā. peccat mortal'r. ꝛ tenet̃ al
teri pti de oī dāno indebito.
Tho. niſi ſatiſfaciat clientul⁹
q̇ p̄ncipal'r tenet̃ ſi ſcit iniuſti
ciā. qn̄. ſ. obtīet oēꝫ victoriaꝫ
cauſe. Si ꝓo ignorāter īiuſtā
cāꝫ defendit. ſ. putās iuſtā ex-
cuſat̃ ẜm modū ꝛ ꝯſuetudinē

regiõis q̃ ignorãtia excuſare
põt. Tho. et ſi ex igrãtia craſ
ſa peccat mortalit̃. Si ĩ prin
cipio credebat iuſtã: ſ; ĩ pceſ-
ſu cauſe vid; iniuſtã deeſſe vl̃
deſerere eã ⁊ ñ vlteri⁹ pſequi
al̃s peccaret. et ſi obtinet vi-
ctoriã cauſe tenet̃ leſo ad ſa-
tiſfactõnez: nõ tñ d; eã pdere
aduerſario vl̃ ſecreta ſue cau
ſe reuelare: ſ; ĩducere clientu
lũ ſuũ ad cedendũ vl̃ cõponẽ
dũ cũ aduerſario ſuo ſine dã
no aduerſarij. Tho. dũ ãt ẽ ei
dubia vſq; ad finẽ lic; pſeq̃ ſp
illã ſine pctõ. Guil. Si ad-
uocãdo vſus ẽ ĩdebito mõ ẽ;
Raym̃. Si pduxit falſos te
ſtes vel pduci fecit vl̃ corru-
ptos. Si ĩduxit falſas leges
ſeu alias pbatões falſas iur̃
vl̃ facti. Si mẽtit̃ l̃ mẽtiri fe
cerit. vl̃ docet cliẽtulũ ſuũ in
iudicio. Si dilatões nõ ne-
ceſſarias q̃rat ĩ grauamẽ ptiũ
Si appellat ſciẽt̃ ↄ iuſtã ſen
tentiã. in q̃lib; hor̃ viõ; mor
tale. Si ñ fidel̃r cãm foueat
q̃ntũ iuſticia ſuadet omitten
do de ↄtigẽtib⁹ ex negligẽtia
l̃ notabili igrãtia ĩ q̃ poſſ; eẽ
mortale. Si pcacit̃ aut dicẽ-
do ↄuicia vl̃ vociferãdo. Si
prodidit ſecreta aduerſario
ſuo. ⁊ ſi p p̃dictũ modũ vic̃ ĩ
iuſtã cã; tenet̃ leſo de oĩ dãno
inde ſecuto. Si amittit iuſtã
cã; pp̃t ſuã ĩfidelitatẽ: vl̃ negli
gẽtiã l̃ igrãtiã tet̃ clietulo ſuo
d̃ oĩ dãno. Si aduocat⁹ ñ p̃
ſtauit p̃ocíniũ ĩ iuſta cã pau
per̃ ⁊ miſerabiliũ pſõar̃. na; ſi
nouit talẽ cã; ⁊ ſcit illũ p ſe ñ
poſſe iuuari q̃ nõ h; ad ſoluẽ
dũ. nec aliũ vid; q̃ velit eũ iu
uare. pp̃ter qd̃ amittit cã; te
net̃ g̃tis iuuare ſi p̃t. al̃s viõ;
mortale. Tho. et Ray. Si ĩ
moderatu; ſalariũ accipit de
ſua aduocatõe. nã moderatũ
petere p̃t ⁊ aduocat⁹ ⁊ iuriſ-
cõſult⁹: vt d̃t Aug. xiiij. q. v.
c. ñ ſane. qd̃ moderatũ ſuit̃ ex
q̃ttuor. ſ. ex q̃titate cãe. ex la
bore aduocãdi. ex ſcia ⁊ facũ-
dia aduocãdi. ex ↄſuetudĩe re
giõis. ⁊ ẽm h̃ mag̃ ⁊ min⁹ p̃t
accipe ẽm Ray. l̃ ab initio cũ
fac̃ pactũ vl̃ ex p⁹ facto cõple
to. S; ex q̃ cã ẽ ĩcepta necdũ
finita nullum d; facere pactũ
cũ litigatore quẽ accepit ĩ pp
am fidẽ: q; poſſ; eſſe occaſio
magni picl̃i. iij. q. vij. §. p̃tea.
Itẽ ñ lic; paciſci d̃ q̃ta cũ ad
uocato. vic; decima vel cen
teſima: ſed de quanta lic; mo
derate tñ ẽ; iura. De hac ma
t̃ia vide plene ĩ. iij. pte ſũme.
Si iuriſp̃it⁹ ex̃ns ĩ cã quã
nouit ĩiuſtã ↄſuluit quõ obti
neret: mortl̃e ẽ. ⁊ ſi vicit̃ ex cõ

ſilio eiꝰ tenet̃ leſo ꝺ̃ ꝺãno. Si
ex igrãtia craſſa male ꝯſuluit
Si nõ ꝯſuluit paupibꝫ ñ ha
bẽtibꝫ ad ſoluẽdũ. Si nimis
petijt. idẽ ꝺõz eſt ſic̃ de aduo-
cato. Si ꝓcurator ex̃ns ꝺ̃fen
dit ſcient̃ iniuſtã cãm. Si nõ
fidelit̃ ⁊ ſollicite fouet iuſtaz.
Si paupibꝫ nõ p̃ſtauit proci
niũ. Si nimiũ petijt ſalariũ.
idẽ ꝺ̃om qꝺ̃ ꝺ̃ aduocato. Si
notariꝰ ex̃ns aduertent̃ falſa
ulr iſtrumẽta peccauit morta
lit̃. ⁊ tenet̃ de oĩ ꝺãno ſecuto.
Si malicioſe occultauit iu-
ra alioꝝ ſeu iſtrumẽta ⁊ ñ aſ-
ſignauit: aut ꝺ̃ſtruxit: vl̃ aliis
dedit vltra mortale tenet̃ ꝺ̃ oĩ
ꝺãno. Si ex igrãtia notabi
li vl̃ negligẽtia male dictauit
inſtr̃a vel teſtamẽta cũ ꝺ̃fecti
bus. vñ oriũt̃ litigia vl̃ ꝑdũt̃
bona alioꝝ peccat mortal̃r. et
tenet̃ de oĩ ꝺãno leſo exinde
Si fuit rogatꝰ in teſtamẽtis
eoꝝ q̇ nõ erãt ſui ſenſꝰ ſcienter
tanq̃ꝫ vſũ rõnis liberũ h̃ntiũ
mortale ẽ. ⁊ tenet̃ de oĩ ꝺãno
leſo. Si in inſtr̃is ſuis nõ ẽ
vſus ſolẽnitatibꝫ legalibꝫ. vñ
validãt̃ ꝯctꝰ q̃ mortale ẽ. ⁊ te
net̃ ꝺ̃ oĩ ꝺãno. Si fec̃ inſtr̃a ĩ
fraudẽ vſuraꝝ ſciẽt̃ mortl̃e ẽ.
⁊ ẽ piurꝰ. Si notariꝰ in offi-
cio ẽ ſalariatꝰ ſufficient̃ a cõi
tate ⁊ accipit etiã ab his ꝓ q̇-
bus ſcribit lr̃as: gr̃as: ⁊ h̃mõi
vl̃ ſi nõ ſalariatꝰ a cõitate ac-
cipit de ꝯſuetudine ꝓ labore
ſuo vltra ꝺ̃bitũ ⁊ eq̃tatẽ pec-
cauit ⁊ tenet̃ ad reſtitutionez
Si diebꝫ feſtiuis ſine neceſſi
tate ſꝫ ex cupiditate fec̃ inſtr̃a
vl̃ copiauit vl̃ extendit ſcp̃tu
ras cũ poſſet differre: mortl̃e
víꝺ̃r. Si fuit rogatꝰ vl̃ dicta
uit vl̃ redegit in ſcriptis ſtatu
ta ꝯ libertatẽ eccl̃iaſticã mor
talit̃ peccauit. eſtq̃ꝫ excõicatꝰ
Si notariꝰ ex̃ns epi ꝓ ſcribẽ
dis noĩbꝫ ordinãdoꝝ vel lr̃is
ordinationũ accepit pecuniã
ſi ſalariatꝰ eſt ab ep̃o ſimoni-
am ꝯmiſit. Si vero nõ ſala-
riatus ſatis accepit vt de lu-
cro accipet ordinator. ſimo-
nia eſt. De qua vide plenius
in ſcꝺ̃a p̃te. ti. j. c. j.

De doctoribꝫ ⁊ ſcolaribꝫ. c. v

Irca docto
c res ⁊ ſcholares inq̃rẽdũ
ẽ ⁊ p̃mo Si docẽs pub
lice leges l̃ phiſicã admiſit ad
lectiõz ſuã ſciẽt̃ religioſos l̃ ſa
cerdotes ſecl̃ares. vl̃ alios cle
ricos ñ ſacerdotes ſꝫ ĩ digni-
tate ꝯſtitutos. q̃ excõicatꝰ ẽ
qñ aliq̃ẽ p̃dictoꝝ aduertent̃
admittit ſil̃ cũ ill̃. c. ſup. Spe.
extra. ne clerici vel monachi.
Si docẽs aut legẽs ĩ q̃cun-

ꝗꝫ facultate etiã in ſacra theo-
logia admittat religioſũ exeũ
tẽ de monaſterio cũ hĩtu ad
audiẽdũ ſine lnĩa ꝑlati ſui ſci
ent' eſt excõicat᷒ cũ eo, qꝛ ꝑtici
pat in crimĩe. Jtẽ ſi cũ lnĩa ꝑ
lati ſui, ſꝫ ſine hĩtu ad lectiõeꝫ
recipit ẜm Lapũ. Si mgr̃ vl'
ſcholaris extñs bononie tra-
ctat cũ aliq̃ ciue bononiẽſi d̃
ꝯductiõe hoſpitij irreq̈ſitꝭ in
q̈linis, niſi tps ꝯductiõis fue
rit elapſũ excõicat᷒ ẽ. extra d̃
loca, c. ex reſcripto. Et hec ex
cõicatio nõ hꝫ locũ niſi bono
nie. Si q̃s ex eo pacto rece-
ptus ẽ ĩ canonicũ vt ſcholas
teneat ſimoniac᷒ ẽ, vñ ꝛ mor-
tale, ſꝫ vacãte ꝑbẽda ꝑt ei an-
necti hoc onus docẽdi licite
Hoſt. ꝛ Ber. Si aliq̃d exiga
tur vl' ꝓmittat' p lnĩa docendi
q̃uis ẜm Hoſt. ñ ſit ſimonia
eſt tñ ꝯ iura, vñ ꝛ mortl'e. qđ
pꝫ ex pena ꝓpt' hoc ĩpoſita, qꝛ
exactũ reſtituit', ꝛ dñt exacto-
res officijs ꝛ bñficijs expoli-
ari. extra eo, c. j. Ray. Si ma
giſter hꝫ bñficiũ vl' ſalariũ ſuf
ficiẽſ p docẽdo ſi exigit a ſcho
laribꝫ ſimoniã ꝯmittit, ꝑcipue
a clericꝭ ꝛ pauꝑibꝫ exigẽdo qꝛ
vẽdit doctrinã, ꝛ tenet' ad reſti
tutiõꝫ. Hoſt. ꝛ Ray. Si aũt
ñ ſufficit ſalariũ ei põt exige-
re, ſi tñ ſit idone᷒ in docẽdo.
al's nõ. A pauꝑibꝫ aũt nõ dẽt
exigere, oblata ꝓ ĝtꝭ ſꝑ põt
accipe, ꝛ multo magꝭ ſi nullũ
hꝫ ſalariũ põt recipe collecta
p labore. Si mgr̃ feſtũ colen
dũ de iure vl' de ꝯſuetudĩe nõ
vult ꝯcedere niſi p pecunia, vl'
ecõtra nõ colẽdũ ꝯcedit colẽ-
dũ p pecũia. ſimoniã ꝯmittit
Ray. Si magiſteriũ ĩde q̃rit
ĩept᷒ ꝛ valde ĩgrãs vl' recipit:
videt' eẽ mortale ꝓpt' ꝑiculuꝫ
qđ ſeq̃t', qꝛ rõe magiſterij dat'
fides in q̃bꝫ req̃rit' vnđ nocu
mẽtũ ꝓximo ſeq̃t' ex ꝯſilio ma
lo: ħ ꝑcipue ĩ theologica fa
cultate, ꝛ admittẽs tales ſciẽ
ter ad magiſteriũ etiã videtur
mortalit' peccare. Si q̃rit ĝ
dus vl' magiſteriũ nõ ad vtili
tatẽ aĩarũ ꝛ dei honorẽ, ſꝫ ad
ſui ſuſtẽtatiõꝫ ꝛ honorẽ ꝑtinꝫ
ad ambitiõꝫ, iõ vide de ambi
tiõe qñ mortale ẽ vl' veniale.
Si inde q̃rit exẽptiõꝫ vel di
nitias vl' libertatẽ totũ ẽ dã-
nabile ꝑſertĩm ĩ religioſ'. Si
docuit publice theologiã ex-
iſtẽs ĩ mortali notorio pecca-
uit mortal'r. Petr᷒. Si ſciaſ
ꝓhibitas legit vl' didicit, vt ni
gromãtiã, vel artẽ notoriãꝫ et
hmõi, mortale eſt. vel ſi nota
biliter ignorãs ſe ad docẽdũ
poſuit ꝛ errores notabiles do
cuit, ẽ mortl'e. Si nõ adhi-

buit diligentiã ad pfectũ ſcho-
lariũ in ſcia ꝛ moribꝫ quã de-
buit faciẽs nimias vacatões
vel nõ vtilia ſʒ curioſa docẽs
vel de moribꝫ eoꝝ nõ curans
nec ꝯpeſcẽs in q̃ potuit ĩ hu-
iuſmõi negligentiã notabilit̃
ꝯmittẽs: mortale ẽ. Si vni-
uerſitatis iuramẽta nõ imple-
uit: mortale eſt pctm̃. Si ſe
iactauit de doctrina vel alijs
detraxit ſe p̃ferẽdo. vl' eis in-
uidit: vel ſectas nutriuit ĩter
ſcholareſ vl' ſcholares alteriꝰ
doctoris ad ſe traxit iniuſte.
vel pompoſe indutꝰ ẽ. de q̃bꝫ
vide ſupra de huiuſmodi gra-
uitate. Si ſcholares ñ fue-
rũt obedientes doctori in hiſ
in quibus tenẽtur. Si rixas
inter ſe fecerunt. Si minus
aptũ elegerunt ad legendum
ex cã iniuſta. Si dimiſerũt ie-
iunia eccl'iaſtica cuʒ ieiunare
poſſent. vel miſſe auditionem
in feſtis vl' alia ſacra. Si cõ-
tendũt in diſputatiõe ꝯ veri-
tatẽ ne videant̃ ſuccumbere.
Si ſupbiunt ex ſcia. Si ali-
quem malum finẽ intẽdũt ex
ſcientia ſua. vel lucra iniuſta
curioſitates: ambitiões ꝛ hu-
iuſmõi. Si ſũt negligẽtes in
ſtudio. Si pdigi ĩ expẽdẽdo
ꝛ de alijs inq̃rẽdi ſꝫput vide-
bit̃ expedire de dictis. ſ. ĩ pri-
ma pte. ꝛ i. ij. Si nimis ardẽ-
ter ſtuduit ĩ libris gẽtiliuʒ p-
pter ornatũ. minuſ vacãs ſtu-
dio vtiliori vel neceſſario. vl'
ſacre ſcripture p̃cipue q̃ ad re-
ligioſos. vl' ĩ poeticiſ ꝓpt ma-
teriã turpẽ. qꝛ iſtõ eſt mortl'e
xxxvij. di. c. iõ phibet̃.

De medicis ꝛ aromatarijs
Caplm. VI.

I poſuit ſe ad practicã ĩ me-
dicina ſine ſuffici-
enti pitia. qꝛ ſi parũ vel nihil
ſtuduit: vidꝫ mortl'e. qꝛ expo-
ſuit ſe piculo occidẽdi homi-
nes. Si pitꝰ ꝛ ſufficiẽs exñs
omiſit aliq̃d d ꝯtingẽtibꝫ cir-
ca ĩfirmos q̃s hꝫ ĩ cura ex ne-
gligẽtia. qꝛ ex negligentia no-
tabili vñ ſecutũ ẽ magnũ no-
cumẽtũ ĩ ĩfirmũ vl' ſeq̃ p̃t ma-
le potuit excuſari a mortali.
Si vo ex pua negligẽtia ẽ ve-
niale: vt ſi nõ viſitat ĩfirmos
ſollicite ꝛ hmõi. vbi tñ ñ ẽ pi-
culũ. Si dedit medicinã vel
ꝯſiliũ p ſalute corpis ĩ piculũ
tñ aie ꝓpt q̃ veniat q̃s ad pec-
catũ. i. ꝯ p̃cepta. puta vt forni-
cet̃ q̃s vt euitet certas ĩfirmi-
tates. vl' medicinã dat p̃gnãti
ad occidendũ puerũ pro con-
ſeruatione matris. vel potuʒ
inebriãtẽ. ꝛ hmõi: mortaliter

peccat ⁊ h̄ ꝓhibet̃ in.c.cū in⸗
firmitas:extra ð pe.⁊ re. Si
ſuauit p̄ceptū factū medicis
ſ.q̄ idūcant īfirmos qñ ꝑmo
vocãt̃ ad viſitãdū eos ad con
feſſionē faciēdā.q꞉ omittēdo
h̄ ſm doc. peccat mortal'r.vt
ð.c.cū infirmitas.de pe.⁊ re.
Si paupes infirmos q̄s no
uit ñ valētes ſoluere ñ viſita⸗
uit ḡtis.q꞉ ad h̄ tenet̃ ⁊ etiaʒ
ſoluere ꝑ eis medicias ſi pōt
al's mortale ē.di.lxxxiij.c.j.et
in glo.ſup ꝟ.inferas. Si ni
mis larg⁹ fuit ad inducēduʒ
debiles ad frangendū ieiunia
eccl'ie ſine rōnabili cauſa qð
frequēter faciūt:nō ē ſine pec
cato. Si ꝟo etiā ſanis diſſua
det ieiunia eccl'ie dicens no⸗
ciua eſſe.⁊ ſic inducūt ad frā⸗
gēdū ieiuniū ſine cauſa mor⸗
tale eſt.de pe.di.j.c.noli. Si
dedit medicinam dubiam ſa⸗
nationis vel mortificationis
videtur mortale.et vt dicit.c.
cū infirmitas. extra de pe.et
re.poti⁹ dʒ dimitti in manib⁹
dei q̄ȝ exponi ꝑicl'o medicine

De emulatōe ꝟo ⁊ detracti
one quā faciūt medici inte̾ro⸗
gandum eſt ꝑut habes.s.

De aromatarijs.

ſ Jin ɔponēdis medi
cinis ñ ponūt q̄ ordi⸗
nat medic⁹ cū nō hñt
vel ita bona vt ē neceſſe.in q̄
offendūt medici ñ faciētes añ
ſe ɔpōi eā.nā ſi ex h̄ ſeq̄t̃ ḡue
ꝑiculū īfirmo.vl' ñ opat̃ ſani⸗
tatē quā feciſſʒ ſi bñ feciſſʒ il⸗
lā mortale ē.⁊ etiā i medico ſi
h̄ diſſimulauit. Si docēt vel
vendūt ea q̄ ꝓcurãt aborſum
ad illð faciendū vel vēdūt ve
nena his q̄s credūt abuſuros
mortl'e pctm̄ eſt. Si ſophiſti
cãt aromata qð freq̄nt̃ faciūt
ponētes in eis vnū ꝓ alio.vel
in electuarijs ſirupis ſpēb⁹ ⁊
ɔfectiōib⁹:in cereis faciētes
malas mixturas ⁊ vendētes
ꝓ pur ʒ.q꞉ vltra pctm̄ tenet̃ ad
reſtitutiōʒ ill' ad q̄s tales res
vēdūt ſeu erogare paupib⁹ cū
incerti ſūt. De nimijs p̄cijs ꝑ
iurijs ⁊ mēdacijs ⁊ diminutis
pōderib⁹ q̄ faciūt intrãgādū
eſt vt ꝑut ſup̄ in c. ð fraudulē
tia ⁊ alijs vicijs.in.j.pte.c.j.

De mercatorib⁹.campſori
bus ⁊ ꝓſenetis. Ca.VII.

Mercatori

a bus.cãpſorib⁹ ⁊ ꝓſene
tis q̄rendū eſt. Si mi
ſit ñ ſolū arma ⁊ ligamīa:ſed
etiā q̄cūq꞉ mercimonia ad a⸗
lexandriā vl' ꝑtes egypti. vel
terras ſaracenoꝝ ſoldano ſb
iectas excōicatus eſt excōica
tione papali.ſi ñ habuit lr̃iaʒ

a papa, dicitur ꝙ Veneti hñt
Si negociãt nõ ꝓpt aliquẽ finẽ honeſtũ puta ſuſtẽtatiõꝫ familie ſue ex lucro moderato: vel ꝓpter ſuſtentatiõꝫ pauperũ, vel ꝓuiſionẽ eoꝝ ꝓ ciuitate neceſſariorũ ⁊ hmõi. ſed negociant̃ ꝓpt auariciã et ad theſaurizandũ ẽ mortľe pctm̃ ſi in lucro ↄſtituũt finẽ, vel ſi intendũt lucrũ ꝑ fas et nefas ſi põt Si cõpoſuit ſe cũ alijs mercatoribꝫ ꝙ nõ vẽdãt ꝺ aliq̃ miori ꝑcio q̃ꝫ ↄuẽtũ fuit int̃ eos qꝺ ẽ exceſſiuũ, vt ſic cogãtur pſone emere caro precio, pctm̃ ẽ: ⁊ legibꝫ ꝓhibitũ. Hoſtiẽ. Si vendũt merces pro maiori ꝑcio q̃ꝫ valeãt, ⁊ ex eo ꝙ nõ ſoluit fecit ei terminuꝫ, ſed etiã mutuat ei pecuniam aliquam, vſuram committit.
Si vendẽdo mercãtias ſuas: puta lanã vel pannos recipiẽdo ꝓ ꝑcio alia mercimõia puta ſericuꝫ ꝑ aromatibꝫ vel alia: qꝺ vulgariter ꝺꝛ barato multo maiori ꝑcio vendit ſic q̃ꝫ recipet pecuniam: peccatũ ẽ iniuſticie ⁊ mortale, niſi ille cui vendit etiã longe maiori ꝑcio tradat res ſuas, tũc põt vnꝰ exceſſus ↄpenſari cũ alio ſi ſunt quaſi equales. Si vẽdendo ad terminũ plus iuſto ꝑcio vendit rõne dilatõis tm̃ ⁊ diuerſis ſpẽbꝫ cãbioꝝ: ⁊ varijs modis cãbioꝝ vſurarũ ⁊ fraudulentiꝰ in q̃ntitate ⁊ q̃litate ⁊ ſuba rerũ. Introgãdũ ẽ ꝑut hẽs. s. i. c. ꝺ vſurpatiõe rei aliene. Si fraudauit vel fraudari fec̃: vľ aliꝰ ꝓ eo iuſta pedagia ſeu gabellas: mortľe eſt: ⁊ tenet̃ ad reſtitutiõꝫ. ſecꝰ ſi de ĩiuſtis vľ cum nõ tenent̃ loca illa tuta a latronibꝫ, ꝓpt qꝺ hec ſoluunt̃ ꝓpter defectũ dñoꝝ. Si dedit falſas monetas vľ diminutas ſcient̃ ꝓ bonis: vľ eas diminuit eſt pctm̃ ⁊ tenet̃. ſecꝰ ſi accepit monetas valentes in loco ꝓ eo qꝺ valẽt ibi: ⁊ mittẽs ad aliũ locũ vbi plꝰ valẽt plꝰ petit. Si faciẽs ſocietatẽ cũ alijs nõ fidelit̃ ſe habuit, aliq̃ occulta lucra ſibi ſoli retinẽs tunc ad ſatiſfactiõꝫ tenet̃: niſi certꝰ eẽt ꝙ ſocij tãtũdẽ occulte ſubtraxiſſent. Si fec̃ ꝓ alijs ſecuritatẽ cũ fraudibꝫ: nã ſine fraude aſſecurare merces ꝑ mare vel ꝑ terrã; ⁊ inꝺ q̃rere emolimẽtũ plꝰ vľ minꝰ ſm q̃ntitatẽ ꝑicľi ñ viꝺꝛ illicitũ cũ ſubſtet ꝑicľo mag̃. Aſſecuratio vero pecũie ꝑ modũ ſatiſfactõiſ q̃ vulgarit̃ ꝺꝛ ſcꝑta, vbi nllm ẽ ꝑiclm ⁊ dãnũ ñ ẽ tutũ q̃ſtũ ad ↄſciaꝫ: ſecꝰ ſi ſibi ẽ ꝑiclm ibi. Si accepit pecũiaꝫ aliq̃ꝫ ſub

noīe depoſiti recipiēs ſex vel octo ꝑ cētenario.ꝛcū illis pecunijs lucraṫ ipe mutuādo vł alijs illicitꝫ ꝯctibꝫ ad rōnem decē ꝑ cētenario ꝛ hmōi ꝯmiſit duo mortalia.vnū ē accipiendo.aliud mutuādo.ꝛ teneṫ de vſura. Si ſe intromiſit i barocholis ritrācolis achifinis.q̄ vocabła n̄ declaro ob breuitatē:ſꝫ ꝺ his vid in ſūma.ꝑte.ij.q̄d malicie ſit i eis. Achifinū ꝺꝛ qn̄ q̄s gerit negocia ſtipendiariorū. Idē ſi dn̄oꝝ laborās ꝑ eis ꝛ cū mutuat eis pecunias cū expēdit recipiēs inde certū lucrū vel ſalariū.ꝛ q̄ntū mereṫ labor ꝑ iuſtiſ cauſ p̄t accipe vn̄ ꝑ bellātibꝫ iiuſte nihil plꝰ p̄t accipe rōe mutui:ałs vſura eſt. Si vſꝰ ē ꝑiurijs ꝛ mēdacijs emēdo ꝛ vēdēdo q̄ ſolēt eē his cibus ꝛ potꝰ Et ꝺ his dic vt.ſ. in p̄ma ꝑte i locꝫ ſuis.ꝛcū ſtat i tłi ꝑpoſito vtēdo mēdacijs ꝛ ꝑiurijs ꝛ dolis qn̄ occurreret ſp ē i mortłi. Vn̄ ŋ̄ ē abſoluendꝰ niſi diſponat abſtinere ab ilł vbi eſt mortłe. Item ſi emit res raptas vł furatas ꝑ mare vł ꝑ terrā.dic vt.ſ.in p̄ma ꝑte.c.ij. Si emit vł vēdidit diebꝫ feſtiuis abſq̄ neceſſitate ſꝫ ꝑ cupiditate.ł feč rōcinia libroꝝ vł fieri feč ſuis diſcipulis.dic vt hr̄ ſupra ꝺ obſeruatiōe feſtoꝝ. Si fuit ꝓſeneta ſeu mediator q̄ ꝺꝛ ſēſale ꝯctuū fraudulētoꝝ ſciēṫ mortale ē.ꝛ teneṫ leſo ſatiſfacere. Si fuit mediator ꝯctus vſurarij intēdēs vtilitatē vſurarij ꝛ ſuā magꝫ q̄ꝫ accipiētꝫ ſub vſura mortale ē.ꝛ ſi ipe induceret ad mutuādum alios ad vſuras q̄ h̄ n̄ cogitabāt videṫ teneri ad reſtitutiōꝫ Si mediator extat i alijs ꝯctibꝫ vt vendēdo domos eq̄s ꝛ alia aīalia ꝛ male ꝯſuluit emptori in eiꝰ dānū vel ſui vtilitatē ꝛ vēditorꝫ peccat mortłr ꝛ teneṫ leſo ad oēꝫ ſatiſfactōꝫ ꝛ ecōuerſo teneṫ ſi i dānū vēditorꝫ ꝯſuluit. Si i fiēdis mrīmonijs vtitur mēdacijs ꝛ hmōi i notabile dānū ꝯhētiū peccat mortłr

De artificibꝫ ꝛ mechanicꝫ Capłm.VIII.

Si fecit arte cuiꝰ opꝰ ē cū pctō vel ad pctm̄ mortłe vt plurimū.ſicut facere taxillos.ſeruire vſurarijs i illa arte. Militi i bello iiuſto. nauigio piratarꝫ:lenocinio intēdēdo barataria ꝛ hmōi.oꝑꝫ q̄ dimittat ex toto artē ałs non eſt abſoluēdus. Si artē feč

cui⁹ artificiū p̄t eē ad bonū ꝛ malū finem ꝛ vſū. vt gladios baliſtas: lāceas: venena ꝛ huiuſmodi. ſi ꝓ̄ſilr p̄t eſtiari ꝙ emptor velit ad malū vſuꝫ nō p̄t facere vl' vēdere facta vt puta i iniuſto bello. ſec⁹ ſi dubitat Si q̄ etiā facit q̄ ſūt ad malū vſum q̄ſi ſp. vt facere fucos ꝛ ſerta ꝛ hmōi dꝫ dimittere Si mēdacijs vtit̄ piurijs dolis malis mēſuris vl' pōderibus Si feſtiuis dieb⁹ laborauit. Si nō ieiunauit cum poſſet moderādo laborē. de q̄b⁹ dic vt. s. in prima pte. c. xxiij. ꝛ. ix

De lanificib⁹.

ſ I vēdidit pānū lane lanifex min⁹ p̄cioſe p p̄cio lane mag⁹ p̄cioſe. et ſub iſto p̄cio. vl' vni⁹ tincture pro alia: vl' cū aliquē defectuꝫ habentē: ac ſi nō haberet nil minuēs de p̄cio. vl' ſi in feſt⁹ fec̄ lanā tendere ſine neceſſitate. Uel cū nō plene ſoluit laborantib⁹ ꝛ hmōi: i his ei mai⁹ ꝛ min⁹ ē pctm̄ ꝫm materiam.

De ſatariolo.

ſ I textorib⁹ ſerici p̄cium ſui laboris dat nō i pecunia ſꝫ i reb⁹ diuerſ. puta panno: ſerico: tritico ꝛ huiuſmodi: ꝛ cū ille nō indigeat illis: optet euꝫ vēdere minori p̄cio q̄ꝫ ille recepit: peccat mortaliter ꝛ tenet̄ ad reſtitutionē de damno: niſi a principio cū eo ſic ꝯuenerit ꝙ darꝫ de huiuſmodi tali p̄cio. tunc aūt nō videt̄ deceptio.

De tabernario ꝛ hoſpite.

ſ I vēdidit vnā ſpēꝫ vini ꝓ alia: vel liphatuꝫ vinū ꝓ puro. vl' ad clarificādū vinū fec̄ aut miſit aliqua nociua corpib⁹: vl' nō dedit plenas mēſuras: vl' in taberna tenuit meretrices ꝛ ribaldoſ: vl' luſores ad taxilloſ vel aduertent̄ dedit his q̄s vidit iebriari peccauit in q̄buſdā mortal'r. In alijs vero venialiter: ꝛ tenet̄ de damnis.

De macellario.

ſ I vēdidit carnes corruptas pro ſanis. qđ ē mortale. Si vnā ſpeciē pro alia: vt caprā ꝓ caſtrato: ꝛ huiuſmodi: vel diminutum pond⁹. vt. xj. vncias pro libra peccauit mortaliter: ꝛ tenetur de damnis.

De piſtore.

ſ I fec̄ panē nimis pōderoſū. ita ꝙ ementeſ ſint decepti vel minoris pōderis q̄ꝫ dꝫ. vel farinaꝫ bonā alteri⁹ accepit cū fecit panē ꝛ poſuit min⁹ bonā. vel cum nimio furfure: peccauit ꝛ tenetur ſatiſfacere.

De ſutore pannorum.
J qđ reſtat ſibi de ſeri
ſ co vel pãno vel tela vł
aliis ſibi datis ꝓ fien
dis veſtibꝰ ſibi furat̃ illđ ſi ſit
q̃d notabile: niſi ille diminu-
te dediſſꝫ ſibi mercedē labo-
ris: ⁊ illđ capit ſibi ad ſupplē-
dũ tantũ: vel vbi eēt ĩ pacto.
Si noctibꝰ vł diebꝰ ſolēnibꝰ
abſqꝫ magna neceſſitate labo
rat: vel ſi faciat nouas inuen-
tiones vanitatũ.
De aurificibꝰ.
ſ J vtit̃ vel ſi vēdit au-
rũ vł argētũ alchimia-
tũ ꝓ vero: vł aurũ minꝰ purũ ꝓ
magis puro: peccat ⁊ tenet̃ de
dãno. Si emit calices ſacros
nõ ꝯflatos ꝑ ſe qđ ꝓhibet̃.
De cerdonibus.
ſ J vēdidit vnã ſpēꝫ corii
ꝓ alia minꝰ bõa ĩ ſotula-
De fabris. (ribus.
ſ J ferrũ ꝓ calibe vł ma
lum ferrum.
De locatoribꝰ equorũ.
J ſciēt̃ locauit equũꝫ
ſ defectuoſũ vel ꝑiculo-
ſũ ⁊ hmõi: q̃libꝫ tenet̃
vltra pctm̃ de dãnis: ⁊ ſic diſ-
currendũ ē ꝑ alias artes.
De hiſtrionibus.
ſ J hiſtrio fecit repñta-
tiões ⁊ iocos in verbis
vel factis turpia ꝯtinentes: vł
in eccłiis vel in diuinis offi-
ciis vel tpibꝰ indebitis ē pec-
catũ plus vel minꝰ graue ſcḋm
quantitatem.
De citharizantibꝰ.
ſ J muſicꝰ citharizauit
ad ꝯgregatiões illici-
tas vł in eccłia ĩ organis pul-
ſauit ballatas: puto mortale
in pulſante ⁊ ꝓcurante.
De ſeruitoribꝰ ⁊ laboratoribꝰ.
J ĩfideliť opati ſũt. i.
ſ ñ bono mõ ex ĩcuria ⁊
negligētia ł ñ tãtũ q̃n
tũ ꝯmode potuerũt pctm̃ eſt.
De agricolł ⁊ ruſticis.
J credit explicite my
ſ ſteria q̃ cõit̃ ſolēnizat
eccłia: vt incarnatõeꝫ
paſſiõꝫ ⁊ reſurrectiõꝫ Si ſcit
dñicã orõnē. De obſeruatione
feſtoꝝ ⁊ ieiunioꝝ ſi tñ poteſt.
De auditõne miſſe in feſtis
De ꝯfeſſiõe ⁊ cõione ſeł ĩ ãno
fiēda. Si recepit ſacrm̃ ꝯfir-
matiõis vł nõ: q̃ tenet̃: ſi pt.
Si tenuit ꝓpos filios ad ba
ptiſmũ vł ꝯfirmatiõeꝫ qđ ē ꝓ
hibitũ De mendaciis verbo ⁊ ꝑ-
iuriis ⁊ blaſphemiis ⁊ ebrie-
tatibꝰ interroga Si ad meretri
ces acceſſit. quod aliqui non
credũt eē mortale nec tamē ta
lis ignorantia excuſat eum
Si decimas non ſoluit ſaltē
ſcḋm ꝯſuetudinē loci illius. q̃

peccauit ⁊ tenet̃ ſatiſfacere ꝺ̃
ꝑterito ſi ſacerdos ñ remittit
vl' ẽt oblatiões ẜm ꝯſuetudi
nẽ loci ñ dedit. Si de excõi-
catiõe ñ curauit: ſ; ingeſſit ſe
diuinis: vel ꝯtẽpſit vitare ex
cõicatos: qꝺ̃ ẽ mortl'e pctm̃.
Si nocuit ꝑ ſe vel ꝑ familiaʒ
ſuã vl' aĩalia: puta diſcurrẽdo
ꝑ ſata alioꝝ vl' mittẽdo vel ꝑ
mittẽdo aĩalia ĩtrare ad paſcẽ
dũ: vl' ſi mutauit termĩos poſ
ſeſſionũ. Ul' arãdo adunat ꝺ̃
terra ꝓximi vicini agro ſuo:
in his peccauit ẜm q̃ntitateʒ
dãni qꝺ̃ intẽdit facere: ⁊ tenet̃
ſatiſfacere. Si dolũ ꝯmiſit ĩ
agricultura vl' notabilẽ negli
gẽtiã ĩ dãnũ patroni: vt ñ fimã
do terras vel cultiuãdo vl' ſe
minãdo vl' recolligẽdo fruct⁹
debito tp̃e ꝓpt̃ qꝺ̃ ꝺ̃pierũt. vl'
boues nimis fatigãdo. vñ de
ſtruũt̃: ⁊ ꝑcipue ad lucrũ ha-
bẽdũ ſuũ: peccat ⁊ tenet̃ ꝺ̃ dã-
no. Si tenẽs poſſeſſionẽ ad
affictũ male tractauit. Uel ſi
partiari⁹ ñ rñdet dñis ꝺ̃ q̃nti
tate tota ꝺ̃bita fingẽs ſe min⁹
recollegiſſe: tenet̃ dñis de dã
nis. Si aĩalia tenẽs ad ſocci
dã ñ rñdet ex ĩtegro dãti ꝺ̃ la-
na caſeo et fetib⁹ et hmõi. In
his ẽ pctm̃ mortl'e vl' veniale
ẜm q̃ntitatẽ damni: ⁊ tenet̃ ſa
tiſfacere Si diebus feſtiuis
laborauit ⁊ ꝑcipue tp̃e meſſiũ
⁊ vindemiaꝝ abſq; magna ne
ceſſitate: vl' ꝺ̃tulit ligna: vl' vi
ctualia dñis ſuis: mortale ẽ.
Si vacauit ludis choreis ⁊
alijs vanitatib⁹. Si guber-
nauit familiã ẜm ꝑcepta dei ⁊
eccl'ie. De ſupſtitiõib⁹ ⁊ falſiſ
opinionib⁹ que ſolent abun
dare in eis. Si habet vota
q̃ impleuit vel non.

De pueris et puellis. c. x.

Inquiren
dũ ẽ ꝺ̃ mẽdacijs ⁊
piurijs. De votʒ ñ
ĩpletʒ: q̃ tñ nõ obligant ſi irri
tant̃ a pentib⁹ añ annos pu-
bertatʒ. De miſſa ñ audita in
feſtis. De ꝯfeſſiõe ⁊ cõiõe fiẽ
da ſemel ĩ ãno De irreuerẽtia
ad pentes vl' maiores. De ri-
xis. Si ꝑberauit cl'icũ. q̃ eſt
dolicapax excõicat⁹ ẽ. De fur
tis factʒ ꝺ̃ reb⁹ pentũ vl' mgr̃o
rũ ſuoꝝ. De ꝺ̃tractõib⁹ ⁊ tur
pib⁹ ꝟbis auditʒ l' dictʒ libẽt̃
De ꝯtumelijs ad inuicẽ. De ĩ
uidia ⁊ alijs ꝓut vĩoꝝ pl⁹ ⁊ mi
n⁹ ẜm etatẽ ⁊ ſenſũ: ꝑcipue ꝺ̃
vicijs carnalib⁹ cũ maſculiſ ⁊
feminis vl' ꝑ ſeipos ꝯmiſſis: vl'
ad inuicẽ q̃ hodie abundãt in
ĩpis ꝓpt̃ malas ſocietates et
occl'tãt Intrrogãdi ſũt cũ mag̃
cautela ⁊ a lõge vt ñ addiſcãt

que ignorāt. Multo magis h̄ ſeruandū ē erga puellas de oībꝫ p̄dictꝫ ſi credūt tē habu-iſſe vſum rōnis iudicādū eſt ꝺ mortꝉi aut veniali ſm̄ regulas in pma ⁊ ſcda pte ꝺ illis.

De clericꝫ i cōi. Ca. XI.

Circa clericoſ i cōi. a q̄libꝫ clerico pōt introgari cuꝫ videt̄ expedire vt qn̄ talꝭ cleric⁹ ē ignot⁹. Si accepit aliquē ordinē p ſimoniā. qꝛ p h̄ peccauit mortalꝛ. ⁊ eſt ſuſpēſus ſm̄ iura antiq̄. nᶜ p̄t exeq̄ ſuſceptū. vꝉ pmoueri vlteri⁹. niſi pus p papā diſpēſet qd̄ verꝝ ē ſi ipe fuit ꝯſci⁹ ſimonie. qꝛ ſi igrante eo p̄t p aliuꝫ etiā diſpēſari alit̄ em̄ ſp peccaret mortalꝛ exequēdo. nec excuſat eū iurꝫ igrātia. hᶜ Ray.

Si accepit aliquē ordinē. ſꝫ nō p ſimoniā. tn̄ a ſimoniaco in ordīe vel dignitate ſiue occulto ſiue maniſeſto ē ſuſpēſ⁹ ⁊ indiget diſpenſatōe pape. ſꝫ dū igrat factū. ſ. eū ee ſimoniacū excuſat̄ a pcō exeq̄ndo officia ſua. ſꝫ cū certificat̄ nō p̄t exeq̄ ſine diſpenſatiōe. Si ſuſcepit ordinē a ſimoniaco ī ordie ꝯferēdo: vꝉ bn̄ficio notorio. ſilꝛ ē ſuſpenſ⁹. ſec⁹ ſi ſimonia nō ē notoria. dum ꝓ neſcit excuſat̄ mō p̄dicto. ſꝫ n̄ poſtea qn̄ certificat̄. ſꝫ īdiget diſpenſatiōe pape. alꝭs nō p̄t exeq̄. Ray. Si recepit ordieꝫ habēs aliquā irregularitateꝫ vt homicidij. mutilatiōis. illegitimatōis. ⁊ hmōi. ſi abſqꝫ diſpenſatōe. peccauit mortꝉr nec pōt exeq̄ abſqꝫ diſpenſatiōe. alꝭs peccauit mortaliter Si recepit ordinē excōicat⁹ vel ſuſpenſus vel interdictuſ peccauit mortalꝛ ⁊ nō hꝫ executiōeꝫ. Si exequit̄ officiuꝫ alicui⁹ ordinis. vt cantando epiſtolā. vꝉ legēdo euangeliū vt diaconus in aliquo p̄dictorū irretit⁹ ſuia peccauit mortaliter: niſi ignorātia facti eū excuſet. ⁊ eſt irregularꝫ. Ray.

Si accepit ordinem in aliq̄ peccato mortali ſcienter peccauit mortaliter. ⁊ quotiēſcūqꝫ exequitur officiuꝫ alicui⁹ ordinis ī mortali. vt accholytatū ſubdiaconatum diaconatum miniſtrando aliqd̄ ſacramentum ſolenniter. vt baptiꝫādo: cōmūicādo: ꝯfeſſiones audiendo. ⁊ hmōi. Tho. mortale eſt. Si extitit public⁹ ꝯcubinari⁹ vꝉ alꝭs notorius fornicator: ē ſuſpenſus ab executōe officiorꝝ ſuorꝝ. precipue a celebratōe miſſe. ⁊ ſi exequit̄ ſic ſuſpenſus efficit̄ irre-

gularis indigẽs diſpẽſatione
pape. al'ſ nõ pt exeq̄ Hoſtiẽ.
Si nõ portauit tonſurã ex le
uitate ꝛ laſciuia. mortale vi-
deẽ. Si ſe exercuit ĩ negocijs
ſecularibꝫ negociãdo ꝛ hmõi
vel ſi tenuit tabernas ibi mi
niſtrãs. Uel ſi luſit ad aleas ꝛ
taxillos: vel ſe ĩmiſcuit enor-
mitatibꝫ vl' turpibꝫ. vel tripu
dijs cũ femĩs. Si vſus ẽ offi
cio ordinũ ſine debitis orna-
mẽtis. vt faciẽdo ſubdiacona
tũ ſine manipulo. diaconatũ
ſine ſtola. celebrãdo miſſã cũ
defectu alicꝰ ſacre veſtis ordi
nate. ſ. caſula: amictu: alba: ꝛ
hmõi. vel ñ etiã ĩ lapide ſacra
to: aut ẽt ſine lumĩe: aut ſine
adiutorio ꝛ ſine miſſali: ꝛ hu-
iuſmõi: qꝛ ĩ q̄libꝫ horũ ẽ mor
tale pctm̃: ſi ſciẽter dimittit.
nec excuſat iuris ig̃rãtia. Si
exñs in ſacrꝭ: vt in ſb̃diacona
tu ꝛ ſup: omiſit horas canoni
cas: qꝛ ĩ q̄libꝫ die q̄ omiſit ali
quã horã etiã btẽ v̾ginis cuꝫ
poſſet: peccauit mortal'r. Si
ex negligẽtia omiſit: ſecꝰ ſi ex
obliuiõe ꝛ tũc teneẽ dicere qñ
recordaẽ: aut ſi omiſit ex ĩpo-
tẽtia ĩfirmitatꝭ: ꝛ hmõi de cã.
Si dicẽdo horas alijs exer-
citijs ſe occupauit mãualibꝫ
vt faciẽdo coq̄nã ꝛ hmõi: vi-
deẽ mortale: qꝛ nõ ſatiſfacit p̃cepto eccl'ie. Si mente circa
alia vagaẽ volũtarie ñ curãſ
ꝛ q̄ſi p totũ officiũ videẽ mor
tale: ſecꝰ ſi ꝓponit velle atten
dere ꝛ diſtrahiẽ: ſꝫ cũ aduertit
diſplicet ei. Petrus. Si rece
pit ordinẽ ſacrũ añ etatẽ legi-
timã. ſ. ſb̃diaconatũ añ. xviij
annos: diaconatũ añ. xx. ꝛ ſa
cerdotiũ añ. xxv. ꝛ ſufficit an
nus inchoatꝰ: peccauit mor-
tal'r. ñc dꝫ exeq̄ añ etatẽ legiti
mã ſi tñ faciat ñ efficiẽ irregu
laris ſꝫm cõeꝫ opinionẽ: ſꝫ pec
cat. Si ſacerdos exñs ꝯmiſit
aliquã ſimoniã: puta audien-
do ꝯfeſſiões ꝓ habendo pecu
niã al'ſ nõ auditurꝰ. baptizã-
do: cõicãdo: inũgendo. ven-
dẽdo ſepl'turas ꝛ hmõi: mor-
tale ẽ. Si in ꝯfeſſiõe: cõmu
nione vel in collatione ſacra-
mentorum omiſit debitam
materiam: vel formam: vel ri
tum: in quolibet autẽ horum
mortale eſt: ſiue ex certa ſcien
tia facit. ſiue ex ignorantia
craſſa vl' notabili negligẽtia.
nã inde ſeq̄tur magnum ꝑicu
lũ ꝛ irreuerẽtia dĩ. Introgã-
dũ ẽ eim̃ d̾ formis. ſ. baptiſmi
euchariſtie ꝛ aliorũ ſacramẽ
toꝝ q̄ ſunt maioris ponderis
ſi ſciũt eas: q̄s habes infra. c.
vi. Si notorijs pctõribus
dedit euchariſtiam vel alia ſa-

cramēta ñ penitētib⁹. Si oc
cultis pctōrib⁹ q̄s ipſe ſciuit
ꝺnegauit publice euchariſti
am. ł alia ſacra: q2 ĩ vtroq3 vi
det mortale. lʒ etiā ipi peccēt
petēdo et ſumendo. Si cele-
brauit cū mortali nō cōfeſſo
lʒ ꝯtrit⁹ mortal'r peccauit: ni
ſi aliq̄ neceſſitate inſtante. et
ſacerdotꝭ copiā ñ habēte tūc
ſufficit ꝯtritō: ſʒ ſi ſine hac ce
lebrauit mortalit peccauit.
Tho. Si celebrauit non di
ctis matutinis mortale eſt.
Si dicēdo miſſaʒ nō ꝯſecra
uit: putās ex h̄ euadere pctm̄
mortale ē et grauiſſimū. Si
celebrauit ad faciendū vene-
ficia ſeu maleficia. Si non
dixit ex ĩtegro corde ſʒ dimi-
ſit notabiles ptes miſſe ex ig̃
rantia ſeu feſtinatiōe p̄cipue
canōis. Si dicēs ꝟba ñ intē
dit ꝯſecrare. Si nō ſūpſit ſa
cramētū. Si nō ieiunuſ. Si
plures miſſas ĩ vna die dixit
in caſu nō ꝯceſſo. Si ñ ĩ azy
mo ſʒ fermētato accipit. Si
cū hoſtia q̄ſi corrupta vel vi-
no acetoſo vł quaſi putrido.
Si ſp in miſſa occupat⁹ ĩ va
rijs cogitatōib⁹ volūtarie vł
nō curās fuit de attētōe. Si
nō poſuit aquā cū vino ĩ cali
ce ex ignorantia vł certa ſcia
in q̄lib3 hoꝝ p̄dictoꝝ ē morta
le. Si nō diligēt ſeruauit eu
chariſtiā ſub ſera ꝓpt qȯ ali-
q̄d pdit vel a murib⁹ deuorat
Si nō defert ĩfirmis apte et
cū lumīe mō debito. Si euo
muit ſacrm̄ ꝓpt ebrietatē vł
ex voracitate. Si ñ renoua-
uit vt dʒ ꝓpt qȯ efficit putri
da vł marcida vł ꝟmes gene
rant. Si dedit ĩfirmo patiēti
vomitū ſcient. Si ſtilla ſan-
guinis cadit ĩ terrā: et in his
freq̄nter eſt mortale: lʒ nō ſp.
Si nimis raro celebrauit: p̄
cipue ſi nō celebrauit in ma-
gnis ſolennitatib⁹ videt mor
tale ſm Tho. Si ꝑmiſit ali-
cui dicere miſſas recipiēs e-
lemoſynas: et nihil intēdit fa
cere videt mortale. Si bñs
pollutōem nocturnā die pre-
cedenti immediate ex cā vbi
fuit mortale ł dubitat fuiſſe
mortale celebrauit etiā ꝯfeſ-
ſus videt mortale: ſm Tho.
vel ſm Pe. ꝺ pal. q̄n ſic incō
tritus accedit ad celebrandū.
veniale aūt ſi ex cauſa vbi fu
it veniale: niſi ſubſit nec̄itas.
Si audiuit ꝯfeſſionē alicu
ius nō habēs autoritatē ab
aliquo. Si abſoluit a caſib⁹
a quib⁹ nō potuit: vt a reſua
tis ſiue ex certa ſciētia ſiue ex
ignorātia craſſa. Si ĩtromi-
ſit ſe de diſpenſatōne votoꝝ:

vl'abſoluit ab excōicatōe ma
iori abſq; ſpēali cōmiſſione
Si poſuit ſe ad audiēdū cō-
feſſiōes oīno igrās ⁊ neſciēs
diſcernere int' mortale ⁊ vēia
le ⁊cōia mortalia eſt mortale
Si abſoluit quē inuēit excōi
catū maiori ⁊ a pctīs: q2 ñ pt.
Si abſoluit eū q̄ non vult a
pctīs diſcedere vl' ſatiſfacere
q̄bꝫ debꝫ. Si ṙuelauit pctm̄
auditū ī ɔfeſſiōe coḡſcēti cō-
feſſū illū ſine licētia illi⁹. in q̄
libet p̄dictoꝝ videt' mortale
nec excuſat ignorātia. Si ni
mis feſtinauit ī audiēdo ñ ſuf
ficiēter iterrogādo. Si im-
plexis caſibꝫ ꝑitiores nō con
ſuluit. Si incaut⁹ in iniūgē
dis penitētijs: q2 vl' nimis ḡ
ues vl' nimis ꝑuas dedit Si
interrogauit de his de q̄bꝫ ñ
debuit. vicꝫ nomē ꝑſone cū q̄
peccauit: vl' īcaute ī turpibꝫ.
Si p̄dicauit ī pctō mortali
exñs peccauit mortal'r. ⁊ toti
ens q̄tiens ſic p̄dicat. Tho.
Si p̄dicat aduertēt' mēdacia
mortale ē. Tho. Idē videt' ſi
ſcādaloſa vnde ɔcitat ſeditō-
nes ī populo. Si p̄dicauit ī
dulgētias īdiſcretas. Si p̄di
cauit ꝓpt' pecuniā ſibi ꝓmiſſā
vl' dādā ſimonia ē: vñ ⁊ mor-
tale. Si p̄dicat ꝓpt' inanem
gl'iaꝫ ibi cōſtituēdo finē mor
tale eſt. Si predicauit ſine
licētia. Si dixit nimis curi-
oſa allegando poetas et phi-
loſophos frequenter. Si fa-
buloſa et ꝓuocantia ad riſuꝫ.
ſi ab hmōi ſe ñ ſubtraxit cum
poſſꝫ ⁊ iniūgeret' ei peccauit.
Si nimis familiar; ē cū mli-
eribꝫ ɔuerſando viſitādo eas
extra neceſſitatē: ꝓpt' qđ mlti
ſcādalizāt': ⁊ ipe nouit h: poſ-
ſet eē mortale. Si viſitauit
monaſteria et q̄ de cā. Si
cognouit carnalit' illam quā
audiuit in cōfeſſione: vel quā
ſuſcepit ad baptiſmum vl' cō
firmationem cōmatrem: qđ
maximū ⁊ grauiſſimū eſt ſce
lus communiter reſeruatum
epīs. De alijs ṽo inhoneſta-
tibꝫ introga ꝓut videbit' expe
dire. Si veſtes ſacras cali-
ces exterſoria et alia ꝑtinētia
ad cultū diuinū ñ tenuit mun
da ⁊ decent' aptata: ꝓpt' ma-
gnā irrēerentiā poſſet eē mor
tale. Si bñdictiōem menſe
⁊ grāruꝫ actiōes ñ dixit qđ di-
cere dꝫ. xliiij. di. c. nō lꝫ. Si
ñ fuit bñ modeſt⁹ aſpectu aſ-
piciendo hincinde mulieres
⁊ vana: qđ multū ſcādalizat
ꝑſonas: ſil'r in inceſſu: ſtatu:
hitu: auditu ⁊ hmōi actibus
Si nō obediuit mādat; iu-
ſtis ſuoꝝ ſupioꝝ et ſententijs

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

etſi cōtēpſiſſet mortale ē ¦De
alijs ꝟo pctis mortalib9 ō q̄
bus habes ī pma ⁊ ſcda pte
ſupra :īterrogādū ē put expe
dit ſm qualitatē pſonaꝝ

De bñficiatis canonicis Caplm. XII

b **Eneficiati**
canonici de oibus
iā dictis in c. pcedē
ti pñt ītrogari put credi pōt:
ipos in ill' eſſe iuolutos ⁊ eti
am de notatis ī hoc ca. Si
bñficiū ſimplex ſiue curatuꝫ
obtinuit p ſimoniā cui9 ipe
fuit ꝯſci9: nō pōt niſi p papaꝫ
diſpēſari ꝙ retineat. Si ꝟo
igrāte eo ſiue ſciēte ſimoniaꝫ
cōmiſit talē optꝫ renunciare
tali beneficio ſi nō diſpenſat
al'as furtiue tenet: vñ ꝯtinue
ſtat talis in pctō mortali poſt
ꝙꝫ hoc ſciuit quſqꝫ renunciet:
nec facit fruct9 ſuos: ſed tene
tur reſtituere deductis expē-
ſis factis ī vtilitatem bñficij
⁊ hoc maxime de ſimonia per
mun9 a manu. Si aūt igno-
rante eo poſſꝫ etiā p aliū diſ-
pēſari: nō tñ p eū cū q̄ cōmiſ-
ſa eſt. Sꝫ ſi ſimonia eſt noto
ria: eſt etiā ſuſpenſus q̄ ad ex
ecutōnē ordinū; ſed diſpēſari
pt p epm ſi cū eo ñ ē cōmiſſa
ſimonia, nō aūt ſi eſt occulta

eſt ſuſpēſus q̄ ad ordines :ſꝫ
dū tenet tale bñficiū eſt ſuſpē
ſus q̄ ad ſe, qꝛ ſine mortl'i pec
cato nō exeq̄ pōt. Si recipit
bñficiū ſimplex vl' curatuꝫ p
pces carnales, id ē p indigno
porrectas cū eſſet malev ite
et huiuſmōi. vl' p obſequiū
tpale factū epō vel alij confe
renti: peccauit mortalit' Si
bñficiū curatū p pces ſuaſ re
cepit: etiā ſi al'as dign9 ſit, qꝛ
tales pces eſtimāt p indigno
tanqꝫ ambitioſo ⁊ pſūptuo-
ſo cōmiſit ſimoniā: vñ morta-
le eſt ſm Tho. forte tñ tene-
tur renūciare Pro bñficio āt
ſimplici lꝫ porrigere pceſ p ſe
ſi al's eſt dign9. vel etiā p bñfi
cio generali: ⁊ hoc intēdens
ad ſui ſuſtētationē: nō ad cu-
ram nec magis curatum pe-
tens ꝙꝫ aliud. Si querit vel
habet beneficiū nō intendēs
clericari ſꝫ vxorari, ⁊ intēdēs
gaudere de fructib9 beneficij
videt' vſurpatio reꝝ eccl'iaꝝ.
⁊ ꝯ intentionē dotantiū eccle
ſias: et ideo graue peccatū eſt
Si nō fuit elect9 a pronis
vl' a collegio ⁊ ꝯfirmat9 p ſu-
piorē ad queꝫ ſpectat ſiue per
epm inſtitutus. ſed de mādā-
to vel manu dñi tpalis vel p
potētiā accepit. ⁊ dꝛ intruſus
qꝛ fur eſt et latro. nec poteſt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aliq̄d diſponere in tp̄alib9 vl'
ſpūalib9: vñ nec abſoluere nᶜ
ſacr̄a pōt dare parochiāis il
lius eccl'ie. Sʒ in q̄lib ʒ hmōi
actu peccat mortalit'. Si re-
nūciauit alicui bñficio qđ hʒ
eo pacto ꝙ det' cōſanguineo:
vel ꝑpt' pecuniā ſibi ꝑpt' h̄ da-
tā ſimonia eſt ꝛ mortl'e ī vtro
ꝗ. nec p̄t iſte ſibi retinere tl'e
bñficiū ſic ſibi collatū. Si ꝑ
mutationē ſui bñficij vl' eccle
ſie fecit cum bñficio alterius
ꝯueniēdo int' ſe abſ ꝗ iudicio
ſupiorū ad q̄s ſpectat colla
tio bñficiorū: ſimonia reputa
tur. de his vide plenꝰ in ſum
ma. Si recepit bñficiū exi-
ſtēs illegitimꝰ abſ ꝗ diſpen-
ſatōe: q2 ꝯ iura. iō tenere ñ p̄t
Pōt āt cū eo diſpēſare ď ſim
plici bñficio ep̄s. De curato
ꝟo vl' dignitate ſolus papa.
Si fuit electꝰ ꝑ ſimoniā non
valet electio: vel ſi ip̄e aliquē
elegit ꝑ ſimoniā vel ad ep̄atū
vel canonicatū vel ad aliā ec
cleſiā: vt clerici collegiatarū
eccleſiaꝝ: vel ſi al's indignū
ignorātē ꝛ publice malū ele-
git ad p̄laturā ex amicicia: et
hmōi mortale ꝛ grauiſſimū
eſt: ꝛ oīa mala q̄ ſequunt' ei ī-
putant'. Si male tractauit
bñficiū ſeu eccl'iaꝫ: ꝑmittens
eccl'iam vel edificia ruere vl'
poſſeſſiōes īcultiuari ꝛ alias
res depire mortal'r peccauit
ꝛ tenet' ad reſtōnē ſeu ſatiſfa
ctōē ſi cōmittit notabilē ne-
gligentiā ꝛ dānū ſit notabile
Si fructꝰ bñficij nō bñ ex-
pēdit. vicʒ vltra ſubuētōnem
ſuā ſubueniēdo paupib9: ſed
dilapidauit ī ꝯuiuijs ꝛ turpi
bꝰ. l'ēt dedit ꝯſāguineis ñ in
digētib9 mortl'e ē. ſecꝰ ſi ꝯſan
guinei īdigēt: q2 tunc p̄t dari
eis Si pl'a bñficia hñtia cu
rā tenet abſ ꝗ diſpēſatōe: fur
eſt ꝛ latro. nā habēs bñficiū
cū cura ſi recipit ſcōm cū cu-
ra: ip̄o iure vacat p̄mū. c. de
mlt'a. ď p̄bē. extra. ꝛ h̄ poſtꝗ
habuit pacificā poſſeſſiōē ſe
cūdi vl' hr̄e potuit ꝛ fructꝰ eiꝰ
ꝑcepit. al's nō vacat primum
vicʒ ſi fructꝰ ſcōi bñficij ꝯce-
dunt' alti ꝑ papā: ꝑ illo tp̄e ñ
vacat p̄mū. extra ď p̄bē. li. vj
c. ſi tibi ꝯceſſo. Si hñs p̄-
bēdā hñtē dignitatē ꝛ ſi ñ cu-
rā aīaꝝ: ſi recipit ſcōaꝫ ſil'r
vacat p̄ma. extra de p̄bē. c. ď
multa. ꝛ ī iſto caſu ꝛ p̄ori te-
net' ad reſtōē fructuū ſi rece-
pit. Si habēs bñficiū vnū
violent' occupat ſcōm. vel ſi
ſciēt' ſe ītrudit ſil'r ꝑdit p̄mū.
ꝛ ſi qđ habebat ius ī ſcōo ēt
ꝑdit ꝛ vacat illud ſcōm. de p̄-
ben. c. eū q̄. li. vj. Itē nō pōt

quis hr̃e dignitatē cū p̄bēda
abſq̈ diſpēſatōne pape. Qui
cūq̈ recipit pſonatū vl' digni
tatē vl' officiū vl' bn̄ficiū :cui
cura aīaꝝ ſit ānexa:ſi añ ob-
tineat ſil'e cū ſit puatus prio
vt dictū eſt: ſi nō dimittit pri-
mū abſq̈ mora i man⁹ ordia
rij i cui⁹ epatu ē:ipo iure ē et
priuat⁹ ſcđo: ꝛ eſt inhabilis
ad ſacros ordies ꝛ ad q̄ðcū-
q̈ aliđ bn̄ficiū p extrauagātē
Joan.xxij. Jtē abſq̈ diſpēſa-
tione nō p̄t q̄s tenere pl'es ec
cleſias vel p̄bēdas q̄ tñ ñ ha
beāt curā aīaꝝ niſi in q̄nq̈ ca
ſib9.Prim⁹ qñ ſunt ita tenu-
es q̄ neutra illaruȝ ſufficiat
ad ſuſtentatōez.Secūd⁹ ſi v-
na depēdet ab altera .Terti⁹
ꝓpt' raritatē clericoꝝ. Quar-
t⁹ ſi eccl'ia eſt annexa p̄bende
vl' dignitati.Quit⁹ ſi hȝ vnā i
titulatā ꝛ aliā cōmēdatā:ſȝ ta
lis ꝯmēda ꝺ parochiali eccle
ſia fieri nō p̄t:niſi ei q̄ attige-
rit vigeſimūq̄ntū annū:ꝛ ſit ſa
cerdos.et tali nō pōt cōmitti
niſi vna ex euidēti neceſſitate
vl' vtilitate :ꝛ durat niſi p ſex
meſes.extra ꝺ elec.c.nēo.i.vj
Si habȝ plures eccl'ias vl'
p̄bēdas habētes curam aīaꝝ
abſq̈ diſpēſatōe pape fur ē ꝛ
latro ꝛ ꝯtinue i mortali .nec
ep̄s pōt diſpēſare i hoc Si
etiā hȝ p diſpēſatōez pape ſȝ
ſurrepticie:puta q2 petendo
vnū tacuit de alio quod ha-
bebat.vl' dixit ſe hr̃e legitimā
etatē cū nō hr̃et ꝛ ꝺ hmōi idē
eſt iudiciū. Si p diſpenſati
onē epi hȝ pl'a bn̄ficia ſȝ ſim-
plicia ſȝ ad ſupfluitatē. vel ēt
p diſpēſatōez pape ſimplicia
vel curata:cū vnū ſibi ſuffice
ret ſ'ȝ ſtatū ſuū:nō videt' tut⁹
i ꝯſcia ſua:q2 diſſipatio ē ꝛ ñ
diſpēſatio.Si accepit eccl'iā
parochialē a q̄cūq̈ cū nō at-
tigiſſet.xxv.ānū abſq̈ diſpēſa
tiōe pape circa etatē nulla eſt
diſpēſatio:ꝛ nullū ibi ius hȝ
c.licȝ canō.ꝺ elec.in.vj. Si
infra annū ꝯputatū a die aſſi
gnatōis ſibi regimis eccl'ie ñ
fec' ſe ad ſacerdotiū pmoueri
eſt ipo iure puat⁹.eo.c.lȝ ca-
non.Jtē tenet' pſonalit' reſi-
dere i reſidētia. Pōt tñ ep̄us
cā rōnabili diſpēſare ad tp̄s
tm̄.Sȝ de pmotiōe ad ſacer-
dotiū infra annū nō extendit'
ad eccl'ias collegiatas hn̄tes
curā.nec ad aſſūptos ad ea-
rūdē regimē.ꝺ elec.c.ſtatutū
li.vj. Pn̄t etiā epi diſpēſare
cū ipis q̄ hn̄t vel hēbūt eccle
ſias parochiales :vt vſq̈ ad
ſeptēniū lraꝝ ſtudio inſiſten-
tes pmoueri ñ teneāt' niſi ad
ordinē ſubdiaconatus. queȝ

niſi infra annum ſuſcipiāt ſūt
ipſo facto pꝛiuati tali benefi-
cio. ⁊ medio tēpoꝛe per vica-
rios illis eccleſijs ꝓuideatur
de elec. in. vj. c. cuꝫ ex eo. Si
hñs qd̄cūqꝫ beneficium ſim-
plex et quātūcūqꝫ paruū niſi
dicat hoꝛas oī die peccat moꝛ
talit̄ omittēdo ex negligētia
etiā ſi nō ſit in ſacris conſtitu
tus. Si canonicus vel aliꝰ
clericus recipit quotidianas
diſtributiōes q̄ dant̄ intereſ-
ſentibus hoꝛis cū non int̄fue
rit: furtū ꝯmittit. ⁊ tenet̄ ad re
ſtitutiōꝫ. Si cū nō poſſit p̱
ſe curā exercere eccleſie nō po
ſuit ibi loco ſui idoneuꝫ q̄ bñ
officiaret. ſed malū ⁊ ig̃rantē
q̄ ex ſuo malo ſcandalizat vt
notoꝛius foꝛnicatoꝛ. et luſoꝛ
⁊ hmōi. vel q̄ neſcit miniſtra
re debite ſacramenta ⁊ confeſ
ſiones audire peccat moꝛtali
ter. qm̄ omnia mala q̄ ſequūt̄
ei imputant̄. Si ꝓo nō p̄t in
uenire idoneū p̱ ſe exerceat vl̄
ſi nō p̄t aliter ꝓuidere renun-
ciet. Item non licet pꝛelato
ſub p̄cio vel annuo cenſu cō-
cedere vices ſuas ſeu iuriſdi-
ciōem. qꝛ ſpūale eſt. extra. ne
p̄lati vices ſuas. ca. j. ij. ⁊. iij.
vicꝫ ſi diceret. concedo ꝙ ex-
erceas vices meas: vel talem
iuriſdiciōem. ⁊ totuꝫ lucrum
ſit tuū. ⁊ dab̄ inde mihi tantū
illicitū ē. ſꝫ ꝯmittēdo pure vi-
ces ſuas: lꝫ ꝯſtituere ei ſalari
um. xij. q. ij. c. charitateꝫ tuaꝫ
vicꝫ dicēdo. dabo tibi tātū p̱
ſalario tuo. ⁊ totuꝫ lucrū erit
meū. Hec Inno. Si aliena-
uit res eccl̄iaſticas. vicꝫ mo-
bilia bona: vt res ſacras. vl̄ ī
mobilia. vt poſſeſſiones ſine
neceſſitate vel maioꝛi vtilita
te. vel ñ ſeruata foꝛma iurꝭ. ⁊
hmōi: ḡuit̄ peccauit. Itē de
exercitio cure aīaꝝ quō ſe ha-
buit in audiētia ꝯfeſſionū. in
collatiōe alioꝝ ſacroꝝ. ī viſi-
tatiōe īfirmoꝝ: p̄cipue ne de-
ficiāt eis ſacramēta cū expedit
In admonitiōe ſubditoꝝ. in
coꝛrectione vicioꝝ: p̄cipue q̄
ad notoꝛios pctōꝛes: cōcubi-
narioſ: tenētes inimicicias ⁊
hmōi. Si ñ āmonuit ñ ꝯfitē-
tes ⁊ nō cōicātes annuatim
q̄ntū potuit ſignificādo epo
cū nō potuit: ⁊ hmōi. nā oueſ
ex negligētia p̱dite ab eo req̄
rent̄: de q̄bꝫ ⁊ alijs ſup̄dictꝭ ⁊
hmōi habes ſatis in tertia p̱
te ſūme. Si alienos paro-
chianos audiuit nō habens
autoꝛitatē ſpecialē ipe vel ipi
qꝛ ñ p̄t eos abſoluere. Si e-
mit aliq̄s res īmobiles d̄ fru
ctibꝫ eccl̄ie. qꝛ tales debēt re-
manere eccl̄ie. vñ ſi emit noīe

alteriꝰ vt ſic poſſet dare ⁊ le⸗
gare cui vellꝫ fraus ē ⁊ furtū.
⁊ ad reſtitutiōꝫ tenet̄. Si in⸗
dulgētias ꝑ ſe dedit cū n̄ poſ
ſet. vel plures dixit hr̄e eccl'iā
ſuā q̄ꝫ habeat ad q̄ſtū: ē mor⸗
tale. Si reliq̄as nouas exhi⸗
buit ppl'o honorādas nō ap⸗
pbatas ab eccl'ia. Si nimis
facilis fuit ad diſpēſandū in
ieiunijs eccl'ie. Si elēoſynas
extorſit a ppl'o ⁊ a ſubditꝫ ad
q̄s nō tenebant̄. Si q̄ſtores
dicere mendacia in eccl'ia ſua
ꝑmiſit. ⁊ qꝺ peiꝰ eſt ſi fecit pa
ctum cum eis de quota. Si
ſecundas nuptias benedixit.
Si ꝑmiſit chr̄ianas nutriceſ
ſeruire in domo iudeoꝝ. Si
ſuſtinuit ſortilegas et diuina
trices in ſua parochia. Si
ꝑmiſit ludos vel malas ꝯſue
tudies n̄ obuiādo q̄ntū potu
it. Clerici ꝟo q̄ manifeſtis v⸗
ſurarijs alienigenis aut aliaſ
oriūdis de terris ipoꝝ ad fe⸗
nꝰ exercēdū domos locāt vel
alio titulo ꝯcedunt ipō facto
ſūt excōicati niſi ſint ep̄i. ꝺ v⸗
ſuris. c. vſurarū. li. vj. Clerici
archidiaconi: plebani: decāi:
p̄poſiti: cātores: ⁊ alij clerici
perſonarum habentes ac eti⸗
am ſacerdotes qui audiūt in
ſcholis leges vl' phyſicā poſt
duos mēſes ſi nō dimittunt
hmōi lectiōes ſūt excōicati. c.
ſuꝑ ſpecula. extra ne cleri. vel
mo. Clerici ⁊ religioſi q̄ indu
cūt aliquē ad vouēdū vl' iurā
dū vel fide īterpoſita. ſeu al's
ꝓmittēdū vt ſepulturas apꝺ
eos eligāt. vel iā electā n̄ mu⸗
tent ſūt excōicati. nec pn̄t ab
ſolui niſi ꝑ papā. niſi ī mortis
articl'o. cle. cupiētes. ꝺ penis.
idē ꝺ reli. Clerici q̄ ſcienter ⁊
ſpōte ꝑticipauerūt cū excōica
tis a papa. ⁊ ipos in officijs
receperūt ſūt excōicati. ⁊ ab⸗
ſolutio pape reſuat̄. c. ſignifi
cauit. extra ꝺ ſen. excō. Fal⸗
ſantes l'ras pape. vl' falſis ſci
enter vtētes. vel remouētes
etiā vnā l'raꝫ ꝺ bullis pape. ſt̄
excōicati. ⁊ abſolutō pape re
ſuat̄. Clerici ſepeliētes ī ec
cleſijs vl' cemiterijſ eoꝝ excōi
catos a iure: vl' vſurarios ma
nifeſtos. vel noīati intdictos
tpe intdicti ī caſibꝰ n̄ ꝯceſſis
ſt̄ excōicati. cle. eos. ꝺ ſepul.
Sepeliētes ꝟo ſe occidētes
vel in torneamētis moriētes
⁊ hmōi: peccāt mortaliter nec
ſunt excōicati.

De religioſis. Ca. XIII.

Circa reli
gioſos ⁊ religioſas
Si ſt̄ clerici vel or
dinati intrrogari pn̄t ꝺ his ꝺ

q̄bꝫ.ſ̄. dictū eſt in.c.ꝺ clericꝫ
in cōi ꝑut erit expediēs. Si
ꝟo ſūt bn̄ficiati ī eccleſijs cu
ratis: ꝺ his habes in.c.p̄ce-
denti. Sed vltra p̄dicta etiaꝫ
de infraſcriptis q̄ ſūt ꝓp̄a eo
rū dōm ē: ꝛ p̄mo. Si fuit re-
cept⁹ ad monaſteriū ꝑ ſimo-
niā mortale ē. Si ꝟo fuit ſi-
monia mētalis tm̄ pnīa abo-
let. Si ꝟo pactionalis: qꝛ.ſ.
monaſteriū exegit tātū al's no
lebat eū recipe: ꝛ igrediēs vl'
ꝓpinq̄ ei⁹ tātū dederūt: vl' mi
nus ꝑ ip̄o ingreſſu: niſi forte
cū monaſteriū ē ita tenue ꝙ n̄
ſufficit illi ꝓuidere: nā tūc ob
latis ſp̄ualibꝫ gratꝫ.i. igreſſu
licet petere ꝛ paciſci de tꝑali-
bus de q̄bꝫ debeat viuere: vl'
dicere illi: porta tecum ſi vis
comedere mecum: ſm Hoſt.
et aliquos alios. Secus ſi
monaſterium eſt pingue: ꝛ p̄t
illi ꝓuidere: nō p̄ōt fieri aliq̄
pactio vel exactio abſqꝫ vicio
ſimonie: tunc vltra pctm̄ reci
piēs vel receptus vel recepta
debent expelli de illo mona-
ſterio: extra ꝺ ſimonia.c.q̄m.
Poteſt tamē eps in hmōi diſ
penſare: ſcꝫ vt non expellan-
tur de monaſterio: Raymū. ꝛ
Guil. p̄cipue repit' tal' ſimo-
nia in monialibꝫ vbiqꝫ terra-
rū: nō ſic ꝟo ē de viris religi-
oſis. Si ingreſſus ē religio
nē nō pura intētiōe.ſ. ſeruiēdi
deo: ſꝫ alia ꝺ cā: vicꝫ nō labo-
rādi: vel ſi ē monial': qꝛ nō po
tuit nubere: ꝛ qꝛ poſuerūt pen
tes ip̄am inuitā. lꝫ malefece
rint: tn̄ p̄t ꝛ dꝫ mutare intētio
neꝫ: ſcꝫ vt ibi manere velit ad
ſeruiendū dō. ꝛ ſic erit ī bono
ſtatu: al's erit in mortali. Sꝫ
ſi reꝑꝑit ſe in monaſterio diſ-
ſoluto n̄ viuēte regl'arit' q̄rat
ſi p̄t mutare locū cū diſpenſa
tiōe ſi indiget: qꝺ tn̄ ī monia-
li erit difficile: qꝺ ſi nō p̄t nō
ſequat' turbā. i. alios vl' alias
in malū: ſꝫ ſeruet ip̄a ordinem
ſuū ſi ad bonū nō p̄ōt reduce-
re alios vl' alias. Si ingredi
ens monaſteriū reticuit īpe-
dimēta q̄ habuit ad illꝺ ſciēt
vicꝫ qꝛ erat ſeru⁹: vl' habebat
occultā infirmitatē vl' alteri⁹
religiōis ꝓfeſſus ꝯiugat⁹: de
bitor in multis: et hmōi: pec-
cauit mortalit': p̄cipue ſi ſcie-
bat tale impedimētū: ꝛ ꝑ illꝺ
nō poſſe recipi ad religioneꝫ
Vel de his īterogat⁹ mēda-
ciū dixit ꝛ p̄t ꝛ dꝫ de monaſte
rio expelli ſi alit' ꝓuideri n̄ p̄t
Si hꝫ votū religiōis arti-
oris anteq̄ ītret: laxiorem p̄-
us debet q̄rere diſpenſatiōeꝫ
ſi etiam eēt bona: ꝛ multo for
tius poſt profeſſioneꝫ in vna

religiõe nõ põt ad aliã tranſi-
re equalē vel laxiorē: ꝛ ǒ mē-
dicante ordine ad mēdicantē
vel de mendicantib' ad mo-
nachalē trãſire nõ pt ſine diſ-
penſatiõe pape niſi ad carthu
ſiēſes. Si induxit aliquē ad
religionē p ſimoniã vl' p frau
des: puta aſſerendo ibi obſer
uari regulã qǒ nõ ſit. vl' dicē
do ſe ad nihil obligari ꝛ reti-
cendo ſeueritates religionis:
q̄s ille ñ itēdit ſuare: ꝛ hmõi:
peccauit mortalit'. De illis
q̄ etiã volētes ingredi religio
nē aliq̄s in qua bñ viuit auer-
tunt vt trahãt aquã ad ſuum
molendinũ infamãtes illos ꝛ
crimina imponētes: ſuas aũt
vſq3 ad tertium celũ extollen
tes non euadere damnatiõez
certum eſt: quia ꝯ charitatez
agunt: ꝯ iuſticiam ꝛ cõtra ſa
cram ſcripturam agunt.

De voto pauptatis.

Si in religiõe exñs ob
ſeruauit paupertatis
votũ nihil retinēs vel
retinere deliberans: mortale
ei ē ꝓpriũ hře: et totiēs q̄tiēs
illud ꝓpoſuit. Dicit' aũt ꝓp-
um qǒ celat' p̄ori ſuo: vt ſi ha-
beat ꝛ teneat pecuniã vel ve-
ſtē neſciēte p̄lato: vl' ſi ſciat tñ
ꝯ volũtatē ei' ꝛ abſq3 lnĩa: vl'
ſi de lnĩa eius ꝛ voluntate: tñ
nõ patus ſibi tradere ad peti
tionē ei': ſed recuſare ſi poſſʒ
de facto: ꝛ multo pei' ſi nõ ſo
lũ mobilia: ſed etiã imobilia:
vt redditus ꝛ poſſeſſiões re-
tinet vt ꝓpria dans vendēs ꝛ
diſſipans vt placet: nec p̄lat'
põt dare lnĩaʒ ſic retinēdi: n̄q;
papa põt in ꝓprio diſpēſare:
extra ǒ ſta. mona. c. cũ ad mo
naſteriũ. Si dedit bona mo
naſterij ſiue cõuēt' abſq3 ſupi
orũ lnĩa habita vel p̄ſumpta
Si aliq̄d occulte recipit vel
tenet: mortale eſt ꝛ ꝓprietas.
Si repiens ſe in loco vbi nõ
viuit' i cõi: ꝓpter quod opʒ ſi
bi ꝓuidere de neceſſarijs ha
bet aliqua veſtimenta vel pe
cuniam ꝛ aliq̄d hmõi cũ bo-
na lnĩa: bñplacito prelati ad-
uertat diligenter. Primo q̄
dem vt per eum non ſtet quin
oĩa velit ponere in ꝯmuni ſi
alij vellent: et ad hoc operat'
quantum poteſt. Scd̄o ſi
hec nõ pt ſemp ſit parat' ſim
pliciter ponere oĩa ꝛ dimit
tere in manibus p̄lati. Ter-
tio vt de hmõi cõceſſis nihil
det ſine lnĩa ſupioris ſui gene
rali vel ſpeciali: etiam in ele-
moſynis: niſi in extrema ne-
ceſſitate Quarto vt ñ theſau
riſet nec ſupflua teneat: nec ǒ
licioſa q̄rat: nec multũ inq̄rē

do ſollicitet: nec habeat inor-
dinatū affectū in hmōi: ⁊ ſic
poterit trāſire ſi in aliȷs bn̄ ſe
habeat: ſecꝰ ſi agēdo n̄ religio
ſe: ſed laical'r viuit. Sed ⁊ cū
p̄dictis ſi poſſet locū inueni-
re vbi in cōi viuit̄ meliꝰ ei eēt

De voto caſtitatis.

ſ

I ſeruauit votū caſti-
tatis nō ſolū ab oī car
nali ope ⁊ ꝯtractu ve-
nereo ſe abſtinēdo ſed etiā ab
oī locutiōe turpi ⁊ amatoria
⁊ ab omī cogitatiōe immun-
da deliberata: ⁊ delectatione
moroſa: qꝛ in quolibet horū
eſt mortale: vt dictū ē ſup̄ cir
ca ſcōm et nonum p̄ceptum.
Et etiam ſacrilegium qđ gra
uius eſt: ⁊ qꝛ ad iſta deuenit̄
ꝑ ꝯuerſationem ⁊ familiarita
tem: iō inq̄rendū eſt ſi hꝫ do-
meſticitatem cū aliq̄ ſi moni
alis: vel cū aliq̄: ſi religioſus
⁊ ſi hoc repit̄ eē extra caſū ne-
ceſſitatis ꝓhibēdꝰ eſt: al's nō
abſoluēdꝰ q̇a q̄ſi īpoſſibile ē
ꝙ talis n̄ incidat in ruinā. di.
xxxij. c. hoſpitiolū. ⁊ di. lxxxj.
ꝑ totū. Scādala etiā m'lta et
oblocutiōes ſequūt̄ in ꝑl'is
⁊ hmōi: ⁊ iō ꝓhibēdꝰ ē: ⁊ con-
ſanguineorum etiā rarus fit
acceſſus.

De voto obedientie.

ſ

I fecit ꝯtra votū obe
dientie quod ē ſp̄ mor
tale Et nota ꝙ n̄ ſp̄ qn̄
q̇s agit aliq̇d ꝯ regulā ſuā: l'
trāſgredit̄ regulā vl' ꝯſtitutio
nes fac̄ ꝯ obediētiā: ſꝫ qn̄ fac̄
ꝯ p̄cepta ꝯtenta in regl'a ⁊ cō
ſtitutiōibꝯ ſuoꝝ ſupioꝝ: vl' qn̄
aliq̇d trāſgredit̄ ex ꝯtēptu q̄n
tūcūqꝫ illud ſit minimū. Qn̄
ṽo p̄latus vel p̄lata iniungit
aliq̇d fieri p̄cipiēdo vel mādā
do in ṽtute ſctē obediētie: vl'
ſpūſſctī vt facias h̄: vl' ſub pe
na excōicatiōis ⁊ hmōi: illud
dꝛ p̄ceptū: cuiꝰ trāſgreſſio eſt
mortal'. Idē eſſet qn̄ p̄latus
aliq̇d mādaret ſubdito quō-
cūqꝫ loqueret̄: declarans ſibi
ꝙ intendit obligare illum ſb
peccato mortali: ad faciendū
illud: ⁊ intellige ſi mādat qđ
non ſit illicitū: ⁊ tale q̇d ꝙ te-
neatur ſubditus ei obedire.
Simil'r qn̄ ī regula vl' ꝯſtitu
tōibꝯ eſt aliq̇d p̄ceptorie man
datū: vel ſub pena excōicatō
nis: vel ſub pena carceris: vl'
ſub pena grauioris culpe: vel
ꝑ ſil'em locutōem cōit̄ cenſet̄
obligari ad mortale: alias āt
faciēdo ꝯ cerimonialia: vt frā
gere ſilentiū: tarde venire ad
chorum et hmōi: eſt veniale:
niſi q̇s faceret ex ꝯtemptu: qꝛ
tūc mortale. Cōſuetudo autē

q̃uis nõ ſit ipe ↄtẽpt⁹ tñ ẽ in-
ductiua ↄtẽptus: ⁊ iõ caue ne
aſſueſcas alicui trãſgreſſiõi.

De officio diuino.

ſ J dixit horas canoni
cas ⁊ officiũ defũcto-
rũ qñ dꝫ dici. Nã reli
gioſ⁹ etiã ſi ñ hꝫ ordinẽ ſacrũ
tenet̃ ex p̃cepto ad officiũ: p̃-
cipue ſi eſt pfeſſus: vñ omittẽ
do aliquã horã peccat morta
liter: ⁊ omĩ die qua omittit ex
negligẽtia: nõ aũt ex p̃cepto
tenet̃ dicere iſtud vl' illõ. q̃uiſ
nec d̃beat ad placitũ ſuũ mu-
tare officiũ: ſed dꝫ dicere ẜm
ordinem ſuũ. Si non fuit cũ
aliis in eccl'ia ⁊ nimis tarda-
uit ad dicẽdum officiũ. Si
ſomnolent' vl' dormiuit redi-
cat: vl' aliq̃d loco ei⁹ dicat: ſꝫ ſi
ꝑ maiori pte dormiuit totum
reiteret. Si ibi incõpoſitus
fuit ⁊ ocul' vagis. Si riſit vel
ridere fec̃ vl' aliquã leuitatem
vl' locutiõꝫ fec̃ nõ neceſſariã.
Si mẽte diſtract⁹ p̃cipue qñ
ñ aduertit. Si male legit vel
cãtauit vl' inclinauit ex negli-
gẽtia: in q̃libꝫ hoꝝ ẽ pctm̃ ve-
niale cõit'. Si elegit p̃latũ ꝑ
ſimoniã: vel etiã ⁊ ſi nõ ſimo-
niace tñ indignũ ſcient'. Si ñ
illũ quẽ iudicauit meliorẽ ad
officiũ illud ſed aliũ rõe ami
cicie: vel aliũ intentiõe mun-

dana mortale eſt. Si accuſa-
uit calũnioſe p̃latũ vl' ſociũ d̃
aliq̃ crimĩali: vel teſtificat⁹ ẽ
vel deſtitit ab accuſatiõe ĩiu-
ſte: vl' alias ĩfamauit p̃latũ vl'
ſubditũ dicẽdo crimĩalia de
eis: etiã ſi eſſẽt ꝓa intẽtiõe ĩfa
mãdi mortale ẽ. Jdeꝫ ſi ſecre
ta ſui ordĩs reuelauit ſine cã
iuſta ⁊ rõnabili: ⁊ quõ q̃s te-
neat̃ ad reſtitutionẽ fame ha
bes in ſũ. i. ii. pte diffuſe. Jtẽ
ſi in viſitatiõe p̃latoꝝ nõ reue
lauit dicẽda q̃ ſt' ↄ honeſtatẽ
religiõis d̃ p̃latis ⁊ ſociis: et
p̃cipue qñ cõit' ſic fuat̃: et fit
p̃ceptũ a viſitatore vt dicãt q̃
ĩdigẽt correctõe: tũc eñ omit
tere aduertẽter q̃ dicẽda ſũt ẽ
mortale pctm̃. Dꝫ tñ ĩtelligi
p̃ceptũ ſeruato ordine frater
ne correctiõis: vñ oĩno oc-
culta de q̃bꝫ põt p̃ſumi emẽ-
datio dici non dñt: vbi aũt ñ
ſperatur emẽdatio ⁊ p̃ſumit̃
recidiuatio. vel aliqđ magnũ
ſcandalũ dici dꝫ. ñ tñ accuſã-
do ſi ſufficienter probari non
põt: quia tũc grauiter pecca-
ret: ſed ſimpl'r denunciando
prelato: vt patri ſi ſperatur ꝙ
inde ꝓuidebitur. Si fecit vl'
cooꝑatus eſt ad aliquam cõ-
ſpirationem contra prelatos
vel inuenit aut ſectatus eſt ꝑ
tialitates ⁊ ſectas ĩ monaſte-

rio, aut cõuentu: aut diuiſiones: qꝛ mortale eſt: ꝛ crimina mundanorũ vel demoniorũ potius q̃ religioſorũ. Interrogandi etiã ſũt de. xij. abuſionibus clauſtri ſm Ray. que ſm Hugonem ſũt iſte. Prelatus negligẽs: diſcipulus inobediẽs: iuuenis ocioſus: ſenex obſtinat⁹: monachus curialis vel cauſidicus: habit⁹ pcioſus: cib⁹ exq̃ſitus: rumor in clauſtro: lis in caplo: diſſolutio ĩ choro: irreuerẽtia circa altare. In his q̃nq̃ ẽ mortale: quãdoq̃ veniale ſm q̃ntitatẽ facti ꝛ intentionẽ. Magna etiã eſt abuſio religioſuꝫ iurare in cõi locutiõe: etiam ſi dicat veritatẽ: ꝛ etiã maledicere ꝛ blaſphemare: etiaꝫ ſi ex leuitate. Interrogandũ etiã ẽ pcipue de cerimonijs pncipalibus ꝛ de eſu carniũ extra infirmitatẽ. De lineis ñ vtendis ad carnẽ: de lectis ñ plumeis: de ieiunijs regl'e vel cõſtitutionũ: ꝺ obſuantia ſilẽtij in cert; horis ꝛ locis. Ad que oĩa obligant̃ oẽs monachi ꝛ etiã plures religioſi: et monachi ſancti benedicti: extra ꝺ ſta. mo. c. cũ ad monaſteriũ ꝛ plures religioſi alioꝝ ordinũ ex ꝯſtitutiõib⁹ ſuis. Et lꝫ ĩ his plat⁹ poſſet diſpenſare: ñ tñ pt diſſipare: qꝺ ẽ ſm Ber. q̃ñ fit abſq̃ cã rõnabili et vrgente: al's pctm̃ eſt diſpenſanti ꝛ diſpenſato plus ꝛ minus ſm trãſgreſſionẽ. Si in obediẽdo male ſe habuit: vicꝫ qꝛ obediuit in malo puta dicendo mendaciũ: vel ex negligẽtia dimiſit cõe mãdatũ: vl' tardus fuit ad obediendũ: vl' nõ affectuoſe ſꝫ q̃ruloſe vl' diſſolute ꝛ nõ cũ maturitate. Si irreuerẽs circa maiores egre ſuſtinẽdo rephenſores cũ indignatiõe cõiter eſt veniale.

De exercitio.

Si vacauit ocio qꝺ ẽ ſentina oĩm maloꝝ: ꝛ q̃ntũ. Si inutilit̃ expẽdit tpſ faciẽdo ea q̃ ſunt nullius valoris. Si fecit exercitia mundanoꝝ: vt faciẽdo burſas veſtes ope polymito: recamatõnes l' linea reticulata ꝛ hmõi vel ꝯfectiones nimis pcioſaſ vl' alia guloſa: qꝛ magnũ peccatũ ꝛ abuſio ẽ ac occaſio mľtoꝝ maloꝝ: ꝛ ideo phibendũ eſt: hoc malũ etiã repit̃ in monialib⁹ modernis. Si conuerſando fuit nimis leuis vl' alios inducens ad leuitatem vl' riſum verbis: geſtib⁹ vl' ſolacijs: q̃ aliq̃ñ ſine pctõ fieri pñt ad recreatiõꝫ: vl' ſubleuãdo ſe vel alios ab acidia: raro

Si aliqñ irriſit vel geſtiuit
qḋ ſimijs ꝯgruit ⁊ hiſtriõibꝫ
nõ religioſis. Si murmura-
uit circa victũ et veſtitũ. Si
ĩpatient̃ tulit graues mores
alioꝝ. Si ſe ꝗuẽ alijs reddi-
dit. Si ſingularitatẽ q̃ſiuit ĩ
cibo veſtitu: dormitu ⁊ alijs
vñ freq̃nter in ipis orit̃ ſuper
bia: ⁊ in alijs murmuratio et
ĩdignatio. Si frẽm delinq̃n-
tẽ nõ fraterne admonuit: vel
defect⁹ alioꝝ ꝓlato nõ ſignifi
cauit vt adhiberet remediuꝫ.
ſuato tñ ordine fraterne cor-
rectiõis: in his cõit̃ ẽ veniale
Si murmurauit ꝯ̃ ſibi ꝯmit
tentẽ tãꝗ̃ indiſcretũ. Si ĩpa
tient̃ ſe habuit dure loquẽdo
cũ q̇bꝫ non h̃ꝫ ſe intromittere.
Si ñ diligent̃ tractauit res
monaſterij. Si nimis tenax
fuit in dãdo: vl̃ ſi nimis ꝓdi-
gus: vl̃ acceptor pſonaꝝ ſine
cã rõnabili dãs magis vni q̃ꝫ
alteri ḋ rebꝫ cõibꝫ. Si dedit
q̇bꝫ ñ potuit: vlꝫ q̃ ñ hẽbat
lĩiaꝫ Si pmiſit res pire ex ne
gligẽtia: vel nimis ſollicit⁹ fu
it ꝓpt̃ h̃ paꝝ vacãdo ſibi ꝓpt̃
mĺtiplicatiõꝫ tpaliũ: qḋ vici-
um hodie multũ regnat. Si
nõ fuit ſollicit⁹ ad addiſcẽdũ
ea ad q̃ tenet̃ ſm regulã ⁊ cõ-
ſtitutões peccat: ex ig̃rãtia ꝓo
etiã trãſgrediẽs nõ excuſat̃ a
pctõ Si ẽ ſacerdos dꝫ q̃rere
ſcire q̃ ptinent ad debite cele
brandũ. Si ꝯfeſſor q̃ ptinẽt
ad illud officiũ. Si ĩ his eſt
negligẽs p̃cipue cũ pt ꝗuiter
peccat: ſed dꝫ etiã frequent̃ le
gere ſcripturã vl̃ doctores ex
ponẽtes vel alios libros de-
uotos ⁊ vtiles: vñ inſtruat̃. ⁊
ꝯfortet̃ ad bonũ. Si legit cu
rioſa ⁊ ĩutilia ꝓpt̃ qḋ retrahit̃
a mag̃ neceſſarijs: vel docto
res gentiliũ: vl̃ fictiões poeti
cas: ⁊ hmõi: q̃ peccatũ eſt cu
rioſitatis. De ptinẽtibꝫ vero
ad religionẽ habes diffuſe in
tertia parte ſumme.

De oratiõe ⁊ confeſſiõe.

ſ J non orauit vltra of
ficiũ diuinũ p̃uatim p
ſe ⁊ alijs conſanguine
is bñfactoribꝫ viuis ⁊ defun
ctis p̃cipue recõmẽdatis vt
dꝫ ſollicite. Si ñ freq̃ntauit
ꝯfeſſionẽ ⁊ cõionez ſm regu-
lam ſuã ⁊ morẽ. Monachis
ꝓo nigris p̃ceptũ ẽ q̃ cõicent
ſemel in mẽſe. cle. ne in agro.
de ſta. mo. Si non vacauit
meditatiõi: q̃ p maxime indu
cit deuotionẽ. Si fuit tepid⁹
in dilectione dei ⁊ ꝓximi: non
ardent̃ affectãs honorez dei
⁊ ſalutẽ aĩarũ vt decet. Si in
gratus ad recogitãdũ ⁊ cog-
noſcẽdũ ſua beneficia ⁊ recõ

penſandum deuote ipſi deo ſeruiendo. Si non prepara-uit ſe ad diuina vt debuit.

Hec ſūt pctā in quibus q̄-tidie offendit̄ deus: et ip̄edit̄ profectus religionis.

De amore parentum.

ſ J nimis carnalit̄ dile xit ↄſāguineos nimis affectās eoꝝ ꝓſꝑitatē vel gaudēs de ea: aut ↄtriſtat̄ nimis de aduerſitate. Si ni-mis eoſ viſitat vl' q̄rit vl' gau det viſitari. Si cū eis loq̄t̄ d̄ ſecularibꝫ q̄ n̄ expediūt l' etiā cū aliȷ̄s d̄ guerris: ⁊ hmōi fre quēter īterrogat ⁊ audit. Si pro eis ꝓcurat bn̄ficia eccl'ia-ſtica vel tp̄alia nō aptis bn̄fi-ciȷ̄s in q̄bꝫ poſſet eſſe mortl'e De aliȷ̄s ꝓo viciȷ̄s cōībus: ſcꝫ ira: ſupbia: inuidia ⁊ hmōi: vi de ſupra in p̄ma ꝑte. De his ꝓo q̄ ꝑtinēt ad regulam ſuaꝫ ip̄emet videat per ſe et dicat. Si penas aut penitētias ta-xatas vl' iniūctas a regl'a vel ↄſtitutiōibꝫ vl' a p̄lato nō fec̄ peccauit: ſi ex negligētia. Si nullo modo eēt paratus face re etiam p̄lato p̄cipiēte ē mor tale: ſi non intendit ꝓficere in vita: ſed que ſeruat inuitus fa cit ⁊ male ↄtentus eſt eſſe ī re ligione hypocrita ē ⁊ in ſtatu dānatōis: Tho. Qui vocant̄ ad dirigēdas moniales ī ele-ctiōibꝫ: niſi abſtineant ab his ꝑ q̄ poſſet oriri diſcordia int̄ eas ſunt excōicati. Religioſi ⁊ clerici inducētes ad vouen dū: iurandū vel ꝓmittēdū de eligendo apud eos ſepulturā vel vt eā vlterius nō mutent iam electā ſūt excōicati excōi catiōe papali. cle. cupiētes. d̄ penis. Religioſi q̄ abſq3 ſpēa li lnīa ꝓpriȷ̄ ſacerdotꝫ ſolēniza rēt matrimonia: aut miniſtra rēt ſacramētū euchariſtie vel extreme vnctionis excōicati ſūt excōicatōe papali. cle. j. d̄ p̄ui. reli. Religioſi q̄ excōica-tos a canōe abſoluūt ī caſibꝫ n̄ ↄceſſis: aut q̄ abſoluūt a ſē-tētiȷ̄s ꝑ ſtatuta ſynodalia vel ꝓuīcialia ꝓmulgatis. aut ab-ſoluūt a pena ⁊ a culpa ſūt ex cōicati excōicatōne papali ꝑ dictā cle. j. de p̄ui. reli. Inq̄ſi-tores hereticorum qui odio gr̄a vel lucro ↄ̄ iuſticiaꝫ ⁊ con ſcientiam omiſerūt ↄtra quē-piam ꝓcedere: vel ipſam he-reſim aliȷ̄s imponere: aut im-ponerent q̄ officiuꝫ eorū im-pedirent: ſūt excōicati excōi-catione papali. cle. multorū. de here. Religioſi mendicā-tes ꝓfeſſi tranſeuntes ad ali-quā religionē monachalē ex-cepto ordīe carthuſieñ. ⁊ ſil'r

recipiētes ſunt excōmunicati
excōicatione papali ꝑ cōſtitu
tionē Martini quinti factā
Cōſtātie. Clerici ſcient̄ ꝛ ſpō
te ꝑticipātes excōicatis a pa-
pa in diuinis ſūt excōicati ex
cōicatiōe papali ſm̄ Hoſtiē.
iſta excōicatio habet dubiū

Participātes in crimīe ꝓpt̄
qđ aliq̄s ē excōicatus aliq̄ p-
dictarū aliarū excōicationū
ſunt excōicati ꝑ papam.c.ſi
cōcubine.đ ſenten.excō. Ab
ſoluentes aliquem ab aliqua
p̄dictarum excōicationum ci
tra ſedem apoſtolicā p̄terq̄3
in mortis articulo qui taliter
abſoluti ſi non repreſentant
ei quo poſſunt abſolui q̄3 citi-
us poſſunt: vel mittant p ab
ſolutione reincidunt in eādē
ſc3 excōicatiōē papalē.c.eos.
de ſen.excō.li.vj. Sepeliētes
corpa in cemiterijs tpe intdi-
cti in caſibꝫ nō cōceſſis a iure.
ſūt excōicati ꝑ excōicatōē epi
ſcopalē.cle.eos.đ ſepul. Se
pelientes excōicatos publi-
ce aut noīatim intdictos vel
vſurarios manifeſtos ſciēter
in cemiterijs ſunt excommu-
nicati.dicta cle.eos. Clerici
locantes domos manifeſtis
vſurarijs ad fenus exercendū
ſeu alio titulo ꝯcedentes ſūt
excōicati.c.vſurarum.de vſu
ris.li.vj. Nō electus a dua
bus ꝑtibꝫ cardinaliū ꝛ ſe ge-
rēs p papa: eſt excōicatꝰ.c.li.
de elec. Monachi ꝛ canoni
ci regulares: Archidiaconi:
diaconi: p̄poſiti: plebani: can
tores ꝛ alij clerici pſonatū ha
bētes: aut quiuis p̄ſbyteri q̄
audiunt leges vel phyſicam
ſunt excōicati.c.nō magnopere.
ne cleri.vel monachi ſe rebuſ
ſecu.īmi. Religioſi dimittē
tes vbicūq3 habitū ſue religi
onis: ꝛ accedētes ad queuis
ſtudia lrarū ſine licētia p̄lati
aut cōuentus ſui ſūt excōica-
ti.c.vt ꝑiculoſa. ne clerici vel
monachi lib.vj. Religioſi
q̄ decimas debitas eccleſijs
ſibi appropriant vel vſurpant
ſiue qui nō ꝑmittunt ſolui ec
cleſijs decīas de animalibuſ
familiarum ꝛ paſtorum ſuo-
rum.ſi nō habent adminiſtra
tionem ꝛ beneficia ſunt excōi
cati: ſi habent ſunt ſuſpenſi:
niſi requiſiti deſtiterint infra
menſem: clementi. religioſi.
de decimis.

Monachi et canonici re-
gulares non habentes admi
niſtrationem: et ſe conferen-
tes ad curias principum vt
damnum monaſterijs infe-
rant: aut prelatis ſine licentia
ſuoꝝ p̄latoꝝ: ſiue q̄ tenēt ar-

ma intra ſepta monaſterij ſũt excõicati.cle.ne in agro.ꝺ ſtatu mona. Religioſi necnõ moniales pfeſſi ꝫhentes mrimoniũ: ⁊ alij clici ꝯſtituti ĩ ſacris defacto.ſ.ſunt excõicati.cle.cos.de ꝯſangu.⁊ affini. Inqſitores hereticoꝝ q̇ ptextu officij inqſitionis qbuſuis modis illicite pecuniã extorquẽt vel ſcient bona eccl'iaꝝ ob delicta clericoꝝ fiſco eccl'ie applicãt ſũt excõicati: nec abſolui pñt niſi plene ſatiſfecerint illis a qb extorſerũt.cle.nolẽtes.extra de here. Religioſi ñ ſuantes interdictũ qḋ ſuat ſctã rhomana eccl'ia.cle.ex frequẽtib.de ſen.excõ. Religioſi q̇ cõfitentibus ſibi ñ faciũt ꝯſciam ſcient de decimis ſoluendis: tales ab officio pdicatiõis ſũt ſuſpenſi donec cõmode pñt faciãt eis ꝯſciam.⁊ ſi interim pdicãt ſunt excõicati Sil'r ⁊ religioſi q̇ dicũt aliq̃ ꝟba vt retrahãt audientes a ſolutiõe decimaꝝ ſũt excõicati.cle.cupientes.de penis.

Religioſi mẽdicãtes q̇ domos ad habitãdũ vl' loca de nouo recipent aut mutarent abſqꝫ lnia pape vel alienarẽt ꝺ nouo recepta.cle.cupiẽtes.de pe. Fres mĩores q̇ tpe interdicti recipiũt ad diuina fres vel ſorores ꝺ tertio ordĩe ſancti frãciſci ſũt excõicati.c.cuꝫ ex eo.de ſen.excõ. in cle.

A platis in cõi inqrendũ eſt pmo. Ca.XIIII.

Illegitime aſſecutus ẽ dignitatẽ ſeu platiõꝫ:an vicꝫ aliq̃ irregularitate vl' ſnia fuit irretit⁹ cũ fuit aſſũpt⁹ ad platurã inq̃ nõ fuit diſpenſatus vl' abſolut⁹: vicꝫ ſi fuit bigamuſ Si opat⁹ ẽ ĩ cã ſanguis. Si illegitim⁹. Si excõicat⁹ vel ſuſpẽſus: vl' notori⁹ ꝯcubinari⁹ qlibꝫ hoꝝ ħ ſciẽs tenet platurã furtiue: vñ ẽ ꝯtinue in mortali. Nota ꝙ illegitim⁹ ad dignitatẽ vel beneficiũ curatũ vl' poratũ in religiõe qui creat̃ p electiõeꝫ ſine diſpenſatiõe pape pmoueri nõ pt. Ex puilegio tñ magiſtri ordinis cũ his pt̃ diſpenſari ad prelaturas in ordine pdicatorũ. de hoc habes in.iij.pte ſũme titu.de cenſuris eccl'iaſticis.

Sĩrite et abſqꝫ vicio ſimonie fuit electus: confirmatuſ ⁊ ordinatus. Si interpoſuit preces pro ſe: vel procurauit ꝙ ali⁹ porrigeret pces ſimonia ẽ: ⁊ ſi fuit ſimonia pactionis indiget diſpenſatõe pape ⁊ añqꝫ ſit diſpenſat⁹ tenet fur-

tiue dignitatē.de hoc in ſecū-
da pte ſūme.ti.de ſimonia.ꝛ i
oībꝫ q̄ habes.s̄.in ca.de bn̄fi
ciatis.ꝛ in c.de clericꝫ in cōi
potes ītrogare.put erit expe-
diēs. Et ſi eſt p̄latꝰ religioſꝰ
intrrogandū ē de his q̄ ſūt in
c.p̄cedēti:ꝛ de aliꝭs q̄ ſequūť
Si aliqđ manifeſtū pctm̄ i
ſubditꝫ diſſimulauit ꝛ nō cor
rexit.aut ſi nō manifeſta que
tamen ad eiꝰ noticiā aliqua-
liter peruenerūt vlteriꝰ non
q̄ſiuit. Si ꝟo ex negligētia
dimitteret :puto mortl'e quo
ad criminalia.ſi aūt ex aliq̄ ra
tiōe vt ad maiꝰ ſcādalū vitan
dū ſecꝰ. Si i capitulo equꝰ iu
dex nō fuit. Si de rebꝫ mōa-
ſteriꝭ dilapidator fuit. Si ſu
perioribus ſuis non obediuit.
Si cauſas ſibi a ſuperioribus
cōmiſſas nō ſ'm ꝯſiliū ꝑitoꝝ
ſed ſ'm acceptōez ꝑſonaꝝ deť
minauit. In oībꝫ his eſt pec-
catuꝫ mortale vl' veniale ſ'm
q̄ntitatē exceſſus ꝛ maliciā ꝛ
negligētiā. Si indignos ꝛ n̄
idoneos in officiꝭs poſuit:et
maxie ad curā aīaꝝ.ꝛ male vi
deť talis poſſe excuſari a mor
tali ſi eos q̄s ſcit malos et in
mortali ꝑſeuerare pōit ad cu
rā aīaꝝ cū pōt repellere.nec
credo ꝙ excuſet paucitas. ſ.
qꝛ nō inueniunť aliꝭ .ꝛ etiaꝫ ſi
iſte al's ſit induſtrioſus mul-
tū.ꝛ bn̄ officiet eccl'iā in exte
rioribꝫ. Idē cū ſuſtinet tales
ſi illos poteſt iuridice remo-
uere. Si poſuit ad audiē-
tiā ꝯfeſſionū notabiliť ig̊ran
tes et ineptos vl' crimīoſos:
mortaliť peccauit ꝑ regulam
Qui cauſam dāni dat. Idē
ſi tl'es tolerat cū poſſit remo
uere :niſi forte a ſuperiori ſint
ad h̄ poſiti. Sed quā curam
de ipis habebit cū ad ſui da
mnationē exerceāt tales offi
ciū audiēdi ꝯfeſſiōeſ. Quōāt
dicať ineptꝰ vel notabiliter
ignorās habes in ſūma. Si
fuit nimis pōpoſus ꝛ curio-
ſus in edificiꝭs eccl'ie vl' mo-
naſteriꝭ:in ornamētꝫ ꝛ hmōi
quod eſt cōtra ſniam Hiero.
ꝛ Amb.xiꝭ.q.iꝭ. c.aurū .ꝛ ca.
gl'ia epi.ꝛ etiā Bern̄. Et tn̄ a
moderniſ ſiūt hodie ml'te ſup
fluitates ꝛ curioſitates ꝛ pla
cita ꝯtra exēpla oīm ſctōruꝫ.
ꝛ in his amittiť multū tp̄s ꝛ
deuotio.ita vt cōpletis edifi
ciꝭs exhauſtꝰ videať oīs ſpūs
ꝛ paupes intea moriūť fame:
q̄s de ſupfluis eoꝝ tenēť ſuſ-
tētare.xiꝭ.q.iꝭ.c.eps eccl'iaſti
carū. Si nimis fuit ſollicitꝰ
circa tpalia ex hoc minꝰ debi
to vacās ſpūalibꝫ in ſe ꝛ i ſub
ditis.vt lectōi:oratōi :admo

nitioni: vtiqꝫ peccatū ē plus ꝛ minus ſm q̄ntitatem exceſſus. Principalis enī eius cura debet eſſe de ſpūalibꝫ. Si ꝑ curias nimis diſcurrit litigando cum ſcādalo hoīm cū poſſet ꝑ aliū modū magꝫ pacificū ſua repetere ꝛ ſi non tm̄ Si iura ꝛ ꝓuilegia ſue eccl'ie non ſeruauit ꝛ defendit vt debuit. Si in diſpenſando indiſcrete ſe habuit: vel quia nimis de facili et ſine cauſa rōnabili in ieiunijs diſpēſauit. In eſu carnium: in retinēdis rebꝫ ad vſum. In penitentijs taxatis ſm regulam vel conſtitutiones ꝛ hmōi: quia peccauit inducendo relaxatiōem ꝛ rigorē religiōis eneruādo. Unde btūs Bn̄dictꝰ ī regula dicit: ꝙ ꝺ oī diſpēſatōe hꝫ reddere rōez. Si fuit nimis durꝰ in diſpenſando cū debuit: ꝑcipue cuꝫ debilibꝫ ꝛ infirmis ꝛ hmōi: nō ꝓuidens eis Si fuit exemplaris ī inceſſu moderato: habitu n̄ ꝑcioſo: ī modeſtia geſtꝰ. In locutione rara graui ꝛ fructuoſa: cauēs diſcordias: pacem nutriens oēs patienter videns et tolerans: ſingularitates vitās: cōmunia ſeq̄ns cū pōt: nemini blandus: affabilis cūctis: ſuſurratōes: detractōes: irriſiones: ꝯfabulatiōes: maledictiones ꝯtentiōes ī ſe ꝛ in ſuis eliminās: circūſpectꝰ ī oībꝫ: n̄ ꝺlectatꝰ ꝺe ꝓſidētia ſꝫ timēs ꝺ negligētia: cū de ſingulis habeat reddere rōnē ſibi cōmiſſis. Ita curā alioꝝ habeāt ꝙ ſui n̄ obliuiſcāt᷑: vt docꝫ Gre. in paſtorali. Si in corrigēdo fuit nimis remiſſus vl' nimis rigidꝰ vtrūqꝫ cauēdū ē vt docet Gre. ī mora. ꝛ habet᷑. xlv. diſ. c. diſciplina: nā facilitas venie incētiuū ꝑbet delinq̄ndi Amb. xxiij. q. iiij. c. ē iniuſta ꝛ aſꝑitas nimie increpationis nec correptiōeꝫ recipit nec ſalutē Leo diſ. xlv. c. cū btūs ꝛ. c. lꝫ plerūqꝫ. ea diſt. Precipue ꝟo circa ſeniores dꝫ ꝓlatus ī corrigēdo ſe habere humanū: vt dicit᷑ in illo capitu. niſi eſſent habituati in malo. qꝛ tc̄ durius ſm Gre. vt. d. c. diſciplina. ꝛ. c. licet plerunqꝫ ꝛ. c. cū btūs. ꝛ. c. penitudinis tꝑa. xxvj. q. vij. ꝛ. c. tanta. lxxxvj. di. Si nō induxit q̄ntum potuit ꝟbo ꝛ exemplo ad obſeruādū oīa cerimonialia ordinis ſui. Si malas cōſuetudines ſeu corruptelas regnare ꝑmiſit. Si cōtra regulā ꝛ decētiā religiōis etiā q̄s inuenit iā inductas nō abſtulit q̄ntū potuit: vt viciū ꝓpeta-

tis. diſcurſū fratꝝ ad placitū familiaritatē cū mľieribꝫ vľ viris: ſi eſt monacha collatōez reꝝ amicis ⁊ ꝯſanguīeis ſine licētia ⁊ rōnabili cā. eſū carnium vbi nō debēt comedi: qḋ eſt vniuerſale oī monacho. ḋ ꝯſe. di. v. c. mōacho. et precipue q̄ ſūt ꝯtra eēntialia vota religiōis nullo mō debꝫ ꝑmittere: nec etiā ad receptōez ſimoniacā monialiū: ſic hodie fit q̄ſi vbiq̄ꝫ. Q, ſi nō pt talia remouere nec ē ſpes in futuꝝ dimittat curā: exēplo ſci Bn̄dicti. vij. q. j. c. aduerſitas. circa finē. ī c. ſi. ea. q. aľs nec q̄etē ſuā amittat. et tandē dānationē cū eis īcurrat q̄cūq̄ꝫ ſit ille abbas vľ abbatiſſa: prior vľ prioriſſa: ľ aľs q̄cūq̄ꝫ noīe cenſeaṫ. Nec ſufficit ꝙ ꝑlatꝰ corrigat vicia q̄ ipm noſſe cōtigerit: ſed dꝫ diligenṫ agnoſcere vultū pecoris ſui ꝯſiderādo vias eiꝰ. Caueat autē ne crimīa ſibi delata ī foro ꝯſcientie vel in ſecreto iudicet illľ in foro ꝯtētioſo ſeu iſi caplo vbi tm̄ manifeſta ſunt puniēda. nec foro miſcēda ſūt iudiciali. Si habꝫ ſub cura monaſteriū monialiū. de q̄ materia diceṫ in ca. ſeq̄nti. Si i diſcrete fecit p̄cepta in q̄bus mľtū debꝫ cauere niſi ſit res ardua. ⁊ ſi cogeret ꝑ p̄ceptuꝫ vľ ſnīaꝫ ad aliq̄d faciēdū vel dicēdū in q̄ nō eſſet ei ſubditus: vľ nō deberet ei obedire vt reuelādo pctm̄ occultum: oīno eſſet ei mortale. In nō q̄ſitōe ꝓ criminū receptōne accuſatōis vel denūciatiōis vel ꝑlatōe ſnīe excōicatōis ⁊ hmōi nō ſit p̄ceps. nō ꝓcedat ꝑ ſuſpitionē: ſed ꝑ ꝓbatōes ⁊ modos veridicos: aľs incurreret graue pctm̄ ⁊ aliq̄n ſētētiā excōicatōis. de his in. iij. pte ſūme. Si ꝑlatus recipit aliquē ad ordinē mendicātiū ad ꝓfeſſionē an̄ annū ꝯpletū ꝓbatōis ſeu nouiciatꝰ ē ſuſpēſus a receptōe aliorū ad profeſſionē: ⁊ debitor pene grauioris culpe. vn̄ nō mortaliṫ peccat. extra de regularibꝫ. c. nō ſolum. libro. vj.

De epis et ꝑlatꝫ ſuꝑioribꝫ Caplm. XVI.

Circa epiſcopos ⁊ alios ſuꝑiores ꝑlatos ſic poſſunt formari interrogatōes. Si nō ſit talis lr̄ature et ſcie ꝙ ꝑ ſe ſciat explicare q̄ dꝫ: ad qḋ tn̄ teneṫ: cuꝫ habeat alios ſup his informare ⁊ dirigere Nā ſi bonꝰ cōiter ab hoībꝫ

reputať ⁊ ſufficiēs nō eſſꝫ ne
ceſſariū niſi eū audire .⁊ ſi de
aliq̄ negocio nō intelligit eū
ↄfeſſor vľ dubitat: p̄t de illo
loq̄ ꝑ ſua ſerenitate .Et ſi tale
q̄d eſt in q̄ varianť opiniōes
vel nō pōt dari certa ſnia reli
q̄ndū ē ſue ↄſciē. Idē dicēdū
ↄ alios clericos religioſos p̄
latos ⁊ laicos ꝑitos ⁊ timo-
ratos q̄ ſciūt dicere ſufficiēť
facta ſua .Si vō nō eſt talis
ſed indiget adiutorio inter-
rogātis inquantū cleric⁹ ē in
quiri ab eo pōt ꝓut expedire
videť de his q̄ habes ſup̄ cir
ca cl'icos in cōi: vt de officio
diuīo. de celebratiōe ⁊ admi-
ſtratōe ſacrorum et mō: ⁊ hmōi.
Si aſſumpt⁹ ad ep̄atū ex
religiōe īterrogādū eſt ꝺ his
q̄ hēs in ca .circa religioſos
q̄ ad multa. nā adhuc teneť ſ̄
uare ordinē ſuū niſi ī his que
n̄ patiūť officiū paſtorale: vt
ſilentiū: ſolitudo: ⁊ vigilie et
hmōi. Inq̄ntū vō bn̄ficiat⁹
ſeu curat⁹ ē ⁊ p̄lat⁹: interro-
gandū eſt de his q̄ habes ſu-
pra in c. circa bn̄ficiatos. Et
ſi recepit dignitatē ſeu ep̄atū
habēs aliquā irregularitatē
vel ꝑ ſimoniā vel ꝑ intruſio-
nē: dic vt in c. p̄cedenti ī p̄nci
pio. Deinde interroga ꝺ his
q̄ ſequunť q̄ ſunt ſp̄ealia cure
⁊ officij paſtoralis. Si cōtu
lit ordines ſacros īdebite. qḋ
eſt vnū in q̄ mľtū offendunt.
Si ↄtulit ꝑ ſimoniā ſꝫ occľ-
te mortaliť peccauit: nō tn̄ ē
ſuſpēſus ex h̄ q̄ ad alios: ſed
ꝑ ſimoniā notoriaꝫ eſt ſuſpen
ſus etiā q̄ ad alios Sꝫ ī vtro
ꝗ caſu ordīat⁹ ab eo eſt ſuſpē
ſus ⁊ indiget diſpēſatiōe. Si
ↄtulit ſcienť nō habentib⁹ le
gitimā etatē: mortale eſt: nec
pōt ip̄e diſpēſare ꝺ etate. Si
ↄtulit ordīes ꝑ ſaltū ſcienť vľ
duos ſacros ſil'. ľ q̄ttuor mi
nores cū ſubdiaconatu pec-
cat mortaliť. Si ↄtulit ordi
nes ſacros extra tp̄a ordina-
tionū mortale eſt niſi ex diſpē
ſatiōe pape: ⁊ ordinat⁹ ē ſuſpē
ſus. Minores tn̄ ordīes cō-
ferre pōt dieb⁹ feſtiuis .Si ī
ordinatōe omiſit aliq̄d faciē-
dū. ⁊ ſi omiſit aliq̄d de ſubſtā
tialib⁹ in q̄b⁹ imp̄miť chara-
cter: opꝫ totū iterare ī alia or
dinatōe q̄ttuor tp̄m. Si vō
eſt qḋ n̄ ē ſubāle ſꝫ de ſimpli-
ci ſolēnitate: nō dꝫ iťari ſed
ſuppleri tm̄ omiſſum in ordi
natōe alia. nec pri⁹ an̄ ſupple
tionē iſte ordīat⁹ debꝫ exerce
re officiū Peccat ep̄s ī hmōi
ſi ex certa ſcia vľ craſſa igno
rātia h̄ facit. Idē videť ſi ex
notabili negligētia. Si or-

dinauit aliquē ſine licētia ſui
ſupioris ſcient mortale eſt: et
eſt ſuſpēſus ꝑ annū ab ordi-
dinū collatione. Si nō fecit
fieri examinatōez de ordinā-
dis: de ſciā etate ⁊ moribꝫ et
hmōi ſcḋm iura peccat morta-
lit. Idē ſi fieri fecit examina-
tionē ꝑ ineptos ad hmōi or-
dinādos. Si fieri fecit ꝑ ta-
les q̄s eſtimabat ꝓpter malaꝫ
eoꝝ cōſciam admittereꝰ indi-
gnos: ſi ad eū ſpectat ꝓuide-
re de talibus vel remediare.

Si ſcienter admittit indi-
gnū quē iuſte repellere pōt:
vt ꝯcubinariū: illr̄atū ⁊ hmōi
Si nō ꝯtulit ſacr̄m cōfirma-
tionis qn̄ debuit. Soli eniꝫ
epī poſſunt illud ꝯferre: ⁊ ex-
tra illō tp̄s ſolitū om̄i tp̄e an
ni ⁊ hora morituris pn̄t ꝯce-
dere ne ſine h̄ moriāt̄ ꝙuis ſi
ne hoc ſaluent̄. Cōmittendo
ḡ magnā negligentiā vt ꝑ mł
tos annos credo eſſe morta-
le. Si nō dedit ſacr̄m ſcḋm de
bitā formā materiā et locum
mortale eſt. Q. ā̄t ſit ieiunꝰ
nō eſt neceſſe: ⁊ ſi decēs ⁊ de
iure. Si bis dedit alicui ſciē
ter peccauit mortaliter. Vn-
de in hoc debet eſſe cautꝰ ne
iteret. ⁊ etiā dꝫ aduertere ꝙ a-
liq̄s chriſmatus teneat chri
ſmādū nō cōſanguineꝰ ſꝫ aliꝰ

Si in cena dn̄i nō ꝯſecrauit
chriſma ⁊ oleū ſct̄m vt debu-
it: qꝛ innouāda ſūt talia. ⁊ ſi n̄
ſeruauit debitā materiā ⁊ for-
mā ⁊ ritū eccl'ie: mortale eſt ⁊
hmōi. Si ꝯſecratōes ecc̄iaꝝ
vel altariū vł calicū ⁊ patena
rū ⁊ bn̄dictōes veſtiū ſacrarū
nō fecit vt debuit ſcḋꝫ formā ⁊
ritū eccl'ie. vel ſi q̄d hoꝝ fecꝑ
ſimoniā mortale ē. Idē ď bn̄
dictōibꝫ abbatū ⁊ abbatiſſa-
rū. Idē de recōciliatōe eccle-
ſie violate. Monialē quā no
uit eſſe corruptaꝫ nō de facili
debet ꝯſecrare in ꝟginē: nec
tn̄ manifeſtare crimē ſi eſt oc
cultū: ſꝫ mutare nomē ꝟgis ī
caſtā vt nō ꝑpēdat̄. Si cōtu
lit bn̄ficia ꝑ ſimoniā: morta-
le ē: ⁊ ſi ꝑ notoriaꝫ ē ſuſpēſus
ēt q̄ad alios. ſecꝰ ſi ꝑ occultā
qꝛ nō ē ſuſpenſus. Si ꝯtulit
ſciēt̄ īdignis bn̄ficia ſiue ſim
plicia ſiue curata: mortale ē.
Idē ſi acceptauit a patronis
p̄ſentatū īeptū. idē ſi ꝯfirma
uit indignū. Si ꝯtulit plura
bn̄ficia ī caſu n̄ ꝯceſſo vni vł
pl'a officia aut p̄bēdaſ aut di
gnitates. vł ſi ꝯſāguineis mı
nus aptis ꝯtulit rōe ꝯſāguita
tiſ poſtponēdo aptiores mor
tale ē. Si admiſit ad bn̄ficia
hn̄tia curā aīaꝝ ſeu ipa ꝯtu
lit nō hn̄tibꝫ annū. xxiiij. mor

tale eſt. Si eccl'ijs ꝺ iure va-
cantibꝫ nõ ꝓuidit de rectore
ſicut vacãt curata bñficia da
ta abſq; diſpẽſatiõe pape his
q̃ nõ attingunt annũ.xxv.vel
ſi infra annũ non faciũt ſe ad
ſacerdotiũ ꝓmoueri: niſi cau
ſa ſtudij ſit miſſum: de quo in
ca.circa beneficiatos: ſupra.
Si em̃ infra ſex menſes pri-
mo poſt hoc nõ prouidit non
põt poſtea ſe intromittere ali
as vſurparet quod non p̃t: q2
mortale eſt et non tenet talis
collatio: ꝛ ſic teneret̃ errorẽ
ſuũ manifeſtare. Idem qñ re-
cepto ſecundo beneficio va-
cauit ꝑmũ: vel ſecũda p̃bẽda
vacauit ꝑma: de quo habes
ſup̃: ſed plene in t̃tia pte ſum-
me. Si ordinauit aliquẽ cle-
ricũ ad ordinẽ ſacrũ ſine titu-
lo vel beneficio: vel ſaltẽ pri-
monio ſufficiẽti: q2 vltra pec
catũ tenet̃ ei expenſas facere
quouſq; de beneficio ſit ei p-
uiſum: niſi aliq̃s epus ei hoc
ꝯmiſiſſet determinando pſo
nã: q2 tũc ille ꝯmittens tenet̃
ad id de hmõi: de quibꝫ vide
in.iij.pte ſumme. Si in vi-
ſitatiõe nõ diligẽter q̃ſiuit ꝺ
q̃bꝫ debuit: ꝛ maxĩe de vita ꝛ
honeſtate ſacerdotũ offician
tiũ: ꝛ quõ ſe habeãt ĩ admini-
ſtratiõe ſacramẽtoꝝ: ꝛ de for

ma eoꝝ. Si bñ ꝓnunciãt p'
cipue baptiſma: qḋ ẽ mag' ne
ceſſariũ. De audiẽtia ꝯfeſſio
nũ quõ ſe habeãt: quõ popu-
lum admoneãt: ꝛ in rebus ec-
cleſie: p̃cipue altaris ꝙ tene-
ant mundas. Si aũt inue-
nit in hmõi notabiliter exce-
dere ꝛ piculoſe ſi nõ punit et
ꝓuidet ꝙ illi ſe emẽdent: vl' ꝺ
alio ſi iſte eſt incorrigibilis ꝛ
omnino ineptus: grauit̃ pec
cat: et omnia mala et damna
animarũ que inde ſequunt̃ ei
imputant̃: ſi p̃t obuiare et nõ
facit.lxxxiij.diſ.p totũ. Si
ñ viſitauit epatum ſuũ vt de
buit. Si in viſitatiõe nimiſ
ſumptuoſus fuit: ꝛ cũ nimia
familia ꝛ equitaturis nimijs
vltra preſcriptum numerum.
vel ſi ipſe vel familia eius mu
nera accepit: ſup quo ẽ ſpecia
lis pena: de quibus plene in
iij.pte ſumme. Si ſuſtinet
in officijs et beneficijs noto-
rios ꝯcubinarios: quos dꝫ
poſt admonitionem ſi non di
mittant etiam beneficio ꝑua
re grauiter peccat. Si pro
alijs malis ꝛ ſceleribus mani
feſtis non punit in vſuris lu-
dis tabernis aleis negocijs
ſecularibus: venationibus p
ditiõibꝫ ꝛ hmõi. In his em̃ ñ
puniendo videt̃ male poſſe ex

cuſari a mortali: niſi ex hmõi punitionibꝫ ſeq̃ret ſciſma vel magnũ ſcãdalũ.di.j.c.vt conſtituerẽt. Si laicos ſibi ſubditos notorios pctõres q̃s p ſe nouit: vel ſibi p parochianos eoꝝ denũciatos: vt adulteros vſurarios inimicicias manifeſtas exercẽtes nõ corrigit p cenſuras ⁊ alios modos: grauit peccat: niſi omittat: qꝛ nõ ſperat emẽdatio: ſed deterioratio eiꝰ. Sꝫ tñ h nõ videt ſufficient excuſare. ſꝫ h aliud ſi timeret grue ſcandalũ ĩ aliis.di.xliiij.c. comeſatiões. Si malas ꝯſuetudies quas reppit in ſua dioceſi nõ nitit auferre q̃ntũ pt: vt vẽdere laborare ⁊ hmõi in diebus feſtiuis. ñ cõicari ſel' in anno: ⁊ cõfiteri ⁊ hmõi: tripudiare in eccleſiis: pmittere violari eccleſiaſticaꝫ libertatẽ: aut ꝙ clrici ꝯueniãt p dlictꝭ vl' p dbitis ĩ iudicio ſeclari vl' eccliaſticã ĩmunitatẽ: vt ꝙ extrahãt debitores vl' malefactores p violẽtiã d locꝭ ſacrꝭ ⁊ hmõi ĩ caſibꝫ ñ ꝯceſſis: dꝫ em̃ phibere ⁊ ſi poſt admonitiõꝫ nolũt dſiſtere excõicare: ⁊ p ꝯmiſſis iã pũire: al's peccat grauit omittẽdo ex tiore l' negligẽtia.di.xliij. ſit rector l' doctor. Si fructꝰ l' redditꝰ epatꝰ ſui male expẽdit dãdo ꝯſãguineis ſuis l' aliis ñ idigẽtibꝫ peccat grauit ⁊ ſi diſticta ſũt ea q̃ deputant ad mẽſaꝫ eiꝰ ab aliis: ⁊ ſi ea q̃ erogare dꝫ clericis: vel ad rẽparatiõem eccl'ie: vel paupibꝫ dat ꝯſanguineis vl' aliis amicis ſine pbabili indigẽtia: tenet reſtituere illa: qꝛ rapinaꝫ fecit. Et ſil'r recipiẽtes ab eo Si vo nõ ſũt diſtincta hᶜ bona cuꝫ intelligant oĩa ꝯmitti fidei ſue: ea q̃ ſupfluũt ad vſũ ſui ⁊ familie ſue ꝯuenient dꝫ paupibꝫ erogare: al's nõ dando paupibꝫ ſubtrahit.xij.q.ij. c.aurũ.⁊.c.gl'ia epi Tho. Si grauauit ſubditos ſuos in ĩdebitis collectꝭ. Si fecit clericos ſuos ſoluere collectas et tallias poſitas a dño tpali vel gabellas ad eius inſtãtiã.

Si ſponte ipe dedit abſq; lnĩa romani pontificis: qꝛ phibet. Si delicta clericoꝛuꝫ vel laicoꝝ: vt blaſphemantiũ deũ vel ſanctos ſuffocantiuꝫ paruulos ex inaduertentia et hmõi puniuit magꝭ pena pecuniaria ex auaricia ⁊ magiſ pꝑter lucrũ q̃ꝫ p ſalute eoꝛuꝫ ad refrenandũ. Si viſitauit dioceſim vel viſitari fecit magis pꝑter lucrũ q̃ꝫ pꝑter aĩarum ſalutẽ. Si alienauit bona epatus ſui ſine lnĩa pape ĩ

caſu indebito in q̄libꝫ horū ē
moꝛtale. Si iura aliaꝝ eccle-
ſiarū non ſeruauit. Si bona
vacantiū eccl'iaꝝ ſibi vſurpa
uit cū debeāt ſucceſſoꝛi reſer
uari. Si iuſta debita a p̄de-
ceſſoꝛibꝫ cōtracta rōne eccl'ie
nō ſoluit. Si fruct⁹ alicuius
bñficij ad tempus accepit: vl'
partē ab eo cui dedit vult ha
bere. in q̄libꝫ hoꝝ eſt rapina.
Si nō ſeruauit foꝛmā iuris
circa manifeſtoſ vſurarios: ſꝫ
certa q̄ntitate ꝯtent⁹ ñ facta
debita reſtitutiōe remittit ſi-
bi: ꝛ ad ſacramēta ꝛ ad ſepul-
turā admittit. Si īcerta pau
peribꝫ diſpenſāda in vſuꝫ ſuū
cōuertit ſine neceſſitate. Si
ſentētias excōicatiōis ꝺ faci
li ꝑpter lucrum pꝛofert vl' ab
ſolutiōes. Si ꝑmiſit q̄ſtuari
os vel alios ꝑnunciare indi-
ſcretas indulgentias ꝛ falſas
q̄libet eſt moꝛtale et graue.
Si exemptos vt pꝛedicato-
res fratres ꝛ mioꝛes: heremi
tas ſancti Auguſtini: carme-
litas: ſeruitas: ciſtercienſes: ꝛ
alios habentes pꝛiuilegia ex
emptionis iniuſte moleſtat
ñ ſeruando eorum pꝛiuilegia
vl' pꝛo audienda confeſſione
non admittendo ſibi pꝛeſenta
tos idoneos: ſ͛m clementinā
dudū. ꝺ ſepul. vl' ſibi retinen
do nimios caſ⁹ vl' incōſuetoſ
vt q̄tidie habeāt ire ad ipſuꝫ
vl' ad aliū cogēdo q̄ntū ad id
in q̄ ſūt ꝓuilegiati: vl' eos ad
iudiciū trahēdo: cū in nullo
poſſit eos ꝯuenire niſi ꝑ here
ſi peccat grauit̄. Si monaſte
ria monachoꝝ vel monacha
rū ñ exēpta ñ diligent̄ ꝛ hone
ſte viſitauit: ꝛ eos vel eas ad
ſ͛uandū regulā īduxit deponē
do abbates vel abbatiſſas: ꝑ
relaxatiōe cū expedit habēdo
curā ꝺ honeſtate eaꝝ: ꝛ ꝙ nō
habeāt familiaritatē cū cleri
cis religioſis vl' laicꝭ: ꝓuiden
do ꝺ diligēti clauſura ꝛ ꝺ cō-
feſſoꝛe ſecuro docto et bone
ꝯſcīe: ꝓhibēdo ingreſſū ſimo
niacū ꝛ ꝯuiuia femiaꝝ q̄ ibi
fiūt ꝛ feſta vana in ꝯſecratiōe

De iudicādo in foꝛo (eaꝝ
contentioſo.

ſ

I non tenuit vicariū
ꝑitū ꝛ bonū: ꝑcipue qñ
ex ſe non habuit debi
tam ſufficientiam iuris. Si
nō ſeruauit debitū oꝛdinem
iudiciariū. Si fuit acceptoꝛ
ꝑſonarū. Si dedit iniq̄s ſen-
tentias: dic vt. ſ͛. i. c. circa iu-
dices. Si ñ ſ͛uauit debitam
foꝛmā iurꝭ in ferēdo ſnīas ex
cōicatōis ſuſpenſiōis ꝛ inter
dicti: qꝛ vltra pctm̄ moꝛtl'e in
currit certā penā. ꝺ q̄ in. iij. ꝑ-

te ſūme: p̄cipue in cauſis mr̄i mōialib⁹ optet eē cautiſſimū ⁊ ponderoſum circa diuortia Si dedit lnīam dn̄o tēpali: l' iudici verberādi vl' ponēdi in patibulo vl' icarcerādi vl' al's puniēdi clericos ſuos: niſi in caſu in q̄ eſſēt incorrigibiles p eum: q2 efficit cū p̄dictis ex cōicat⁹. c. vt fame. de ſen. ex. Neminē tn̄ dz p̄berare mani bus ſuis nec tn̄ cū expedit p laicū: ſꝫ p clericū dz facere ver berare clericum ſm iura: ⁊ a cauſis ſanguinū dz abſtinere ope ꝯſilio ⁊ mādato. Si he reticos diligēter nō inq̄ſiuit ī dioceſi ſua: ⁊ puniuit ſm iura Si teſtamēta ⁊ vltimas vo luntates nō fecit implere: pre cipue legata facta ad piaſ cau ſas. Si diſpenſauit in votꝭ ⁊ iuramentis in q̄b⁹ nō potuit vel ſi potuit tn̄ indiſcrete et ſi ne cā rōnabili pctm̄ eſt graue Si abſoluit a ſententijs a q̄ b⁹ n̄ potuit: vt pape reſuatis vel diſpenſauit in irregulari tate de q̄ n̄ potuit. Si exepla ris fuit in habitu n̄ p̄cioſo vl' pompoſo ſuppellectilibus: n̄ argenteis: et curioſus in ap paratu domus: et ornatu nō ſeculari: in victu ſobrio nō cō uiuali niſi p pauperib⁹. In vi ſitando eccl'iam. Intereſſen do diuinis: ⁊ p̄cipue in dieb⁹ feſtiuis: hec debet facere ſm iura ī ſolēnitatib⁹ p̄cipuis cā tando miſſaꝫ: dicēdo officiuꝫ deuote nō curſim: ordinādo q̄ dicat in eccl'ia ſua debite: freq̄ntando orōnes p̄uatas: vacādo lectiōi. di. xxxvj. p to tū. p̄dicando ſi ſcit: ſi neſcit p uidēdo gregi ſuo d̄ p̄dicatori bus vtiliorib⁹ nō curioſis: et de ꝯfeſſorib⁹ tenēdo honeſtā ⁊ deuotā familiaꝫ: ſollicit⁹ de ei⁹ ſalute: vitando mulieꝝ cō uerſatiōꝫ ſic pōt. In exitu d̄ domo raro niſi ad eccl'iam ſe pe ꝯferēdo: ⁊ q̄rendo ꝯſilia a ſeruis dei quō poſſit ſuo gre gi puidere adulatiōes vt ve nenū abhorreat: pr̄ viduarū: paupeꝝ orphanoꝝ ⁊ oppſſoꝝ exiſtat: et cauſas corpm ſine expēſis expediri faciat. In in iurijs ꝓprijs nō ſit vindicati uus ſed patiētiſſimus: ī p̄bo ⁊ geſtu nō ſubitus ⁊ iracūd⁹ nemini ml'tū familiaris niſi ſ uis dei: ſupioribus obediens eq̄lib⁹ n̄ īuidēs: n̄ gaudēs de dignitate ⁊ honore: ſꝫ lugens p exteriori occupatiōe ⁊ pleb offēſiōe: ⁊ ſi in oīb⁹ diligēt ſe habuerit nil deo acceptabili us. Si p̄o pfūctorie et male nil miſerius ⁊ dānabilius epī dignitate: vt dt Aug. di. xl. c.

añ oīa. De ꝑlat; habes mul
ta in.iij.ꝑte ſūme.ti.ſi.ꝑ totū
Epi ꝛ ſup̄ ꝯcedentes vnā do
mū vſurarijs manifeſtis alie/
nigenis ad fenus exercendū
ſūt ipſo facto ſuſpenſi extra ꝺ
vſuris.c.q̄ꝫq̄ꝫ.li.vj. Silr̄ ſi ꝑ/
mittūt ꝙ hmōi vſurarij alie/
nigene exerceāt fenꝰ in terris
eoꝝ ſubiectis iuriſdiciōi niſi
infra tres menſes expulerint
eos ſuſpēſi ſūt: vt in.ꝺ.c.q̄ꝫq̄ꝫ.
de vſu.li.vj. Qui ſe gerit pro
papa electus a minori ꝑte q̄ꝫ
a duabꝫ ꝑtibꝫ cardinaliū ē ip/
ſo facto excōicatꝰ. Et ſilr̄ car
dinalis q̄ preſumpſerit nomi/
nare talem papā. Et ſilr̄ oēs
alij qui talem recipent ꝓ pa/
pa.extra de elec.c.licet.li.vj.
Omnes clerici ꝛ religioſi ac
laici ſiue familiares curie: ſi/
ue alij qui aliqꝺ pactum fece
rint: vel aliquid magnum vel
paruū promiſerint: vel ꝓmiſ/
ſionem receperint ex pacto:
vel promiſſione occulta vel
manifeſta dederint: vel etiam
receperint quid magnum vel
paruum ꝓ aliqua iuſticia vel
gratia ꝓ ſe vel alio in cauſis
iudiciarijs: vel lr̄is apl̄icis ꝛ
q̄buſcūqꝫ modis ab apl̄ica ſe
de obtinendū ipſo facto ſunt
excōicati. In extrauaganti
Bonifacij octaui: cuiꝰ abſo
lutio pape reſeruatur. Hec
habent locum in curia rho/
mana. Joh. an. et Anto. de
butrio eam allegat.

De abſolutōe ꝛ penitentie
iniunctione.

Ca. XVI.

Oſtquam
p
ꝓo penitens dixit ex
ſe pctā ſua ſiue ex in
terrogatiōe ꝯfeſſoris īterogā
tis pctā ſua vt debuit: tandē
ꝯcludat. In iſtis peccaui ꝛ ī
mltis: cogitatōe: delectatōe:
locutiōe: oꝑe: ꝛ omiſſione: vl̄
aliq̄ ꝺ hmōi: de q̄bꝫ dico meā
culpam. Cōfeſſor ꝓo interro/
get eū ſi ſit talis de quo n̄ du
bitet: qꝛ tūc ſupfluū ꝛ irriſibi
le. Si ip̄e dolet de omnibus
pctis venialibus ꝛ mortalibꝫ
ꝯfeſſis: ꝛ ſi ꝓponit firmit̄ ab
illis abſtiere ſeu ab oībꝫ mor
talibꝫ. Si vero tal̄ habet ali
qua reſtituere: vel famam vl̄
res: vl̄ pro iniuria ſatiſfacere
ꝛ huiuſmōi: ſi eſt ꝑatus face/
re q̄ꝫ citiꝰ pōt abſqꝫ dilatione
aliq̄: q̄ reſtitutio quō faciēda
ſit ꝛ quo ordine quo ad certa
et incerta. vide in.ij.ꝑte ſū.ti.
de reſti.ꝑ totum. ꝙ ſi dicat ſe
nolle iſtud facere vl̄ nō poſſe:
cū tn̄ poſſit nō ē abſoluendꝰ.
Tho. vt dr̄.xj.q.iij.c. tūc ꝓa.

Pōt tñ ſibi dici Miſereatur
tui ꝛc. ſed nullo mō. Ego ab-
ſoluo te. Poteſt etiā ei iniun
gi aliquod bonū faciendū nō
tñ in pniām: declarādo ſibi ħ
ꝙ infructuoſa ſit talis ꝯfeſſio
ei ꝛ ſine remiſſiōe peccatoꝛū.
de pe. di. v. c. falſas. Sꝫ ſi pa
ratus ē facere oīa ad q̄ tenet̄:
tūc ſi eſſet aliqua excōicatōis
ſentētia ligatus. ſi nō pōt euꝫ
abſoluere ab illa remitte eum
ad epiſcopū ſeu ad alium qui
poſſit abſoluere: vel tu vadas
ad ꝓcurandū abſolutioneꝫ ꝓ
eo ꝛ cū eſt abſolutus ab excōi
catiōe: poſtea tu eū abſolue a
peccatis: ꝛ nō ꝑus. Tho. Si
aūt potes eum abſoluere ha
bendo in ħ ſpēalem autoꝛita
tem ſi nō abſoluiſti eū in ꝑnci
pio qđ decentius fuit: nec tñ
eſt multa vis ſi fiat in fine cō-
feſſiōis dūmō fiat añ abſoluti
onē a peccatis abſolue eum
per hunc modū vt infra. Pri
mo exigendum eſt ab eo iura
mētū vt ſit paratus ſtare mā-
datis eccl'ie q̄ illi fiet ꝑ illa cā
q̄ iuramēto ꝑſtito iniūgat̄ ei
ħ. ſ. ſi incidit faciēdo ꝯ aliqnē
canonē: ꝓponat nō amplius
facere ꝯ illū. Si vō ꝓ offen-
ſa vel damno facto in aliū ꝓ-
mittat ſatiſfacere q̄tū pt: ꝛ ħ
facto denudatis humeris cō
feſſoꝛ ſeu abſoluens cum di-
ſciplina vel virga ꝑcutiat euꝫ
dicendo pſal. Miſerere mei
de⁹ vl' aliū pſal. pniāleꝫ dādo
ictū ꝓ q̄libet v̄ſu: poſtea vero
gl'ia patri. ꝛ ſic̄ erat finit᷑ ſub
iūgit kyrie eleyſon: chr̄e eley-
ſon: kyrie eleyſō. Pr̄ nr̄. Et ne
nos. ℣. Saluū fac ſeruū tuū
Rñ. deus me⁹ ſperātē in te. ℣
Eſto ei dñe turris foꝛtitudis
Rñ. a facie inimici. ℣. Nihil
ꝓficiat inimic⁹ in eo. Rñ. ꝛ fi
lius iniq̄tatis nō apponat no
cere ei. ℣. Dñe exaudi oꝛōneꝫ
meā. Rñ. et clamoꝛ me⁹ ad te
veniat. ℣. Dñs vobiſcū. Rñ.
ꝛ cū ſpū tuo Oꝛemus. Deus
cui ꝓpriū ē miſereri ſēꝑ ꝛ ꝑce
re. ſuſcipe depcatiōeꝫ nr̄am. ꝛ
hūc famulū tuū quem ſnīa ex
cōicatiōis ligatū tenet miſe-
ratio tue pietatis abſoluat. ꝑ
chr̄m dñm nr̄m. Auctoꝛitate
oīpotent᷑ dei. ꝛ btōꝝ apl'oꝝū
Petri ꝛ Pauli. ꝛ dñi pape vl'
archiepī vel epī mihi cōceſſa
ego abſoluo te ab hoc vincu
lo excōicatiōis quā incurriſti
ꝓpt iniectiōeꝫ man⁹ violentā
in clericū vel religioſū vel ꝓ-
pter ingreſſum in monaſteri-
um monialiū in caſu nō ꝯceſ-
ſo: ꝛ hmōi. Et ſi pluribꝫ ſentē
tijs eſt ligatus eſt dicendum
totiēs ego abſoluo te ab excōi

⁊ talē cām, ⁊ ſi plies ꝓpt eādē
cām dōm eſt totiens quotiēſ
īcurriſti totiēs ego abſoluo
te, et reſtituo te ſanctis ſacra
mentis eccleſie ⁊ cōioni ⁊ vni
tati fideliū. Jn noīe pr̄is ⁊ fi-
lij ⁊ ſpūſſci amē ꝓberando eū
vſqꝫ amē Nota tū ꝙ iſta for
ma q̄uis debeat obſeruari vt
habet̄ extra ꝺ ſen. excō. c. nup
nō tū ē ita neceſſaria q̄n ſim-
plici ꝟbo fieri poſſet ſm̄ Pe.
de pal. ⁊ Jo. de lig. Sicut ḡ
excōicatio fieri pt ſimplici ꝟ-
bo. q̄uis nō debeat fieri. ſic
⁊ abſolutio. extra de reg. iu-
ris. c. omnis res. ſed qn̄ fierꝫ
hmōi abſolutio in publico vt
erga mulieres. forte tūc eſſet
omittēda hmōi ꝓberatio ne
denudet̄ pctm̄. Si ꝟo q̄s ꝓ-
pter rē ablatā alteri eēt excōi-
catus q̄uis reſtituerit nō tū
eſt abſolutꝰ: niſi iudex q̄ ꝯtu-
lit ſniam eum abſoluerit. ⁊ h̄
declarandū ē pſonis poſt ab-
ſolutionē ab hmōi. vel ſi nō ē
aliq̄ ſnīa llgatꝰ ſi hꝫ aliq̄s ca-
ſus pctōꝝ epō reſeruatoꝝ de
q̄bꝫ n̄ potes abſoluere: nihilo-
minus abſolue eum ab illis.
a quibꝫ potes ſub hac forma
Si teneris aliq̄ vinculo ex-
cōicatōis minoris ego abſol
uo te. ⁊ reſtituo te ſanctis ſa-
cramētis eccleſie. Jn nomīe
patrꝭ ⁊c. Miſereat̄ tui ⁊c. Fi
lius dei ꝑ ſuā miſericordiā te
abſoluat. ⁊ ego autoritate q̄
fungor: abſoluo te ab om̄ibꝫ
pctīs tuis a q̄bꝫ poſſuꝫ te ab-
ſoluere. Jn nomīe patris ⁊c.
Peccata vero a q̄bꝫ non pōt
eū abſoluere exprimat ei im-
ponens vt habeat recurſum
ad epm̄ vl̄ eius vicariū ꝓpter
hmōi abſolutionē. ⁊ dicat ea
ſibi in ꝯfeſſione. vl̄ ſi eēt ſim
plex ⁊ neſciret ita bene expri-
mere factū ſuū ſcribat confeſ
ſor in cedula illō vel illa ſi ſūt
plura vt illā portet penitens
epō vel eius vicario ſub hac
forma vel ſimili. Latorē vel
latricē pſentiū ꝓ homicidio
vel inceſtu, tali gradu et hu-
iuſmodi cōmiſſo abſoluēdū
veſtre paternitati trāſmitto
vt abſolutōis bn̄ficiū impen
dendo. ⁊ ei ſalutarem pniam
iniūgēdo ipm ſancte eccl'ie re
cōcilietis. ꝙ ſi eps vel vicari
us remittat eū ad ꝯfeſſorem
ipm autoritate illius iterꝫ ab-
ſoluat ab oībꝫ. ⁊ imponat pe-
nitentiā ꝓ illo ꝓ quo nōdum
impoſuerat ⁊ cautū reddat il
lum ne illā cedulā alteri legē-
dam tradat. Vel etiā ipe con
feſſor ſi poteſt vadat ꝓ eo ad
epum ꝓ autoritate ſi ſibi velit
dare. Si vero ille non ha

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bet caſum de reſeruatis. vel ſi habet ꝛ confeſſor poteſt de oib abſoluere pmiſſa abſolutōe ab excōicatiōe minori. ꝛ aliis. vt ſup. Miſereat ꝛc. Filius dei ꝛc. Ego autorita‑te qua fungor abſoluo te ab oib pctīs tuis. In noīe patris ꝛc. ꝛ faciat tūc ſignū crucis cum dicit: In nomie. ſup illū: nec eſt neceſſaria manus impoſitio ſup penitentē: imo nec decēs. ſm Tho. pcipue ſup mulieres. magis em̄ decet ſignatio crucis. ꝛ poſtea addat. Paſſio dn̄i noſtri Jeſu chri ꝛ merita beate Marie virginis: ꝛ oīm ſctōꝝ ꝛ ſanctaꝝ dei merita. ꝛ qcqd boni feceris vł ꝓponis facere. ꝛ mala q̄ ſuſtinebis ſint tibi in remiſſiōꝫ pctōꝝ oīꝫ tuoꝝ. Que verba nō ſunt omittenda. qꝛ ſunt magne vtilitatis .ſ. oīa hmōi cū habeant vim ſatiſfactionis ex ꝑtnte clauiū. ꝛ ſic magis valent. Tho

De penitentia iniūgenda penitenti.

In iniūgēdo ꝟo pn̄iaꝫ penitenti hoc maxime attēdendū eſt ſm oēs vt ſcꝫ talē des quā credas eū oīno pficere q̄ntūcūqꝫ ſit magnus pctōr. ꝛ ſm Chryſ. melius eſt in hmōi reddere ratione de nimia miſcōia q̄ꝫ d̄ nimia iuſticia. xxvi. q. viii. c. alligāt. Dando etiā libertatem ꝙ cū vna die omittit. ſ. orationē iniunctā vel ieiuniū poſſit in alia die ſupplere. Si vero dubitaꝶ de aliq̄ ne faciat pn̄iaꝫ. puta ieiuniū. dicas ꝙ faciat loco ieiunii elemoſynā vel aliud. Orationes vero pſonis q̄ de facili ſolent recidiuare in mortale raro dāde ſt. vel p paucos dies dande ſūt Jeiunia ꝟo elemoſyne ꝛ peregrinatōes ꝛ hmōi poſſunt dari p plures dies. qꝛ hmōi etiā ſi fiāt in mortali nō ſūt reiteranda. qꝛ valent q̄ꝫtum ad effectū quē poſt ſe relinquunt poſt expletionē in ſatiſfacien‑te: cum q̄s reuertiꝶ ad grām. Tho. Querēdū eſt etiā a penitēte ſi pōt vł dubitat facere pn̄iam ſibi datam: qꝛ tūc nō eſſet dāda vel cōmutanda: vel remittēda eēt. Declarādū eſt etiā pctōribꝰ magnis ſm Hoſtieñ. ꝙ ſm regulas eccłie taxatas. xxii. q. i. c. pdicandū. p q̄libet mortali eſt ſeptēnis pn̄ia iniungēda. et iō non credat pctā ſua leuia. qꝛ pua daꝶ ei pn̄ia. qꝛ hoc fit ne eā dimittat. qd̄ eſſet ei mortale. ꝛ oporteret ei cōfeſſionem iterare ſi eēt oblitus eiꝰ. Pōt

etiā admoneri ꝙ faciat aliqđ memoriale de pnīa ſibi iniuncta vt melius illius recordet̄ ⁊ſi obliuiſceret̄ ꝙ ad te reuertat̄: vl'ſi nō poſſꝫ bñ facere illā tu cōmutabis eā ſibi. Si ṽo poſtea recordatur de aliq̄ pctō criminali q̄ tūc fuit oblitus ſi pōt tui habere copiam reuertat̄ ad te. q̄uis nō ſit ei neceſſariū. vel vadat ad aliū: nec tenet̄ niſi tm̄ illud dicere.

Si habet vota que nō pōt implere vel dubitat ſi tu habes in h̄ ſpecialē autoritatē dispēſa. vl' poti⁹ in aliud piū ꝯmuta. Si ṽo nō habes autoritatē remitte eum ad epm vel eius vicariū. Caue etiā ne iniūgas pnīaꝫ ꝑ quā fit ꝑ iudiciū alieno iuri: aut ꝑ quā det̄ occaſio ruine ſpūalis alicui. aut ꝑ quā poſſit manifeſtari alterius pctm̄ occultū. Confeſſum aūt q̄tum potes ſtudeas ad ꝯtritionē inducere verbis: ſiue añ ſiue in pceſſu ſiue poſt ꝯfeſſionē. vt non dicat pctā ſua quaſi fabulas: ſed cūꝫ deteſtatione. ⁊ vt ait Aug. Caute ⁊ aſtute aliqñ interrogando q̄ credit illum ex verecundia occultare Circa vero turpia ⁊ carnalia peccata nō deſcēdas nimis ad ꝑticl'ares circūſtātias. poſtq̄ȝ habet̄ ſpēs ſufficiens pcti ⁊ hmōi. a remotis interrogando ne addiſcāt hoīes malicias ⁊ peccata q̄ neſciūt. Tho. Admonēdo eū ſup oīa vt vitet malas ſocietates: freq̄ntet ꝯfeſſionē: audiat ſepe ṽbum dei: q̄rat orones ⁊ ꝑticipationes bonoꝝ q̄ fiūt in religionibꝫ ⁊ indulgētias.

De infirmis. Capl'm. XVII.

Circa īfirmos ſic agendū eſt Aut em̄ tal' eſt ī piculo mortꝫ aut nō. Dico āt piculū mortis nō ſolū qꝛ in extremis ꝯſtitutus. ſꝫ qꝛ frequenter ꝯtingit hoīes mori ex illa īfirmitate: ⁊ medici dubitāt. In tali caſu pōt q̄libet abſolui a q̄libet ſacerdote đ q̄libet pctō. ⁊ a qualibꝫ ſnīa abſq̃ȝ alia licentia cum piculum eſt in mora. Talis enim infirm⁹ aut iā amiſit loq̄lam vel vſum rōnis. puta qꝛ iam freneticus. aut nō. ⁊ in primo caſu ſi bene viuebat vt bon⁹ fidelis. ⁊ freq̄ntabat ꝯfeſſionē: cōionem: ⁊ hmōi. ſi petierit ſacramenta q̄uis ex inſperato ei talia acciderint. Vel etiam ſi malus ⁊ obſtinatus diu ꝑſeuerans in peccatis et

diu nō ꝯfeſſus: ſi petijt ſacer
dotē vt confiteret᷑. ⁊ oñdit ſe
velle facere oīa que debet. et
interea fact⁹ eſt mut⁹ vel fre-
netic⁹. ⁊ ꝑiculū eſt ī mora de-
bet ꝑ̄ſupponi ꝯtritus. ⁊ faci-
ente aliq̄ ꝯfeſſionē generalē
ꝓ eo ſicut fit ī ꝑplo ſacerdos
faciat abſolutionē ab oī ſen-
tentia ⁊ peccato. ⁊ pōt iniun-
gere circūſtantib⁹ aliqͦd ꝓ eo
faciendū: vel heredib⁹ aut cō-
ſanguineis ꝓ ei⁹ aīa ſi volūt
acceptare. Deinde debet da
ri eucharistia a ꝓprio ſacerdo
te ſeculari: quis non ſit ꝯfeſ-
ſus. q2 nō potuit: vl̄ ab alio
ſacerdote ſeculari: nō aūt reli
gioſo ſi nō habuit licentiā a
ꝓprio ſacerdote vel epō: al̄s
ipe religioſus incideret ī ex-
cōicationē papalē in h̄ caſu.
Et hoc verū eſt: niſi timeret᷑ ď
expuitōe vl̄ vomitu eius. q2
tūc non deberet ſibi dari eu-
chariſtia ſed extrema vnctio
tm̄: imo etiā ſi nō potuit cōi-
care. q2 ſi ꝓpter freneſim non
ꝑmitteret ſe vngi: pōt ligari.
⁊ ſibi violēter dari. Aſtanti-
bus autē infirmo debet credi
ſi ꝑhibēt teſtimoniū ꝙ petie
rit ꝯfeſſionē. ⁊ oñderit ſigna
ꝯtritōis. Si aūt non eſt diu
ꝯfeſſus. vel q2 notori⁹ pecca
tor incurrit ſubito amentiā ⁊

mutitatē vel infirmitatē: nec
ꝑ̄us nec poſt oñdit ſigna cō-
tritionis. nil ei dari deb3: nec
ſacramēta: nec eccl̄iaſtica ſe-
pultura. Si ꝟo nec loq̄lam
amiſit nec amentiā īcurrit: d3
ab eo exigi pura ꝯfeſſio pctō
rū plus ⁊ min⁹ ſm̄ ꝙ patit᷑ tē
pus. Nā ſi eſt in extremis de
ꝑ̄ncipalib⁹ eſt interrogandū
ꝑmaxime inducēdo eū ad cō
tritionē cū ſpe venie. ſ3 ſi nō
eſt ita in extremis ⁊ vellet fa-
cere generalē ꝯfeſſionē de to
ta vita ſua ſicut multi īfirmi
fecerūt: quis nō ſit neceſſari
um de his q̄ rite al̄s ꝯfeſſus
eſt iterare ꝯfeſſionē admittē
da eſt. ⁊ tandē abſolutio im-
pendēda ab omni ſnīa excōi-
catōis. ⁊ ab oī pctō mō ſupra
dicto. in c. ꝑ̄cedenti. ita tm̄ ꝙ
ſi ligatus eēt aliq̄ excōicatio
ne a q̄ ꝯfeſſor extra illō ꝑicu-
lū nō potuiſſet abſoluere: de
bet ei iniungi ꝙ ſi euadat in-
firmitatē: quāciti⁹ cōmode pōt
ꝑ̄ſentet ſe ei ad quē ordinarie
ſpectabat abſolutio illius ex
cōicatōis. al̄s ſi nō faceret re
incideret in eandē excōicati-
onē. extra de ſen. excōi. c. eos
li. vj. Sed ſi erat detent⁹ ali-
quo pctō de caſib⁹ epō reſer-
uatis. non oportet ꝙ iniūgat
ei ꝙ poſt ſanitatē ad epm̄ va

dat ꝑ abſolutõe qꝫ ad illõ nõ
tenet. ſꝫ ſuffic̃ ſibi illa abſolu
tio. Nota tñ ꝙ ſi talis eẽt
vſurarius publicus nõ pt tal'
admitti ad ꝯfeſſiõeꝫ cõioneꝫ
ꝛ ad alia ſacramenta niſi fa-
cta ꝑus cautione de reſtitu-
tiõe vſuraꝝ. vel ꝓmiſſiõe ab
heredibꝫ de hmõi. ꝛ ſi in caſu
ꝙ amiſiſſet ipẽ loq̃lam vl' vſũ
rõnis oñdat poſt ſigna ꝯtriti
onis ſm formã iuris q̃ hr̃ in
c. q̃q̃. ď vſu. li. vj. His pactꝫ
nõ eſt pnĩa ĩfirmo iniũgenda
qꝛ eã facere nõ poſſet ſꝫ inno
teſcẽda. vt ď. xxvj. q. vij. c. ab
infirmis: declarãdo ſibi talẽ
tibi darẽ pnĩam ſi eſſes ſan⁹:
q̃uis deberes facere multo
maiorẽ ſm regulas eccl'ie. ſꝫ
qꝛ nõ potes modo cũ eris ſa
nus facies h̃ vel illõ vl' veni-
es ad me ꝛ tibi dabo. Iſtud
tñ vltimũ nõ videt̃ ſecurũ. qꝛ
raro reuertũt̃ ꝓ pnĩa. Si ṽo
de⁹ alit̃ de te diſponeret. di-
mittas ꝓ aĩa tua tm̃ ꝓ pnĩa.
Põt etiã iniũgi amicis vl' cõ
ſanguineis aliquid ꝓ pnĩa. ſi
vterqꝫ acceptat. ꝛ ſi credat̃ ꝙ
ſatiſfaciens ſit in ſtatu gratie
Sup omnia eñ auiſandus
eſt vt ſi debet aliq̃d alicui: vl'
rõne maleficij vel ꝯtract⁹ vl'
depoſiti: vl' aliter declaret bñ
vt non diſcedat cũ alieno ab
hoc ſeculo: ne in eternũ dãne
tur. Et de reſtitutõe ꝛ legatis
ad pias cauſas ꝓ aĩa ſua ita
diſponat ꝙ cito cogant̃ exe-
cutores expedire: ꝛ non ꝓlon
gare ſicut ſepe ꝛ quotidie fa-
ciunt. ꝙ ſi nollet ſufficienter
diſponere de reſtitutiõe fien-
da non eſt abſoluendus. Ex-
hortandus eſt aũt ad contri-
tionẽ ſimul ꝛ ꝯfidentiam di-
uine miſcõie exemplo latro-
nis ex meritis paſſionis chři
Si aũt haberi nõ poſſit co-
pia ſacerdotis. q̃uis bonuꝫ
ſit haberi in hmõi ꝑiculis in
mari vicꝫ: bello: vel infirmi-
tate vel morte violenta pt lai
co ꝯfiteri. tñ nõ eſt neceſſari
um ꝙ ſi fiat ꝛ q̃s euadat te-
net̃ talis iterũ de illis oĩbus
pctĩs ꝯfiteri. qꝛ nõ habebat il
le claues eccl'ie. Si ṽo infir
mus non eſt in ꝑiculo mortꝫ
ſi habet caſum excõicatiõis
vel peccata reſeruata epiſco-
po: debet ꝯfeſſor ſire vel mit-
tere ad epm̃ ſi poteſt ꝓ auto-
ritate hmõi: tñ modo tali ꝙ
nõ ꝓdat peccatorẽ: niſi ꝑus
ille ſibi dederit licentiã nomi
nandi eũ. Si ṽo infirm⁹ ha-
bet indulgentiam in articulo
mortꝫ a papa. appropinquã-
te morte ſic poteſt fieri abſo-
lutio poſt omnia ſupradicta

pro dicta indulgentia.

Forma abſolutiõis in ar-
ticulo mortis.

m Iſereat᷑ tui ⁊c̃. Auto
ritate dñi nr̃i ieſu chri
⁊ btõꝝ apl'oꝝ Petri
⁊ Pauli. ⁊ dñi nr̃i Pape. N.
⁊ ſctẽ rhomane eccl'ie in hac
pte tibi ꝯceſſa ſpẽaliter ⁊ mi-
hi cõmiſſa. cõcedo ⁊ do tibi
plenariã indulgentiã ⁊ remiſ
ſionẽ oim pctõꝝ tuoꝝ. dẽ quibꝫ
ore ꝯfeſſus es. Nota hic an
melius ſit dicere. de quibꝫ mo
do ꝯfeſſus es. an de quibus
ore ꝯfeſſus es ⁊ corde ꝯtritꝰ
q̃ nõ cõmiſiſti ſub ꝑtextu iſti-
us indulgẽtie inq̃tuꝫ claues
eccl'ie ſe extendũt. q̃ quidẽ ple-
naria indulgẽtia ſit tibi in au
gmentũ ꝟtutis ⁊ grẽ: ⁊ adquiſi
tionis vite eterne. In nomie
patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti
Amen.

Forma abſolutõis ab ex-
cõicatione minori.

e Go te abſoluo a vincu
lo excõicatiõis quam
incurriſti ꝑticipãdo cũ
excõicatis in caſu nõ cõceſſo
in loq̃la: in cibo vel potu et
hmõi: ⁊ reſtituo te ſctis ſacra
mentis eccl'ie. In noie patrꝫ
⁊ filij ⁊ ſpũſſctĩ amen. Nota
ꝟo q̃ i abſolutõe ab excõica-
tiõe maiori debet ꝑmo exigi
iuramẽtũ. vt. ſ. iuret ſtare mã-
datis eccl'ie. q̃. ſ. ei fiẽt ab ab-
ſoluẽte ꝑ tali materia. q̃ facto
imponi ei debẽt mãdata rõ-
nabilia. vt ſatiſfaciat ei queꝫ
leſit vel dãnificauit ſi pt. ſi tñ
ꝑ hmõi eſt excõicatꝰ: ꝑcipue
ei iniungendũ eſt ne amplius
veniat ꝯ illũ canonẽ. vl' ſi fu-
it excõicatus ꝓpter verbera-
tionẽ clerici nõ amplius verbe
ret. Scdo exutis humerꝫ ab
ſoluẽdus debet ꝟberari cuꝫ
virga. dicendo ps. Miſere
mei deus. vel aliũ pſalmũ pe
nitentialẽ ad quẽlibet verſuꝫ
dãdo vnũ ictũ. Poſtea ſubiũ
gat Pr̃ nr̃. Et ne nos. Sal-
uũ fac ſeruũ tuũ ⁊c̃. put pau-
loañ ſupra notatũ eſt. Deus
cui ꝓpriũ eſt miſereri ⁊c̃. tãdẽ
habẽs autoritatem abſoluat
ſic dicendo. Autoritate oipo
tentꝫ dei ⁊c̃. prout ſupra ple-
ne dictũ eſt.

Forma abſolutõis a pctis
excõicatõis minoris.

ſ I teneris aliq̃ vincl'o
excõicatõis vel ꝑtici-
pationis a q̃ poſſum
te abſoluere ego abſoluo te ⁊
reſtituo te ſctis ſacris eccl'ie.
In noie pr̃is ⁊ filij ⁊c̃. Dñs
nr̃ Jeſus chrs te abſoluat. ⁊
ego autoritate q̃ fungor ab-
ſoluo te a pctis tuis. In noie

p̄ris ⁊c̄. Oīa bona q̄ feceris
vel facies. ⁊ q̇cq̇d pateris vel
patieris ſit tibi in remiſſionē
peccatoꝝ tuorū oīm. ⁊ in au-
gmentū gr̄e ⁊ p̄miū vite eter-
ne. Amen.

Forma ſacramenti bapti
ſmatis.

Go te baptizo. In noīe
e p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti
amē. Tho. in. iiij. ego ⁊
amē nō ſūt ď ſuba ſacri: tū di
ci dn̄t ex ſtatuto ⁊ ꝯſuetudīe
eccl'ie. Sꝫ ſi dubitaꝛ. ſi es ba
ptizatus nō te rebaptizo. Si
nō es baptizatꝰ ego te bapti-
zo. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſ
ſancti. Amen.

Forma ꝯfirmationis ſeu
chriſmatis dande p̄ ep̄m.

Onſigno te ſig̊ crucꝫ
c ⁊ chriſmo te chriſma-
te ſalutis. In noīe pa-
tris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti amen.
In frōte detur. ⁊ cū chriſma
te conſecrata ab ep̄o. Tho.
in quarto.

Abſolutio a pc̄tis.

Go abſoluo te a pec-
e catis tuis In noīe pa
tris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti
amē. oīa ꝓo alia ſunt ad bn̄ eē
Thomas.

Forma extreme vnctiōis.
⁊ p̄mo ad oculos.

p Er iſtam ſctām vncti
onē ⁊ ſuā p̄ijſſimā miſericor-
diā parcat tibi dn̄s quicq̇d p̄
viſum deliq̇ſti. ſc̄m ordinē fra
trū p̄dicatoꝝ: vel ſic ſc̄m cleri
cos ſeculares. q̇cquid vicio-
rū oculo deliquiſti. Inungo
oculos tuos iſto oleo ſancti-
ficato. In noīe p̄ris ⁊c̄. Tho.
in. iiij. ſed ſeruanda eſt p̄oꝛ. ſ.
Gregoriana. Et fiēda eſt vn
ctio in ſex locis corpis ad mi
nus. Primo in vtriſqꝫ oculis
dicēdo. vt ſ̄. Scd̄o ī vtriſqꝫ
auribꝫ. dicēdo. p̄ iſtā ⁊c̄. vt ſu
pra ad illō. q̇cquid. ⁊ exinde
ſic deliq̇ſti p̄ auditū. vel auri
um vicio deliquiſti. Tertio ī
naribus dicendo. per iſtam.
⁊c̄. quicquid deliq̇ſti p̄ odo-
ratum. vel narium vicio deli
quiſti. Quarto in oꝛe clauſo
dicendo. per iſtam ⁊c̄. quic-
quid per guſtum deliquiſti.
vel quicq̇d oris vicio deliq̇-
ſti. Quinto in vtriſqꝫ manibꝫ
ab intra in palmis. dicendo.
Per iſtam ſanctam ⁊c̄. quic-
quid deliquiſti per tactum.
vel tactus vicio. Sexto in
pedibus ambobus in parte
ſup̄iori dicendo. p̄ iſtā ⁊c̄. q̇c-
q̇d deliq̇ſti p̄ greſſum vł īceſ-
ſum vel receſſum vel taliū vi
cio deliq̇ſti. Clerici ſeculares
addūt ſeptimū ad lūbos q̄ fi
eri debet vbi eſt ꝯſuetudo: ſ.

cet nõ vtat ordo p̄dicatorꝝ er-
ga frẽs: ⁊ fit in renibꝰ, dicẽdo
ꝑ iſtã ⁊c̃. q̇cq̇d lumborꝝ vel ꝑ
carnis viciũ deliquiſti. ⁊ duz
fiunt vnctões dicant̃ hec ver
ba ſemel tm̃.

Forma cõſecrationis cor
poris chriſti.

Ec eſt ſm Tho .i. iiij.
b Hoc eſt em̃ corpꝰ meũ
ei tñ nõ eſt de ſubſtãtia
cõſecrationis: nihilominus
tñ nõ debz omitti: al's pecca
ret mortaliter.

Forma ꝯſecratõis ſãguis
Ic eſt em̃ calix ſangui
b nis mei noui ⁊ eterni
teſtamẽti. myſteriũ fi-
dei q̇ ꝓ vobis ⁊ ꝓ multꝭ effun
det̃ in remiſſionẽ peccatorũ.
Omnia em̃ verba hec ſũt de
ſuba ꝯſecratiõis p̄ter em̃ ſm
Thomam.

Forma ordinũ in p̄mo.
Vi cũ ſint ſeptem ſm
q Tho. q̇libet hꝫ formã
ſuã. Sciendũ eſt ſm
Tho. in. iiij. ꝙ tũc imprimit̃
character ſeu recipit̃ ordo cũ
porrectũ inſtrumentũ illius
ordinis tanq̃ materiam ab
ep̃o dicente formã illius or-
dinis tangit manũ ordinan-
tis ad illũ ordinem.

Forma oſtiarij.
Lis qui ordinant̃ ad
hunc ordinẽ tradit ep̃us cla-
ues eccl'ie dicens. Sic agite
q̄ſi reddituri deo rõnem pro
his rebꝰ q̄ his clauibꝰ reclu-
duntur. Archidiaconus ve-
ro oſtium eccleſie facit illos
tangere

Forma lectoratus
Vic tradit ep̃us codi
b cẽ de quo lecturꝰ ver-
ba ſicut ꝓphete. vt miſ
ſale vl' ep̄laꝝ librũ dicẽs. Ac
cipite ⁊ eſtote ꝟbi dei lecto-
res habituri ſi fideliter ⁊ de-
uote impleueritꝭ officiũ vr̃m
partẽ cũ his q̇ verbuz dei ab
initio miniſtrauerũt.

Forma exorciſtatus
Vic tradit ep̃s libel-
b lũ in q̇ ſcripti ſunt ex-
orciſmi. vel illũ vbi ex
orcizat̃ aqua b̃ndicta: vel ali-
um dicens. Accipite ⁊ cõmẽ
date memorie. ⁊ habetote po
teſtatẽ imponẽdi manus ſuꝑ
energumios ſiue baptizatos
ſiue cathecuminos.

Forma accholytatus
Vic tradit ep̃s cero-
b ferariũ. i. candelabrũ
dicẽs. Accipite cero-
ferariũ cũ cereo. ⁊ ſciatꝭ vos
ad accendenda luminaria ec
cleſie mancipatos. Accipiat
etiã vrceolũ vacuũ ab archi-
diacono dicente ep̃o. Accipi

te vrceolū ad effūdēdū vinū
τ aquā in eucharistiā ſangui
nis christi.

Forma ſubdiaconatus.

h Hic dat̄ calix vacuus
cū patena ab epō τ vr
ceol⁹ cū aq̄: a manili .i.
bacili τ manutergio ab archi
diacono dicēte. Uidete cui⁹
miniſteriū vobis tradit̄ τ iō
ſi vſqꝫ nūc fuiſtis tardi ad ec
cleſiā: ammodo debetis eē aſ
ſidui. Si vſqꝫ nūc fuiſt[is] ſom
nolēti: ammodo vigiles. Si
vſqꝫ nūc ebrioſi ammō ſobrij
Si vſqꝫ nūc īhoneſti: ammō
caſti. Oblatiōes q̄ veniūt ī al
tari panes ꝓpoſitiōis appel
lant̄: de ipis oblatiōib[us] tātū
dꝫ poni in altari q̄ntū poſſit
ꝑplo ſufficere: ne aliq̄d putri
dū in ſacrario remaneat. Pal
le vo q̄ ſūt in ſubſtratoria al
taris in alio vaſe debēt laua
ri. In alio corpales et palle.
Ubi aūt corpales lote fuerīt
nullum aliud linteamē ibidē
debet lauari. Ipa aūt aq̄ dꝫ ī
baptiſtergio mergi. Iō ad
moneo vt vos exhibeatis ita
vt deo placere poſſitis.

Forma diaconatus.

h Hic tradit epſ librū
euāgelioꝝ dicēs. Ac
cipite ptātem legendi
euangeliū in eccl'ia dei tam ꝓ
viuis q̄ꝫ ꝓ defūctis. In noīe
dn̄i amen. Itē epſ ponit ma
nū ſup caput ei⁹ dicēs. Emit
te in eū queſum⁹ ſpm̄ſanctū
τc. Itē dat ei ſtolā dicēs. Ac
cipite ſtolā: vt patet in ponti
ficali. In datione tātū euāge
lioꝝ libri ſm Tho. character
imprimitur.

Forma p̄ſbyteratus.

h Hic epſ tradit calicē
cū patena p̄parata .i.
cū vino in calice τ ho
ſtia in patena: al's non recipe
ret characterē ſm Tho. ſi n̄
eſſet p̄parata dicēs. Accipi
te poteſtatē offerre ſacrificiū
deo miſſamqꝫ celebrare tam
ꝓ viuis q̄ꝫ pro defunctis. In
nomine dn̄i amē. Itē ab epō
imponit̄ man⁹ ſup ordinan
dū: τ oēs ſacerdotes cum eo
ibi p̄ſentes dicente ipſo epō.
Orem⁹ dilectiſſimi domī τc.
vt in pontificali. Petrus de
tharantaſia dixit q in īpoſi
tiōe manuū imp̄mat̄ charact
Primū tn̄ veri⁹ ē τ cōmuni⁹
ſm Tho. ſ. in porrectiōe cali
cis p̄parati. Item inungunt̄
manus ſacerdot[is] cū ordinat̄
ab epō dicēte Cōſecrare τ ſā
ctificare τc. Itē aptat ſibi ſto
lā ſup hūeros dicens. Acci
pite iugū dn̄i τc. Itē veſtit eū
cum caſula .i. planeta dicens.

ergo ꝙ ſi ꝑmū fuerit omiſſuꝫ
idē porrectio calic̄ꝫ ꝑpati to
tū dꝫ iterari q̄ſi nihil ſit factū
Si ṽo iſtud fuerit obſ̄uatū
⁊ aliq̄d de ꝑdict̄ꝫ alijs fuerit
omiſſū: nullo mō debꝫ itera-
ri ordinatio. ſꝫ qđ omiſſū eſt
dꝫ ſuppleri ab epo ī alia ordi
natōe: ⁊ interim nō celebret.

Forma ſacr̄i mr̄imonij

n Non eſt determinata.
Eſt aūt forma illa ex
ꝑſſio ꝯſenſꝰ per ver
ba vniꝰ in alterū coniugū. vt
accipio te ī vxorē. vel accipio
te in virū. vel cum interrogat̄
Si vult talē in vxorē vel viꝝ
Et rn̄det ꝙ ſic. vel ſi loqui nō
pōt ꝑ ſcripturā vel alia ſigna
exprimentia cōſenſum

Finit tertia pars libri ſcđi
⁊ ꝑ cōſequēs totꝰ tractatꝰ ſi-
ue ſūmula de cōfeſſione cum
interrogationibꝫ fiendis re-
uerēdiſſimi patris Antonini
Florentini archiepi.

Incipit liber

tertius ꝑſentis tractatꝰ de re
ſtitutionibꝫ. Et primo de reſti
tutionibꝫ in genere in q̄ ponū
tur viginti manꝰ rapientium
quaꝝ q̄libet habꝫ q̄nqꝫ digi-
tos ſeu modos. et ſic ſunt cen
tūm modi in quibꝫ fit reſtitu
tio vl' erogatio: vt pꝫ in ſecū
da parte ſūme. ti. ij.

E prima

d manu feneratoria poteſt intelli-
gi illud quod ha
bet Apoca. xvij. Uidi mulie
rem ſedentē ſup beſtiā cocci-
neā. i. diabolū habentē ī ma
nu eius poculū aureū. Hec
mulier ē cupiditas: que ī ma-
nu. i. in ope vſure habꝫ diuiti
as quas ſitit. ſed nō extiguit̄
eiꝰ ſitis: ſed ſolū delectat̄ ī vi-
dendo. Hec aūt habet quin-
qꝫ modos ſicut manꝰ habet
quinqꝫ digitos Et primꝰ eſt
in pignoribꝫ. qn̄. ſ. q̄s ꝑ mu-
tuo alteri facto recipit pignꝰ
ab eo rei mobilis vt veſtimē
tum ſeu lucrum equi ſeu hu-
iuſmodi: aut immobilis: vt
poſſeſſioneꝫ ex qua capit fru
ctū ſiue lucrum nō cōputans
cum. ſ. quis depōit pecuniā
in ſortē: qđ vſura eſt niſi ī ca-
ſu cū gener a ſocero q̄uſqꝫ ha
beat ab eo dotes ſuſtinēs o-
nera mr̄imonij accipit ab eo
poſſeſſiōꝫ ī pignꝰ. extra đ vſu.
c. ſalubrit̄. Et đ h̄ diffuſe ī. ij.
ꝑte ſū. ti. j. c. vj. Scđs digi
tꝰ ſeu modꝰ eſt in depoſitōibꝫ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cū ſcꝫ q̄s ꝺponit pecuniā apꝺ
mercatorē vl̓ cāpſorē vt vtat̄
ea: ſaluo tm̄ capitali ſuo ⁊ cū i-
tentiōe ꝑncipal̓r aliq̄d ꝑcipi
endi vltra ſortē nulla tm̄ facta
pactiōe ſup h̄: etiaꝫ vſura eſt.
xiiij. q. iij. ſi feneraueris: ⁊ ꝺ h̄
in. ij. pte ſūme. ti. j. Tertius
modꝰ in emptiōibꝫ ⁊ venditi
quibꝫcū. ſcꝫ vēdit̄ merces vl
tra iuſtū p̄ciū rōe dilationis
tpis i ſoluēdo p̄ciū: ⁊ h̄ niſi rē
illā intēdebat ſuare i futurū
qn̄ tātū q̄ntū vēdit vl̓ plꝰ ſpe-
rabat valiturā. Sil̓r qn̄ emit
rē minꝰ iuſto p̄cio: eo ꝙ ātici-
pat tps ſolutōis p̄cij an̄q̄ꝫ reci
piat mercē: vtputa tpe veris
triticū recolligendū. Et h̄ niſi
dubiū eſſet vtrū plus minuſ
ve ſit res illa valitura: ꝺ h̄ ex-
tra de vſuris. c. in ciuitate. et
c. nauigāti. Et de h̄ diffuſe in
ij. pte ſūme. ti. j. c. viij. Quar
tus in cāpſiōibꝫ et fictis aſſe-
curatiōibꝫ: vt in cābijs q̄ di-
cunt̄ p venetias: ⁊ cābijs que
fiūt in rhomana curia p bull̓
q̄ ſt̄ vere mutua cū vſura ⁊ cū
ipemet ſit ſatiſdator ſimulatꝰ
⁊ verus mutuator ē. ar. xiiij.
q. iij. c. plerīqꝫ. Et de h̄ i. ij. pte
ſūme. ti. j. c. vij. Quintꝰ i mu-
tuis cū exp̄ſſis lucri pactiōi
bus ſiue i pecūia ſiue in opibꝫ
ſiue in alijs que p̄cio poſſunt

eſtimari. ar. xiiij. q. iij. c. putāt
⁊ de hoc in. ij. pte ſūme. ti. j. c.
vij. Manus raptoria eſt q̄
manifeſte rapit aliēa. De ma
nu violenta. i. raptoria eripit
pauperē. ſ. deus. Tobie. xv.
Et habet quinqꝫ digitos ſeu
modos. Primꝰ ꝯſiſtit i vſur-
patis dominijs ciuitatuꝫ: ca-
ſtrorū ⁊ villarū: ex q̄bꝫ omne
emolimētū qꝺ inde ꝑcipit ra
pina eſt. Secūdus eſt in tal
lijs iniuſtꝭ. qn̄. ſ. dn̄s ciuitatꝭ
iponit collectas vltra debitū
ꝯſuetudis vl̓ ſtatuti: ſuitia i-
debita opariorū exigit ⁊ non
ſoluit eis de labore: vel ſi ciui
tas eſt libera qn̄ nō p rapta i-
ponūt ciuibꝫ: ſꝫ nimis aliq̄s
ḡuant. Tertiꝰ ē in pedagijs
⁊ gabellis illicitis. qn̄. ſ. ipo-
nūt dn̄i terrarū vel ciues no-
ua pedagia ſine lnīa ꝑncipis
vel etiā ſi antiq̄ta vel noua cū
lnīa nō ſeruant vias ſuas cuꝫ
tamen poſſent. Quartus in
latrocinijs terreſtribus l̓ ma
ritimis vl̓ piratis: qui diſcur
runt p mare p̄dando: ex nau
fragio etiam in mare ꝓiecta ſi
bi accipere ad rapinam perti
net. Vel etiam de rep̄ſſalijs
illicitis: ꝺ q̄bꝫ in tertia pte. ti.
iij. c. iij. ⁊. iiij. Quintus in ꝑ
ſonis capiēdis ⁊ vēdēdis q̄ li
bere ſūt ſeu chr̄iane: nā ⁊ ſi pa

gani vel ſaraceni capti ĩ bel-
lo iuſto efficiant̃ ſerui capiẽ-
tiũ. vñ ⁊ vẽdi pñt vt ſerui ⁊ e-
mi: nõ tñ chr̃iani. debẽt ergo
iſta reſtitui ſi pñt: vt dic̃ Au-
gu. xiiij. q. vj. c. ſi res. De his
habes in ſcda pte ſũme. tit̃. j.
Manꝰ furatoria eſt cũ q̇s ac
cipit occulte aliena neſciente
dño. Apocalip. Qui furaba
tur iã nõ furet̃ ſed magꝭ opet̃
manibꝫ ſuis. Fur videt̃ opa-
ri manibꝫ alienis inq̃ntũ ac-
cipit lucrũ de manibꝫ alienis
Et hec manꝰ hꝫ q̇nqꝫ digitos
Primꝰ eſt in inuẽtoꝝ detẽti
one. qñ. ſ. q̇s res alteriꝰ ĩuen-
tas q̃ nõ habet̃ p derelicto ſi-
bi retinet. xiiij. q. iiij. c. ſi q̇d. ⁊
de hoc habes i. ij. pte ſũ. ti. j.
c. xv. Scd̃s eſt in illicita p-
ſcptõe: qñ. ſ. q̇s p̃ſcribit alie-
na mala fide: ſciẽs. ſ. illa eſſe
aliẽa. nec aliq̃ iuſto titulo ha
buiſſe. ca. poſſeſſoꝛ. de reg. iu
ris. in. vj. de hoc habes i. ij. p-
te ſũme. ti. j. c. xv. Tertiꝰ eſt
ĩ rei pignoꝛate: cõmodate vl̃
depoſite vſu. ſ. qñ dñs rei nõ
ↄſentit. ⁊ tenet̃ de vtilitate in
de habita. ⁊ ſi amitterꝫ ex cul
pa ſua tenet̃ reddere. Ray. de
hoc in ſcda pte ſumme. ti. j.
Quartꝰ ĩ occulta reꝝ vſur
patõe: ſiue hoc fiat a filijs de
rebꝫ parẽtũ. ſiue ab vxoꝛe d̃ re
bꝰ viri ĩpo neſciẽte ſiue a ſer-
uis de rebꝫ dñoꝝ ſuoꝝ a diſ-
penſatoꝛibꝫ de rebꝫ patrono
rum ſuoꝝ. ſiue a diſcipul̃ de
rebꝫ magr̃oꝝ ſuoꝝ. ſiue ab ex
traneis de rebꝫ alioꝝ. Etiã ſi
hoc facerẽt dãdo inde eleoſy
nas paupibꝫ niſi in extrema
neceſſitate ↄſtitutꝭ. xiiij. q. iiij
c. foꝛte. de hoc ĩ ſcda pte ti. j.
p totũ. Quintꝰ ĩ religioſa ap
pꝛopatõe. qñ. ſ. religioſus ali
quid recipit vl̃ neſciẽte p̃lato
ſuo. vel alteri dat ꝓpinq̃ vl̃ ex
traneo. vl̃ cũ occultat. ⁊ vt p
pꝛia retiet acq̇ſita p eũ: vl̃ da-
ta ñ patꝰ ſupioꝛi libere aſſiḡ-
re. xij. q. j. c. nõ dicatis. ⁊ d̃ h̃
habes ĩ. iij. pte. Manꝰ bella
toꝛia eſt vbi. ſ. rapiũt̃ furta et
rapie ⁊ ſacrilegia. Manũ ſu
am miſit hoſtꝭ. ſ. bellãdo ad
oĩa deſiderabilia. Threno. j.
Deſiderabilia aũt ſũt blada
pecũie: edificia: vaſa aurea
templi: et alia oꝛnãtia ĩpm tẽ
plũ. ad qd̃ miſit manũ exerci-
tꝰ Nabuchodonoſoꝛ bellãs
ↄ hierl̃ymã rapiẽdo ⁊ deſtru
endo. ⁊ hec manꝰ habꝫ quiqꝫ
digitos ſeu modos. vicꝫ.
Primꝰ eſt cũ dñs vel cõmũi-
tas aliq̃ aſſumit iniuſtũ bellũ
Nã q̇ ad h̃ ↄcurrũt adiuuan
do: cõſulẽdo: coopando: de
omnibꝫ dãnis illatis aduer-

ſarijs.etiamſi nihil pueniret
ad eos tenet ſatiſfacere.xxiij
q.v.c.nõ ſane.in fi. Scõus
eſt ꝙ tenet de oibꝫ dãnis ⁊ ex
penſis quas patiunt ſubditi
ſuiq̃ inuoluntarij ſunt ⁊ coa-
cti.nã vltra expenſas q̃s faci
unt aliq̃n ab aduerſarijs de-
bellant:⁊ capiunt ipi ⁊ bona
eoꝶ.Vari9 eſt em̃ belli euen-
tus.vt c.ſi culpa.extra de in-
iur.⁊ dã.dato.Terti9 eſt qꝛ q̃
habet iniuſtũ bellũ ea q̃ capit
⁊ deſtruit.vl' h̄ facere pmittit
ſuis.ſic cõiter faciũt ſatiſface
re tenet.xxiij.q.j.c.militare.
bona ãt capta iuſte ab inimi-
cis q̃ dñt ꝯdiuidi occultãdo
⁊ retinẽdo ſibi furat.xxiij.q.
v.c.dicat.Quartus eſt cum
iuſte bellãs rapit bona eccl'ia
rũ nõ icaſtellatarũ.aut bona
clericoꝶ ꝯrie partis.vel etiã
viatores pegrinos ⁊ alios i-
nocentes.diſ.lxxxvj.c.ſingu
lis.Quintus eſt qñ habens
iuſtũ bellũ ex ſua iertia ⁊ craſ
ſa negligẽtia nõ defendit ſu-
os cũ poſſet.⁊ pcipue cũ eſt
ꝯductus mercede ad bellan-
dũ.⁊ ſil'r cũ poſſet ꝺbellare i-
micoſ.⁊ ſic facere finẽ guerre
vt pl9 lucret ex duratõe prelij
vel qꝛ corruptus ab aduerſa
rijs nõ fideliter gerit negoci
um tenet.extra ꝺ iniur.⁊ dã.
dato.c.ſi culpa.⁊ de his oibꝫ
habes in.iij.pte titu.iiij.c.ꝺ
bello.Man9 dãnificatoria.
Dicit Prouerb.xvj.Si ma
nus ad manũ fuerit non erit
innocens manus.vt qñ vna
man9 nõ ſufficit ad vnũ op9
alia iuuat.ſic aliq̃n ſi vn9 nõ
ſufficeret ad rapiendũ vel fu-
randũ vel dãnificandũ aliũ.⁊
tũc adhibet adiutoriũ alter.
⁊ hec eſt man9 ad manũ adiũ-
cta.⁊ talis q̃uis nõ ſit pnci-
palis vel nil pueniat de rapi
na vel damno ad eũ tñ tenet
Et qꝛ nõ eſt innocẽs ſed i cã.
Et hec habet q̃nqꝫ digitos.q̃
ꝯtinent in h̄ v̄ſu.Juſſio ꝯſi-
liũ ꝯſenſus palpo recurſus.
Primus eſt cũ q̃s mãdat fie-
ri rapinã:furtũ:vſurã vl' aliꝺ
dãnũ.⁊ ex hoc ſequit effect9
dãni.qꝺ al's nõ fuiſſet factuꝫ
talis tenet inſolidũ etiãſi nil
puenit ad eũ.Sic ⁊ tutor cu
rator ⁊ pcurator ⁊ factor q̃ p
pupillis vel p alijs faciũt cõ
tractus vſurarios tenet.ſi il-
li p quibꝫ fecerunt nõ ſatiſfa
ciant cum ſint pncipaliores.
Scõs qñ ꝯſuluit ita ꝙ ex
illo ſequit damnũ qꝺ alias ñ
fuiſſet factũ:talis etiaꝫ tenet
inſolidũ.etiã ſi nil puenit ad
eum.Si aũt fuiſſet factũ eti
am ſine illo cõſilio.⁊ aliquid

n

plus factũ eſt, ad illud plus
tenet. Inno. ⁊ Hoſtiẽ. Ter-
tius eſt ꝯſenſus .i. coopatio
nis, non mentis tm̄. puta qñ
vnus vel plures faciũt aliqđ
furtũ vel dãnũ ſil'r: ita ꝙ vnus
nõ faceret ſine altero, tenet q̊
libet inſolidũ: ſecus cũ etiã ſi
ne illo factũ fuiſſʒ, tñ cũ aliꝭ
ſe reppit ad dãnificãdũ, tunc
em̄ tenet ſolũ đ damno illa-
to p eũ q̊ etiam eſt mediator
ſciẽter alicuius ꝯctus frau-
dulenti vt ſenſales tenent ta-
les de dãnis. Quartus ẽ pal
po, .i. cũ q̊s adulando ſeu lau-
dando aliquem de furto vel
de damno ſcilicet ꝙ ſit ſtre-
nuus, ⁊ ex hoc inducit eũ ad
faciendũ malũ q̊ al's nõ feciſ-
ſet, ⁊ idẽ ſi detrahẽdo euʒ ad
hoc inducit. Quintus eſt re-
curſus .i. cum q̊s receptat fu
res ⁊ damnificantes ⁊ ex hoc
ſequunt dãna, vel etiã raptaʒ
rẽ cũ querit, ⁊ ipe occultat p-
pter qđ nõ põt recupare. Of
ficialis etiã q̊ pt ſine ſue pſo-
ne picl'o obſtare ne fiat dãnũ
vel rapina vel manifeſtare fu
res ⁊ ablata ⁊ nõ facit tenet.
hoc Tho. Albertus. Pe. Ri
char. in .iiij. diſ. xv. Innocen.
Ray. ⁊ Guil'. De his in .ij. p-
te ſũme. ti. j. c. xij. Man⁹
participatoria, ſcʒ de re fura-
ta vel vſuraria, ⁊ de hoc põt
intelligi illud Jone .iij. Rece
dat vnuſq̊ſqꝫ ab iniq̊tate q̄ in
manu ſua eſt. Et hec habet
q̊nqꝫ digitos. Primus eſt
pticipando de hmõi p dona
tionẽ, talis em̄ cui donat cuʒ
hoc ſcit dʒ reddere dño eius
rem ablatã, donũ aũt datum
ab vſurario cũ oĩa bona ſua
ſint obnoxia reſtitutiõi, tene
tur etiã reddere vl' ſibi vl' his
potius q̊bꝫ vſurarius habet
reſtituere. Scđs eſt p vi-
citatiõem. Familia ei rapto
ris vel vſurarij: vel vxor: vel
filij q̊ nõ hñt niſi de rapinis:
vl' vſuris tenent ſatiſfacere đ
ꝯſumptis, ſed habẽdo etiaʒ
alia bona comedẽdo vl' vtẽ-
do rebꝫ male ablatis in pⁱma
ſpecie tenet de eo qđ ꝯſumit
Ray. Tertius eſt p dotati
onẽ. filia em̄ q̄ dotat p euʒ q̊
nõ hʒ niſi de vſuris, vl' alias
male ablatis maritus q̊ hoc
nouit nõ pt recipe dotẽ, ⁊ re-
ceptã tenet reſtituere credi-
toribꝫ ſoceri. ⁊ ipa etiaʒ filia
mortuo marito tenet reſtitu
ere dotes. Ray. De h̄ in .ij. p
te ſũme. ti. j. c. xij. Quart⁹
eſt pticipãdo đ re rapta vl' fu
rata p emptõem. q̊ ei emit ta
lia ſciẽter vel ignorãtia facti
craſſa tenet reſtituere cũ iue

nit dñm rei vl' paupib⁹ eroga
re ſi illũ ignorat. Si etiã ta-
lia emit ꝓbabiliter eſtimans
eẽ venditoris, poſtea ſciens
fuiſſe ablata tenet nihilomi-
nus dño reddere ſi cogſcit. l'
paupib⁹ rẽ vl' ꝑciũ erogare ſi
nõ inuenit. Ray. ⁊ de hoc in
ij. ꝑte ſũme. titu. j. Quint⁹
ꝑ legatũ vel hereditatiõem.
Intelligit ei hereditas dedu
cto ere alieno. Heres ḡ vl' le
gatarius ei⁹ cuius bona ſunt
obnoxia reſtitutõi, vel ex con
tractu, vl' ex q̄ſi maleficio fur
ti: fraudis ⁊ vſure. ⁊ hmõi. vl'
quaſi oĩa tenet reſtituere de
tali hereditate vel legato. ex
tra de vſuris. ca. Michael.
Manus ſacrilega vicȝ vſur
patio circa ſacra ⁊ eccl'iaſtica
Job. xv. Tetẽdit aduerſ⁹ de-
um manũ. ſcȝ ſacrilegã. Hec
eſt manus ſacrilegi Nicha-
noris quã extendit ꝯtra tem
plũ dei, cõminatus ipm fun-
ditus deſtruere. ſȝ ipo occiſo
ſuſpẽſa ẽ ligua a Juda Ma
chabeo ꝯtra tẽplũ. vt habet
ij. Machab. xv. ⁊ hec habet
q̄nqȝ digitos. Primus eſt
cũ auferunt ſacra vt calices
⁊ paramẽta: cruces: reliquie
⁊ alia hmõi. Scõs eſt qñ au
ferunt aliq̄: ⁊ ſi nõ ſacra tñ ð
loco ſacro: vt in eccl'ia. et de
vtroqȝ. xvij. q. iiij. c. q̄ſquis.
Tertius eſt qñ fit incendiuȝ
vel effractio in loco ſacro. i.
iniurioſe. tenet etiã ſatiſface
re. vel etiã inferunt alia dãna
eccl'ijs vl' ꝑſonis eccl'iaſticis
vt exigẽdo gabellas ⁊ peda-
gia. extra de cẽſi. c. q̄ꝗ. in. vj
aut iponẽdo collectas. extra
de iniur. ⁊ dã. da. c. aduerſus
aut faciẽdo repſſalias ꝯ ꝑſo-
nas eccl'iaſticas. c. ⁊ ſi pigno
ratiões. extra ð iniur. Quar-
tus eſt cũ clerici male tractãt
bona eccl'iaꝝ dilapidãdo ĩde
bite: alienãdo ĩ põpas ⁊ laſci
uias expẽdẽdo: ꝯſanguineos
ditãdo. xij. q. ij. c. null⁹. ⁊ bo-
na debita paupib⁹ vl' clericis
vel repationi eccl'ie ſubtrahẽ
do dȝ reſtituere. Quint⁹ cuȝ
ſubtrahũt legata facta eccle-
ſijs. xiij. q. ij. c. q̄ oblatões. vl'
nõ ſoluunt decime vbi ꝯſue
uerũt ſolui. vel cũ nõ eſt legi-
time in beneficio cõſtitutus.
ſed ꝑ intruſionem vel ꝑ ſimo
niam. vel habet aliqð impe-
dimentũ irregularitatꝭ. tene-
tur em̃ fructus ꝑceptos reſti
tuere. de regu. iur. lib. vj. De
his in. ij. ꝑte ſumme. titulo. j.
Manus iniuſte iudicatoria
Beatus q̄ excutit manus ſu
as ab om̄i munere Eſaie. xx-
xiij. ſ. obſequij pecunie ⁊ lau

dis, ꝑ munera em̃ freq̄nter ꝑ
uertit̃ iudiciũ. ⁊ hec manꝰ hꝫ
q̈nqꝫ digitos. Primꝰ ē qñ
iudex ſeu q̈cunqꝫ official' dat
iniuſtam ſñiam ex certa ſciã q̈
cunqꝫ d̃ cauſa. ſiue odio ſiue
amore: ſiue corruptõe pecũie
⁊ talis tenet̃ de oĩ dãno ⁊ in-
tereſſe ꝑti leſe. Ray. xj. q. iij.
c. quattuor. Scd̃s eſt qñ ex
ignorãtia craſſa ꝓfert iniuſtã
ſñiam. nõ em̃ debebat ſe po-
nere ad id ad qd̃ nõ erat ido
neus cũ ꝑiculo alterius: ſecꝰ
ſi deceptus ꝯſilio aſſeſſorꝫ q̈
putabat̃ idoneus ex malicia
vl' ex ignorantia craſſa male
ꝯſulẽtis. tũc tenebit̃ aſſeſſor
ꝑti de expẽſis ſm̃ Ray. Ter-
tius eſt qñ ex notabili negli-
gẽtia ꝓtulit iniuſtã ſñiam: pu
ta qꝛ noluit laborare ad legẽ
dum in libris qd̃ potuiſſet ĩ-
uenire. ⁊ videt̃ etiaꝫ teneri. vt
c. ſi culpa. extra d̃ iniur̃. Quar
tus qñ accipit pecuniã ꝑ iu-
dicando vel nõ iudicãdo aut
bene aut male. Ray. etiã talẽ
pecuniã ſibi retinere nõ põt.
ſꝫ pauꝑibꝫ dare vl' reddere dã
ti. Quintus cũ nõ vult iu-
dicare ⁊ dare ſñiam ꝑut ꝑt et
dꝫ. ne diſpliceat hñti iniuſti-
ciã: aut vt damnificet ius ha
bentẽ. ⁊ tal' tenet̃ ſi ꝑs poſtea
amittat iuſtã cauſam. vel ſi

remittat penas vel diminuat
iniuſte cũ nõ poſſet tenet̃ cõi
tati. ſi auxerit penã iniuſte te
net̃ ei q̈ ſoluit. Tho. ⁊ Ray.
De his in. ij. ꝑte ſũme ti. j. c.
xix. Manus in iudicio in-
iuſte aſſiſtoria. De hoc. Ne
iunges manũ tuã vt ꝓ impio
dicas falſũ teſtimoniũ. Exo.
xxiij. ⁊ Eſa. xxj. Erui te opp̄ſ
ſum de manu calũniantiũ. Et
hec habꝫ q̈nqꝫ digitos ſm̃ q̄
q̈nqꝫ genera hoĩm ibi cõcur-
rũt. ſ. aduocatꝰ: iuriſcõſultus
actor ⁊ ꝓcurator: teſtis ⁊ reus
Primus ḡ eſt aduocatꝰ q̈
ſi ſciẽter aſſumit ad defenſan
dũ ĩiuſtã cãm obtinẽs victo-
riã cauſe. de omĩ dãno tenet̃
aduerſario ſi clientulꝰ nõ ſa-
tiſfecit. Tho. ij. ij. q. lxxj. Si
vero nõ obtinet tenet̃ cliẽtu-
lo de expenſis qñ vicꝫ dixit ſi
bi cauſam eſſe iuſtam. cũ al's
ille nõ litigaſſet. Sed ſi aſſu
mit cãm iuſtã ⁊ ex craſſa igrã
tia vel notabili negligẽtia: ꝑ-
dit. videt̃ teneri clientulo de
dãno ſuo. c. ſi culpa. extra de
iniur̃. ⁊ dã. Scd̃s iuriſcõ
ſultus ſi ſciẽter p̄ſtat maluꝫ
ꝯſiliũ vel fraudulentũ. vnde
ius habẽs ꝑdit cauſam. ſiue
ſit ille cui ꝯſulit ſiue alter te-
net̃ de damnis inde ſecutꝭ. ſi
ꝓo fideliter ꝯſulit vt ſcit non

teneť. vt. c. nemo ex ꝯſilio. de
reg. iurꝭ. li. vj. Tertiꝰ eſt a-
ctoꝛ ꝛ ꝓcuratoꝛ ꝗ accuſat ali-
quē falſo crimine vel petit i-
debitū ſciēter teneť de oī da-
mno qḋ inde recipit etiā ad-
uerſarius ꝺ expenſis. Tho.
ij. ij. q. lxviij. Quartus eſt re
us ſi negat veritatē de q̄ iuri
dice interrogať negādo inde
bitū pecunie teneť actoꝛi. ne-
gando aūt crimen vnde ſeq̄ť
accuſatoꝛi moꝛs vel mutila-
tio vel alia pena. vel fatigan
do ſcienter appellationibus
vel dilationibꝫ teneť ad arbi-
triū boni viri. Quintꝰ teſtꝭ
ſi ex falſo teſtimonio eiꝰ ſciē-
ter facto actoꝛ vel reus incur
rūt aliqḋ damnū iniuſte tene
tur talis inſolidū. extra ꝺ in-
iuř. c. ſi culpa. ꝛ ſi accipit pe-
cuniaꝫ ꝓ teſtimonio ferendo
etiā vere teneť illā paupibꝫ e-
rogare. xiiij. q. v. c. nō ſane. ꝛ
de his oībꝫ in. ij. pte ſū. ti. j. c.
xix. Manus fraudatoꝛia
Job. xxxj. In manibꝫ meis
non adheſit macula ſcꝫ frau-
dis. Et hec hꝫ q̄nqꝫ digitos
ſeu modos. Primꝰ eſt i re
ruꝫ q̄ditate. dum. ſ. vna ſuba
vendiť ꝓ alia. vt vinū limpha
tū ꝓ puro. Aurū vel argētuꝫ
alchimiatū ꝓ puro ꝛ hmōi.
Scḋs eſt in q̄ntitate. vt cuꝫ

danť diminute mēſure vľ pō
dera. puta vncie. xj. ꝓ libra. ꝟľ
in vaſis de vino: oleo tritico
ꝛ hmōi. vel in cannis de pā-
no laneo lineo ꝛ hmōi. Terti
us eſt in q̄litate. vt cū vendiť
res defectuoſa. vt vinū vel ca
ro coꝛrupta ꝓ bona. aīal vici
oſuꝫ ꝛ claudicās ꝓ ſano nō di
minuēdo de ꝑcio. ꝛ mľto ma
gis grauius eēt vendēdo rē no
ciuā ꝛ piculoſam hoī. Quar
tus eſt i ꝑcij ineq̄litate. vt cū
vēdiť res plꝰ iuſto ꝑcio q̄ꝫ va
leat ſciēter. vľ cū multo minꝰ
ꝑcio emiť. qꝛ vēditoꝛ nō cog
noſcit rē. vel qꝛ duciť maxia
neceſſitate. Quintꝰ eſt i ga
belle debite vľ pedagij ſbtra
ctiōe. vicꝫ qꝛ occulte introdu
cit rē ad ciuitatē vľ aſſerit eē
ꝓ alio. vel minoꝛis q̄ntitatis
vt minꝰ ſoluat. Hi oēs tenen
tur ſatiſfacere. ſm Tho. ij. ij
ꝛ Ray. De his oībꝫ habes in
ſcḋa pte ſū. ti. j. Manꝰ falſi
ficatoꝛia. Job. v: Qui diſſi-
pat cogitatōes malignoꝝ ne
poſſint manꝰ eoꝝ implere qḋ
ceperūt. māifeſtādo. ſ. falſita-
tes eoꝝ. Et hec habꝫ q̄nqꝫ di
gitos vel modos. Primꝰ
eſt in ponderibꝫ ꝛ menſurꝭ fa
ciēdo falſas monetas. vľ eis
vtendo falſis ꝛ diminutis in
vendendo ꝛ emendo menſu

ris exceſſiuis tenet̃ etiã talis
de dãnis inde ſecutis illis ta
libꝫ. Scd̄s eſt in falſis mo
netis fabricando eas falſas
vl' incidēdo. aut falſatis ꝛ di
minutis ꝑ legitimis ſcienter
vtendo. vltra pctm̄ tenet̃ de
damnis leſis. Terti⁹ eſt in
bullis ap̄licis falſatis. vel ꝑ
ſubreptionē obtentis. cuz. ſ.
exp̄ſſum eſt falſum in ſuppli-
catione omiſſum illud expri-
mēdo: q̄ enarrato nō obtinu
iſſet. B̄n̄ficiuz em̄ vel gr̄a ſic
obtēta nō valet. vnde tenet̃
ſatiſfacere d̄ emolimēto per
ip̄as obtēto. Quartus eſt
in inſtrumētꝫ ꝛ ſcripturis fal
ſificatis vt teſtamentis in q̄-
bus ſcribunt̃ legata aliter q̄
diſponat̃ a teſtatore. vel ſcri-
pture vbi apparent debita ꝛ
caſſant̃ ꝛ hm̄oi. Quintus
eſt i falſis partubꝫ. vt cū mu-
lier ꝯcipit ꝑ adulterium. vel
ſupponit ſibi alienū partū q̄
tenet̃ de oībꝫ q̄ ꝯſumit filius
putatiu⁹ de bonis mariti. et
de his q̄ vt filio legitimo ſibi
de hereditate relinq̄rent̃. c. ſi
culpa. extra de iniur̃. ꝛ d̄ his
l. ij. pte ſū. ti. j. c. xviij. Ma-
nus ꝓditoria. De q̄ chr̄s Lu
ce. xxij. Ecce manus traden
tis mecū eſt in mēſa. Nō em̄
fit ꝓditio: niſi ꝑ familiares.

Et hec habet q̄nqꝫ digitos.
Prim⁹ eſt in caſtris populis
ꝛ terris. qn̄. ſ. q̄s aufert a legi
timo dn̄o. ꝛ dat ꝓditorie alte
ri q̄ ibi ius nō hꝫ. talis tenet̃
de oībꝫ dãnis inde ſecutis.
Scd̄s eſt i ꝑſonis qn̄ q̄s tra
dit dn̄m ſuū vel amicū ī ma-
nus inimici occidendū vel re
dimendū vel impediēdū a ne
gocijs ſuis tenet̃ illis ad oē
intereſſe. Tertius i rebꝫ qn̄
pecūias vl' alia bona ſui dn̄i
vel amici ꝓcurat deuenire ad
man⁹ inimicoꝝ. aut cū aſſoci
at ſecū aliquo vt ducat ad lo
cū vbi ſpoliet̃. Quartus ē
qn̄ ſecreta reuelat ſui dn̄i vt
damnificet̃ vel aduocatus ſe
creta cauſe quã defendit ad-
uerſario pãdit vt ſe poſſit de-
fendere tenet̃ de damnis. ex-
tra de iniur̃. c. ſi culpa. Et de
his in. ij. pte ſum. ti. j. c. xxij.
Quintus ſcꝫ cum q̄s vtit̃ in-
ſidijs. non ſeruando pacta ꝓ-
miſſa. etiã ſi eſſet hoſtis: dū-
modo ꝛ ip̄e ei ſeruat fidem ꝛ
nō alias. vt. xxiij. q. j. c. noli.
Manus ſimoniaca. Et de
hac. iiij. Regū. xij. Quicūqꝫ
volebat implebat manū ſuaz
ſcꝫ pecunia quã dabat. ꝛ fie-
bat ſacerdos Et hec hꝫ q̄nqꝫ
digitos. Primus eſt accipe
re pecuniã vel alia tꝑalia ꝓ ſa

cramentis aut bñficijs cōfe
rendis, vel collatis p modū
ꝑcij nō p modū elemoſyne. ꝛ
talē pecuniā retinere nō pōt
ſed paupib⁹ debꝫ erogare. vl'
eccl'ie in cuius iniuriā data ē
Tho. ij. ij. q. c. Scd's accipe
pecuniā appciatiue p alijs re
bus ſacris: vt eccleſijs: alta-
rib⁹ ꝯſecratꝫ: aqua baptiſma-
li ꝯſecrata: oleo ſctō. Et reli
quijs ſctōꝝ: ſepulturꝫ loci ſa
cri: iurepatronatus: ingreſſu
religionis ꝛ hmōi. tal' pecu-
nia nō pt retineri, ſed optet
paupib⁹ eā erogare. vl' eccl'ie
p q̄ cōmiſſa ē ſimonia. Ter
tius eſt p ſpūalib⁹ exercitijs.
vt p ꝑdicādo: orādo: viſitan
do: eligēdo: ꝯfirmādo a cor-
reptōe deſiſtēdo: curā aīaꝝ
exercēdo: ꝯſecrando ꝛ hmōi
alia, recipiēdo pecuniā exacti
ue vel ꝑtionalr. vel appciati-
ue teneẗ paupib⁹ erogare. vl'
eccl'ie in cuius iniuriā data ē
ſꝫ p modū elemoſyne ſibi re-
tinere pōt ſic data. Quart⁹
ē qn̄ accipit bñficiuꝫ ſimplex
vl' curatū aut dignitatē ſimo
niace. qꝛ tenetur reſignare. ꝛ
fructus inde pceptos reſtitu
ere etiā ꝯſumptos, deductis
expenſis factis in vtilitatem
bñficij illius etiā p fructib⁹
colligendis. Quintus eſt
de mediatorib⁹ ad pcurandū
officiū vel beneficiū eccleſi-
aſticū, vel aliqd ſpūale. hi te-
nenẗ pecuniā ꝑpter hoc rece-
ptā paupib⁹ erogare. hec oīa
Tho. ij. ij. q. c. Ray. ꝛ Inno.
De his in. ij. pte ſū. ti. j. c. v. p
totū. Manus impeditoria
Ecci. xij. De duplici corde ꝛ
manib⁹ malefacientib⁹. i. im
pedietib⁹ bona alioꝝ. Et hec
bꝫ qnq̄ digitos. Prim⁹ ē qn̄
qs impedit aliquē a ꝯſecutio
ne alicuius officij vel benefi
cij. ꝛ ſi iā illud erat ꝯſecutus
ꝛ poſſidebat ꝛ iniuſte pcura-
uit auferri ſibi teneẗ ſatiſfa-
cere in totū. Si ꝟo nondum
erat ꝯſecutus, ſꝫ in via habē-
di teneẗ ad arbitriū boni viri
Tho. ꝛ Richar. in. iiij. di. xv.
Scd's eſt qn̄ impedit fru-
ctus pueturos alicui⁹ agri
vel vinee. vicꝫ effodiendo ſe
mina: deſtruendo vineas: ar
bores ꝛ hmōi. q̄ tenebitur ad
q̄ntū eſtimanẗ fructus ī illo
dubio valituri. Tho. in. iiij.
Tenendo etiā colūbarias et
non ſufficienter paſcendo co
lūbas, vnde dānū inferūt ſe-
minib⁹ vel fructib⁹ teneẗ de
damnis. Pe. de pal'. in. iiij.
Tertius eſt de his q̄ faciunt
ſtatuta vel capitula ne vſure
ſolute poſſint repeti. l' q̄ poſ

ſint hoīes cogi ad ſoluendū
ꝛ qui iudicāt ſcḋm ea. vl' etiam
ſine ſtatutꝭ dant ſnīam ꝙ ſol
uant̄ vſure vel ſolute nō repe
tant̄. hi tenent̄ ad reſtituendū
eas ſi vſurarij nō reſtituant.
Impediunt eñ̄ reſtitutionē
xj. q. iij. c. q̄ ꝯſentit. Quar
tus eſt ꝺ͛ his q̄ dāt lr̄as emu
nitorias debitoribꝫ iīuſte ne
poſſint cogi a creditoribꝫ ad
ſoluendū eis cū poſſint. hi te
nent̄ illis de illis damnis.
Quint⁹ eſt de iniuſte impediē
tibꝫ ne q̄s poſſit exequi nego
cia ſua honeſta occultādo in
ſtrumēta vl' ſcripturas ꝑ q̄ ma
nifeſtat̄ ius ſuū. vl' īpediētes
ne q̄s accedat ad iudicē eccle
ſiaſticū in cā q̄ ṗt vbi ſibi fa-
ciet iuſticiā vl' aliter iniuſte ꝛ
malicioſe impediēs iter ſuū
ad iudiciū vel ad negocia ſua
vnde recipit dānū. ꝛ de his te
nent̄. Manus luſoria. De
q̄ ṗt ītelligi illud Job. xxxj.
Si id eſt nō oſculat⁹ ſuꝫ ma-
nū meā ī abſcōdito. Luſor eī
cū vincit attribuit man⁹ indu-
ſtrie. vñ aliq̄ñ oſculat̄ eaꝫ vt
cām lucri. Et hec hꝫ q̄nqꝫ di-
gitos. Primus cū decipit
ī ludo. vicꝫ ꝑ falſos taxillos
aut chartas. dicēdo mēdaci-
um. ꝛ ſic vincit. tenet̄ eñ̄ reſti
tuere ꝺ͛ ꝓcepto. Scḋs eſt
qñ vincit alijs q̄ alienare non
pñt. vt ſūt ſerui: filijfamilias
ꝓcipue pupilli: vxores: religi
oſi. ꝛ hmōi. hec optꝫ reſtitue
re ill' q̄ hñt curā illoꝝ. Ter
tius qñ vincit ei quē induxit
ad ludendū mlt'a importuni-
tate cū nō vellet ludere. l' vo-
lentē a ludo recedere inuituꝫ
detinet, tenetur reſtituere.
Quartus qñ vincit in locis
vbi ꝓhibet̄ ludus. ꝛ ꝑ leges
mandat̄ fieri reſtitutio. q̄ nec
ꝑ diſſuetudinē ſūt abrogate ꝛ
tūc etiā tenet̄ reſtituere ꝑdēti
ſcḋm Tho. ij. ij. q. xxiij. Rich.
in. iiij. Ray. Innoc̄. ꝛ alios.
Quint⁹ eſt qñ vincit ī locꝭ
vbi nō ꝓhibet̄ ludus. vel ſi ꝓ
hibet̄ leges ſūt abrogate ꝑ cō
trariā ꝯſuetudinē. ꝛ tūc debꝫ
pauꝑibꝫ erogare. Utrꝫ ꝓ nō
de neceſſitate vel de honeſta
te. vide ī. ij. ꝑte ſū. ti. j. c. xxiij.
ꝺ͛ ludo. vbi plene. Man⁹ lo
catiōis ꝛ ꝯductiōis viclato-
ria. De hac Deut̄. xxij. Ui-
debit ꝙ īfirmata ſit man⁹. i.
deficiēs op⁹ in locādo ꝛ ꝯdu
cendo. Et hec habet q̄nqꝫ di
gitos. Primus qñ q̄s lo-
cat alteri rem vicioſam ſciēs
vt equū claudicantem vl' do
mū ruiturā. q̄ tenet̄ de dāno
inde ſecuto illi tali. Secū
dus eſt qñ nimis notabiliter

exigit p̄ciuz de re locata: do-
mo: agro: veſte: ⁊ hmōi. vel
qn̄ aufert ab eo rem locatā ſi
ne cauſa rōnabili an̄ tp̄s con
uentū. tenet̄ eī ei de damno
Ray. Tertius qn̄ cōducit
q̄s aliū ad opandū nimis p-
uo p̄cio notabiliter. vl' debi
tā mercedē nimis tardat da-
re cū p̄tynde ille recipit dānū
vl' loco pecunie debite dat ſi
bi res q̄s oportet eum vēde
re minori p̄cio q̄z debz habe-
re Quart⁹ ſi ꝯduct⁹ ad ope
ram ex feſtinantia vel negli-
gētia nō fidelit̄ eſt opatus et
hn̄ vn̄ ſequit̄ dānū ſue rei.
Quintus qn̄ male tractauit
rem ſibi locatā. vt domū vel
agrū pmittēdo deſtruere. vt
equos boues ⁊ hmōi nimis
fatigando: ⁊ hmōi. tenet̄ tal'
de hmōi damnis ad arbitri-
um boni viri. Ray. in ſumma
Vaſallus āt q̄ bona q̄ habet
in feuduz a dn̄o male tractat
ex malicia vel negligētia. te-
net̄ de dānis. Et de his in. ij.
pte ſū. ti. j. c. xv. Man⁹ tur
piter lucratoria. de q̄ Eſa. j.
dn̄s ait. Manus vr̄e plene
ſunt ſanguine. i. turpib⁹ lucr̄
Et hec habet q̄nq3 digitos
Prim⁹ eſt lucrū ex ope carna
li. vt meretricio: lenocinio cō
cubinatu: adulterio. ⁊ hmōi

Scd̄s eſt ex arte vl' actu
p̄hibito lucrari. vt ex arte mu
tuādi vl' faciēdi taxillos: char
tas: fucos: torneamēta: hiſtri
onatu turpi. ſeruiēdo vſura-
rio in numerādo pecuniā ad
vſurā. ⁊ ſcribēdo ⁊ hmōi. i fa
ciēdo diuinatōes: incantati-
ones. ⁊ hmōi. in ſcribēdo in-
ſtrumēta in fraudē vſurarꝝ.
Terti⁹ eſt lucrādo tp̄e p̄hibi-
to. vt dieb⁹ feſtiuis vendēdo
⁊ emēdo ſine neceſſitate ſcri-
bendo vel alia opa ad lucruz
faciēdo Quartus eſt nego
ciari in locis p̄hibitis. vt in
eccl'ijs vendēdo vel emendo
vel etiā mittēdo ad terras ſa
racenorꝝ. vel portando arma
vel lignamina vl' victualia. ⁊
q̄cūq3 mercimonia ſine licen
tia pape. tenet̄ illud qd̄ lucra
tus eſt. ⁊ tātundē de ſuo mit-
tere in ſubſidiū terre ſancte.
Quintus eſt ex intentiōe
mere cupiditatis vacare ne-
gociationi. vel intentiōe ītro
ducēdi cariſtiā. hi oēs debēt
adq̄ſita paupib⁹ erogare: ma
gis tn̄ ex honeſtate ⁊ conſilio
q̄z ex neceſſitate. xiiij. q. j. c. q̄
habetis. ⁊ de his in. ij. parte
ſumme titu. j. c. xxiij. Ma-
nus detractoria. Pſal'. Erue
ſcilicet deus de manu canis
id eſt detractoris aīam meā.

id eſt vitā. Prouerb.viij.ca.
Mors ꝛ vita in māib⁹ detra
ctorie ligue. Et hec hꝫ q̄nqꝫ
digitos. Primus eſt cum
q̄s ſcienter accuſat aliquē de
falſo. ꝛ ꝯuictus de crimie cō
demnat᷑ talis ei tenet᷑ ſatiſfa-
cere. nō q̄dē detegendo falſi-
tatē poſtq̄ꝫ eſt punitus reus.
qꝛ ſibi iminet piculū pſone.
ꝛ illi iā punito nō ſatiſfaceret
ſed aliter ad arbitriū boni vi
ri añ ſatiſfacere debet q̄ꝫ pu-
niat᷑. debetqꝫ detegere falſita
tem. vel deſiſtere ab accuſati
one. Scđs eſt qñ extra iu
diciū infamat aliquē d̄ crimi
ne ſciens nō eſſe verū. vel ne-
ſciens ſi eſt verū. ꝛ tenet᷑ illis
quib⁹ dixit declarare ſe falſū
dixiſſe. niſi ſibi ex hoc imine-
ret magnū piculū vite. ꝛ hu-
iuſmodi. nā tūc aliter ꝑut po
teſt debet ſatiſfacere: vel cuꝫ
libellos famoſos ſup crimie
de eo cōponit vel cantilenas
q̄d pei⁹ eſt. Tertius qñ ad
aliq̄d crimen cōmiſſum vere
ab alio auget aliq̄d aliud no-
tabile q̄d eſt falſum. vt cum
dicit ſe vel aliū turpia collo-
quia vel geſtus habuiſſe cuꝫ
aliq̄. ſed etiā carnalē copulā
vel etiā cuꝫ alij dicunt de eo
turpitudinē cū aliqua agere
tacet ſtudioſe. vel aliq̄ ſigna
facit vt credant verū eſſe q̄d
nō eſt. ꝛ talis tenet᷑ ad decla-
randū falſum eſſe. Quar-
tus eſt cuꝫ dicit aliq̄d crimē
alterius referēs ſe audiuiſſe
q̄d occultū eſt. ꝛ ignoratuꝛ ſi
eſt verū. ꝛ talis quomodo ſa
tiſfacere debeat habes in ca
pitulo ſequēti. §. iij. Quin-
tus eſt cum dicit crimen alte
rius vere ꝑpetratū: ſed occul
tum. ꝛ talis debet etiā famā
reſtituere ꝑut poteſt. vel etiaꝫ
cum dicit cōtumeliā in p̄ſen-
tia alioꝝ: ꝛ talis debet petere
veniā. vel aliter ſe cum eis re
conciliare Manus pſone
leſoria Michee. vij. Uir fra
trem ſuū venat᷑ ad mortē, ma
lum manuum ſuarum dicūt
bonuꝫ. Et hec habet quinqꝫ
digitos. Primus eſt aufe-
rendo vitam occidendo ali-
um iniuſte. id eſt extra iudici
um ordinarium. ꝛ talis tene
tur prout dicetur in capi. ſe-
quēti. §. j. de damno inde ſe
cuto. Secundus eſt muti
lando membrum iniurioſe.
ꝛ tenetur de expenſa in medi
cis ꝛ de lucro ꝑdito. ſi ex mu
tilatione non poteſt laborare
Tertius eſt vulnerādo vl'
ꝑcutiendo ꝛ ſic tollēdo ſoſpi
tatē. ꝛ tenet᷑ ad dāna inde ſecu
ta ei. Quartus incarcerā-

do.ꝛ ſic tollēdo ei libertatem
qđ faciēdo abſq; rōnabili cā
teneť de dāno qđ inde ſequiť
ſecus ſi facit qꝛ eſt ei debitoꝛ
vt ſibi citius ſoluat Quin
tus cū mittit in exiliū vel cō-
finia iiuſte.ꝛ p ħ aufert ei pa-
triā ꝛ oē damnū qđ inde reci
pit.qđ cōiter eſt multū.ꝛ te-
neť ei ſatiſfacere. Man⁹ aīa
rū pdatoria.ꝛ de hac Sap.
j. Impij manib⁹ ꝛ ꝟbis mor-
tem accerſiūt. Et habꝫ qnq;
digitos ſeu modos. Pri-
mus eſt qñ volentes ingredi
religionē ad ꝟuiendū deo ali
qs reuocat. vel iā ingreſſum
pſuadendo educit .teneť hic
illū reducere q̄ꝫtū in eo ē vľ ſe
vľ aliū ponere in religiōe ꝟm
Pe.de pal. Scđs qñ qs
pſuadet alicui aliqđ crimina
le blandiendo vt decipiat .et
mľto magis qñ qs aufert ali
cui virginitatē extra mr̄imo-
niū.ꝛ debet eā ducere in vxo
rē.vel eam dotare ſi pt. d e ħ
infra Tertius eſt qñ quis
ſuo ſermone trahit ad erroꝛē
fidei vt faciunt heretici diſſe
minantes falſam doctrinam
ꝛ hi teneňť reuocare. Quar
tus eſt cū plati vľ patreſfami
lias ex ſua negligentia pmit-
tūt ſuū gregē pire:nō corrigē
tes ꝛ admonētes.ꝛ mľto pl⁹
cuꝫ ſuis malis exemplis eos
ad mala puocant.teneňť eħ
eos corrigere.ij.q.j.c. ſcelus
Quint⁹ cū hoīes ſuis pra
uis actib⁹ alios ſcandalizant
vt mulieres ſuis oꝛnatib⁹ et
alijs tripudijs:ac ludis rixis
ac blaſphemijs.ꝛ hi dn̄t ſatiſ
facere pnīa ꝛ bōis actib⁹ edi
ficādo qs pus ſcandalizaue-
rant.

Capitulū ſcđm de reſtitu-
tionib⁹.in quo oñditur quid
quantū ꝛ quib⁹ ſit reſtituen-
dū ꝛ q̄ oꝛdine.

Circa autē ipam reſtitutōem ſūt
octo videnda q̄ i hoc
verſu ꝯtineňť. Quis.qd.vbi
p qs.cui.cur.quō.qñ. Et qꝛ
de pmo dictū eſt ſup.c.j.§.ij
ꝛ ſe.iō pmo omiſſo videndū
eſt de alijs. Quantum igiť
ad ſcđm .ſ. quid ſit reſtituen-
dum et quantū. Sciendū ꝙ
ablatū ſi poteſt.xiiij.q.vj.ca.
ſi res.ꝛ ſi eſt aliquid fructifi-
cans etiam fructus eius.vel
aliter ſatiſfaciendū qñ id re-
ſtitui nō pōt. Sꝫ p hmōi de
claratiōe ſciendū ꝙ dānū pōt
q̄drupľr inferri. Primo q̄ ad
aīam auferēdo ei ꝟtutes in-
fuſas ꝛ moꝛales. Scđo quo
ad coꝛpus inferēdo ei leſio-

nes corꝑales. Tertio quo ad
honorē ⁊ famā ꝑ vituꝑatões
verbales. Quarto q̄ ad ſub-
ſtantiā ꝑ actões criminales
Quantū ad ꝓmū notādū
eſt ꝙ q̄uis nemo poſſit eſſe
cauſa ſufficiēs pc̄ti alterius
nec ꝑ ↄſequēs ei auferre vir
tutes directe ⁊ efficaciter. qꝛ
volūtas cogi nō pōt vbi con
ſiſtit pc̄tm̄. ꝓpter qđ đt Am-
bro. Nō eſt ꝙ cuiquā nr̄ā
aſcribamꝰ erumnā. nemo em̄
teneꝛ ad culpā: niſi ꝓꝑia volū
tate deflexerit. xv. q. j. c. nō ē.
Pōt tn̄ aliq̄s eſſe alteri occa
ſio magna pc̄ti. Et decretal̄
dicit. Qui occaſionē damni
dat: damnū quoq₃ dediſſe vi
deꝛ. c. ſi culpa. extra đ iniur.
⁊ dam. da. Pōt autē aliq̄s eē
occaſio damni alterius qua-
druppliciter. Primo v̄bo ſuo
inducēdo aliū ad pc̄tm̄. ⁊ ſic
q̄ inducit aliū ad malū ſuadē
do: cōſulendo: p̄cipiendo id
qđ eſt mortale: eſt occaſio ꝑ-
ditõis illius. qꝛ ꝑ hoc auferū
tur illi gr̄a ⁊ virtutes ab aīa.
Vn̄ Aug. Si fratri tuo ma-
le p̄ſuades. occidis. ſ. illū q̄
ad animā. de pe. diſ. j. c. noli.
Et talis dānificās ſm Sco.
in. iiij. teneꝛ reſtituere dānū
modo ſibi poſſibili. ſ. īducen
do eum efficaciter ad penitē

tiam ⁊ ad virtutes ſiue actus
v̄tuoſos. Et ſi ſola inductio
ꝑ verba nō ſufficit. qꝛ faciliꝰ
ē ꝑuertere q̄ ↄuertere: teneꝛ
q̄ntum pōt ꝑ orōnes ſuas et
ab alijs ꝓcuratas. ⁊ ꝑ alie͞rū
ſuaſiones efficaces: dū tn̄ il
lis nō ꝓdat pc̄tm̄ occultū p̄-
dicti. Quātū ad ſcđm. ſ. re
uocando aliquē a meliori ꝓ-
poſito fit hoc damnū alteri
cū reuocat eū a religione in q̄
ꝑfectius viuiꝛ q̄ in ſeculo. et
tal̄ dānificās teneꝛ ipm̄ reuo
catū ab eo reducere ad īgreſ-
ſum vel reuerſionē ad religi-
onē. Nā ſm Pe. de pal. i. iiij.
Nō ſolū ille q̄ inducit ꝓfeſ-
ſum ad egreſſum religiōis te
neꝛ ad inducendū ipm̄ ad in-
greſſum religionis vel ad re
uertendū. ſ₃ etiā qui retrahit
illū qui volebat ingredi: nec
tamen intrauerat tenetur eū
inducere ad ingrediendū. ꝙ
ſi ille nollet intrare teneꝛ ali-
um eque idoneū ꝓcurare. qđ
ſi nō poſſit. teneꝛ ipe intrare.
Qđ intelligēs Ray. ordis p̄-
dicatoꝝ q̄ auerterat q̄ndā ab
ingreſſu religionis poſtea ꝑ
eo ītrauit. Nō eſt. qꝛ abſtulit
dn̄o ſeruū ſuū nouiciū vel in
traturū. Hec Petrus. Sed
Scotus dicit hoc eſſe verū
đ obligato ad religionē obli

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gatõe pfeſſionis, nõ aũt ď eo qui erat diſpoſitus ad intrã- dũ necdũ intrauerat. Rõ ad- uerſitatis eſt, qꝛ intereſt inter habere ꝛ ꝓpe eẽ habere. Un- de nõ tenet̃ ad tantã reſtituti- one religiõi ad quãtã teneret̃ ſi fuiſſet in religiõe, ſed tenet̃ ad aliqualẽ reſtitutionẽ, ſcili cet aliqualem inductionẽ illi us vel alterius equiualent; ad ingreſſum religiõis. Hec Sco. Idẽ videt̃ dõm de eo q̃ auertit nouiciũ religionez iam ingreſſuz animo pmanẽ- di ſicut depfeſſo, nã talis ob ligat̃ religioni ſaltẽ in genere ꝛ hoc intelligendũ eſt ſi retra xerit illũ intentiõe dãnificã- di religionẽ: tũc em̃ tenet̃ reli gioni. Si aũt hoc fecit intẽ- tione ꝯſulendi ꝓprie vtilitati ſine fraude nõ tenet̃ religiõi quo ad eũ q̃ nõdũ intrauit: ſ3 ipi pſone quã retraxit pſuaſio nibꝫ ꝛ aliũs bonis ſpũalibus ad equiualentiã eoꝝ in quibꝫ dãnificauit. Si aũt q̃s auer teret aliquẽ a religionis ĩgreſ ſu nõ ſimpliciter ſ3 ab ea vbi diſſolute viuit̃ intendẽs pui dere ſaluti illi? a nullo tenet̃ ar. xxiij. q. v. ď occidẽdis. Et ex his patet ſm Jo. de rip. ĩ quodã tractatu de ꝯtractibꝫ q̃d dõm ſit de his qui ſchola res retrahũt ꝛ ſubtrahũt do ctoꝛibꝫ cũ quibꝫ audiũt. quia aut hoc faciũt in odiũ docto rũ. vel volentes ſibi puidere vel aliũs puidere: vel volen- tes ſcholaribꝫ puidere. Si ꝑ mo mõ. aut ſubtrahit ſcho- larẽ q̃ iã intrabat ſcholas: et tunc tenet̃ doctoꝛi ad reſtitu tionez ſalariũ ꝛ honoꝛis ſibi ſubtracti. Si etiam doctoꝛ cui talis ſubtrahit̃ ſit melioꝛ q̃3 ille cui eũ pcurat tenet̃ tali ꝓ q̃nto vtilitatẽ ſcie ſibi ſub- traxit. Si aũt nõdũ ſcholas intrauit: ſed intrare diſpone- bat. nõ tñ tenet̃: licet obliget̃ ſcholarẽ ĩducere vt redeat ad ꝑmũ. Si aũt hoc facit volẽ- do ſibi puidere: puta eſt do- ctoꝛ ꝛ vult ſibi de ſcholis p- uidere ſi h̄ ſine fraude fecit. ꝛ ſcholaris nõdũ ſe dederit ali cui doctoꝛi. nõ credo eũ ĩ ali- q̃ obligari. cũ cuilibet ſit lici- tũ mõ licito ꝛ debito pcura- re vtilitatẽ ſuã: aliter non cre do ſibi licere. Si aũt hoc fa cit volens aliũ puidere ſic q̃ñ ſcholaris alicuius doctoꝛis ſubtrahere conaretur ſchola res aliũs doctoꝛibꝫ vt intrent cũ doctoꝛe ſuo, in hoc ſolum honoꝛẽ ꝛ vtilitatẽ ſui docto ris intendens ſi ſubtrahat in trantẽ cũ alio doctoꝛe, credo

ſpm obligari: niſi forte illius doctoris cui ſubtrahit cũ inſufficiẽtia ⁊ ſcholarꝫ aliq̃ ſpecial' cura q̃ ſibi tenet excuſet. Si aũt retrahat intrare volẽtẽ cũ ex hoc nullũ ius doctoris ſit adq̃ſitũ. ⁊ hoc facit ſine fraude. nõ credo eũ doctori in aliq̃ obligari. Obligat aũt ſcholari ſi eũ retrahat ne audiat meliorẽ. Si aũt h̃ facit vtilitati ſcholaris volens ↄſulere. ⁊ ſup hoc a ſcholare req̃ſitus ↄſulit q̄ audiat aliũ doctorẽ meliorẽ bñ facit Et dicta in his caſibꝫ ſunt ceteris paribꝫ intelligenda. iſte ei caſus eſt ita varijs modis circũferentialis q̄ vix p̃t dari certa regula. Hec ille.

Quantũ ad tertiũ. ſ. dãnificã do alios ſuo malo exẽplo. ſicut ſcandalizant p̃lati ſubditos ſuos pompis ⁊ laſciuijs ⁊ alijs malis moribus ſuis. Mulieres ſuis ſupfluis ornatibꝫ ⁊ fucis et tripudijs. et alij manifeſte peccãtes. ⁊ p̃cipue qñ hoc intendũt vel ↄtẽnũt ſeu ꝑuipendũt ſcandaluꝫ alioꝝ. ꝓpter qd alij ruũt in diuerſa vicia. de quibꝫ in euangelio. Ve mũdo a ſcãdal' ⁊c. tales tenent ad ſatiſfaciẽduꝫ bonis exẽplis manifeſtꝫ. nõ aũt tenent ob hoc ad aliquã publicã pniam. vt dicit Albertus. ſed ad edificandũ alios bonis exẽplis manifeſtꝫ: ſicut ſcandalizauerũt ꝑ mala manifeſta. Quantũ ad q̃rtũ ſcꝫ de ſeducẽte virginẽ ⁊ corrũpente extra matrimonium. dicit Exod. xxij. ca. Qui ſeducit virginẽ ⁊ dormit cuꝫ ea: dotabit eã. ⁊ habebit eaꝫ vxorẽ. aut r̃ddet ei iuxta modũ dotis quã virgines ſolent accipe. Damnificauit em̃ talis illã in caſtitate v̄ginali auferẽdo ei theſauꝝ irrecuꝑabilem. vnde tenet ei ſaltẽ ad reſtitutionẽ caſtitatis cõiugal' accipiẽdo eã in vxorẽ vl' dotando. Et ſi q̃dẽ ꝓmiſiſſet eã ducere in vxorẽ tenet ad hoc etiã rõne ꝓmiſſionis niſi eẽt nimis diſparis ↄditõis. Vñ fraus potuit dep̄hendi. ⁊ tũc ſatiſfaciat ad arbitriuꝫ boni viri. ⁊ idẽ fortiꝰ qñ violentauit eã. Quãuis aũt p̄ceptum legis moſayce allegatũ ſit iudiciale. ⁊ inq̃ntum h̃ nõ obliget: tñ inq̃ntũ ſumptũ ẽ p ſtatuto ab eccl'ia vel aliq̃ ciuitate obligat. ſic̃ pꝫ extra de iniur. ⁊ dã. da. c. j. ⁊ c. ſeq̃n. De ſcõa dãnificatõe q̃. ſ. fit corpi ꝑ leſionẽ aduertẽdũ eſt q̄ q̃ttuor modis ↄtingit. ſ. ꝑ occiſionẽ: ꝑ mutilationẽ: ꝑ ꝑcuſſi

one: ꝛ p incarcerationē. Si ꝗ fiat damnum ꝑmo mō. ꝑm Sco. pōt ſatiſfacere ſuſtinē do penā talionis a iudice. nō aūt a ſe. nec etiā tenet iudici ſe offerre. ſed captū nō licꝫ ſe defendere aut carcereꝫ īfrin gere. ſed inuenta oportunita te lꝫ fugere ꝑm Tho. ꝛ Hen. ꝛ ꝯdēnatus dꝫ patiēter mor tē ferre. Eſt ꝛ alius modꝰ ꝑm Sco. ſibi vtilis ad ſatiſfaci endū. ꝗuis ad h̄ non teneat̃ neceſſario .ſ. vt exponat vitā ſuā in cā iuſti belli. vt contra inimicos fidei ꝛ eccl'ie p reſti tutiōe ſeu ſatiſfactiōe fienda illi cuius vitā abſtulit. Sed ſi nec hoc vult facere tenetur ad ſatiſfactionē ſpūalē p aīa occiſi. vt ad faciendū elemo ſynas p eo. vel ad ſumendaꝫ aliquā pegrinationē ad limi na aploꝝ vel ſancti Jacobi ꝛ hmōi p aīa eius ꝛ pcurando alioꝝ orōnes inq̄ntū pt: nec h̄ ſufficit. Sed ſi iterfectꝰ ha buiſſet aliq̄s vt prem: matrē filios ꝛ hmōi. q̄s opibꝫ ma nuū ſuaꝝ ſuſtinebat. tenet̃ in terfector oībꝫ illis ad tantuꝫ quantū illis abſtulit ſubſidij p occiſionē eius. Inſup oc ciſor tenet̃ placare leſos ꝗtū pt. Hec Sco. Quantū ad ſe cūdū. ſ. de mutilatiōe dt ideꝫ Scotus ꝙ p hmōi nō ē ſta tuta aliq̄ pena ī eccl'ia: niſi pe cuniaria. ꝛ iſta debet reſpon dere nō ſolū dāno qđ q̄s ītu lit p mutilationē p toto tpe q̄ vſus eſſet q̄s mēbro abſci ſo. ſed etiā expenſis appoſitꝭ in curatiōe. vt hr̃ extra de in iur. ꝛ dā. da. c. j. Et vltra h̄ te net̃ ad placationē leſi ꝗtum in ipo eſt. ꝛ ꝯſolatōem ipiꝰ af flicti q̄ afflictio perpetua eſt. Plꝰ etiā pōderāda eſt mutila tio paupis ꝗ̄ diuitꝭ ſi magis egebat pte abſciſa ad victuꝫ neceſſariū. puta ſi abſciſa eēt manꝰ dextera ſcriptori q̄ d il la arte viuebat. tūc ei magis tenet̃. Quātū ad tertiū videt̃ deū optīe īpoſuiſſe ſatiſfacti onē. ſ. in leſiōe vl' pcuſſiōe. vl' vulneratōe corpali. Exo. xxj. vbi dr. Si rixati fuerint viri ꝛ pcuſſerit alter primū ſuuꝫ lapide l' pugno. ꝛ ille mortuꝰ nō fuerit ſꝫ iacuerit in lecto. ſi ſurrexerit ꝛ ābulauerit ſup baculū ſuū. innocēs erit q̄ p cuſſerāt. ſ. a mortꝭ pena ſuſti nēda. ita tū ꝙ operas q̄s in terim. ſcꝫ neglexerit impeditꝰ pcuſſura. ꝛ impenſas in me dicos reſtituat cui pēa addē da eſt reconciliatio quātū in eo eſt. Quantuꝫ ad ſatiſfacti onem de quarta leſione. ſ. in

carceratione vel detentōe ſciendū q̄ vltra recōciliationē ꝛ veniā petitā leſo fiet ſatiſfactio iniurie ꝑut ſapiēs determinabit. ꝛ ſi leſus plus vellet exigere q̄ʒ deberet ad illō plꝰ nō tenet̄ ledens vt illū recōciliet. Hec Sco. Sʒ beatus Tho. in ſūma ꝛ in. iiij. dic. q̄ in oībꝫ dānis vbi nec in ſe nec in equalēti pt fieri reſtitutio. vt i mutilatōe mēbri ꝛ hmōi ſatiſfactio fiet ꝑ recōpenſationē ad arbitrium boni viri. Idem Guil. ꝛ qꝛ tale exiliuʒ reputat̄ vt q̄dā carcer in iure ió q̄ mittit aliquē in exiliū: vl̄ ad ꝯfiniū qđ eſt exiliū ad tp̄s iniuſte, tā ipe q̄ʒ oēs hmōi dātes auxiliū. aut ꝯſiliū efficax ad hoc: tenent̄ exulāti de oī dāno inde ſecuto ex h̄ ad ſatiſfactionē. ar. extra đ homi. c. ſicut dignū. ꝛ. xj. q. iij. ca. q̄ ꝯſentit. De tertia dānificatione. ſ. in fama ꝛ honore Sciendū q̄ quattuoꝛ modis pōt ꝯtingere. ſ. ꝑ ꝯtumelie illationē: ꝑ detractōem: ꝑ đetractionis ab aliis facte recitationē: ꝑ v̄itatis negationē cum q̄s accuſat̄ iuſte. Quantum ad ꝓmū đꝛ q̄s ꝯtumeliari alteri: ſeu ꝯtumeliā inferre cuʒ ꝓuatim ei vel corā aliis in faciē dicit ꝯtumeliā importantē notabilē defectū culpe vocādo eū latronē: lenonē: ꝓditorē: adulterū. ꝛ hmōi. vl̄ cū dicit verba exꝓmentia defectū nature. vt cū đt intendēs inde iniuriari vt vocādo eum ſtrabonē vel illegitimū ꝛ huiuſmodi. qđ ꝓprie đꝛ ꝯuiciū. Qn̄ igit̄ q̄s hoc facit aīo iniuriādi vltra offenſam moꝛtalē tenet̄ ſatiſfacere ꝑrimo leſo. ꝛ ipʒ placare q̄ntū pōt petēdo veniā vel alio mō. ꝛ h̄ in ꝓuato vel publico ſm̄ q̄ ipe ꝓuatim vel publice iniuriā intulit ſeu ꝯtumeliā. nā ſi i publico ꝯtumeliā intulit. ꝛ hoc cōtumeliatus req̄rit. vt i publico veniā petat tenet̄ ad hoc. Et ſi in ipa cōtumelia aliqđ criminale falſo exp̄ſſit tenet̄ corā illis q̄ h̄ audierūt exprimere ſe falſum dixiſſe. Aug. Ubi pctm̄ oꝛtū fuerit ibi moriat̄. ij. q. j. c. ſi peccauerit. verū ſi ꝑlatus ſubdito: pater filio: vir vxoꝛi: magiſter diſcipulo: dn̄s ſuo dic̄ v̄ba ꝯtumelioſa faciens h̄ ex coꝛrectione nō tenet̄ petere veniā a tali. ſm̄ Aug. in regula dicēte de ꝑlatis. Si ipi modū vos exceſſiſſe ſentitis: nō a vobis exigit̄ vt a nobis ſubditis veniā poſtuletꝫ ꝛc. Sed ſi hoc faceret multū iniurioſe ꝛ liuo

re vindicte tūc teneret̄ p̄latꝰ
a ſubdito petere veniā ⁊ re-
cōciliare leſum ſm̄ Ray. Ve
rū ſi ɔtumeliā recipiēs ī ver-
bis, poſt ɔtumeliā ſi dome-
ſticꝫ ɔuerſat̄ cū ɔtumeliante
⁊ familiariter videt̄ oñdere ſi
bi remiſſam iniuriā ⁊ recōci
liatū foꝛe. ⁊ ɔſeq̄nter nō tene
ri al's ad petendū veniaꝫ ſm̄
Durañ. in ſum. Quantū ad
ſcdm̄ dānū. ſ. ꝑ detractionē.
hoc ɔtingit fieri p̄ncipaliter
duobꝫ mōis. Primo mō im-
ponēdo alicui falſum crimen
verbo: cantilena vel famoſo
libello. ⁊ talis tenet̄ illis co-
rā quibꝫ detraxit d̄clarare ſe
falſū dixiſſe: q̄ntūcūqꝫ ei exin
de exurgat erubeſcētia ⁊ ɔfu
ſio: niſi ex h̄ īmineret ei ma-
gnū ꝑiculū vite vł aliqđ ma-
gnū īcōueniēs ſeq̄ret̄. ⁊ ſi no
uerit q̄ is cuiꝰ famā abſtulit
ſciuerit detractoꝛē ip̄m tenet̄
detrahēs cōponere cū īfama
to ꝑ eū đ iniuria ſibi facta. et
veniā poſtulare in ꝓꝛia ꝑſo-
na ſi audet. vł ꝑ aliū ſi per ſe
apte nō p̄t. Sꝫ ſi ignoꝛat dif
famatꝰ detrahentē recōciliet̄
ei tacito nomīe ſuo. Scđo
mō ɔtigit fieri detractio. di-
cēdo aliqđ crimīale đ alio. ſꝫ
v̄e ꝑpetratū occultū tñ. ſed ɔ̄
debitū oꝛdinē infamie dictū
talis tenet̄ famā reſtituere in-
famato q̄ntū p̄ōt. ſine mēda-
cio tñ. vt. ſ. nō dicat mēdaci-
oſe ſe illū infamaſſe. ſꝫ dicat
ſe male dixiſſe ⁊ iniuſte diffa
maſſe. vł alio ɔgruo mōvt ñ
credat̄ ip̄m eē talē. male dixi
⁊ ſtulte locutꝰ ſū ⁊ hmōi. Ad-
dit Hoſti. ⁊ đt h̄ ꝟuandū niſi
ex tali publica recognitōe il-
le infamatꝰ ampliꝰ infamaret̄
Et Guil. hoc etiā addit. non
tenet̄ qñ ꝑiculū ſibi īmineret
ex potētia aduerſarij. Videt̄
inſuꝑ ⁊ h̄ ꝟuandū qñ crimen
qđ p̄ꝰs erat occultū poſt de
nūciatiōꝫ factū eſt manifeſtū
ꝑ aliū modū q̄ꝫ ꝑ v̄ba illiꝰ nō
tenet̄ ad hmōi reſtitutiōem.
Qñ etiā nō p̄t q̄s famā reſti-
tuere ſm̄ Tho. in ſūma. dꝫ ꝑ
aliū modū recōpēſare dānuꝫ
illud. Vel ſi q̄s crimē alicui
occultū reuelat nō ex odio vł
ex loq̄citate: ſed ex charitate
vel iuſticia. vł ex neceſſitate:
puta dicit eccl'ie ſm̄ oꝛdinem
fraterne coꝛrectōis. vel accu
ſat eū cōꝛā iudice vel ɔfeſſoꝛe
cū nō poſſit aliter pcm̄ ſuuꝫ
ſufficiēter declarare. vel etiā
vt ɔfeſſoꝛ oꝛe admoneat illū
Vel p̄lato vt meliꝰ ſibi ꝓuide
at ⁊ gregi ſuo. talis nō tenet̄
ad fame reſtitutiōeꝫ ſm̄ Pe.
Ray. ⁊ Alber. Quātū ad ter

tiũ dãnũ.ſ. recitãdo detracti
ones auditas corã alijs non
ex ſe aſſerẽdo.nec tãq̄ certuz
dicẽdo.ſ3 ꝙ audiuit tale vl' ta
le crimen de aliq̄ qđ neſcit ab
auditorib9.Dicit Sco.i.iiij
ꝙ tal' icaute ſic loq̄ns đ alio
falſum crimẽ.dicẽdo forte il-
le fecit h̄.certe p̄t eẽ ꝙ fecerit
aut dicẽdo ego audiui ꝙ ille
hoc fecit.niſi oñderet aliquã
certitudinẽ maiorẽ q̄ ex rela
tiõe cõi non aufert ex natura
act9 illi famã ĩ opiniõe audiẽ
tiũ.q2 ſi illi firmit' ɔcipiũt et
credũt illũ đ q̄ eſt ſ̄mo crimi
noſum leues ſt.q2 q̄ cito cre
dit leuis eſt corde.Eccĩ.xix.
Vex q2 a ſcandalo puſillox
cauere optz.iuxta illđ Mat.
xviij.Qui ſcãdalizauerit vnũ
de puſillis iſtis q̄ in me cre-
dunt.expedit ei vt ſuſpendat'
mola aſinaria in collo eius 7
demergat' ĩ pfũdũ. Et q2 ml'-
ti ſũt tales puſilli 7 leues. iõ
piculoſũ eſt corã eis talia au
dita referre.7ſi h̄ fiat intẽtõe
mala.ſ.ledẽdi famã ei9. ñ fa-
cile p̄t excuſari a mortali Si
aũt fiat corã puſill' 7 leuib9 ex
incõſideratõe.durz eſt dicere
ꝙ ſit mortale. 7 dicũt aliq̄ ꝙ
ſi q̄s ex tali relatõe alic9 notã
ĩcurriſſet ĩfamie tenet' famaz
reſtituere corã illis q̄b9 locu-

tus eſt đ illo.S3 ſi nõ ẽ ſecu-
ta ĩfamia ñ tenet'. Quãtũ ad
q̄rtũ dãnũ ɔtingit h̄ qñ q̄s ac
cuſat' in iudicio de crimĩe qđ
cõmiſit.ſ3 occulto 7 nõ ſuffi-
ciẽter pbabili negat ſe ɔmiſiſ
ſe.7 ſic indirecte crimẽ ĩponit
accuſatori oñdẽs eũ in h̄ mẽ
dacẽ: 7 notat eũ de calũnia.
Vbi đt Sco.i.iiij.ꝙ negãs
ſic nõ tenet' retractare negati
onẽ ſuã qñ negauit in publi-
co verũ crimẽ.tenet' tñ p q̄dã
ṽba ſobria reſtituere famã il
li accuſanti quẽ indirecte no
tauit de calũnia.dicẽdo.non
habeat3 eũ p calũniatore cre
do ꝙ habuit bonã intentio-
nẽ in accuſando 7 hmõi.Ecõ
tra cũ q̄s accuſat' ab alijs fal
ſo đ aliq̄ crimine 7 ex dolore
torture ɔfeſſus eſt crimẽ qđ
nõ cõmiſit cũ ſe infamauerit.
tenet' inquãtũ põt declarare
ſe falſum dixiſſe.magis ei te
net' q̄s diligere ſe. 7 ɔñr ɔſer
uationẽ vite ſue7 fame q̄ ali
os.Et ſi ex h̄ ſeq̄ret' infamia.
imo etiã mors accuſator3 nõ
ei ĩputat'.ſed malicie ipi9 ac-
cuſatoris ſi aduertẽter h̄ fe-
cit vel inſipiẽter.Si ex erro-
re h̄ fecit ſibi ĝ imputet.quia
ad h̄ indebite ſe poſuit cũ pi
culo alterius.Item nota ſ̄m
Petrũ ꝙ ex iniurijs illat3 q̄-

buſcūq; modis ſolēt tria ori
ri ꝑ ordinē in leſo. Primū eſt
rancor in affectu. Scðm eſt
ſignū rācoris in effectu. Ter
tiū ē actio ꝯ iniuriantē. Pri
mū ſcʒ rancorē ſtatim debet
dimittere iniuriāti.i.nūq; ha
bere. Scðm debet dimitte-
re cū iniuriās petit veniā. et
iſta dimiſſio exterior non eſt
aliud q̄ acceptatio q̄dā ſatiſ-
factiōis.vel indicatio recōci
liatiōis ṽbo vel facto expſſa
vt cū offenſus offendentem
eleuat genuflexū an̄ eū. vl' cū
dicit.dn̄s pcat vobis.ꝛ hmōi
Tertiū aūt.ſ.actionē de iniu
ria nō tenet̄ dimittere: niſi fa
cta ſatiſfactōe. Sed aduertē
dū eſt circa ſigna rancoris ꝙ
q̄dā ſūt remota: q̄dā ꝓpinqua
q̄ ingerūt ꝓbabilē ſuſpicionē
de rācore. vt cū aliq̄s nunq;
vult iniurianti loq̄. vel obui
ans ei diuertit ab eo. aut tor
uo vultu ſemꝑ aſpicit eum. ꝛ
hmōi. Et iſta ſigna nulli licʒ
retinere nec an̄ nec poſt ſatiſ
factionē ſibi factā.qꝛ ab omi
ſpecie mali abſtinēdū eſt ſm
apl'm. Vn̄ talis nō debet ta-
lia ſigna facere ꝑ q̄ credat̄ ꝓ-
babilit̄ eē in odio. Signa ve
ro remota ſunt q̄ nō ingerūt
de odio argumētū.licʒ odiū
ſeq̄ret̄.vt ſūt ſubtractio fami
liaritatis.ꝛ ſuitioꝝ aliq̄rū ꝛ
ſilia. ꝛ illa licʒ retinere oib9.
ſiue poſt ſatiſfactionem ſiue
an̄.dūmō nō fiat malo aīo.ſʒ
ꝓ maiori ſui ꝛ alteri9 pace.nō
āt tenet̄ iniuriatus q̄rere pa-
cē vel recōciliationē iniuriā-
tis ipo nō penitēte.niſi in ca-
ſu.ſ.cū crederet ꝓbabil'r ꝙ ꝓ
pter h̄ libaret aīam ei9 a mor
tali odio.ꝛ nō eēt occaſio ma
li.puta qꝛ ex h̄ iniuriās ſup-
biret vl' audaciā ſumeret ſilia
faciēdi: vl' oñderet ex h̄ iniu
riatū offēdiſſe.ꝛ hmōi. Hec
oīa Humbertus ī expoſitiōe
regl'e. Debet aūt fieri ſatiſfa-
ctio vl' reſtitutio fame q̄cit9.
pōt ꝛ adeſt oportunitas ſine
aliīs ꝑicul'. De q̄rta dānifica
tiōe.ſ.reꝝ exterioꝝ notandū
ꝑmo ꝙ r̄ſtituēda ē res rapta
vl' furata vl' alio mō vſurpati
ue habita in ꝓpria ſpecie.imo
in īdiuiduo ſi ipa habet̄: nec
ꝑt dari alia ꝓ ea eiuſdē boni-
tatis niſi forte pecunia cum
volūtate dn̄i ipi9 rei.iij.q.j.c.
reintegrāda ſūt oīa ſpoliatis
ꝛ h̄ veꝝ niſi ī caſu cū vſurpa-
tio rei aliene eēt occulta.ꝛ ex
reſtitutōe ei9 in ſua ſpecie de-
tegeret̄ raptor.vel aliud incō
ueniēs ſeq̄ret̄.tūc em̄ ſuffice
ret dare ꝑciū eius. Scðo no
tandū ꝙ ſi ipa res male abla-

ta ꝑụ̈t morte. vt aīal. vel ſibi
auferṫ: nihilominꝰ reſtituere
teneṫ ſꝫ Ray. ⁊ alios. Si āt
deteriorata eſt in bonitate. vł
diminuta ī ꝑcio ſupplendū ē
ꝑciū. qꝛ debet reſtitui eiuſdē
bonitatꝫ ſm Ray. nā ſi equꝰ
vł bos ablatus eſt penes ra-
ptorē debilitatus ita vt eſti-
meṫ q̇nq̃ florenoꝝ q̇ ꝑus va
lebat decē reſtituet decē non
q̇nq̃. Similiṫ ſi furatus eſt
ſextariū frumēti valentē tunc
ſolid̓. xl. cū ꝟo reſtituiṫ valet
xx. duo ſextaria teneṫ redde-
re. vel. xl. ſolidos. nec ſuffice
ret reddere ſextariū ſm Ray.
⁊ alios. imo ſi illo ītermedio
ſcꝫ inter vſurpationē ⁊ reſti-
tutionē plꝰ valuit q̃ꝫ tpe vſur
patōis illi pluri ꝑcio reſtitu
etur ſm aliq̄s. Teneṫ etiā ra-
ptor poſt reſtitutōem damni
petere remiſſionē de iniuria
ſaltē ꝑ interpoſitā ꝑſonā. vel
ꝑ ſe expꝰſſo noīe furis. vel ta-
cito ſm ꝙ q̄litas negocij req̇
rit. ſ. ſi eſt manifeſtū vł occul-
tū Tertio nota ſi ē res fru
ctificās teneṫ reſtituere rē cū
oībꝫ fructibꝫ inde ꝑceptꝫ. ⁊ q̇
percipi potuiſſent a diligēti
poſſeſſore. puta vſurpauit a-
grū alterꝰ. ex q̇ nō ꝑcipit de
fructibꝫ niſi. xx. ſextaria. fru-
mēti. qꝛ male fecit cultiuare

vbi. xxx. ꝑcepiſſet diligēs cul
tiuator annuatim. talis reſti
tuere tenebiṫ: nō ſolū. xx. ꝑce
pta ſꝫ. xxx. Silr ſi equū fura-
tus eſt cū q̇ lucratꝰ ē menſua
tim florenū vnū vbi dn̄s lu-
cratus fuiſſꝫ vnū cū dimidio
tenebiṫ reſtituere ad rōnem
vniꝰ floreni cū dimidio ꝑ mē
ſem. ⁊ ītelligiṫ h̄ deductꝫ expē
ſis factꝫ in vtilitatē ⁊ ꝯſerua-
tionē ipiꝰ rei neceſſarijs. non
tñ ſupfluis ⁊ expenſis factis
gr̄a colligēdoꝝ fructuū. hu-
iuſmodi ei deducunṫ tā a ma
le fidei q̃ꝫ a bōe fidei poſſeſſo
re. Ray. ⁊ Tho. Dāna etiā q̇
paſſꝰ ē dn̄s ex carētia rei ſue
teneṫ ſatiſfacere. extra d̓ iiu.
⁊ dam. da. c. ſi culpa. Tho. ⁊
Ray. Quarto nota ꝙ ſi plu
res ꝯcurrēt ad furtum. vł ad
dānū aliq̇d̓ faciēdū ita ꝙ vnꝰ
nō faceret ſine altero q̇libꝫ te
neṫ inſolidū. i. ad totū dānuꝫ
r̄ſtituēdū q̇uſq̃ ſit illi ſatiſfa
ctū ītegre. Jllo aūt reſtaura
to ꝑ vnū illoꝝ teneṫ poſtea q̇
libet eoꝝ ꝑ ꝑte ſua ſatiſface-
re ei q̇ totū reſtituit ſꝫ Tho:
Ray. Jnno. Hoſtiē. ⁊ Alb.
extra d̓ homi. c. ſic dignū. pu
ta cū duo vel plēs vadūt ad
furandū aliq̇d. ita ꝙ vnꝰ nō
īret vel faceret ſine altero. ſeu
cū mł'ti ſtipēdiarij bellāt iniu

ſte ita ꝙ vn⁹ nõ faceret ſine al
tero. ꝑcipue in ꝓncipalibus
Alti ↄſiliũ ꝑſtãt ad faciẽdũ
extorſiões vl' expolſandũ in-
iuſte aliquẽ ciuem. ita ꝙ ſine
aſſenſu eoꝝ nõ potuiſſet fieri
oẽs tenent inſolidũ. De h̃ tñ
plene habes i. ij. pte ſũ. ti. j. c.
iij. Quinto nota ꝙ cũ duo-
bus vel pluribꝫ exiſtẽtibꝫ he
redibꝫ vſurarij vel raptoꝝ ſi
alter fact⁹ ẽ ñ ſoluẽdo. ſi vn⁹
eſt tenet inſolidũ. ſi pl'es ſt ꝗ
libet tenet p pte ſua ad reſti-
tuẽdũ q̃ vſurarie ꝛ vſurpati-
ue ſunt accepta ab illo. ſ. vſqꝫ
ad q̃ntitatẽ q̃ puenit ad illoſ
de hereditate. nã oẽs res he-
reditarie obligate ſt. extra ď
vſu. Cõcoꝛ. Hoſt. Ber. Gof.
Jo. an. Ad vltra aũt q̃ꝫ pce-
pit de hereditate ꝑdicti vſu-
rarij vl' raptoꝝ ñ tenet. q̃uis
nõ eẽt p illa ſatiſfactũ in totũ
creditoꝛibꝫ vſuraꝝ vl' rapĩe.
Sexto nota ꝙ recipiẽs a re
ligioſo ꝯ volũtatẽ ſupioꝝ ſui
tenet illď r̃ſtituere niſi i extre
ma nc̃itate illď accepit. ar. xij
q. j. c. nõ dicatꝫ. ꝛ recipiẽs ab
ip̃o ꝑlato religioſo ſine cã rõ
nabili. ſꝫ ex pentela vl' turpi-
tudĩe tenet ad reſtitutõẽꝫ mo
naſterio. Filia religioſi etiaꝫ
abbatꝫ dotata notabil'r ď bo
nis mõaſterij tenet reſtituere

dotes. ꝛ vir e⁹ etiã ſi ſcit h̃: ni
ſi p modũ el'yne moderate do
taſſet. Sed q̃rit. vtꝝ oẽ lu
crũ qď q̃s fecit ex re rapta: fu
rata: vel p fen⁹ adq̃ſita teneat
reſtituere vel paupibꝫ eroga
re. Ad h̃ rñr p diſtinctiõem.
aut ei tal' res eſt ex ſe fructifi-
cãs q̃ etiã ſui vſu nõ ↄſumit
nec diſtrahit. vt ager: vinea:
plãta: pratũ: dom⁹: iumẽtũ ꝛ
hmõi. ꝛ ď hmõi re dꝫ reſtitui
oẽ lucꝝ ĩde pceptũ ſm Tho.
ꝛ oẽs alios. Aut tal' res non
eſt ex ſe fructificãs ꝛ ei⁹ vſus
eſt ↄſumptio. vt granũ: vinũ
oleũ. ꝛ hmõi. aut diſtractio.
vt pecunia ꝛ metalla. Et cir-
ca hmõi res eſt triplex mod⁹
dicẽdi. Nã q̇dã dicũt ꝙ om̃e
lucrũ inde pceptũ dꝫ reſtitui
vel paupibꝫ erogari. qꝛ radi-
ce infecta null⁹ bon⁹ fruct⁹ ſeq̃
ꝑt vt ď. j. q. j. c. fert. Cũ g̃ ra-
dix illi⁹ lucri ſit vſura vl' rapi
na videt ꝙ fruct⁹ vl' lucrũ ex-
inde ſit infectũ ꝛ obnoxiũ re-
ſtitutiõi vel erogatõi. Alij di
cũt ꝙ pecuniã raptã vel fene
bꝛẽ teneat indubie reſtituere
ac etiã dãna q̃ paſſus eſt is q̃
ſoluit vſurã ex carẽtia ip̃i⁹ pe
cũie ſolute. puta qꝛ optuit eũ
accipe ad vſurã p ſuis nc̃ita
tibꝫ. vl' vẽdere res ſuas mul
to minoꝛi ꝑcio q̃ꝫ valerẽt. Lu

crū tñ ꝑceptū ex pecunia fene
bri ꝑ licita negocia non teneť
reſtituere vľ erogare paupibꝰ
⁊ h̄ tenēt Tho.ij.ij.q.lxxviij
⁊ Rich.⁊ Pe.de pal.in.iiij.
Jo.an.⁊ Jo.cal.⁊ Alb.in c.
fi.de vſuris. Et ad rōem alio
rū dici pōt ꝙ radix iuſti lucri
nō eſt rapina vel fenꝰ: ſʒ indu
ſtria vtētis ea, ex ſe ei illa pe-
cunia nihil lucri attuliſſet, et
ſic nō eſt radix īfecta, q² indu
ſtria de ſe eſt bona. Sʒ ſi
illa pecunia male acq̄ſita vſꝰ
fuiſſet ī fraudibꝰ ſiľr ⁊ ī alijs
illicitꝭ acq̄ſitōibꝰ, tūc radice
īfecta tenereť. Alij dicūt, vt
Lau.de ridol. in ſupradicto
tractatu de vſurꝭ lucrū ex ta
li pecunia q̄ſitū trifarie diui
deť, ⁊ vnā q̄dē ꝑtem habebit
vſurariꝰ, ipe vicʒ tātū q̄ꝫtum
debeť expenſe labori ⁊ indu-
ſtrie, qđ boni viri dirimeť ar
bitrio, ꝑtēqꝫ aliā reſtituet cre
ditori ſuo, q̄.ſ. ſibi dedit vſu-
ras, habito r̄ſpectu ad dānū
qđ ille ſuſtinuit ī bonis ex ca
rētia illius pecunie, vt dicūt
Tho. ⁊ ſeq̄ces. Reſiduū tāqꝫ
īcertū dabiť paupibꝰ. Qđ ſic
ꝓbat, penes vſurariū nō dʒ re
manere, ne .ſ. ex h̄ pareť via
vſuris ⁊ inuiteňť hoīes ad
peccādū. nec dʒ creditori re-
ſtitui, q² tūc recipiet vſuras
de ſorte ſua, ergo paupibꝰ eſt ero
gandū. Quia regľa eſt, ꝙ qñ
aliq̄d eſt erogādū ⁊ nō appa-
ret cui illud eſt paupibꝰ dan-
dū, ar.xiiij.q.v.c. Non ſane
Ray. etiā ꝯſuluit ꝙ poſt reſti
tutionē ſolū vſure recepte pe
tat vſurariꝰ abſolutōeʒ ab eo
ſi alijs tenereť ad cautelam.
Magne eq̄tati videť inniti
iſta vltīa opinio. ⁊ tūc ſuffi-
cere videtur abſolutio q̄ dr̄ a
btō Tho. cū alijs in ſua opi
nione. Itē q̄riť, vtꝝ māifeſto
vſurario ꝑſtante cautiōeʒ de
vſuris reſtituēdis, ſi ad ꝑces
eiꝰ aliq̄s fideiubeat ꝓ eo, tene
atur ipe fideiuſſor creditori-
bus vſuraꝝ. vel epo vel pau-
peribꝰ ad reſtitutionem oīm
vſuraꝝ extortaꝝ certaꝝ ⁊ in-
certaꝝ. Ad qđ rn̄det Laurē.
vbi ſup̄ dicēs, ꝙ Lapꝰ cū plu
ribꝰ alijs doctoribꝰ determi
nauit talē fideiuſſorē nō te-
neri vltra vires hereditatis
ꝑncipaľ, etiā ſi ſe ꝑncipalē cō
ſtituiſſet. Et addit, hāc etiam
q̄ſtionē diſputauit Paulꝰ de
legʒa. ⁊ determiauit ꝙ nō ob
ligať fideiuſſor vltra faculta
tes vſurarij habito reſpectu
ad tp̄s cautōis, q² ſi tp̄e cau-
tionis ꝑncipaľ erat ſoluēdo.
dato etiaʒ ꝙ facultates ſint
poſtea exhauſte: nō reſtituti

one vſurаꝝ nec eris alieni. ſ3
ꝑ alſos modos fideiuſſoꝛ re
manebit ad oīa obligatꝰ. l3
ei exceptio inopie ꝓſit ꝑnci⸗
pali. ñ tñ fideiuſſoꝛi. ſ3 ſi tpe
ꝑncipal' cautõis nõ erat ſol⸗
uēdo nõ tenet vltra vires ꝑn
cipalis. Idē tñ Paulꝰ diſtin
guit īter fideiubentē ꝓ cauti
one. ⁊ ſe obligātē ad reſtituti
onē vſuraꝝ ex alia cā. In pꝛi
mo eñ caſu nõ tenet fideiuſ⸗
ſoꝛ vltra vires. qꝛ nec vltra
vires reſtituere vl' cauere te⸗
nebat ꝑncipal'. In ſcđo cãu
ſecꝰ. qꝛ ꝑncipalis eſt obligatꝰ
inſolidũ. lic3 habeat excepti
ones īopie vl' ſil'e. q̄ exceptio
vtpote pſonal' non dirigit ad
fideiuſſoꝛē. Itē nota ſm Ri⸗
char. in. iiij. diſ. xv. ꝙ q̄ dãni⸗
ficat aliquē iniuſte ī ſua lib⸗
tate. ſ. iniuſte ꝓcurãdo eũ re⸗
digi ī ſuitutē. tenet ſe facere
ſuũ ꝓ eo. ſi nõ pt eũ alit reſti
tuere libertati. niſi foꝛte tal'
eēt ꝯditio pſone q̄ h̄ dãnũ in
tulit qđ notabilit redũdaret
in p̄iudiciũ boni cõis. ī q̄ ca
ſu nõ tenet ſe facere ſuũ. ſ3 te
net ad oē aliud intereſſe ad
arbitriũ boni viri. Quãtũcũ
ꝗ3 q̄s dãnificaret aliquem in
aliis poſſeſſiõib9 nũꝗ3 tenet
ꝓ reſtitutiõe ſe facere ſuũ eiꝰ
vel alteriꝰ. qꝛ vt đꝛ. ff. de re.

iu. libertas ineſtimabil' res ē
Qđ aũt đꝛ Exod. xxij. Si āt
nõ habuerit vñ reddat venũ⸗
det. Judiciale p̄ceptum fuit
vñ mõ nõ obligat. Hec ille.
Itē ſi q̄s impedit aliquē in⸗
iuſte ab officio vel bñficio iā
obtēto. puta ꝓcurãs ſibi au⸗
ferri ex aliq̄ ſiniſtra cauſa vl'
falſa tenet ad ſatiſfactionē đ
toto ſm Tho. ⁊ Rich. in. iiij.
diſ. xv. ſecus ſi iuſte hoc ꝓcu
rat. qꝛ meret priuari ex defe⸗
ctu ſuo. S3 ſi impedit a bñ⸗
ficio ꝯſeq̄ndo nõ tenet ad tã⸗
tũ q̄ntũ eſt bñficiũ: ſ3 ad arbi
tirũ boni viri ſm Tho. ⁊ Ri
char. quod intelligendum vi
det quãdo hoc facit ex odio
vel malicia. nam ſi facit vt ſi⸗
bi vel amico ſuo magis pꝛo
uideretur ꝗ3 illi. puta teſtatoꝛ
aliquis vult legare. A. ⁊ ego
rogo ꝙ magis leget mihi vl'
cuidam perſone mihi magis
dilecte. ⁊ ille ſic facit. talis ſ3
Pet. de pal'. in. iiij. nulli tene
tur: qꝛ nulli aufert ius ſuum
nã illi nullũ ius erat acq̄ſitũ
⁊ nemini facit iniuriã q̄ vtit
iure ſuo. cuilibet enim lic3 ſe
alteri cõmēdare. vt donet ſi⸗
bi vel leget. p̄cipue cum indi
get. Item querit. vtrũ cle⸗
rici teneantur reſtituere illos
fructus quos voluptuoſe cõ

ſumũt nõ faciẽtes ſeruitiũ in
ecclia.ſ.nõ officiãtes vl' offi-
ciãdo. Rñdeo ſm Arch.di.
xliiij.vtiqꝫ tenent. ꝛ h tripli-
citer. Primo rõne dati. Se
cũdo rõne ſacrilegij. Tertio
rõne odij. Primo rõe da-
ti.nã illa bona tali ecclie.ido
data ſũt vt offerãt pces ꝛ ſa-
crificia p ꝑis q dederũt.ꝛ ex
reſiduo alẽt paupes. Ad qđ
facit vbum Hiero.dicẽtis.
Tibi o ſacerdos đ altario vi
uere.ñ luxuriari pmittit.diſ.
xliiij.§.j.ꝛ q h nõ facit infide
liter agit. Scđo rõe ſacri
legij.qꝛ defraudãt totã eccle
ſiã quam ſuis pcibꝫ ꝛ officijs
iuuare deberent ꝛ ei pdeſſe.
Vñ Alex.papa. Ipi ſacerdo
tes p pplo interpellãt.ꝛ pctã
ppli comedunt.qꝛ pcibꝫ ſuis
ea delẽt.j.q.j.c.ipi. Tertio
rõne odij.qꝛ puocãt irã dei ꝯ
pplm ſre. Cũ is q diſplicet
ad intercedendũ mittit: irati
anim⁹ pculdubio ad deterio
ra puocat.diſ.xlix.§.j. Qđ ve
rũ eſt qñ ppls eſt in cauſa ma
licie ſacerdotꝫ. Sꝫ qd ſi facit
ſuitiũ ecclie.ſꝫ i mortali pſe-
uerãs. Rñ. nõ videt teneri đ
fructibꝫ.ꝛ rõ eſt.qꝛ etiã mali
miſtri: oꝛones cões vt offici
um ꝛ miſſe pſunt viuis ꝛ de-
functꝫ ſm Tho.i.iiij. Sꝫ qd
de bonis omiſſis.nunqd te-
net reſtaurare totuꝫ. Rñdeo
ſm archi.ex qlitate deberet
ſibi iniũgi in pnia ſi poſſet ſꝫ
nõ eſt necariũ.ſꝫ i h eſt pnia
arbitraria ſicut in alijs.ꝛ ideꝫ
videt ſentire Petrus de pal.
in.iiij.

Ubi ſit fienda reſtitutio. Capitulũ.III.

Quantum ad tertiũ pncipale.ſ.
vbi fiẽda ẽ reſtitutõ
Circa h diſtinguẽdũ.qꝛ aut
pſona cui fiẽda eſt reſtitutio
ſcit: aut inqrendo ſciri pt.aut
oĩno ignorat. Si ãt ſcit aut
inqrẽdo ſciri pt ipe vl' heres
ei⁹ ipo mortuo i loco vbi fcã
ẽ rapia: vſura vl' dãnũ.ſi vter
qꝫ ibi eſt vel vbicũqꝫ ad iuicẽ
ſe ꝯueniũt creditor ꝛ debitor
Si ãt alter eſt abſens a loco
vbi facta ẽ vſurpatio vl' dãni
ficatio mittet expẽſis ei⁹ q ſe
abſentauit de loco. Si vo ẽ
abſens cui fienda eſt reſtitu-
tio.puta qꝛ mutauit domici-
liũ mittet ſibi rẽ ablatã vl' pe
cuniã ipe q abſtulit expenſis
illi⁹ q habꝫ reſtituere. Si vo
abſentauit ſe a dicto loco is
q rẽ vſurpauit.ipe ſuis pprijs
expenſis trãſmittet rẽ vel pe-
cuniã ſm Hoſtiẽ.ꝛ Jo.an.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ꝛ hoc ꝑ talē modū ꝙ nō de-
tegaꝛ pctōꝛ ſi pctm̄ eſt occul-
tum.ar.ij.q.j.c. ſi peccauerit
vel etiā ꝑt creditoꝛi ſignifica-
ri ꝑcipue qn̄ eſt ml'tū remot⁹
a debitoꝛe occulte vl' manife
ſte ſcḋm ꝙ expedit ꝛ ſcḋm ꝙ cre-
ditoꝛ oꝛdinat. vl' de mittēda
illa re vl' reſuāda vl' aliter dā
da. ſic agat d̄bitoꝛ ꝛ liber erit
Si aūt ſuo ꝓprio motu rē il
lā deſtinaret ſeu pecuniā de-
bitoꝛ. ꝛ in via ꝑiret vl' aufer
reꝛ ſibi ꝑiret ei q̄ ad h̄ tenere
tur ad ſatiſfaciendū ſcḋm Jo.
in glo. Vn̄ etiā ſi ſperaꝛ cito
vētur⁹ ad locū ꝑt ſibi rē ſuā-
re. Et ſcḋm Tho. Hoſti. ꝛ Jo.
an. in edē ſacrā deponere. vl'
alio tuto loco. Aut ſi res eſt
parui valoꝛis. ꝛ creditoꝛ di-
ſtans multū ꝛ abundās fue-
rit. ꝑt etiā ſcḋm Guil'. ꝓ aīa ei⁹
paupib⁹ erogari. Si vo ig-
raꝛ: nec ꝑquirendo inueniri
pōt cui reſtitutio fieri debet.
tūc erogāda eſt res ablata vl'
ꝑciū ei⁹ paupib⁹ ꝓ aīa illi⁹ in
loco illo vbi facta ē vſura: ra
pina vel damnū. vel in loco ī
q̄ habitat is cui fienda eſt re
ſtitutio. Et hoc ideo qꝛ meli-
us eſt ꝙ vicini inde ſentiant
cōmodū q̄ȝ extranei. tuȝ etiā
qꝛ veriſil'e eſt ibi reꝑiri dānū
paſſum vel heredē eius. Ita
notat Hoſt. Joā. an. ꝛ Jo.
de ligna. Vel ſaltē fiat talis
erogatio ad arbitriū dioceſa
ni loci vbi factū eſt dānū vel
rapīa ſcḋm Ray. Si tn̄ cōmo-
de fieri nō poſſet in dicto lo-
co cū hoc nō ſit neceſſariuȝ.
pōt tūc ꝛ debet alibi fieri. ſcḋm
Guil'. Sed ꝛ btūs Tho. in
hmōi caſu nil d̄t d̄ loco det-
minato. ſȝ ꝙ ꝓ aīa illi⁹ cuius
res erat d̄bȝ paupib⁹ eroga
ri. Vn̄ ꝛ M. Hugo ꝑitus ī
vtroq̄ȝ iure. ꝛ frater Clarus
dicebāt ꝙ cū paupes ſint vt
vnū membꝛū in coꝛpe eccl'ie
nec ab hac vnitate ſequeſtrē
tur ꝓpter locoꝝ diſtantiam.
ſufficit ſi reſtitutio incertoꝝ
detur q̄buſcunq̄ȝ paupib⁹ eti
am alterius ꝓuīcie. q̄ȝ vbi fa
cta eſt rapina vel damnū. et
maxime q̄ ſunt paupes chꝛi
ꝛ vtilioꝛes eccl'ie dei et ſalu-
ti aīaꝝ. ꝛ ex hoc apparet ꝙ lo
cus nō eſt de neceſſitate reſti
tutōis ſed de ꝯgruentia. Idē
tenet Fede. de ſenſis. c. xxxij.
opis ſui. Vſure tn̄ incerte ex
toꝛte ꝑ māifeſtos vſurarios
quō debeāt reſtitui. ꝛ in q̄ lo
co. ꝛ ꝑ quē dioceſanū. habes
in. ij. parte ſum. ti. j. Quā
uis em̄ qḋ habetur in iſto. §.
nō ꝑtineat ad vbi: ſed magis
ad q̄d. tamē hic notabiliꝛ q̄-

rit̃ vtꝝ fideiuſſoꝛ poſſit repe
tere a debitore vſuras q̃s ꝑ
eo ſoluit creditoꝛi peneſ quẽ
ꝓ ipo debitore itercessit. Ad
qd̃ rñdet Lau. ꝙ Jo.an.i qõ
ne ſup mercuriali. in regl'a da
mnũ. de re.iu.in vj. hac qõnẽ
explanat notabil'r. ⁊ ex ei⁹ di
ctis elicit.xj. ꝯcluſiões. q̃rũ
ꝓma eſt talis. Nõ recipit fi-
deiuſſoꝛ a debitore obligati-
onẽ ſciẽte ⁊ ꝯtradicente vſu-
ras ſuo ſolutas d̃bitoꝛi. nec
etiã ſortẽ: nec q̃d aliud inutili-
ter impenſuz. plus eſt eñi cõ-
tradicere q̃ȝ non ꝯſentire. ex
tra de ſimo.c.ſicut tuis. Se
cũda cõcluſio eſt nõ repetit a
debitore ſciente ⁊ patiẽte.ſed
nõ mãdãte obligatiõem fide-
iuſſoꝛ vſuras: vel in debitum
ſolutas. vel ſolutũ creditoꝛi.
⁊ ſibi iputet ꝙ ſe obtulit. ex-
tra de reg.iur.c.bona fides.l
vi. repetit tñ ſortẽ in debituz
qd̃ ſoluit. Tertia ꝯcluſio eſt
nõ repetit a debitore ſciẽte ⁊
mãdãte ipm obligari ꝑ ſorte
tñ fideiuſſoꝛ ſoluẽs vſuras
tũ qꝛ fines mãdati receſſit. tũ
qꝛ ad illas obligat⁹ nõ erat.
Quarta cõcluſio ẽ: nõ reci-
pit a debitore fideiuſſoꝛ vſu-
ras ſciente et mãdãte ipm in
oẽm caſũ: vl' ſimplicit̃ obliga
ri ſiue fideiubere: ꝑtȝ: qꝛ i ge-
nerali mãdato nõ i ncluſit in
debitũ: de quo veriſimilit̃ in
ſpecie nõ mãdaſſet.c.in gene
rali. de re.iurꝫ. in vj. Quinta
cõcluſio eſt: repetit a debito-
re ſciẽte ⁊ mãdãte ipm ꝑ vſu-
ris: cũ ſub noĩe ſortis incluſit
eas: vt ẽ moris obligari ſiue
fideiubere ipe fideiuſſoꝛ vſu-
ras: qm̃ iuſte credere potuit
illã ſortẽ totũ debitũ: nec ꝑ ſu-
mere debuit illud debitũ ſub
noĩe ſortis ꝓmittere: extra d̃
ꝑſũ. ca. qꝛ ꝑiſil'r. Sexta ꝯclu
ſio ẽ: repetit a debitore ſcien-
te ⁊ mandãte noĩatim ꝑ vſurꝫ
fideiuberi ipe fideiuſſoꝛ credi
toꝛi ſolutas: ſi iurauit illas
ſoluere: et iſta ẽ cõis opinio.
extra de fideiuſ.c.ij. ⁊ iſtã opi-
ni. approbat Joan.an. bȝ tñ
fideiuſſoꝛ optionẽ ſoluẽdi vl'
abſolutiõeȝ petẽdi ſicut hr̃et
debitoꝛ. Septĩa ꝯcluſio ẽ re
petit a debitore etiã noĩatim
mandante ꝑ vſuris fideiube-
ri ipſe fideiuſſoꝛ vſuras cre-
ditoꝛi ſolutas: etiã ſi non iu-
rauit creditoꝛi illas ſoluere.
Si ipſi fideiuſſoꝛi debitoꝛ in
dẽnitatem iurauit: dũmodo
alias ꝓpt̃ pignoꝛa data vel a-
liã cãȝ debitoꝛi fuit expediẽs
vſuras ſolui. c. ꝑuenit. extra d̃
fideiuſ. Octaua ꝯcluſio ẽ: nõ
repetit a debitore ſciẽte ⁊ mã

dante noīatim ꝑ vſuris fide
iuberi ipe fideiuſſoꝛ creditoꝛi
ſpōte ſolutas:ſi ñ iurauit cre
ditoꝛi illas ſoluere nec debi
toꝛ iurauit fideiuſſoꝛi indēni
tatē:nec expediebat debitoꝛi
ꝓpt̄ pignora data vl̄ aliā cām
ipas vſuras ſolui:ꝛ hoc ꝺ iu
re foꝛi. Sȝ opīo theologoꝝ
q̄ ſm Jo.an.multū fauet eq̄
tati ē ꝙ vrgeat̄ debitoꝛ ad ſol
uendū in foꝛo ꝯſcīe:de re.iu.
c.ſciēti.li.vj. Nona ꝯcluſio ē
nō repetit a debitoꝛe ſciēte et
mādante noīatim ꝑ vſuris fi
deiuberi ipe fideiuſſoꝛ vſuras
creditoꝛi coacte ſolutas ſi nō
iurauerit creditoꝛi illas ſolue
re:nec debitoꝛ iurauit fideiuſ
ſoꝛi indēnitatē:nᶜ expediebat
debitoꝛi ꝓpt̄ pignoꝛa data:vl̄
aliaȝ cām vſuras ſolui:ſi fuit
ipſe fideiuſſoꝛ in culpa: vt qꝛ
nō excepit:ſecꝰ ſi nō fuit ī cul
pa. Decia ꝯcluſio ē ꝙ in omī
cāu q̄ pt a debitoꝛe fideiuſſoꝛ
vſuras repetere:dȝ ītelligi:ſi
nō intuenit fraus ꝑſone ad ꝑ
ſonā.ſ.ꝯſtituentis ob h̄ fide
iuſſoꝛē.extra de ꝑuile.c.q̄nto
Undecima ꝯcluſio ē: ꝙ in oī
caſu q̄ pōt a debitoꝛe vſuras
repetere fideiuſſoꝛ poterit il
las repetere a creditoꝛe cui
ſoluit.ff.mādati.l.ſi fideiuſ
ſoꝛ.§.in omnibus.

Per q̄s dȝ fieri reſtitutio.
Caplm.iiij.

Quantum
ad q̄rtuȝ.ſ.ꝑ q̄s dȝ
fieri reſtitutō:ꝑmo
dicēdū ē ꝺ incertꝭ:ſcdo ꝺ cer
tis. Querit̄ ḡ vtꝝ reſtitutō in
certoꝝ debeat fieri ꝑ eū q̄ hȝ
reſtituere:vl̄ ꝑ aliū cui cōmi
ſerit:aut ſolū ꝑ dioceſanum.
Rñ.circa h̄ ſūt varie opiniōeſ
ꝛ ꝯrie. Hoſtiē.ſup.c.cū.tu de
vſu.ꝛ ī.c.cū ſit.ꝺ iude.ꝛ in ſū.
ſua.ꝺ pe.c.ſi iuxta fineȝ:tenet
ꝙ vnꝰ de caſibꝰ ꝑtinentibꝰ ad
ep̄m ē reſtitutio male ablato
rū incertoꝝ:qꝺ etiā tenet Jo.
an.extra de pe.ꝛ re.in.c.ſi ep̄ſ
ī glo.li.vj. Et ī.c.ꝑctm̄.ꝺ re.
iu.li.vj. Ad qꝺ videt̄ facere
qꝺ hr̄.xiij.q.j.c.ꝑcipimꝰ. Ad
dūt ēt aliq̄ q̄ h̄ tenēt hāc rōnē
Cū hmōi bona incerta ſint ꝑ
aīabꝰ eoꝝ q̄ꝝ fuert̄ fidel̄r diſ
pēſāda:ac ꝑ ꝯñs ſint ad diui
nū cultū eoꝛpo ꝛ ſuſtētatiōeȝ
paupeꝝ oꝛdiata. Solꝰ āt ec
cl̄iaſticꝰ ꝑlatꝰ ſit rectoꝛ ꝛ mo
deratoꝛ diuini cultꝰ ꝛ pr̄ pau
peꝝ:ꝛ diſpēſatoꝛ rerū diuino
cultui oꝛdinādaꝝ vt patȝ diſ.
lxxxvij.c.diuine.ꝛ ī ml̄tꝭ aliiſ
ca. Jō ſm iudiciuȝ eiꝰ debita
incerta ſunt ꝑ eū diſpēſanda.
Archi.aūt in q̄dā q̄ſtiōe diſ

putata p eũ. z i roſario. xiiij.
q. v. c. ñ ſane. tenet ɔ̃riũ. z dt
ſniaʒ Hoſti. circa hec ſupdi
cta cẽ verã in caſu vbi nullus
deputatꝰ eſt a teſtatore q̃ hoc
exequatᷣ. vt. xij. q. ij. c. de laicꝭ
Ubi ꝟo certa pſona deputa
ta ẽ a teſtatore. illa pſona dʒ
exeq̃. vt ĩp d. c. de laicꝭ. extra
de teſta. ca. tua. imo credo ꝙ
ipe raptor incerta q̃ dꝫt pau
peribꝫ erogari pt ipe paupi-
bus erogare abſ qꝫ licẽtia vel
auctate epi. vel alteriꝰ iudicꝭ
eccľiaſtici. vt ſatꝭ colligitᷣ i d.
c. cũ tu. Et h̃ innuit etiã clare
glo. i c. ſic dignũ. ꝺ homi. §.
eos. Nec obſtat. c. cũ ſit. de
iude. p qꝺ pbãt Hoſtiẽ. ſuaʒ
opinionẽ. Nã illꝺ. c. loquitᷣ
de iudeo: nõ de chꝛiano. cuiꝰ
actus vel diſpẽſatio merito
habetᷣ ſuſpecta ab eccĩa q̃ ad
chꝛianos. ideo iuſte z bñ di-
cit ibi ꝭm puidentiã dioceſa
ni. q̃ ſuſpitio ceſſat i chꝛiano
z ſic nõ dubito ꝙ ẽps nõ ha
bet ſe intromittere de talibꝫ.
Hec Archi. Jo. ꝺ ligna. idẽ
ſentit. z poſt adducit hãc rõ-
nẽ. Qui idebitũ extorſit ob-
ligatꝰ eſt ex maleficio vľ q̃ſi
illis q̃bꝫ extorſit: ſi extãt. alꝭ
paupibꝫ. Et regľa hʒ ꝙ debi
tor pt ſe p abſolutõʒ liberare
inſti. q̃. mo. tol. ob. p totum.

Tu q̃ dicis ɔ̃riũ da mihi ca-
ſum expſſuʒ ɔ̃ regulã. nec eſt
verꝫ ꝙ ſit i d. c. cũ ſit. qꝛ nõ lo
quitᷣ in chꝛiano ſʒ i iudeo. vt
dt Arch. Hãc opinionẽ ſeq̃
tur Pau. zeñ. z De. ſuperᷣ cle
mẽ. j. ꝺ puiľ. Hoc etiã ɔſulue
rũt Jo. cal. z Recupus. Sʒ
dñs Hugo vtriuſqꝫ iurꝭ pitꝰ
z fratᷣ Clarus. vt hr̃ in q̃daʒ
ſũmula ɔcordauerũt in h̃ ꝙ
nullũ ius expſſum h̃ dt. nec i
decretꝭ nec alibi: niſi ꝙ ẽps
eſt pcurator pauperũ. Illud
ꝟo adaptatᷣ ꝙ pt pcurare de
ſuo pprio ſi hʒ. vel de bonis
ecclie. i. de fructibꝫ vel alijs
mõis. Sʒ qꝛ ſacerdotes ſim
plices ſũt impiti p maiori p-
te. epi ꝟo reputantᷣ ſufficien-
tes in ſcĩa. Hinc inoleuit ꝙ
hmõi reſtitutiões remittuntᷣ
ad ẽpos. Uñ ſi ɔfeſſor pitus
ſit. z ſciat i hmõi ſufficiẽter
ɔſulere nõ eſt neceſſe remitte
re ad ẽpos. Hec ibi. z in hac
ſnĩa eſt Joã. mo. Hoc etiam
innuit Inno. extra de imu.
ec. c. qꝛ pleriqꝫ. ar. xij. q. iiij.
c. ſi q̃s rhomipetas. Ad rõeʒ
ſupius inductã p alia opinio
ne poſſet rñderi ꝙ q̃uis epi
ɔplati ſĩt diſpẽſatores rerꝫ da
tarꝫ eccľijs. ñ tñ ſequitᷣ ꝙ ſint
diſpẽſatores oĩm q̃ ꝭm deuʒ
ſunt in diuinũ cultũ z i pau-

peres erogāda.ſʒ ſolū ī diui-
nū cultū iā ordiata.vt reddi-
tus eccl'iaꝝ ꝛ hmōi.Nā ſi eſ-
ſent diſpēſatores erogādoꝝ
oīm ſm h̄ eēnt etiā diſpēſato
res oīm ſupfluoꝝ q̄ diuites
ex diuio p̄cepto deberēt pau
perib⁊ erogare.qđ a nll'o ꝯce
dit.Sʒ ꝛ Tho.ij.ij.q.lxij.di
cit.ꝙ ſi ille cui dʒ fieri reſtitu
tio ſit oīno igtus dʒ ei r̄ſtitui
ſic p̄t.ſ.dādo ī el'ynas p ſalu-
te ei⁹.ſiue ſit mortu⁹ ſiue ſit
viu⁹.p̄miſſa tn̄ diligēti inq̄ſi
tiōe ei⁹.ꝛ de autoritate epi ni
hil d̄r Sco.in.iiij.di.xv.dic̄
ſi q̄ras p cui⁹ manus debeāt
talia diſpēſari ſi īcerta.Rn̄.
ꝙ nō inueni q̄ neceſſario ſit
determinatus mediator iſta
paupib⁊ diſpēſando.Videt̄
āt mihi ꝙ p ſeipum ꝯſilio ni
hilomin⁹ boni viri p̄t h̄ pau
perib⁊ erogare.q꞉ tali media-
tori ad diſpēſandū tribui poſ
ſe de cui⁹ fidelitate p̄ſumeret
ꝛ nō ſibi approp̄aret vel ī ali
os vſus ꝯuerteret q̄ʒ deberet
Vn̄ vbi lex diuīa vel eccl'ia-
ſtica nō ligat ſeq̄nda ē rō na-
turalis.Illa autē dictat ꝙ q̄
tenet̄ reſtituere magꝭ h̄ faciat
p ſe q̄ʒ p alium.nō excludēdo
tn̄ p h̄ ꝯſiliū boni viri.ſʒ īclu
dēdo.Hec Sco.Quidā alij
faciūt circa h̄ diſtinctionē.vi

delicet q̄ntū eoꝝ in q̄b⁊ cōpe
tit repetitio.vt furto:rapina
vſura:fraude.ꝛ hmōi diſpen
ſatio īcertoꝝ ptineat ad epm
Sʒ alioꝝ vbi n̄ cōpetit repe-
titio.ꝛ ſi erogatio fiēda ē pau
perib⁊.vt in ludo ꝛ iniuſte ac
ceptis a iudice p iudicādo.vl'
a teſte p teſtionio:a meretri-
ce p fornicatiōe.ꝛ hmōi.q̄li-
bet p ſe poſſit diſpenſare.vel
cū ꝯſilio ꝯfeſſorꝭ.Ego credo
ſcđam opinionē ſcʒ Arch.et
ſeq̄ciū oīno verā ꝛ ſimplicit̄.
excepto vno caſu.vicʒ in īcer
tis publicoꝝ vſurarioꝝ.quē
caſum non dubito oēs illos
excepiſſe itēdere:q꞉ ibi exp̄ſ-
ſe ꝛ clare ius p̄uidit.vt ſcʒ p
diſpenſationē dioceſani talia
incerta determinent̄ ꝛ diſpen
ſent̄.extra đ vſu.c.q̄ʒq̄ʒ.libro
vj.vbi tradit̄ forma de hmōi
de q̄ habes in.ij.pte ſum.ti.j
In hoc ḡ caſu tm̄ p̄t intelligi
illud qđ dicit̄ p tertiā opinio
nē.ſ.in vſuris publicis incer
tis.Et ſi q̄rat̄ vtꝝ eps poſſit
p ſua ſynodalia hoc ſtatuere
vt.ſ.ſibi retineat diſpenſatio
nē incertoꝝ.ꝛ alijs non poſ-
ſit ſe intromittere.Dicit in h̄
Jo.de ligna.ſup c.cū ſit.de
vſu.ꝙ q̄cq̄d dicit Jo.an.du
biū eſt an poſſit.ꝛ Joā.cal.
in q̄dam ꝯcilio dicit expreſſe

ꝙ nõ pt. Hugo ⁊ frat Clar⁹ dicũt ꝙ nõ pt eps excõicare de iure ſacerdotes q̃ ſe intromittũt de diſpẽſatõe icertoꝝ.
Quãtũ ad ſcðm p q̃s dꝫ fieri reſtitutio certoꝝ bonoꝝ. Ad qð rñdet ꝙ p eũ q̃ abſtulit ſeu recepit vſuras ſeu male ablata pt etiã ⁊ p quãcũqꝫ aliã pſonã facere. in h̃ ei ꝑa ẽ regula iurꝫ. Qui p aliũ facit pinde eſt ac ſi p ſeipm facere videat. de re. iu. li. vj. Si tñ viciũ vſure: furti: rapine vl' alterius dãni eſt occultũ. ⁊ reſtitutio occulto mõ p ſe vl' p aliũ fienda eſt vt nõ detegat perſona. ij. q. j. ſi peccauerit. Caueat etiã diligent qð p aliũ fac ita caute faciat vt recipiat q̃ dꝫ ⁊ nõ ille ſibi retineat. qꝛ nõ eẽt p h̃ liberat⁹. nec ꝯfidat de ꝯfeſſoꝛib⁹ nec p̃dicatoꝛib⁹: nec queſtuarijs q̃ q̃rũt pecunias nõ aĩaꝝ ſalutẽ Et ſi is q̃ rapinã. vſuram vel fraudẽ fecit nõ reſtituat. cuꝫ heres teneat ad oĩa onera defuncti inq̃ntũ ſufficiat hereditas. tenetꝛ ip̃e facere dictã reſtõem. ð vſu. c. Michael. ⁊ eadẽ rõe heres heredis. ⁊ ſic in infinitũ cũ ſcit ab eis hereditas obligata ad reſtõem p pter vſuras ⁊ rapinas ⁊ dãna poꝛib⁹ facta. ⁊ vbi nõ ſufficeret hereditas ad ſatiſfaciẽdũ tenent legatarij ⁊ donatarij. qꝛ legari nec donari pt alienũ. nec excuſarent heredes ſcientes vel dubitãtes vel merito dubitare debentes ex publica fama vl' ex ſcptur ꝫ vel ex fideli relatu teſtatoꝛẽ illicitos feciſſe ꝯtractus vl' vſurarios ex h̃ ꝙ null⁹ ponit q̃relã ſup hoc. vel poſtulat aliq̃d ab eis vt debitum. Sed debent diligẽter inq̃rere veritatẽ quã poſſunt. Et ſi q̃dẽ inueniunt ſic eſſe notificẽt. vel notificare faciãt illis q̃b⁹ dñt ſe offerẽtes ad reſtitutõem. ⁊ ſi nõ inuenirent paupib⁹ erogãdo. al's eẽt in eis ignoꝛantia craſſa q̃ nõ excuſat. di. xxxvij §. fi. ⁊ q̃uis defunctꝫ nõ pſit illa reſtitutio ſi deceſſerit impenitentes. pdeſt tñ imo neceſſaria ẽ ip̃is heredib⁹ ſi volũt ſaluari. qꝛ nõ remittit peccatũ ⁊c. de reg. iur. li. vj. Si ãt licitã artẽ exercebat: vl' patrimõialia tñ habebat teſtatoꝛ. nec apparet ex fama vel ſcriptis de illicitꝫ ꝯctib⁹ ſeu alieno p̃ſumere debẽt eũ iuſte adq̃ſiſſe. qꝛ nemo iudicãdus ẽ immemoꝛ ꝓp̃e ſalutꝫ ⁊ diuini amoꝛꝫ. j. q. vij. c. ſancim⁹ ⁊ p̃cipue i moꝛtꝫ articlo. Itẽ nota ꝙ dĩ Hoſt. i ſũ. ti. ð vſu.

ꝙ ſi aliq̄ honeſta ꝑſona.puta
ſacerdos vel ep̄s tractet īter
debitorē ⁊ creditorē de ſatiſ-
faciēdo. ⁊ dicat creditori tal'
mediatoꝛ. tātū faciā tibi red
di ſi ex corde r̄ſiduū remittas
nō decipias me.q2 mediatoꝛ
ſū.nec debitorē cui? aīe ſalu-
tē q̄ro. ⁊ r̄ndet creditoꝛ ſe ex
toto corde libare ipum debi
torē. q̄re nō dicā ipm libera-
tū nō video. nec curo q̄liter-
cunq; ſit ſatiſfactū:dūmō ſit
ſatiſfactū ei. Si q̄ mouent̄ ī
ɔ̄riū h̄ faciūt ī odiū vſurario
rū.Si q̄s ei ex alia cā alīj īiu
riet̄. eq̄dē h̄ admittet q̄libet
theolog? ꝙ ɔcoꝛdia int̄ ꝑtes
poſſit tractari.⁊ pars ei? qđ
deberet̄ ex pacto remitti.al's
titulus đ trāſact ̄.inutil' eēt.
⁊ q̄re n̄ idē de vſura.Dōm g̃
⁊ tenendū ꝙ p̄cib⁹ poſſit vel
iuſſu iudic̄ vel pactōe ꝑtiuȝ
remiſſio fieri.⁊ ſic dicā vſura
riū abſolutū.Hec Hoſtien.
Que q̄dē itelligo v̄a eē in fo
ro ɔtētioſo.n̄ ī foro ɔſcīe.vel
etiā in foro ɔſcīe q̄tū ad ea q̄
dubia eēnt vtꝝ deberēt dari
vel nō.q2 rōnes ſūt ad vtrāq;
ꝑtē.vł cū dubiū ē q̄tū debe-
at ſatiſfacere ꝑ dāno dato Et
ad h̄ faciūt rōes q̄s facit ipe
Hoſtiē.Sȝ vbi certū vel cla
rū eſt debitū vel rōe vſurarū
vel alteri? vſurpatōis niſi de
bitoꝛ liberal'r remittat illud
qđ remittit.etiāſi đ mille tm̄
decē remitteret.ſi h̄ fac̄ q2 pu
tat ſe alit̄ reſiduū n̄ poſſe h̄re
nil valet illa remiſſio feꝛā eti
am publico petō q̄ ad aīam.
Vn̄ cū mercatoꝛ infoꝛtunia
paſſus fallit ⁊ occultat mł'ta
đ bonis ſuis mobilib⁹.vt nō
ꝑueniāt ad man? creditoꝝ. ⁊
q̄rit cōpoſitōem cū eis đ mi-
noꝛi q̄ntitate q̄ȝ debeat.puta
ɔuenit r̄ndere ſingul' credito
rib⁹ ad rōem.xv. ſolidoꝝ ꝑ li
bꝛa.cū tm̄ poſſet totū dare vł
cedere bonis. cui cōpoſitiōi
aſſentiūt creditoꝛes.⁊ ita re-
cipiētes liberāt eū đ reſiduo
cū illi nō ſpōtē ſȝ coacte fece-
rint illā remiſſionē.volentes
illa ꝑte potius carere q̄ȝ toto
q̄nimo ⁊ ſi cederet bonis to-
talit̄ nihil ſibi reſ̄uādo.⁊ nō
ſufficiūt bona illa ad ſatiſfa-
ciendū.ſi poſtea ꝑuenerit ad
pinguiorē foꝛtunā tenent̄ de
reſiduo.de ſolu.c.odoardus

De dānis datis t̄pe guerre
adīuicē int̄ ciuitates quōr ꝑ
q̄s p̄t fieri r̄ſtitutio qn̄ faciūt
pactū cū certis pact ̄ ⁊ capi-
tulis. Nota ꝙ ī q̄dā ſūmu-
la ſic đr. ꝙ q̄uis ſint pupilli
multi ⁊ abſentes q̄ nō aſſen-
tiūt.⁊ forte etiā aliq̄ ɔ̄dicunt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ex pꝛectis q̃ receperũt dãna
iniuſte. Nec eis eſt ſatiſfactũ
nihilominus tm̄ eſt bonum
pacis ꝙ q̃ hñt rẽpublicã ge-
rere pñt cũ ↄſenſu maioꝝ ꝑ-
tis ſubiectoꝝ ſibi pactis pa-
cis ſubdere. ⁊ licite relaxare
inuicẽ dãna data, ⁊ ſi fiat rela
xatio pꝛedicta tenet ⁊ valet.
Nã ⁊ h̃ nõ pñt etiaꝫ ꝓ bono
reipublice ſibi talias impo-
nere ⁊ hmõi, q̃s gabellas vo
cãt. De bonis ṽo clericoꝝ et
religioſoꝝ nõ pñt laici face-
re relaxatõem: qꝛ nõ ſũt eoꝝ
foro ſubditi, nec de bonis ec
cleſiaſticis ꝑmittit̃ eis aliq̃ diſ
pẽſatio, vt diſt. xcvj. Bñ pñt
tñ h̃ facere ꝑlati ſpũales ter-
rarũ ad inuicẽ de ↄſenſu ⁊ cõ
ueniẽtia clericoꝝ ⁊ religioſo
rũ q̃ dãna receperũt in guer-
ra. Hãc aũt relaxatõem q̃ ad
laicos vl̃ clericos intelligas
de dãnis datis ꝺ rebꝫ ↄſum-
ptis, nã res extantes vt eq̃s:
pãnos ⁊ hmõi, q̃ hñt ⁊ ſciunt
ſua nõ eẽ: vtputa qꝛ bellũ iu
ſtũ nõ fuit ex ꝑte ſuoꝝ. vel ſi
iuſtũ ab his acceperũt a q̃bꝫ
nõ poterãt: ipa tenere nõ pñt
vñ ſi dños ꝓpos īuenire pñt
eis reddere tenent̃: al̃s ſi nõ
inueniũt paupibꝫ erogare.
Idẽ videt̃ dõm ſi de iuſticia
belli dubitat̃, nã vbi clare bel
lũ iuſtũ eſt res accepte effici-
unt̃ capientiũ. diſ. j. c. ius mi
litare. q̃ tñ debẽt inter eos ꝓ
poꝛtionabiliter diſtribui per
duces belli. vt. xxiij. q. v. c. di
cat. niſi ꝑ publicũ edictũ pa-
tũ ſit vnicuiqꝫ qꝺ capit. Pau
perũ aũt innocentũ nõ videt̃
tutũ bona auferre cũ ſint ſine
culpa: niſi ſubſit cã. cũ ſit ali
q̃s puniẽdus. ꝺ reg. iur̃. li. vj
Pena tñ tpali freq̃nter puni
tur vnus ꝓ altero diuerſis ꝺ
cauſis. vt. j. q. iiij. De tuto-
ribꝫ: curatoꝛibꝫ negocioꝝ ali
oꝝ geſtoꝛibꝫ filijſfamilias ⁊
hmõi. q̃ extoꝛſerũt vſuras vl̃
fecerunt rapinas: fraudes ⁊
dãna nomīe alieno. ſ. ꝓ pupil
lis: patronis vel patribꝫ ſuis
nil tñ eoꝝ ꝑuenit ad eos ſed
ad pupillos dños vl̃ pr̃es eo
rũ: q̃rit̃ vtꝝ ꝑ eos poſſit ⁊ de
beat fieri reſtitutio ipſis pu-
pillis vel pr̃ibꝫ ſeu dñis neſci
entibꝫ ⁊ inuitis de bonis eo-
rũ ad q̃s ꝑuenert̃ talit̃ extoꝛ
ta. Rñ. dicũt q̃dã indiſtincte
ꝙ ſic in foꝛo cõſcie dũmõ nõ
īmineat inde ꝑiculũ vite ↄſci
entie vel fame ſi depꝛhendere
tur: aut ſcandalũ ſequat̃. pu-
ta qꝛ aliq̃s credit̃ furatus fu-
iſſe illa q̃ innocẽs eſt ⁊ hmõi
tales em̄ vt dicũt illi nõ con
uertũt furtũ occulte illa reci

piẽtes. cũ pecunia fruct⁹ vel
ꝑ rapinas ⁊ fraudes habita ñ
ſint eoꝝ. Et rõ eſt cũ ꝑ effica-
cẽ cãꝫ ꝑdictoꝝ. ſ. tutoꝝ: cura-
toꝝ ⁊ hmõi. ⁊ ꝑ intermediũ il
loꝝ tale iniuſtũ lucrũ deuene
rit ad man⁹ pupilloꝝ: patro-
noꝝ vel patrũ. ⁊ ad reſtitutõꝫ
ſunt obligati iſti mediatores
iuſtũ eẽ videt̃. vt q̃ cã illoꝝ in
iuſte ablata ſũt nũc iuſte licẽ
tiã habeat illa ſatiſfacere: ne
ipi de ꝓprio ſatiſfacere teneãt̃
ar. ad h. de reg. iuris. vbi dr̃
Chryſ. Dis res ꝑ q̃ſcũqꝫ cau
ſas ꝯbit̃: ꝑ eaſdẽ diſſoluit̃. ꝓ-
pterea ad h agendũ ꝑdicti te
nent̃. ⁊ in h gerũt vtilẽ curaꝫ
ſui ⁊ illoꝝ q̃ iniuſte detinent
aliena. Aliȷ̃ autẽ ꝑfectius et
equius rñdent ꝑ diſtinctiõeꝫ
vicꝫ. q: aut tales adhuc hñt ĩ
manib⁹ adminiſtrationẽ rerũ
illoꝝ aut nõ. ⁊ in primo caſu
pñt ⁊ debent reſtituere de bo
nis illoꝝ ad q̃s ꝑuenit lucrũ
qd̃ habẽt ĩ manib⁹ ſi nolunt
remanere ipi obligati ad ſatiſ
faciendũ de ſuo. Et h ſiue oc
culte ſiue manifeſte cũ ſuffici
enti cautela. vt ab ipis ñ poſ-
ſit poſtea repeti. Et ad hoc
videt̃ facere rõ ꝓme opinio-
nis cum regula illa. oĩs res.
Si autẽ nõ habent amplius
adminiſtrationem. tunc ſub-
diſtinguendũ eſt. q: aut ꝑdi-
cti tutores: ꝓcuratores ⁊ hu
iuſmodi non pñt illa reſtitue
re de ſuo. puta q: paupes ſũt
aut pñt. ⁊ ſi nõ poſſunt ſuffi
cit q̃ denunciẽt ꝓncipalib⁹ ꝓ
q̃b⁹ fecerũt vſuras: fraudes ⁊
hmõi. ſi ignorãt quõ fecerũt
ꝓ eis talia illicita lucra q̃ ad
eos deuenerũt. vel ⁊ obligati
ſũt ad reſtõem: ⁊ ſi nõ ſatiſfa
ciũt ipi ꝓncipales habeãt ꝓ-
poſitũ ſatiſfaciẽdi de ſuo cũ
poterũt. Ad accipiendũ aũt
occulta a ꝑdictꝭ ad h nõ te-
net̃: nec dñt. Et rõ ẽ. q: q̃ ad
ſe excuſati ſunt a reſtitutiõe
rõne impotẽtie. vt. xiiij. q. vj
c. ſi res. q̃ ad illos ꝓ q̃b⁹ fece
rũt vſuras vel fraudes aufe-
rẽdo ab eis occulte. ꝑ h non
ꝓuidet̃ ſaluti eoꝝ cũ remane
ant obligati ĩ ꝯſcia. ex q̃ ſciũt
talia fore facta: nec velint ſa-
tiſfacere. ⁊ ſic nõ diſſoluitur
pctm̃. vel obligatio q̃ ad eſti
mationẽ eoꝝ. Sꝫ nec pt̃ q̃s
a ꝓugta ꝑſona cogi ad reſti-
tutionẽ male ablatoꝝ: niſi ꝑ
iudicẽ eccl̃aſticũ vl̃ ciuilẽ. nec
videt̃ bñ poſſe excuſari a fur-
to. cũ ꝯtrectet rez alienã inuito
dño cũ in vſura trãſferat̃ do
miniũ. ꝑ h etiã ſe exponit mlͭ-
tis ꝑiculis. Si aũt tales me
diatores de q̃b⁹ dictũ eſt pñt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

reſtituere. cũ illi ad q̃s extor-
ta ꝑuenerũt nolũt reſtituere
q̃ ꝓncipalit̃ obligant̃ pñt pe-
tere humilit̃ nõ ꝑ coactionẽ
vel fraudẽ a creditoꝛibꝫ vſu-
rarũ. vel fraudũ remiſſioneꝫ
cũ penes eos nõ remãſerit pe
cunia fenebꝛis. ⁊ illi q̃ eã ha-
buerũt remaneant ꝓncipali-
ter obligati. qꝛ remiſſiõe ob
tenta libere ⁊ ſpõte amplius
nõ tenebunt̃. ſed tm̃ ꝓncipal̃
niſi ⁊ eis fieret remiſſio. ꝙ ſi
remiſſionẽ facere nõ vellẽt te
net̃ ſatiſfacere de ſuo. ⁊ tunc
vſqꝫ ad q̃ntitatẽ ſolutam. ꝑ il
lis poterũt occulte accipe d̃
bonis eoꝝ. ſi al̃s ꝑ viã iudi-
cij habere nõ pñt: ita tñ ꝙ nõ
ſequat̃ ſcandalũ vel ꝑiculũ q̃
ſꝑ vitanda ſũt. Ubi aũt me-
diatoꝛ talis ſic ſatiſfecit: dꝫ ꝑ
aliquẽ modũ cautũ declara-
re illi q̃ ſciebat ſe obligatum
ad illõ ampli⁹ nõ teneri. vtpu
ta ſi dicat ſe nõ curare ab eo
illa r̃cuꝑare: q̃i acſi donaſſet
vl̃ d̃clarare heredibꝫ ſuis ꝙ ñ
recipiant a tali perſona aliq̃d
vt debitũ ꝑ tali cauſa. ⁊ hmõi
Bona em̃ fides non patit̃ vt
ſemel exactum bis exigat̃. de
regulis iuris. li. vj.

Cui fienda ſit reſtitutio.
Capitulũ. V.

Quantum
ad q̃ntũ. ſ. cui fiẽda
eſt reſtitutõ ſeu da
tio rei ablate l̃ al̃s illicite ad-
q̃ſite. Pro fũdamẽto notãda
eſt diſtictio quã põit Thõ. ij
ij. q. xxxij. dicẽſ. Tripl̃r pt ali
q̃d eẽ adq̃ſitũ Uno mõ qꝛ id
qd̃ adq̃rit̃ illicite debet̃ ei a q̃
adq̃ſitũ ⁊ extoꝛtũ eſt: ⁊ ſiue ñ
trãſferat̃ dñiũ illi⁹ rei in acci-
piẽtẽ. vt i furto ⁊ rapina. ſiue
trãſferat̃ vt in vſura: tñ cõpe-
tit repetitõ. Scd̃o mõ dꝛ ali
q̃d illicite adq̃ſitũ: ita ꝙ ille
q̃ illicite adq̃ſiuit nõ pt illud
retinere. nec tñ debet̃ illi a q̃
adq̃ſiuit. qꝛ ille ꝯ iuſticiã de-
dit. ⁊ ille ꝯ iuſticiã accepit. vt
in ſimonia ⁊ ſilibꝫ. in q̃bꝫ ipa
datio ⁊ acceptõ ẽ ꝯ legẽ. Ter
tio mõ dꝛ illicite adq̃ſitũ: nõ
ꝙ ipa adq̃ſitio ſit illicita. ſꝫ il
lud ex q̃ adq̃rit̃ eſt illicitũ. ex
q̃ trãſfert̃ dñiũ: nec ꝯpetit re
petitõ. vt i meretricio ⁊ hmõi
nã meretrix turpiter agit ⁊ ꝯ
legẽ dei foꝛnicãdo. ſꝫ ipa adq̃
ſitio vl̃ datio pecũie ꝑ hmõi
illicitꝫ nõ ẽ illicita: nec ꝯ legẽ
dei. ⁊ h̃ ꝓprie dꝛ turpe lucrũ.
De illicitꝫ ꝗ iſto tertio mõ ad
q̃ſitis ſm̃ Thõ. ⁊ Ray. põt
dari elemoſyna. ⁊ põt etiã re-
tineri niſi ſupfluũ ꝑ fraudem

vel dolū mulier extorſerit. qꝛ illud eſſet reſtituendū. Et ad hoc ptinent lucra facta ex hiſtrionatu illicito: ex duello: ex torneamēto: ex ſertis factꝫ de floꝛib ꝛ alijs hmōi. quoꝝ vſus ē cōit ad laſciuiā: ex decijs factis: ex arte mathematica ſeu arte diuīatoꝛia: ex lucro negociatiōis: aduocationis vel medicine in caſu non ꝯceſſo q̄ ad clericos. ī his dixerūt aliq̄ n̄ poſſe fieri elemoſynā. qꝛ vt dꝛ Prouer. iij. Honoꝛa deū ð tua ſuba. Et iteꝝ. Honoꝛa deū de tuis iuſtꝫ laboꝛib. xiiij. q. v. c. elemoſyna ꝛ. j. q. j. nō eſt putāda. Sꝫ h̄ nō eſt veꝝ ſm Tho. ꝛ Ray. ꝛ alios cōit. Predicta aūt capitula allegata h̄ intēdūt ꝙ nō lꝫ dare elemoſynā ð malis adq̄ſitis. q̄ .ſ. dn̄t certꝫ pſonis reſtitui. vel ꝙ nō debꝫ aliq̄s aliqđ facere illicitū vt det elemoſynā. Et q̄uis q̄dā diſtinguant vt dt Guil. ꝙ in his q̄ ꝓhibita ſunt qꝛ mala. ꝛ nō puniunt a iure: niſi īfamia vt meretriciū: duellū ꝛ hmōi talia pn̄t retineri. Sꝫ q̄ mala ſunt: qꝛ ꝓhibita a iure. vt toꝛneamēta: negociatio q̄ ad clericos ꝛ hmōi. ꝛ talia nō pn̄t retineri ad vſum ſuū, ſed dn̄t pauperib erogari. Licet hec diſtinctio videat eſſe ꝓbabilꝭ tn̄ qꝛ pene ſūt reſtringēde nō ampliāde. ꝛ q̄ nimis emūgit elicit ſāguinē. Ber. Credo ꝙ in ꝑdictis oīb caſib ꝛ ſilib bonū eſt ꝛ ſalubꝛe ꝙ penitēs inducat ad erogandū paupibus: n̄ tn̄ cogēdus ad h̄. nec ſi nō velit in h̄ eſt iudicādus nō eē in ſtatu ſalutꝫ: ſi nō velit hmōi pn̄iam agere vł accipe. ſ. ꝙ hmōi lucra paupib eroget: niſi ī caſib a iure expꝛeſſis. vt in ſimonia. ꝛ idē ð eo qđ dat iudici ad coꝛrūpēdū eū ꝛ hmōi. vt infra dicet. ſm ſ. Tho. Guil. Ray. ꝛ Inno. de hmōi dꝫ dari elemoſyna debito honeſtatis ꝛ ꝯſilij nō debito neceſſitatis ſalutꝫ. ꝛ ſic intelligit illud. xiiij. q. v. q̄ habetꝫ. Nō eſt ſ. illud acceptū ſic reſtituēdū ei a q̄ acceptū ē. qꝛ ī turpi cā meliꝛ eſt ꝯditio poſſidētis. ff. de ꝯdi. ob turpē cām. De illicite adq̄ſitis ſcđo modo. vicꝫ cuꝫ illud ſit adquiſituꝫ nō debet ei a q̄ eſt ſic adq̄ſitum: nec tn̄ adq̄rens pt ꝑ ſe retinere. Illud pōt ꝛ dꝫ de neceſſitate ſalutꝫ nō ſolū de ꝯſilio ꝛ honeſtate paupib erogari. ꝛ huiꝰ rō eſt ſm Tho. ij. ij. q. lxij. qꝛ ipa datio ꝛ acceptio ē lege ꝓhibita vt in ſimonia. Quidā tn̄ ex ſ

tendũt iſtũ ſcðm modũ ad oẽ
lucrũ in q̃ cõmittit̃ pctm̃ i dã-
te ⁊ i recipiẽte nõ ſolũ i ſimo-
nia, ſꝫ etiã in pecunia accepta
ex adulterio, ⁊ ꝑ vſura cũ q̇s
accipit mutuũ ſine cã rõnabi
li, puta vt amplꝰ ditet̃, ⁊ in-
de ſoluit vſurã. Jllã vſurã vt
dicũt q̇ accipit retinere nõ p̃t
nec tñ ei ꝗꝫ reddere q̇ dedit,
qꝛ turpiter opatus eſt dãdo
mutuũ ei quẽ nouerat nõ in-
digere. Sꝫ Tho. nõ d̃r h̃. ſꝫ
cũ datio eſt ꝯ legẽ, in dicto ãt
caſu datio pecunie ꝓ mutuo
nõ eſt pctm̃, ſꝫ accipe illo mõ
vſurario mutuũ eſt pctm̃, qꝛ
dat illi occaſionẽ mali. Vñ
licꝫ peccet mortaliter ſic mu-
tuũ accipiẽdo, debet tñ potiꝰ
reddere illi a q̃ accepit q̃ꝫ pau
peribꝫ erogare: niſi vbi nõ in
ueniret̃ ille a q̃ accepit, vl' eti
am ſi vellet illã vſurã redde-
re nõ vſurario, ſed his a q̇bꝫ
extorſit ipe vſurariꝰ vſuras
ꝓ eo ſatiſfaciẽdo ꝓ illa pte, et
tũc debet vſurario ſignifica-
re ne iterũ illi reſtituat, ⁊ p̃ci-
pue debet h̃ facere cũ licẽtia
epi, vt ſi dictus vſurariꝰ vel-
let ab eo repetere, epš cogat
illũ deſiſtere a repetitõe, ⁊ ex
q̃ vtilit̃ geſtũ eſt negociũ ra-
tũ hie dꝫ: nõ tñ tenet̃ ad h̃ .ſ.
inq̃rere vel dare his q̇bꝫ de-
bitor eſt vſurarius, ſꝫ ſufficit
ꝙ reſtituat a q̃ accepit: pau-
peribꝫ aũt erogare nõ debet
cũ nouit eũ a q̃ accepit, ⁊ põt
ei dare, qð expſſe oñdit Au-
gu. dicens. Nolite facere ele-
moſynas de fenore ⁊ vſuris.
xiiij. q. v. nã cuꝫ dat̃ paupibꝫ
qð debet̃ certe pſone nõ libe
rat̃ a reſtitutõis obligatione
ad illã pſonaꝫ, vt hr̃ extra de
homici. c. ſic dignũ. circa fi.
Sꝫ i ſimonia ipa datio ⁊ ac-
ceptio pecunie eſt ꝓhibita.
Vñ dr̃. j. q. j. c. anathema dã
ti anathema ⁊ accipiẽti. nec
ſibi retiẽre valet: nec illi red-
dere q̇ dedit, ſed debet̃ de ne
ceſſitate ſalutis paupibꝫ ero-
gare ſi p̃t, vel illi eccl'ie in cu-
ius iniuriã data eſt pecũia ap
plicari vl' aliter ꝓuideri, ꝓut
hẽs in. ij. pte ſũ. ti. j. c. j. Silr
i iudicio ꝓhibitũ eſt iudici vl'
aſſeſſori cũ habẽt certũ ſala-
riũ accipe aliq̇d a ptibꝫ ꝓ iu-
dicãdo vel nõ iudicando, vel
iudicãdo bñ vel male, ⁊ teſti
eſt ꝓhibitũ accipe ꝓ teſtimo-
nio ferendo. Vñ Aug. Jdõ
nõ debet vendere iudex iuſtũ
iudiciũ, aut teſtis verũ teſti-
moniũ, qꝛ vendit aduocatus
iuſtũ patrociniũ ⁊ iuriſcõſul
tus verũ ꝯſiliũ. Jlli eñ inter
vtrãqꝫ partẽ ad examẽ adhi-

benẗ. iſti ex vna parte ↄſiſtũt
xiiij.q.v.c.nõ ſane. Qð ẜ re-
cipit iudex ꝑ hmõi vel teſtꝭ ꝑ
ſe retinere nõ põt.ſed dꝫ reſti
tui illi ꝗ dedit: ſi iuſte dedit.
ꝑ̃ta vt iuſte iudicaret inten-
dẽs redimere qðãmodo ve-
xationẽ ſuã. Vñ Aug. ĩ d.c.
nõ ſane. Jlle ſolet male ſibi
ablatã pecuniã repetere ꝗ iu-
ſtũ iudiciuꝫ emit qm̃ venale
eẽ nõ debuit. Sꝫ ſi pecunia
data fuit iudici ad eũ corrũ-
pendũ. vel teſti ad falſuꝫ teſti
moniũ dicendũ. vl' alicui ad
falſo accuſandũ vel aduoca-
to ad iuſte aduocandũ illi da
tori reddi nõ debet. qꝛ turpiẗ
dedit nec ſibĩ retinere debet.
ſed paupibꝫ elargiri. vel illi ĩ
cuiꝰ iniuriã data eſt. ꝛ ꝑ̃cipue
ſi ex h̃ amiſiſſet iuſtã cãm. ha
benẗ hec in d.c.nõ ſane. ꝑut
ibi notat Jo.an. ꝛ Arch. ꝛ.xj
q.iij.c.ꝗ recte. ꝛ Jnno. extra
ð imu.eccle.qꝛ pleriqꝫ. Ray.
ꝛ Hoſti.in ſum. Silr̃ inferio
res officiales. vt nũcij miſſi
ꝛ hmõi ſi aliq̃d extorq̃nt per
improbitatẽ. vt denariũ ꝑuũ
ꝛ hmõi. teneẗ paupibꝫ eroga-
re. ꝛ hoc vbi certũ ſalariũ re-
cipiũt. vt dr̃ glo.in c.nõ ſane
Nã cũ ſalariũ ſufficiẽs reci-
piũt: ſi q̃ extorq̃nt debent re
ſtituere ſi eſt q̃d notabile. et

idẽ videẗ dõm ð notarijs: ca
merarijs ꝛ hmõi qui officio
ſuo exigũt aliquid a ꝑſonis.
Si eĩ hñt ſufficiẽs ſalariũ te
nenẗ ad reſtitutõem eoꝝ ꝗ ac
cipiũt. nec videẗ excuſare cõ-
ſuetudo cũ ſit irrõnabilis. ar.
xxiij.q.j.c.militare. vel pau-
peribꝫ erogare: ſi de facili nõ
põt inueniri. Si ṽo ſalariuꝫ
nõ haberẽt: vel nõ ſufficiẽs
credo ꝙ ↄſuetudo excuſaret
qꝛ nemo cogiẗ ſuis ſtipẽdijs
militare. ar. inſuꝑ de his qui
accipiũt pecuniã ab accuſatꝭ
vel ĩcarceratis anteqꝫ ꝑferaẗ
ſnĩa ꝯ eos vt intercedãt pro
eis ꝛ liberenẗ. Sciendũ ꝙ ſi
accuſati vel incarcerati ſunt
culpabiles. vñ ꝛ merito ↄdẽ
nãdi. illã pecuniã nec reddere
dñt datoribꝫ. qꝛ turpiẗ dede-
rũt: nec ſibi retiere pñt. qꝛ tur
piter acceperũt impedientes
iuſticiã. ſꝫ debẽt paupibꝫ ero
gari. ar. xiiij. q.v. ꝗ habetis.
Si ṽo ſunt innocentes ꝛ ad
redimẽdã ſuã vexatiõem de-
derũt ꝛ ꝓcurandã ſui libera-
tionẽ: ſi ĩterceſſores eoꝝ ſũt
officiales ſalariati. al's pecu
niã ꝑ h̃ receptam reddere de-
bent vel paupibꝫ erogare: ni-
ſi data fuiſſet ꝑ modũ doni ꝛ
liberalitatis. ꝛ ꝑ̃cipue poſt li-
beratiõnẽ. qꝛ tũc retineri poſ

ſet.ar.j.q.ij.c.ſic̃ epm.⁊ ſil'r
ſi itercesſores nõ ſũt officia-
les ſalariati ſed ꝓuate pſone
laborãdo ꝑ hmõi iuſta libe-
ratõe iuſte faciũt.⁊ qð eis da
tur iuſte retinere valẽt. Itẽ ð
pecunia data ꝑ adulterio cõ
miſſo vl' cõmittẽdo: q̃uis q̃-
dã dicãt ꝙ dꝫ dari nõ ei q̃ de
dit: nec ſibi retineri. ſed ei da
ri in cuius iniuriam data eſt
ſcilicet marito. ſi vxor eius
commiſit adulterium. ex quo
pecuniam habuit videtur ꝙ
potius debeat pauperibus
erogari. niſi ille maritus eẽt
paup.q2 ꝓpter pauptatẽ poſ-
ſet etiã ꝯfeſſor ipi mľieri tan
q̃ꝫ paupi dimittere. Et ſil'r ð
viro ꝯmittẽte adulteriũ quo
ad vxorẽ caſte viuentẽ ⁊ vide
tur eẽ in hmõi q̃ſi idẽ ius ſic̃
⁊ i turpi lucro. vt in meretri-
cio. qð etiã pt retineri ſic ad-
q̃ſitũ: niſi ꝙ leges ꝓhibẽt ad
ulteria ⁊ puniũt. nõ ãt ſimpli
cẽ fornicatiõem ⁊ meretricia
Nihilominꝰ de pecunia data
ꝑ adulterio nil ſtatuũt ſic̃ de
pecunia ſimoniaca: ⁊ alijs hu
iuſmodi. vñ paupibꝫ erogari
potiꝰ inducẽdi ſunt. i.iiij.q.v.
c. nõ ſane. De adq̃ſitꝭ ꝑ lu-
dos fortũe extra illos caſus
in q̃bꝫ dꝫ adq̃ſitũ ꝑ hmõi re-
ſtitui: debẽt paupibꝫ erogari
q̃ñq̃ꝫ etiã poſſet ſibi retinere.

Sꝫ ð h̃ s̃.e.li.ti.j. De illicite
adq̃ſitis ꝓmo mõ.i. cũ debet
illud adq̃ſitũ ei a q̃ adq̃ſitũ ẽ
vt in furto: rapina: vſura. et
hmõi. regula eſt ꝙ hmõi ſũt
reſtituẽda ſpoliatis: ſiue ſint
dñi illaꝝ rerũ ſiue ad eos ſpe
ctet dũmõ ꝯſtat rẽ nõ fuiſſe
ablatã. vt accidit in pignore
depoſito cõmodato. ⁊ hmõi.
licet eñ tales q̃ hñt pignora
depoſita ⁊ hmõi nõ ſint dñi
illaꝝ reꝝ. tñ ex honeſta cã il-
la tenẽt. iõ his debẽt reſtitui
talia ablata nõ dñis ipaꝝ re-
rũ. ⁊ ſic intelligo illð. iij. q.j.
c. reintegrãda ſũt oia ſpolia-
tis. extra de reſti. ſpol'. ꝑ totũ
Si aũt res ablata eſt ab eo
q̃ iiuſte habuerat: puta ꝑ fur-
tũ vel ꝑ rapinã. reſtituẽda eſt
dño illiꝰ rei. nõ illi furatori.
q̃uis ãt malefaceret tal' reſti
tuẽdo furatoria a q̃ ipe acce
perat. ⁊ nõ dño rei ipiꝰ quem
nouit. tñ ſm Uber. liberatꝰ ẽ
ab obligatõe reſtitutiõis. q2
repoſuit in ꝓſtinũ ſtatũ ⁊ gra
dũ Quidã tñ dicũt ꝙ illð qð
adq̃rit ex vſura mẽtali tm: nõ
dꝫ illi reſtitui q̃ dedit. q2 a ſe
volũtarie abdicauit: nec tñ ſi
bi dꝫ retinere. q2 ꝯ legẽ acce-
pit. extra de vſuris c. ꝯſuluit
ſed debet pauperibꝫ erogari.
ar. c. ſicut dignũ. extra ð ho-
mi. de vſurꝭ. c. cũ tu. Sꝫ iſta

ſura inducta videnť eē ꝯ talē
opinionē. nā ibi ďr ꝙ debent
ablata reſtitui eis q̊ꝝ fuerūt
ſi repiunť. vel eoꝝ heredibꝫ.
necaliqđ ius:nec aliquis do
ctoꝛ ſolēnis facit iſtā diſtincti
onē inter vſurā mentalē ꝛ pa
ctionalē vt pma debeat reſti
tui ei q̇ dedit: ſcđa aūt nō ſed
paupibꝫ erogari.ſꝫ ſic indiſtī
cte dicit Aug.de acceptis ꝑ
furtū ꝛ rapinā ꝙ debēt reſti
tui:nō dari paupibꝫ ſic inqui
ens. Qui ꝯtra ius ſocietatꝫ
humane:furtis:rapinis: in
uaſionibꝫ:oppreſſionibꝫ aliq̄
abſtulerūt reddenda potiꝰ q̄ꝫ
donāda cenſemꝰ. exēplo Za
chei.xiiij.q.v.c.ſane.ita ꝛ in
diſtincte dicit idē de vſuris.
Nolite elemoſynas facere ď
vſurꝫ.q.eađ.q̄i dicat.hec red
denda ſunt nō paupibꝫ dāda
cū.ſ.inueniunť q̇ dederūt ip
ſas vſuras. Et cū ďr ꝙ q̇ de
dit vſuras volūtarie illđ a ſe
abdicauit. Rñ.ꝙ ſi dedit ex
liberalitate:ꝛ ꝑ moduꝫ doni
veꝝ eēt.ꝛ tūc recipiēs h̄ ſciēſ
ñ teneť reſtituere nec paupi
bus dare. Sꝫ ſi ďdit rōe mu
tui pncipalr̄ nō abdicauit il
lud volūtarie.ſupple ſꝫ ꝯdi
tiōate: ne mutuās reputaret
ſe ĝuatū. ꝛ iſtū ingratū. ꝛ ſic
alia vice nō īueniret mutuū.

ꝛ iđ ſibi debꝫ reſtitui vſura.
Si aūt nil accepit vltra ſoꝛtē
q̄uis hoc nō intēderet.ī nul
lo teneť nec illi nec paupibꝫ.
Pro hmōi aūt maioꝛi de
claratōe ſciendū ꝙ in re q̄ dꝫ
reſtitui ſe aliq̄s tripliciť pōt
habere.qꝛ aut eſt verus dñs
aut heres eius aut ſolum eſt
diſpēſatoꝛ circa ipām rē.ꝛ in
pmo caſu cū ſcꝫ eſt verꝰ dñs
rei ablate dꝫ ſibi reſtitui ſi pt
iij.q.j.c.reintegrāda.ꝛ fere ꝑ
totā q̄ōnē. Et h̄ niſi iuſto bel
lo vel iuſto edicto impiali vl̄
eccl̄iaſtico ille cui res ſubla
ta eſt puareť iure rehabendi
ſimplr̄:vel ad tp̄s.nā cū ꝯtin
geret h̄.puta qꝛ tāq̄ꝫ hereticꝰ
ꝯdēnatus eſt dñs rei. vel de
crimine leſe maieſtatis cōui
ctus.in q̇bꝫ caſibꝫ oīa ꝯfiſcā
tur poſt ſnīam ſuꝑ hoc: nō ſi
bi ſꝫ fiſco dn̄t oīa ſua appli
cari.extra ď here.c.excōicāꝰ.
Inſuꝑ ſi dñs rei ablate ñ ha
bet adminiſtratōem bonoꝝ
ſuoꝝ.vt pupillus.dꝫ illđ red
di tutoꝛi vel curatoꝛi. In ſe
cūdo vero caſu.ſ.cum legiti
mus heres eſt ſibi dn̄t abla
ta reſtitui.ſꝫ cū tali diſtīctiōe
ſcḋm Ray.qꝛ ſi heredes ſť plu
res vnicuiq̄ꝫ ſcḋm ꝓportiones
ſue hereditarie ptis reſtituē
dū eſt. Si āt heres ī aliq̄ de

termīata q̄ntitate ꝯſtitut⁹ ſit
puta in capl'o vel domo ⁊ nō
pl⁹, tūc reſtitutio nō fiet here
di, ſ3 illi vel illis q̄b⁹ teſtator
cōmiſit diſpēſatōem bonoꝝ
ſuoꝝ. Si ꝟo defūct⁹ ī morte
ſua oīa bōa ſua legauit pau-
perib⁹ ⁊ pijs locis q̄b⁹ illa le-
gata ſunt adq̄rit ius ī bonis
defuncti p̄ntib⁹ ⁊ futuris, vn̄
⁊ eis d3 reſtitui. In tertio ca
ſu. ſ. cū eſt diſpenſator reꝝ. vt
epi ⁊ alij p̄lati eccl'iaꝝ ⁊ gu-
bernatores hoſpitaliū eſt diſ
tinguēdū, q2 cū dāt aliq̄ alijs
aut dant de reb⁹ ſuis ꝓprijs.
puta p̄rimonialib⁹ vl' p indu
ſtriā adq̄ſitis: ſic ſcp̄ture do
ctrine ⁊ hmōi, ⁊ de hmōi dā-
do q̄buſcūq3 etiā mal' vt me-
retricib⁹ ⁊ hiſtriōib⁹ q̄uis g̅-
uiter peccēt, vt illō. lxxxviij.
di. c. donare. tn̄ nō tenent̄ ad
reſtitutōe3: nec illi q̄ hmōi re
cipiūt ab eis ſm Ray. ⁊ Guil.
aut dāt d̄ fructib⁹ eccl'iaꝝ ſua
rū ⁊ locoꝝ pioꝝ ad mēſa3 eo-
rū ſeu vſum ſp̄alit̄ deputat3
⁊ tūc etiā male vtēdo ⁊ dādo
male faciūt: nō tn̄ tenet̄ ad re
ſtitutionē ipi. nec q̄ recipiūt
ab eis: niſi recipent p extorſi
ones fraudes ⁊ violentias ⁊
hmōi: tūc tenerent. ⁊ hoc ſm
Tho. ij. ij. q. clxxxv. ⁊ ſm guil.
Aut dāt de bonis eccl'ie de-
putat3 ad cultū diuinū vl' ca
pitulo diſtribuēdis: aut pau
perib⁹ erogādis ſp̄alit̄. vl' cū
etiā ml'tipl'r cōmittūt diſpēſa
tiōi ſue ſine diſtinctōe ſibi de
putatoꝝ ad vitā ab alijs. ⁊ tc̄
ſi dāt cā neceſſitat3 ſeu elemo
ſyne bn̄ faciūt. nec ipi tenent̄
nec q̄ recipiūt ad reſtituendū
niſi darēt de his q̄ ſūt diſtin-
cte deputata cleric3. q2 tūc te
nent̄ eis d̄ eo qd̄ abſtulit ab
eis, q2 nō dāda eſt elemoſyna
d̄ alieno. xiiij. q. v. c. neq3. Si
dant pſonis honeſt3 p patro
cinio ⁊ labore quē impendūt
eccleſijs etiā laudabilit̄ faci-
unt ſm q̄ntitatē laboris ⁊ in
duſtrie. Eccleſiaſticis ei vtili
tatib⁹ ſuiētes eccl'iaſtica op-
tet remuneratōe gaudere. xij
q. ij. c. q̄cūq3. Nec ḡ p̄lati dā-
tes nec recipiētes p hmōi te
nent̄ in aliq̄ reſtituere. S3 ſi
dant rōe parentele: cū tn̄ nō
indigeāt. vel cauſa fauoꝛ3 hu
mani erga p̄ncipes n̄ faceret
ad redimēdā vexationē q̄ ad
tyrannos ⁊ ſil'es. vel dant cā
turpitudinis. vt meretricib⁹
⁊ hmōi. tenent̄ ad reſtituen-
dū que ſic male dederūt: non
quidē de bonis eccl'ie. ſed d̄
bonis patrimonialib⁹ ſi ha-
bent. vel p induſtriā adq̄ſitis
Illi etiā q̄ ſic talia q̄ alijs de

bebant̄ male accipiũt, tenēt̄
reſtituere niſi ip̄e q̄ dedit ſa-
tiſfecit. Tho. vbi ſup̄. debēt
aũt dare vel ſucceſſori eius q̄
dedit, vel in vtilitatē eccleſie
ꝯuertere cũ licētia ſupiozis.
vel pauperibꝫ erogare: ſi illa
paupibꝫ debebant̄. Qui aũt
recipiũt a religioſis ꝓpter in-
iuſtā cauſaꝫ. vl̄ ſine lnīa ſupi
ozis debent reſtituere p̄lato
ipiꝰ monaſterij vel ꝯuētꝰ: vel
al's in vtilitatē monaſterij cō
uertere vel expēdere. p̄cipue
ſi ip̄e p̄latꝰ fuit q̄ male dedit.
In oī aũt caſu ex ſup̄dictꝭ dꝫ
fieri: ita ꝙ pctm̄ qd̄ eſt occul
tũ nō manifeſtet̄, ꝛ ita ꝙ non
ſequat̄ maiꝰ ſcādalũ. ar. diſt.
xiij. c. duo. Qui āt tenent̄ ali-
cui eccl'ie vel loco pio debēt
illd̄ dare gubernatozi ſeu re-
ctozi eius loci: niſi ille rectoz
non haberet iuſtũ titulũ: ſed
vſurpatũ vel ꝓbabilit̄ credat̄
male vſurũ. tũc em̄ poſſet in
vtilitatē illiꝰ loci cōuerti vel
ſucceſſozi reſuare.

Cur fienda ſit reſtitutio.
Capitulũ. VI.

QUantum ad ſextũ. ſ. cur ſit fi-
enda reſtitutō. Ad
h̄ be. Tho. ij. ij. q. lxij. aſſigt
rōeꝫ. vicꝫ qꝛ reſtitutio eſt actꝰ
iuſticie. ad iuſticiā āt habēdā
ꝛ exercendā q̄libꝫ tenet̄. Cōſi
ſtit āt iuſticia in q̄dā eq̄litate
q̄ tollit̄ p vſurpationē ꝛ detē
tionē aliene rei. ꝛ repari n̄ p̄t
niſi p iteratā dationē ſeu p aſ
ſignatiōeꝫ rei ei cuiꝰ erat ſi p̄t
ꝛ id̄ tenet̄ reſtituere. Sꝫ no-
ta ꝙ ſic q̄libꝫ q̄ eſt ſui iurꝭ p̄t
donare rē ſuā: ita p̄ōt etiā re-
mittere rē ſibi debitā gratꝭ ꝛ
relaxare ſuo debitozi. q̄ remiſ
ſio ſiue donatio libere facta
ſine fraude ꝛ coactiōe poſtq̄
facta eſt p pn̄iam nō p̄t reuo
cari. vt dt̄ Ray. ar. vij. q. j. c.
q̄ piculoſũ. Sꝫ ſciēdũ ꝙ illi
q̄ ponũt ſe in manibꝫ credito
rũ ꝓmittēdo ſeu offerēdo ſe
ad dādũ qd̄ peterēt. rogātes
tm̄ ꝙ totũ vl̄ p̄tē dimittāt: ſed
nō intēdũt reſtituere. imo ſpe
rāt ꝙ ꝓ nihilo vl̄ modico q̄e
tabũt̄. al's nō ſe ponerēt ī ma
nibꝫ coꝝ. a pctō q̄dē rapine:
vſure: ſeu alteriꝰ male vſurpa
tiōis nō ſt̄ abſoluti. qꝛ pctm̄
p pn̄iaꝫ ꝛ ꝯfeſſionē dimittit̄
quā illi ꝟe nō h̄nt. Sꝫ vtrũ
abſoluti ſint a debito ſeu ob-
ligatōe r̄ſtituēdi. diſtiguēdũ
eſt ſm̄ Egidiũ ī q̄libet. qꝛ ſi
creditoz ꝓpa volũtate ꝛ liba
litate dimiſit ꝛ donauit n̄ cu
rās ꝙ debitoz ītēderet nō te
net̄ ip̄e debitoz ampliꝰ reſti-

tuere. ſi h̄ ei clare ↄſtat. Se-
cus aūt ſi creditor decept⁹ vl'
coactus vl' deſpatus. i. q̄ nū
q̄ȝ ſperabat ſe illō debitū ab
eo poſſe hr̄e vel nō poſſe hr̄e
totū. ⁊ iō potius voluit hr̄e
ptē q̄ȝ nihil dubitās ne nihil
hr̄et ſi totū vellet hr̄e. Talis
ei remiſſio nō valet. ⁊ adhuc
obligat̄ ad r̄ſtituēdū. Sȝ q̄
hec matia ē ml'tū vtilis ⁊ ne
ceſſaria ſciri. ⁊ i freq̄nti p̄cti-
ca. iō ſerioſi⁹ ⁊ plenius tractā
da. ⁊ q̄d ſentiāt doctores i h̄
referendū. Cū ḡ q̄rit̄ vtꝝ vſu
rario l' cuilibȝ alteri q̄ hȝ alie
na ſufficiat i foro ↄſcie remiſ
ſio ſibi facta ab his a q̄b⁹ ex-
torſit vſuras vl' alia male ab
lata. vel ab heredib⁹ eoꝝ ſi il
li nō viuūt. R̄n̄r diuerſimode
a diuerſ̄. vt i. §. ſeq̄ntib⁹. Hi-
rar. ō ſenis aſſerit q̄ hn̄s ma
le ablata niſi reddat aut ſuffi
cientē faciat cautōeȝ nō p̄t li
berari a ſua obligatōe p aliū
modū cū p̄t alīq mō reſtitue
re: nec ei p̄t debitū deobliga
ri. Et p̄mo nec p viā r̄miſſio
nis. Scđo nec p viā ſatiſfa-
ctiōis. Tertio nec p viā liba-
tiōis. Quarto nec p viā trāſ
latōis. Quito nec p viā dona
tiōis. Sexto nec p viā renū-
ciatōis. Septio nec p viā cō
ueniētie ⁊ diſcretōis. Indu-

cit ad h̄ has rōes q̄ nō videt̄
multū vrgere. ſȝ ſine ml'ta dif
ficultate ſolui pn̄t p eos q̄ te
nēt q̄ abſq̄ȝ actuali r̄ſtitutōe
pōt tolli obligatio male abla
toꝝ ab eo cui obligat̄ p quē-
libet hoꝝ modoꝝ: dūmō nil
fiat i fraudē vel p metū vel p
deſperationē. ſ. nō rehabēdi.
ſȝ libere ſpōte ḡtis ⁊ ſciēter.
Si ei fraudulēter vel coacte
hmōi fieret talis deobligatio
locū hȝ qđ d̄r ⁊ n̄ alit̄. Q, nō
poſſit tolli tal' obligatō p viā
remiſſiōis niſi r̄ſtituat̄. pbat
ſic. Null⁹ ē capax remiſſiōis
niſi a pctō p⁹ deſiſtat. ſȝ hn̄s
rē male ablatā q̄ȝdiu remanet
obligat⁹ ad reddendū non d̄r
deſiſtere a pctō. ḡ nō ē capax
remiſſiōis. ⁊ p ↄn̄s obliga-
tio illa tolli nō p̄t p viā remiſ
ſiōis. Ad qđ fac̄ regl'a Pec-
catū. de reg. iu. li. vj. Reſtitu
tio enī p quā obligatio tollit̄
eſt p̄uia remiſſiōi. vn̄ nō vide
tur remiſſio fieri niſi p reſti-
tutionē tollat̄ p̄us obligatio
Sed ad h̄ rn̄det. maior pōt
ītelligi duplicit̄. Uno mō vt
intelligat̄ de remiſſiōe debi-
ti rei ablate. ⁊ ſic videt̄ falſa
nā pōt alicui remitti debitū
ſi vult creditor libere ⁊ ſpon
te. q̄ȝuis ille debitor nō inten
dat dare: ⁊ nō ſibi ampli⁹ ob-

ligaꝛ ſm Egidium Scḋo
mō vt intelligas de remiſſio
ne pcti. ⁊ tūc eſt ꝟa maioꝛ. et
minoꝛ falſa. nā bñs male ab
lata ſi nō pt reſtituere vllo mō
remanet obligat⁹ ad reſtitu-
tionē cū poterit. extra ḋ ſolu.
c. odoard⁹. ⁊ tñ deſiſtit a pctō
ſi penitet ⁊ ꝓponit reſtituere ī
futurū. Sꝫ ſi pt reſtituere ſꝫ
male. ⁊ h̄ intēdit facere ſi cre-
ditoꝛ nō remittat. tal' etiā ad
huc remanet obligat⁹ ad re
ſtituendū. ⁊ tñ deſiſtit a pctō
penitēdo. Et qḋ pendet ex re
gula Aug. pctm̄. ꝙ reſtitutō
eſt ꝑuia remiſſiōis. verꝫ eſt ḋ
reſtitutōe nō ſolū actuali ſed
etiā mentali. ⁊ in ꝓpoſito ⁊ in
eq̄ualenti. Q, nō tollaꝛ ꝑ vi-
am ſatiſfactōis pbat ſic. Sa
tiſfacere eſt pctōꝝ cās excide
re. ⁊ eoꝝ ſuggeſtionib⁹ aditū
nō indulgere. de pe. di. iij. cir
ca ꝑnci. Cum ğ ablatioꝛ de-
tentio rei. ſ. pcti fit ꝑ oppoſitū
ſuū. ſ. reſtōem. igiꝛ niſi reſti-
tuaꝛ nō videꝛ poſſe ſatiſface-
re q̄ntūcunqꝫ acceptet credi
toꝛ. Inſuꝑ cū ꝑ ſatiſfactiōeꝫ
nō ſolū repareꝛ amicicia ſed
etiā eq̄litas iuſticie q̄ ablata
erāt ꝑ vſurpatōem ⁊ detenti-
onē alienoꝝ. niſi tollaꝛ cā iiu-
ſticie ⁊ ineq̄litatis q̄ fit ꝑ reſti
tutionē ſubtractoꝝ dū credi
toꝛi redditꝛ qḋ minus habe-
bat q̄ꝫ debebat ab ipō vſurpa
toꝛe q̄ plus habebat q̄ꝫ debe
bat nō reꝑabiꝛ iuſticie eq̄li-
tas. ⁊ ſic nō fiet ſatiſfactio ni
ſi r̄ddat ablata. Satiſfactio
em̄ fieri dꝫ ꝑ ipm̄ debitoꝛē q̄
violauit iuſticiam vſurpādo
aliena: nō ꝑ creditoꝛē. Ad h̄
r̄ūderi pōt ꝙ vtiqꝫ pcī̄ cauſa
excidi nō pt niſi ꝑ reſtitutōeꝫ
ſꝫ reſtitutio nō ſolū fieri pōt
actu: ſꝫ etiā mente ⁊ ꝓpoſito.
al's q̄ non pt reſtituere cū nil
habeat. ſeq̄reꝛ ꝙ nō poſſet ſa
tiſfacere ꝑ pctīs. qḋ eſt falſū.
Sil'r etiā eq̄litas iuſticie re
parari pt nō ſolū ꝑ actualē re-
ſtitutōeꝫ. ſꝫ etiā ꝑ aliū modū.
ꝑ quē creditoꝛ vel iiuriā paſ
ſus reputat ſibi ſatiſfactum
Fit q̄ꝫ in hmōi remiſſiōe ſa-
tiſfactio ꝑ debitoꝛē q̄ viola-
uit iuſticiā dū hꝫ animū pa-
ratū ⁊ ſe offert ad reſtituēdū
ſi nō remittit. Tertio pbat ꝙ
nō tollaꝛ ꝑ viā liberatōis ſic
Chryſ. dicit. extra de reg. iu.
c. Omīs res ꝑ quaſcūqꝫ cau
ſas naſciꝛ: ꝑ eaſdē diſſoluiꝛ.
Sed obligatio talis iniuſti
detentoris naſciꝛ ꝑ ſolā eius
deprauatam voluntatem. ſcꝫ
rapiēdo vel tenendo vl' deti-
nēdo rē alienā. ğ diſſolui nō
poterit niſi ꝑ volūtatē. ſ. recti

ficatã.ſ.in reſtituẽdo ablata.
⁊ ſic videt̃ ꝙ ñ ſufficiat volũ-
tas e᷑ cui fieri dꝫ reſtitutõ ad
tollendũ obligatõꝫ cũ ñ fue-
rit cã ipi᷑ Ad qð rñderi p̄t ꝙ
volũtas depuata vſurpatio-
nis rectificari p̄t nõ ſolũ ꝑ a-
ctualẽ reſtitutõeꝫ ſꝫ ꝑ intẽtio
nẽ voluntariã reſtituẽdi ſi il-
le ſpõtẽ noluerit remittere. ⁊
ſic nõ ſolũ volũtas creditoꝝ
ſꝫ ⁊ debitoris volũtas q̃ fuit
cã obligatiõis ꝯcurrit ad li-
berandũ obligatorẽ dũ ſe of-
fert ad ſatiſfaciendũ credito
ri ad placitũ. Quãtũ ad q̃rtũ
ſcꝫ ꝑ viã trãſlatõis ⁊ adq̃ſitio
nis dñij.ꝓbat ꝙ nõ poſſit tol
li obligatio ſic. Preſuppoſi-
to ꝙ ĩ vſura ñ trãſferat̃ dñiũ
ſꝫm q̃ſdã tũc aſſumit̃ tal' regu
la. Nullus p̄t in re detinen-
da ĩiuſtus titul᷑ aduenire:ni
ſi ꝑus iuſt᷑ auferat̃ titul᷑.nã
iniuſt᷑ titul᷑ auferri nõ p̄t abſ
q̃ꝫ hoc ꝙ iuſtus titulus adq̃-
rat̃.⁊ ecõuerſo. ⁊ idcirco erit
alia actio ꝑ quã iniuſt᷑ titul᷑
tollit̃.⁊ ꝑ quã iuſt᷑ titul᷑ adq̃
rit̃. Nullus ḡ aduenire pote
rit.iuſt᷑ titul᷑ ꝑ aliquã actio-
nẽ niſi ei auferat̃ ĩiuſtus tit u
lus ꝑ aliã actõem. Sed illis
q̃ adq̃runt dñium in re deti-
nẽda aduenit iuſt᷑ titulus ꝑ
dñij adq̃ſitionẽ.ḡ ſi ꝑus ha-
buit iniuſtũ titulũ ꝑ rei alie-
ne vſurpationẽ ⁊ detentõem
optet ꝙ dict᷑ titul᷑ iniuſt᷑ au
ferat̃ ꝑ eiuſdẽ rei reſtõem aut
dñij adq̃ſitõem.⁊ ſic nõ ẽ ca-
pax dñij añ reſtitutõem.⁊ nl'
to forti᷑ in furtis ⁊ rapinis ĩ
q̃b᷑ ſꝫm oẽs nõ trãſfert̃ dñiũ.
Sed ad h̃ rñdet̃ ꝙ ad hoc vt
dictũ eſt reſtitutio ꝑ quã au-
fert̃ ĩiuſtus titulus ĩ foro cõ-
ſcie fieri põt nõ ſolũ manua-
liter ſꝫ etiã mental'r. dũ.ſ. eſt
paratus reddere real'r ſi non
vult dimittere. ⁊ ſic ablato ĩ
iuſto titulo ꝑ ſpontaneã ⁊ li-
berã remiſſionẽ creditoꝝ ad-
quirit̃ dñium Quantũ ad
q̃ntũ ꝙ non poſſit tolli ꝑ viã
donatõis ꝓbat ſic ꝑ has ꝓpo
ſitiones. Ille cui reſtitutio
fieri debet donare nõ poteſt
ꝑus q̃ꝫ ſit reſtitutus.⁊ ipe in-
iuſte detinens aliena anteq̃ꝫ
reſtituat ablata certificari ñ
poteſt de tali donatõe vtrũ
ſit vera donatio.primã ſic ꝓ-
bat Donatio niſi ſit libera ñ
eſt donatio ꝟa.ff.ð adimẽ.le
ga.l.rem legatam. Iſte autẽ
q̃ taliter donat.ſcꝫ anteq̃ꝫ ſit
reſtitut᷑ nõ libere donat. qꝛ
nõ libere illð hꝫ: cũ nõ actua
liter habeat. Et ſi dicat̃ ꝙ li-
bere reſtituendus p̄t hr̃e:⁊ ꝑ
ꝯñs libere p̄t donare. qꝛ ðtẽ

toꝛ bonoꝝ ſuoꝝ ꝑatꝰ eſt red-
dere. Talis inſtātia nihil va-
let. qꝛ reſtituēdꝰ certificari nō
p̄t ꝙ talꝭ hn̄s ſua male ablata
ſit ꝑatus ad ea reſtituēda: ni-
ſi ea ſtati cū p̄t reddat. vel ꝓ
eis reddēdis ſufficiētē cauti
onē facit. qđ ꝑtinet ad ſcđaꝫ
ꝓpoſitionē. Nā ⁊ ſi videant̄
aliq̄ ſigna q̇bꝫ ſe ꝑatū ad ſatiſ
faciendū oñdat nō ꝓbat̄ eſſe
ſufficiētia cū illꝭ vti poſſit: ita
ille q̇ nō hꝫ intētionē reſtituē
di ſic ille q̇ hꝫ. ⁊ talis alieno-
rū detētoꝛ iniuſtus cui dona
tio fit an̄ reſtitutōeꝫ. nō p̄t eā
vt verā donatōem acceptare
vꝭ accipe cū bona ꝯſcia. Ad
qđ rn̄det̄ ꝙ donari pn̄t non
ſolū res habite: ſꝫ etiā iura et
actōes ⁊ q̄ ſperāt̄ haberi: nec
ꝓpterea p̄t dici ꝙ nō ſit dona
tio libera. qꝛ res actu nō ha-
bet̄. ⁊ cū h̄ negociū agat̄ ⁊ diſ
cutiat̄ ſm̄ foꝝ ꝯſcie vbi cre-
dēdū eſt cuilibet ꝓ ſe ⁊ ꝯtra ſe
⁊ nemo ſit arbitrādꝰ i memoꝛ
ꝓꝑrie ſalutꝭ. vt dꝛ. j. q. vij. ſan-
cimꝰ. ex q̄ debitoꝛ offert ſe pa
ratū ad reſtituendū ſi vult: ro
gat tn̄ vt donet nō coactꝰ: nō
deceptꝰ. ſed ſpontaneꝰ p̄t ſibi
ꝑſuadere ⁊ credere libere do-
naſſe. p̄cipue cū nō egeat mꝭ-
tum. nec eīm ꝑ̄ſumit̄ de facili
q̇s ꝓ̄icere ſua ⁊ donare.

Quantū ad ſextū ꝙ nō poſ
ſit tolli ꝑ viā renūciatiōis ꝓ-
bat ſic. vbi renūciatio nō ha
bet locū: obligatio tolli non
pōt ꝑ viā renunciatōis. ſꝫ an̄-
q̄ꝫ fiat male ablatoꝝ reſtitu-
tio. nō pōt ille cui reſtitutio
fieri dꝫ renūciare. ḡ nō p̄t tol-
li obligatio detinētis aliena
iniuſte ꝑ viā renūciatōis. Ma
ioꝛ eſt nota. minoꝛ ꝓbat̄. naꝫ
renūciatio illa q̄ fit a ſpolia-
to anteq̄ꝫ reſtituat̄ ip̄a decer-
nit̄ eē nulla. ſic patꝫ. iij. q. j. c.
ep̄is. ⁊ extra de reſti. ſpoli. c.
ſollicite. ⁊ h̄ ideo. qꝛ ꝑ̄ſumit̄
nō libere fieri. qꝛ nō eſt veriſi
mile ꝙ ſponte iuri ſuo renū-
ciauerit q̇ renūciat ſpoliatus.
Sic in ꝓpoſitō videt̄ dicen-
dū ꝙ creditoꝛ renuncians nō
reſtitutus nō videt̄ ſponte re
nūciare ſed vt coactꝰ ⁊ hmōi
Ad qđ rn̄det̄ ꝙ ea q̄ ꝯtinent̄
in dictꝭ capitulꝭ habēt locū in
foro ꝯtentioſo vbi ꝓcedit̄ ꝑ ꝑ̄
ſumptiōeꝫ. ſꝫ i foro ꝯſcie etiā
ſpoliatꝰ p̄t renūciare iuri ſuo
vt in ꝓpoſito. p̄terea eo ipſo
ꝙ offert ſe ad reſtitutiōem ſi
vult iaꝫ reueſtit ⁊ reſtituit eū
iuri ſuo. Quantū ad ſepti
mū ꝙ nō poſſit tolli ꝑ viam
ꝯuenientie ⁊ diſcretōis ꝓbat
ſic. Suppoſito dicto regule
ꝑctn̄. li. vj. Obligatio illa q̄

iniuſtus detẽtor alienoꝝ eſt
obligatꝰ ad reſtitutõz, neceſſe
eſt ꝙ tollatᷣ ꝑ viã reſtitutiõis
vel aliã eq̃pollentẽ Et q̃rẽdo
q̃ ſit via eq̃pollens reſtitutõi
ſi dicatᷣ ꝙ ſit remiſſionis via
vel donatõis, ſeq̃tᷣ inter alia
iſtd̓ icõueniẽs ꝙ põt dici re⸗
ſtitutõ, ⁊ tñ ĩ poſſeſſiõe mini
me poſitꝰ. qd̓ ptz eẽ falſum ꝑ
illd̓ qd̓ habetᷣ. ff. d̓ ꝟbo. ſig. l.
plus eſt. dꝛ eñ ibi ꝙ reſtitue
re eſt nõ ſolũ pecuniã rei ꝓbe
re: ſed etiã poſſeſſorẽ facere:
fructuſq; reddere. quapropt
nullus põt dici reſtitutꝰ: niſi
in poſſeſſiõe fuerit ꝯſtitutus
Si g̃ remiſſio q̃ fit añ reſti⸗
tutionẽ eq̃pollet reſtitutioni
ipi, ſeq̃tᷣ h̓ incõueniẽs ꝙ etiã
nõ poſitus ĩ poſſeſſiõe dicetᷣ
reſtitutꝰ. Sz ad h̓ rñdetᷣ ꝙ ĩ
foro ꝯſcie, ⁊ ab Augu. nõ ſu
mitᷣ ita ſtricte reſtitutio ſicͥ in
foro ꝯtẽtioſo ſm̃ iura. Naz
quõcũq; impleatᷣ volũtas cre
ditoꝝ a debitore dꝛ reſtitutio
facta, ⁊ cũ q̃s cedit bonis; eti
am añq; ponat eos in poſſeſ
ſionẽ nõ reſtituit q̃ ad ꝯſciaz
Queritᷣ vtꝝ vſurario vl̓ cui⸗
cũq; alteri q̃ hꝫ aliena ſuffici
at in foro ꝯſcie remiſſio ſibi
facta ab his a quibꝫ extorſit
vſuras vel alias q̃cũq; male
ablata. Hãc q̃õnem de vſurꝭ
Laurẽtiꝰ in tractatu formãs
ꝓus recitat opinionẽ docto
rũ. Dicit g̃ glo. ⁊ i regl̓a. pctm̃
tenet ꝙ ſic. Sz dicimꝰ ibidẽ
ꝯ. ſ. ꝙ nõ ſufficit niſi pecũia
ſit reſtitutõi parata. Aliq̃rũ
ꝟo theologoꝝ opinio fuit ꝙ
etiã nõ ſufficit ꝙ res ſit ꝑata
reſtitutõi. ſed etiã optet ꝙ of⸗
feratᷣ. Jo. an. ibidez ſuꝑ glo.
demũ aſſumit viã mediã di⸗
cẽs. ꝙ aut gerit in mẽte vſu⸗
rarius reſtituere, ⁊ remiſſio
ſufficiat. aut nõ. Et tũc ſecꝰ
Sz Fede. d̓ ſenis in oꝑe ſuo
format indiſtincte opinionẽ
dicte glo. ſic dicẽſ. Si is cui
dñt reſtitui pecunie vel male
ablata nõ coactꝰ vel deceptꝰ
nõ circũuentꝰ ⁊ oĩ dolo ⁊ vi ⁊
calliditate ⁊ metu ceſſantibꝫ
etiã ꝓcibꝫ vel ſuitioꝝ exhibi⸗
tiõe inductus debitã ſibi pe⸗
cuniã nõ oblatã: nec reſtituti
oni paratã vſurario dimittat
liberatꝰ eſt vſurariꝰ a reſtitu⸗
tiõe: nõ tñ a pctõ qd̓ ꝯtraxit
exercẽdo vſuras. niſi ⁊ de il⸗
lo pctõ pniaz agat. Põt etiã
dici qd̓ plꝰ eſt ꝙ ſi vſurario ꝑ
ſeuerãte ĩ crimĩe ⁊ nõ diſpo⸗
ſito ad aliquã reſtitutiõez. is
q̃ dꝫ recipe vſuras remittat
illas ꝓꝓrio motu. vel ad peti
tionẽ vſurarij: liberatꝰ ẽ vſu⸗
rarius a reſtitutõe rei. ⁊ ſi nõ

a pctõ.qꝛ de h̄ oportet ſatiſfa
cere deo ꝑ pniam. Hec ille.
Hãc opinionē videt̃ firmare
Hoſti.in ſum. ⁊ Archi.in c.
ij.de vſuris.li.vj.ſup ꝟbo ſa-
tiſfactū:dicēs. Satiſfactū
accipimus quõcūq̄ volũta-
ti creditoris ſatiſfiat. Idem
Lapus. Idē aũt Lau. ſic cõ
cludit. vt tollat̃ oīs dubita-
tio an ſit vel non ſit liber ani
mus remittētis. ⁊ ꝑ ꝯñs cla
ra ꝯſcia vſurarij. Et vt facili-
us inducant̃ hoīes ad ꝯtriti-
onē.⁊ decetero a talib⁹ abſti
neãt. cautū eſt p̄dicare ꝙ nõ
ſufficit remiſſio facta: ꝗuis
ſe diſponat ad ſatiſfaciendū
ſi ñ remitteret creditor.⁊ cau
tius ꝙ oportꝫ ꝙ pecunia ſit
reſtitutiōi pata.⁊ cautiſſime
ꝙ offerat̃ pecunia. vl' qđ pl⁹
eſt ꝙ ponat̃ in mãib⁹ credito
ris. Sꝫ de iure ⁊ ī foro ꝯſcie
puto illã glo.cui⁹ opinionē ſe
quit̃ Fede.vt dictū eſt eē ve-
riſſimã. ⁊ ad h̄ īducit ipē Fe
de.plres rõnes. Et p̄ma eſt ta
lis. In maiorib⁹ criminibus
ſicͤ eſt in crimīe furti vel rapi
ne vel violētie.re furtiua vel
rapta remanēte apud furē vl'
raptorē de volũtate dñi pur-
gat̃ viciū furti vel rapine ſine
aliq̄ reſtitutione. vt.l.ſi fur.đ
vſu.in p̄n.⁊.ff.de p̄ca.l.ſi cer
te.ḡ purgat̃ viciū vſure rema
nēte vſura apud vſurariū de
voluntate dñi. Et ꝙ illa ſint
maiora crimīa ptꝫ ex maiori
tate pene:ſiue agat̃ ciuilit̃ ſi-
ue criminalit̃. Graui⁹ aũt eſt
pctm̄ qđ ḡui⁹ punit̃.vt.xxiiij.
q.j.c.nõ offeram⁹. Scđa rõ
eſt.qꝛ in crimine vſurar̄ ⁊ in
alijs maiorib⁹ ſufficit facere
ꝯdignā ſatiſfactionē vl' emē-
dationē. extra de rap.c.j. vt
ſit q̇s liberat⁹ a pctõ.c.q̄nto
extra đ vſu. Sꝫ ſatiſfactū in
telligit̃ quõcūq̄ deſiderium
creditoris impleat̃:etiã ſi nõ
ſoluat̃.ff. qui ſatiſda. co.l.j.
Tertia rõ eſt q̄ videt̃ ſm euꝫ
inſolubil'. Sũt.q̇dã ſpēales
caſus in q̇b⁹ obligatis ad re-
ſtitutionē nõ ſufficit remiſſio
vt.c.exigit.đ cēſi.li.vj.⁊ ibi đ
h̄.ḡ ī alijs caſib⁹ ſtabit regl'a
ꝙ ſufficit r̄miſſio. Idē tenet
Pe.đ pal.ī.iiij.di.xv.q̇ đt ꝙ
obligatus reſtitutiōi excuſat̃
ꝓpt̃ remiſſionē creditoris.qꝛ
ꝑ acceptationē tollit̃.⁊ h̄ niſi
ſit tal' ꝑſona q̄ nõ habeat ad-
miniſtrationē.vel q̄ nõ p̄t do
nare:nec ꝑ ꝯñs remittere.qꝛ
remittere ē dare. Itē qñ ī iu-
re eſt cautū ꝙ remiſſio nõ va
leat tũc nõ excuſat ſicͤ ī iudice
delegato q̇ mūera ⁊ expēſas
recipiēs vel extorquēs tenet̃

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

reddere nulla partiū remiſſi-
one ſibi ꝓfutura. extra de re-
ſcꝑ. c. ſtatutū. li. vj. Et de viſi
tāte iure ordinario recipiēte
munus ad cuius duplū reſti
tuendū tenet̃. extra de cenſi.
c. exigit. lib. vj. Hec Pe. ꝙ ſi
ꝗs obijceret regulā Non di-
mittit̃ pctm̄ ⁊c̄. qḋ eſt verbuȝ
Aug. Reſtituere eſt rē in p̄ſti
nū ſtatū reponere. vn̄ non vi
det̃ ſatiſfacere remiſſio. Ad
qḋ rn̄dent p̄dicti Pet. Lau.
poſt Fede. ꝙ Aug. i dicta re
gula non habuit reſpectū ad
ſtrictā ſignificationē ꝟbi. ſed
eius mens eſt ꝟbis p̄ferēda.
extra de ver. ſig. c. intelligen-
da fuit. ꝙ ſi offendiſti ꝓximū
tuū rapiēdo: furādo: vſuras
extorꝗndo: recōcilies te cum
ipo. Et cōiter qꝛ hoīes nō ia
crāt pecunias ſuas. ſȝ volūt
ſibi reſtitui res ablatas. ꝓ-
pterea Aug. ſe retulit ad ver
bū reſtituat̃. Q ꝯ aūt ſic intel
lexerit Augu. oñdit mltiplr̄
hec ille. Qḋ autē dt̄ Lau. ſ.
ſcȝ eſſe p̄dicandū nō ſufficere
remiſſionē niſi fiant ea ꝗ di-
cūt diuerſi nō videt̃ tutū vel
cautū. Nam ex tali p̄dicatōe
ita p̄t ſeꝗ ꝑiculū aīaꝝ ſic̄ cau
tela. Sic̄ em̄ p̄dicator dȝ ſibi
cauere a p̄dicādo ea ꝗ habēt
hoīes īducere ad malū. ⁊ ab
alleuiando mala: ita dȝ caue
re p̄dicando ſcrupuloſa ⁊ ar-
dua: qn̄ cōis opinio eſt in cō-
trariū. h̄ em̄ eēt inijcere laꝗ-
um aīabꝯ. qḋ fieri nō dȝ. xxvij
q. j. c. viduas. Audiēdo ēm ta
lia ⁊ nō ſeruādo cū ex auditꝭ
format ſibi ꝯſciam h̄ ſibi ne-
ceſſario fiendū ꝗ hȝ hmōi re-
miſſionē. ⁊ ex difficultate no
lit ponere ſe ad faciendū. erit
in malo ſtatu rōne ꝯſcīe ſibi
facte ſuꝑ eo in ꝗ bn̄ poterat
trāſire cum bona ꝯſcia. Pre-
terea ſi p̄dicator h̄ dicat in p̄-
dicatōe. ſ. ſibi nō ſufficere re-
miſſionē niſi ⁊c̄. ⁊ poſtea ī au
dientia ꝯfeſſiōis faciat ꝯtrīū
⁊ dicat illi ſufficere. nōne ex
h̄ p̄t ſeꝗ magnū ſcādalū ꝯ do
ctrinā p̄dicatōis. Ex h̄ ei po-
terūt credere hoīes ſic eſſe de
multis alijs ꝗ p̄dicatores di
cūt. ſ. ꝙ nō ſunt ſimplr̄ vera:
ſed ad terrorē dicta. ⁊ ſic ꝑicli
tabit̃ fidei doctrina. nō video
etiā cū bona ꝯſcia ꝙ abſq̧ ſui
magno pctō poſſit h̄ dicere ī
p̄dicatōe ſi ſentiat ꝯtrarium
qꝛ hoc cōiter tenēt doctores
ſed ⁊ ſi teneret aliquā aliam
opinionē cuȝ ille ſint ſcrupu
loſe nō debet velle inducere
homīes ad ſuos ſcrupulos.
Nō ḡ p̄dicando dicat ꝙ ſuf-
ficiat remiſſio. ne inducat oc

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

caſionē mali. ꝛ apiat̄ via vſu-
ris. neqꝫ dicat qđ nō ſufficit
ne dicat mēdaciū vel ſcrupu
los. ꝛ laq̄os iniĳciat audito-
rib᷒. Sꝫ dicat qđ dic̄ Aug.
q᷑ oportet ꝙ reſtituat ſi poteſt.
xiiĳ. q. vj. c. ſi res. ꝛ in reſtitu
tiōe includit̄ remiſſio. Sed
q̄d ſi poſt remiſſiōꝫ libere fa-
ctā ꝛ vere vſurario: ꝛ vſurari
us mādat ī teſtamēto ſuo red-
di vſuras. nūq̄d qđ ſemel re-
miſſum ē dꝫ reſtitui his q̄b᷒
tenebat̄ prius. Dōꝫ ſm̄ Fede.
ꝙ in h̄ diſtiguendū ē. qꝛ aut
talis teſtator locutus eſt per
ꝟba traſſerētia ſe ad factum
vtputa qꝛ iubet vſuras reſti-
tui his q̄b᷒ debebat eas reſti
tuere: ꝛ q̄ pbarēt eas ſoluiſſe
ꝛ tūc nō obſtāte remiſſiōe te
nebit̄ ſatiſfacere heres. ꝛ hoc
cāu loq̄t̄. c. ad nr̄am. de iniu-
rĳs. Aut loq̄t̄ p ꝟba traſſerē
tia ſe ad ius n̄ ad factū: vtpu
ta iubet ea reſtitui q̄b᷒ dꝫ. Et
tūc ſec᷒ dōm eſt. Hec ille.
Itē ſciendū ꝙ cū alicui fit re
miſſio libere ꝛ ſine fraude. n̄
tenet̄ talis illđ qđ ſibi remiſ-
ſum eſt paupib᷒ dare qđ ſibi
donatū eſt. Hoſt. in ſū. ti. de
vſu. đt ꝙ ſi fenerator ptē pe-
cunie fenebris r̄ſtituat ei a q̄
habuerat vl' heredi ſuo. ꝛ de
voluntate ei᷒ ptē retineat di-

cūt theologi indiſtincte ꝙ n̄
eſt liberat᷒: niſi totū offerat.
Tu dicas ꝙ ſi ex pacto fit n̄
eſt libat᷒. ar. c. veniēs. extra
de ſi. Si aūt vſurari᷒ ptē ſine
pacto liberal'r ſoluat vt offe
rat. ꝛ de altera pte miſcđiam
petat. ꝛ creditor liberal'r re-
mittat. libat᷒ eſt debitor: nec
tenet̄ vlteri᷒ ad reſtitutiōꝫ. ſic̄
nec tenet̄ ſi ḡtis accepiſſet ḡ-
tis oblatū. ſm̄ Hoſ. Hic tn̄
bon᷒ iudex ex certis ꝯiecturꝫ
motū ſui animi informabit.
Nā ſi creditor ē paup: iops
ꝛ vſurari᷒ diues ꝛ potēs. nō
p̄ſumo ꝙ creditor ipꝫ vſura
riū ſponte ex corde liberet. ſꝫ
h̄ faciat: qꝛ vltra recupare nō
p̄t vt illud tantillū qđ offert
recuparet ꝛ n̄ amitteret. Si
ꝟo creditor ſit diues ꝛ potēs
q̄ etiā ꝯſueuit hiſtriōib᷒ ꝛ io
culatorib᷒ tātundē đ ſuo do
nare: vel pl᷒ freq̄nter p̄ſumi
p̄t ꝙ ex corde h̄ faciat. hec il
le. Itē in q̄dā ſūmula đr ꝙ ſi
vſurari᷒ offert libere totam
ſummā pecunie creditori oñ-
dēs plenariā volūtatē cū nō
habeat. qꝛ ſi crederet ꝙ ali-
q̄d acciperet nō offerret. credi-
tor nihil penitus vult accipe
ſed liberaliter dimittere totū
iſte plenarie ſatiſfecit primo
ſed nō deo. ꝛ iđo poſtea ſuffi

eit ſibi ſola ↄtritio vt ſatiſfa-
ciat deo. Uñ ↄſulēdū eſt nō
ↄtritis vt haud minus hanc
liberā ſatiſfactionē faciāt p-
ximo. Itē ſūt aliq̄ vſurarij q̄
nitunt decipe deū. q̄ numera
tā pecuniā ꝛ acceptā tūc expo
nūt creditoribꝫ credētes ꝙ il
lā nō accipiāt. qꝛ ſi crederent
ꝙ illā recipent: nō illā repſen-
tarent. ac ille timore vel ve-
recūdia duct⁹ nihil vel parū
recipit reſiduū dans. ꝛ ſic iſti
tales dicerent ſe ſatiſfeciſſe.
qḋ non eſt verū. Itē nota ſm
q̄ſdā ꝙ ſunt q̄nqꝫ modi ſatiſ-
faciēdi. Primus modus eſt
cū pecunia libere offert. Se
cundus modus eſt cū pecu-
niā nō habet ꝛ offert pignora
Tertius modus eſt cū pecu-
niam non habet nec pignora
ↄgruentia. facit tñ cū inſtru-
mentis vt heredes cōpellan
tur ad ſatiſfactionē ꝛ etiam
ipſemet. Quartus modus ē
cū mediante ſacerdote vl' ali
quo alio religioſo fit volun-
taria ꝛ libera cōcordia. Iſte
tñ modus debet ſemꝑ oñde-
re creditori velle ꝛ poſſe libe-
rū debitoris. Quintus mo-
dus eſt cū cōſenſu ꝛ miſcḋia
creditoris ponit debitor ali-
quā poſſeſſionē in manu ali-
cuius honeſti viri. ex cuius
fructibꝫ ſoluant ꝑ tp̄us debi
ta. deinde poſſeſſio ad here-
des reuertat. vel ita debꝫ ꝑ-
manere ꝑ incertis. Hec ibi.

Itē archidiaconus ī roſa
rio. xiiij. q. v. c. nō ſane. dꝫ ꝙ
Hoſti. dicebat ꝙ ī his in q̄-
bus eſt pctm̄ mortale ſm le-
gē diuinā. vt in furto vl' rapi
na diſpēſare nō pōt eps. imo
nec etiā papa vt aliq̄ dicunt
q̄ minus pniam agat ꝛ reſti-
tutio fiat ſi pōt. extra de vſu.
c. cū tu. In his ṽo in q̄bꝫ eſt
pctm̄ mortale ſm ius poſiti-
uū. ꝛ cū epis ſeu īferioribꝫ pa
pe īterdicta ē diſpēſatio nul-
lus diſpēſare vl' dilationē p-
ſtare pt: niſi ſol⁹ papa. iij. q. j.
c. reintegrāda. vl' hi q̄bꝫ ſpēa
liter cōmiſerit. Si ṽo nō eſt
intdicta poterit. hec ibi. Sꝫ
ꝙ dꝛ papā nō poſſe diſpēſa-
re in his reſtitutiōibꝫ vbi eſt
pcm̄ mortale ꝑpetratū ī vſur
patōe ꝯ legē diuinā facta. vt
furto: rapina: vſura ꝛ hmōi.
q̄ mi⁹ reſtitutio fiat ſi pt vi-
det intelligendū q̄ ad reſtitu-
tionē certorū ſi ſciunt ꝑſone.
vl' q̄ ad incerta cū diſpenſaret
abſqꝫ cā rōnabili. vl' ſaltē du
bia ꝑ libito volūtatis. Non
eñ pōt tollere que ſunt ꝓpria
hoīm ꝛ dare alijs ſine cauſa.
ſed cū cauſa rōnabili pōt: pu-

ta ꝑ modū pene. vt cū aufert
regnū vel impiū alicui ꝓpter
demerita ſua. q₇ eſſet inimi-
cus eccl'ie hereticus vel ſciſ-
maticus: nec ſe vellet corri-
gere. vl' cum faceret mouere
bellū ꝯtra aliquē dn̄m vel ci
uitatē pſeq̄ntē eccl'iam: vl' fa
uentē hereticis: vel detinen
tē bōa eccl'ie. ⁊ traderet alijs
dignitatē iura ⁊ bona illoꝝ.
ſic factū eſt pluries. Nec p̄t
papa cū bona ꝯſcīa q̄ paupi-
bus deberet diſpenſare dare
diuitibꝫ ſine cā rōnabili. ſ₃ cū
cā rationabili pōt talibꝫ obli
gatis remittere ſeu vt paupi
bus dare ea q̄ adq̄ſierūt per
furta: rapinas ⁊ vſuras: cu₃
ſunt incerta ſcḋm om̄es: alias
cū ſit ſup̄mus ⁊ vniuerſalis
pr̄ pauperꝝ magis q̄₃ ep̄i qui
hmōi ſolent diſpēſare vt. lxx-
xvij. diſ. c. ep̄s. Quia h₃ etiā
plenitudinē p̄tātis in diſpen
ſatiōe bonoꝝ eccl'iaſticoꝝ. ⁊
plenā iuriſdicionē in terr₃ ec
cleſie. forte de hmōi bonis. ſ.
eccl'iaꝝ. ⁊ hoꝝ q̄ habitāt ī ter
ris eccl'ie poſſet remittere de
bita ex furtis: rapina ⁊ vſura
etiā cū ſciunt̄ pſone ſine eoꝝ
ꝯſenſu. ⁊ ex aliq̄ cā rōnabili.
nā q̄tidie h̄ fit vt iura vnius
eccl'ie ⁊ fruct⁹ auferat: ⁊ det
alteri q̄₃ curato illius eccl'ie:
cū cā tn̄ vt credit̄ rōnabili. et
ſic multo magis in hmōi p̄t
dare dilatōem. q₇ plus eſt re
mittere debitū q̄₃ dilatiōem
dare ad ſoluendū Querit̄
vtꝝ ſup incertis cū ep̄o q̄ eſt
pater pauperꝝ poſſit fieri cō-
poſitio vel trāſactio. Rn̄det
Lau. Sciēdū q̄ Pau. ī cle.
de pe. ⁊ re. hūc paſſum exami
nat. ⁊ final'r det'mīat q̄ n̄ ꝑ il
lū tex. ⁊ ꝑ c. ſi. de offi. vica. li.
vj. vult ei q̄ ſine mādato apl'i
co id facere nequeāt ep̄i: niſi
cōponerēt d' tāta q̄ntitate q̄n
ta eſt illa ad quā aſcēdūt. ⁊ n̄
de minori. Cōtrariū ſuat̄ li-
cet facta tacita cōpoſitōe fe-
rat̄ demū ſn̄ia taxatiua ipoꝝ
incertoꝝ. ⁊ ſi vera ſūt q̄ fat⁹
eſt Pau. qd̄ videt̄ de iure. nec
videt̄ ꝯ̄ria ꝯſuetudo valere.
al's multoꝝ aīe illaq̄arent̄.
Textus tn̄ illi (videre meo) n̄
ꝓbāt ita clare. Vn̄ forte poſ-
ſet rn̄deri q̄ nō eſt credēdū q̄
papa q̄ p̄fecit ep̄os p̄res pau
perū indiſtincte nō ꝯceſſiſſet
eis in ſpecie q̄ ex cauſa poſ-
ſet cū talibꝫ trāſigere. ⁊ iſti ha
bent maiorem poteſtatem q̄₃
illi q̄bꝫ libera admīſtratio cō
ceſſa eſt. Item nō ſimpl'r do-
nauit. Itē papa ſcit hāc con
ſuetudinē ⁊ diu tolerauit Fi
unt tn̄ taxatiōes per ſn̄iam.

Hec Lau. Forte poſſet dici
ꝙ ex q̄ ad eccl'iam militantez
valet dictū Lau. ⁊ etiā q̄ ad
deū ⁊ eccl'iam triūphantē cū
ex cauſa rōnabili facit cōpo-
ſitionē de minori q̄ntitate q̄ꝫ
ſint incerta. puta qꝛ reſiduūz
dimittit ei vt paupi: cū al's n̄
poſſet viuere ſine indecentia
ſui ſtatus notabiliter. Sed
vbi abſqꝫ cā ep̄s ſcienter cō-
ponat de minori q̄ntitate no
tabiliter valet dictū Pau. in
foro dei. nō em̄ credendū eſt
papā feciſſe ep̄os diſpēſato-
res bonoꝝ pauperum vt poſ
ſent ꝑ libito volūtatis remit
tere vel cōponere ſup incertꝭ
vt de his poſtmoduz pōpoſe
viuāt. Nec ip̄e papa poſſet
cuz bona ꝯſciā abſqꝫ aliqua
cā rōnabili facere hmōi taxa
tiones lōge minus q̄ꝫ ſit de-
bitū incertoꝝ. ⁊ reſiduū ſciē-
ter illis debitoribꝫ dare. cuz
oīa bn̄r plene poſſit reſtitue-
re. Sec' cū dubitat̃ vtꝝ reſti
tuere poſſit debitoꝝ ꝑ incer-
tis. nā in dubio eſt ſp̄ interp̄
tandū factū pape ꝑmaxime ī
bonū. vt di. xl. c. nō nos. cuz
glo. Papa em̄ ⁊ ſi habeat ple
nitudinē ptātis errare pōt vt
hō. ⁊ īter cetera ſue ptātꝭ nō
auferet̃ ſibi cōditio iſta cōis
hoim q̄n poſſit peccare mor
tāliter. ⁊ deſcēdere ad īferos
⁊ grauius ceteris puniēdus ſi
deliquerit. vt dꝛ di. xl. c. ſi pa
pa. ⁊ in glo. Inſup cū reſtitu
tio certoꝝ debeat p̄cedere re
ſtitutionē incertoꝝ ꝙ ep̄i cir
ca vſurarios publicos vel li-
centiēt ad ſacra eccl'ie ⁊ ſepul
turā ꝓus cōponāt ſup certa
q̄ntitate ꝑ incertis q̄ꝫ ſibi ſo-
lēt imburſare magis q̄ꝫ pau-
peribꝫ dare. ⁊ de certis nō ꝓ-
uideant ſufficiēter vt reddāt
integraliter minus bn̄ faciūt
q̄nimo ſi nō ſufficerēt bona
q̄ remanēt vſurarijs vel he-
redibꝫ eoꝝ tenent̃ q̄ accepe-
rūt ꝑ incertis ꝯtribuere ꝑ re
ſtitutōe certoꝝ: al's fures ſūt
⁊ latrones auferētes q̄ debē
tur certꝭ ꝑſonis. extra de vſu.
c. cū tu. xiiij. q. vj. ſi res. Sꝫ
ꝯſuetudo in hoc nō excuſat:
q̄ potius dicēda eſt corrupte
la. qꝛ ꝯ ius diuinū. diſ. viij. c.
q̄ ꝯ mores. xxxij. q. vij. c. fla-
gitia.

De mō ⁊ ordīe reſtituēdi. Capitulū. VII.

Quantum ad ſeptimū. ſ. de mō
reſtituēdi ſeu ordīe
Circa qđ ꝯſiderāda ſūt tria.
Primū eſt ꝙ reſtitutio certo
rū ꝑponēda eſt reſtitutōi in-

certoꝝ. Sciendū igit̄ ꝙ cer=
te oīa obligata reſtitutiōi .i.
cū ſciunt̄ pſone ꝗb; eſt faciē=
da pus integraliter ſoluēda
ſunt ꝗ̄ȝ ſoluant̄ incerta.qñ.ſ.
ſcitur vel dubitat̄ bona reſti
tuētis nō ſufficere ad vtrūqȝ
nā tūc reſtituēda ſunt plene
pus ꝛ integraliter certa, et h̄
triplici rōne. Primo rōe ſuc
ceſſionis. Scdo rōe obliga
tiōis. Tertio rōne ſilitudis.

Quantū ad pmā rōem .ſ.
ſucceſſiōis aduertendū dili=
genter ꝙ nō ſuccedit in pau=
perib; ipe chřs:niſi qñ nō re
periunt̄ pſone certe ꝗb; reſti=
tui debēt certa. vt q̄ſi p ſub=
ſtitutōem ſuccedere videant̄
acſi diceret teſtator,dimitto
meos heredes tales ꝛ tales
ꝗb; debeo,vel etiā ſi non de=
beo. Sed ſi eos nō repiri cō
tingat. ſubſtituo mihi chřm
cū paupib; ſuis. Quantuȝ
ad ſcdam rōnem obligatōis
pbat̄ hoc ſic,nā paupib; non
tenent̄ heredes dare .ſ. p re=
ſtitutiōe dictoꝝ incertoꝝ:ni
ſi vnica rōne.ſ. in foro dei. ſȝ
creditorib; certis tenent̄ du
plici rōe.ſ.in foro dei et foro
mūdi.qꝛ heredes pñt a credi
toribus in iudicio ꝯueniri.

Quātū ad tertiā rōnē.ſ.ſi
militudinis pbat̄ idē a ſili de

voto ſimplici ꝛ ſolēni. Naȝ
votū ſimplex nō ita obligat
ſic̄ id qȯ eſt ſolenne. nā q̄ ad
deū ſimplex obligat,ꝛ ſolēne
q̄ ad deū ꝛ mundū.i. foꝝ mū
di.vnde ſimplex votuȝ īpedit
mr̄imoniū ꝯhendū. ſed non
dirimit ꝯctū. Solēne autē
impedit ꝯhendū ꝛ cōtractuȝ
dirimit.vt patet diſt.xxvij. p
totū. Et rō hu9 eſt.qꝛ in vo=
to ſimplici eſt vnū vinculum
ligans:in ſolenni duplex.
De reſtitutiōe ꝓ certoꝝ ſci
endū.ꝙ reſtitutio etiaȝ fieri
debet cū quodā ordīe. Pro
cuius declaratōe ſcienduȝ ꝙ
ſm triplicē voluntatē credi=
toris ꝯtingit debitorē habe=
re ſubam ei9. Prima eſt vio=
lenta. Scda eſt ꝯditionata.
Tertia ꝯformata. Prima re
perit̄ in furto ꝛ ſilib;. Scda
in vſura. Tertia in ꝯctib; lici
tis ſiue iuſtis. ꝛ ſm hūc tri=
plicē volūtatis gradū varie
pus ꝛ poſterius hō reſtitue=
re obligat̄. Cū igit̄ pma vo=
luntate.ſ.violenta debitor te
net̄. vtputa qꝛ abſtulit p fur=
tum ꝛ rapinas ꝛ hmōi violē=
tias. talia prius reſtituenda
ſunt ꝗ̄ȝ vſura ꝛ alia debita.ꝛ
hoc ꝓpter tria.ſ.ꝓpter offenſi
onē:ꝓpter expropriatōem: et
ꝓpter compulſionē. Propter

offenſiōꝫ q̄dē.nā maioꝛ ī eis
infert̄ iniuria.qꝛ illa penitꝰ ſt
inuolūtaria.ſ.rapina:furtū ⁊
hmōi.vſura vero aliq̄ mō eſt
voluntaria.ſ. volūtate ꝯditi
onata. ꝓpterea de ſui natura
minorē iniuriā in primū ſa-
pit. alia ꝟo debita ſine iniu-
ria fiunt.qꝛ ſunt voluntaria:
puta id qꝺ debet̄ rōne empti
onis facte alicuius rei. vl' ra
tiōe mutui liciti. ⁊ hmōi. Et
iđo rapina ⁊ furtū ꝓ̇us reſti
tui debēt q̄ꝫ ipa vſura ⁊ alia
debita licito mō ꝯtracta. et
eadē rōne ꝓ̇us rapina. qꝛ gra
uioꝛ ī ea fit violētia ⁊ iniuria
q̄ꝫ ī furto. Scđo debet ſua-
ri talis oꝛdo ꝓpt̄ exꝓꝛopꝛiatio
nē. Nā in rapina ⁊ furto ſm
oēs dn̄iū nō trāſfert̄. ⁊ iō ta-
lia nunq̄ꝫ totalit̄ fiūt poſſidē
tiū. In vſura ꝟo dn̄ium trāſ
ferri videt̄. Tertio ſuandus
eſt talis oꝛdo ꝓpter cōpulſio-
nē. magis em̄ debitoꝛ cōpel-
lit̄ ⁊ artat̄ a iure reſtituere q̄
extoꝛſit ꝑ furtū ⁊ rapinā q̄ꝫ q̄
habuit ꝑ vſurā.nā ad reſtitu
tionē vſure cōpellit̄ diuino ⁊
eccl'iaſtico iure. ſed ad reſti-
tuendū rapinā cōpellit̄ vl' ar-
tatur iure diuino ⁊ eccl'iaſti-
co ⁊ ciuili. Ex quibꝫ ſequit̄
ꝙ debitoꝛ ſi nō pōt inſolidū
reſtituere qꝺ extoꝛſit ꝑ rapi-
nā ⁊ furtū. ⁊ etiā qꝺ habuit ꝑ
vſurā. ⁊ hoc cū rōne volunta
tis ꝯcurrentis.qꝛ in ſoluēte
vſurā aliq̄ mō volūtas eius
ꝯcurrit ad illā expoliatiōem
vſure. Sed expoliatus ꝑ fur
tū ſeu rapinā ꝯ oēm ſuā volū
tatem expoliat̄. tū etiaꝫ rōne
iuris coartātis.nā a iure ciui
li hō cōpellit̄ ad reſtitutōem
rapine ⁊ furti inſolidū. etiā ſi
nō habeat ad reſtituēdū vſu-
ras. Huius ſnīe eſt Hir. oꝛ.
heremitaꝝ. q̄ vident̄ rōnabi-
liter dicta. h̄ excepto.ſ.ꝙ de-
bent ꝓ̇us reſtitui rapina: fur
tū ⁊ vſura q̄ꝫ alia debita mo
do licito ꝯtracta. hoc em̄ eēt
offerre holocauſtū d̄ rapina
Sicut em̄ iniuſte acciperet̄
ab aliq̄ diuite vt daret̄ elemo
ſyna paupi. Ut dicit Augu.
xiiij.q.v.c.forte.ita ⁊ iniuſtū
videt̄ vt de eo qꝺ iuſte debet̄
alteri puta honeſti mutui vel
emptiōis vel alicuius liciti
ꝯtractus reſtituat aliena. h̄
em̄ eēt rape alienū vt reddat
alienū. ⁊ nō ſunt faciēda ma-
la vt eueniāt bōa. ait apl'us
ad Rho. Ar. ad h̄. xiiij.q. v.
c.neq̄ꝫ em̄. Quātū ad ſecū
dā voluntatē q̄ dicit̄ ꝯditio-
nata.que.ſ.cadit in vſura d̄t
Alex. lombardus ꝙ ꝓ̇us te-
net̄ q̄s reſtituere que habuit

p vſurã q̄ꝫ q̄ habuit per alios ↄtractus factos voluntarie Et huius rō eſt. q2 in reſtitutione debitoꝝ ſolū ſeruat̃ iuſticia. ſed in reſtitutiōe vſure ⁊ male ablatoꝝ nō ſolū iuſticia ſuat̃: ſed etiã iniuria deo facta ⁊ ꝓximo amouet̃. ⁊ idō reſtitutio vſure ꝑferenda eſt Si tñ ↄtrariū obſuet̃. q2 .ſ. talia iuſta debita ĩ ſatiſfactione ꝑponant̃ male ablatꝫ aduertendū ꝙ duplici caſu hoc fieri pōt. ſcꝫ qñ debita ſt̃ clare mãifeſta. Et reſtitutio male ablatoꝝ non ſic: ſed obſcure ſic inq̄rendo. Scōo quando res que debet̃ eſt determinata. puta .l. vel .c. ⁊ male ablata indeterminata. nã clarū ſemꝑ ꝑcedit obſcurū in iure ⁊ determinata rō indeterminatã. Sed illud cōiter non obſuat̃ extra ꝑdictos duos caſus. qd etiã videt̃ rationabiliter fieri. q2 indecens videtur vſurã debere reſtitui ō re iuſte alteri obligata. Nã per hoc nō tollit̃ iniuria facta ꝓximo ⁊ deo. ſed addit̃ noua. q2 alienū aufert̃. nec ei tenet̃ deo ⁊ ꝓximo rōne vſure perpetrate vel alterius male ablati niſi inquantuꝫ poteſt de iure. ar. extra de regu. iur̃. nemo ad impoſſibile obligat̃.

Si ergo nō poteſt reſtituere vſuram niſi ſubtrahēdo ius alterius ꝓtūc excuſat̃ a reſtitutione. ꝓpterea hoc magis erit violentū ſeu contra voluntatē eius cui debetur aliquid rōne ↄtractus iuſti ſiue liciti. ſ. ſubtrahere ſuum creditū q̄ꝫ fuerit recipe vſurã ab alio. Propterea nō videt̃ rationabile vt de iuſto obſeq̄o qd fecit ꝓximo ſcꝫ ei mutuãdo ſeu expectando ꝑciuꝫ rei vendite reportet incōmodū ⁊ damnum quod cōtingeret hoc ſeruando. cum qui dedit vſuram receperit iam cōmodum magnum ex mutuo ſibi facto. ⁊ ideo debet ſibi ſufficere vt vſurarius reſtituat ſibi vſuram cum poterit ō ſuo ⁊ non alieno. q2 ſm regulam Nemo debet locupletari cū alterius iactura vel damno de regu. iur̃. lib. vj. ⁊ hoc niſi iura cōmunia vel municipalia aliter diſponerēt. quia in hmōi ſeruanda ſunt. nam iure humano poſſeſſiōes ⁊ alia vt ꝓpria poſſident̃. vt patet diſ. viij. c. q̄ iure. Quantū ad tertiã voluntatē q̄ ō2 ↄformata. Hec reperitur in contractibus licitis vbi voluntas cōtrahentium cōformatur ĩſimul. In reſtitutōe etiã

taliū aliqua ꝓus reſtituenda ſunt. Nā ꝓus reſtitui debēt quecūqȝ certa debita q̄ȝ quecunqȝ ad pias cauſas relicta atȝ donata. Cuius rō eſt. qꝛ donatioꝛ ad pias cauſas largitio ſunt ex ſuperogatiōis ꝯſilio. vel ſunt forte bona incerta. Reſtitutio āt male ablatoꝝ ſeu alioꝝ debitoꝝ certoꝝ ſunt ex obligatiōis p̄cepto. Prius ei reſtitui debēt que ſunt ſcḋm neceſſitatē p̄cepti. q̄ȝ que ſunt ſcḋm ſuperogationē ꝯſilij. Huic ſnīe ꝯcordat Archi. in c. nō ſane. xliij. q. v. Hinc etiā Ray. ait. ꝙ ſi creditores vel legatarij ſimul venerant ad heredē ꝓmo ſatiſfaciendū eſt creditoribus ſed ſi veniūt ſeparatim liberabit heres ſoluendo ꝑ ordinē cuilibet venienti ſiue creditorib9 ſiue legatario: dum tn̄ nil in dolo vel in fraude operet: veꝝtamē ſi legatarij p̄ueniunt creditores ꝛ accipiūt. vel poſteriores creditores ꝓores ꝛ potiores tn̄ iure p̄ueniunt. Creditores poſtmodū venientes heredē inq̄etare nō debēt: niſi tm̄ de hereditate remanſerit ei vnde poſſit adhuc ſatiſfacere illis ſed habēt tā̄ȝ potiores ius ſuū ſaluū ꝯtra legatarios q̄ ꝓmo acceperūt. Silr̄ et creditores anteriores ꝯtra poſteriores q̄ acceperūt. Idem quoqȝ Guil. ait. ꝛ addit ꝙ ſi heres ſcit vl̄ credit hereditatem vltra debita nō extendi ſiue ex ꝯtractu vel quaſi: ſeu ex maleficio vl̄ quaſi nihil legatarijs debet dare. Si ꝟo quantitatem debitoꝝ neſcit debet creditorib9 ſatiſfacere ꝓmo. ꝛ ſi legatarij ꝓus vel ſimul cum creditorib9 legata petant etiam creditorib9 potioribus primo ſoluendū eſt Si aūt ꝺ hereditate nihil remanet primo ſolutis debitꝫ legatarijs non tenet. Si ꝟo hūc ordinē mutauerit heres ꝓmo .ſ. ſoluendo legatarijs ſeu ſecūdarijs creditorib9 ꝓoribus in foro ꝯſcientie minime liberat: niſi h̄ faciat ignoranter. reputās ſcȝ hereditatem ſufficere ad oīa ſoluēda vel neſciens hūc creditorē eē potiorē. His aūt concordat Hoſtien. Itē nota ꝙ ceteris parib9 ſeruanda eſt regula. Qui prioꝛ eſt tp̄e potioꝛ eſt iure. de reg. iu. li. vj. Ubi aūt ſunt priuilegia paria. ſcȝ perſonaꝝ ꝛ actionū inſimul. eq̄liter ſatiſfaciendū eſt niſi de aliq̄ illoꝝ ꝓbet ꝙ alteri ꝑferēdus ſit ſcḋm legē pacti vel

ſcripti: vel vſus ꝓbati. Hec
aūt notari ſolēt. C. de autori
tate iudi. poſſi. l. ꝑ obito. Cū
ḡ mercator vel alius frangit
vl' vt vulgariter dr fallit nō
ſufficiēs ſatiſfacere credito-
ribꝫ oibꝫ ex ītegro veniētibꝫ
cūctis vt ſibi ſatiſfaciat. hic
ordo ſuat̄ ſm Bal. in. l. ꝑ de
bito. C. de bo. autoritate iu
di. poſſi. Primo dz ſatiſfieri
dn̄is rer. vbi gr̄a. deponēti-
bus ſi depoſita erāt ſibi fctā.
vt. ff. de priui. credi. l. ſi. ⁊. l.
veteri. Scdo ſatiſfit mercīū
venditori ſi extāt merces. h ē
ipe merces reſtituunt̄ tanq̄
ſingulariter ꝓ p̄cio obligate
Si aūt plus valerēt id plus
reddit̄ ad cōmodū creditoꝝ.
vt. ff. de acti. ven. l. iulianus
Si aūt ipe merces nō extāt
ſed vendite ſunt. ⁊ loco earū
alie ſubrogate tales ſubro-
gate non reddunt̄ loco earū
qꝛ non ſunt ꝓ p̄cio obligate.
ff. de in rē vſo. l. q̄dā. Huius
rō aſſignat̄ qꝛ p̄ciū ex illa re
redactū obligatū non erat. ḡ
nec etiā res q̄ emit̄ habetur
ex eo. Idē q̄z ī ꝑmutatōe di-
ctū eſt. qꝛ vbi ſpēs in obliga
tiōe eſt nō ſuccedit loco alte-
rius altera. vt notat̄. ff. d v.
ſig. l. labeo. Tertio ceteris
paribꝫ p̄fert̄ vxor: qꝛ hypothe
cā hr̄e cenſet̄: ⁊ iō p̄fert̄: nedū
p̄tendētibꝫ ꝑſonalē obligati-
onē. ſz etiā p̄tēdentibꝫ tacitā
hypothecā. vt. l. aſſiduis. C.
q̄ po. ī pig. ha. nō tn̄ p̄fert̄ cre
ditoribꝫ hn̄tibꝫ hypothecas
exp̄ſſas. Fiſcus q̄z ſil'e hz p̄-
uilegiū cū muliere. C. d p̄ui.
fiſci. l. q̄uis. ⁊ d h etiā habet̄
extra de pig. c. ex lr̄is. in glo.
qm̄. Quarto poſt hypothe-
cas veniūt deponētes. ſ. ſi nō
extat depoſitū. ff. depoſiti. l. ſi
hoīs. §. ſi. h ei p̄uilegiū dat̄
cauſe depoſiti ꝓpter freq̄ntiā
ꝯtuū depoſitoꝝ: tn̄ ſic ī. l. p̄
dicta pz tali p̄uilegio nō gau
dent q̄ ſub noīe depoſiti mu
tuāt ad vſurā. hypotheca aūt
eſt potior: qꝛ ꝑtinet ad ipam
rē. ff. de pactis. l. reſcriptum
Quinto veniūt ſimplices p̄-
uilegiati. i. hn̄tes p̄uilegia ꝑ-
ſonalia non realia. Sexto ⁊
vltīo veniūt chirographarij
ꝓ rata nō attēta p̄oritate ꝯ-
ctuū. qꝛ licitū eſt debitori ꝓ
cumulo creditoꝝ facere dete
riorē cōm creditoꝝ p̄oꝝ non
hn̄tiū dn̄iū nec hypothecam
nec p̄uilegiū hn̄tiū. vt. ff. de
ſeꝑatiōe bonoꝝ. l. j. §. ꝯrio.
Et iſta eſt rō. qꝛ ī chirogpha
rijs creditoribꝫ n̄ attēdit̄ tp̄s
Hec ille. Verꝫ vbi lex muni
cipalis ſeu ſtatutū ciuitatis

aliter diſponeret, illi eſt ſtan
dum etiā in foro ꝯſcīe ſi nō ſit
expſſe ꝯ deū qd̄ nō de facili
iudicandū eſt, qꝛ nemo eſt ar⸗
bitrādus immemoꝛ diuini ti
moꝛis ⁊ ſue ſalutꝭ. j. q. vij. c.
ſanxim⁹, niſi euidēter appa⸗
reret ꝯtrariū. Vn̄ in aliqui
bus ciuitatibꝫ vt Floꝛentie
fallēte mercatoꝛe ꝑ ſyndicos
inſtitutos a cōmunitate ſuꝑ
hmōi vbi nō ſufficiūt bona
debitoꝛis fallentis ad plene
reſtituendū oīb ſatiſfacit
vnicuiqꝫ ꝓ rata ſm̄ facultatē
bonoꝝ illius. ⁊ nō ꝓ̄us vni
q̄ꝫ alteri niſi aliquibꝫ ꝑſonis
ꝓ̄uilegiatis in hoc vt in mu⸗
lieribꝫ ꝓ dotibꝫ rehabendis
⁊ hmōi. q̄bꝫ plene ſatiſfacit
anteq̄ꝫ cuiq̄ꝫ alioꝝ. Item
ꝓ̄mo nota ꝙ hi qui tenent̄ re
ſtituere ſi oīno nō pn̄t ſolue⸗
re vel reſtituere ſufficit ꝯtri⸗
tio ⁊ ꝓpoſitū reſtituēdi. qn̄ ⁊
cōmode poterūt. xiiij. q. vj. c.
ſi res. qd̄ verū eſt cū nota ſit
pauꝑtas. talis eīm nō debet
excōicari. vt dꝛ extra de ſol.
c. odoardus. nec aliq̄ pena
mulctari. extra de vſu. c. cū
tu. Et dꝛ nota paupertas qn̄
cedit bonis. Ideoqꝫ tali de⸗
bet ꝯſulere ſacerdos ſi d̄ pau
pertate dubitat ꝙ cedat bo⸗
nis Nota tn̄ ꝙ nō ſufficit
hec ceſſio ita ꝙ nō ſit ei aliq̄
pnīa iniūgēda. qꝛ nec ſolutio
nec ſatiſfactio plenaria ſuffi
ceret. Nā licꝫ ceſſio ſeu ſolu
tio q̄ ad ſatiſfactionē hoī ſuf
ficiat. adhuc tn̄ nō eſt eccl̄ie
ſatiſfactū. ꝗ iudex eccl̄iaſtic⁹
ſeu ſacerdos ꝓ vſurpatōe rei
aliene iniūgat ſibi pnīam. Et
in hoc offendūt plurimi pec⸗
catoꝛes delinq̄ntes q̄ putāt
ſufficere ꝙ ſatiſfaciant: nec
trāſgreſſionē quā fecerūt poſt
modū ꝯfitent̄. Hec Hoſt. in
ſum. ti. de pe. ⁊ re. Scd̄o
nota ꝙ ſi talis ꝑuenerit poſt
ad pinguioꝛē foꝛtunā tenet̄
ſatiſfacere etiā ſi ceſſerat bo
nis. qꝛ ꝑ h̄ nō ſūt liberati. ſꝫ
talis ceſſio ad h̄ eis ꝓdeſt ne
iudicati trahant̄ in carcerē.
L. qui bonis cedere pn̄t. vbi
etiā dr̄ glo. ꝙ ceſſio ī hoc eti⸗
am ꝓdeſt ꝙ poſtea non pote⸗
rūt ꝯueniri niſi inq̄ꝫtū facere
pn̄t. ⁊ ſic habet̄ rō ne egeat. ⁊
ꝓ̄terea ꝯueniri nō debet niſi
tātū ſit id qd̄ adq̄ſiuit ꝙ me
rito videat̄ debere cōueniri.
Hec in glo. Sed qui habēt
reſtituere ſi ꝯueniant̄ ex ma⸗
leficio ſi nō ſunt ſoluēdo ver
berandi ſunt ꝓ debito. Sed
ſi nō cōueniunt̄ ex maleficio
nō debent tales verberari: ſꝫ
ſufficit ꝙ cedāt bonis. Ar⸗

chi.xiiij.q.vj.c.ſi res. No
ta tertio ꝙ ſi is ꝗ aliena ab/
ſtulit pōt reſtituere ⁊ nō reſti
tuit nō eſt in ſtatu ſalutꝫ.xiiij
q.vj.c.ſi res. Dicit aūt Ray.
in ſumma ſua ꝙ dñs alicuiꝰ
terre tenet̃ reſtituere indebi/
te exacta a ſe vel a ſuis dire/
cte vel indirecte. Glo. ſuper
indirecte. vt quādo denegat
eis iuſticiā vel non defendit
eos vt debet. ⁊ ſic extorquet
aliqua. Si tali dño ex aliqui
bus circumſtātijs appareat
multū difficile vel impoſſi/
bile talis reſtitutio ſatis vi/
detur ꝙ poſſit conſuli hmōi
ꝙ in cōpenſatione vel remit/
tat eis cōmuniter cū eoꝝ cō
ſenſu ⁊ libera voluntate ali/
quā ſeruitutē vel annuā pſtā
tiā in ꝑpetuū vel ad tps. ita
ꝙ pleniſſime videat̃ ei ſatiſ/
factū. vel etiā faciāt in remiſ
ſionē pctōꝝ illoꝝ quibꝫ tenet̃
aliqđ hoſpitale: vel aliqđ ſi/
mile opus pietatꝫ. cū ꝯſenſu
tñ eorundē ſi pt reqri. hec ibi

Quarto nota ꝙ is ꝗ habꝫ
aliena reſtituere ⁊ certis pſo
nis ſi pōt in totū vel in partē
ſed nō cōmode ſed cū multa
ſui incōmoditate. tunc cōpo
nat vl' ꝯueniat cū ipo leſo vl'
ſpoliato amicabilit̃ de reddi
tibꝫ ſuis moderate: ita ꝙ vi/
ctus ſibi remaneat aſſignan
do ſibi ꝗuſqꝫ fuerit plenarie
ſatiſfactū vl' paulatim ſingu
lis annis vl' menſibꝫ vl' alijs
tpibꝫ emendet qđ pōt. ⁊ hoc
cū volūtate illiꝰ cui debet ſa/
tiſfacere. qꝛ ſi nullā īueniret
miſcđiaꝫ apud eū abſqꝫ dila/
tione tenet̃ ſatiſfacere vl' bo/
nis cedere. qꝛ talis pctōꝛ ſꝑ
eſt in mora. Hoſtieñ. ⁊ Ray.
Secꝰ h melius declarabit̃ ī
vltimo. §. ſeqnti. Si aūt pdi
ctus īueniat grām apud cre
ditores ſuos faciētes ſibi re
miſſionem vel dilationē. tūc
poteſt ea vti ⁊ eſt ī bono ſta/
tu anime: ſi tamē habet in ꝓ
poſito faciendi qđ debuiſſet
ſi nō potuiſſet obtineri ipaꝫ
remiſſionem vel dilationem

Quinto nota ꝙ vbi eſſent
plures creditores alicuius ⁊
debitori petēti dilationē ali
qui creditores volunt dare.
aliqui nō. ſed ꝙ cedat bonis
ſtabit̃ maiori parti credito/
rum. Et ītellige maiorē par/
tē vbi eſt maius ⁊ fortiꝰ de/
bitum. etiā ſi vnus eſſet cui
plus ꝗꝫ omnibus debeatur.
Si vero par ſit debitum ſtā
dum eſt maiori numero cre/
ditorum. Si vero ſūt paria
eligenda eſt clementior ſentē
tia. ſ. dilatio dāda. L. de ceſ/

ſione bonoꝝ.l.fi.Ray. Nota hic ꝙ Jo.an.ſup c.quãꝗꝫ. de vſu.li.vj.mouet q̃ſtionē an heres vſurarij qñ hereditas non ſufficit oĩbꝰ:debeat ſatiſfacere p̃mo venientibꝰ. ⁊ refert ſe dixiſſe ꝙ non.imo fiet eis ⁊ alijs ſatiſfactio pro rata vnũ quẽqꝫ ꝯtingẽte.ar. ſupra.de teſta.c.relatũ.in fi. Sed dicit ip̃e ſatis videtur hoc caſu haberi debere cõſideratio tp̃is.vt ille q̃ p̄us ſoluit vſuras recipiat qđ ſuum eſt integraliter.⁊ ſic de ſingulis ſm regulã.j.de reg.iuris Qui p̄or.cũ iſtoꝝ par ſit cã vt dixi ibi.⁊ ĩ hypotheca hec ꝯſideramus.C.q̃ po.in pig. ha.l.ſꝫ ſi fundus.⁊ bona vſurarij videnť eſſe hypothecata.de vſu.c.cũ tu.mlťi tñ doctores tenẽt ꝯrium in h̃.ſ.ꝙ bõa vſurarioꝝ ſint hypothecata.vt Hoſti.Arch.Fede. Hoff.⁊ Jo.an.etiã dicit ꝙ đ hac hypotheca non habemꝰ textũ exp̃ſſum. Sexto nota ꝙ vbi aliq̃s eſt inſtitutus heres ⁊ nõ ſufficit hereditas ad ſoluendũ oĩa legata ⁊ debita đ Ray.ꝙ credit in iudicio aĩe ꝙ nõ teneať:niſi in q̃ntũ hereditas ſe extendit vel ſufficit.etiã ſi nõ fecit inuentariũ.Jdẽ Jo.an.⁊ Fede.ſecus in iudicio ꝯtẽtioſo ſi nõ feciſſet inuentariũ.ſed ſi feciſſet nõ tenereť niſi durante hereditate.Diſtinguit tñ inter legata ⁊ debita:qꝛ debita ſine diminutiõe debet p̄ſolue re durãte.ſ.adhuc hereditate.De legatis ỽo ſi tot ſunt ꝙ nõ remaneat legitimꝰ põt detrahere ſuã legitimã.⁊ iterũ q̃rtã ſm q̃ſdã ſi fuit iſtitutus heres. Et nota ꝙ heres p̃t deducere añ oĩa expẽſas funeris ⁊ alias neceſſarias q̃s fecit cauſa hereditatꝫ vt in teſtamẽto ⁊ hmõi. Expenſas tñ q̃s feciſſet ſupfluas ad honorẽ ⁊ pompã mundi:nõ poſſet cũ tuta ꝯſcientia trahere de ere alieno:ſed facere ĩtelligereť đ ſuo.Pe. de pal.in.iiij.Si aũt ſũt plures heredes ad debita vel legata regulariter teneť q̃libet p hereditaria p̃te.C.đ here. ar.l.iij.Sed debet Ray.Excipiunť q̃nqꝫ caſus ſm ip̃m Ray.Primus eſt ſi aliqđ indiuiduũ eſt in obligatiõe faciendi:vľ non faciendi.tunc enim quilibet tenetur inſolidũ.ff.de ver.ob.l.in executionibꝰ.§.ij.glo.ponit hic exẽplũ.vt ſi teſtatoꝛ pmittit ſe aliqđ opus facturũ ⁊ pmiſit p ſe vel heredem ſuũ nõ fieri q̃

minus ꝑ fundū ſuū tibi ire li
ceat. ad h̄ ꝗlibet heredū erit
inſolidū obligatus. Scd̄us
caſus eſt ſi res q̄ debet reſti⸗
tui ab vno iſolidū poſſideat̄.
C. de adqui. he. l. ij. §. nemo.
Tertius eſt in alimētis lega
tis q̄ ꝑ voluntate defūcti vel
iudicis vel ab vno inſolidū
vel a pluribꝫ ꝑ ꝑtibꝫ deſigna⸗
tis petunt̄. ff. de alimētis le⸗
ga. l. iij. Quartus eſt ſi teſta⸗
toꝛ ab vno heredū legauerit
creditoꝛi hereditario aīo cō
pēſandi. tūc em̄ heres ille vſ⸗
qꝫ ad q̄ntitatē legati onꝰ illiꝰ
debiti ſuſtinebit. ff. de lega.
iij. l. cū ab vno. Quintꝰ in ex⸗
pēſis funeris vxoꝛis: non tñ
aſtrinxit heredes ꝑ heredita
rijs poꝛtionibꝫ. ſed etiā virū
ꝑ poꝛtiōe q̄ ꝑuenit ad eū de
dote vxoꝛꝫ ſue: puta ſi ad eū
ꝑuenerit centū. ꝛ in heredita
te ſint. cc. ipe vir tenebit̄ pro
tertia ꝛ heredes ꝑ duabꝫ ꝑti
bus. ff. ꝺ reli. ꝛ ſūptibꝫ funeꝝ
l. q̄tiens. ꝛ. l. veluti. Hec oīa
etiā Hoſti. Quō debeat fie
ri reſtitutio vxoꝛis ꝯcipiētis
filiū ꝑ adulteriū quez vir re⸗
putat ſuū ꝺ his q̄ ꝯſumit ip
ſe filiꝰ ſpuriꝰ de bōis pr̄is pu
tatiui. ꝛ hereditate tota vl' ꝑ⸗
te ad eū ꝑueniēte. Primo vi⸗
dēdū eſt de ipa vxoꝛe adulte⸗
ra quō teneat̄ ꝛ ad q̇d. Scd̄o
de ipo filio ſpurio ſi tenet̄ ꝛ q̄
mō. Tertio ſ̄o de ipo pr̄e q̄
ex adulterio talē filiū habuit
quō: ꝛ ad q̄ntuz tenet̄. Siīlis
caſus videt̄ q̄ ponit̄ extra de
pe. ꝛ re. c. officij. ſ. de muliere
ſupponēte ſibi alienū partuz
quē vir eiꝰ reputās ſuū nutrit
ꝛ heredē inſtituit. Vñ idē vi⸗
det̄ dicendū quantū ad reſti⸗
tutiōnē de ipa muliere et fi⸗
lio ſuppoſito. ꝛ huic fraudi dā
tibꝫ operā efficacē. Et de mu
liere adultera querit ꝑmo ſi
debeat hoc reuelare marito.
Ad h̄ dōm q' aliq̄n non. ali⸗
q̄n ſic. Nā vbi imineat aliqd̄
coꝝ ꝑiculoꝝ nō debꝫ reuela
re marito. Primū ꝑiculū eſt
infamie ſcꝫ mulieris: qꝛ hec
taliter reuelando cū eſſet an
tea bone fame ſeipam peſſi⸗
me ac turpiſſime diffamaret
qd̄ quidē magnuz ꝑiculū eſt
mulieri. Nā qd̄ Prouer. xxij
ſcriptū eſt. Melius eſt bonū
nomē q̄ꝫ diuitie multe. licꝫ in
telligat̄ de viris: tñ ꝛ ꝑiculo
ſius in honeſtis infamia mu
lieribꝫ ingerit notā. Scd̄m
eſt ꝑiculum ſcandali. ſcꝫ viri
ꝛ ꝯſanguineoꝝ ꝛ amicoꝝ eiꝰ
ſi illis hoc innoteſceret malū
nā non ſolū apud ſe turbaret̄
ex eo. ſed vir extunc poſſent

cum ea amiciciã ⁊ pacẽ ac cõ
cordiã ⁊ ſocietatem hic, imo
forte eã maritus dimitteret,
⁊ ideo nõ valẽtes forſitan cõ
tinere vterq; adulteriũ ꝑpe-
traret, ⁊ ſic innumerabilia et
irrecuꝑabilia inter eos ori-
rent̃ mala. Tertiũ eſt ꝑiculũ
mortis. ſ. ⁊ vxoris ⁊ ſue ſpu-
rie ꝓlis atq; adulteri ſui. naꝫ
ꝓbabilit̃ timere poſſꝫ ꝙ eius
maritus ſeu q̃cũq; aliꝰ duꝫ
occidere aliũ q̃reret necaret̃
ſm̃ Sco. in. iiij. Cõcurrenti
bus p̃dictis ꝑiculis q̃ viden
tur valde ꝓbabilia: ⁊ in plu-
ribꝫ euenie ntia, nõ dꝫ tal' mu
lier ſuo ꝯiugi reuelare ꝓpter
donũ incertũ reſtituẽdi here
ditatẽ talibꝫ ꝑiculis ſe expo-
nere manifeſte. Quartũ ꝓpt̃
ꝑiculũ improbabilitatꝭ, naꝫ
nec vir nec filius, nec etiã pu
blicus iudex hoc mulieri re-
uelãti credere obligant̃: niſi
ꝓbet dicta ſua ꝑ ĩfallibilia ſi
gna aut ꝑ violẽtas ꝓbatões:
ſiue ꝑ teſtes idoneos. Nã ex
ſolo eius dicto nõ p̃t exhere-
ditare talẽ filiũ: maxime ſi in
terris ĩ quibꝫ p̃mogenita ex
ꝯſuetudine in toto vel in par
te ſuccedũt. Inſuꝑ ſm̃ Sco.
in talibꝫ terris ſi pater crede
ret vxori ſue in h̃: nõ poſſet
tñ a ſpurio auferre heredita-
tẽ niſi in publico foro eũ ꝓba
ret talẽ. ⁊ tũc oпteret mulie-
rẽ nõ tm̃ apud maritũ ſed to
tã patriã diffamari. Et iſto p̃
ſuppoſito. ſ. ꝙ non debeat re
uelare rõne maloꝝ grauiorũ
exinde ꝯtingentiũ. quõ debe
at talis mulier ſatiſfacere di
cet̃ infra. vbi tñ nõ imineret
aliud ꝑiculũ vel malũ niſi in
famie ipſius adultere vl' mor
tis ſue videt̃ ꝙ ſi p̃moriat̃ vi
ro ſuo debeat añ mortẽ ordi
nare cum ꝯfeſſore vel alia ꝑ-
ſona matura ꝙ. ſi moriatur
poſtea reuelet ex ꝑte ſua viro
qñ ſcꝫ ex hoc põt obuiari ne
putatiuus filius habeat he-
reditatẽ totã vel partẽ. Ali-
quãdo ꝟo h̃ marito vel aliis
ꝑſonis extra ꝯfeſſionẽ tenet̃
mlr'ier r̃uelare. vicꝫ ſi hec tria
ꝯcurrãt ſil'. Prio ſi apõ ma-
rituꝫ ⁊ alios fortis ⁊ grauis
ſuſpitio imp̃ſſa eſſet. ⁊ occa-
ſio ſuſpicandi taliter. Scdo
ſi ex certꝭ ⁊ ſufficiẽtibꝫ cauſis
põt ⁊ debet vehemẽter ⁊ val
de ꝓbabiliter credi ꝙ nihil d̃
p̃mis ꝑiculis ſupradictis hic
ſubſeq̃ret̃ aut creſceret. ſꝫ po
tius minueret̃. Tertio ſi fir-
miter p̃ſumat̃ ꝙ filius bõis
mariti voluntarie cedet. Sꝫ
ſi paruulus eſt filius ceſſat
iſta rõ. qꝛ mittere põt illum

ad hoſpitale:cũ ñ teneaẗ ale-
re alienos niſi in extrema ne
ceſſitate cũ aliȷ̃ deſunt q̇ pui
deãt. His aũt trib⁹ ↄcurrẽti
bus reuelare deberet ⁊ poſſꝫ
Sꝫ vix iſta ↄcurrũt ⁊ rariſſi
me p̃ſumẽdũ eſt ꝙ ↄcurrãt.
Inſup dici poſſet ſm Guil.
ꝙ etiã reuelare poſſet ſi nõ ti
meret maritũ. vl' aliđ imine-
ret piculũ. Sũt q̇dã vtiꝗ vi
ri ſciẽter vxoꝝ adulteriũ ſuſ-
tinẽtes vel etiã ↄſentientes.
imo q̃nꝗ vxores ſuas ad ħ
hortãtes. vel q2 ꝑprios filios
nõ pñt hr̃e vl' alia q̃cũꝗ pu-
dẽda occaſiõe. Fctã etiã hac
notificatõe añꝗ vir ei⁹ ꝑ edu
catiõe talis filiȷ̃ expẽdat vide
tur deobligari a reſtitutione
aliq̃ fiẽda. q2 fecit qđ in ſe fu
it vt damnũ euitaret viri ex-
penſaꝝ in educãdo. ⁊ heredi-
tatiõis quo ad alios. ar. ex-
tra de iniur. ⁊ dam. dato. c. ſi
culpa. Nec tñ debet manife
ſtare adulterũ ꝓpter piculũ ꝑ
ſone ⁊ infamie detrimẽtũ et
odiũ ad euꝫ euitandũ. ⁊ ſi añ
mãifeſtationẽ iã aliq̃ ↄſũpſiſ-
ſet hmõi putatiuus filius te-
nebiẗ ipa mr̃ inq̃ntũ põt ſa-
tiſfacere ſi aliq̃d vt ſuũ poſſi
det. Et ſi magnus exiſtẽs qñ
notificaẗ nollet ipe fili⁹ cre-
dere hoc nec cedere bõis pu-
tatiui p̃ris: petẽs ſaltẽ legiti-
mã q̃ ſine cauſis exp̃ſſis a iu-
re auferri non debet vt legiti
mus filius. nec ↄtrariũ ꝓꝓ-
bari: tenebiẗ nihilomin⁹ ipa
mulier heredib⁹ de portõe il-
la ablata ſibi. de eo tñ qđ ꝑt
⁊ nõ plus. extra đ reg. iuꝛ. li.
vȷ. c. nemo. ⁊ ħ q2 fuit in mo
ra notificãdi qñ periit pui-
deri. Sed nunq̇d mulier ta
lis debet reuelare crimẽ ſuũ
filio ſuo ſpurio. ⁊ idũcere eũ
ad dimittendũ hereditatẽ ve
ro heredi: Ad hoc dicenduꝫ
ſm Scotũ vbi ſup̃ ꝙ aut fi
lius crederet matri. aut non
Si aũt crederet: nõ aũt ꝓba-
bile eſt ꝙ ꝓpter hoc dictã di
mitteret hereditatez. Nam
paucos repire contingit qui
ita ꝑfecti ſint ꝙ ꝓpter conſer
uandaꝫ iuſticiam in foro dei
dimittant magnas poſſeſſio
nes q̃s retinere pñt iure ex-
teriori ⁊ vellẽt ſpuriȷ̃ reputa-
ri. nec ħ mr̃ p̃ſumere põt niſi
antea multũ fuiſſet expta de
bona volũtate filiȷ̃ ſui. Nõ ḡ
debet ſe exponere piculo cer
to diffamatõis apud filiũ ꝓ-
pter incertã correptionẽ illi-
us. Si vero nõ crederet. tũc
ſequeretur inde duplex ma-
lum. Primum quia ipſa
diffamaretur. Secundũ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

q2 ab illo ſicut antea heredi-
tas poſſideret. Si qͣs ãt ob-
ſtet ꝙ tali filio debeat reuela
ri ne. ſ. ignorãter forte copu-
laret̃ ꝑ mr̃imoniũ ſue ſorori
aut alteri ſue ꝓpinq̃: ſeu alia
faceret q̃ a iure ſpurijs ꝓhibi
ta ſit. Dõm ꝙ talis ignorãtia
dũ ꝑſeuerat oĩno excuſat cũ
ſit ignorãtia facti. Si qñ tñ
factũ veniret ad lucẽ tale ma
trimoniũ dirimẽdũ eẽt. Si
vo q̃rat̃ an dato ꝙ tal' filius
ex vbis matris ſe ſpuriũ cre
dat teneat̃ reddere bona que
habuit a marito matris cete
ris filijs atq; heredib9 alijs
ꝓdicti mariti. Dicendũ ꝙ ſi
hoc indubitãter credit̃. ⁊ ra-
tionẽ illud credẽdi habet. te-
net̃ ſm deũ: non tñ humano
iure. Si tñ nõ habet ſuffici-
entẽ cauſam ⁊ rõnẽ credendi
illud. tũc reddere nõ tenet̃ ex
q̃ ꝑ ſe vel ꝑ alterũ ſibi claret
ꝙ non hʒ ſufficientẽ cãm ſeu
ꝯdignã rõem credẽdi. Sũt
aũt inter cetera q̃ttuoꝛ ſigna
que reddũt ſuſpectã talẽ ma
trẽ. ita ꝙ ei ñ facili nõ dʒ cre
di. Primũ eſt amoꝛ. i. ſi ꝑdili
git aliã ꝓlem viri ſui. Scõm
eſt odiũ. vicȝ ſi ꝑ̃ſumit matrẽ
ipm vel eius vxorem odire.
Tertiũ eſt ſtulticia: q2 muli-
er fatua ⁊ leuis eſt ⁊ ꝑtinac3

ſenſus. Quartũ eſt incertitu
do cum non ꝯſtat ipam eſſe
vel fuiſſe certã ꝙ hũc ꝯcepit
de adulterio vel de viro: nõ
eñi hoc põt om̃i adultere eſſe
certũ. Sed qd̃ remediũ tali
mulieri debet adhiberi. dicẽ
dum ꝙ ei ſm Sco. vbi ſup̃
triplex remediũ dari poteſt.
Primũ eſt ꝙ inducat filiũ in
trare religionẽ. ⁊ tñ talem ꝙ
poſſit ꝓfeſſionẽ ſuã ſuare. ne
ſcȝ incidat in ſcillã volẽs vi-
tare caribdim. Scõm eſt ꝙ
clericus fiat. vñ valet tñ ſm
deũ eccl'iaſtica bñficia acce-
ptare. ⁊ his quaſi ſufficienti-
bus merito iã ꝯtẽtus dimit-
tat hereditatem alteri fratri
laico in ſeculo remanẽti. Si
tñ ꝑ nullã ꝑſuaſiõez honeſtã
coꝛ talis filij mr̃ flectere ꝑ̃t vt
hereditatẽ dimittat. nõ videt̃
ꝙ debeat ſe ꝓdere illi: cũ cer
ta nõ ſit ꝙ tal' ab ea impſua-
ſibilis in alijs tã licitis ⁊ ho-
neſtꝭ flecteret̃ ex illo: imo foꝛ-
te tenacius retineret ne ſpuri
us putaret̃: cũ talẽ notã mul
ti caueant male nati. Tunc
demũ tertiũ remediũ adden-
dũ eſt. ſ. ꝙ ſaluo iure hũano
⁊ abſq; infamia ſua põt ⁊ de
bet de ſua dote cũ eã hẽbit ĩ
ꝑtãtẽ. vel de parafernalib9 ſi
habet ⁊ certis bonis ⁊ labo-

ribꝫ ⁊ ſudoꝛibꝫ ſuis indemnē
facere virū ⁊ legitimā eiꝰ ꝓlē
Obligat̄ eñ ſatiſfacere viro
de cōſumptis ab illegitimo
filio. Sꝫ tal' filius non tenet̄
ſatiſfacere q̄ ꝯſumpſit q̄ꝫdiu
bone fidei fuit. De heredita-
te aūt mulier obligat̄ heredi
bus viri ab ītestato: vel here
dibꝫ ſcꝑtis: vl' q̄bꝫ veriſil'r cre
dit ꝙ reliq̄ſſet hereditatē. qđ
ſi neſcit̄ dꝫ paupibꝫ erogari
Tenet̄ inq̄ꝫtū ſm coꝛrñdenti
am iuſticie. nō eñ dico ꝙ te
neat̄ ad reſtituendū equalēs
hereditati. qꝛ ſupiꝰ dictū eſt.
Plurimū q̄dē differt int' hīe
⁊ ꝓpe eē. Sꝫ qꝛ iſte legitimꝰ
heres nullā habuit heredita
tē. lꝫ ſm iuſticiā fuerit ꝓpe. ꝓ
pterea minus q̄ꝫ equalēs he-
reditati ſufficit ſibi ꝓ heredi
tate fienda. illud aūt minꝰ de
termiet̄ ſm arbitriū boni vi-
ri. Q, ſi nec h̄ fieri p̄t ꝓtunc
nō obligat̄. tenebit̄ tñ cū pue
nerit ad pinguiorē foꝛtunaꝫ.
extra de ſol'. c. odoardꝰ. Si
ꝓo tal' mulier nūq̄ꝫ hꝫ vñ poſ
ſit reſtituere. tūc ex īpotētia
excuſat̄: ſi habeat̄ ſatiſfaciēdi
ꝓpoſitū. xiiij. q. vj. ſi res. De
adulterio aūt cuiꝰ eſt filiꝰ dꝫ
videt̄ ſi ſcit vl' credit ꝓiſil'r il
lū eē ſuū: vbi mr̄ ip̄a ſatiſfa-
cere ñ valeat. videt̄ ꝙ teneat̄

de expenſis pr̄i putatiuo. qꝛ
cām efficacē dedit tali dāno
extra đ iniur̄. ⁊ dā. di. c. ſi cul
pa. ſm tñ poſſibilitatē ſuā ⁊
ſi mitteret ipſa adultera ad
hoſpitale. vel qꝛ finxit moꝛ-
tuū pepiſſe. vl' qꝛ notificauit
ſine ſui piculo nō eē filiū ſuū
tenebit̄ hoſpitali de nutrimē
to ⁊ alijs expēſis: niſi notabi
lis pauptas excuſet eā: cū de
iure naturali ad h̄ teneat̄. di.
j. c. ius naturale. ⁊ hoſpitalia
ꝓpter paupes nutriēdo ſint
facta ñ ꝓpter diuites. Sꝫ et
de hereditate vel dote ſi do-
tare(t̄) a patre putatiuo. teneri
videt̄ ad arbitriuꝫ boni viri:
attenta ſua facultate. q̄ tñ ſa
tiſfactio occulte fieri dꝫ: cuꝫ
ſine piculo māifeſtari nō poſ
ſit. ar. ij. q. j. ca. ſi peccauerit.
Si āt dubitat adulter ex eo
ꝙ mulier leuis eſt. ⁊ cū alijs
adulterat̄. vel etiā qꝛ ip̄a ad-
ultera dubitat vtꝝ ſit eiꝰ vel
mariti. relinquat̄ iudicio dei
cui oīa nuda ſunt ⁊ apta: ⁊ ḡ-
uari nō videt̄ đ reſtōne. In-
decēs eſt eñ vt ī re dubia cer
ta det̄ ſnīa. ait Greg. xj. q. iij.
⁊ diſ. xxxiij. habuiſſe. In nul
lo tñ caſu ad obuiādū hmōi
piculis vel mal' dꝫ adultera
vl' adult' q̄rere aboꝛſū l' moꝛ-
tē puuli. xxij. q. iij. c. faciāt.

Qn̄ debeat fieri reſtitutio
quod ꝯtinet in ſe magnā dif-
ficultatē. Cap. VIII.

QUantum ad octauū .ſ. qn̄ dꝫ
fieri reſtitutio. dicit
Tho. ij. ij. q. lxij. ꝙ ſtatim. qꝛ
ſic accipe rē alienā eſt ꝯ iuſti
ciā ita ꝛ ꝑtinere eā. qꝛ ꝑ h̄ ꝙ
aliq̄s detinet rem alienā iniu-
to dn̄o impedit eū ab vſu rei
ſue. ꝛ ſic facit ei iniuriā. Ma-
nifeſtū eſt aūt ꝙ nec ꝑ modicū
tp̄s lꝫ alicui ī pctō morari. ſꝫ
quilibet tenet ſtatim pctm̄ di
mittere vl' deſerere. Un̄ dꝛ. q̄
ſi a facie colubri fuge pctm̄.
Et iō q̄libꝫ tenet ſtatim reſti
tuere vel dilatōem petere ab
eo q̄ pōt vſum rei ꝯcedere. ꝛ
ſiq̄dē teneant de incertis cū
illud eſſet erogandū in pias
cauſas cū ꝯſilio eccl'ie. ſi hu
iuſmodi ꝑſone hn̄tes reſtitue
re remaneāt ita paupes cū fi
lijs ꝛ familia ꝙ nō habeant
vn̄ viuāt. fiat dꝫ Ray. vt dixi
in caſu ſili' ſup̄ in ti. de deci-
mis. Ibi aūt ſic dic̄. Si q̄s
retinuit decimas lōgo tp̄e. ꝛ
nūc veniat ad ſatiſfactionē ꝛ
poſtulat īdultū dei ꝛ eccl'ie. ꝛ
qꝛ hꝫ ꝑuā ſubam ſibi remitti
qđ accepit tp̄e p̄terito: cū ali
ter opterꝫ cū ſua familia mē
dicare. q̄uis eccl'ia oēs deci
mas poſſet petere: ſi viderit
iſtū ꝯtritū ꝛ p̄ces ei⁹ initi ve
ritati. dꝫ ei tāq̄ paupi dimit-
tere vn̄ viuat: cū h̄ eēt ei da-
tur⁹ poſtea. xvj. q. j. c. qm̄. hec
Ray. qđ ītelligēdū videt vbi
dant decīe d' more ꝑut eſt de
iure cōi. Nā ſec⁹ vbi de more
nō dāt. vl' valde diminute: vi
dent excuſari. De h̄ tn̄ plene
hēs ī p̄ma pte. ti. j. Et dꝛ ibi
glo. Guil'. ꝙ illi q̄ reſignāt in
manu penitētiarij q̄ h̄ nō fa-
cerēt niſi penitētiarij reſtitu-
erent eis ꝑ pte vel ꝑ toto. qn̄
neſcit cui fiēda eſt reſtitutio
ꝙ nō credit eos eē ī ſtatu ſa-
lutis. Dicit etiaꝫ paulopoſt
ꝙ nō eſt neceſſe ꝙ fiat hmōi
reſtitutio in manu penitētia-
rij: dūmō tn̄ ſit parat⁹ ad arbi-
triū ei⁹ vel alteri⁹ boni viri ſa
tiſfacere. Dicit etiā ꝙ ī h̄ ca-
ſu ep̄s q̄ eſt diſpēſator paupe
rū pt dilationē dare: vel ptē
dimittere: vel etiā totū ſi vi-
derit ei expedire ad neceſſari
am ſuſtētationē illius tanq̄
alicui⁹ alteri⁹ paupis: ita tn̄
ꝙ q̄nto vtilius pōt gerat ne
gociū illius cui fienda eēt re
ſtitutio ſi ꝑſona eius eēt no-
ta. vicꝫ exponēdo illa q̄ eēnt
reſtituēda in vſus tales q̄ ma
gis ei poſſent ꝓficere q̄ ad de

um. Hec ibi. Si tenet certis
ꝑſonis que nolũt dare dilati
onẽ: debet ad petitionẽ ipoꝝ
abſ q dilatiõe ſatiſfacere vel
cedere bonis. qꝛ fur ⁊ raptoꝛ
ſp eſt in moꝛa. ⁊ idõ ſp auget
pctm̃. ff. de ꝯdi. fur. l. ĩ re fur
ti. vbi leſi egent ⁊ fame ꝑeũt
ne interueniẽte paululũ mo-
ra inueniri nõ valeãt ꝗ redi-
mant. diſ. v. Semp eĩ eſt vi
tãda moꝛa vbi ẽ ꝑiculũ. diſ.
xxviij. c. ꝺ ſyracuſane. ⁊ h̃ eti
am ſi opoꝛtet ipm mendica-
re. Vñ nõ dico habito reſpe
ctu ne egeat. Nam ꝯtra hoc
nota. extra de vſuris c. cum
tu. tamẽ Guil. addit. ſine cul
pa poteſt accipere vite neceſ
ſaria. ſcꝫ extreme. Ray. Mo
derate ſibi vita retenta quo-
uſ q plene ſibi ſatiſfaciat Ho
ſtien. vo ſic dicit. Sed quid
ſi nõ immineat tale ꝑiculum
neceſſitatis. ⁊ is ꝗ tenet reſti
tuere non poteſt induci ad re
ſtitutionẽ ſtatim faciendam
puta ꝙ diſcret⁹ ſacerdos pt
ꝯſcientiã ſuam infoꝛmare ex
eo ꝙ intendit vtiliter gerere
negociũ creditoꝛis. Nam ſi
videt ꝙ aliter nõ poteſt recu
parare in ꝑpetuũ: vel nõ ita
cito vel ita cõmode põt rece
pto iuramẽto vel alia ſuffici
enti cautõe ſi hr̃e põt dilatio

nẽ ꝯcedere. ⁊ ſub hac ꝯditio-
ne ſi hec adimpleuerit ĩ talẽ
diẽ peccatoꝛẽ abſoluere. Et
ſic creditoꝛ quod ei debet re
cuperet. ⁊ peccatoꝛ non rece
dat a pſbytero deſpatus. hec
ille. Sꝫ qꝺ in fine hui⁹. §. ſ.
ꝙ abſoluat ſub ꝯditiõe. Jri-
um aſſerit Guil. dicens. ꝙ
abſolutio a pctĩs nunꝗ̃ de-
bet fieri ſub cõditiõe. ⁊ ideo
põt dici ꝙ abſoluat ſimplici
ter ſi eſt abſoluẽdus. ſed de-
claret ꝙ non valebit abſolu
tio: niſi adimpleat ꝓmiſſum
Guil. Archidiaconus vero
ſup c. ſi res. xiiij. q. j. qui que
rit. vtruꝫ habenti reſtituere
debeat haberi reſpect⁹ ne e-
geat. Et dici videt ꝙ ſic. ff. ꝺ
reg. iur. l. incõdemnati. ff. de
conceſ. bo. l. ij. Et ſic nota ꝑ
Ber. de ſolu. c. odoardus. et
facit ad hoc qꝺ habet. xvj. q.
ij. quicũ q. Sed Innoc. per
no. in c. cũ tu. extra de vſurꝭ
ſecus credũt ſm canones. vt
ibi notãt Ala. Ber. ⁊ Hoſti.
ꝙ inſolidũ tenent detẽtoꝛes
vſuraꝝ ⁊ nõ ſolũ inꝗ̃tũ face
re pñt. ꝗ Hoſtien. in ſũ. ꝺt ꝙ
ꝗ hñt rſtituere paulatĩ ſingu
lis mẽſib⁹ ſoluãt creditoꝛib⁹
ſi aliter non pñt ſine magno
ſui detrimẽto ꝓut poterũt vl
cõponant ſe cum expoliatis

q̄ ſi nullã pñt iuenire miam apõ eos abſq̃ dilatiõe tũc tenent ſatiſfacere vł bonis cedere. qꝛ pctõꝛ ſp eſt i moꝛa. ff. de ꝯdi. fur. l. in re furtiua. extra de ſimo. c. cum in eccl'ia. Multi tenẽt dictũ p̄cedens tanq̃ equũ. ſcȝ q̄ tenent ſoluere q̃tũ pñt reſeruata ſibi vite cõmoda. qꝛ. de cõ. diſ. v. c. diſcipulos. extra de fur. c. ſi quis Sed Archi. ſup. ꝟ. reddere. eiuſdẽ. c. ibi dic̄ q̄ ſtatim dȝ reddere totũ qđ põt. allegãs Tho. ij. ij. q. lxij. q̄ dic̄ q̄ ſtatim fiẽda eſt reſtõ. dictum tñ Tho. p̄t dici ñ eẽ ꝯ ſi ſane intelligat vt ĩfra dicet. Sȝ ĩ q̄dã ſũma dꝛ q̄ q̄ hñt reſtituere vſuras ꝛ male ablata. ꝛ pponũt firmit reddere ꝛ ñ pñt ſtati. qꝛ nolũt cũ familia egere vel mẽdicare. ꝛ tñ incipiũt iuxta poſſe ſatiſfacere vtꝝ tales pñt abſolui ꝛ cõicari Rñ. aut ſciũt pſonaſ certas aut ñ ꝛ ſi ſciũt ipi hñtes male ablata. ꝛ ipi etiã q̄b' debẽt hmõi nolũt tutũ eſt q̄ de ꝯſcia eoꝝ ſtent ad terminũ ipoꝝ et voluntatẽ. Si vero tales neſciũt dãna ſibi data ꝛ reuelatio poſſet eẽ piculoſa illis q̄ volũt reſtituere. tũc nõ eſt reuelandũ illis. ſȝ pſumẽdũ q̄ ꝯfeſſoꝛ cãm illoꝝ vtilit agat ꝛ ꝯfitẽs intẽdat ꝛ pmittat ſatiſfacere q̃ cito p̄t. qꝛ hic hȝ locũ ratihabitio đ bono ꝛ eq̃ ꝛ tũc ꝯfitẽs abſolui ꝛ cõicare p̄t. qꝛ eſt in via ſalutꝭ. Si vo oĩno neſciant pſone q̄b' eſt reſtitutio fienda. tũc eſt liber ĩ ptãte p̄lati vel diſcreti ꝯfeſſoris dare ꝛ ꝯſtituere terminũ ꝯfitẽti ſic viderit neceſſitatẽ ꝛ ꝯtritionẽ ei' ꝛ volũtatẽ pmptam reſtituendi. ꝛ ĩfra iſtuȝ terminũ tal' p̄t abſolui ꝛ cõicari. Itẽ vbi maioꝛ ẽ ꝯtritio ibi maioꝛ miſcđia ꝛ venia eſt fienda ꝛ remiſſio. ꝛ qꝛ totus mũd' fere ẽ ĩuolut' in rapis. ſic p poſſe tuo curre p medium ne nimia ſecuritas vel remiſſio pire faciat q̄s diſcreta eq̃tas poſſet reuocare. Itẽ ſp ĩiuriãs ꝛ ſpoliãs vł cõplices eoꝝ dñt hũil'r poſtulare veniã ab eis q̄s offenderũt ne illi remaneãt in rãcoꝛe ꝛ mala volũtate. Quid aũt debeat facere vxoꝛ ꝛ familia raptoris: ꝛ vſurariꝭ ꝛ hmõi q̄ non hñt niſi đ obligatꝭ reſtõi. hẽs ſup̄ in. c. de rapina. §. xij. ĩ fi.

Nota q̄ Ray. ꝛ Hoſti. circa iſtã materiã reſtõnis dicũt Hoc notẽt ſacerdotes ꝛ retineãt q̄ ſm q̄ maioꝛ vł mioꝛ fuerit fraus vł dolus vł violentia maioꝛ vel minoꝛ dȝ eẽ

diſcretio iudicãtis, ꝛ ẜm h̄ in vſuris q̄ fiũt in depoſit̃ vt dictũ eſt s. in c. ð vſura, q̄ oĩno ſunt reſtituẽde, tñ qꝛ minoꝛ eſt ibi violentia q̄ȝ in ceteris poterit ꝯfeſſoꝛ etiã cũ ſcit̃ pſoña cui fienda eſt reſtitutio magis moderare tp̄s reſtituẽdi retẽta ſibi vite cõmoda et familie ſue. Quidã circa materiã iſtã dicũt ꝛ meo iudicio ſatꝫ rõnabil'r ꝙ in certꝭ caſibus nõ tenet̃ q̄s ad ſtatĩ reſtituendũ actual'r, etiã ſi habet modũ aliq̄lẽ ad reſtituendũ ꝛ ab eo cui tenet̃ inuenire nõ poſſit nec dilatõeꝫ nec remiſſiõem, ſed ſubitã velit fieri ſibi reſtõnẽ, qñ vicꝫ ex reſtitutione ſtatim vl' ſtatim reſtituendo ſeq̄ret̃ inde euidẽs vel ꝓbabile dãnũ ſp̄ũale vl' tp̄ale notabile ipiꝰ reſtituẽtis vl' alioꝝ, qð ꝑponderaret dãno eiꝰ q̄ dꝫ h̄re ex carẽtia illiꝰ rei. Põt aũt tale dãnũ eẽ triplex ſeu ſcãdalũ notabile vl' dãnũ. Periculũ moꝛtis. Infamia grauis. Periculuꝫ notabile moꝛtal' culpe. Rõ ãt h̄mõi ẽ ꝙ ſcꝫ tal' reſtitutio poſſit differri, qꝛ ẜm Scotũ creditoꝛ q̄ debet h̄re magis dꝫ velle ĩ h̄mõi caſibꝰ vt maximũ incõmodũ ſeu dãnũ eiꝰ q̄ hꝫ reſtituere euitet̃ ĩ modica reſtitutiõis dilatõe q̄ȝ ſuũ modicũ incõmodũ vel damnũ ex carẽtia ad tp̄s ſue rei. Et ſi obijciat̃ ꝙ reſtituere eſt actꝰ negatiui ꝑcepti, qꝛ reducit̃ ſeu explicat̃ ꝑ hoc ꝙ eſt nõ retinere alienũ, ſed ꝑceptũ negatiuũ obligat ſp̄ ꝛ ad ſemp. Rñdet̃ ẜm Sco. ꝙ alienũ iniuſte ꝛ inuito dño retinere ſimpliciter ꝓhibet̃. ꝓpterea ſp̄ et ad ſp̄ iſto mõ neceſſe ẽ ſaluti alienũ nõ retinere. Sed qñ q̄s habet volũtatẽ ꝛ ꝓpoſitũ reſtituẽdi alienũ ꝓ tp̄e opoꝛtuno extũc tenet̃ dño rei volẽte, i. velle debẽte. Uult ãt hoc dñs rei ꝛ ſi nõ actu elicitoꝛ tñ actu debito ꝛ honeſto. qꝛ velle debet ꝙ qui ſuũ habet retineat quouſq; potuerit opoꝛtũe. Et ſi dicat. dñs rei h̄ agit inuite, ꝛ qꝛ nõ vult ꝙ ꝑ q̄ntũcũq; tp̄s ſuũ retineatur. Dõm ẜm Sco. ꝙ dño etiã inoꝛdinate volente ſtatĩ rehabere ſuum, ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯ̄ rectã rõnem nolẽte ꝓximũ retinere ſuũ, tũc tenẽs nõ eſt detentoꝛ iniuſtus, nã ꝛ depoſitũ dꝫ redditione ſtrictiſſima reddi cũ repetit̃. vt. C. depoſitũ. l. fi. ꝛ tñ inuito dño volũtate inoꝛdinata cum repetit, vt cũ eo malũ faciat ſibi vel alteri ꝑt retineri. Et Aug. dt

ꝙ multa bona ſunt pſtanda
inuitis: dum eoꝝ potius vti-
litati q̄ȝ voluntati ꝯſulit. diſ.
xlv. c. ⁊ q̇ emendat. ⁊ exēpluȝ
ponit. xxiij. q. iiij. c. ipſa pie-
tas. de eo. ſ. q̇ ꝯ voluntatē ſu
am extrahit de domo ruitu-
ra. qḋ laudabil'r fit. Eſt ḡ
vnus caſus cū iminet ex eiꝰ
reſtitutōe ſubita piculū dāni
incōpabſliter pualent; dāno
qḋ inde hȝ creditoꝛ ex carē
tia rei ſue. puta cū ipe credi-
toꝛ ipugnaret bonū cōe. ⁊ ha
bēdo illā rē ſeu pecuniā quaȝ
q̇s ḋ ſuo retinet mag; poſſet
impugnare ⁊ pualere ꝯ bo-
nū cōe. Nā tunc ſm Rich. in
iiij. non tenet illud reſtituere
illi: ſed fideliter reſeruare. vt
reſtituat ſibi vel heredibꝫ ſu-
is qñ hoc fieri potit ſine piu-
dicio boni cōis: vel depoſita
re illud oꝛdinādo ⁊ puidēdo
ꝙ tpe ſuo reſtituat. Idē vide
tur dicendū cum quis male
vteret re ſua rehabita. puta
gladio ad occidendū ſe vl' ali
um vel hmōi. Idem videt di
cendū cum ex ſubita reſtitu-
tione ille q̇ reſtitueret rē abla
tam p furtum vel aliud viciū
detegeret ⁊ ide infamaret. cū
fama ſit q̇d notabilius ſub-
ſtantia tpali. vñ grauius re-
putat pctm̄ detractōis q̄ȝ fur

ti. ceteris paribꝫ ſm Tho. ij.
ij. q. lxxiij. ⁊. vj. q. j. deterio-
res. Cū ḡ q̇libet debeat pui-
dere ꝯſuatōi fame ſue. ar. xij
q. j. c. nolo. pōt talis differre
reſtitutōem vſq; ad tps quo
non dephendat in crimine ⁊
infamet ſi aliter puideri non
pt. Idē dōm eſt cuȝ id qḋ dȝ
reſtitui nō poſſit reſtitui niſi
faciendo magnas expenſas
ad mittendū ſibi. q2 in remo
tis eſt creditoꝛ. Tunc em̄ q̇d
agēdū eſt habes ſup etiā eo.
ti. c. iij. Et idem dōm qñ mu-
lier habȝ filiū p adulteriū ne
ſciēte viro. vel ſupponit ſibi
alienū ptū q̇ nutrit de bonis
viri: vl' etiā heres dimittit vt
pprius filius: cū teneat mat
talis de omnibꝫ q̄ pcipit tal'
filius bonis. ſ. putatiui pris
non tñ debet reuelare factū
qñ ex h̄ ſeq̄ret vel ſeq̇ pbabi-
liter poſſet moꝛs ſua vl' plis
talis. vel etiā notabil' ifamia
ſeu alia ḡuia ſcādala ſȝ Ray.
⁊ Io. neapol'. in q̇libet. de q̄
habes ſupꝛa plene eo. li. ti. j.
c. ḋ furto. vide ibi. Alius ca
ſus qñ ex hmōi reſtitutione
poſſet ſeq̇ moꝛs ſpūalis ſeu
pctm̄ moꝛtale pbabilit in re
ſtitutiōe vel familia eius. pu
ta reſtituendo q̄ habȝ aliena
ad tantā venit paupratē vel

miſeriã ꝙ nõ p̃t viuere vl̓ p=
uidere filijs ſuis de victu et
veſtitu. ꝛ cũ ſint alicuiꝰ nobi=
lis ꝯditionis mendicare ni=
mis erubeſcũt ab amicis ad
ſufficientiã nõ inueniunt: la=
boꝛare neſciũt vel nõ pñt. q2
puuli vel infirmi. ꝛ ſic reſtitu
endo exponit̃ piculo ip̃e cuꝫ
familia ſua furandi: vel pſti=
tuẽdi filias: vl̓ deſperatiõis
vbi retinendo qꝺ̓ habet alie=
nũ cũ ipoꝛ induſtria ſua pui
deret parce ſibi ꝛ familie ſue
diſponit̃ ad ſatiſfaciendum
paulatim. Hoc ſentire vide
tur Sco. in. iiij. Hen. in q̃li
bet. vj. q. xxiiij. Et idẽ videt̃
dn̄m cuꝫ q̃s habet inſtrumẽ=
ta artis ſue vñ ex laboꝛe ſuo
gubernat ſe ꝛ ſuos ꝛ vẽdẽdo
vel tradẽdo ea vt reſtituat ſu
is creditoꝛibꝫ non poterit la
boꝛare ꝛ inde lucrari. puta li
bꝛos q̃ ad iuriſperitos ꝛ me
dicos: ferramẽta q̃ ad artifi=
ces. Laboꝛãdo aũt cũ p̃dictꝫ
vltra ſuſtentationẽ ſuã pote=
rit in futuꝝ paulatim ſatiſfa
cere. Nec credo eſſe ꝯ h̃ qꝺ̓
dicit Tho. ij. ij. q. lxij. ſ. ꝙ ſta
tim reſtituendũ eſt alienum
ſimplicit̃. Nõ em̃ ita amare
ṽba accipienda ſunt dic̃ lex
ſꝫ ciuilit̃ ꝛ ĩ ſacra ſcp̃tura ſta
tim dꝫ fieri qꝺ̓ ĩ plixo tp̃e. vt
ptꝫ Malach. iij. Statim ve
niet ad tẽplũ ꝛc̃. ꝛ p̃cipue cũ
ex cã ita vrgenti differt̃ vt di
ctũ eſt. Poteſt etiã multipl̓r
capi in iure. ꝛ nõ ſolũ p potẽ
tia facti ſed iuris ꝛ cõmodita
tis. vt ptꝫ. xxij. q. iij. c. faciat
in glo. Hec tñ nõ ſunt p̃dicã
da ne paretur via detentiõi
alienoꝝ ad qꝺ̓ nimis pſone
ſunt inclinate. ſed cũ magna
diſcretiõe in ꝯfeſſione ꝛ ꝯſi=
lijs tractãda. ꝛ cũ multis cir
cũſtãtijs ꝯſideranda q̃ hone
ſtent factũ. Ad hoc etiã facit
qꝺ̓ dt Joã. neapol̓. ĩ q̃libet.
ix. q. xxij. ꝛ Rich. i. iiij. ꝛ Pe.
de pal̓. Itẽ potẽti reſtitue
re male ablata ſtatim querit̃
vtꝝ ſufficiat r̄linq̃re ĩ teſta=
mento vel inſtrumẽto ꝙ he=
redes reſtituãt. Rñdet ad h̃
Joã. neapol̓. in. ix. q̃libet. q.
xxij. ꝙ hoc ſufficit in duobꝫ
caſibꝫ tm̃. Primꝰ ẽ qñ hñs
male ablata credit vere ꝛ p
certo vl̓ q̃i p certo. ꝙ tal̓ retẽ
tio nõ ſit ꝯ voluñtatẽ dñi. tal̓
ei retẽtio nõ ẽ iniurioſa vl̓ in=
iuſta. nullꝰ ei patit̃ iniuſticiã
volens. vt dicit̃. v. Ethicoꝝ.
Scꝺ̓s caſus qñ tal̓ retẽtio
rei aliene eſt ꝯ voluñtatẽ dñi.
ſꝫ ĩoꝛdinata: puta cũ nõ red=
dit̃ gladiꝰ furioſo cũ repetit
ip̃m in furia. h̃ ei iuſte fit. vt.

xxij.q.ij.c.ne q̄s.Et ſilr̄ h̄ eſt
qñ vult rē ſuā ſtatī hr̄e quaꝫ
retinēs ñ p̄t dare ſine notabi
li dāno ſuo.ꝛ ecōtra ille cuiꝰ
eſt p̄t ſine dāno ꝛ incōmodo
carere ad tp̄s Extra iſtos ca
ſus nō ſufficit ad ſalutē niſi
ſtatim reſtituat.Rō eſt.qꝛ de
neceſſitate ſalutis eſt vitare
pctm̄ mortale:ſed nō ſolū au
ferre alienū.ſed etiā detētio
rei aliene extra p̄dictos caſus
ē mortale.qꝛ ꝯ iuſticiā qꝛ cū
faciat iniuriā p̄xio.ꝛ hoc cū
p̄t reſtituere.Vñ nō ſufficit
ad ſalutē tali relinq̄re ī iſtru-
mēto vel ꝑ teſtamētū ꝙ here
des reſtituāt.ſꝫ de neceſſita-
te ſalutꝭ eſt ſtatī reſtituere ſi
p̄t.Sꝫ ſi ille cꝰ eſt res:vl' cui
obligat̄ ñ p̄t illa re carere ſi-
ne īcōmodo ſuo etiā ad tp̄s
optꝫ ꝙ reſtituat etiā cū mag̃
īcōmodo ſuo.nec ſufficeret
dimittere ꝑ teſtamētū Ter
tius caſus excuſans a reſti-
tutiōe ſubita eſt.cū ex h̄ imi-
neret ꝑiculū mortis corpo-
ralis.Et nota ſm̄ Richar.in
iiij.diſ.xv.ꝙ ſi ille q̄ dānū in
tulit habet aliq̄d vltra neceſ
ſitatē ſuſtentatōis nature.q̄ꝫ
uis ſibi neceſſariū ad victuꝫ
ſm̄ decentiā ſue ꝑſone reſti-
tuere tenet̄.Nō em̄ licitū eſt
de alieno viuere cuꝫ ſeculari

honore.Si aūt non hꝫ niſi
neceſſaria ad ſuſtentatiōem
nature.tūc ſubdiſtinguendū
eſt.qꝛ aut iſte q̄ eſt paſſus da
mnū nō indiget ad ſuſtenta-
tionē nature eo q̄ꝺ ab eo ab
latū eſt.ꝛ ille q̄ abſtulit p̄t re
tinere ꝛ reſtituere non tenet̄
qꝛ ex iure nature licitꝰ eſt vni
cuiq̄ꝫ vſus poſſeſſiōis neceſ-
ſarie ad ſuſtētationē nature
Extrema em̄ neceſſitas facit
oīa cōmunia.ff.ad.l.rodiaꝫ.
de iactu.l.ij.§.cū in eadē.in
textu ꝛ gloſa.Aut indiget ad
ſuſtētatōem nature.eo ꝙ ab
latū eſt.ꝛ tūc ſubdiſtinguo.
qꝛ aut ꝓmus.i.dñs ipiꝰ rei
indiget iſta re ad ſuſtentatio
nē ſue nature priuſq̄ꝫ fuit ne-
ceſſaria ad ſuſtentationē na-
ture illius q̄ abſtulit.aut eo
dē tp̄e vterq̄ꝫ indigēs factus
eſt iſta re ad ſuſtentationem
ſue nature.aut iſte q̄ abſtulit
factus eſt indigēs re iſta ad
ſuſtētationē ſue nature ꝓuſ-
q̄ꝫ iſte a q̄ ablata eſt.Primo
mō ꝛ ſcd̄o p̄t dici ſine p̄iudi-
cio ꝙ iſte q̄ abſtulit rē iſtā te
neat̄ reſtituere illi a q̄ abſtu-
lit.qꝛ nūq̄ꝫ facta fuit res illiꝰ
q̄ eā abſtulit.ſꝫ ſꝑ remāſit il-
lius de iure.poſtq̄ꝫ em̄ ſum ī
ſtatu ī q̄ res mea neceſſaria ē
mihi ad ſuſtētatiōem nature

nō pōt fieri alteri⁹ me ꝯdicē-
te. Si tertio mō. tūc ille qui
abſtulit reſtituere ñ tenet̄ qꝛ
ab iſto tpe q̄ facta eſt neceſſa
ria ſibi adq̄ſitū fuit ius in il-
la ⁊ illi q̄ abſtulit. Et ido q̄ꝫ-
uis dānū paſſus veniat poſt-
ea ad ſtatū in q̄ res ſibi abla-
ta eēt ſibi neceſſaria ad ſuſtē
tatiōem nature: non ꝓpt̄ h̄ hꝫ
maius ius ī iſta re q̄ꝫ iſte q̄ eā
abſtulit: niſi iſte q̄ eā abſtu-
lit deueniſſet ad ſtatū in quo
amplius res iſta nō eſſet ſibi
neceſſaria ad ſuſtētatōem na
ture. Idem p totum Pet. de
pal'. in. iiij. ⁊ Sco. Et p̄dictꝭ
hoꝝ ptꝫ q̄ tales q̄ habēt re-
ſtituere. ⁊ ſi retineāt ſibi q̄d ā-
mō neceſſaria ad ſuſtētatōeꝫ
ſui ⁊ familie ad vitandū mul
ta picula aīe ⁊ corpis q̄ vi-
ſil'r ſeq̄ poſſent bonis ſuis ce
dēdo ⁊ oībꝫ ſe expoliādo p re
ſtitutiōe fiēda. q̄d forte tuti⁹
eſſet reſtituere: ⁊ in d̄o ꝯfide
re. etiā ſi opteret mendicare
ſm Ray. Ad h̄ nō videt̄ tene
ri de nec̄itate ſalutꝭ: tñ nō de
bent tales laute viuere ⁊ pō-
poſe veſtiri cū familijs. ⁊ fili
as ſuas cū magnis dotibus
nuptui tradere. ſic̄ ſi nō eēnt
obligati reſtōni. ſed pce viue
re ⁊ puas dotes tradere. Et
ſi nō poſſunt nobili vel mer
catori nuptui dare dn̄t artifi
ci ⁊ plebeio tradere. ⁊ alia ſu
perflua reſecare. Cū multa ḡ
prudētia h̄ negociū agenduꝫ
eſt: cū efficaciter vident̄ face
re q̄d pn̄t ad reſtituēdū et in
alijs ſe bn̄ hr̄e. ⁊ cum timore
dei credo q̄ pn̄t abſolui ⁊ cō
municare. Qui autē ⁊ de eo
q̄d pn̄t ſp pcraſtināt ⁊ annua
tim rp̄iunt̄ pmittere ꝯfeſſo-
ribus reſtitutiōem facere. et
poſtea nō faciūt nō videntur
abſoluendi niſi p̄us faciant
vl' diſponāt efficaciter nego-
cium vt habeat executioneꝫ.
⁊ multo min⁹ ei pmitti debet
cōio ſumi. q̄ꝫtuꝫ dico ſpectat
ad ꝯſiliū ꝯfeſſoꝝ. Nā q̄ꝫtuꝫ
ad ſacerdotē q̄ hꝫ cōicare cuꝫ
ille ſei manifeſto ad h̄ inge-
rit. q̄d iurꝭ. habes ī tertia pte.
ti. eo. De vſurarijs aūt ma-
nifeſtꝭ quō ſit agēdū cū eis ī
reſtitutōe ⁊ collatōe ſacramē
toꝝ. habes. ſ. eo. c. de vſuris
Poſſent etiā tales petere re-
miſſiōē a creditoribꝫ quā ſi
ſine fraude ⁊ ſpōte obtinēt ñ
ipis ampli⁹ obligant̄: nec eti
am pauperibꝫ illa remiſſa eis
dare tenet̄. Nō tñ decēs eēt
vt diues a paupe ⁊ indigēs
parū a multū indigente pete
ret remiſſiōem. Querit̄ vtꝝ
ēps elapſis tribꝫ vel. iiij. xx.

vel.xl.annis poſſit agere cō-
tra heredes vel poſſeſſores
bonoꝝ quondā illius q̄ in te
ſtamento reliq̄t mille libꝛas
ſoluēdas noīe vſuraꝝ incer
taꝝ: cū de extorſione dictarū
vſurarū non appareat niſi ꝑ
ꝯfeſſionē dicti teſtatoꝛꝫ. Rñ
det Lau.pꝰ Fede. ꝙ cū actio
q̄ cōpet.. ex teſtamēto vl' ꝯdi
tio q̄ ꝯpetit epō ꝑ.l.nulli.C.
de epi.⁊ cle.ſit ꝑſonalis ⁊ ſpa
cio.xxx.ānoꝝ claudat̄ ꝑ ꝯñs
C.de ꝑ̄ſcrip.xxx.vel.xl.anno
rū.idō ꝯ̄ heredes bōa fide poſ
ſidentes.q̄ ſp ꝑ̄ſumit̄ nō cō-
petit actio ad dictas mille li
bꝛas: niſi ꝓbaret̄ heredē ma-
lā fidē habuiſſe ⁊ ſciuiſſe vi-
ciū ⁊ crimen defuncti. q̄ caſu
dꝫ intelligi.c.tua nos.cū ſi.
Et idē ſi d̄ extorſiōe appare-
at ꝑ aliud q̄ꝫ ꝑ teſtamentum.
Quo aūt ad poſſeſſores bo
noꝝ in q̄s ꝑ teſtatorē vel eiꝰ
heredē bona ſūt alienata. nō
eſt aliqđ dubiū ſi poſſederūt
ſpacio.x.annoꝝ.qꝛ actio ꝑſo
nalis nō cōpetit ꝯ̄ ſucceſſo-
ē ſinglare.vt.l.j.§.heres.ff.
ad trebel. Nec obſtant ꝓmo
dicta.ſ.ꝙ actiones epō cō-
petentes durant.xl.annis.qꝛ
intelligit̄ hoc de actiōibꝫ cō-
petentibꝫ epatui vel eccleſijs
collegiatꝫ. ſed hic nō cōpetit
actio epō vt epō. ſed vt ico-
nomo ⁊ admiſtratori bonoꝝ
pauperū. Querit̄ quid ſi
pꝛemiſſo generali edicto ꝙ
quicūqꝫ dederit vſuraꝝ noīe
aliquid tali veniat infra tot
dies ⁊c. Si nemo vēiat: nec
etiā aliq̄s vſuras certas vſu
rarius aſſignauerit īfra ter-
minū ſibi ad id ſtatutū lata-
qꝫ eſt ſnīa ꝑ epm̄ declarās il-
las eſſe certas. vtrū vſurari-
us ſit tutus ſi poſtea appare
ant ꝑſone certe q̄bꝫ eſt reſti-
tutio fienda. Federicus d̄ ſe
nis ſentit ꝙ ſic. etiā quo ad
illos qui tūc erant extra dio
ceſim. fatet̄ tñ ꝙ talibꝫ cōpe
tit remediū ꝯtra epm̄ vl' pau
peres. ſed cogita dicit Lau.
an ſit veꝝ ⁊ ꝯtrariū pꝛacticat̄
qñ nō eſt determinatū ꝙ oīa
veniāt ſub noīe incertoꝝ. H
eſt qñ non fit taxatio vere.et
ſm̄ quantitatē ad quā aſcen
dūt. ſed minoꝛ. ⁊ ſm̄ ꝙ inter
eos ꝯuentū eſt. ⁊ de hoc iudi
ciꝑ cuius ſnīa alio non dato
ꝑ̄ſumit̄ ꝙ ſtat legitime. An
aūt talis pꝛactica ſit iuri cō-
ſona tuipſe vide. Pꝛompti
tñ ſunt epi ad eius obſuati-
onē.qꝛ ꝑ ſelp̄is incerta ībur-
ſant.nec ad illoꝝ volūt reſti
tutionē venire vel teneri.ſed
fit certa taxatio ſm̄ ꝯuenti-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

onē ſcḋm ꝙ moris eſt. q̄ tñ an poſſit de iure fieri videndū ē

Querit etiam Archi. ꝙ ſi q̄s decedēs relinquat ſibi herede ex teſtamēto vel ab inteſtato, ⁊ ordinauit q̄ndā executorē tm̄ ad emendā ſuoꝝ forefactoꝝ q̄ dcedēs tpe mortꝫ ſue creditoribꝰ tenebatur. ⁊ iaꝫ termini ſolutiōis fluxerant. Dicit rn̄dendo ꝙ iſte executor debita hmōi ſoluere tenetur: ⁊ pt̄ ꝯueniri. qꝛ elapſis terminis ſolutōis cepit iniuriari creditoribꝰ in nō ſoluēdo defunctꝫ. Ex p̄cepto aūt dn̄i eſt ſolutio faciēda. ar. xj. q. j. c. magnū. xxiiij. q. vl. c. tributū. qꝛ peccat in termīo nō ſoluēdo. tū qꝛ frāgit pmiſſuꝫ extra de pactꝫ. c. j. et. ij. tū qꝛ illo elapſo īuito dn̄o detinet alienū. ff. de excep. dolī. l. ij. §. circa. ⁊ hoc tenēt q̄dā. ſ. vt noīe forefactoꝝ h̄ caſu veniant debita q̄ꝝ terminus ſolutiōis tpe mortꝫ elapſus erat ⁊ p illis agi poſſet. Secꝰ de debitꝫ q̄ꝝ terminꝰ nō aduenerat. Et ita notat ſpe. in Rubri. q̄liter ſcripta ī iudicio p ferri. §. nunc vero. De eo vero demū cui datū eſt aliq̄d p errorē dicit Jo. de rip. ī tractatu de ꝯtractibus ꝙ in tali datiōe aut eſt error pſone vel fortune vel alterius ꝯditiōis appoſite. Si p̄mo mō puta intēdo dare Petro ⁊ do Martino. tunc Martinus tenetur acceptū reſtituere vl' dāti vel illi cui intēdebat dare. ar. xxix. q. j. §. j. Si vero error fortune. puta intēdo tibi dare vt pauperi ⁊ tu es diues. dicitur ꝙ ſic acceptum tenetur reſtituere danti vel alicui pauperi: niſi recipiēs interim effectus fuiſſet pauper. Si vero ſit error alicuius alterius conditiōis. Puta ſi ego credo te eſſe ſanctū cū tu non ſis. ⁊ ideo dono tibi. vl' credo te celebraturū miſſas. iō do tibi. dr ꝙ ſi receptori ꝯſtat de p̄ciſa itentiōe dātis. ſ. qꝛ al's nō daret niſi iſta cōditio ſubeēt. talis error obligat ad reſtituēdū receptū. aut ad ſufficiēter ſupplendū p ſe vel aliū intentōem dātis. q̄ꝝ rō eſt qꝛ cū res in iſtū nō tranſeat: niſi eo mō q̄ vult dans trāſferre ſi nō exiſtat ꝯditio ī ipm res nō trāſfertur. Alij aūt dicūt ꝙ ad talē reſtitutiōem talis error non obligat: niſi ipa cōditio circa quā erratur eēt cā motiua ⁊ final' tal' datōis. qđ pbāt p ſil'e. Do tibi libras centū. qꝛ credo te eē amicū meū dato ꝙ accipiēs non ſit ami

cus meus: nõ obligat̃ ad re-
ſtitutionẽ. Si aũt amicicia
ſit cã ꝓpt̃ quã do tibi centũ li
bras. ſ. ſi ſis amicus meus.
ꝛ niſi amicus fueris obliga-
ris ad reſtitutõẽ;. Ex his pꝫ
ꝙ q̃ſtores ſancti Antonij vl'
alij q̇cũꝙ nullo mõ pñt ſibi
retinere ea q̃ illis paupibꝫ vl'
locis ꝓ q̇bꝫ petũt dant̃. qꝛ h
eſt erroꝛ perſone. Verũtñ qꝛ
nullus tenet̃ ꝓꝓrijs ſtipẽdijs
militare: nec cãs aliorꝫ agere
ad ſuas expenſas dico ꝙ ta-
les pñt viuere ſup q̃ſtus q̃s
faciũt. ꝛ põt eis moderatũ ſa
lariũ dari. Hec ille. Illa ꝓo
que dant̃ eis ex mẽdacijs eo
rũ q̃ſtorꝫ vicꝫ qꝛ aſſerũt ꝙ di
cent̃ multe miſſe ꝓ dãtibꝫ. vl'
habebũt talem indulgentiã
vel abſoluent̃ a votis eorꝫ
vel a caſibꝫ reſeruatiſ. vel ꝙ
fient lectiſternia in hoſpitali
de hmõi ꝓ q̇bꝫ illi dãt al's nõ
daturi. cũ nec talia fiũt vl' ve
ra ſit: totũ ẽ rapina. ꝛ reſtitui
dñt dantibꝫ ea: vl' paupibus
erogari. ar. xiiij. q. v. c. ñ ſane

Finit libellus de reſtituti
onibꝫ fratriſ Antonini archi
epiſcopi Florentini. in q̃ dif-
fuſe tractat̃ de hac materia.

Tabula

INcipit tabula materiaꝝ q̄ i h̄ tractatu ꝯtinentur.
Qui q̄dē tractat⁹ ſub ſe ꝯtinet tres libꝛos. Prim⁹ ē de ꝯfeſſoꝛe. Scd̄s d̄ iterrogatoꝛijs i ꝯfeſſiōe fiēdis. Tertius de reſtitutōe. Prim⁹ deniq̃ liber diuidit͛ in tres ptes. Quaꝝ p̄ma eſt d̄ ptā te ſeu autoꝛitate ꝯfeſſoꝛꝫ. ꝛ hꝫ. xv. capitula

De ptāte ſeu autoꝛitate ꝯfeſſoꝛis. ꝛ q̄s poſſit vel n̄ poſſit audire ꝯfeſſiōes. Capitulū. j. Fo. j.
De oꝛdinario ꝯfeſſoꝛe q̄ ad eccl'iaſticas pſonas ꝛ clericos. ca. ij. Fo. j.
De cardinalibꝫ. Fo. ij.
De pꝛiarchis ꝛ alijs. fo. ij.
Abbatiſſa q̄d poſſit in ſpūalibus. Fo. iij
Cui debeant laici oꝛdinarie ꝯfiteri. ca. iij. Fo. iij.
Caſus octo in q̄bꝫ p̄t q̄s alteri ꝯfiteri q̄ꝫ ꝓꝓꝛio ſacerdoti ſine ei⁹ lnia. ca. iiij. Fo. iij.
Quis poſſit cōmittere ꝛ q̄s nō audientiam confeſſionū capl'm. v. Fo. vj.
Quō ꝛ qn̄ curat⁹ vel pbꝛ parochial' poſſit dare vl' denegare lniam alteri ꝯfitendi ſubito ſi petat illam. Capitulū. vj. Fo. vij.
De religioſis q̄ nō pn̄t audire ꝯfeſſiones ſine lnia p̄lati ſui. ca. vij. Fo. vij
De ptāte audiēdi ꝯfeſſiōes attributa fratribꝫ p̄dicatoribꝫ ꝛ minoribꝫ a iure p tex. cle. dudū. §. ij. d̄ ſepul. quō fieri poſſit ꝛ quō exponitur capl'm. viij. Fo. vij.
De effectibꝫ q̄ ſequunt͛ ex cōmiſſione audiētie ꝯfeſſiōis alteri facte. ca. ix. Fo. viij.
Differentia iter frēs p̄ſentatos ſ̄m formā cle. dudū. et differētia iter ſacerdotes curatos. ca. x. Fo. x.
De caſibꝫ mł'tiplicibꝫ ep̄o reſeruatis. de q̄bꝫ agit͛ in fine cle. dudū. de ſepul. Capitulū. xj. Fo. x.
De ſacerdote q̄ abſoluit aliquē a caſu a q̄ nō pōt abſoluere. ca. xij. Fo. xij.
An in generali ꝯfeſſione cōtineat͛ ſpēal'. ca. xiij. fo. xij
Quid poſſint penitētiarij curie rhomane. ca. xiiij. fo. xij
Quid fiendū qn̄ ꝯfeſſoꝛ non intelligit penitentē. capitulum. xv. Fo. xij.

Finit Tabula p̄me partis libꝛi p̄mi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Incipit tabu-

la ſcḋe ꝑtis libri ꝓmi ꝗ erit
ḋ ſcia ꝯfeſſoris. Et hꝫ qnqꝫ
§. Folio. xiij.
Q. duplex eſt clauis ordis.
ſcꝫ ſcie ⁊ potẽtie. §. j. fo. xiij
Quãta ſcia reqraẗ in ꝯfeſſo-
re. §. ij. Fol. xiij.
An confeſſor teneaẗ ſcire. an
pctã in cõfeſſiõe audita ſint
mortalia vel venialia. §. iij.
folio. xiij.
Q. iterãda eſt ꝯfeſſio in ſex
caſibꝫ. §. iiij. fo. xiiij.
An valeat cõfeſſio ab incon
trito facta. vt eaꝫ iterare nõ
opteat. §. v. fo. xvj
De attritione ⁊ contritione.
Folio. xvij.
Sedecim conditiones que
requiruntẗ in omni bona cõ
feſſione fienda. fo. xviij.
Finiunt. §. ſecũde partis
libri ꝓmi.

Incipit tabu-

la tertie ꝑtꝫ libri ꝓmi ꝗ erit
de bonitate ꝯfeſſoris. ⁊ ha-
bet. §. decem.
Qualiter ꝯfeſſor debꝫ habe
re duo. ſ. timorẽꝫ dei ⁊ zelũ
animaꝝ. §. j. fol. xviij
Duo debet habere confeſſor
bonus. fo. xix
Quõ ſe habere debeat ꝯfeſ-
ſor erga penitentẽ. ⁊ de qbꝫ
iterrogandũ. ⁊ ibi ꝟſus de-
cem ꝑceptorum decalogi. ⁊
verſus ſeptẽ peccatoꝝ mor
taliũ. §. ij. fol. xix.
Quo ordine fieri debeãt in-
terrogationes. et de quibꝫ.
Folio. xix.
In interrogationibꝫ fiendis
tria debẽt obſuari. fol. xx.
De circũſtantijs pctõꝝ. ⁊ ibi
ꝟſus eaꝝ. §. iij. fo. xx.
Circũſtantie peccatoꝝ ꝯfitẽ
de ſunt ĩ multiplici genere.
Folio. xxj.
Circũſtantie que trahũt pec
catũ ad aliud genus ſunt cõ
fitende. fol. xxj.
Peccatum cõmiſſum die fe-
ſto trahiẗ ad circũſtantiam
aliam. Ibidem.
Peccatum diuiditur in tria
Folio. xxij.
Regule qnqꝫ ad cognoſcen-
dum peccatũ mortale a ve-
niali. fol. xxij.
Que debeat ſuare ⁊ ſcire cõ
feſſor vtilia ⁊ neceſſaria in
ipo exercitio confeſſionis.
§. iiij. fol. xxiij.
Quõ ſe hr̃e debeat confeſſor
audiẽdo mulieres. ibidẽ.
Qualis ⁊ quanta debeat in-

iungi ſatiſfactio ſeu penitē
tia a cōfeſſore penitenti .§.
quintus. Ibidē.
Qualiter ſe hrē debeat ꝯfeſ-
ſor penitentias iniungēdo
penitētibꝫ. fol.xxiiij.
Cōtraria pnīa debꝫ imponi
delicto. fol.xxv.
Pro peccato occulto nō de-
bet dari mãifeſta penitētia
Folio.xxv.
Memoriale dicendū peni-
tenti circa penitentiā faciē-
dam. Ibidem.
Quid fiendū quãdo penitēs
nō confiteꝛ aliqđ peccatum
mortale quod cōfeſſor no-
uit eſſe in eo. Ibidē.
Sacerdos dr ſoluere vel li-
gare tripl'r.ꝛ d mō ꝛ forma
abſoluēdi.§.vj. fol.xxvj.
Forma verboꝝ abſoluendi
penitentē. Ibidē
Forma ꝛ vis ꝟboꝝ q̄ reqrūꝛ
in abſolutōe. Ibidē.
Forma abſolutiōis ab oībꝫ
cēſuris ꝛ penis. tā a iure q̄
ab hoīe latis. Ibidem
Quid fiendū quãdo ꝯfeſſor
abſoluit penitentē d q̄ non
debuit. fol.xxvij
Quid de ꝯfeſſore q̄ nō intel-
ligit penitentē. Ibidē
An penitēs teneaꝛ iterare pe
nitētiā ei iūctā ī pctō mor-
tali factā in toto vl' in pte.ꝛ
an dicta pnīa taliꝛ facta ei
valeat in foro militãtis ec-
cleſie.§.vij. Ibidē
Remedium tutius ſiue con-
ſiliuꝫ dandū penitēti quali
ter pficere debeat penitenti
am ſibi iniunctā. ꝛ que pe-
nitētia debeat ſibi dari ſe-
curior. fol.xxix
De celatione confeſſiōis .§.
octauus. Ibidem
Pnīa confeſſoris confeſſio-
nem reuelantis. fol.xxx
Qui teneantur ad ſigillū cō
feſſiōis.§.nonus. fo.xxxj
Ad que ſe extendat ſigillum
ꝯfeſſionis.§.fi. fol.xxxij.
Quid fiendū quando cōfeſ-
ſor indiget cōſilio ſup aliq̄
caſu. Ibidē.
Finiunt.§.tertie ptis.ꝛ p
ꝯſequens tractatus iſte de
confeſſore.

Incipiunt ex-

cōmunicatiōes ſedi aplice
reſeruate tam a iure q̄ p p-
ceſſuꝫ ſiue p extrauagãtes
breuiter recollecte p ordinē
deinde ſequuꝛ excōicatio-
nes reſeruate epiſcopis vni
uſcuiuſqꝫ dioceſ. fo.xxxiiij

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Excõicatões papales cõcernentes religioſos ⁊ religioſas. Fo.xxxiiij.
Excõicationes epis ex iure reſeruate. Ibidē

Incipit tabula ſup interrogatorio.

Interrogatoriū qḋ eſt ſcḋs liber huiꝰ opis in ordie diſtinguit̄ in tres ptes pncipales. quaꝝ pma eſt de iterrogatiõibꝫ fiendis a ꝯfeſſore ſm ordinē decem pceptoꝝ decalogi. Et habꝫ capitula xxiiij. Fo.xxxix.
Primū pceptum ꝯtinet tria capitula. Ibidem
De votis.ca.j. Ibidem
De voti trãgreſſiõe. ibidē.
De ſupſtitõibꝫ.ca.ij. fo.xl.
De incantatõibꝫ. ibidē
De adoratiõe creaturarum. Ibidem.
De diuinatõibꝫ. Ibidē
De arte notoria. Ibidē.
De ꝯſtellatiõibꝫ Ibidem
De ſortibꝫ.ibidē
De incantationibus. Ibidē
De breuibꝫ. Ibidē.
De obſuatõibꝫ tēpoꝝ.ibidē
De ſomnijs. Ibidē.
De blaſphemia dei ⁊ ſctõꝝ multiplici.ca.iij. fo.xlj.
Scḋm pceptū habet capitula duo. Ibidē
De piurio.ca.j. Ibidē.
De adiuratõe.ca.ij. Ibidē.
Tertiū pceptum habet capitula duo. Fo.xlij
De obſeruatõe feſtoꝝ. capitulū.j. Ibidē.
De auditiõe miſſe diebꝫ dominicis ⁊ feſtiuis Ibidē.
De obſeruatione ieiunioꝝ. caplm.ij. Ibidē
Quartum pceptum cõtinet duo capitula. Fo.xliij
De honore pentū.ca.j.ibiḋ.
De gubernatiõe familie.capitulū.ij. Ibidē.
Quintū pceptum habet vnicum capitulū.
De homicidio triplici.ſ.corde ore ⁊ ope.ca.j. Fo.xliiij
Sextū pceptum hꝫ vnicum caplm. Fo.xlv.
De luxuria actuali ⁊ eiꝰ ſpeciebꝫ.c.j. Ibidē.
Nonū pceptum habet vnum capitulū.
De luxuria mētali ⁊ eius ſpeciebus.ca.j. Fo.xlv.
Septimū pceptum habꝫ capitula octo.
De vſurpatõe rei aliene multiplici.ca.j. Fo.vj
Circa vſuram. Ibidē
De ſoccedis aīaliū ibidē.

Octaua manus iniuſte iudicatoria. Ibidem.

Nona manus in iudicio iniuſte aſſiſtoria. Ibidē

Decima manus fraudatoria Folio.xcviij.

Undecima manus falſificatoria. Ibidē.

Duodecima manus ꝑditoria. Ibidē.

Tredecima manus ſimoniaca. Ibidem.

Quartadecima man⁹ impeditoria. Fo.xcix.

Quintadecima manus luſoria. Ibidē.

Sextadecima manus locationis ⁊ conductiōis viciatoria. Ibidē.

Decimaſeptima manus turpiter lucratoria. Ibidē.

Decimaoctaua man⁹ detractoria. Fo.c.

Decimanona manus ꝑſone leſoria. Ibidem

Uigeſima manus aīaꝝ ꝑdatoria Fo.cj.

Incipit capitulū ſcōm d̄ reſtitutiōib⁹ i q̄ oñdit̄ q̄d q̄ntū quib⁹ ⁊ q̄ ordine ſit reſtituendū. ⁊ hab; quattuor. §. Ibidē

Primus. §. eſt de damno qd̄ infert̄ homī q̄ ad aīam auferendo ei v̄tutes infuſas ⁊ morales. qd̄ cōtingit fieri q̄ttuor modis. Ibidē.

Scd̄s. §. eſt de dāno qd̄ infert̄ homini q̄ ad corpus inferēdo ei leſiōes corꝑales. qd̄ etiā ꝯtingit fieri q̄ttuor modis. Fo.cij.

Tertius. §. eſt de dāno qd̄ īfertur homini q̄ ad famam ⁊ honorem ꝑ vituperatōes verbales. quod etiā ſit quattuor modis. Fo.ciij.

Quartus. §. eſt de dāno qd̄ infert̄ hoī q̄ ad ſubam temporalē put ꝑtinet ad reſtitutionē male ablatoꝝ certoꝝ ⁊ incertoꝝ. Fo.cv

An clerici teneant̄ reſtituere fructus voluptuoſe conſumptos. Fo.cvij

Capl'm tertiū vbi fienda eſt reſtitutio. Ibidē.

An fideiuſſor poſſit repetere a debitore vſuras p eo ſolutas. Fo.cviij

Capl'm quartū ꝑ quos fieri debeat reſtitutio. Et ꝓmo de reſtitutione incertoruz. Folio.cix.

Quantum ad ſcōm ꝑ quos fieri debet reſtitutio incertorum Fo.cx.

De dānis datis tempꝑe guer-

rarum. fol.cxj.
De tutorũ ꝛ curatoꝝ vel negociorum geſtoꝝ reſtitutione. Ibidẽ
Caplm quintũ cui fienda eſt reſtitutio. fol.cxij
De illicite adquiſitis ſecũdo modo. fol.cxiij.
De illicite adquiſitis per ludum. fol.cxiiij.
Caplm ſextũ. Cur ſit fienda reſtitutio. fol.cxvj.
Capitulũ ſeptimum de modo reſtituendi ſeu ordĩe. folio.cxxij.
De reſtõne certoꝝ. ibidẽ.
Quo fieri debeat reſtitutio vxoris cõcipientis ꝑ adulteriũ. fol.cxxvj.
Capitulũ octauum. ſ. quando fieri debeat reſtitutio. folio.cxxix.

Utiliſſima ꝯfeſſiõis ſummula a reuerẽdiſſimo ĩ chriſto pr̃e ac dño: dño Antonino archiepõ Florentino edita: in imꝑiali opido Hagenaw ꝑ induſtriũ Henricũ Gran inibi incolã: Impenſis ſumptibusq̃ circũſpecti viri Joannis knobloucħ inclyte vrbis Argeñ. ciuis impreſſa finit feliciter Anno ꝟginei partus. 1508. xiij. die menſis Julij.

Societ' Jesu Paderborne

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Th
6008

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN